

S
016.091
H 254 n
v .6

Acc. no. B4082
dt. 24.6.87.
sino. 83260

NOTICES OF SANSKRIT MSS.

No. 1983. शैवसर्वसाराः. Substance, palm-leaf, 11 x 1½ inches. Folia, 130. Lines, 5 on a page. Extent, 2,507 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Magrānī, Post Madhubanī, Darbhāṅgā, Paṇḍit Kānāi Jhā. Appearance, old, decayed. Prose and verse. Correct.

Saiva-sarvasva-sāra. • A digest of the rules for the adoration of Śiva. By Vidyāpati. Compiled by order of Queen Viśvāsa Devī, wife of Rājā Padma Śiṅha, of Mithilā. Padma Śiṅha was the son of Śiva Śiṅha, grandson of Deva Śiṅha, and great-grandson of Bhava Śiṅha. There is an inscription of Śiva Śiṅha, dated 293 of Lakshmaṇa Sena's era, and Vidyāpati flourished in his time, as also in that of his son. Contents: Greatness of Śiva; unity of Hari and Hara; characteristics of the worshippers of Śiva; devotion defined; merits of pilgrimage to visit liṅgams; merits of visiting ditto; merits of touching ditto; ditto of cleaning the temple of ditto; rules for adopting the worship of ditto; ditto of throwing away the offerings made to Śiva; measures of articles to be used for applying on the body of ditto; rules for making ditto; merit of smearing liṅgams with clarified butter; ditto of pouring water on ditto; ditto curds, milk, clarified butter, and water in which *kusa* grass has been steeped; pouring ditto from golden and other vases; ditto of pouring a continuous stream of milk, &c., in summer; ditto of dancing, &c. at the three daily services; ditto of music from the mouth; ditto of singing; ditto of worship; ditto of ditto at the three stated times daily; ditto of worship at midnight; ditto of worshipping Śiva under different forms; worship with a large number of articles; rules of worshipping daily after morning ablutions; worship for twenty days together; ditto for four months; ditto at auspicious times; formation of liṅgams with clay; worship of ten million liṅgams; merits of worship-

ping liṅgams made of salt; ditto ditto of crystal or pearl; vessel for offering *arghyas*; offering of essences; ditto of *arka* flowers; ditto of oleander and *drona* flowers; proper flowers for offerings; merits of offering *Datura* flowers along with bilva leaves; ditto of surrounding the seat of liṅgams with garlands; ditto of making flower pavilions for liṅgams; ditto of worship with golden flowers; ditto of offering particular kinds of flowers on particular months; ditto of burning incenses; ditto of lamps; oil lamps may be offered if clarified butter be not available; ditto ditto lamps arranged in the form of a tree; ditto of lamps during the month of Kārtika; ditto of ripe plums; ditto of the juice of sugarcane and molasses; ditto of fleh-meat; ditto of boiled rice; &c.; ditto of gold; ditto of singing by females; ditto a cow with a calf; ditto of kine, elephants, villages, districts, &c.; ditto of hanging bells in temples dedicated to liṅgams; ditto of awnings; ditto of jewels; ditto of flags; ditto of golden vessels; ditto of horses, &c.; ditto of heaps of sessamum seed; merit of waving lamps before liṅgams; ditto of repeating the mantras of Śiva; ditto of circumambulation; ditto of prostration; ditto of bathing in streams before a temple; ditto of smearing ashes on one's own body; ditto of putting on sectarial marks; ditto of adoration by a hermit; what to abstain from on the part of devotees to Śiva; penance at night; rules regarding the fast on the 14th of the wane in Māgha; worship on the 8th of the wane;—Here the codex breaks off.

Beginning. सूर्याचन्द्रमौ दशौ तदुपरि श्रोतिस्मयं दर्शनं

विष्णो गणेशिव + मनसं विशैकवीजं विभुः ।
 धनं यः शिरसा सुधाकरकलासेकाङ्गमुद्रासयी
 दद्यादभ्युदयं विकालविदयं देवे भवामीपतिः ॥
 गङ्गेतुङ्गतरङ्गि + + मलसत् कीर्तिश्चटाक्षालित
 घोणिष्मालसर्पध्वंसवरो वीरप्रमलकुसः ।
 भूपाक्षालिमौलिसम्पन्नमणिप्रतिनिताङ्गि दद्या-
 भोजश्रीमवसिंभभूपतिरभूत् सूर्यायैकवज्रमुतः ॥
 ह्यर्द्धावैरिदिपकुलदलनाकण्डकपीरवश्री-
 रासीमाष्टवदूतकामिमुद्रादसदश्रोतिश्चोतिनाङ्गिः ।
 तत्पुनः पुण्यकीर्तिर्भयविनयदद्यादानदाक्षिण्यदक्षो
 हंसः सूर्याभितारां मिथिलभुवि जपो देवसिंघो बभूव ॥

दत्तं येन द्विजैश्चैव द्विरदरयमसादानमस्यैरप्रकृतं
 का वार्त्ता तस्यदाने कृतकमयतुलापूर्वचा येन, दत्तः ।
 यस्य क्रीडातङ्गागस्तुल्ययति स + + श्वासने वारिराशिं
 देवेऽसौ देवसिंहः क्षितिपतितलकाः कस्य न स्यात्तमस्यः ॥
 सौशीभर्तुरस्य वैरिवनिता वैदग्ध्यदीक्षागुरो-
 रङ्गुतः शिष्यसिंहदेवस्तपस्विन्योरावतंसः सुतः ।
 शैथिल्यवर्जितगौकुशल्यन्तमधीपाक्षोपनधीकृता-
 मेकोऽनुज्ञमतङ्गाश्चकनकच्छाभिर्गुप्तोदयः ।
 संघामाङ्गणधीमसीसप्तदशस्तस्यानुज + + +
 दामस्त्यपितकपष्ठक्षमतिमाऽसौ पद्मसिंहे स्वपः ॥
 कैलासोदरसोदरीयति शरङ्गाकाशश्रीयति
 प्राक्षेयाचक्षुःशरीयति यशो यस्यारविन्दीयति ।
 विद्यामङ्गरसः सुतस्य विमये रामस्य दत्तं रुनेः
 शैथिल्यं स्वर्ग्यसुतस्य शैथिल्यमन्तर्गौरीर्यमभोजिषे ।
 दानं दानवनन्दस्य सकलं सारं समु + + ता
 धावा यः शरदिन्दुसुन्दरयशः सौशीपतिर्निश्चितः ॥
 दुग्धाश्वोघेरिव श्रीगुणमणमहश्रे विश्वविख्यातवश्रे
 सभूता पद्मसिंहक्षितिपतिदयिता धर्मैकैककसीमा ।
 पत्युः सिंहासनस्था प्रथमिधिलमहीमण्डलं पालयन्ती-
 श्वांसिद्धिदासदेवी जगति विजयते चर्ययावन्मतीव ॥
 इन्द्रस्यैव शशी समुज्ज्वलगुणा गौरीव गौरीपतेः
 कामस्यैव रतिः स्वभावमधुरा सीतेव रामस्य या ।
 विष्णोः श्रीरिव पद्मसिंहस्वपतेरेषा परा प्रेयसी
 विश्वख्यातनगा द्विजेन्द्रतनया जागर्ति भूमण्डले ॥
 दातारः कति नाभवन् कति न वा समीह भूमण्डले
 नैकोऽपि प्रथितः प्रदानयशसो विश्वासदेव्याः समः ।
 यस्याः स्वर्णतुलामुखाखिलमन्त्रदानप्रदाया + + +
 स्वप + + श्वगीहशमपि तुलाकोटिध्वनिः श्रूयते ॥
 सीलाक्षोऽवनाकी + चमिचयदक्षद्वीपिषिहारभार-
 प्रयत्नोक्तमन्त्राः रत्नतरङ्गद्वन्द्वसन्ध्याव्याजः ।
 पुण्यात् पुष्पोपमासाकुलकलितसुन्दरद्वन्द्वतीतसङ्गी

श्रीमद्विद्याभदेवो मम चित्तचिरो विश्वभागललागः ॥

नित्यं देवद्विजार्थं, द्रविणचितरणारक्षसम्भविताभी-

र्हसंशा चन्द्रचूडप्रतिदिवसमसाराधनैकापचिन्ता ।

विज्ञानज्ञायाविद्यापतिलम्बिनममो विश्वविद्यातकीर्तिः

श्रीमद्विद्याभदेवो विरचयति शिवं शैवसर्वसमारं ॥

प्रमाणमूला नवपलवाद्या मपुष्यका रम्यफलोपपन्ना ।

अभीष्टसिद्धौ विवृतेरुपेया वाक्यावली कल्पलतेव शुभोः ॥

तवाटो शिवसाक्षात् । स्कन्दपुराणे । इत्यादि ।

End एवं मासान्तरेऽपि विहितद्रव्यविशेषं निशि प्राशनाचारः स्वपेत् । यथापि कृष्णा-
यमी न युता निशाकालश्च न युतस्तथापि—

Colophon. इत्यतः खण्डितत्वात् परिसमाप्तस्त्वं वाक्यं नास्तीति श्रेयम् ।

विषयः । शिवसाक्षात्कीर्तनं । हरिचराद्वैतनिरूपणं । शिवभक्तलक्षणकथनं । भक्तिनिरू-
पणादिकम् । शिवदर्शनार्थं यात्राफलकथनं । शिवदर्शनसाक्षात्कीर्तनं । स्थानसाक्षात्का-
कीर्तनं । शिवालयसम्प्राप्तेन साक्षात्कीर्तनं । शैवश्रो, सकृत्पविधिकथनं । शिवनिर्माणाप-
नयनसाक्षात्कीर्तनं । अथहादौ द्रव्यमादिपरिभाषा । शिवलिङ्गनिर्माणदिविधिः । छता-
भ्यङ्गफलं । उद्गर्जनफलं । दधिदुग्धछतकुण्डकादिना स्नपनफलं । जैमादिष्टेन स्नपनविधि-
कथनादिकं । शीघ्रकालिकपयोधारादिपतने फलादिकथनं । शिवपूजाकाले विमन्यवत्या-
दिफलकथनं । सुखवाद्यफलकथनं । गीतफलकथनं । पूजाफलकथनं । विमन्यापूजाफल-
कथनं । ईरात्रे पूजाफलकथनं । महादेव-विरूपाच-रुद्रादिमूर्तिभेदपूजासाक्षात्कीर्तनं ।
महोपचारपूजाविधानं । स्नानोत्तरप्रात्यह्निकप्रातःपूजनविधिः । विंशतिदिवसपरिकरणकशिव-
पूजाविधिः । एवं चातुर्मास्यार्चनादौ विधानकथनं । पुण्यकालविशेषे शिवार्चनफलकथनं ।
पार्थिवशिवलिङ्गनिर्माणविधानादिकथनं । लक्ष्मणकादिशिवलिङ्गपूजाफलं । लवणमयादि-
लिङ्गपूजाफलं । स्मृतिक-मुक्तोमयादिलिङ्गपूजनफलं । अर्घ्यपात्रनिरूपणादिकं । गम्बदाभा-
दिविधिकथनं । अर्कपुष्पदानसाक्षात्कीर्तनं । करवीरद्रोणादिपुष्पदानफलं । विहितपुष्प-
रूपणं । विल्लपत्रेण सङ्गमूलरूपदानसाक्षात्कीर्तनं । सालाभिर्व्येदिवेष्टनस्य साक्षात्का-
रकथनं । पुष्पमण्डपसाक्षात्कीर्तनं । सुवर्णकुसुमादिना अर्चनस्य फलादिकथनं । मासद्विशेषे
पुष्पफलविशेषेण पूजाया साक्षात्कीर्तनं । अङ्गुष्ठागुल्यादिषूपदानफलकथनं । दूरीपदानफल-
कथनं । छताभावे तैलदीपदानफलकथनं । दीपद्वयदानसाक्षात्कीर्तनं । कृत्तिकमासीय-
प्रत्यक्षदीपदानविधानादिकथनं । पक्षवदरादिफलदानफलकथनं । इक्षुरस-काणितादिदान-
फलकथनं । मांसादिदानसाक्षात्कीर्तनं । अन्नादिदानफलकथनं । अन्नसंघेयं शिवमुद्दिश्य
दानमिति श्रेयं । तथा शिवमुद्दिश्य चिरणदानविधिः । स्त्रीकैटकीसङ्गीतशायणफलकथनं ।

० समयनिर्मुखीदामफलकथनं । गोगजादिदाने छपभादिदाने च प्रत्येकं फलकथनं । पासनगर-
देशादिदानफलकथनं । शिवालये, छण्डावस्थफलकथनं । चितानादिदानमाहात्म्यकथनं ।
रत्नादिदानमाहात्म्यकीर्तनं । शिवालये ध्वजादिदानमाहात्म्यकथनं । हेमपानादिदानफल-
कथनं । गजाद्यादिदानमाहात्म्यकथनं । तिलप्रस्थादिदामफलकथनं । आराचिकमाहात्म्य-
कथनं । शैवमन्त्रजपादिमाहात्म्यकीर्तनं । प्रदक्षिणफलकथनं । प्रणामफलकथनं । शिव-
समीपस्थाप्रसवणे स्नानफलकथनं । भस्मस्नानादिमाहात्म्यकथनं । विपुण्ठादिधारणफलकथनं ।
तपस्विपूजादिफलकथनं । शिवभक्तन यज्ञगीयकथन । नक्तव्रतविधामकीर्तनं । शिवरात्रिव्रत-
विधिकथनं । छण्याष्टम्यां शिवपूजनविधिकथनं ।

No. 1984 प्रायश्चित्तकौमुदी, वा प्रायश्चित्तविवेकटिप्पणी । Substance, country-
made paper, 16 × 3 inches. Folia, 64. Lines, 6 on a page. Extent, 1,417
ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Magrāni, Post
Madhubani, Darbhāngā, Paṇḍit Kānāi Jhā. Appearance, old. Prose.
Correct.

Prāyścitta-kaumuḍī alias **Prāyścitta-viveka-ti-
panī**. A commentary on Sūlapāṇi's digest of the rules regarding
expiations. By Rāmakṛṣṇa Bhaṭṭācārya.

Beginning. हरिं प्रणम्य मेघाभं पङ्कजन्दनवर्धनं ।

तस्यैव रामकृष्णेन प्रायश्चित्ताख्यकौमुदी ॥

प्रेक्षावतां प्रहृतये प्रत्यस्य प्रयोजनाभिधये अभिधीय अभिधानश्च नित्येत्यादि । यद्यपि
मङ्गलाचरणमादां प्रत्यकर्तुं चिन्तितं तथापि ज्योतिरागमादिना विघ्नयतिरेकनिश्चयेन—इत्यादि ।

End. अथ तु मासान्तीयत्र मासस्य विशेषणलादन्यवान्ययसम्भावनेन नास्ति किमेतया
फलककथा इति ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीरामकृष्णभट्टाचार्यविरचितेयं प्रायश्चित्तविवेक-
टिप्पणी समाप्ता ।

विषयः । गुरुलपाणिहृतप्रायश्चित्तविवेकस्य व्याख्यानं ।

No. 1985. आख्यातवादव्याख्यासहस्रम् । * Substance, country-made paper,
14 × 4 inches. Folia, 28. Lines, 8 on a page. Extent, 868 ślokas.
Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magrāni, Post Madhu-
bani, Darbhāngā, Paṇḍit Kānāi Jhā. Appearance, old. Prose. Correct.

Ākhyātavāda-vyākhyā-rahasya. A gloss on the Ākhyāta-
vāda, of the author. By Raghudeva Bhaṭṭācārya.

Beginning. प्रणम्य गीरदंष्ट्राम् + + म गुणमन्दिरं ।

आख्यातवदमदुःखाख्या रघुदेवेन तुल्यते ॥

सहदाख्यातवादस्य सम ग्रन्थविलोकनैः ।

लीलायाध्यापनं धीराः कुर्वन्तु निद्रिता अपि ॥

मैत्र्याधिकः परमतं निराकर्तुं प्रथमतः तद्विरूपयति आख्यातस्येति ।

End. प्रमत्तादिति लक्षणादिना उपपादने तु लाघवेन तर्कस्यैव शरणीकरणीयत्वादिति भाव इति दिक् ।

Colophon. इति महासहोपाध्यायश्रीरघुदेवभट्टाचार्यविरचितमाख्यातवादव्याख्यानं
रस्य परिपूर्णमिति ॥

विषयः । आख्यातवादस्य व्याख्यानं ।

No. 1986. शक्तिवादविवरणं । Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 62. Lines, 6 on a page. Extent, 1,372 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Magrān, Post Madhubanī, Darbhāngā, Paṇḍit Kānāi Jhā. Appearance, fresh. Prose. Correct

• Saktivāda-vivarana. A commentary on the Saktivāda of Gadādhara. By Kṛishṇa Bhaṭṭa, son of Raṅganātha Suri, and brother of Nārāyaṇa.

Beginning. श्रीलक्ष्मणचरणौ नत्वा शक्तिवादार्थदीपिका ।

करोति सम्प्रदायेन लक्ष्यभट्टो मुदे सतां ॥

सङ्केतोऽभिधायकपट्टिपाचक इति मीमांसकमतं । लक्षणा च शक्तिशेष इति वैयाकरणमतं । तदुभयं कटाक्षयश्चाह सङ्केत इति । अथ गीरं गङ्गापदार्थसम्बन्धि न गङ्गापदार्थ—इति ज्ञानेऽपि गङ्गायां घोष इत्यादितः शाब्दबोधोदयात् सङ्केतमात्रेणैव पट्टिपातो न लक्षणा-
तिरिक्तइति स्वीकार्येत्यभिप्रायेणाह लक्षणा चेति । इत्यादि ।

End. पर्यायताज्ञानस्य न्यायादिमते द्वयोः पदयोः तदर्थमावच्छिन्नशक्तिसत्त्वज्ञानादि-
रूपत्वात् तत्कालीनस्य विशिष्टशक्तिज्ञानस्य सर्वमते लोममुखविशेषकलोमप्रकारकलजनकतया
भवन्मते तदनुपपत्तेः । + + + पर्यायत्वधमस्य पशुपदं लोमत्वशक्तिमित्याकारतया
लोममुखविशेषकशाब्दबोधे बाधकाभावादिति ।

Colophon. इति श्रीरङ्गनाथविरचिन्ननारायणानुजल्लभभट्टविरचितं शक्तिवादवि-
रणं सम्पूर्णं ।

विषयः । गङ्गाधरभट्टाचार्यकृतशक्तिवादस्य व्याख्यानं

- No. 1987. **सुभकर्मानिर्णयः** । Substance, palm-leaf, 12 x 2½ inches. Folia, 100. Lines, 5 on a page. Extent, 1,082 s'lokas. Character, Maithili. Date, L. S. 584. Place of deposit, Magráni, Post Madhubani, Darbhāngá, Pañḍit Kánai Jhá; another copy with Chhoti Jhá. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

S'ubhakarma-nirṇaya. A digest of the rules regarding the performance of domestic rites according to the ordinances of Gobhila. By Murári Miśra. The work was compiled under the auspices of Rájá Trivikramanáráyaṇa, son of Jagannáráyaṇa, grandson of Naranáráyaṇa, great-grandson of Vīranáráyaṇa, great-great-grandson of Rúpanáráyaṇa, and great-great-great-grandson of Lakshmináráyaṇa.

Beginning. वन्दे नन्दतनूजं जगदालम्बं निरालम्बं ।

सन्देहतिमिरमिहिरं निगमनिवेद्यमहः किमपि ॥

दुष्टानामेकशास्त्रा चरिचरणपरः पौरवर्गस्य पाता

वैरिन्नेषीनिहन्ता द्युतिजितमदनः शीघ्रभूतिप्रदाता ।

विश्वयापिप्रतापकिञ्चनगतिं विदिते चात् + वदद्ग्रे

लक्ष्मीनःरायणाख्यः समभवद्वननीपालसालावतंसः ॥

कुमार इव गौरीशत्रुं पारिजातं हन्ताम्बुधः ।

रूपनारायणो राजा लक्ष्मीनारायणादभूत् ॥

वारं वारमुदारवैभववतामद्यापि भूमीश्वरतां

द्वारं द्वारमुपेत्य हन्ता सद्यसा भिचासलब्ध्वा भूधाः ।

स्तस्मिन् समये स चेत्यकवणः श्रीरूपनारायण—

सिंहैर्दित्यभिधाय लोलाभिरसः पाणिं क्षिपन्त्यर्चिनः ॥

श्रीवीरनारायणमेदिनीन्दुः श्रीरूपनारायणभूमिपालात् ।

जातस्ततः सत्सङ्गैरुपेता यथा जयसो विबुधाभिराजात् ॥

उपासु प्रविशन्नपि प्रतिभट्येषीष चतुष्पदा

भित्तुभ्यो मुञ्जरपयस्त्रयि बह्व्यस्त्रायसाभननः ।

प्रागत्यन्तवशा रिपून् परिभवन्नयुग्नतामकृष्टोपा-

धन्यो + जगतीतले भवतु कः श्रीवीरनारायणात् ॥

शिरोरत्नं राज्ञां जनमयनराकाञ्चिमकरो-

निवासो धर्मोपां रणविजयलक्ष्म्याः प्रियतमः ।

अभूदस्मादु राज्ञो नयविजयविद्यावल्लसति-

विद्यां पारावाराः स खलु नरनारायणश्चपः ॥

. देवस्त्रीगणगीतकीर्तिर्विजितकीरात्रिसुखयुति-
 प्रत्यानेकसुवर्णदासुजनितार्षाशिष्टेऽस्तवः ।
 अस्मादुद्भूतवैरिकुम्भदहनप्रोद्दामपञ्चानने
 जज्ञ यज्ञपरायणः किल ज्ञानगङ्गारायणो भूयति ।
 कुश इव सुतान् कौशल्याया जयन्त इवेन्द्रतो-
 रतिपतिरिव श्रीमद्विष्णोः कुमार इवोपतः ।
 शुक्र इव मुनेष्वद्वयासाद्विभुष यथास्वप्ने-
 र्भूष इव विधोरस्माज्जातस्त्रिविक्रमभूपतिः ॥
 यं रणमुखे त्रिविक्रमनारायणदेवमालोक्य ।
 अपि कनकगौरमरयो मन्त्रको सपदि कालमिव ॥
 साऽयं दानदयार्थिवैकविनयश्रीमत्यस्त्रिकोत्तरा-
 नित्यं यज्ञपरायणो विजयते श्रीनिर्भयो भूपतिः ।
 यस्योद्दामरुपाणकालकलितपत्यैश्शिष्टध्वीपति-
 प्रयस्यस्त्रिपयःपयोधिषु यशो हंयावस्त्री कीडति ॥
 वाह्यह्यैर्द्विरदनिवर्त्तैराचतुःसिन्धुभोक्त्रो-
 मुक्तादामस्फुरितमञ्जुषा मदिनो मर्हन्तः ।
 के नामैनं धरणिर्मणं छाभुजो नाशयन्ते
 रत्नञ्चनेऽलितकिरण-त्रेणिकिर्मीरिताशः ॥
 साऽयं सुरारिधीरं सच्चकारितया समासाद्य ।
 श्रीधारदाप्रसादात् तनुते शुभकर्म्मनिर्णयं ह्यपतिः ॥
 विज्ञायाखिलशास्त्रतत्त्वममलं श्रीरामभद्रादुगुरो-
 भिन्नात् केशवतः स्मृतोरथ तयोः सारं विचिन्त्य स्वयं ।
 पादाम्भोजयुगं प्रणम्य शिवयोः सख्यावतां प्रीतये
 व्यातने शुभकर्म्मनिर्णयसम् श्रीमन्मुरारिः कृती ॥

तत्रादाशब्दधिकनिर्णयः । तदादाववश्यं सगणाधिपा मानरः पूज्यः ।—इत्यादि ।

• End. तथा च उपायातयार्थमिति कौञ्जलीया इति कौञ्जलीयाः शास्त्राविशेषाभ्या-
 युजिनः । तेषां मते इदानीमागतायम्भेण तु कौण्डमाय + + + यज्ञमिति ॥

Colophon. इति सङ्ग्रहसङ्क्षेपाध्यायश्रीमुरारिमिश्रकर्म्मविरचितः शुभकर्म्मनिर्णयः समाप्तः
 इति ।

न्यायाभोजसरन्तुन्दिलमनोभङ्गो गिरां श्रेवधि-
 र्मन्वादिस्मृतिमाकलय्य तदितः सारं समाकलय्य च ।

भाषाणि प्रविचिन्त्य निखलहृदा श्रीगोभिलीये विधौ

यातेने शुभकर्मानिर्णयमम् श्रीमन्नारिः कवी ॥ खस ५८५ । कार्तिककृतपञ्चम्या ।

विषयः । स्मृतिपुराणग्रन्थान्तरसंवादेन इन्द्राग्नां विवाहादिभवावर्तनात्केषु दशविधेषु संस्कारेषु विधानकथनम् तदधिकृतगोभिलसूत्राणां समुत्पेन व्याख्योक्तं नमः ।

No 1988 खण्डनखण्डसायटीका । Substance, palm-leaf, 11 × 2 inches. Folia, 103. Lines, 5 on a page Extent, 1,672 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magráni, Post Madhubani, Darbhángá, Pañdit Kánái Jhá. Appearance, old. Prose. Correct.

Khañdana-khañda-khádyá-tíká A commentary on Śrī-harsa's Khañdana-khañda-khádyá—a treatise on the non-existence of the Supreme soul. By Śaṅkara Mísra. (III, p. 70.)

Beginning. हरिशङ्करायाः धिताचितं भुजगारातिभुजङ्गनाम्बुजं ।

वपुर्मा मुदे विरुद्धयो-रपि संस + + भिन्नतां गतं ॥

विरुद्धधर्मादयमग्निपातेऽप्यभेद एवेति विभावयन्मः ।

पुमातु भेदप्रतिभामशून्यं स्त्रीधैरूपं शिवयोः शरीरं ॥

भवनाद्यस्तृप्तिगुम्फनमिच्छ खण्डनखण्डसायटीकायां ।

श्रीशङ्करेण विदुषा विदुषीमानन्दवर्द्धनं क्रियते ॥

प्रारिप्सुतश्रितवत्कदुरितनिराकरणकारणैष्टदेवतानमस्काररूपं महत्सु कुर्वन्नेव प्रेक्षावत् प्रष्ट-
व्यप्रयोजनानभिधेयसम्बन्धप्रतिपादनपरः परमतनिराचिकीर्षया समते ब्रह्माद्वैतव्यापनां चैत-
षिकाः सिद्धौऽङ्कितनाय सूचयन्नाह,—अविकल्पेति । रक्तः पुरुष इत्यद्वितीयं ब्रह्मयर्थं ।
श्रुतिषु तथाश्रुतलाह । यद् यथा श्रुतिषु श्रुतं तथया यथा ब्रह्मण आनन्दमयल—इत्यादि ।

End. ननु सकलान्येत्याभाववृत्तिना केनचिज्जर्मेणावच्छिन्नस्योद्देश्यत्वं स्यादित्यत आहः
अन्य इति । तन्मात्रवृत्तत्वं पाथेरव्याप्यनिरूपणात् ।

Colophon. इतः खण्डितस्तान् परिशेषवाक्यं नास्ति ।

विषयः । श्रीवर्धकृतखण्डनखण्डसायस्य अभावखण्डनप्रकरणं यावत् व्याख्यानं ॥

No. 1989. इन्द्राग्निकोदाराः । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 32. Lines, 6 on a page. Extent, 499 s'lokas. Character, Maithili. Date, Sk. 1716. Place of deposit, Magráni, Post Madhubani, Darbhángá, Pañdit Kánái Jhá. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Chhandogáhinkoddhára. A summary of the daily religious duties imperatively necessary for such householders belonging to the Chhandoga school as do not cherish the household fire. By Śaṅkara Mīśra, Mahámahópádhya, son of Bhavanátha Mīśra. Contents: morning duties; ablutions, wood fit for brushing the teeth, washing of the face, morning bath, rules of Gobhila on the subject; Sandhyá defined, ritual of Sandhyá, offering of water to the manes, reading of the Vedas, adoration of deities, sacrifices to the Visvedevás, daily s'rāddhas, hospitality, offering of food to cattle, breakfast, prohibited food, duties after breakfast, siestá, society of wife.

Beginning. ऊर्द्धं ब्रह्म जटाजटक्रोडमूर्ध्नि तत्सुरापमं ।

भस्मामि यामिमीकान्तकान्तमालम्ब्य ली चरं ॥

यावानहते दोषश्चन्दोगानां निरग्नीनां ।

तावन्मात्रमिहाह्निकमल्लसृणामुच्यते स्वर्हितं ॥

तत्र नरसिंहपुराणे,—उषःकाले समुत्थाय हतश्रीषो द्विजोत्तमः ।

कुर्यात् स्नानं ततो मित्यं दक्षधावनपूर्वकं ॥ इत्यादि ।

End' अष्टाह्निके एतावत्यपि कृते न प्रत्ययेयात् । अन्यथा प्रत्यवेयादेवेति संतिष्याह्निकं भृङ्गुतं सामगानां ॥

Colophon. इति मन्त्रमहापाध्यायश्रीभवनाथमिश्राकजमन्त्रमहापाध्यायश्रीशङ्करमिश्र-
कृतौ चन्दोगाह्निकाद्वारः समाप्तः । शके १७१६ ।

विषयः । चन्दोगानामाह्निकलक्ष्यमतिविक्षरेणानुष्ठानमशक्तानां यावति अह्नौ प्रत्यवाय-
स्यात्, निरग्नीनां तावदेव संक्षेपेण निरूपितं । तत्र प्रातः कृत्यकथनं । सामान्यतः शौच-
विधिः । दक्षकाष्ठनिरूपणादिकं । आचमनविधिकथनं । प्रातःस्नानविधिकथनं । गोमिलीय-
स्नानप्रयोगः । सन्ध्यानिर्णयः । सन्ध्याप्रयोगः । तर्पणप्रयोगः । ब्रह्मयज्ञविधिकथनं । देवपूजा-
विधिकथनं । शाकलकल्पेन वस्त्रवैश्वदेवविधिकथनं । मित्यश्राद्धविधिकथनं । आतिथ्यविधि-
कथनं । गोपासदानविधिकथनं । भोजनविधिकथनं । भोजने वर्जनीयकथनं । भोजनोप-
करणमाचमनीयविधिकथनं । शयनविधिकथनं । दारोपगमनविधिकथनञ्च ।

No. 1990. द्विविधजल्लाशयोत्सर्गप्रमाणदर्शनं । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 22. Lines, 7 on a page. Extent, 706 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Magráni, Post Madhubanī, Darbhāngá, Pandit Kánai Jhá. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Dvividha-jalāsayotsarga-pramāṇa-darsana. Two different rituals for the consecration of tanks, wells and other reservoirs of water, according to the rules of the Bahyrica Brāhmaṇa and of the Yajur Veda respectively. By Buddhikara Śukla.

Beginning. नन्वा धेया वंदवे दौ तत्त्वतो वङ्कुरिणौ ।

खारोप्यरूपस्यारौ मेरोमेरो अगदगुरु ॥

मस्यगधनासम्यववित्तमाध्याह्नित्यूर्णादित्विकीर्षु पुंसां ।

निर्व्वन्मि सदाश्नकूपमेतुवापीसमस्युर्गविधि विधानैः ॥

त्रीनुदिकरशुक्लोऽर्चं मीमांसामारजैरवात् ।

विश्वनाथपदाभोजमपानमधुवतः ॥

अथाग्निमात्तिकपुष्करिणौऽस्युर्गविधिः । इत्यादि ।

End. एवमग्निमात्तिकजलाशयेऽस्युर्ग आभ्युदयिकं तच्च स्त्रीणामपि पित्रादीनां
पत्यादीनां प्रमाणभावात्—रति ।

Colophon. रति मन्त्रमन्त्रोपाध्यायशुक्लोऽर्चं वीनुदिकरशुक्लो द्विविधजलाशयेऽस्युर्गप्रमाण-
दर्शनं ।

विषयः । वङ्कुरां यजुर्व्वेदिनाञ्च प्रत्येकं वापीकूपतडागादिप्रतिष्ठाविधियनं ।

No. 1991. मीमांससूत्रदीधितिः, वा न्यायावलीदीधितिः । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 340. Lines, 7 on a page. Extent 9,208 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Magrānigrām, Post Madhubanī, Darbhanga, Pandit Kānāi Jhā. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Mīmāṃsā-sūtra-dīdhiti alias Nyāyāvalī-dīdhiti A commentary on the Mīmāṃsā aphorisms, explaining the parables used in illustration of them. By Rāghavānanda Sarasvatī. Hall's Contributions, p. 182.

Beginning. नन्वा मुरारोः पदकञ्जरेणूनं महेगितुर्भानुगजाननस्य ।

देवा गुरुणाञ्च यतितनोमि न्यायावलीदीधितिमर्थक्यां ॥

तच्च । धर्मो दीदशस्त्राणां व्युत्पादस्तत्त्वज्ञानैः ।

प्रमाणभेदशेषलप्रयुक्तिरसंज्ञाः ॥

अधिकारोऽतिदेशश्च सामान्येन विशेषतः ।

जज्ञो वापैश्च तन्त्रञ्च प्रसङ्गैरुचिताः क्रमात् ॥

- विश्वेश्वरः स्मृतिनामधेयं सुतुल्यं मानसदीरघेऽथ ।
पादैश्चतुर्भिस्त्रिचक्षणस्यैः सूत्रान्वितैः सिद्ध्यति कर्माष्टकम् ॥
अष्टाक्षरमसन्दिग्धं सारद्विच्यतोमुखं ।
अष्टोभसनवद्यश्च सूत्रं सूत्रमिदं विदुः ॥ इति ।
तत्र मीमांससूत्रसन्दर्भेऽद्यातो धर्मोज्जामेति । इत्यादि ।

End मेघपतिशब्दस्य देवतापरत्वाद् यत्र गणदेवता तत्राविकारो यत्र देवतासङ्ख्य-
भेदस्तत्रावश्यमूहलक्ष्म देवताभेदे ऊह इति स्थित ।

Colophon इति श्रीराघवानन्दसरस्वतीविरचितमीमांससूत्रादीधितौ नवमाध्यायस्य
द्वितीयः पादः ।

विषयः । न्यायप्रदर्शनपूर्वकं मीमांससूत्रस्य नवमाध्यायद्वितीयपादान्तं व्याख्यानं ।

No. 1992. स्मृतिसत्त्वामृतं । Substance, palm-leaf, 11 x 2 inches. Folia, 112. Lines, 5 on a page. Extent, 2,423 s'lokas Character, Maithilī. Date, L. S. 505,=Sk. 1546. Place of deposit, Magrāni, Post Madhubanī, Darbhāngā, Pandit Kānāi Jhā, a second copy with Pandit Chhotī Jhā of that place. Appearance, old. Prose and verse Correct.

Smṛiti-tattvāmṛita A digest of the rules of the Smṛitis. The codex under notice contains the chapter on rites for the pacification of adverse divinities, and works of public utility, and is called *S'āntipauṣh-tikīnjallī*. By Vardhamāna Mahāmahopadhyāya, son of Bhavēsa by Gaurī.

Beginning. श्रीनिष्पदककुलप्रभवस्य गौरी मा तस्य मत्कविभवे शतनृक्षवस्य ।

श्रीवर्द्धमानैकतितः प्रितशान्तिपुष्टिसत्त्वामृतं पिबत निष्टेतिभेतु चेतः ॥

धवहारोऽन्यथा लोके साम्प्रतं शास्त्रमन्यथा ।

नयोर्विद्वदयोः शार्ङ्गं बलवत्त्वादिचादृतं ॥

इह योगक्षेमावेधं सर्वेषामपेक्षितौ तत्र शक्तिसानिष्टनिष्ठतिः क्षेमः स इह शान्तिरित्युच्यते ।

तदर्थं कर्म शान्तिकं । श्रुत्याभीष्टक्षमां लब्धपरिरक्षणश्च योगः । तदर्थं कर्म पौष्टिकं । इत्यादि ।

End. फलानामिपर्यक्तं ब्रह्मचारिणा भवितव्यं कर्मावसाने फलप्राप्तिः । इति पौष्टिकं
कोशः ॥

गौरी-भवेत्पुत्रेषोक्तं वर्द्धमानविषयेन ।

स्मृतिसत्त्वामृतनाम्नि निबन्धशान्तिकपौष्टिकं कर्म ।

Colophon. रति महासहोपाध्यायश्रीवर्द्धमानकृते स्मृतिनिरुद्धे शान्तिकपौष्टिकांशलिः
मम ३१ । ग्रन्थसम्पु । लसं ५०५ । शके १५४६ ।

विषयः । शान्तिकपौष्टिककर्मनिर्णयः । तत्र शान्तिकपौष्टिककर्मसंख्यकथनम् । होमादीनामु-
भयकृत्वकथनम् । यागलक्षणकथनम् । होमलक्षणम् । अन्नलक्षणम् । शान्तिकामेन पचयज्ञः कार्यं
इति निरूपणम् । तत्र तादस्यष्टिकादिना सूर्यादिनवपक्षाणां प्रतिष्ठितनिर्माणकथनम् । पक्षाणां
मूर्तिवर्णनम् । पक्षाणां अग्निस्थान-जाति-गोवादिकमश्रात्वा होमानुष्ठाने दोषकथनम् । तेषां
जन्मादिकीर्तनञ्च । पक्षाणामग्निभेदकथनम् । मण्डलादिसंस्थानकथनम् । ग्रहयज्ञकालादिनिरु-
पणम् । दक्षिणायनादौ निषिद्धापि मलिनसूत्रादौ शान्तिकं कर्मयमेवेति निरूपणम् । होमद्रव्येषु
प्रतिद्रव्य, विशेषपरिमाणकथनम् । परिसमूहनादिषु प्रत्येकं मन्त्रकथनम् । रूपनारायणधर्मधर-
कृतपचयज्ञपद्धतिरूपणम् । पक्षाणां पूजाविधिकथनम् । होमविधिकथनम् । क्षिणानिरूपणम् ।
शान्तिकपौष्टिककामेन अन्वविज्ञेनापि कुपितग्रहस्य पूजा कर्तव्येति कथनम् । पक्षाणां प्रत्येकं
यज्ञादिकथनम् । उत्यातनिरूपणमुखेन द्विविधाद्भुतनिरूपणम् । तत्र नैमित्तिकाद्भुतानि ।
दिव्यान्तरिक्षाद्भुतादिनिरूपणम् । अद्भुतानां फलपाककालकथनम् । विविधाद्भुतनियमेन शान्ति-
यवस्थाकथनम् । तत्र अभिचारशङ्कादौ अभयाशान्तिकथनम् । राजघञ्जरोग-भूकम्पादौ वैष्णवी-
शान्तिकथनम् । पद्मसरकादौ रौद्रीशान्तिकथनम् । वेदनाशानास्तिस्रसादौ ब्राह्मीशान्तिकथनम् ।
अभिशापप्रमवैकृत्यादौ प्राजापत्याशान्तिकथनम् । उपस्कारादौ कौमारीशान्तिकथनम् । बन्दि-
वैकृतादौ अग्नेयीशान्तिकथनम् । अत्याभिसर्पणादौ गान्धर्वीशान्तिकथनम् । अपमृत्युघननाशदौ
कौवेरीशान्तिकथनम् । हृष्टादीनां वैकृते पाथिवीशान्तिकथनम् । एवमन्यत्र प्रत्येकं शान्तिकथनम् ।
सूर्यादिषु ग्रहेषु उत्यातकथनपूर्वकं प्रत्येकं शान्तिकथनम् । वायव्यमण्डलफलकथनम् । एवमाग्रय-
वार्णादिफलकथनम् । यज्ञयुद्धनिरूपणपूर्वकं तन्त्राशान्तिकथनम् । यज्ञफलकथनम् । नाडी-
लक्षवशान्तिकथनम् । अभिषेकदश-जाति-नक्षत्रपीडाणां शान्तिकथनम् । नभोगत्यातशान्तिकथनम् ।
निर्घातशान्तिकथनम् । दिग्दक्षशान्तिकथनम् । ह्यायाद्भुतादिशान्तिकथनम् । उल्कापातादौ
शान्तिकथनम् । वातातिहृष्टायाद्भुतशान्तिकथनम् । आग्रयमण्डलादिफलकथनम् । जलाशयाद्भुत-
कथनपूर्वकं तन्त्राशान्तिकथनम् । प्रतिमाद्भुतादिशान्तिकथनम् । हृष्टवक्त्रौवशङ्कायाद्भुतशान्तिकथनम् ।
भकुनाद्यद्भुतशान्तिकथनम् । सृष्ट्यादिवायाद्भुतशान्तिकथनम् । वज्रद्भुतशान्तिः । शस्त्रद्भुतशान्तिः ।
मानुषाद्भुतशान्तिः । प्रभवाद्भुतशान्तिः । अद्भुतानां फलपाकप्रसङ्गकथनम् । पौष्टिककर्मविधि-
कथनम् । गायत्रीहोमादिविधानम् । पञ्चदशविधानकीर्तनम् । प्राजापत्याग्निदिवधिकथनम् । चान्दा-
यणादिविधिकीर्तनञ्च ।

No. 1993 लिङ्गवृत्तिः। Substance, palm-leaf, 10 × 2 inches. Folia, 34. Lines, 5 on a page. Extent, 481 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit Magrāni, Post Madhubanī, Darbhāngā, Paṇḍit Kānāi Jhā. Appearance, old. Prose. Correct.

Līṅga-vṛitti. On the genders of words. By Vararuchi Āchārya.

Beginning. यावान् कश्चिन् वान्ः शब्दो नपुंसको बोद्धव्यः । यावानिति परिमाण-
वाची शब्दः कश्चिदिति अनिर्दिष्टनामधेयं । च च्चने यस्य स वान्ः । शब्दान्तेऽनेनाथा इति
शब्दः, अभिलष्य इत्यर्थः । स च शब्दस्यतुर्विधः । जातिशब्दः, गुणशब्दः, क्रियाशब्दः, यद्-
च्चाशब्दश्चेति । इत्यादि ।

End. अयं योनिरियं योनिः गुच्छस्थानं । वागविषयस्य सहतः संचपत एव लिङ्ग-
विधिरुक्तः । यद्गोक्तमत्र सद्भिन्नोक्तैरेव बोद्धव्यं ॥

Colophon. इत्याचार्यश्रीवररुचिकृता लिङ्गवृत्तिः समाप्ता ।

विषयः । क्वचिदन्याचरनिर्देशेन क्वचिच्च पर्यायोक्तेरेव शब्दानां निहानुशासनकीर्तनं ।

No. 1994. जातकसारः। Substance, palm-leaf, 11 × 2 inches. Folia, 23. Lines, 5 on a page. Extent, 432 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Magrāni, Post Madhubanī, Darbhāngā, Paṇḍit Kānāi Jhā. Appearance, old. Mostly in verse. Correct.

Jātakasāra. An epitome of horoscopy. By Śiśu Mahāmahopādhyāya.

Beginning. तामीश्वरीसखिलदेवकिरीटकोटि-रत्नाशुकेशरितपादधरोजसर्द्धौ ।

रत्नकवचश्च जटाचयचाचन्द्रोद्योतावदातमुखतामरधौ नमामि ॥

तरणिरजनिनाथो पार्थिवः सोमसूनुर्निदिवपतिपुराधा भार्गवो भानुसूनुः ।

शिशिरकरविरोधी केतवश्चेति सर्वे विदधतु वज्रभाय्यं वो नभोगा नवैते ॥

भोमभार्गवबुधेन्दुभास्कराः सौम्यशुक्रधरणीतनूद्ववाः ।

जीवभानुसुतभानुजा गुरु-राश्वधीशगणना यथाक्रमं ॥ इत्यादि ।

End. रजनिकिरणदुग्धजाम्बिनिधौ बुद्धिनेजाः प्रबलदलनविद्याराशिपूषपर्कः ।

नयविनयकलाया दुष्कृतध्वान्नहन्ता विधुरिव किमलश्रीराजतिश्रीवटेशः ॥

तस्यात्मजेन शिशुना सुखबोधहेतोरालोक्य जातकमवन्धि + + + चैव ।

स्थूलात्मकं हितमयं प्रथमप्रवेशं बलस्य पालनमतोऽस्य वृथा विधेयं ॥

Colophon. रति सहेपाध्यायश्रीशिशुविरचितो जातकसारः ।

• विषयः । राशितदधीश-खेडादिनिरूपणं । जातकलग्नज्ञानोपायकीर्तनं । पितृपरोक्ष-
जन्मकथनविधिः । अरिष्टकथनं । अरिष्टभङ्गकीर्तनं । परमयोगनिरूपणं । राजयोगकथनं ।
अनपादियोगकथनं । केसद्रुमयोगकथनं । रविकृतवैश्यादियोगकथनं । नवांशफलकथनं ।
द्वादशांशफलकथनं । ग्रहदृष्टफलकथनं । अधमाष्टकयोगनिरूपणं । स्त्रीजन्मचिन्तनं । तत्र वैध-
यादिज्ञानोपायकथनं । जारजयोगनिरूपणं । परमोच्चपञ्चकथनं । त्रिकाणस्थितग्रहफलकथनं ।
नीचपञ्चादिफलकथनं । ग्रहवधयोगकथनं । चतुर्थपञ्चादिफलकथनं । तनुस्थानादिग्रहफल-
कथनञ्च ।

No. 1995. व्रतपद्धतिः । Substance, palm-leaf, 10 x 2 inches. Folia, 62.
Lines, 5 on a page Extent, 1,306 slokas Character, Marathi. Date, ?
Place of deposit, Magrání, Post Madhubani, Darbhāngá, Pandit Kánán Jhá
two other copies, one with Pandit Chhoti Jhá, another at Naduyágram,
Post Madhubani, with Pandit Kanin Jhá Appearance, old. Prose and verse.
Correct.

Vratapaddhati On optional fasts and penances, called Vratas.
By Rudradhara Mahámahopádhya.

Beginning. धातुस्तुलितोद्वाध श्रीरुद्रधरशर्मणा ।

नानानिबन्धभिन्नाभो विन्यसे व्रतपद्धतिः ॥

तत्राहो व्रतसामान्यधर्माः । तत्र देवतः ।

अभक्ता प्रातराचारं स्वात्मस्य समाहितः ।

• सूर्यादिदेवताभ्यश्च निवेद्य व्रतमाचरेत् । इत्यादि ।

End. वसुधैव कुटुम्बकम् तत्रापि शुक्रादेरभिलाषं कर्तुमर्हति मनोऽपि लब्धादित्यश्च प्रयोजक-
त्वादिति । एष श्रीधर्मचरणेश्वरीतः समयप्रदीपानुसारी पन्थाः ॥

Colophon. इति महासहोपाध्यायश्रीरुद्रधरलता व्रतपद्धतिः समाप्ता ।

विषयः । सामान्यतो व्रतधर्मानिरूपणं । उपवासोदितस्वरूपविवेचनं । स्त्रीणां भूभर्तृकाणां
पतिपार्येक्षेण उपवासनिषेधकथनं । वैश्यशूद्रशैक्षिणोपवसापवसनिषेधकथनं । गृहीत-
व्रतपालने देशप्रकथनं । सामलक्षण-तद्विभागादिकथनं । युष्मादिति शिष्यवश्याकथनं । नक्त-
अवस्थाकथनं । हविष्यद्रथनिरूपणं । आदित्यव्रतविधानं । तत्र रविकरे उपवासव्रतविधानं ।
उभयग्रहसमीपकथनं । शरौग्यग्रहसमीपव्रतविधानं । फलग्रहसमीपव्रतकथनं । देवीव्रतविधानकथनं ।
तत्र दुन्दुचतुर्थीव्रतविधानं । शिवव्रतविधानं । तत्र अष्टम्यां नक्तभोजनव्रतविधानं । रौद्रव्रतवि-
धानं । महाव्रतविधानकथनं । तत्र लिङ्गादिपूजाविधानकथनं । गोसयादिलिङ्गपूजाविधानं ।
एकादशीव्रतविधिकथनं । अशुभग्रहव्रतविधानं । धावञ्जीवैकभक्तव्रतविधिकथनं । मणि-

परिग्राह्यविधानादिकथनं । एकभक्तव्रतविधिकथनं । शाकमाचारव्रतविधानकथनं । लक्ष-
माचारव्रतविधिकथनं । एकाक्षरद्विरात्रिरात्राद्युपवासव्रतविधानं । एकाक्षराद्युपवासव्रतवि-
धानं । द्वादशमासकृत्यविधिनिरूपणं ऋतुशान्तिकरणविधिकथनं । प्रसादनष्टचिह्नप्राचक्षिप्तं ।
अभ्युत्थिकृत्यनिरूपणं । स्तुतिपाठपूजाविधानकथनं । वास्तुपूजाकारादिकथनं । विद्या-
रक्षाविधिकथनं । पञ्चपञ्चकृत्यनिरूपणं । तिथिवारनियतकृत्यादिविधानं । आचम्यकषाज्जाला-
दिनिरूपणं । चन्द्रादिपञ्चकृत्यनिरूपणं । मलमाससंस्कारकथनपूर्वकं तत्र कृत्यनिरूपणं ।
रक्तोदिष्टयाज्ञकालनिरूपणं ।

No 1996. मिथ्यात्वनिर्वचनं । Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia 8. Lines, 8 on a page. Extent, 288 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magrāni, Post Madhubani, Darbhāngā, Paṇḍit Kānāi Jhā. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Mithyātva-nirvachana. A dissertation on unreality leading to the conclusion of the unity of the human and the divine souls, and the substantial unreality or mere phenomenality of the universe as distinct from that soul. By Gokulanātha Upādhyāya, Mahāmahopādhyāya.

Beginning. रज्जुमर्पवदनाश्विविद्यया यत्र कल्पितमतात्त्विकं जगत् तत्परं किमपि वस्तु-
गोक्तुं नन्दवेगमनि निक्षीय मिष्ठति ॥ नित्यदायवर्जितवारिवसुधादिरश्मिनप्रपञ्चा मिथ्या
जडत्वात् दृश्यत्वात्परिच्छिन्नत्वात् तत्र यस्य वस्तुनो यत्र यत्र धर्मिणि यत्कालदेशावच्छेदेन --
इत्यादि ।

End. वस्तुतः स्वजन्यत्वं स्वाधिकरणचण्डविध्वंसप्रतियोगिवाक्यवृत्त्यानुषङ्गिकत्वं वाक्या-
र्थज्ञानादृश्यतानिरूपितसाध्यत्वात्प्रविषयता च तसि संसर्गवयेण प्रयत्नवत्त्वं तात्पर्यमिति निष्कर्षः ॥

Colophon. रति सच्चामहोपाध्यायगोकुलनाथोपाध्यायविरचितं मिथ्यात्वनिर्वचनं पूर्ण-
मिति ।

विषयः । मिथ्यात्वस्वरूपनिरूपणपूर्वकं प्रपञ्चस्य मिथ्यात्वसंस्थापनं । प्रपञ्चादुपासनादि
स्वरूपकथनमुखेन जीवब्रह्मेकादिकीर्तनञ्च ।

No. 1997. लीलावतीप्रकाशटिप्पणी । Substance, palm-leaf, 10 × 1 inches. Folia, 64. Lines, 4 on a page. Extent, 1,393 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magrāni, Post Madhubani, Darbhāngā, Paṇḍit Kānāi Jhā. Appearance, old. Prose. Correct.

Līlāvatī-prakāśa-ṭippanī. A gloss on Vardhamāna's commentary on the Līlāvatī. By Raghunātha Śiromani Bhattachārya.

.Beginning. ॐ नमः सर्वभूतानि विहस्य परतिष्ठते ।

अखण्डानन्दोपास्य पूर्णाय परमात्मने ॥

पद्मेव पदार्थाः इत्यवधारणस्य भाष्यादावभावात् आद्योपासकतैराच इत्येति अवधारणपरिऽव-
धारणप्रयोजनकः विभागो विभजन्, तदर्थः कादाचित्कः । विभागात्मकमिति पाठश्च
सुगम एव विभागे विभागोद्देश्यत्वेन अभिभवे नूनाधिकसंख्यावच्छेदे—इत्यादि ।

End. अकारणंति । भूतस्यैवतिरेकाभ्यां ह्यविदकारणनाशस्यापि स्वकार्यनाशकत्वे न
चतिरिति सक्त्यं ।

Colophon. इति श्रीश्रीरामणिभट्टाचार्यविरचिता लीलावतीप्रकाशटिप्पणी समाप्ता ।
विषयः । वर्तमानकृतप्रकाशाभिधानाया लीलावतीटीकाया व्याख्यानम् ।

No 1998 पुष्पमाला । Substance, country-made paper, 11 × 4 inches.
Folia, 4. Lines, 6 on a page. Extent, 60 folios. Character, Maithili. Date,
? . Place of deposit, Magráni-grám, Post Madhubani, Darbhāngá, Pandit
Kárái Jhá. Appearance, new. Verse. Correct.

Pushpa-mālā. On the different kinds of flowers and leaves appropriate for the worship of particular divinities and at particular rites and ceremonies. By Rudradhara.

Beginning. जातीकुन्दशमीकुशेशशकुशाशोकं वक्तुं किंशुकं

पुद्गागं करवीरचम्पकजवाशेफालिकाकुल्लकं ।

वाचसनीशतपविकाविचकिलं मन्दारसर्काङ्गयं

पीताम्बानकनागशेरमिदं पुष्पं रवेः शस्यते ॥ इत्यादि ।

End. आहूत्य पत्रपुष्पं निपुणं कल्पतरुपरिजातादिः ।

पूजाविधौ सुराणां प्रशस्तदत्तपुष्पमालेयं ॥

चन्द्रधरेण मनोरमे गुणजालेन गुम्फिता यत्नात् ।

तन्नेतु तोषघोषं मनसि विरं सर्वविधानां ॥

विषयः । मुख्यपूजने विहितविहितपुष्पनिरूपणं । एवं शिव-विष्णु-दुर्गा-लक्ष्मी-विष्णु-
सूर्यभेदानां पूजने विहितविहितपुष्पपत्रादिनिरूपणं । सर्वसुरपूजने वर्जितपुष्पकथनं ।
आशादौ विहितविहितपुष्पकथनम् ।

Asiatic Society, Calcutta

Acc. No. B408 - Date 24.6.87

No. 1999. धर्माधर्मप्रबोधिनी । Substance, country-made paper, $14 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 157. Lines, 8 on a page. Extent, 3,120 ślokas. Character, Maithilī. Date, Sm. 1410. Place of deposit, Navāni, Post Mādhepurā, Darbhāngā, Pāṇḍit, Vāṇsamāṇi Jhā. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Dharmādharmā-prabodhinī. A digest of the Smṛiti rules regarding duty. By Premanidhi, son of Indrapati Mahāmahopādhyāya, of Mithilā. The work was completed at Mysore, in the Nizām Shāhi dominion, in Samvat 1410, = A. D. 1353. It is divided into 12 chapters, thus—I. Daily duties. II. Worship. III. Śrāddhas. IV. Impurities. V. Purification. VI. Marriage. VII. Religious benefactions. VIII. Duties during times of distress. IX. Optional fasts. X. Pilgrimage. XI. Expiations. XII. Fruits of former works. Duties common to all classes, &c.

Beginning. जयति जयति भौरीबाहुको विघ्नहर्ता

जयति जयति देवो भानुकोटिप्रकाशः ।

जयति जयति + + येकदन्तः सुरुषो-

जयति शुभगन्तव्यः पातु नः सिद्धिदाता ॥

प्रणम्य जगदाधारं गुरुं चैव विशेषतः ।

क्रियते ब्राह्मणार्थाय धर्माधर्मप्रबोधिनी ॥

अथ प्रातःकृत्यं । तव स्मृतिसमुच्चये,—दत्तः ।

प्रातरुत्थाय कर्णायं गृह्यकृत्यं दिने दिने ।

तत् सर्वं सम्प्रवक्ष्यामि द्विजानां विधिसिद्धये ॥ इत्यादि ।

End. मन्वादिस्मृतिमालोक्य याज्ञवल्क्यं तथैव च ।

श्रीमत्प्रेमानिधिर्धीमान् अकरोद्धर्माधर्माधिनीम् ॥

श्रीमताजनिजामसाहचर्ये सादृश्यात् यो पुरी ।

सा मे पृथ्वजयामभूत् सततं देवोऽपि यो वाञ्छति ।

श्रीमन्मोक्षलठकुरेन्द्रपतिर्जा यत्नेन दृष्ट्वा स्मृतं

कार्यकार्यविचरन्भार्यसकरो देवोपकण्ठे वमन् ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायमठकुरश्रीमदिन्द्रपतिः पुत्रश्रीप्रेमानिधिरचिते धर्म-
प्राज्ञे धर्माधर्मप्रबोधिन्यां द्वादशोऽध्यायः । समाप्तस्यायं ग्रन्थः ।

मार्गे मासि सिते पक्षे षष्ठ्यां चै शुभवासरे ।

यत्नेन पाण्डितां विप्रैः समाप्तं प्रबोधिनी ॥ संवत् १४१० ॥

विधयः । प्रथमेऽध्याये,—आचारनिरूपणं । तत्र प्रज्ञाः क्षत्यविधिः । सूत्रपरीषाद्युक्तं स्या-
नादिनिरूपणं । पट्टिधर्मो न विधानं । शौचविधिः । परिधानीयवस्त्रनिषेधः । सन्यासानजप-
सोम-देवपूजातिथ्यवैश्वदेवरूपपष्टकर्मनिरूपणं । तत्र विविधस्नानविधानं । आचमनविधानं ।
दन्ताधानविधिः । तत्र सन्तादिकथनम् । चौरकर्मविधिः । तैलनिषेधः । कृत्वा तैलाभ्या-
विधिः । प्रातःस्नानविधिः । तिलकविधिः । कुशमाह्वानं । तदुत्थाटनविधिः । तर्पणविधि-
कथनम् ।

द्वितीयेऽध्याये,—अभिवादनविधिः । द्वेपूजाविधिः । तत्र अर्घ्यपात्रादिविधिः । पुण्य-
निरूपणं । अनुलेपनविधिः । भूपदीपनैवेद्यासनादिविधिः । प्रतिमानिरूपणं । शिवस्निहमा-
ह्वानं । षण्डिकापूजाविधिः । विश्वपूजाविधिः । घण्टावादनविधिः । गङ्गापूजाविधिः । होम-
विधिः । वैश्वदेवविधिः । आतिथ्यविधिकथनम् ।

तृतीयेऽध्याये,—आहुतिविधिः । तत्र आहुतपूर्वदिनकृत्यं । एकादिष्टविधिः । आहुतकर्मनिधमाः ।
तीर्थआहुतिविधिः । विघ्नपतितदिआहुतिविधिः । उपोत्सर्गविधिः । आहुतिधिकारिणः । द्वादशविध-
पुत्रविवेचनं । सप्तमासादिनिरूपणं । विषशस्त्रादिस्नानां आहुतिविधिः । अपरपञ्चमावस्यादि-
आहुतिविधिः । आहुतप्रशस्तद्रव्याणि ।

चतुर्थेऽध्याये,—अशौचनिरूपणं । सद्यःशौचादिदशविधाशौचनिरूपणं । अशौचमङ्गर-
निरूपणं । बालाद्यशौचं । ख्यशौचं । सत्यविशेषाशौचं । अपिण्डाद्यशौचं । निर्वरेणाद्यशौचं
पिण्डदानविधिः । अशौचान्तिदिनकृत्यं ।

पञ्चमेऽध्याये,—द्रव्यशुद्धिनिरूपणं । तत्र जलशुद्धिलेपशुद्धादिनिरूपणं । धातुशुद्धिः ।
वस्त्रादिशुद्धिः । शस्यादिशुद्धिः । लणकाष्टादिशुद्धिः । स्वभावशुद्धिः । उच्छिष्टादिस्पर्शशुद्धिः ।
नानावस्तुस्पर्शशुद्धिः । अमेध्यस्पर्शशुद्धिः । आचमनानुकल्पः । कुङ्कुमादिस्पर्शशुद्धिः ।

षष्ठेऽध्याये,—विवाहविधिकथनं । कन्यादानाधिकारिणः । कन्यालक्षणदिकथनं । स्त्रीधर्म-
कथनं । पतिव्रतालक्षणादिकं । सङ्गमनविधिः । गर्भाधानकथनं । जन्मविवरणकथनप्रसङ्गेन
संक्षेपेण शरीरस्थाननिरूपणं । पुत्रजन्मादिकृत्यं । उपनयनादिविधिः । ब्रह्मचारिनिधमाः ।
अनंथायाः । गार्हस्थ्याविधिः । वल्गप्रस्थाविधिः । यतिधर्मनिरूपणं ।

सप्तमेऽध्याये,—प्राश्नप्रश्नमा । दानविधिः । कृष्णधन्वादिदानविधिः । सहादेवप्रतिमा-
शालप्रश्नदानादिविधिः । गृहादिदानविधिः । अन्नजलभूमिदानादिविधिः । सत्मादिनियन्-
दानविधिः । आद्यादिद्विचरोपणफलकथनं । सत्प्रतिपद्यचामत्प्रतिपद्यहादिनिरूपणं । देशकाल-
पानविवेचनं ।

अष्टमेऽध्याये,—अष्टपदधर्मनिरूपणं । स्त्रीरादिविधये पातित्यादिनिरूपणं । चातुर्वर्ण्यमाधा-
रणधर्मनिरूपणं । भक्ष्याभक्ष्यनिरूपणं । प्रतिपदादिषु कुशाभ्यादिभक्षणनिषेधः । भोजन-
विधिः । अर्पितविवेकः ।

कथनेऽध्याये,—व्रतादौ तिथ्यादिनिरूपणं । एकादशीनिरूपणं । उपवासनियमाः । मन्त्री-
याख्यादियोगः । रामनवमीविधिः । चैत्रादिद्वादशमासकृत्यनिरूपणं । सावित्रीव्रतं । दशहरा ।
चातुर्मास्यविधिः । जन्माष्टमीविधिः । नवरात्रपूजः विधिः । सङ्क्रान्तिपुण्यकालनिरूपणं । अर्द्ध-
दशयोगः ।

दशमेऽध्याये,—तीर्थसाक्षात्कारीर्जनं । तीर्थनामानि । निवासस्थाननिरूपणं । राजधर्म-
कीर्तनं । करदानादिविधिः । दुर्गादिनिरूपणं । ऋणदानादिविधिः । आधिनिरूपणं ।
साक्षिविधिः । लेखादियादिप्रकरणं । सीमाविवादादिनिरूपणं । द्वायभागकथनं । द्यूतविधिः ।
दण्डपाठ्यविधिः । श्रेयविधिः । रभिग्रमादिदण्डविधिः ।

एकादशेऽध्याये,—वधनिर्णयः । सच्चापातकादिनिरूपणं । ब्रह्महत्यासुरापानादिप्रायश्चित्तं ।
अगम्यागमनप्रायश्चित्तं । कवियादिवधप्रायश्चित्तं । गोवधादिप्रायश्चित्तं । प्रायश्चित्तदिननिर्दिष्टानि ।
स्त्रीवधप्रायश्चित्तं । हतराशिबधप्रायश्चित्तं । हतरद्रव्यहर्षप्रायश्चित्तं । व्रणादौ कृमियोगे प्राय-
श्चित्तं । आत्मघातप्रहृतप्रायश्चित्तं । अपहृत्यभरणप्रायश्चित्तं । गवादिविक्रयप्रायश्चित्तं । निन्दित-
विवाहप्रायश्चित्तं । व्रात्यप्रायश्चित्तं । चान्द्रायणकच्छादिब्रतलक्षणं ।

द्वादशेऽध्याये,—कर्मविपाककथनं । सामान्यतः सर्ववर्णकर्त्तव्यानि । साङ्गस्थानि । अश्व-
त्यादिहचरोपपन्नविधिः । लवणसंयुक्तक्षीरादिभक्षणनिषेधः । दीपनिर्वाणदोषाः । शयनविधिः ।

No 2000. पुरञ्जनचरितनाटकम् । Substance country-made paper, 10 × 2½ inches. Folia, 30 Lines, 6 on a page. Extent, 531 stōkas. Character, Maithilī. Date, Sk. 1701. Place of deposit, Sāradāpura, Post Mādhēpurā, Darbhāngā, Paṇḍit Harshanātha Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Puranjana-charita. A drama in five acts founded on the story of Puranjana as given in the Bhāgavata Purāṇa. By Kṛishṇadatta, of Mithilā. The play was first acted in the court of Purushottama Deva, of Orissā. The object of the work is to promote devotion to Kṛishṇa.

Beginning. नित्यानन्दविदात्मकस्य कलया यस्याश्रुतस्याखिलं

विश्वं ह्येतत्तमस्य चेतनमिदं द्रग्धामस्यति श्राम्यति ।

ये सृज्जात्यकरश्चलत्यचरणः पश्यत्यचक्षुः शृणो-

त्यश्रोत्रे मनसा गिरिऽप्यविषये भक्तैर्विशोऽस्यात् सः ॥

अपि च ।

एकं दृष्टमधिष्ठितौ मरुचरो दिव्यौ सुपर्णौ भजे

पक्षं पिप्लवस्यदक्षिणं ययोरैकौ गृध्रैश्च ये ।

नाञ्जद्वयतिदीप्तिमच्चति परो बुद्धा तमेव त्रितो-

बद्धोऽसावपि युक्तिमेति न परो मोक्षाय पन्था संतः ॥

नान्द्यन्ते स्तत्रधाराः । अल्लसतिविक्षरेण । भक्तिभावमाविभाकरविभातिमसितशुद्धमानस-
सारसमस्त्रासितरसारमणचरणपट्चरणस्य । चणचणविलसुणविनयविवेकदयादानदासिण्यादि-
गुणगणस्य निरुपधिपरोपकारजागृकयशोभारचनसारप्रसारसुरभीकृतसंभारस्य परमरमणीया-
कारस्य श्रीदिवाकरपुष्पशेफलस्य सुभाषां — — — — सुखोपविष्टानां भि-
ष्टानां देवविदेशवास्यनानां शास्त्रिणां शास्त्राणानां राजकार्यभारिणां व्यापारिणाञ्च मण्डली
समुल्लसति । तदत्र नवीनं किमपि नाटकमभिनेतव्यमिति । नेपथ्याभिमुखमवलोक्य । आर्य्यं
रतस्त्वावत् । प्रविश्य नटी । अञ्ज ० समिध आणवेडु अञ्जो कौ णियोषो अणुचिड्डीयदुत्ति ।
स्तत्रः । आर्य्यं पाधुमसाजसाराधयितुमिच्छामि । नञ्जी । कदमं उणपथीय समपिञ्च एदस्स
आरोचणं करिस्सुदि अञ्जो । स्तत्रः १ अत् किल मैथिललण्यदत्तकविना पुरञ्जनचरितं नाम
नाटकं निर्माय अस्मत्सु समर्पितं तदभिनयेनाग्राधनस्य सम्भविष्यति । इत्यादि ।

End. श्रीतनुक्कविस्तुवर्गरंखितमाङ्गकात्तमतस्त्रिद्वनाश्रयि ।

लण्यरूपानकषे निवेशितं प्रसङ्गमसुपवीक्ष्यतां मम ॥

अविज्ञात एवमहं ।

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Colophon. पुरञ्जनदुःखभञ्जने नाम पञ्चमेऽङ्कः । अमात्रमिदं नाटकमिति ।

शक्रोद्ध धरणीवियन्तुनिधराधुआमसाने शुभे

माघे मासि दिवासणी सकरगे विख्यासिधो मादरं ।

श्रीमकौशिललण्यदत्तकविना मन्निर्मितं नाटकं

अखेखीतदिदं मुदा इततरं श्रीहेमनाथदिजः ॥ शुभमस्तु ।

विषयः । (श्रीमङ्गावतीयपुरञ्जनोपाख्यानसवल्ल्या गृह्यतमिदं नाटकम्)

तत्र प्रथमाङ्के,—पुरञ्जनमन्त्रिचयैरभिनयेन तथोनागपुरप्रवेशसूचनं । तत्र च नागराजनाग-
रीभिः सादरं सुगृहीतयोक्तयोः स्वामिन्यै स्वात्मनिवेदनम् । मर्मनन्तरञ्च समं तत्पराधि-
काश्या पुरञ्जन्या पुरञ्जनस्य परिग्रहः समजनि ।

द्वितीयाङ्के,—सगयानुरागिणो राज्ञोऽदर्शनेन समुपासिताया अपि सच्चजन्यया पुरञ्जन्याः
श्रीरोवेदना मूर्च्छा च । अत्राकरे समागतस्य तस्य विमर्शनमनुगमनञ्च तदनु मदेन्दनादिदेश
प्रसूतायास्तस्याः ।

तृतीयाङ्के,—नमितपलचरयैरभिनयेन नगरमध्ये शत्रुप्रवेश-पुररोशन-पुरञ्जनापमर्शन-
सूचनम् ।

चतुर्थेऽङ्के,—अलक्षितलक्षणेन भगवता सह विलक्षणचरस्य संवादः । तत्र च नवलक्षण-
नाम्नी कामधेनः प्रविष्टात्मनो गुञ्जरहन्त्यावनादिदेशश्च एविवरणं निवेद्यामास । अत्राकरे

चेटीमात्रमनायाः नाथविरहविधुरायाः पुरञ्चन्याः अग्निप्रवेशसाक्षमवलोक्य नवलक्षणया
तस्याः समाश्वासनञ्च ।

पञ्चमाङ्के,—नवलक्षणसाहाय्येन तस्या गोपाललोकगमनपूर्वकं भगवद्दर्शनेन कृतार्थता
पुनः पुरञ्जनसमागमयेति ।

No. 2001. शुद्राचारचिन्तामणिः । Substance country-made paper, 11 × 2 inches Folia, 102. Lines, 5 on a page. Extent, 1764 stōkas. Character, Maithilī. Date, L. S. 125. Place of deposit, Sārādāpur. Post Mādhepurā, Darbhāngā, Paddit Viśvanātha Jhā. Appearance, destroyed by worms. Prose and verse. Correct.

Sudrāchāra-chintāmaṇi. On the religious duties of Sudras. By Vāchaspati Mīśra, of the court of Mahārājā Harinarāyaṇa, of Mithilā.

Beginning. नीत्स्नविषे नमस्तुभ्य श्रीवाचस्यतिशम्भे ।

धर्मशास्त्रं समालोक्य शुद्राचारेण वित्यते ॥

अत्र । उद्धोषमैवशरीरानि तथाचमनकारणम् ।

च्युद्विराचम + प्रातस्नानादिकं ततः ॥

मध्यन्दिनस्नानविधिस्तर्पणस्य विधिसूतः ।

देवार्चनं तत्पश्चाद्देव्यवस्य च लक्षणम् ॥ इत्यादि ।

End.

मिथ्याभिगमिने दोषा द्विः स + भूतवादिनः ।

मिथ्याभिगमदेः पञ्च समाद् + + + + ॥

Colophon. इति महाराजाधिराजश्रीमङ्गरिनारायणपरिषदाः सकलपण्डितसङ्गलीलि-
रोमणिना श्रीवाचस्यतिशम्भेन विरचितः शुद्राचारचिन्तामणिः समाप्त इति ।

शुभमस्तु । लम् ४३५ । ज्येष्ठवदि ।

विषयः । मद्राचारनिरूपणादिकं । शुद्राणामुद्धोषविधिकथनं । सलसूचादित्यागविधिः ।
शौचविधिकथनं । आचमनविधिकथनं । आचमननिमित्तानि । द्विराचमननिमित्तादि । आ-
चमनापवादकथनं । दन्तधावनविधिः । प्रातस्नानादिविधिः । प्रातःकालादिनिरूपणं । साध-
नादिविधिकथनं । पाप्यवगोपालनावश्यकतानिरूपणसूत्रेण पाप्यवगनिरूपणं । योगक्षेमादि-
कथनं । नैमित्तिकादिषड्विधस्नानविधिः । तर्पणविधिः । जलस्थलयोगस्तर्पणविधिः । देवपूजा-
विधिः । उपचारविधिः । पुण्यादिचयनविधिः । दुर्गापूजाविधानादिकथनं । शिवपूजाविधिः ।
सूर्यपूजाविधिः । पञ्चापचारादिविधिः । धर्मापनेवेद्यादिकथनं । शुद्धेण वैश्वदेवान्तर-

पूजापत्रे सिद्धां देयं नायवेति निरूपणं । रसालादिविधिकथनं । विशेषेण दुर्गाप्रियेयाः
पूजाविधिकथनं । शिवलिङ्गादिनिर्माणविधिः । विहिताविहितपुण्याणि । विष्णुपूजाविधिः ।
शालग्रामशिलासौभाग्यादिकीर्तनं । भगवद्गीतादिमाहात्म्यकथनं । विष्णोर्द्वाविंशदपराधाः
विष्णवे दानानि । गवादिदानविधिः । अर्धव विष्टपदानुपयोगकथनं । हरिभक्तिमाहात्म्य-
कीर्तनं । पद्मसहायकविधानं । तत्र वैश्वदेवप्रयोगकीर्तनं । नित्ययाज्ञविधिः । तत्र प्रयोगकथनं ।
अतिथिपूजाविधिः । भोजनविधिः । भोज्यभाजनिरूपणं । पानयोग्यदुग्धादिनिरूपणं । पशु-
पक्षिसामादिभक्षणविधिः । तत्र भक्ष्यभक्ष्यनिरूपणं । भक्ष्यमत्स्यनिरूपणं । मानभक्षणवर्जनयो-
र्विधिः । षड्विधघातकलक्षणदिकथनं । शयनविधिकथनं । दारोपणमनविधिः । गर्भाधानादि-
विधिकथनं । रजस्वलाधर्मनिरूपणं । सामान्यतः स्त्रीधर्मनिरूपणं । गार्हस्थ्यधर्मनिरूपणं ।
मियाश्रमनादिदोषकीर्तनञ्च ।

No. 2002. दानपञ्चौ । Substance, country-made paper, 11 × 3
inches Folia, 10. Lines, 9 on a page. Extent, 1,708 slokas Character,
Maithali. Date, ? Place of deposit, Sārādīpura, Post Mādhēpurā,
Dabhāngā, Pāṇḍit Harshanātha Jhā. Appearance, new. Prose and verse.
Correct.

Dānapanji. A summary of religious benefactions. By Ratnā-
kara Thakkura.

Beginning. यदीशस्मरणादेव समीहितमवाप्यते ।

सद्भिर्निर्विघ्नमधुना तत्रमामि पर ऋचः ॥

श्रीरत्नाकरधीरेण विस्तरादानमागमात् ।

सर्वभारं समुद्धृत्य किञ्चिदाकृष्य चिन्त्यते

तत्र दानप्रशंसा । यानि मन्यव + + नि हरेः प्रोक्तानि श्रवति ।

तेषां श्रेष्ठतमं दानमिति मे नास्ति संशयः । इत्यादि ।

Ent. दक्षिणं दद्यात् । तत्रः ॐ स्वस्ति प्रतिवचनं । अन्यतो गयमानीय दक्षिणं
दद्यात् ।

Colophon. इति श्रीरत्नाकरठक्कुरविरचिता दानपञ्ची समाप्ता ।

विषयः । दानस्वरूपनिरूपणं । देयद्रव्यगणकथनं । दानविधिः । दानकालनिरूपणं ।
अलङ्कारधन्यादिदानविधिः । वधभोज्यदानविधिः । कपिलादिगोदानविधिः । उभयतोमुखी-
दानविधिः । हृषभधेनुदानविधिः । गुडधेनु-तिलधेनु-जलधेनु-हृषधेनुप्रभृतिदानविधिः ।
वरसन्धिषीदानविधिः । अश्वदानविधिः । देवादिदानविधिः । दामीदानादिविधिः । आस-
नादिदानविधिः । सिम्हरत्नलशर्कराअलधर्मघटादिदानविधिः । विविधफलशस्यदानविधिः ।

सुवर्णैरुज्जतताद्यादिदानविधिः । पूर्णेष्वप्यष्टाङ्गजिनादिदानविधिः । घासनगरादिदानविधिः ।
शालघामशिवलिङ्गादिदानविधिः । घृतवटादिदानविधिः । कौशेयवस्त्रादिदानविधिकीर्तनञ्च ।
अत्र सर्व्वेष्व् दानप्रयोगकीर्तनमिति ज्ञेयम् ।

No. 2003. योगरत्नाकरः । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 20. Lines, 6 on a page. Extent, 384 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Śāradāpura, Post Mādhapurā. Darbhāṅgā, Paṇḍit Harshanātha Jhā; another copy at Śāntipura, Paṇḍit Kālīdāsa Vidyāvāgis'a. Appearance, fresh. Verso. Generally correct.

Yoga-ratnākara. A guide to the performance of Yoga meditation, giving details about the various modes of sitting, regulating the breath, &c., &c. By Vīreśvarānanda.

Beginning. यद्ब्रह्म वेदः प्रवदन्ति सन्त्येतन्मशब्दात्मकमयं तत् ।

योगीन्द्रहृदये परमात्मतेजो ध्यातं मदाद्यादिभिर् परं नः ॥

आनन्दोन्मासकन्दोपरिपरिविलसद्ब्रह्म पद्मान्तराख्यं ।

नित्यं चैतात्पुरुषं वरद-भयर्हरं तत्त्वविद्याकीयुक्तम् ।

शान्तं पूर्णन्दुकुन्दोज्ज्वलविमलवपुर्विश्रुताय भजेर्हं

विज्ञानध्याकर्मसं सकलसुरगणैर्योगिभिवन्द्यमेकम् ॥

वदाम्यहं योगमलङ्कारमच्युतं यतोऽभवत् शाश्वतमयं स्वयम् ।

अभ्यासतो ब्रह्मनिरूपणात्मकं संसारसिन्धोसारणैककाण्डम् ॥

सारं सङ्गृह्य तत्त्राणां वेदानां मतमयम् ।

योगिनां परस्मानां सिद्धानां विदुषां सताम् ॥

श्रीमद्दीर्घरानन्दस्तनोति ज्ञानसिद्धये ।

योगरत्नाकरे ग्रन्थे क्रमशो मे चर्हते तवः ॥ इत्यादि ।

End.

अभ्यासाद्भवतीह सिद्धिरनुला ध्यानाद्दि योगीश्वरः

सम्पादात् कवितालिखे विमला सम्पादाते येन वै ।

तस्याद्योऽपरिसिद्धयः कृतले नित्यं भवेद्युक्तिमान्

पापान्मात्रविमानमेति नितरां निर्वाणमेवाच्युतम् ॥

श्रीमद्दीर्घरानन्दनाथशिष्येण भीमता ।

श्रीमद्दीर्घरानन्दस्तनोति ग्रन्थे ईरितः ॥ ॐ नमस्तारिणे ।

विषयः । प्रथमतो योगाभ्यासप्रकारनियमादिकथनम् । दुष्कृतादिकरणविधिकीर्तनम् ।

प्राग्भ्यासखरूपकथनादिकं । आसनविधिकथनं । ध्यानप्रकारकथनं । ध्येयखरूपादिकीर्तनं ।
षट्चक्रनिरूपणादिकं । शिवतीर्थाद्याध्यात्मिकतीर्थनिरूपणं । आनन्दजनविधिकथनं । तत्र
ध्यानादिविधिकीर्तनं । उद्धर्तनविधिः । आनन्दरुचिर्निरूपणं । शरीरतत्त्वकथनसुखेन जीव-
खरूपादिकथनं । मोक्षखरूपकीर्तनम् ।

No. 2004 पाण्डवचरितम् । Substance, country-made paper, 12 × 1½ inches. Folia, 127. Lines, 5, on a page. Extent, 2,530 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Sārādāpura, Post Mādhapura, Darbhāṅgā, Pundit Visvanātha Jhā. Appearance, decayed. Verse, Correct.

Pāṇḍava-charita. An epic poem on the career of the Pāṇḍavas, founded on the details given in the Mahābhārata. By Lakshmīdatta, son of Lakshmīnārāyaṇa, who styles himself a Rājapaṇḍita, but does not say in whose court he flourished. The codex is incomplete, breaking off in the middle of the 21st canto.

• **Beginning.** कन्दर्पदण्डाङ्कुरमाश्रित्य मन्दपूरावर्णमिन्दुगौरम् ।
कुन्दावदातस्मिन्मङ्गलाय वन्दामहे तद्गौरमद्वयं वा ॥
गोवत्सपूज्यहृणोत्साय गोपलनापाङ्गतश्चित्तय ।
सानन्दनन्दान्निरङ्गणाय तस्मै परस्मै सहसे नमोऽस्तु ॥
सन्दर्भलभाय विदर्भवाचां व्यासं भजे चन्द्रमस कवीनाम् ।
पद्मारतीनिर्भरचन्द्रिकाभिर्महाशकारा जगता विभूताः ॥
व्यासस्य यद्भारतभारतीय व्यासं समासादभिधातुमीदृजि ।
वाक्यं हित + + सन्तु सन्तः कर्माणि कुर्वन्ति न किं किशोराः ॥
सोमान्वये सोम इवाम्बुराशौ राजाऽभवत्पाण्डुरिति प्रसिद्धः ।
यद्वाङ्मामाद्यसुखोपधानं सदा + + कमला व्यरंसीत् ॥ इत्यादि ।

• **End.** सङ्क्रामाय यदा लुहाव सुरजिदाचा तपोनन्दने
व्याख्यानेरथ वा + + पनिपदां संभूयं दुर्योधनं ।
तज्जातं कुरुशासितुः सुरपुरप्राप्ते पुरो मङ्गलं
• प्रायश्चित्तमनुकैमं खलु सतां यत्किञ्चिदाभाषणम् ॥

Colophon. इति श्रीश्रीमन्नक्षत्रीनारायणराजपण्डितकविशिष्टमल्लोद्भविरचिते
पाण्डवचरिते सहाकाये पाण्डवविजये नाम विंशतितमः सर्गः । (इति परमेकविंशतितम-
सर्गस्य क्रियद्दशो वर्तते) ।

विप्रियः। १मे सङ्गे,—पाण्ड्यराजावर्णनं। स्वग्रहपचारिणः किमिदं समुनेः तस्य शापशान्ति
 कथनं। पाण्डवानासुत्यक्तिकथनम्। २ये,—पाण्डवानासखशिक्षावर्णनादिकं। ३ये,—तेषामे-
 कचक्रान्तिवासवर्णनं। ४थे,—द्रौपदीखयवर्णनं। ५मे,—सुभद्राहरणवर्णनं। ६थे,—जल-
 विशारवर्णनं। ७मे,—खाण्डवदाहवर्णनं। ८मे,—राजसूयवर्णनं। ९मे,—शूतक्रीडावर्णनं।
 १०मे,—अर्जुनस्य तपस्यार्थं प्रयाणवर्णनमुखेन गिरिवनादिवर्णनं। किराताज्जुनसमरसंस्मृति-
 वर्णनम्। ११थे,—अर्जुनस्य सुरलोकागमनवर्णनं। तत्र स्वमेवर्णनम्। १२थे,—अर्जुनस्य
 उख्येया सख संवादवर्णनादिकं। १३थे,—युधिष्ठिरादीनां द्वायंयात्राप्रसङ्गेन बदरिकाश्रम-
 गमनवर्णनं। १४थे,—भीमश्रिकाश्रमवर्णनं। १५थे,—पाण्डवानां द्वैतवनवासवर्णनं। गन्धर्व-
 राजकृतकौरवकामिनीहरणादिवर्णनम्। १६थे,—पाण्डवानां विराटनगरवासवर्णनं। १७थे,
 —उत्तरगोष्ठ्यश्मश्रुवर्णनं। १८थे,—कुरुपाण्डवयोः समरेन्द्रयोगवर्णनं। १९थे,—भीष्मवध-
 वर्णनं। अभिमन्युवधवर्णनम्। २०थे,—जयद्रथवधवर्णनं। द्रोणकर्णादिषधवर्णनं। दुर्योधनस्य
 द्वैपायनशूद्रप्रवेगवर्णनम्। (इतः केचन एकविंशतितमसर्गोऽपिः श्लोका वर्तन्ते। तत्र च
 दुर्योधनस्योद्यमवर्णनम्।)

No. 2005. भक्तितरङ्गिणी, सेतुमञ्जिता। Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 460. Lines, 10 on a page. Extent, 12,018, s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Śīradāpura; Post Mādhepura, Dārbbhāngā, Paṇḍit Viśvanātha Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Bhakti-taraṅginī A metrical dissertation on devotion to Kṛṣṇa. By Vaidyanātha Pāyagunḍa. The text extends to 200 s'lokas, and is divided into five cantos, metaphorically called waves, *taraṅgas*, in keeping with the name of the work, which means "the ocean of devotion." The author takes the Bhāgavata Purāṇa for his text. The work was completed for the gratification of Govindarāja, son of Rāmarāja Maṇi, of the gotra of Bharadvāja. Annexed to the work in a commentary entitled *Setu* or the bridge. Its author's name is not apparent.

Beginning. मूलस्य,—निखिलभूवनपालं कामिनीकैलिलोले
 यदकुलमणिपालं दानवेन्द्रात्मकासम् ।
 सज्जलजलदनीलं नन्दबालं सुबालं
 ब्रजयुवतिरमालं नैमि गोपालबालम् ॥
 भोजितगोपीजालं दोलितमालं यथोविशालम् ।
 दर्शितचिञ्चालीलं शीरदनीलं नमामि गोपालम् ॥

अस्ति श्रीमदमन्दमन्दरगिरिधावस्थानुप्रसन्न-

सुज्ञीक्ष्णतरङ्गभञ्जितुभगवत्प्रात्मजरोधसि ।

इन्द्रप्रस्थमिहायकेणसदनं सत्यम्यदाभासनं

स्वःसाध्याव्यविद्धम्विनिस्तुल्यगुणं भूमण्डलीमण्डलम् ॥

तपोदारपवित्रचिचरिते सद्भिश्चविश्वम्भरा-

सम्ये विष्णुपुदारविन्दमुकुलध्यानादवाप्नोदये ।

भारद्वाजकुलाम्बधौ समभवच्छ्रीरामरायो मणिः

शान्तो दान्ति युतः सुनीतिनिपुणे रामोऽपरः सद्यशाः ॥

तस्मादाविरभूच्चतुर्थं इव यः सप्राप्तिषामष्टमो-

वर्षाणामिव पशुमः स एव पार्थानां महाभीतिमान् ।

साक्षाच्छ्रीपतिराश्रिताजमभृतिर्गाविन्दरायः सुधी-

++ मेघ इवावदात्तहृदयो विष्णोः पदालम्बनः ॥

सत्या++तरोः ललामसुयशःस्कीतः प्रपीताम्बरः

पद्मामद्गानि यस्य हृत्सरमिजे स्वास्ते मृदा मर्ध्वदा ।

साक्षात् केशव एव सम्प्रति पनस्तातुं जगन्नाथसं

तस्मात् श्रीविषुधाधिपो विजयते श्रीकेशवाख्यः सुधीः ॥

भूरिस्फुरन्नादगदाधिगताधिक्ताधि-

चेतोऽगदीकरणमौषधमद्वितीयम् ।

आदिष्टवान् स खलु भागवताश्विमारं

* 'कर्त्तुं' यथा भवति मां मम हृत्प्रसादः ॥

तस्यादेशवशात्, केशवविभोर्विद्वद्भिर्भूषामणो-

येन्यं भक्तितरङ्गिणीति विदितं स्वच्छं ततोऽभ्युदरे ।

श्रीमद्भागवताख्यरत्ननिधितो रत्नं मतां भर्मादं •

माहात्म्यसूत्रादिपञ्चलक्षरीयुक्तं प्रयत्नादहम् ॥

आलीय निखिलं भक्त्या श्रीमद्भागवतं मुदा ।

इतस्तुतानि तत्रत्यान्यत्र पद्यानि कौतुंकात् ॥

स्तिष्ठामि नत्वा नागेशं वेद्यमथः स्वब्रह्मे ।

•• पायगण्डेति यः प्यातः काश्यां सङ्गच्छ भक्तितः ।

अनृ श्लोका मया सृष्टाः सकलार्थं शतद्वयम् । इत्यादि ।

सेताः,—अवनीतलवर्तिलोचनामृतवर्णिं सगुणैकमन्दिरम् ।

प्रसदीजनसीनवेधनं शिशुरूपं तमचं भजे हरिम् ॥

यैद्यमायः पादगुणो विद्वत्केशवदेशतः ।
 बाष्पा भक्तितरङ्गिणाः सेलाब्दां विलिखाम्यहम् ॥
 श्रीधरस्वामिनिभिः कृता येषां मनोहरा ।
 कृत्यासा सर्वतः सा वै श्लोकीकृत्य प्रथमतः ॥
 मौलकमानुरोधेन सविधेयात् कश्चिन्मया ।
 स्वकृतानां सुपद्यानां नूतना च विलिङ्गते ॥

तत्र तावत् प्रारक्षितपद्यप्रतिबन्धकदुरितशमनाय कृतमित्येवतानमस्तारक्ष्यं सङ्गच्छं शिष्य-
 शिष्यायै व्याख्याल्लेख्यतृणामनुषङ्गतो मङ्गलाय च निबध्नाति निखिलेति ।

End. मूलस्य,—श्रुतिप्रयत्नेन मया कृतोऽयं रचालये पद्यनिधिगुणध्रः ।
 समर्पितः श्रीपतिपादपङ्कजे भुङ्क्ता स तेनाद्य हरिः प्रसीदताम् ॥

Colophon. इति श्रीमत्यायगुणोपाख्ययैद्यमार्थविरचिनायां भक्तितरङ्गिणां पञ्चमस्तरङ्गः
 सम्पूर्णः । समाप्ताऽयं ग्रन्थः ।

संज्ञाः—रसानां भवानां शृङ्गारादीनां प्रेम्णो भक्तिरसस्य च आलये, पद्यनिधिः, गुणध्रः
 गुणाश्रयः । शुभमम् ।

विषयः । पद्योऽयं भगवन्माहात्म्यादिप्रतिपादकानां श्रीमद्भागवतीयपद्यानां सङ्ग्रहेण नि-
 र्मितः । तत्र च कश्चित् कश्चित् ; सङ्कतिमेषां प्रतिपादयितुं स्वयमपि पद्यकारो द्विशतसंख्याकान्
 श्लोकान् रचयामास । तत्र प्रथमे तरङ्गे श्रीभङ्गावतप्रमाण्यादिनिरूपणपूर्वकं प्रथमादिक्रमेण
 द्वादशस्वत्ववर्तिनां श्लोकानां विन्यासेन भगवन्माहात्म्यकीर्तनं । एवं द्वितीये तरङ्गे,—भगवद्भाग-
 वतप्रतिपादकानां श्लोकानां सङ्कतिदर्शिता । तृतीये तरङ्गे,—भगवदुपासनापरपद्यानां सन्दर्भ-
 सङ्कीर्णं । चतुर्थे तरङ्गे,—भगवत्कृतिपराणां पद्यानां सङ्कतिप्रदर्शनं । पञ्चमे तरङ्गे,—भगव-
 द्भजनप्रयोजकानां तेषां गुणनैर्गुणप्रदर्शनेन भक्तिमाहात्म्यप्रपञ्चनं । पद्यस्यास्मैव व्याख्यानं
 सेतुरिति श्रयम् ।

No. 2006. तत्त्वदीपनम् । Substance, palm-leaf, 12 x 2 inches,
 Folia, 192. Lines, 6 on a page. Extent, 6,033 śloka. Character, Maithilī.
 Date, ? Place of deposit, Sāradāpura, Post Mādhepara, Darbhāngā.
 Paṇḍit Viśvanātha Jhā. Appearance, old. Prose. Correct.

Tattva-dīpana. A gloss on the Śābdakhaṇḍa of Gaṅgeśa's
 Tattvachintāmaṇi. By Viṣṇupati, son of Rāmapāti Mahāma-
 hādhya.

Beginning. भागधेयं परं ब्रह्म देवकीवन्द्यदेवयोः ।

गुणमर्थदुर्तेर्वन्दे भूयो गोपालबालकम् ॥

गुरो रामपतेः शस्त्रं ज्ञात्वा विष्णुपतिः पितुः ।

कुरुते शब्दखण्डस्य तत्त्वदीपनमीदृशम् ॥

अथशब्देति । अथेत्यामनर्थ्याभिधानं मङ्गलित्स्वरचनाय । इत्यादि ।

End. स च यमिचारिलिङ्गपरामर्शजन्यत्वेनानुभिन्नेषाम्नालं स्यादिति वाच्यं गुणजन्यत्वेन तस्या अधात्मलात् । + + +

Colophon. इति मङ्गमङ्गोपाध्यायश्रीरामपतिस्त्रुमुनीविष्णुपतिविरचितं शब्दखण्डस्य तत्त्वदीपनं परिपूर्णम् । ॐ शिवमिति ।

विषयः । मङ्गमङ्गोपाध्यायकृततत्त्वचिन्तामणेः शब्दखण्डस्य व्याख्यानम् ।

No. 2007. किरणावलीप्रकाशप्रकाशिका । Substance, palm-leaf, 12 × 2 inches. Folia, 192. Lines, 6 on a page. Extent, 5,610 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Śāradāpura, Post Mādhepura, Darbhāngā, Pāṇḍit Vis'vanātha Jbā. Appearance, old. Prose. Correct.

Kirāṇāvalī-prakāśa-prakāśikā. A gloss on Vardhamāna's commentary on Prasastapāda's Vais'eṣhika treatise entitled Kirāṇāvalī. By Bhagavatha Thakura.

Beginning. कैशोरं कल्यणं साधकाय गुरातन पुरुषम् ।

नन्दालिन्दनिकेतं निगमरक्षस्य नमस्यामि ॥

यः कैशोरे विद्यविख्यातकर्मा धर्माचार्यः श्रीमच्छादेवशर्मा ।

••तत्त्वोदर्या वर्द्धमानस्य सूक्तौ भावं मेघः सम्यगाविष्करोति ॥

सूत्रं पुरदिष इति पूर्वशान्वयि । तेनान्यदपि बीजं जलमम्बुमेनाङ्गरयति इति ध्वनि-
कर्म्यते । इत्यादि ।

End. द्रव्यलवैशिष्ट्यसंसर्गसम्यग्दया भानेयाश्रितत्वावच्छिन्नसाध्यस्य द्रव्यलवैशिष्ट्येतिरित्यतः
सर्वमावदतमिति ।

धीरा धरणिभवानी यमजनि चन्द्राटुभगीरथं तनयम् ।

• तस्य कृतावतस्यां सन्नाः सन्तोषमाचरत ॥

• आसीदनुपमः शृङ्गां मच्छादेवः कुलापशी ।

• अनुजस्य कृतवान् इमां व्याख्यां भगीरथः ॥

Colophon. इति मङ्गमङ्गोपाध्यायसुत्रश्रीभगीरथविरचिता किरणावलीप्रकाश-
प्रकाशिका समाप्तेति ॥

विषयः । किरणावलीनामप्रशस्तपादकृतपदार्थधर्मसङ्ग्रहस्य या व्याख्या तस्या वर्द्धमान-
कृतं प्रकाशाभिषेयं यद्वाङ्मनं तस्य व्याख्या ।

No. 2008. चण्डिकाचरितचन्द्रिका । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 34. Lines, 10 on a page. Extent, 734 s'lokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Sārādāpura, Post, Mādhepura, Darbhāngā, Paṇḍit Harshanātha Jhā. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Chañḍikā-charita-chandrikā. A poem on the exploits of the Devī as described in the Chaṇḍī section of the Mārkaṇḍeya Purāṇa. By Kṛishṇadatta.

Beginning सिद्धित्रीः साधकानां प्रसरति प्रते। युवदाशधकानां
निर्विघ्नं यत्प्रसादाद्दयति सद्यसा सापि निःशेषश्रीः ।
चैगुण्यसिद्धिर्निर्घपधिकरणाद्यर्थमाधुर्यधुर्यात्
तुय्या सा कापि कुर्यात् सप्रदि सप्तमःशुद्धिर्द्विप्रसिद्धिम् ॥
चन्द्रचुङ्गां चिदानन्दचुङ्गां चन्दनवर्षिताम् ।
चक्षुःश्रीं चक्षुःश्रीं चक्षुःश्रीं चक्षुःश्रीं चक्षुःश्रीं ।
सङ्गुण्यनिधिद्विकारिणी तापपापतिमिरापहारिणी ।
संयतासमस्तसारभूषिणी चण्डिकाचरितचन्द्रिकाचिरम् ॥
सङ्गुण्यनिधिद्विकारिणी तापपापतिमिरापहारिणी ।
श्रीमति गतिरसि जगदम्ब जय जय देवि शिवे ॥
प्रथम् । हरिमवबोधयसि च हरिसि च विधिखेदम् ।
जनयसि सधुकैटभमतिभेदम् ॥ इत्यादि ।

End. सिद्धिरसि सकले सप्त साध्ये सम्प्रसादविभवेन शिवायाः ।
तत्प्रसादमुज्जुगे रमणीये सिद्धिरसि सप्ततं सुकृतश्रीः ॥

Colophon. इति लघुदशकतो सिद्धिलक्षणायां चण्डिकाचरितचन्द्रिकायां सम्प्रसादवर-
प्रदाने नाम एकादशः सर्गः । समाप्ताऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । देवीमाहात्म्यमवलम्ब्य विरचितमिदं गीतिकाव्यमिति ।

No, 2009. मिथिलेशाञ्जिकम् । Substance, country-made yellow paper, 11 × 4 inches. Folia, 212. Lines, 9 on a page. Extent, 5,459 s'lokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of Deposit, Navāni, Post Mādhepura, Darbhāngā, Paṇḍit Vāṇsamāni Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Mithilēśāñjika. A Smṛiti compilation embracing all the leading topics of domestic religious duties. By Ratnāpāni Śarmā, son of Gaṅgoli Saṅjōśvara Śarmā.

Beginning. दृष्टौ कङ्कजतां यथौ विजगतां गोविन्दतां रक्षणे

संहारे हरतामपारतनुतां विशाकनायाच यः ।

नैर्गुण्यधृतकपतामिह परं तस्मै नमोऽसायने

हेरम्याय करावलाभ्यनविधावालाभ्यनयासकृत् ॥

वंशावलीचरित्रं सिधिलेशश्रीश्च नमिह्वरपतेः ।

कथितं रामचरित्रं शृणु विदितं तदाङ्गिकं सपदि ॥

प्रभोऽस्तु सासवेदिलात् तथाचारेऽपि लिख्यते । इत्यादि ।

End.

न्यायोपाज्जितविनेन कर्मयं सात्करचणम् ।

अन्यायेन तु म्या जीवेत् स कर्मभ्यो वद्विष्णुतः ॥

तिष्ठतु नाम प्रकीर्णकमतः परम् ।

Colophon. इति श्रीगङ्गाश्रीशङ्खीवैश्वरशर्माख्यनृमीरलपाणिशर्ममङ्गुहीते सिधिलेशा-
ङ्गिके प्रकीर्णकं समाप्तम् ।

विषयः । वैदिकप्रातःकृत्यं । तान्त्रिकप्रातःकृत्यं । सूचपुरीपाद्युत्तमं विधिः । श्रीविधिः ।
आचमनविधिः । आचमनानुक्तविधानं । दन्तधावनविधिः । प्रातःमध्याह्निकविधिः । द्वितीय-
याम्निककृत्यं । एवं तृतीयचतुर्थेयामाह्निककृत्यनिरूपणं । स्नानविधेचनं । तत्र वैदिकतान्त्रिकादि-
मन्त्रकथनं । वेदाभ्यासादिकथनं । गुरुपूजाविधिः । धौष्यवर्गादिनिरूपणं । ब्राह्मणादिधर्म-
कथनं । नीतिप्रकरणं । ब्राह्मणादिवर्णानां निषिद्धानि । आप्तकृत्यानि । चक्रट्टादिनिरूपणं ।
आतुरस्नानादिविधिः । अघसर्पणादिविधिः । द्विषस्तादिविधानं । स्नानानन्तरं शिरःकमने
होषकथनं । मन्त्रस्नानादिकथनं । तीर्थावाचनविधिः । तान्त्रिकादितिलकविधिः । वैदिक-
सन्ध्याविधिः । तत्प्रातःविधेचनं । गायत्रीयाज्ञा । दर्भनामस्तत्प्रभेदकीर्तनं । प्राणासामादि-
निरूपणं । सामगानां वैदिकसन्ध्याप्रयोगः । तान्त्रिकसन्ध्याप्रयोगः । वैदिकसर्पणविधिः । यज्ञो-
पवीतविधिः । स्त्रीकृतकतर्पणं विशेषकथनं । काम्यतर्पणादिकथनं । पिष्टगायत्रीकीर्तनं । सर्प-
वाक्यविधेचनं । जपयज्ञादिनिरूपणं । जपे निषिद्धानि । नवपचापिनविधिः । ब्रह्मयज्ञविधि-
कथनं । गायत्रीचदयगायत्रीकथनादिकथनं । तैत्तिरीय्यादिव्यवस्था । ऐश्वर्यप्रतिमाननिरूपणं ।
शालग्रामशिलादिनिरूपणं । शिवनैवेद्यपात्रालनिरूपणं । देवगृहलक्षणविधानादिसाम्यकथनं ।
देवतास्तुने छतादिपलविधेचनं । अष्टमङ्गलनिरूपणं । सामान्यतः पूजनक्रमकीर्तनं । पुण्य-
विचारः । सूर्यादिदेवपूजाफलकीर्तनं । देवतर्पणविधेचनं । विचित्राविचित्रपुण्याणि । पुण्यमान-
विधिः । देवताविधेचनं धूपनैवेद्यादिविधेचनं । स्नानकुसुमविधेचनं । नैवेद्यभक्षणविचारकथनं ।
दुर्गादिपूजाविधिः । शिवलिङ्गविधानकथनं । पञ्चमूखादिब्रह्मचरविधिः । लिङ्गपरिमाणदि-
कथनं । शिवनैवेद्यादिपविचनम् । वैष्णवस्य ब्रह्मचरधारणकथनं । सम्यविधेचनं ब्रह्मचरधारणनि-
धेयः । ब्रह्मदिप्रभेदसंक्षेपिकादिकथनं । शतब्रह्मकथनं । विष्णुपूजाविधिः । अत्र षोडशो-

पचारादिनिरूपणं । सर्वदेवमन्त्रकथनं । अष्टाङ्गपञ्चाङ्गादिप्रणामविधिः । निष्कामाध्यायविधिः । विष्णोरपराधाः । पञ्चदानेनापराधलमाकथनं । नारायणपूजाविधिः । चरणोदकादिविधिः । सामान्यतः सर्वदेवतातान्त्रिकपूजाविधिकथनं । तत्र विविधस्यासमुद्रापचारादि-
विधिकथनं । गुरुपूजनादिविधिः । 'कुरमा'लाविधिः । मणिमालानियमः । महामङ्गलमालादि-
विधिः । देवताभेदे मालाभेदकीर्तनं । मालामङ्गलारादिकथनं । सङ्क्षेपज्ञेयकथनं । जप-
पदार्थविवेचनं । जपाङ्गविचारः । स्तुतवीजमन्त्रादिकथनं । कृवचादिपाठविधिः । निष्काम-
धारणविधिः । पञ्चद्रव्यशुद्धिविधानकीर्तनञ्च । वैश्वदेवादिविधिः । ज्योतिर्विज्ञानविज्ञितद्रव्याणि ।
हविष्यद्रव्यविवेचनं । अग्निसावे अष्टु ज्योतिर्विधिकथनं । पायसवर्णविधिः । नित्यश्राद्धविधि ।
अतिथिपूजाविधिः । सनकादिदानविधिः । गोप्रासविधिः । वामदेव्यगानविधिः । भोजन-
विधितत्त्वमयादिनिरूपणं । द्विरशनविधिः । भोजनपात्रविचारः । भोज्यभोज्यविवेचनं ।
प्रासादादौ भोजननिषेधः । ताम्बूलविधिः । षष्ठ्यामादिकृत्यनिरूपणं । मन्त्राकथनं । शयन-
विधिः । शय्याविवेचनं । अन्यशय्यायां शयनादिनिषेधः । शयनसमये पठनीयकथनं । दारोप-
गमनविधिः । गर्भाधानादिकथनं । रजस्रसाशौचनिरूपणं । पुनानृत्यगौ उपायकथनं । तत्र
दिवसनक्षत्रादिनिरूपणं । द्रव्यगुणकथनं । ऋतुगुणकथनं । रमगुणकथनं । धार्यादिगुणः ।
श्राकादिगुणः । विविधफलगुणाः । अक्ष-दुग्ध-दधि-नक्त-घृत-गुहादिगुणाः । लशुनादीना-
मभ्युत्ता । 'मत्स्य'भोजनविधिः । वैदर्भियायां देशभावनिरूपणं । मांसभक्षणविधिः । पृथग्मांस-
भक्षणोदो देशकथनं । मांसस्य पुरुषार्थेचतुष्टयग्राह्यनत्वकथनं । भक्ष्यमत्स्यपक्षिजगानादिनिरूपणं ।
भोजनार्चान्ननिरूपणं । शूद्राश्रयविवेचनं । प्रतिपदादिक्लेशेण कुष्माण्डादिनिषेधः । नववृत्तानवो-
दकादिविवेचनं । द्रव्यशुद्धिनिरूपणं । अमृत्युक्षणमाचर्यविनिरूपणं । गुरुदिशुद्धिकथनं । भोजन-
प्रकारकथनं । धर्मार्थविवाहफलं । बन्धुहीनस्य संस्कारकरणे फलं । शूद्राश्नादिभोजनोदोषकी-
र्तनं । गार्हस्पत्यधर्मनिरूपणं । न्यायोपार्जितधनप्रशंसा । अन्त्यायोपार्जितधनस्य निन्द्याकीर्तनञ्च ।

No. 2010. तन्त्रकोसदी । Substance, palm leaf 10 x 2 inches. Folia, 112. Lines, 6 on a page. Extent, 2,485 ślokas. Character, Maithilī. Date, Sk. 1551. Place of deposit, Śāradāpura, Post Mādhepura, Darbhāngā, Paṇḍit Vis'vanātha Jhā. Appearance, old. Verse. Correct.

Tantra-kaumudī A digest of Tāntrīc religious duties. By: Devanātha Śarmā. The work is purely Vaiṣṇavite, and refers only to those rites and duties which Vaiṣṇavas recognise. None of the Śākta rites has been noticed. At the end of the work the author gives a long list of the Tantras, Yāmalas, and Pañcharātras he has consulted.

Beginning. वाणीरदुसकुञ्जभाजियमुनाकुले तमासद्युतिः.

निर्मुक्ताङ्गरश्चक्रविकशिखाननो साधवः ।

रासेज्जासविलासविधमलसत्स्वेदाद्गण्डमूली-

गोपीभिर्दधुनिर्विशेषमनिश पीतो हरिः पातु वः ॥

श्रीदेवनाथशर्मा तनुते खलु तन्त्रकौमुदीमेताम् ।

आगमलीनमतीनामतिवृद्धामखिलतन्त्रेषु ॥

सम्प्रदायविराधेन सिद्धमप्युज्जितं मया ।

सम्प्रदायानुराधेन निर्माणमपि कथ्यते ॥

अध्यामसेन प्रामाण्यं विद्युत्स्वादिनि सञ्चतः ।

पञ्चरात्रप्रमाणत्वं रोधकस्यानुरोधतः ॥ इत्यादि ।

End.

संज्ञितां वैष्णवीं तद्वत् तत्त्वगुणसंज्ञिताम् ।

संज्ञितां कपिलप्रोक्तां श्रीमन्त्र-परसंज्ञिताम् ॥

तन्त्रं श्रीभवनेश्वर्या मन्त्रदेवप्रकाशितम् ।

कल्पं श्रीवनदुर्गायास्तन्त्रं समोच्चवाक्यम् ॥

जयश्रीर्षेमुद्यमतं सारसङ्ग्रहसङ्ग्रहम् ।

प्रपञ्चसारव्याख्यानं मन्त्रदर्पणमेव च ॥

विज्ञानभारतं तद्वत् श्रीरामार्चनचन्द्रिकाम् ।

मन्त्रनेत्रं चन्द्रिकाया व्याख्यानं यामलजयम् ॥

विज्ञानेश्वरविज्ञानसारश्रीतन्त्रकाण्डपि ।

विज्ञानसलिलं पञ्चरात्रं नारायणीमपि ॥

बहिष्ठसंज्ञितां गार्ग्यसंज्ञितां भैरवसंज्ञिताम् ।

द्विष्यं सारस्वतं चित्रचन्द्रिकां कामिकमण्डपम् ॥

ज्ञानावरोत्तरपन्थं प्रतिष्ठासारसङ्ग्रहम् ।

संज्ञितां वायवीं तद्वत् संज्ञितां ब्रह्मणस्तथा ॥

छात्रानोः संज्ञिताश्चैव मन्त्राश्च + + निर्न तथा ॥

ईशानसंज्ञितां तद्वत् भिज्जामं विश्वकर्माणः ॥

तन्त्रं श्रीदक्षिणामूर्तेः शतधेन्वादिनं तथा ।

व्याख्यानं शारदायाश्च वैशम्पायनसंज्ञिताम् ॥

तथैव खरिताज्ञानं स्मृतिशास्त्राण्येषतः ।

श्रोतिःशास्त्राणि चालोच्य सकलाः परपङ्कतीः ॥

सर्वेषां मुरिमुद्गत्य देवनागेन धीमता ।

विधानमिति सम्प्रोक्तं पुराण्यार्थदिकर्षणः ॥

Colophon. चन्द्रबाणशरभूमिभूषिते सप्तमे शतमहीपतेर्गते ।

रामनामविदितेन केनविस्मिसे लिपिरतिलरायणा ॥

विषयः । तन्त्रशास्त्राग्राण्यथवस्थापनं । अक्षमस्यदादिविवेचनं । राक्षसादिविवेचनं । सिद्धादिनिरूपणं । मन्त्राणां स्त्रीत्वादिकथनं । दीक्षाकालादिकथनं । कलावतीदीक्षादिविवेचनं । दीक्षितस्य नियमादिकथनं । दीक्षायां पूजादिविवेचनं । पुरश्चर्यादिविवेचनं । तत्र चामनादिकथनं । मुद्राणां लक्षणादिकथनं । जपमाहाविधानं । जपविधिः । विविध-मन्त्रनिरूपणं । कौलयोगविधिकीर्तनं । दशमन्त्रसंस्कारकथनं । कौलानामाभिरुक्तललविधिकथनं । विशेषेण भूतगुह्यप्रकारकीर्तनं । साधकादित्यासविधिकथनं । अक्षयजनविधिकथनं । विशेषेण वाद्यपूजाविधिकथनं । तत्र देवताविशेषे पुण्यादिविवेचनं । नैवेद्यादिविधानम् । होम-विधिकथनं । अग्नेर्दशविधसंस्कारकथनं । मन्त्रसिद्धिविधिकथनं । वीरसाधनविधिकथनं । होमद्रव्यप्रमाणनिरूपणं । कुण्डविधानकीर्तनं । मानपारिभाषाकीर्तनं । षट्क्रमेणिरूपणम् ।

No. 2011. मन्त्रप्रदीपः Substance, country-made paper, 11 × 4, inches. Folia, 125. Lines, 10 on a page. Extent, 4,610 ślokas Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Navāni, Poṣ Mādhepur, Darbhāṅgā, Paṇḍit Lāla Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Mantra-pradīpa. A Tāntric compilation comprising rules for initiation in Tāntric rites ; mystic mantras, for different gods and goddesses ; and rituals for their worship. By Harapati Āgamāchārya, son of Ruchi-pati Mahāmahopādhyāya, and inhabitant of Vājāligrāma. His family village was Khāuāl. The work was compiled under the orders of Mahārājādhirāja Kaṇṣanārāyaṇa Lakṣmīnātha Deva, and is divided into 15 chapters. The gods named are partly Śākta and partly Vaiṣṇavite. 'No. 747 (II, p. 156), bears the same name as this, but its subject and author are different.

Beginning. जगद्गुरुं त्रिमसृष्टयं नित्यानन्दं सचे चरम् ।

यस्य स्वरूपमात्रेण कृष्णं सिद्धिर्भवेद्द्रुमम् ॥

विजगज्जननीमाद्यामश्रुतविधिशङ्करैर्वन्द्याम् ।

शवभंस्यामहमीदं निखिलासुरवातिनीं चण्डीम् ॥

कौशाक्षालयजातो वैनेश्वीपासवासविद्यातः ।

रक्षिपतिस्त्रुमः श्रीमान् दीक्षावान् हरपतिर्नरपतिः ॥

श्रीकंसमारायणभूमिपालः सानुपचे मे कुरुते निदेशम् ।

मन्त्रप्रदीपं कुर्वन् सत्त्वं त्वं यदर्शने मे भवति प्रसादः ॥

सूक्तं समादाय तदेकदशमार्गं विविधांशुलमन्त्रतन्त्रम् ।

यथायथास्थानविधि + मादौ सिद्धादिकं सिद्धिकरं नराणां सु ॥

— — — — — तत्र मन्त्रकरणे विष्णुयामलुङ्गयामलादिसारमुद्धृत्य लिख्यते ।

तत्र विष्णुयामले,— दीक्षां विनोपदेशस्य दुष्टत्वात् प्रथमम् सा ।

पापक्षयं दिव्यभावं साधकस्य करोत्यतः ॥ इत्यादि ।

End.

स्तुता प्रथम्य शिरसा उदकेन समर्पयेत् ।

चरणाम्बुजमूले । इति नेवेद्यभक्षणदेशः ।

Colophon. इति समस्तप्रक्रियाविराजमानशिवभक्तिपरायणमहाराजाधिराजश्रीमत्-
कंसनारायणश्रीमच्छ्रीनाथदेवनिदेशेऽस्मात्संविताज्ञया श्रीज्योतीषामवाधिविद्वान्महोपाध्यायश्रीम-
महामहोपाध्यायश्रीवचिपतिशर्माज्ञागमाचार्यश्रीहरपतिविरचिते मन्त्रप्रदीपे पञ्चदशः पटलः
समाप्तः । सम पुनं हरिदुक्तं चौरविद्वाबलेन वा ।

पिता तस्य भवेत् कुली माता तस्य च शुकरी ॥ इति ।

विषयः । १, २ये पटले,—दीक्षाया आवश्यक्कृत्यकथनं । सिद्धादिनिर्णयः । चकड-

भादिचक्रविधिः । नाडीविधिः । राशिचक्रं । नक्षत्रचक्रं । अष्टमण्डलजिज्ञासा । गणनिरूपणं ।
कुलाकुलादिविचारः । बालादिभेदः । मन्त्रसंस्कारः । दीक्षामस्यदेशगुणविद्यादिनिरूपणं ।
सामान्यदीक्षाविधिः । पञ्चपादिकास्त्रीनदीक्षा । नवपञ्चरोमविधिः । वागीश्वरी-भुवनेश्वरी-
नित्या-दुर्गा-बाला-गणेश-चन्द्र-कार्तिक-सेवपाल-सूर्य-वक्त्र-हरि-हरादीनां मन्त्रनिरूपणं ।

३—७मे पटले,—सर्वदेवताप्राणप्रतिष्ठाविधिः । प्रणामाप्रणामननिरूपणं । भूतशुद्धिः ।

श्रीकण्ठादिस्थासाः । मालाद्रव्यकथनं । जपविधिः । मालासंस्कारप्रयोगादिकथनं । ग्रन्थन-
विधिकथनञ्च शङ्खस्थापनप्रकारः । आवाचनादिमुद्राकथनं । अर्घ्यपुष्पादिविधिः । दीपनिर्वाण
देशकथनं । त्रिशक्तिपूजाविधिः । प्रयोगकीर्तनञ्च । द्विद्वयमालापूजाविधिः । उग्रताराविधिः ।
प्रयोगकथनञ्च । अखिष्टचाण्डालिनीपूजादिकथनं । सुन्दरीपूजादिकथनं । विपुलसुन्दरीविधिः ।
कालीपूजाविधिकथनञ्च ।

८—११ये पटले,—नवदुर्गापूजाविधिः । वाग्मादिनीपूजाविधिः । सखीपूजाविधिः ।
वज्रप्रक्षालिनीपूजाविधिः । अष्टाकृष्णपूजाविधिः । अन्नपूर्णापूजाविधिः । मन्त्रिपनर्दिनीपूजा-
विधिः । पूतनीपूजाविधिः । विपुलभैरवीपूजाविधिः । बालापूजाविधिः । अखिष्टमातङ्गी-
पूजाविधिः । लरिनीपूजाविधिः । विकण्ठिकापूजाविधिः । नित्यस्त्रीनापूजाविधिः । नित्या-
पूजाविधिः । विपुलापूजाविधिः । पद्मावतीपूजाविधिः । दुर्गापूजाविधिः । जयदुर्गापूजाविधिः ।
मातङ्गीपूजाविधिकथनञ्च ।

१२—१४थे पटले,—गणेशपूजाविधिः । सरागणपतिपूजाविधिः । शक्तिगणपतिपूजा-

विधिः । पीताम्बरमणपतिपूजाविधिः । उच्छिद्यगणपतिपूजाविधिः । वटुकभैरवपूजाविधिः ।
चन्द्रपूजाविधिः । सूर्यपूजाविधिः । विष्णुपूजाविधिः । वासुदेवपूजाविधिः । लक्ष्मीवासुदेवपूजा-
विधिः । जयघीवपूजाविधिः । दक्षिणामनपूजाविधिः । रामचन्द्रपूजाविधिः । वाराहपूजा-
विधिः । धरणीपूजाविधिः । नरसिंहपूजाविधिः । श्रीकरपूजाविधिः । पुद्गलमपूजाविधिः ।
गोपालपूजाविधिः । बालगोपालमदनगोपालादिपूजाविधिः । शिवपूजाविधिः । उमापतिपूजा-
विधिः । सत्यस्यपूजाविधिः । दक्षिणामूर्तिपूजाविधिः । मूलकण्ठपूजाविधिः । सर्वेश्वरी-
श्वरपूजाविधिः । परशुपतिपूजाविधिः । चैत्रपालपूजाविधिकथनञ्च ।

११२ पटले,—वटुकनाथपूजाविधिः । चण्डेशपूजाविधिः । अजपापूजाविधिः । मालेश्व-
रपूजाविधिः । दक्षिणकालीपूजाविधिः । अरिमन्त्रपञ्चमन्त्रिकीर्तनञ्च । अत्र सर्वत्र
पूजापद्धतिरस्तीति श्रेयम् । इति ।

No. 2012. नीलाद्रिमहोदयः । Substance, palm-leaf, 15 × 5 inches.
Folia, 196. Lines, 4 on a page. Extent, 4,018 s'lokas. Character,
Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Dr. Rājendralāla Mitra.
Appearance, new. Verse. Correct.

Nilādrimahodayaḥ. The temple of Jagannātha at Puri, its
origin, merits, the images existing there, their worship, feasts and festi-
vals. The work follows closely, but not strictly, the *Purushottama-māhāt-
mya* given in the Padma Purāṇa, but it professes to be an extract from
the Sūta Saṁhitā. It has the alternative name of *Purushottama-māhāt-
mya*.

Beginning. नारायणं नमस्कृत्य नरेशैव नरोत्तमं ।

देवीं सरस्वतीं चैव ततो जयमुदीरयेत् ॥

तं त्रिदशकपरिनिष्ठितशुद्धबुद्धिं चन्द्रोम्बरं सुरमसीन्द्रमुत्तमं कवीन्द्रं ।

हृष्यलिपिं कनकपिङ्गजटाकलापं व्यासं तमामि शिरसा तिलकं मुनीशं ॥

एकदा नैमिषारण्ये पुण्ये सर्वसुखप्रदे ।

मानातीर्थवसायुक्ते मानागुल्मनोरमे ॥

फलपुष्पाद्यहृत्पाणं गिरैः परिसङ्कुले ।

मानानीलसमायुक्ते विविक्ते स्मरश्चिदे ॥

तापसायमसङ्कीर्णं व्यादे परमपावने ।

माहुरोऽपि वने रम्ये श्रौतकाया मुनीश्वराः ॥

तुभ्योभूय समक्षात्ते गोष्ठौ चक्रुर्मनोरमां ।

समस्ततीर्थतत्त्वानां ज्ञानाय जगतीतम् ।
 चेनाकां शिवदानाच्च जिज्ञासायै त्वराप्तिताः ॥
 सभायां जायमानायां तत्त्वणे च मुनीश्वराः ॥
 जटामण्डलधारी च श्रीपीमधुतमुन्दराः ॥
 छव्याजिनोक्तरीयेण विराजितवपुर्मुनिः ।
 सूतस्तदानीं सन्नाप्तस्तत्र शिष्यगणैर्बुधैः ॥
 तं दृष्ट्वा परमप्रीताः शौनकाद्यास्तपस्विनः ।
 समुत्थाय नमस्तुतः शेषाणि तान् दण्डवद्विभुः ॥
 तत्र प्रणमं हतवान् उवाच स तदा मुनिः ।
 तत्साधनं ततो दृष्ट्वा श्रवयस्व मुनीश्वराः ।
 कचुः प्राञ्जलयः सर्वं सर्वेषां कथिताय वै ॥

श्रवय कचुः । भगवन् सर्वेषां सर्वतीर्थानि तत्त्ववित् ।
 अतो ब्रूहि समस्तानां तीर्थानां शिवमन्त्रानां ।
 चेनाकां फलं तावत् सूत नः कथयानुना ॥
 तेषां मध्ये वरः को वा चेनाकां च मुनीश्वराः ।
 तीर्थानां च तथा ब्रूहि यतस्त्वं व्यासशसितः ।
 ससारभेत तद्वक्तुं गुह्यं नैः दृष्टुममं ॥

सूत उवाच । शृणुध्वं मुनयः सर्वं संयतात्मन एव हि ।
 तीर्थानां चेवराशीनां मध्ये श्रीपुरुषोत्तमः ।
 गृह्यः सर्वतमोर्ध्वो सर्वपुण्यफलप्रदः ॥
 नैव तेषां देवानां समुच्छिद्य कदाचन ।
 न तेषां मङ्गलं भूमौ प्रहसानाच्च तत्र हि ॥

End.

Colophon. इति सूतसंज्ञितायां नीलाद्रिमन्त्रादये श्रीपुरुषोत्तमसेवमाहात्म्ये चत्वारिंशत्तमोऽध्यायः ॥

विषयः । अत्र चत्वारिंशदध्यायाः सन्ति । तत्र १ मे,—तीर्थानां मध्ये पुरुषोत्तमतीर्थस्य प्राधान्यकथनं । २ ये,—छतयुगे मालवाख्ये देये स्वकीनामपर्यायां इन्द्रद्युम्नी राजा बभूव इत्यादिहस्तान् । ३ ये,—एकाग्रसेवमाहात्म्यं । ४ र्थे,—बलेन भद्रया च युक्तस्य दातृरूपस्य चरेराविर्भावकथनं । ५ मे,—इन्द्रादये देवा ब्रह्मलोकादागत्य दातृरूपस्य चरेः पूजादिकं चक्रुः रित्यादिहस्तान् । ६ र्थे,—ब्रह्मछतदात्मयहरिस्तान् । ७ मे,—८ मे, च ब्रह्मणा इन्द्रद्युम्नाय विष्णोर्जिह्वाकूपजाविधिकथनं । ९ मे,—चाचाय्यं लक्षणाकथनं । १० मे,—११ ये, च विष्णु-पूजापचारादिकथनं । १२ ये,—वारतिथिनक्षत्रविशेषेषु पूजाविशेषकथनं । १३ ये,—महा-

खानविधिः । १४शे.—छानोत्सववर्णनं । १५शे.—छानोत्सवाको पूजाप्रकारकथनं । १६शे.—
आषाढस्य शुक्लद्वितीयायां पुष्पोत्तमस्य घोषयात्राकथनं । १७शे.—शयनयात्राविधिः ।
१८शे.—दक्षिणायनयात्राकथनं । १९शे.—त्रावणमासमावस्यादिने पुष्पोत्तमस्य अरुणोदय-
कालपूजाविधिकथनं । २०शे.—ग्रामादूर्ध्वस्थां दिशि नारायणरूपेणावस्थितस्य वटवृक्षस्य
पूजाविधिकथनं । २१, २२, २३, २४शे.—भाद्रकृष्णार्द्ध्यां श्रीपुष्पोत्तमपूजादिकथनं ।
२५शे.—हरिः पार्श्वपरिवर्त्तनं । २६शे.—चामनजम्बोत्सववर्णनं । २७शे.—शक्रध्वजात्सववर्णनं ।
२८शे.—पुष्पोत्तमस्य आश्विनमासपूजाविधिः । २९शे.—कार्तिकमासपूजाविधिः । ३०शे.—
पुष्पोत्तमदर्शनविधिः । ३१शे.—प्रावरणोत्सवविधिः । ३२शे.—पौषमासपूजाविधिकथनं ।
३३शे.—उत्तरायणपूजाविधिकथनं । ३४शे.—दालयात्राकथनं । ३५शे.—दमनकयात्राकथनं ।
३६शे.—वैशाखमासपूजाविधिकथनं । ३७शे.—पुष्पोत्तमयात्रादिकं ये नराः कुर्वन्ति तेषां
पुण्यादिकथनं । ३८शे.—दाक्षत्रस्तुष्टनाविधिः । ३९शे.—दाक्षत्रस्तुष्टप्रतिष्ठाविधिः । ४०शे.—
प्रतिष्ठाको पूजाविधिः ॥

No. 2013. **अन्योक्तिशतकम्** । Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 12. Lines, 8 on a page. Extent, 330 slokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Tāgmā, Post Vaherā, Darbhāngā, Pandit Raghunātha Jhā. Appearance, old. Verse. Correct.

Anyokti-śataka Miscellaneous verses in illustration of particular figures of rhetoric. By Mohana Śarmā, son of Aniruddha Surī. The subjects of the verses are lions, elephants, sheep, ocean, moon, lotus, bee, kokila, crow, geese, desert, well, river, town, Deva, and Śeṣhanāga.

Beginning. तरलाश्लिष्टलशीलित-शुषिरामधराधरे छतां सुरलीम् ।

कलमालापयदतुलं गोपकुल तन्महः कथये ॥

अनिबद्धस्वरितनयो मोहनशर्मा विदेहदेशीयः ।

अन्योक्तिशतकमेतत् कुर्वते कमलापतिः नन्वा ॥

तत्रादौ मिहः अन्योक्तिः ।

आतङ्गेन मर्दातकटैः करटिभिर्यत्नैव भूभ्रमटी

श्रीहृद्भिः क्षपणैः करेणुक्लभैः क्लानैः कियतपोषणं ।

को वेद क्व वसन्ति हन्ता शरभाः स्वर्हालवो येऽमुना ।

कः पारीन्द्रपराक्रमस्य विषयो यस्मिन्नाभौ जूषाम् ॥ इत्यादि ।

End.

तुष्णीमुदञ्च नागराज वसुधामाधाय धैर्यं मनः

सख्यं विचरन्त मा पुनरिदृश्येन्मेषायां क्षणोः ॥

एतस्मिन् विषये स केवलमुपालभ्यः स्तुतन्तो विधि-

र्यस्वामेव जगत्त्रयेऽपि विदधे धैर्यमेतादृशम् ॥

सिंहदन्तिघनवारिधिचन्द्राः पद्मभङ्गपिककाकमरालाः ॥

सारवावटनदीतटदेवा-वर्णिता इह हि नागगणेशः ॥

विषयः । अन्धोक्त्यालङ्कारध्वनिना प्रास्ताविकाः स्तोत्रा निम्नलिताः । तत्र सिंह-गज-सेध-
सुन्द-चन्द्र-पद्म-धमर-कौकिल-काक-मराल-मरूकूप-नदी-हच-देव-शेषनागोक्तयः वर्णिताः ।

No 2014. सरोजकलिका । Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 18. Lines, 7 on a page. Extent, 316 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Lagná, Post Vaherá, Darghángá, Pandit Raghunátha Jhá. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Saroja-kaliká. Dissertations on various Smṛiti topics. By Bhāṣvat Kaviratna. Contents: On the necessity of Śrāddhas. Duties of performers of Śrāddhas. Persons fit to perform Śrāddhas. Śrāddhas during the first year after death. Śrāddhas before marriages and other auspicious occasions. Enquiry about death. Collection of bones after cremation. Offering of Piṇḍas. Mourning. Mourning of adopted sons. Merging of mourning. Mourning for infants &c. Enquiry about Sa-piṇḍas. Purification by bathing. Purification of ground. Ditto of water. Ditto of dressed rice. Ditto from extreme pollution. Ditto of character. Cause of the extension of sin. Injury to life. Expiation for killing cattle. Ditto for great enemies. Ditto for eating food from washermen and others. Ditto for marrying in one's own Gotra. Ditto for incest. Rituals for consecrating cattle. Rules for offering water to the manes. Duties of the twice-born classes. Rules regarding borrowing. Chāndráyana and other expiatory rites. Duties of faithful wives. The compilation is obviously a very old one, as it does not quote from, or refer to, any mediæval digest.

Beginning. भासता कविरत्नेन प्रयत्नेन स्रुटीकृता ।

सरोजकलिका भाति मुनिजीकर्णभूषणा ॥

क्षय आदधर्मव्यवस्था । चारीतः ।

न तत्र वीरा जायन्ते नारोग न मत्तायुषः ।

न च भ्रैयोऽधिगच्छन्ति यत्र आहं विवर्जितं ॥ इत्यादि ।

End. विद्याधारिणि सृष्ट्या प्रविशेज्जातवेदसु ।

आर्त्तार्त्तं मुदिता हृष्टे प्रेषिते विमलासु या ॥

Colophon. इति सरोजकलिका समाप्ता । इति ग्रंथं भूयान् ।

विषयः । आहारावस्थानाकथनं । आहृत्यधर्मनिरूपणं । आहाराधिकारिणः । आहारा-
दिदृष्ट-सपिण्डनादिविधिः । आहृत्यधिकाराद्विनिर्णयः । मरणजिज्ञासा । अस्थिसंशयविधिः ।
पिण्डदानविधिः । अशौचनिरूपणं । क्षत्रिमपुत्राद्यशौचं । सन्निपाताशौचं । बालाद्यशौचं ।
सपिण्डादिलक्षणं । स्नानशुद्धिनिरूपणं । भूमिशुद्धिनिरूपणं । उदकशुद्धिः । पक्वान्नशुद्धिः ।
अत्यक्तोपपन्नशुद्धिः । स्वभावाशुद्धिः । पापसंशयशुद्धिनिरूपणं । हिंसानिरूपणं । गोवधादिप्रायश्चित्-
तकथनं । सत्पातकादिप्रायश्चित्तं । रजकाद्यन्नभक्षणादिप्रायश्चित्तं । समोषादिपरिणयप्राय-
श्चित्तं । अगम्यागमनादिप्रायश्चित्तं । दण्डोत्पत्तिविधिः । तर्पणविधिः । द्विजातीनां विहिताविधि-
तविधिः । श्रद्धादानादिविधिकथनं । चान्द्राण्यर्चनादिकथनं । प्रसीतसतिपतिव्रताधर्मनिरू-
पणं । (स्मृतिसङ्ग्रहेऽयमतीव प्राचीनतम इति प्रतिभाति । यतो न कस्यापि निबन्धकारस्य
नामावोक्तिरिदं दृश्यते) ।

No. 2015. दिव्यनिर्णयः । Substance, palm-leaf, 13×2 inches. Folia
35. Lines, 4 on a page. Extent, 493 śloka. Character, Maithilī. Date, ?
Place of deposit, Lagmá, Post Vaherá, Darbhāngá, Paṇḍit Raghunátha Jhá.
Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Divya-nirnaya. A digest of the rules regarding oaths and
ordeals. By Dámodara Thakkura. Compiled under the auspices of
king Saṅgrám Sháh.

Beginning. सङ्क्रामसाचभूषणालम्बनानेन सर्वदा ।

दामोदरेण क्रियते दिशानामच निर्णयः ।

तत्र याज्ञवल्क्यः ।

तुलाग्रामो विषं कोषो दिशाभीष्टं विशुद्धये ।

मन्त्राभियोगेभ्योऽनानि शीर्षकस्योऽभियोजनं ॥ इत्यादि ।

End. तत्रमाचक्षते च क्रमाद्विषं प्रकल्पयेत् ॥

Colophon. इति सत्पातकाध्यायसङ्कलितदामोदरकृतो दिव्यनिर्णयः समाप्तः ॥

विषयः । धर्माधर्मपरीक्षायां तुलाग्रामादिरूपदिव्यप्रयोगकथनं । तत्र पातकविशेष-
संश्लेषे तत्रमाधादिविधिकथनं । अतुविशेषे अज्ञादिपरीक्षाविधानकथनं । तत्र शिशिर-ज्वर-
वर्षासु अग्निपरीक्षा । शरदुष्पीकयोः सखिलपरीक्षा । ज्वरकश्मिरयोर्वर्षपरीक्षा । मार्गशीर्ष-

चैत्रशुक्लैषु साधारणपरीक्षाविधिः। कोशपरीक्षायाः साम्यकालिकत्वकथनं। परीक्षायां निवि-
दकालकथनं। अथ स्त्रीशालग्रामातुराणां तुलापरीक्षाविधानं। शूद्रस्य अग्निजलपरीक्षाविधिः।
एवं अग्निचादिषु विशेषकथनं। पालविशेषे क्षतिदैनिकत्वकथनम्। सेयमाहमादिवैलक्षण्येन
दिश्यविधिनिरूपणं। तत्र तुलादिपरीक्षासु प्रत्येकमिनिकर्तव्यताकथनं। धर्माह्वादिविधिक-
थनं। फलविधिकथनम्।

No. 2016. नाडीपरीक्षादिचिकित्साकथनं। Substance, country-made
yellow paper, 12 × 4 inches. Folia, 34. Lines, 6 on a page. Extent, 552
ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Navānī, Post
Mādhepur, Darbhāngā, Paṇḍit Vaisamānī Jhā. Appearance, new. Prose.
Generally correct.

Nāḍīparīkṣhādi-chikitsā-kathana. Dissertations on the
examination of the pulse, and on the treatment of various diseases. By
Ratnapāṇi Sarmā, son of Gaṅgolī Saṅjīvesvara Sarmā.

Beginning. वन्द्ये सदानन्दसरस्वत्सुन्दरे दिपास्यपादाम्बुजयुग्ममनसम्।

• परागपतीकृतभक्तमानसं विपत्तिसौन्दर्यं पुरारिखलितम् ॥

अथायुद्धे नाडीपरीक्षादयः।

• करस्याङ्गुष्ठमूले या धमनी जीवसाक्षिणी।

तच्छ्रेया सुखं दुःखं ज्ञेयं कायस्य पण्डितैः ॥ इत्यादि।

End. मारायणं भजत रे जठरेण युक्ता मारायणं भजत रे पवनेन युक्ताः।

मारायणं भजत रे भवभीतिभीता मारायणात् परतरं किमपीह नास्ति ॥

इति रोगप्रतीकारः पञ्चमे खलासः।

Colophon. इति श्रीगङ्गोलीसङ्गीवेश्वरशर्मस्त्वनुश्रीरत्नपाणिशर्मसंस्कृतिनाडीपरीक्षा-
दिचिकित्साकथनं समाप्तम्।

विषयः। नाडीपरीक्षाविधिः। वातादिप्रभेदनिरूपणं। असाध्यलक्षणं। वातज्वरख-
भासः। एवं पैतृकज्वरादिप्रकृतिकथनं चिकित्साकथनं। तत्र ज्वराधिकारे,—द्राक्षादियोगः।
कुसुमादिद्योगः। शर्मादियोगः। कटुफलदियोगः। गुडविषलीयेगः। नवार्कयेगः। नाग-
रादियोगः। पटोलपत्रकं। अष्टाङ्गधूकथनम्। ज्युतीसारि,—धान्यपत्रकादियोगः। हृद-
ङ्गाध्वर्युणं। गुडविष्णुयेगः। आसाधिकारे, विभीतकावल्लेखः। आर्द्रपाकादियोगः। आसवात-
प्रतीकारकथनं। कामलापाण्डुप्रतीकारः। ब्रणप्रतीकारः। प्रमेहप्रतीकारः। व्याध्यात्मप्रतीकारः।
प्रद्वरप्रतीकारः। अर्धप्रतीकारः। स्कृष्टज्वरप्रतीकारः। गण्डमांसाप्रतीकारः। कण्ठरोगप्रती-
कारः। अक्षपित्तप्रतीकारः। वातगुल्मप्रतीकारः। अग्निमान्द्यप्रतीकारः। हृद्भोगप्रतीकारः।
हृन्प्रतीकारः। रक्तपित्त-विज्ञाधमोदसन्ध्यामरीचिकादिप्रतीकारः। रसप्रकरवकीर्तनम्।

No 2017. आचारसङ्ग्रहः। Substance, country-made paper, 12" × 4 inches. Folia, 64. Lines, 10 on page. Extent, 2,480 slokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Naváni, Post Mádhapur, Darbhāngá, Pandit Vañsamāñi Jhá. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Āchāra-saṅgraha. A compilation of rules regarding the religious duties of householders. By Ratnapāñi Śarmá, son of Gañgolí Sañjiveśvara Śarmá.

Beginning. मत्वा संचरणौ छजत्यविरतं विश्वं निधिः कञ्जलो-

भित्तुर्धागचयेऽप्यविघ्नमखिलं पालयन्तौ वासनः ।
 चोभं वा + ममाधिपः पश्यपतिः स्थाणुर्नयत्यस्तु मे
 वाणीमिदिकरो विपद्भृङ्गहरो ज्ञानोदरः सुन्दरः ॥
 आकलय्य वज्रन् यस्यान् मुनीनां वचनानि च ।
 आचारसङ्ग्रहे यत्नात् क्रियते रत्नपाणिना ॥
 तत्रादावपेदात्तमाह । चारीतः ।

अज्ञानतमसाभ्यामां धर्मितानां कुट्टयिभिः ।
 धर्मशास्त्रप्रदीपाऽयं धर्ममार्गोपदेशकः ॥ इत्यादि ।

End. गर्भे पुंसः शुक्रपाताद् यद्वक्तुं मरणावधि ।
 तदेतस्य सङ्ख्याधर्मो नोऽस्त्योऽस्ति भेषजम् ॥

Colophon. इति गङ्गोलीधम्नीवर्मासूनुश्चौररूपपाणिशर्मकृत आचारसङ्ग्रहः समाप्तः ।

वक्ष्यः सन्नि च यस्या आचारप्रतिपादकाः ।

एकत्र तत्त्वलाभाय मयाऽयं सङ्ग्रहः कृतः ॥

विषयः। आचारसङ्ग्रहपकथनं । धर्मसङ्ग्रहपकथनं । प्रातःकृत्यनिरूपणं । मूत्रपुरीषाद्यु-
 त्पत्तिविधिः । शौचविधिः । आचमनविधिः । दन्तधावनविधिः । तत्र काष्ठनियमः । प्रातःस्नान-
 विधिः । नैसर्गिकादिस्नानविधिः । सन्ध्यापावनविधिः । प्राणायामविधिः । ज्विद्यान्ननिरूपणं ।
 तिलकादिविधिः । तर्पणविधिः । स्नानप्रयोगः । सामगवाजसनेपादीनां स्नानप्रयोगः । वाजसने-
 यिनां सन्ध्याप्रयोगः । सामगानां सन्ध्याप्रयोगः । वाजसनेयिनां तर्पणप्रयोगः । एवं सामगानां तर्प-
 णादिप्रयोगकथनं । ब्रह्मयज्ञनिरूपणं । पूजाधारादिनिरूपणं । शिवदुर्गेऽख्येनारायणादिपूजा-
 विधानं । पुण्यादिशिवेचनं । शिवलिङ्गशालग्रामादिमाहात्म्या । गोमयपुटिलिङ्गपूजाविधिः ।
 पिबथश्चकारकीर्तनं । वैश्वदेवप्रयोगः । नित्यश्राद्धप्रयोगः । गोप्रासदानविधिः । अतिथिपूजन-
 विधिः । भोजनविधिः । मत्स्यमांसादिभक्षणविधिः । अथ विविधसतविधेचनं । विविधपक्षिप-
 श्यप्रस्थितिभोजनादौ दोषाभातकथनं । ग्रयनविधिः । सुगन्धिद्रव्यव्यवहारविधिः । गर्भाधानादि-
 विधिः । धूलक्षणादिकथनञ्च ।

No. 2018. पार्वणचन्द्रिका । Substance, country-made yellow paper, 11 x 4 inches. Folia, 74. Lines, 8 on a page. Extent, 1,752 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Navānī, Post Mādhapur, Darbhāṅg., Paṇḍit Vāṇsamāṇi Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Pārvaṇa-chandrikā. On various kinds of Śrāddhas, their peculiarities, and times and modes of performing them. By Ratnapāṇi Ś'armā, son of Gaṅgoli Saṅjīvo's'vara Ś'armā.

Beginning. श्रीलम्बोदरपादपद्मसुगलं स्वानो निशानो दधत्
कुर्व्वं पार्वणचन्द्रिकासहस्रिमां श्रीरत्नपाणिः कृती ।
सन्तोषाय सतां लपुं कलयतां सांकासशार्क्यदा-
भागच्छत्रय पूर्व्वतोऽधितरणिषैव्यातयन्वीकृत्याम् ॥
अथ आङ्कालाः । तच्च याज्ञवल्क्यः ।
असावभ्यष्टका ढङिः छव्यपचोऽयनदयम् ।

End.

ततः पुरोहितं, ब्राह्मणसम्यं वा प्रतिपाञ्च स्वाह्व्यं गृहीत्वा पिण्डकाकोणं
विभाज्य आङ्गीयद्रवाणि ब्राह्मणाय प्रतिपादयेत् ॥
हन्तेऽगपार्वणविधिरयमलेखि श्रीरत्नपाणिभस्मिणा नावि सुरपरिति ॥

Colophon. इति गङ्गोलीसङ्गीवेष्टरभस्मिन् श्रीरत्नपाणिभस्मिन्कृतीता पार्वणचन्द्रिका
समाप्ता ।

विषयः । आङ्कालकथनं । आङ्गावश्यकता । नवोदकआङ्गादेर्नित्यत्वकथनं । समससिऽपि
नवोदकआङ्गस्य कर्त्तव्यतानिरूपणं । ग्रीष्मपाकआङ्गं । हेमन्तिकनवाङ्गआङ्गं । अथ नानाप-
न्यकारमतकथनं । ग्रीष्मादिपार्वणकथनं । अपरपक्षयाङ्गविधिः । मन्वावयोद्देशोत्पत्तये मत-
भेदविवेचनं । कार्तिकासावस्यायां विधेयकथनं । उल्कादानविधिः । दीपदानविधिः । लक्ष्म्या-
दिपूजाविधिः । पार्वणपदार्थविवेचनं । असावस्याआङ्कालविवेचनं । अनुपनीतदिशतआङ्ग-
निरूपणं । अपाकपक्ष्यविधिः । महालयादिशुभकथनं । आसाम्बयः आङ्ककरणवेत्तानिरू-
पणं । अचं मतभेदविवेचनं । कास्यआङ्गविधानं । मृत्स्वरयुगाद्यादिनिरूपणं । तर्पणप्रश्नः ।
छम्पुचयोद्देशीआङ्गविधेयकीर्तनं । तीर्थयात्राविधिः । पित्राणां ध्यानविधिकथनं । आङ्गाव्याविवे-
चनम् । तच्च सङ्कल्पवाक्याचमनमाज्जनामनपरिवेषणपात्रवस्त्रदीपादिनिरूपणं । परकीयगृह-
आङ्ककरणविधिः । आङ्गनिषिद्धानि । अपचस्य न पार्वणआङ्गमिति निरूपणं । उपवीतविचारः ।
द्रव्यपरिभाषाकीर्तनं । आङ्गद्विगवर्ज्जनीयानि । पार्वणप्रयोगकथनं । आङ्गीयद्वयप्रतिपत्तिकथनम् ।

No. 2019. क्षयमासादिविवेकः । Substance, country-made paper, 12 × 3½ inches. Folia, 32. Lines, 8 on a page. Extent, 604 slokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Navāni, Post Mádhepur, Darbhāngá, Pañḍit Vāṇsamāṇi Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Kshayamāsādi-viveka. On intercalary and elided months, the mode of reckoning the same, and duties appertaining to, and prohibited at, such times. By Ratnapāni Sarmā, son of Gaṅgoli Sanjīvesvara Sarmā. The work was compiled during the reign of Chhatra Siñha, of Mithilā. The author, in his introduction, gives a long list of the digests he had consulted.

Beginning वन्दे मदानन्दसरस्वत्सुन्दरं दिपाक्षपादाम्बुजयुग्ममुत्तमम् ।

परागपूनीकृतभक्तमानसं विपक्षमाहारि पुरारिखालितम् ॥

स जयति वाचादुरोऽयं मिथिलेशः श्रीश्वचमिन्दनामा ।

जितरिपुरेशो मञ्जुजा दानम्यक्तकर्णकीर्तिः ॥

शवाप्य यस्य स्वरसं जीविकां विदेशदेशागतकृत्यनुज्ञया ।

द्विमंक्तमस्यार्षे दिननञः श्मस्त तमेभि भिन्नान्विचारमस्ययम् ॥

आसोचनीयः सुधिया धियाऽमावेकीकृतः सम्प्रतिरत्नपाणेः ।

वाचस्पतीत्यादिकृतानुपूर्वार्थैर्गुर्वीकृताद्या सविशेष एषः ॥

कुर्वन्नु राक्षान्नमनकपण्डिता निर्जं निर्जं छियति वाम मे मनः ।

अनङ्गुशा ये तु दिवौकसां श्रियाः पुरे धुर दीदिवशक्ति वामभरैः ॥

अथ कृतकतिविधचिन्तामणिस्त्यमहर्षेणादिपद्यापरवाचस्यतिवाचस्यतिसिञ्जकृतइतप-
रिगिष्टादितुष्टकेशवकेशवमिश्रवृद्धविधटीकापटुतरीकृतन्यायपरिकरापरकलिततिथितत्त्वचिन्ता-
मणिसलसाससारिण्यादिभ्यसश्वभगौरवगुहतरमिजकलितश्रुतिविधाचारमीयमानयशःसारश्रीमन्म-
हेशचरितवलिदमिथिलेशमहामहोपाध्यायपटुकुत्तमहेशकृतसृष्टिविवेकवर्द्धमानवर्द्धमानोपाध्याय-
तर्कपण्डरीकक्राशमार्णवकृतव्यवहाराद्वैतनिर्णयातिभक्तिसुक्तनोपितश्रीमरचरितरचय्युपाध्याय-
विविधपञ्चकारद्विद्वीकृतनिजकलितमासमीमांसाप्रकृतविचारतर्कापरगोतमगोकुलनाथोपाध्याय-
प्रभतिसहाजनदर्शितमादर्शवत्समीकृतमनुहाय पद्यं कापथ गन्धमुक्तुका वचनः सवासपपदाद-
स्वरवाष्पातमरपरदेशीयपद्यं समर्थं कारं कारं मन्त्राणि द्विषाणं कियन्तु विवदको जन्म-
नेति विद्मो वयम् । इत्यादि ।

End.

जानकोऽपि वावद्भूता विवदको वचोऽन्यदेशीयाश्च का नो हानिरिति
खदेशीयाः केऽपि नैवं भूता भवन्त्येव तात्पर्यमिति कृतमतिविस्तरेण ॥

Golophon. इति गङ्गासीसङ्गीतेश्वरभक्त्युत्थीरतलपाणिभक्तं मङ्गलीतव्यमासु। इति-
वेकः समाप्त इति ।

विषयः। च्यसासपदार्थविवेचनं । तत्र चणकीर्णनञ् । अत्र विविधमत्तखण्डनं । मलमाष-
सकृपविवेचनञ् । च्यजातान्नतानां छत्वादिनिरूपणं । च्ययमासपञ्चावनाकालादिनिरूपणं ।
भानुसङ्क्रान्तिसाधनरूपणं । मलमाषप्रत्यनिरूपणं । अत्र विविधनयसम्पादकीर्तनं । मत्तस्यमा-
षादिभक्षणविधानकीर्तनं ।

No. 2020. यकोद्विहाराख्यी । Substance, country-made yellow paper, 11×3 inches. Folia, 35. Lines, 8 on a page. Extent, 782 slokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Nayānī Post Mādhepur, Darbhāngā, Pandit Vāṣaṃanī Jha. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Ekoddishṭa-sārāṇī. On the first annual śrāddha and the rules and rituals appertaining thereto. By Ratnapāṇī Sarmā, son of Gaṅgoli Saṅjīvesvara Sarmā..

Beginning. श्रीहेरम्बपदार्थविन्दयुगलश्रान्तभानुप्रभा-
प्रद्योतश्रियमन्दिरो नमस्करो धीरे हृष्टपागरे ।
वैदेहाधिपसम्पुदे च विविधप्रभ्यावलेक + +
भेकेद्विष्टविचारणं प्रकुर्वते श्रीरत्नपाणिः सुधीः ॥

अथ व्यासः । मासपक्षतिथिसृष्टे यो यत्र क्षियतेऽहनि ।
प्रत्यब्दन्तु तथाभूतं क्षयाहं तस्य तद्विदुरिति ।

अतएव मासपक्षित्यायुक्लिखितं सङ्कल्पवाक्यमत्रायति । न तु पार्ष्वणे अथ चयाश्चक्र-
णीयत्वात् । इत्यादि ।

End. कृतैषा सारिणी यत्नादेकोद्विधविधायिनी ।
 श्रीरत्नपाणिनकृतिना गच्छता मावि पूर्वतः ॥
 विभ्रं हरता हरम्बधरणम्भजेणवः ।

Colophon. • रति गङ्गास्तीसञ्जीवने चरार्थमस्तु नृपती रत्नपाणिशर्मसंयुक्तीता एकोद्विंश-
रिणी समाप्ता ।

•विषयः। • सञ्ज्ञासमिरूपणं । • तत्र आज्ञाकरणे प्रत्यवायकयत्नं । • स्वभावज्ञादेः स्मृतस्य लघाये
एकोद्दिष्टमेव कर्त्तव्यं न तु पार्वण्यमिति निर्णयः । • आज्ञादिने शश्वशेषपाते विधानं । • सनाशेषवि-
वेचनम् । • एकभक्षादिनियमकोर्तनं । • स्मृताज्ञानानादेः विधिः । • एकोद्दिष्टं पाकमेव कर्त्तव्यमिति-
निरूपणं । • प्रातर्मङ्गलं कुतपयेत् । • शरादिज्ञासमिरूपणं । • वराक्षुशेषपतिताज्ञं सखामायेऽपि कर्त्तव्यं

मिति निरूपणं । एकस्मिन् दिने चयाश्च निमिगाभौचादिप्रतिरुद्धाश्चयाः कर्तव्यत्वे विधिनिरूपणं ।
 एवमेकस्मिन् दिने श्रतयोः पिबोः श्रादविधिकीर्तनञ्च । सौरचान्द्रमासविवेचनं । मलमासोऽपि
 मित्यनैमित्तिकश्रादकरणावच्छक्तानिरूपणं । अत्र विविधमतकीर्तनञ्च । पाकस्य श्रादाङ्गतादि-
 निरूपणं । एकोदिते प्रतिनिधिनौक्षीतिनिरूपणं । शूद्रेण तु सर्व्वेनामाग्नेन मादिकर्तव्यता ।
 श्राददिनिषिद्धानि । सर्व्वैरव भालभिरैकोदितं कार्य्यमितिकथनं । अमवास्यादिश्रतस्यापि
 पितुर्मन्थाङ्गे एकोदितं विधायपराङ्गे पार्श्वेण कर्तव्यमिति निरूपणं । दक्षिणावामदेवगानादिवि-
 धिकथनञ्च ।

No. 2021. ज्योतिःसारसमुच्चयम् । Substance, country-made paper,
 12 × 3 inches. Folia, 62. Lines, 7 on a page. Extent, 1,494 slokas.
 Character, Maithilī. Date, ? Place of Deposit, Navāni, Post Mādhpur,
 Darbhāngā, Pandit Lāla Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Jyotihsāra-samuchchaya: On auspicious and inauspicious con-
 junctions of stars and planets with reference to the performance of civil
 rights, such as marriages &c. By Viśveśvara Daivajña.

Beginning. ज्योतिर्निबन्धानालोक्य व्यवहारोपपत्तये ।

तदुत्तरेण क्रियते ज्योतिःसारसमुच्चयः ॥

यथा शिक्षा मयूराणां नानागर्भानां मणयो यथा ।

तद्वद्वेदाङ्गशास्त्राणां ज्योतिषं सूक्ष्मं वर्तते ॥

विकलान्यन्यशास्त्राणि विवादक्षेपकेवलम् ।

प्रमाणं ज्योतिषं शास्त्रं चन्द्राक्षौ यत्र साक्षिणौ ॥

तत्र लग्नादिभावनिरूपणं । इत्यादि ।

End.

यान् पुरो निपतितं वृत्तनी च कन्या गर्भेण चातिमत्तनी पुरतः क्षिता स्त्री ।

आगच्छति प्रविश गच्छति वा किमर्थं शब्दाः स्थिराश्च गमनं प्रतिषेधयन्ति ॥

Colophon. इति गणककुलनलिनदिनेशोविश्वेश्वरदेवव्रजकृतो ज्योतिःसारसमुच्चयः
 समाप्तः ।

विषयः । लग्नादिभावनिरूपणं । प्रविवेचनं । चन्द्रतारादिशुद्धिः । देशाचारादिशुद्धिः ।

समयाशुद्धिविवेचनं । अतौषारादिप्रतिग्रहः । कन्याया वर्षशुद्धिः । कन्यालक्षणादिकथनं ।

वरलक्षणादिकथनं । परिवेदनविचारः । विवाहसमयादिनिरूपणं । द्विहमिसर्गं । जातकक्षी ।

भामकरणाग्रप्राशनचूडाङ्गकरणकर्णवैधविद्यारक्षोपनयनादिकथनं । धनुर्जिद्या । प्रवृत्तशक्तिः ।

गणजतकादिशक्तिः । जलाभायादिप्रतिष्ठा । वीजवपनं । वषाप्तं । शल्यज्ञानविधिः । वास्तु-

विधिः । यात्राविज्ञा । मङ्गलनिरूपणञ्च ।

• **No. 2022. सुबोधिनी ।** Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 250. Lines 9 on a page. Extent, 4,562 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Navāni, Post Mādhepur, Darbhāṅgā, Paṇḍit Vāṇsamāṇi Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Subodhinī. A Smṛiti digest, containing dissertations on the ten Sañskāras, marriages of daughters, śrāddhas of various kinds, and domestic duties. By Ratnapāṇi, S'armā, son of Gaṅgoli Sanjīveśvara S'armā. The work was compiled by order of king Ruarā Sīṅha of Mithilā.

Beginning. अन्वयेन जगतां हि कारकं तारकं विपदि विप्रहारकम् ।

सन्निधाय हृदि तन्यते कृते रत्नपाणिस्ततिना सुबोधिनी ॥

देवो देव्ये च दातुर्विलसति अशःसोमसोमातपचं

यस्याखण्डप्रतापो दहति रिपुकुलारण्यमेवानलोऽभौ ।

यत्पार्थ वेदपादेर्निवसति सुकृतं पार्श्वेतीराश्रुभक्त्या

वीरः श्रीहृद्रसिञ्चे जयति स्वपमणिक्षीरभुक्तैकभूपः ॥

कुर्व्यं तस्य निदेशतो ब्रह्मणोः कल्याणमुर्ज्जरिमास

पारम्यर्थसमागतव्यवहृतिप्रज्ञासमाज्जारीम् ।

सन्वन्व्यव निरङ्कुशा हि कवयौ नैकं ततस्तन किं

वैदेहस्थितपण्डितौघकण्ठादृष्टिदा चेत् परम् ॥

शृण्वन्नु सन्तो विनयं मदीयं कुर्वन्नु + + सम लोकात्तायाः ।

कृताङ्गता मज्जनुषो यथा स्यात् पश्यन्नु मातृव्यमपास्य ज्ञेताम् ॥

अथाश्रमावश्यकतायां दत्तः ।

अनाश्रमी न तिष्ठेत्तु दिनमेकमपि द्विजः । इत्यादि ।

End.

आश्विनकृष्णचतुर्दशी तिथौ अमकगोत्रस्य पत्युरमकदेवशर्माण एकोद्विंश-
श्राद्धमर्चं करिष्ये । इति सङ्कल्पं कुर्यात् । अयामकगोत्र पते इदमासनं ते नम इत्येवमादिना-
• घनादिदानं । एवमेव शूद्रकर्त्तव्यैकोद्विंशश्राद्धप्रयोगो ज्ञेयः ।

Colophon. इति गाङ्गोलीश्रीसञ्जीवेश्वरस्तुश्रीरत्नपाणिस्तुतिना सुबोधिनी समाप्ता ।

विषयः । - आश्रमस्यावश्यकताकथनं । गार्हस्थ्यश्रमस्य श्रेष्ठत्वकथनं । कीदृशी कन्या विवा-
ह्येति तन्निर्गमणं । कन्यादानमविवेचनं । परिवेदादिविवेचनं । कन्यादानाधिकायां विविधरूपं ।
शागदत्तादिविवेचनं । गार्हस्थ्यविवाहविधिकथनं । कन्यादानप्रयोगादिकथनं । स्त्रीशुद्धिनिर्-
पणं । एवं क्रमेण दशसंस्कारविधिकथनं । प्रयोगकथनञ्च । समर्पणकथनरूपं । तत्र वैतरणीदा-
नादिप्रयोगकथनं । एवं परञ्च सर्वत्र प्रयोगकथनमिति ज्ञेयं । दाहादिविधिकथनं । ततः खान-

क्रमकथनं । मृचप्रवेशविवेचनं । परमेश्वरदाहविधिः । दशपिण्डदानविधिः । प्रेततर्पणविधिः ।
नीरक्षीरदानविधिः । आद्यश्राद्धविधिः । अस्मिन्मृचविचारः । मृच श्राद्धविधिः । अशौचान्ति-
मदिनकृत्यविधिः । सौरविधिः । वृषोत्सर्गविधिः । आद्यादौ मासादिदानविवेचनं । तत्र भक्ष्या-
मन्यमांसादिविवेचनम् । द्विजदम्पतीदानादिविधिः । कपिलादिदानविधिः । मासिकश्राद्ध-
विवेचनं । षोडशश्रादानि । सपिण्डीकरणविवेचनं । चतुर्थीश्राद्धविधिः । पार्वणश्राद्धविधिः ।
क्रीकनृकश्राद्धविधिकथनम् ।

No. 2023. मिथिलेश्वरचरितम् । Substance, country-made yellow paper, 12×4 inches. Folia, 36. Lines 10—12 on a page. Extent, 1,264 slokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Naváñi, Post Mádhépur, Darbhāngá, Paññit Vāñsamaní Jhá. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Mithilēśa-charita. Mithilā, its extent, character, history, sovereigns, and the manners, customs, and habits of its people. The history comprises the reigns of nine rājās beginning with Mahēśvara Thakkura, who obtained the rājāship of the district from an emperor of Delhi. By Ratnapāñi S'armā, son of Gañgoli Sanjīveśvara S'armā. The author was a Drāviḍa Brāhmaṇ, and wrote the work under the instruction of Rāmachandra Mīśra, at Calcutta. Nos. 2009, 2016, to 2020, 2022, 2029 and 2032 are also due to him.

Beginning. वन्द्यं वेद्यं गणेशाणं प्रधानं जगतामजम् ।

विप्लवहारं दयोदारं सारं सारं भजे सद्यः ॥

द्रविडदेशी सुखवासी निगमविस्वामी रामचन्द्रमित्रः ।

तत् प्रसीतारसारं लिखति विचारं रत्नपाणिः ॥

कलिकताभिघनगरे स्थित एवैष प्रयागराशिर्दितः ।

वंशावली च रीतिनीतिरिपौ च मिथिलेश्वरामां ॥

मिथिलादेशो यत्नेऽस्ति कीदृशः कोऽवधिलतः ।

आचारः कीदृशो धीरः कीदृशा मनुजा अपि ॥

कोऽस्ति सम्प्रतिभूपसु कीदृशं तत्कुलं वद ।

एतन्मन्यच्च यच्छास्त्रं रत्नपाणे निगद्यतां ॥

रामचन्द्र शृणु त्वं हि यथाप्रज्ञं तदुत्तरं ।

मिथिनाम्नाऽत्र भूयोऽभूत् पालितस्तेन यत्पुरा ॥

तस्मान्ना चिकित्सलक्ष्मिमिथिलादेश उच्यते । इत्यादि ।

End.

एवं विधानि ह्यसि सर्वमेवावदानि वै ।

कति चासद्व्यपतेः सर्वत्र विदितानि वै ॥

कथितानि च तुभ्यं भो कानिचित् प्रश्रवणतः ।

अतः परन्तु वक्तुं मे संभयो नास्ति सम्भति ॥

कालाकरे राममित्र श्रोतव्यं पुनरागमे ।

ततः कृतार्थो रामोऽसौ वदन्निति ययौ गृहं ॥

एतावदपि श्रुत्वा मे अन्त्याफलमाययौ ।

सुधाधाने न कस्यापि तृप्तिर्भवति कुत्रचित् ॥

Colophon. रति गङ्गोलीमञ्जीवेश्वरशर्मस्वरूपीरत्नपाणिग्रन्थकलिते श्रीमथितेश्वर-
रति + + + + + प्रकरणम् ॥

विषयः । मिथिलामाहात्म्यकथनं । मिथिलानृपमाचारादिकथनं । अश्वनातनमन्त्राजस्य
पूर्वजानां प्रत्येकं जीवनीकथनं । तत्र प्रथमतः नैवेद्यद्वारा दिव्यशरात् यथा मिथिलाराज्यं
सम्भवात् तद्व्यापककथनं । मन्वेद्यरादारभ्य नवमपुरुषपर्यन्तं राज्ञां ह्यमात्मकीर्तनं ।

- No. 2024. ग्रहलघवं वा सिद्धान्तरहस्यम्. Substance, country-made
paper, 11 x 5 inches. Folia, 34. Lines, 6 on a page. Extent, 145 slokas.
Character, Nāgara. Date, Sin. 1850. Place of deposit, Calcutta, Government
of India. Another copy at Kanbauri, Post Madhuvani, Darbhāngā. Pandit
Lalita Jhā. Appearance, old. Verse. Correct.

Grahalāghava *alias* Siddhānta-rahasya. Astronomical cal-
culations, regarding all the leading subjects of the science as known to
the Hindus. By Gaṇeśa Daivajña, son of Keśava Sāmvaṭsara.

Beginning. अतिप्रबोधजननी परिबोध चित्रं

तत् स्तुतकर्मचरणैर्गणितार्थपूर्णा ।

स्वस्याक्षराणि च तद्गणितैरुपायै-

र्भूतीकृता अयति केशववाक् श्रुतिथ ॥

परिभग्नमैर्विकेशचार्ये दृढगुणचारलसमुत्तवाङ्म ।

सुफलप्रदमास्तुप्रभं तत् स्मरं रामं करणञ्च विष्णुकपम् ॥

यद्युत्कार्यवरवः करणानि धीराक्षेप + + धनुरपास्य न निदिरन्नात् ।

व्याचार्यकर्मरचितं सुनघप्रकारं कर्त्तुं यच्चप्रकरणं स्पृष्टमुद्यतेऽग्नि ॥

द्वाब्धीन्द्रेणितशक ईशदत् फलं स्याच्चक्राख्यं रविद्वयशेषकञ्च युक्तम् ।

चैवादेः पृथग्रतः सद्गणचक्रादिगुणोद्गमरफलाभिधामुक्तम् ॥ इत्यादि

End.

पूर्वे प्रौढतराः क्वचित् किमपि सचक्रधर्मज्यै विना
ते तेनैव सञ्जातिगर्भकुधदुस्तुङ्गेऽधिराक्षिणि च ।
सिद्धात्मोक्तमिच्छास्त्रिंशत्सु लघुत्वं चिन्ता धर्मज्यै मया
तद्गुणा मयि सात्तु किं न तद्वत् तस्यास्तेन दृढधीः ॥
नन्दिग्राम इत्यापराक्ताविषये शिष्यादिगीतकृति-
र्योऽभूत् कौशिकवंशजः सकलसम्पत्तयैवित् केशवः ।
सूनुलक्ष तदङ्गप्रपञ्चभजनालम्बावबोधशक्तः
स्यष्ट एतविचित्रमन्यकरणे चैतदगणेशोऽकरोत् ॥

Colophon. इति श्रीसकलाममाचार्यपर्यायीकेशवसांस्तुरात्मजश्रीगणेशदैवज्ञविरचितं
पञ्चलाघवाख्यं सिद्धात्मरहस्यं समाप्तम् । भवत् १८५० ।

विषयः । अक्षरानयनप्रकारकीर्तनं । सूर्याचन्द्रतुङ्गादीनां भुवकथनं । सूर्यादीनां
चोपकथनं । भुवचोपकसंस्कारकथनं । मध्यमरविबुधशुक्रचन्द्रसाधनं । चन्द्रानयनं । चन्द्रतु-
ङ्गातानयनं । राशेरानयनं । भौमबुधकेन्द्रसाधनं । गुरुबुधकेन्द्रसाधनं । शुक्रकेन्द्रानयनं ।
शनेरानयनं । रविचन्द्राश्चरितकथनं । राक्षभोमादीनां गतिकलानिरूपणं । दृग्यणितैकसंभा-
पनं । भुजसाधनविधिः । चरसाधनं । चरानयनं । चन्द्रसुदृढकरणं । चन्द्रसन्दर्भलसाधनं ।
चन्द्रगतिसाधनं । तिथिसम्बन्धयोगकरणसाधनं । भौमादीनां शीघ्रकलाङ्ककथनं । एषां सन्दर्भ-
लसाधनञ्च । सन्दर्भलगतिसाधनं । कुजबुधशुक्राणां गतो विधेयकथनं । भौमादीनां चक्रस्य
शीघ्रकेन्द्रभागकथनं । कुजगुरुशनीनामसूदयभागकथनं । बुधशुक्रगुरुदयासभागकथनं । वक्रमागो-
दिदिक्ज्ञानकथनं । मेघादिराशीनां लङ्कादयकथनं । लग्नसाधनं । गोलानयनप्रकारः । पला-
शसाधनं । नतोलगतसाधनं । अलकणसाधनं । दृष्ट्यायासाधनार्थं चारकथनं । भाज्यसाधनं ।
कर्णाद्यानयनं । क्रान्तिसाधनं । क्रान्तिमात्रेभ्यो भुजभागानयनं । रवेरज्ञाने दिनमानादेव क्रान्ति-
साधनं । दिनार्द्धं नतोलगतसाधनं । नष्टकणसाधनं । चट्टीज्ञानसाधनं । नलिकादिबन्धार्थं
दिक्साधनकथनं । भुजकोटिकर्णनलिकासंस्थानकथनं । चन्द्रपक्षगनिरूपणं । खण्डपासदिनि-
रूपणं । पक्षस्थितिसाधनं । सूर्यमैत्रिस्थितिसाधनं । जालपक्षदर्शमार्थं नलिकानिवेशविधिः ।
भूष्ण्यासाधनादिकं । मध्यपक्षस्थिराकालमेषां लोनेकीलनकालसाधनं । प्रलोदयादौ नत-
साधनं । सूर्यपक्षं । लम्बसाधनं । वर्षज्ञानादिकथनं । पक्षलङ्घयविधिः । दृष्टादिसाधनं ।
तिथिसाधनं । ज्ञानयनं । चन्द्रविम्बभूभासाधनं । गुरुशुक्रादीनामसूदयलसाधनं । सन्दर्भलपक्ष-
साधनं । नतोलसाधनं । दक्षसाधनं । लघुभुवकथनं । अक्षरहर्षकर्मकथनं । लघुसंस्थ-
नक्षत्राद् रात्रिज्ञानकथनं । लघुनाणां द्वायायन्त्रेण रात्रिज्ञानं । शुद्धीर्गतिदिग्ज्ञानसाधनं ।
पक्षधृतिज्ञानं । पातसमयादिज्ञानसाधनं । पिण्डसाधनं । मन्त्रसाधनं । योगसाधनादिकं । सूर्य-
साधनं । ग्रामसाधनं । अक्षरगणसाधनसाधनञ्च ।

No. 2025. ग्रहलाघवटीका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 96. Lines, 13—14 on a page. Extent, 3,030 slokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1853. Place of deposit, Kanhauli, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Lalita Jha. Another copy at Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Grahalāghava-tikā. A commentary on Gaṇeśa Daivajña's *Grahalāghava* alias *Siddhanta-rahasya* (ante, No. 2021). By Mallāri Daivajña, son of Divākara Daivajña.

Beginning. नाके न केसमस्त्याः सुरवरनिवर्हाः सन्ति ये नमःसंख्या-

नाख्यामाख्यातुमीषां कथमपि च मनःपूर्वकं वाङ्मदीया ।

एकं हितैकदन्तं सकलसुरारिणः सर्वभक्त्युपैताद्विभि-

शीघ्र भक्तैष्टमिष्टिप्रदमिह चिह्नं सादरं तं नमामि ॥

मङ्गारिं कुलनाथकं रविमन्त्रण + + ; च मलागुरोः

कुला पादयुगं स्थाप्य च ततः किञ्चित्पुनोर्ध्वकं ।

मङ्गारिपेक्षलाघवय कुबते टीकां लभद्वात्मना

यस्मादल्पमतिथि कुण्डितमतिः स्यात् पूर्वैर्विवातः ॥

मध्यस्फुटाकोदयवक्रपूर्वं कर्मां खिलं यद्गणितं खगोत्थं ।

जीवा धनुःसंश्रयकं विना ते न स्यादर्थं निश्चय एव गीले ॥

— — — — — अथ श्रीमञ्जलधितनिकटस्थितनानो-
पवनविराजितनन्दिधामाभिधनगरनिवासिसकलभूपतिसेवितचरणयुगलकमलगणिताटवीविध-
टनपटुतराखिलदेवविष्णोतङ्गकुम्भीठलूठनोत्कण्ठकण्ठीरवश्रीमदुभारमणचरणद्वयपङ्कजावाप्तम-
हामतिविभवदेववित् केसवदेवज्ञातजाः गणेशदेवज्ञवर्धय्योः पञ्चलाघवाख्यं पञ्चप्रकरणं चि-
कीर्षवल्लभादेर्निर्विघ्नं ग्रन्थमप्रिप्रचयनमनाभ्यां शिष्टाचारपरिपालनाय च — — —
— — — वक्तुर्दृशरूपमङ्गलमहितं ग्रन्थारम्भं वसन्ततिलकाटनेनाह, श्रुतिरिति ।

End. अकरोत् कृतवांनित्यर्थः । इति पूर्वशाकांशान्नुद्धानयनप्रकारः । ग्रन्था-

प्रकारश्च कृतः ॥

Colophon. इति श्रीमङ्गलकचक्रचूडामणिदिवकरदेवज्ञधनुमङ्गारिदेवज्ञविरचित्वाचां
पञ्चलाघवटीकायां ग्रन्थसमाप्तिलङ्कारव्याख्यानं समाप्तं ।

देशे पाठ्यसमाप्तेतिवचिरे तीरे च गोदेश्वरे

गोलप्रमपरे सुरारिचरणार्णोसङ्गविहङ्गुते ।

आसीत्तव दिवाकरोऽतिचतुरो + देवभक्तप्रणी-

र्विधेयं सततं यदीयद्वयं यस्तु त्वं विष्णोः ॥

महारिगणकाशैरीर्गुपदद्वन्द्वाकभक्तौ रती
 लब्ध्वा बोधसुखं ततो हि विष्टिं स्थापयन् स्फूर्तः ।
 वर्ग्यस्य प्रह्लादवत्स्य गणकत्रीभद्रगेशाभिध-
 प्राक्तस्याथ कपालवो हि सुधिधैः पश्यन् तुष्यन्तिमां ॥
 वाणोनाम्नकतः कुमारविह्वतामूलं हि मासः सयुग-
 बापैर्भक्षदशोनितादिनमिति(?) तस्यादले(?) स्यात्तिथिः ।
 पक्षः स्यात्तिथिसंज्ञितोऽखिलयुतिः सप्ताभ्यतिथ्युज्जिता
 चेताच्छो गणको लैलैख च तदा टीकां पराधान्विमां ॥
 संवत् १८५९ । भाद्रमासशुक्लपक्षतिथि ६ शनिवासरः । शुभम् ।

विषयः । गणेशदेवज्ञानसिद्धान्तस्योपराभिधानप्रह्लादवत्स्य व्याख्यानम् ।

* No. 2026. आद्वरतम् । Substance, country-made paper, 14 x 4 inches, Folia, 72. Lines, 8 on a page. Extent, 1,916 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, 'Vehat, Post Mádhepura, Darbhāngā, Pāñcīt Phanidhara Miśra. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Srāddha-ratna. A summary of the rules regarding śrāddhas. By Lakshmīpati, disciple of Indrapati.

Beginning. वदनविनिर्जितचन्द्रं गञ्जितशक्ते नमोऽद्वरणात् ।

गोपीष्टन्द्विविधं बालमुकुन्दसहं कलये ॥

प्रणम्य भारतीकां श्रीमदिन्द्रपतिं गुरुम् ।

श्रीलक्ष्मीपतिधारेण आद्वरत्नं विधीयते ॥

अष्टेदानीकना जनाः क्रिया + + यावदेवं कुर्यान्मितावदेव चन्द्रेगानां बाजसनेयि-
 नाश्च प्रति + + श्रोतः श्रीदशोक्तस्य प्रयोगो लिख्यते । तत्र प्रथमं भूस्कारः । इत्यादि ।

End. आहोषसमन्विष्टैः सच भुञ्जीत इति । बाजसनेयिनां पार्श्वप्रकारोक्ता विधेयो
 पाद्या इति ॥

Colophon. इति समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । भूस्कारविधिः । मानक्रियाकथनं । श्रीदेवेष्टा । पुरकपिण्डदानविधिः । पक्ष-
 नरदाहविधिः । उदकदानविधिः । पिण्डदानविधिः । अस्थिसर्पार्थविधिः । अश्वौचात्मकृत्यं ।
 एकादशाहकृत्यं । दशोत्सर्गविधिः । द्वादशाहकथनं । कपिलादानविधिः । ब्रवादिदानविधिः ।
 एकादशाहप्रयोगकीर्तनं । सपिण्डनविधिः । अथीराकृत्यकथनं । एकादिष्टविधिः । लोकादेकनाह-

प्रयोगिकथनं । शस्त्रादिकथनानां शब्दविधिः । पार्थिवविधिः । तत्प्रयोगिकथनं । वनिते सुदेववि-
धिः । आमाश्रयादिविधिः । तीर्थयादिविधिः । नित्यशब्दविधिः । सप्तमकविधिकथनम् ।

No. 2027. वृत्तिदीपिका । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 28. Lines, 9 on a page. Extent, 1,039 Slokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Rāghavapura, Post Vaherā, Darbhāngā, Pandit Viśveśvara Jhā. Appearance, old. Prose. Correct

Vṛitti-dīpikā. A dissertation on the philosophy of grammar.
By Kṛishṇa Bhaṭṭa.

Beginning. सजलजनदकालं सर्वलोकेकपात्रं

ब्रजयुवतिरसालं चन्दनायुक्तभासम् ।

विगतदुरितजालं विश्वराजीवजालं

विलम्बितरुणमालं नैमि गोपालबालम् ।

ध्यात्वा व्यासं गुरुं नला साधवेन्द्रधरस्वताम् ।

मैनिश्रीकृष्णभट्टेन तन्यते वृत्तिदीपिका ॥

इह सकलज्ञानाभिलषितमोक्षमुक्त्योपायात्मकतत्त्वज्ञानस्य तत्त्वमस्यादिमहावाक्यार्थबोधजन्य-
त्वात् शब्दबोधे च इतिग्रहणापस्थितेर्हेतुत्वात् । इत्यादि ।

End.

तथा च वर्णजातिस्फोटः पदजातिस्फोटः वाक्यजातिस्फोटः इति तन्मते
स्फोटवयम् ॥

Colophon. इति श्रीमन्मैनिकुलतिलकायमानगोवर्द्धनभट्टात्मजराघवायभट्टसुतश्रीकृ-
ष्णभट्टविरचिता वृत्तिदीपिका समाप्ता ।

विषयः । इतिशक्तिरूपनिरूपणं । शक्तिस्वरूपनिरूपणं । इतिः शब्दबोधहेतुत्वनिरूपणं ।

शक्तिस्वरूपभेदेन तस्या द्वैविध्यनिरूपणं । शक्तिग्रहणनिरूपणं । तत्र गवादिपदानां शोले शक्तिरि-
तिमीमांसकमतनिरूपणं । जातौ व्यक्तौ विशिष्टे च शक्तिरिति नैयायिकानां नयनिर्णयः । कार्या-
न्विते पदानां शक्तिरिति प्राभाकरमतकीर्तनं । कृद्गैशिकादौ शक्तिविवेचनं । लुप्ताक्षररूप-
निरूपणं । गौनीशब्दाभेदेन तस्या द्विविधलक्षणं । कचित्तत्त्ववर्णादिनिरूपणं । अष्टमैशक्तिस्वरूप-
निरूपणं । अत्र नैयायिकमतखण्डनपूर्वकं तस्याः स्थापनम् । धालर्थनिरूपणं । तत्र प्राभाकरवैयाक-
रणादिमतकीर्तनं । नैयायिकमतखण्डनं । तिरुर्थनिरूपणं । अपूर्ववादकथनं । सनाद्यर्थनिरूप-
णम् । समासशक्तिनिरूपणम् । नञर्थनिरूपणम् । वीशादिनिरूपणम् । स्त्रीप्रत्ययार्थनिरूपणम् । तद्धि-
नार्थनिरूपणम् । स्फोटनिरूपणम् ।

No 2028. **वृत्तदर्पणम्**। Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 34. Lines, 7 on a page. Extent, 833 ślokas. Character, Maṭṭhī. Date, ? Place of deposit, Rāghavapura, Post Vaherā, Darbhāngā, Paṇḍit Viśveśvara Jhā. Appearance, fresh. Verse. Cor. ūct.

Vṛitta-darpaṇa. A treatise on versification, giving details of all the different metres used in Sanskrit poetry. By Bhīṣma Mīśra.

Beginning स जयति मततं पिङ्गलनामा नागरकविवरमविष्टः ।
 लोकोत्तरमकवितां कल्पितुमिष्ट मङ्गलीतपरजिह्वः ॥
 गौरीसननखरेखा शिरसि प्रतिविम्बितेव चन्द्रकला ।
 यस्य विभाति स दर्दः सन्नापं नाशयत्वखिलम् ॥
 धन्वि यद्यप्यनेकानि दृष्टमास्त्राणि भूतले ।
 तथाप्यतिशयो श्रुत वसुधैविजयो सृष्टान् ॥
 यदि मङ्गलवृत्तानि ज्ञातुमाकाङ्क्षसि स्फुटम् ।
 श्रीभीष्ममिश्रचरितं पश्य तद्वृत्तदर्पणम् ॥

अथ गणः । मगणो यगणो रगणः मगणमगणं जगणो भगणो नगणः । इत्यादि ।

End. दीर्घास्तदर्थं लघवश्च वर्णाः श्रेणी भवेद्वर्णकता तदेयम् ॥

Colophon. इति श्रीभीष्ममिश्रविरचिते वृत्तदर्पणे वर्णवृत्तनिर्देशनं नाम द्वितीयप्रकाशः ।
 समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

विषयः । (ग्रन्थेऽस्मिन् सौदाहरणस्य न्यालक्षणकीर्तनं) । तत्र प्रथमप्रकाशे सादिगणनिरूपणं । गणदेवनाकथनं । मित्रामित्रनिरूपणं । आर्यावृत्तं । गीतिः । उपगीतिः । गायत्री । सिद्धिनी । स्वयंकरं । देहा । ललितं । रेला । चोपेया । घत्ता । वृत्ताद्यं । नवपदं । पञ्चमटिका । अनिला । पादाकुलकं । षट्पदं । पद्मावती । कुण्डलिका । रेला । मगनाङ्गनं । द्विपदं । खड्गकं । उणिधाला । सारङ्गा । मधुभारं । चाकलिका । वरदणं । श्रीभीरकं । दुर्मिलिका । बहिरा । दीपकं । भिन्नालोक्तितं । अवलम्बः । लीलावती । चरिगीतं । विभङ्गी । चिरकं । जनहरणं । मदनहरा । मरुद्वृत्ताद्यं । एतानि सर्वानि मात्रावृत्तानि ।

द्वितीये प्रकाशे,—वर्णवृत्तकथनं । तत्र श्रीः । कामः । मधु । मही । चाव । ताली । प्रिया । शशी । रमेन्द्रः । भन्दरः । कमलं । कीर्णं । धारि । नगालिका । चारी । रङ्गः । सुमकं । शेषा । तिलका । विजोहा । चतुरङ्गा । मन्थानं । शङ्खधारी । सुमालतिका । मदनकं । समानिका । सवायकं । करद्वि । भीषा । विद्युन्माला । मञ्जिका । प्रमाणिका । तुरङ्गा । कमलं । माणवककीर्णं । अष्टपदं । मञ्जालक्ष्मीः । सारङ्गिका । पाथिका । कमलकं । विष्णु । तामरः । रूपामाली । मङ्गलिका । चम्पकमाला । सारवती । सुखमा । अद्यतलता । बन्धु । सुमन्थी । दोषकं । शालिनी ।

मदनिकं । खेनिका । मालती । रन्ध्रवन्ध । उपेन्द्रवन्ध । उपमाति । रूढोक्तता । स्वागता । भुजङ्ग
 प्रयातं । लक्ष्मीधरः । चोटकं । मारङ्गं । भौतिकदाम । मोदकवृत्तं । मालिनी । तरलमथनी ।
 सुन्दरी । प्रसिताक्षरा । विद्याधारः । मालाटतं । तारकं । स्वच्छवृत्तं । पुष्पिताया । वसन्तलति-
 का । चक्रं । सारेङ्गी । चामरः । मालिनी । भ्रमरावलिका । मनाहमः । मरभः । निशिपालः ।
 नाराचं । नीलवृत्तं । चञ्चना । ब्रह्म । शृङ्खो । मालाधरः । शिखरिणी । मन्दाक्रान्ता । हुरिणी ।
 मञ्जरी । चञ्चरी । क्रीडावन्दः । गार्ङ्गविक्रीडितं । नवचन्द्रः । धवलं । शम्भुः । गीतिका ।
 गण्डकी । खम्भरा । राजसुखकरः । राजभवः । रमणी । स्फोताक्षरी । सुन्दरिका । दुर्मिलिका ।
 किरिटी । हीरमुकुटं । मन्थानयोग्यं । देवशरणम् । शनूरुचस्य । प्रसारसूत्रकरणं । प्रसारप्रका-
 रकीर्तनं । तत्र सावाप्रसारः । वर्णप्रसारः । साविष्टिकथनं । वर्णष्टिकथनं । सावानष्टं । वर्ण-
 नष्टं । सावाभेदकथनं । वर्णभेदकथनं । सावापताका । वर्णपताका । सावामकटी । वर्णमकटी ।
 मात्रात्रेणीकथनस्य ।

No. 2029 प्रताचारः । Substance, country-made paper, 11 x 4 inches, Folia 155. Lines, 9 on a page. Extent, 3,638 slokas. Character, Māithilī. Date, ? Place of deposit, Rāghavapura, Post Vaherā, Darbhāngā, Pandit Vīśveśvara Jhā. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Vratāchāra. Discussion and rules regarding the optional fasts called Vratas. By Ratnapāni Sāma, son of Gāngolī Sanjivēśvara Sāma. Several works of this author have been noticed under Nos. 2016 to 2020, 2022, 2023, and 2032.

Beginning सुरादीनामस्तु. करणमरमां मण्डनकरं

परं दृष्टिमानप्रलयवन्धुमस्तुमनसः ।

च. खणं ब्रह्माण्डं विलसति यदस्मत्समस्ये

सदालम्बे लम्बोदरं तव पदभोजयुगलम् ॥

कर्षे कात्या कला मा कलिकल्पवृक्षी + + कन्या कर्षा

कालाङ्गी कालरात्रिः कलितकलरवा कामदा कञ्चनेवा

कल्पद्रुः कामलाङ्गी कमलकुलकरीकञ्चलाभाकुलोपा

काली काली कराली कलयतु कुशलं कालिका कालिका मे ॥

• षण्डवन्धुजन्मा मिथिलेशो भुव्वभिह्वनामा ।

हृद्विह्वलितचारेवा मित्रो मरुमा महेन्द्रादरः ॥

तदोरसो दानिषः कर्णजना ये रुद्रमिश्रोऽभवदुपचेताः ।

धर्मोपतारो धृतनीतिभारो वेदात्मसिद्धान्तज्ञोत्तमसारः ॥

तत्त्वोपाधुपतिलकः योगमान भव्यशरभिवृद्ध उदितकलः ।

विलसति यस्य चरित्रं स्तुते वयमि यथा चरितः ॥

आज्ञा तस्य निधाय सङ्गलवतः प्रोद्यद्गुताचारकम्

श्रीदत्तप्रभृतिप्रयासविलतपन्वैधर्मैः दितम् ।

विद्वद्ब्रह्मद्वेषाकलापशरणः श्रीरत्नपाणिः कृती

कुर्वन् गुरुसङ्घे बहुमुदे जीवेश्वरस्यात्मजः ॥

ग्रामाण्येतोश्च सया व्यलेखि सहाजनानां रचितानुपूर्व्या ।

वज्रस्थलेष्वन ततोऽभिमानं घन्या समैवेति न सङ्गुह्याऽयं ॥

मालसा ये च विद्वांसो धर्मशास्त्रावलोकने ।

पश्यन्तु ते सहाकानो व्रताचारसमसूराः ॥

उक्तस्यैवार्थस्य कथा मतभेदव्यवस्थिता ।

पौनरुक्त्यं ततो नेह हृदयसंस्कारकारिका ॥

अत्रादौ व्रतसमयविचारः । ज्योतिर्निबन्धे—इत्यादि ।

End. तद्दिने निलैरुद्धर्तुं निलभल्लणश्च कार्यमिति ।

Colophon. रति गाङ्गोलीदीपस्त्रीवेश्वरशर्मण्डनश्रीरत्नपाणिशर्मसङ्गृहीतो व्रताचारः ।

समाप्तः ।

विषयः । व्रतकालनिरूपणं । तत्र समयशुद्धिविवेचनं । व्रतसामान्यधर्मकथनं । व्रताधि-
कारिकथनं । प्रतिने नियमादिकथनं । अत्र विविधमतकथनं । सङ्कल्पवाक्यविवेचनं । व्रतभङ्ग-
व्यवस्थाकथनं । प्रतिनिधिविधिः । नक्तव्रतनिरूपणं । अविध्यनिरूपणं । नक्तव्रतेतिकर्तव्यता ।
नित्योपवासादिनिरूपणं । देवपूजाविधिः । मासादिविवेचनं । तिथ्यद्वैधादिविवेचनं । पूर्वा-
ह्णादिविवेचनं । प्रतिपदादिषु सूर्यास्तु तिथिषु व्रतकथनं । तत्र विशेषेण सहालक्ष्मीव्रतकथनं ।
सहाष्टमीव्रतं । भीष्माष्टमीव्रतं । भीष्मनर्पणविवेचनं । अशोकाष्टमीव्रतं । जम्बाष्टमीव्रतं ! दुर्वाष्टमी-
व्रतकथनञ्च । श्रीरामनवमीव्रतं । एकादशीव्रतनिरूपणं । तत्र विविधमतकथनं । व्यवस्थाकथनञ्च ।
पारणविवेचनं । श्रवणद्वादश्यादिनिरूपणं । हरिवासरव्रतनिरूपणं । सहावास्यादिनिरूपणं ।
गङ्गास्नानसमयादिनिरूपणं । सहानिर्गानिरूपणं । राशस्नानादिनिरूपणं । गजच्छायाविवेचनं ।
पार्ष्णीणादिविधिः । अन्ननक्तविविधिः । रटन्तीचतुर्दशीविधिः । शिवरात्रिविधिः । कोजागरादि-
पूर्णमासविधिः । करतोयास्नानविधिः । चयाश्चतिथ्यादिविवेचनं । ऐकादित्यादिश्राद्धकथनं । काम-
श्राद्धादिविधिः । अश्वैचेत्येकभक्तादिव्रतविधानं । व्रणाशोचककर्तव्यता । मलमासविवेचनादिकं ।
आक्षेपञ्चालक्ष्मणविविधकथनं । सामान्यतः श्राद्धकालादिनिरूपणं । व्रीहिश्राद्धादिविधिः । नवग्रह-
विधिः । अत्र विविधमतकथनं । प्रत्येकं चैवादिद्वादशमासकृत्यनिरूपणं विधानञ्च । अत्र दशहरा-
विधिः । हरिश्चयनविधिः । चातुर्मास्यविधिः । नागपञ्चमीविधिः । एषाकर्मोदिविधिकीर्तनञ्च ।
विविधदानविविधकथनं । देवपूजादिविधिकीर्तनञ्च । अत्र सर्वत्र प्रयोगकथनमिति ज्ञेयम् ।

No. 2030. तत्त्वामृतसारोद्धारः व्यवहारकोषः । Substance, country-made paper, 12 × 3½ inches. Folia, 79. Lines, 11 on a page. Extent, 2,698 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Rāghavapura, Post Vaherā, Darī, āngā, Paṇḍit Viśveśvara Jhā. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Tattvāmṛita-sāroddhāra. An elaborate Smṛiti digest. The text contains only that portion of the work which is devoted to Judicature and Civil and Criminal law. It is called *Vyavahāraślokaśa*. By Vardhamāna Miśra.

• **Beginning.** सारोद्धारो यथोद्देशमाचारशास्त्रप्रवृत्तः ।

उदाहृता अधिदानी व्यवहारोऽभिधीयते ॥

तत्र मनः । ब्राह्मं प्राप्ते च संस्कारं क्षत्रियेण यथार्थविधि ।

सर्वस्यास्य यथास्यार्थं कर्मसं परिचक्षणं ।

ब्राह्मं प्र प्रणेन क्षत्रसंभिकलक्षणं क्षत्रियेणेति भूपतिमाचोपलक्षणं । इत्यादि ।

End. अस्माभिर्दण्डविवेके स्वेयमकरणे प्रपञ्चितमते न नित्यते ॥ इति व्यवहार-
शास्त्रसौविवादपदकोषः ।

Colophon. इति श्रीवर्द्धमानकृतौ तत्त्वामृतसारोद्धारं चतुर्थो व्यवहारकोषः ॥

इत्य धर्मावृतादिभ्यश्चतुर्थं सप्तभुजतम् ।

धात्रा चतुर्थो वेदेभ्योऽनाद्यवेदे यथोद्धृतः ॥

+ + + + + कृतीनामेव भागैश्चतुर्भिः-

स्तदपि प्रथममीध्या भागतेऽसौ निबन्धः ।

सुरति हि कुसुमानां केशवे धोऽजितानां

सुघटितसमुदाययोतितान्येव लक्ष्मीः ॥

देनन्दिमसाचारं श्रावं श्रुतिं विवादपदं ।

प्रायः प्रत्यक्षमेतत् प्राज्ञो जिज्ञासते सर्व्वः ॥

तस्माच्चतुर्भिरेभिः कुसुमैरिव गुणैश्च गुणोपहितैः ।

मालिवैव निबन्धो रासपतेः कण्ठभूषणं भवतु ॥

वज्रज्ञे शोभ्यतां सोऽयमल्पश्लेषपञ्जीयताम् ।

दुर्जनैर्दुष्यतां कामं मज्जनैरनृष्टताम् ॥

नास्त्वस्ति गुणगन्धान् नोऽहिजते दोषसम्बन्धात् ।

अविदितगुणदोषाऽपि परकृतिरित्येव दुर्जनोऽप्यस्ति ॥

इति वर्द्धमानकृतौ तत्त्वामृतसारोद्धारः समाप्तः ।

दिययः । राज्ञा प्रयाग्यः करग्रहणविधिः । प्रजारक्षणविधिः । व्यवहारदर्शनविधिः । दूताय भूतिदानविधिः । प्राशुविवाकनिरूपणं । सभोपदेशकथनं । दण्डविधिकीर्तनं । अदण्ड-
दण्डने देशनिरूपणं । दण्डभेदकथनं । क्वचित् चमाविधिनिरूपणं । दण्डव्यवस्थाकथनं । महा-
पातकदण्डकथनं । दण्डापकर्षकथनं । दण्डमास्यविधिः । दण्डपरिनिष्ठाकथनं । दण्डकारनिय-
मकथनं । दण्डमसुचयनिर्णयः । एकत्र दण्डे दण्डान्तरसङ्कलनं । चतुष्यादव्यवहारनिर्णयः । अत्रा-
प्रत्यवहारनिरूपणं । भाषालेखनविधिकथनं । पाण्डुलेखादिविधानं । उत्तरविधिनिरूपणं । उत्त-
राभासादिनिरूपणं । सालिनिरूपणं । क्रियानिरूपणं । शपथविधिः । द्वादशविधमातृकीर्तनं ।
विविधलेखननिरूपणं । पुनर्सात्त्विकलेख्यस्य सप्रविधत्तकथनं । भागपत्रादीनां लक्षणकथनं । त्रिवि-
धानमानप्रमाणनिरूपणं । आगमप्रमाणनिरूपणं । भोगनिरूपणं । प्रत्ययनिरूपणं । दण्डपाक्ष्यकारि-
निरूपणं । याज्ञक्रियानिरूपणं । उत्तररेदेन क्रियाव्यवस्थाकथनं । चतुर्विधनिर्णयनिरूपणं । व्यव-
हारलक्षणतद्भेदकथनं । निर्णयेषु बन्धनलक्षणनिरूपणं । निर्णोतल्लक्षणनिरूपणं । तत्र मिथ्याभि-
धेयादी दण्डकथनञ्च । पुनर्न्यायविधिः । अष्टादशव्यवहारपदनिरूपणं । तत्र ऋणादानविधिः ।
भोगलाभनिरूपणं । दण्डादिनिरूपणं । ऋणशोधनप्रकारकथनं । निक्षेपविधिः । अस्त्राभिविक्रय-
विधिः । सम्भ्रयमसुत्थानविधिः । दत्तप्राप्तपाकर्मनिरूपणं । तत्र देशनिरूपणं । तस्य सप्रविधत्तकथ-
नादिकं । अष्टविधदत्तस्वरूपकीर्तनं । अदत्तनिर्णयः । उत्क्रोचग्रहणदिदण्डकथनं । भूतिविधि-
कथनं । तत्र अधिकर्मादिनिरूपणं । दाम्यानधिकारकथनं । दाम्यमेतन्निर्णयः । तत्प्रकारा-
दिकथनञ्च । दासीनिरूपणादिकं । दैतनस्थानपाकर्मनिरूपणं । पण्यस्त्रीविधिः । स्वर्गिपाक्ष्यविवा-
दनिरूपणं । सम्प्रदायिकमनिरूपणं । क्रयविक्रयानुशयः । भीमाविवादः । वाक्पाक्ष्यविधिः ।
दण्डपाक्ष्यविधिः । स्तुतिविधिकथनं । तत्र द्विपदापहारदण्डकथनं । चतुष्यादापहारादो दण्डः ।
धान्यादापहारे दण्डकथनञ्च । सामान्यापहारदण्डः । मास्यदण्डकथनं । तत्र प्रेरकादिदण्डकथनञ्च ।
स्त्रीसङ्ग्रहणदण्डकथनं । तत्र गोपनादिकृते विशेषकथनं । कन्याद्रूषणदण्डकथनं । अत्याभातिक-
दण्डकथनं । स्त्रीपुंशर्मनिरूपणं । दायभागनिरूपणं । तत्र संश्लिष्टविभागः । अल्लस्यविभागः ।
विभक्तगतविभागः । विभक्तजविभागः । अप्रवादिधनविभागः । वानप्रस्थादीनां धनाधिकारिनि-
रूपणं । स्त्रीधनाधिकारिणः । विभागनिर्णयः । विभक्तल्लक्षणनिरूपणञ्च । द्यूतसमाप्त्यविधिः । तत्र
दण्डादिनिरूपणञ्च ।

No. 2031. धर्मकोषः । Substancce, country-made paper, 9 × 3 inches. Folia, 50. Lines, 9 on a page. Extent, 1,212 slokas. Character, Mañjhiri. Date, ? Place of deposit, Vedaṭ, Post Mādhapura, Darbhāṅgā, Pañḍit Phanihara Mīśra. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Dharma-kosha. A digest of the laws relating to civil actions, debts, interest, gifts, rules regarding servants, artisans, dancers &c., sale

and barter, wages, boundaries, and inheritance. By Trilochana Mīśra,
Mahāmahopādhyāya.

Beginning. सीमांसाधनजीवी तु मित्रः श्रीमान् त्रिलोचनः ।

विवादपदवाक्यानां व्यवस्थामकरोत् स्फुटाम् ॥

अथर्णादानं । तत्र नारदः ।

ऋणं देयमर्धे यथा येन यत्र यथा च यत् ।

दानधर्माधर्माश्च ऋणादानमिति स्मृतम् । इत्यादि ।

End. अतोऽस्यथा त्रिलोचनोऽत्र इतरानियमात् । अस्यथा यत्र न तथा प्र-भिजायते
तद्विभक्त्यं याज्ञमित्रैः ।

Colophon. इति सत्सप्तोपाध्यायमिश्रत्रिलोचनव्यवस्थापितधर्मकोषपत्रकं समाप्तम् ।

विषयः । ऋणादानादिविधिः । निक्षेपविधिः । अत्र मन्दिरलक्षणदिकथनं । श्रद्धानियमा-
दिकथनं । पुत्रदेयादेयनिरूपणं । तत्र पित्रऋणदाने समयादिकथनं । स्त्रीणां देयादेयनिरूपणं ।
आधित्रिधिकथनं । उद्ग्रहणविधिकथनं । निक्षेपप्रकारकथनं । अस्वामिविक्रयविधिः । मन्थ्य-
समुत्थानविधिकथनं । तत्र भिक्षुपत्रकानां विशेषकथनं । भृत्यविधिकथनं । वेतनस्यानपक्रिया-
निर्णयः । स्वामिपान्तविधिः । संविद्व्रतिकर्मविधिः । विक्रीणामभ्यर्चनविधिः । क्रीतानुशयवि-
धिः । सीमाविवादनिरूपणं । शस्त्ररक्षादिविधिः । दण्डप्राप्त्यविधिः । दायभागविधिकथनं । तत्र
स्त्रीधनादिविभागकथनं । वर्षममवायविभागकथनं । अपुत्रधनाधिकारनिरूपणं । संसृष्टधनवि-
भागकथनञ्च ।

No. 2032. महादानवाक्यावली । Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 108. Lines, 7 on a page. Extent, 2,216 slokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Vohat, Post Māhlepura, Darbhāngā, Pandit Phanidhara Mīśra. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Mahādāna-vākya-āvalī. A summary of the rules regarding various kinds of religious and quasi-religious gifts. By Ratnapāni Sarmā, son of Gāngolī Saṁjīva-vara Sarmā.

Beginning. श्रीलम्बे दरपत्न्ये जयगल विद्वीधविध्वंसनं
ध्यात्वा सानसमानसे भवभवस्थित्यन्तमनानन्दम् ।
प्रायश्चित्तदानपद्धतिरिथं सङ्गच्छन् लिखिते
जीवेशाश्वजरत्नपाणिजतिना विद्वद्भूदाकादिका ॥
इति हामसमन्वये,—

तपः कृते प्रशंसन्ति चेतायां ज्ञानमेव च ।

हापरे यज्ञमेवाहर्दानमेकं कलौ युगे ॥ इत्यादि ।

End. ऐच्छलौकिकमहायथोलाभमदुत्तरमुखच्छलौकप्रशिक्षाम इदमाहोदयमुसधर्नं वि-
श्वदेवतमित्यादि दक्षिणास्यशान्तम् ।

Colophon. इति गाङ्गोलीश्रीसङ्गीवेश्वरस्तुश्रीरत्नपाणिशर्मसङ्गृहीता महादानवाक्या-
बली परिपूर्णा ।

विषयः । दानप्रशंसा । दानस्वरूपकथनं । तत्कालनिरूपणं । धर्मलक्षणदिकीर्तनं । पूण्य-
देशकथनं । द्रव्यदैवतनिरूपणं । अतः सर्व्वत्र दानेषु प्रयोगकथनं । तत्र नामानुप्राणोक्तसर्णदान-
विधिकथनं । चिरण्णलक्षणदानविधिः । पुराणायुक्तरजतदानविधिः । अलङ्कारदानविधिः ।
हैमरौप्यपात्रादिदानविधिः । साक्षभाजनादिदानविधिः । समैलमसुतेजसपात्रदानविधिः । जल-
प्रासादिदानविधिः । पुराणायुक्तजलदानविधिः । मणिचौरकादिरत्नदानविधिः । विविधमृत्त-
दानविधिः । नगरपात्रादिदानविधिः । पुराणप्रदुक्तगोदानविधिः । तत्र वर्षविशेषेण फलविशेष-
कथनञ्च । मन्त्रिषीदानविधिः । अश्वदिदानविधिः । जगद्धरिणादिदानविधिः । गुडुधेनुतिल-
धेन्यादिदानविधिः । लवणादिदानविधिः । लवणजिनादिदानविधिः । पूर्णचैमपञ्चघटदानवि-
धिः । नामानुप्राणोक्तभूमिदानविधिः । उद्यानादिदानविधिः । विविधशस्त्रदानविधिः । विविधा-
न्नदानविधिः । शस्त्रदानविधिः । दधिगुडु-शर्करादिदानविधिः । पानककर्पूरादिदानविधिः ।
चन्दनस्यमनाभिकुङ्कुमादिदानविधिः । धूपदीपादिदानविधिः । सुगन्धिद्रव्यदानविधिः । विवि-
धश्राकफलादिदानविधिः । शय्यासनपीठादिदानविधिः । पादुकाञ्चवादिदानविधिः । दास्या-
दिदानविधिः । शालग्रामशिलादिदानविधिः । सीमलौहादिधातुदानविधिः । पुष्पदानवि-
धिः । विविधवस्त्रदानविधिः । द्वादशमासकर्त्तव्यदानविधिकथनं । सर्व्वत्र संक्रान्तिषु दानविधिः ।
कम्बलादिदानविधिकीर्तनञ्च ।

No. 2033. तिथिनिर्णयः । Substance, 'country-made yellow paper,
11 × 3 inches. Folia, 24 Lines, 6 on a page. Extent, 278 slokaas.
Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Vohat, Post Mādhpura,
Darbhāngā, Paudit, Phaudhara Jhā. Appearance, new. Prose and verse.
Generally correct.

Tithi-nirnaya. On lunar days and the religious duties appertain-
ing thereto—a brief calendar of feasts and fasts. By Sudarsana.

Beginning. नत्वा सीतापतिं रामं सविदानन्दरूपकं ।

बालानां बोधसिद्धये क्रियते तिथिनिर्णयः ॥

* अथ विशेषतिथीनां निर्णये लिख्यते । चैवशुक्लप्रतिपदि वर्षारम्भः । सोऽयथापिनी यास्या । तत्र ब्रह्मपुराणवचनं । चैवे मासि अगद्व्रज्या समर्ज्य प्रथमेऽहनि । इत्यादि ।

End. कर्कः संक्रान्तिः प्रातःकाले चर्चराचे वा स्यात् तदा पुण्यकालः पूर्वदिने भवति इति संक्रान्तिनिर्णयः ।

Colophon. इति सुदर्शनछातौ तिथिनिर्णयः समाप्तः ।

विषयः । वत्सरारम्भतिथिभिरूपणं । अथ तैलाभ्यङ्गाकरणे दोषकीर्तनं । श्रीरामनवमी-
निरूपणं । चावणीनिरूपणं । अथ सयत्नीयानिरूपणं । अस्मिन् चतुर्दशीकथनं । दशहराकथनं ।
हरिश्चयनकथनं । नागपञ्चमीकथनं । उपाकर्मकथनं । जन्माष्टमीनिर्णयः । हरितालिकाभिरू-
पणं । अमन्तचतुर्दशीकथनं । अश्विनकृष्णपक्षे षोडशश्राद्धविधिकथनं । नवरात्रविधिः । विजय-
दशमीनिर्णयः । दीपाविकाकथनं । धातृद्वितीयाकथनं । अर्द्धादययोगनिरूपणं । वरदाचतुर्थी-
कथनं । शीपञ्चमीकथनं । माघमन्त्रीविधिः । भीष्माष्टमी । भीमद्वादशी । शिवरात्रिः । जालिका-
विधिः । इति विशेषतिथिभिरूपणानन्तरं आमास्यतः प्रतिपदादिपञ्चदशतिथिभिरूपणं ।
संक्रान्तिपण्यकालाविवेचनञ्च । इति ।

No. 2034 हयश्रीर्वपञ्चरात्रं । Substance, Country-made yellow paper 17 x 4 inches, Folia, 121. Lines, 6 on a page. Extent, 3,511 Slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Subhankarapura, Post Vaherá, Darbhāngá, Pandit, Śrīnātha Jhā. Another copy at Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Hayaśīrshā-pancharātra. A Vaishnavite work on building temples and on carving and consecration of images. It belongs to the class called *Pañcharātra*, and bears close resemblance to the Tantras. Like the original Tantras, this class of works does not acknowledge the names of their authors, but represent themselves to be reports of dialogues between gods and renowned personages. In the Hayaśīrsha the sage Mārkaṇḍa asks questions, and his brother sage Bhṛigu answers them. The work opens with the query, why did Viṣṇu appear in the form of Hayaśīrsha or equine-headed? The first 18 chapters are numbered, and then follow a great many others without any numbering. Contents: Origin of Brahmá from the navel of Viṣṇu. Origin of the Vedas and their study by Brahmá. The perspiration resulting from the study produced the demons Madhu and Kaiṭabha, who robbed the Vedas. Hayaśīrsha born to rescue the Vedas. Twenty-five original Tantras of former ages, and the *Hayaśīrsha-pancharātra* was first thereof. Other Pañcharātras, such as

Trailokyamohana, Vaibhava, Paushkara, Nārada, Prāhlāda, Gārgya, Gītāna, Śāripasra, Śāśya &c. Characteristics of teachers. Ditto of spiritual guides. Heretic doctrines of Jaimini, Sugata, Chārvāka, Nagna, Kapila, Akshapāda, and other sects. Placing of images in temples. Examination of earth for building. Different kinds of earth. Measures of length &c. Setting up of Gnomons for ascertaining of quarters. Division of areas. Rules for sacrifices before commencing a building. Removing of bones from the ground selected for building. Bricks. Stones. The Yajña of Pātāla. Characters of temples for particular gods. Selection of stones for sculpture. Particular mountains yielding statuary stones. Auspicious conjunctions for beginning the carving of images. Rites to be performed on such occasions. Measures of images. Pacification of the regents of the quarters. Characteristics of images of Lakṣmī, Garuḍa, Keśava, the ten incarnations, groups of Keśava and others, Viśvarūpa, the nine planets, the Mātris, Indra and other Lokapālas, the eleven Rudras, the Androgynous Ardhanārī, Gaurī, lingams. Rules regarding the consecration of images of various gods and goddesses. Ditto of books, houses, tanks, wells, public halls &c. Repairs of images. Rejoicings on such occasions. Marriage of Śrī and Viṣṇu, and Gaurī and Śiva.

Beginning. मार्कण्डेय उवाच । कथं हयशिरा विष्णुः प्रादुर्भूतः पुरा विभुः ।

किं निमित्तञ्च देवेशो दधोर बचिरं वपुः ॥

हयशीर्षं जगत्सामी पुरा नारायणः प्रभुः ।

युतमासीच्च भवता यदुक्तं परमेष्ठिना ॥

आद्यं यत् पञ्चरात्राणां तन्ममाचक्ष पूर्वतः ।

शृणु त्वत् प्रवक्ष्यामि पञ्चरात्रं दुरातनम् ॥ इत्यादि ।

End. कुम्भकारश्च दा कला शक्राणीं पूर्ववद्वजेत् ।

स्वर्पणं प्रमदास्तद्वद्विं द्युर्ध्याविधिः ॥

सौमनाकं यावकञ्च दद्यादिन्द्राणीं तुष्टये ॥

Colophon. इति (हयशीर्षपञ्चरात्रे) गौरीविद्याचपटसं । समाप्तेऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । १ प्रथमे पटले,—शृणुणां सच्च मार्कण्डेयस्य संवादकथनेन नारायणस्य नामपञ्चादु शक्राण उक्तकथनं । वेदानामाविर्भावकथनं । वेदाभ्यासरतस्य ब्रह्मणः स्नेहविन्दुतः सधुकैटभ-
शोक्तकथनं । ताम्यं वेदहरणकथनं । हयशीर्षस्याविर्भावकथनञ्च ।

२—४ पटले,—पूर्वपूर्वकन्तोक्तपञ्चविंशतितन्त्राणां नामकथनं । तत्र हयशीर्षपञ्चरात्रस्य प्राथम्यकथनं । एवं क्रमेण त्रैलोक्यमोक्षन-वैभव-पौष्कर-नारद-शङ्कर-गार्ग्य-गालव-श्रीप्रश्न-शा-
खादिपञ्चरात्राणामुद्देशकीर्तनं । आचार्यैलक्षणं । गुणज्ञानादिकथनञ्च ।

• ५—द्वपटले—जैमिनि-सुगत-चाञ्चोक्त-नग्न-कपिलाचपादानां चेतुर्वादिनां मताभ्युपारणं वर्तमानानां नराधमत्वादिकथनं । देवतास्थापनदिङ्निमित्तादिकथनं । भूमिपरीक्षाविधिकथनं । भूमेत्यातृद्विधनिरूपणं । तत्र सुपद्मा, भद्रिका पूर्णा, घृषा चेति । ब्राह्मणादिवर्णभेदेन स्त्रिका-वर्णानां शुभाशुभनिरूपणं । मानपरिभाषाकीर्तनं । शङ्कुलक्षणदिकथनं । वास्तुनिरूपणप्रसङ्गेन सेवयवधारकथनं ।

६—१५पटले—भूतादिबलिदानविधिः । शस्त्रोद्धारकथनं । दण्डादिलक्षणं । तज्यामविधिकथनञ्च । शिलाधिवामविधिः । पातालयागविधिकथनं । प्राभादिलक्षणं । तज्यामविधिकथनञ्च । पद्यायतनादिप्राभादिविशेषे वास्तुदेववामनादिमूर्तिस्थापनादिकथनं ।

१५—१८पटले—प्रतिमाघटनार्थं शिलादिलक्षणकथनं । प्रस्तरग्रहणार्थं पर्वतविशेषनिरूपणं । प्रतिमानिर्माणे तिथिनक्षत्रादिलक्षणं । ङागविधानञ्च । घटनाविधिकथनं । तत्र परिमाणदिकथनञ्च । दिक्शान्तिकथनं । प्रतिमालक्षणकथनञ्च ।

(अतः परं पटलसंख्यानास्तीति ज्ञेयं) पिण्डकालक्षणकथनं । लक्ष्मीलक्षणं । गङ्गुलक्षणं । केशवृद्धिप्रतिमालक्षणं । दशावतारप्रतिमालक्षणं । वास्तुदेव-सङ्कषण-प्रद्युम्नादिनवव्यूहप्रतिमालक्षणं । विश्वरूपदिप्रतिमालक्षणं । नवग्रहप्रतिमालक्षणं । सातृणां प्रतिमालक्षणं । इन्द्रादिलोकपालप्रतिमालक्षणं । एकादशरुद्रप्रतिमालक्षणं । चर्द्धनारीयुरलक्षणञ्च ।

गौरीप्रतिमालक्षणं । शिवलिङ्गलक्षणं । सामान्यतः पिण्डकालक्षणं । प्रतिष्ठाकालनिरूपणं । दिक्पालपूजाविधिः । कलसाधिवामविधिः । भगवत्प्रतिष्ठायां स्वपनादिविधिः । अधिवामनविधिः । ऐरव्यामविधिः । प्रतिष्ठाविधिकीर्तनञ्च ।

अवधूतस्नानविधिः । बलिदानविधिः । द्वारप्रतिष्ठाविधिः । हनुप्रतिष्ठाविधिः । ध्वजारोपणविधिः । लक्ष्मीप्रतिष्ठाविधिः । गङ्गुस्थापनविधिः । चक्रस्थापनविधिः । शेषप्रतिष्ठाविधिः । चतुर्मुखस्थापनविधिः । दक्षिणप्रतिष्ठाविधिः । वराहप्रतिष्ठाविधिः । पुरुषोत्तमप्रतिष्ठाविधिः । वामनप्रतिष्ठाविधिकथनञ्च ।

वैकुण्ठप्रतिष्ठाविधिः । चण्डीप्रतिष्ठाविधिः । अनिरुद्धप्रतिष्ठाविधिः । जलशायिप्रतिष्ठाविधिः । सत्स्यादिदशावतारस्थापनविधिः । अन्नन्तप्रतिष्ठाविधिः । विश्वरूपप्रतिष्ठाविधिः । शिवलिङ्गप्रतिष्ठाविधिः । रुद्रमुर्तिप्रतिष्ठाविधिः । चर्द्धनारीयुरप्रतिष्ठाविधिः । हरिहरप्रतिष्ठाविधिः । मृत्युणां प्रतिष्ठाविधिः । सैरवप्रतिष्ठाविधिकथनञ्च ।

सूर्यप्रतिष्ठाविधिः । गणेशप्रतिष्ठाविधिः । गौरीप्रतिष्ठाविधिः । नवग्रहप्रतिष्ठाविधिः । चैत्रविश्वामूर्तिप्रतिष्ठाविधिः । चन्द्रशिवलिङ्गप्रतिष्ठाविधिः । चित्रार्चादिप्रतिष्ठाविधिः । पुस्तकप्रतिष्ठाविधिः । कूप-वधूपी-तडागादिप्रतिष्ठाविधिः । समाप्रतिष्ठाविधिः । सामान्यतः सूर्यदेवादिप्रतिष्ठाकथनं । जीर्णोद्धारविधिकथनं । मरुतोत्पन्नविधिकथनं । यज्ञावधूतविधिकथनं । श्रीविवाहविधिकथनं । गौरीविवाहविधिकीर्तनञ्च ।

No 2035. कुवलयशीर्यं नाम नाटकम् । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 85. Lines, 7 on a page. Extent, 2,219 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Sārādāpura, Ujāna, Post Mādhepura, Darbhāngā, Paṇḍit Harshanātha Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Kuvalayāśvīya. A drama. By Kṛishṇadatta. It is founded on a story of a Vedic student named Kuvalayāśva, falling in love with a maiden named Madālasā. The maiden is carried away to the nether regions, whence she is rescued by a king of Kśī and restored to her lover.

Beginning. भालप्ररूनाचिकैणवमतीविशेषवैश्वानर-

ज्वालावर्तितसौरश्चैषपयःफेनेकेलेखेव या ।

सा गौरी मिलने पुनः पुररिपोः प्रेमप्रदीप रसं

दातुं शक्तिरपाह्वितेव कलिता सान्नी कला पातु वः ॥

अपि च । श्रुता तच्छादलीकं प्रियकलुषमतिशयया सद्य एव

त्यक्ते सत्या खदेहे प्रभुरपि न तद्धं स्त्रीवकारापरं यः ।

तामेव प्राप्य भूया नगजननमितामर्जनारीश्वरोऽभूत्

स प्रेमाद्वैतवादी कलयतु भवतास्त्वज्जिर्मर्हेन्दुमौलिः ॥

नान्यन्ते सूत्रधारः । अलमतिविसरेण । पुरोऽवलोक्य । कथमयमुदित एव मधुममयचित्त-
समुदितमदनमालवकामिनीकापालफलककोमलकमनीयमण्डलः कनककुण्डलमाखण्डसद्विगह-
नाया अखण्डलावण्णरत्नाकरः अखिलजगदानन्दकन्दलसन्धस्तमेनमभ्युदीयमानमहमध्यथेये । म-
प्रथममङ्गलिं बद्धा भगवन् ।

कलयमि सकलाः कलाः सुधानां मिधिरमि मौलिसलङ्कारोपि शम्भोः ।

शमयमि अगतामतीव तापं तव तुलनात् कुतस्त + चिमांशे ॥

— — — — — सूत्रः । — — — — —

छत्वाद्य इति मैथिलः कविर्बालभावसुलभात् कुतश्चक्रेत् ।

नाटकं यदभिनयमानेनात् कोऽत्र सम्मति गुणगुणययः ॥

सदनुपपन्नादेव सर्व्यं सोऽभ्युपगच्छते । — — — पारि ।

किन्नाम कीदृशं तत् ? सूत्र । कुवलयशीर्यं नाम नाटकं ॥ इत्यादि ।

End.

तथापीदमस्तु । काले काले तद्विलानश्चतरघमर्थो दृष्टिमिदं विषयः

श्रुत्वा सम्पन्नशया भयतु, विजयिनः पान्तु लोकं मरेन्द्राः ।

सर्व्यः सर्व्यं नन्दलक्ष्मिगुणगुरौ बिन्दतु प्रेमभक्तिं

तद्विशेषे दशार्धे प्रसरतु परितः सत्त्वैः स्फुरितम् ॥

सरदाजः । एवम् ॥ इति निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Colophon. कुवलयान्नमामिषिकमञ्जुदया नाम सप्तमोऽङ्कः ॥ समाप्तश्चेदं कुव-
लयाश्चर्यं नाम नाटकम् ।

विषयः । प्रथमाङ्के, काशीराजप्रतीहारयोरभिनयेन प्रजानां सौख्यवर्णनं । अत्रान्तरे
भरद्वाजस्य ऋषेरादेशज्ञापनार्थं वीमलशर्मणः प्रावेशिकी भूत्वा । ततश्चैकेन शिष्येण कुवलयनामा-
नमश्चमनुकथनानुगम्यमानस्यापरेण च दत्तचलावलम्बस्य मञ्जुधर्मालस्य प्रवेशेन पातान्ताधिवा-
सिनः पातालकैतौस्तथावनेपरोधस्तुचनं । अथ मुनिना कुवलयाञ्चेति छननामधेयः काशीराज-
कुमार ऋतध्वजः सादरमश्चमिसमावृत्ततमनुसमार ।

द्वितीयाङ्के—समिदाहरणाय नियुक्तस्य पुण्यशीलस्य प्राभातिकतपावनरमणीयतां वर्णयतो
वात्स्यायनेन मञ्जु संज्ञापेन विद्यावसिर्गम्यस्वराजस्यापहृत्य कुमारीनाम्ना मदालम्भा समानीता
पातालपुर पातालकैतुवेति स्तुचनं । कङ्कालककरालकथाः प्रवेशेन कुमारप्रभाववर्णनं, सग्राह्यव-
र्णनञ्च । अथ कङ्कालकेन तस्य जनछापिकोशलप्रदर्शनयोजनं तपावनप्राक्तदेश समानीतौमै
कुमारः सान्ध्यसौन्दर्यदर्शनसुखमनुभवमेव प्रकररूपेण सप्तपञ्चित पातालकैतुमुद्दिश्य नि-
ष्क्रान्त इति ।

तृतीयाङ्के—सन्दारिका-हन्दारिकयोः संवादेन मदालम्भायाः कातर्यादिवर्णनं । मदाल-
म्भायाः प्रथममाकलयितुं पातालमुद्दिश्य प्रचलितार्थाः कुण्डलायाः कुवलययात्रेण मञ्जु संज्ञापकथनं ।
कुमारसौन्दर्याख्यतं निपीय पूर्वमनुज्ञाया मदालम्भाया वैचित्र्यवर्णनं । अथ गन्धर्वकुलसुरोत्तु-
म्भराः प्रवेशेन तयोः परिणयवर्णनञ्च ।

चतुर्थाङ्के—पुण्यशीलस्य प्रावेशिकी भूत्वा । अत्रान्तरे सपरिजनस्य काशीराजस्य कुमारछ-
तपातालकैतुविजयादिदत्तान्तप्रवणमज्ञात्वः । कुमारस्य यैवरात्र्याभिषेकवर्णनञ्च ।

पञ्चमाङ्के—देवब्रह्मणकार्पटिकयोरभिनयेन प्रियामहायस्य युवराजस्य वन्दनायै विष्णु-
चरस्य सन्दिरप्रवेशस्तुचनं । अथ, सिततामुपागतयोर्नागकुमारयोः सपथ्या विवाह्य नितरां
परिलङ्घस्य तस्य प्रियायै चित्रनेपुण्यप्रदर्शनार्थं चित्रशालिकाप्रवेशः । अत्रान्तरे मदालम्भा
वत्तुल्लस्यितं । समबलरश्च कञ्चुकिप्रवेशेन मुनिगणरक्षणविधये विधातव्यं सौपीष्यदत्त कुमार-
रेणेति स्तुचनम् ।

● **षष्ठाङ्के**—पातालकैतुमञ्जुदरस्य मञ्जुचरमहायस्य भूमकैतौर्मुनिवेशेन प्रवेशः । कालिन्दी-
परिसरे परिधमता युवराज्जन मञ्जु कपटतापसस्य संवादः । अथ तापसच्छन्ना पविष्टस्य भूमकैतोः
प्रसुखान् युवराजप्राणत्यागवार्तामुपलभ्य जीवनत्यागोद्यतायाः मदालम्भायाः भरद्वाजवाक्येन
चम्पूविष्णु प्रवेशकथनम् ।

सप्तमाङ्के—नागकुमारयोरभिनयेन प्रियाविरचविधुरस्य कुवलयस्य परिदेवनादिकी-
र्तनं । षट्पदेष्वारिभ्यां ताभ्यां सद्य तस्य नागलोकगमनसूचना । अथ विमतायिताय तस्मै नाग-
राजस्य मायासदालसाप्रदर्शनं । नागराजप्रभावात् तस्य प्रथमतसदालसासंश्लेषनं । अथ काशी-
मुदिन्य चलि तस्य कुवलयस्य प्रियायै विविधजनपदप्रदर्शनं । तस्य रात्र्याभिषेकमहोत्सव-
वर्णनञ्च ।

No. 2036. व्यवहाररत्नाकरः । Substance, country-made paper, 14 x 5 inches. Folia, 107. Lines, 8 on a page. Extent, 2,756 slokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Navan, Post Mādhepura, Darbhāngā, Pandit Vāṇsanaṇ Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Vyavahāra-ratnākarā. A digest of the laws and rules regard-
ing Judicature. By Chandesvara Thakkura, son of Viśveśvara Thak-
kura. The author calls himself a minister (*Mantri*) and describes his
father as a minister of war, but does not name the king whom they
served.

Beginning. श्रीलक्ष्मिः सर्वं साधयतु ।

साक्षात्प्रतिपत्तिं विवादादिविषयं न्यायानुनीतिचिन्ताद्-

या वादार्थपथप्रवर्तनं नृती धर्मैर्दुरुक्तं सधन ।

स श्रीमान् व्यवहारसङ्ग्रहममुं चण्डेश्वरो मन्त्रिणा-

मर्थः कौन्तिपुराणगण्डपरं प्रसूति रत्नाकरम् ॥

यस्यायास्तस्यैवनात् सफलतां पुष्पति कल्पद्रुमः

सद्यः पञ्चवसातनेति नितरां श्रीपारिजातोऽपि सः ।

गोपालस्य च कामधेनुरमणं कामार्थदुग्धं स्वयं

समुद्गुधे ध्रुवमेष कस्य भवने संख्यो न रत्नाकरः ॥

प्रथमं तावदोक्तं व्यवहारनिरूपणम् ।

प्राङ्गुविवेकमताः सम्योपदेशाच्च ततः क्रमात् ॥ इत्यादि ।

End. विक्रयेण वंशिलमिति तदनुमतिमकारेण अन्यत्र दानविधानात् । विसर्गं

चैवेति नारदवाक्याच्च ॥

Colophon. इति सप्रक्रियमहासन्धिविषयिकठक्कुरवीरेश्वराकण्ठश्रीचण्डेश्वरविरचिते
व्यवहाररत्नाकरे निर्णयादितरङ्गः ।

निर्णायकव्यवहारसंग्रहदशा यः प्राङ्गुविवेकः स्मरन्-

++++ विचारवार्षधिशेषो धर्मो नयत्युन्नतिम् ।

तेनार्थं गुरुसन्धिविषयधुरां धैर्यसञ्जीविना
 श्रीचण्डेश्वरमन्त्रिणा विरचितः प्राज्ञेषु रत्नाकरः ॥
 समाप्ताऽयं यकहाररत्नाकरः ।

विषयः । व्यवहारस्वरूपनिरूपणं । देशाचारादिप्रासादनिरूपणं । प्राङ्गुलिकादिस्वल्प-
 कथनं । चतुर्विधधर्मानिरूपणं । सम्योपदेशकीर्तनं । विचारविधिकथनं । भाषाविधिकथनं । तत्र
 चतुर्विधपूर्वपक्षनिरूपणादिकं । उत्तरविधिकथनं । तत्र कात्यादिग्रन्थस्थापनं । उत्तरे विशेषक-
 थनञ्च । प्रतिनिधिविधिकथनञ्च । प्रत्याकलितनिरूपणं । सन्धिविधिकथनं । क्रियादाननिरूपणं ।
 क्रियानिरूपणं । तत्र साध्यादिस्वरूपकथनं । साक्षिणः । साक्षिप्रत्युद्धारविधिः । साक्षिदृष्टकविधिः
 साक्षिप्रश्नविधिः । तत्र शपथविधिकीर्तनञ्च । साक्षिपरीक्षाविधिः । साक्षिदण्डनिरूपणं । तत्र
 सत्यापवादनिरूपणं । साक्षिबलाबलनिरूपणं । साक्षिनिगदकथन । लिखितनिरूपणं । तत्र लौ-
 किकलेख्यस्य सप्रविधलनिरूपणं । राजशामनलेख्यस्य त्रिविधलकथनञ्च । शामनस्वरूपादिकथ-
 नं । दुष्टलेखननिरूपणं । लेख्यदौर्बल्यनिर्णयः । भूतनिरूपणं । तत्र अनुपभोगेन अधिधिकथनं ।
 विश्वद्वन्द्वभोगनिर्णयः । युक्तिकथनं । दित्यनिरूपणं । द्वयसंख्यादितो दित्यविशेषकथनं । तत्र घटा-
 म्रिजलादिपरीक्षाविधिकथनञ्च । सम्युवर्णादितो दित्यविशेषकथनं । दित्यदेगविध्यादिकथन-
 णञ्च । धर्मोक्त्याधिकथनं । शपथविधिः । अष्टविधनिर्णयः । निर्णयबलाबलनिरूपणं । निर्णी-
 तकथननिरूपणं । जयप्रतिपत्तिकथनं । पुनर्न्यायविधिकथनं । कृतनिर्णयविधिकथनं । स्वतन्त्रा-
 खतननिरूपणञ्च ।

No 2037. विभागसारः । Substance, country-made paper, 13 x 4 inches. Folio, 10. Lines, 6 on a page. Extent, 585 Slokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Navāni, Post Mādhepura, Darbhāngā, Pandit Vāṇsamānī Jhā. Appearance, fresh. Prose, and verse. Generally correct.

Vibhāgasāra. A summary of the Law of inheritance. By Vidyāpati Mahāmahopādhyāya. Contents: Inheritance defined, its nature. Partition of paternal property. Rules regarding partition. Unfitness for partition. Nature of partible property. Indivisible property. Woman's property—its partition. Partition of secreted property. Partition with reference to castes. Partition of partitioned property. Twelve kinds of sons and their shares. Heirs of childless people. Partition of joint property. Mode of partition.

Beginning. गङ्गा मेऽसौ समापि प्राङ्गुल कथमचे वैष्णवीति प्रभिज्ञेः

किञ्चाला मेऽसि भोगः स तु भवतु तथा मेऽदभाजः प्रमाणम् ।

भिन्नोऽर्चकोऽत्र साक्षी विधिरिति विधिना सन्नितं वीक्ष्यमाणौ
पायास्तां निर्विषादैः सपदि हरिहरौ व्यङ्गमाचोत्तराङ्गः ॥
राज्ञो भवेशाङ्गमिह स्वाभीतत्तूनना दर्पनराथणेन ।
राज्ञा नियुक्तोऽत्र विभागमारं विचार्य विद्यापतिरातमोति ॥

अथ विभागः । विभागोऽर्थस्य पितृस्य पूर्वैर्यत्र प्रकल्प्यते ।
दाद्यभाग इति प्रोक्तं तद्विवादपदं नृपैः ॥

पूर्वैरित्युपलक्षणं । पूर्वस्यामिसम्बन्धादेव निमित्ताद् यत्र स्वत्वं स दाद्यः । इत्यादि ।

End. स्वभागान् यदि दद्युस्ते विक्रीणीयुरथापि वा ।

कुर्यादुद्यथेष्टं तत्पुत्र्यमीशास्ते स्वधनस्य वै ॥

* Colophon. इति महासत्तापाश्चाश्वीविद्यापतिविरचिते विभागम्भारः ।

विषयः । दाद्यलक्षणकथनं । विभागस्वरूपकीर्तनं । तत्र स्तवपिठकविभागकथनं । वि-
भागव्यवस्थाकथनं । भागानर्हतिरूपणं । विभाज्यस्वरूपादिनिरूपणं । अविभाज्यनिर्णयः । स्त्रीध-
नादिनिरूपणं । स्त्रीधनविभागकथनं । गुणधनविभागकथनं । वर्णसमवाये विभागकथनं । वि-
भक्तजविभागकथनं । द्वादशविधपुत्रलक्षणकथनपूर्वकं तत्र विभागविवेचिकीर्तनं । अपवधनाधि-
कारिनिरूपणं । अष्टधनविभागः । विभागनिरूपणम् ।

No. 2038 उत्तरदर्पणः । Substance, country-made paper, 14 × 3
inches. Folia, 10. Lines, 8 on a page. Extent, 1,200 slokas. Character,
Mañihī. Date, ? Place of deposit, Nāṭani, Post Mādhepura, Dar-
bhāngā, Pandit Vāṇsamāṇi Jhā. Appearance, new. Verse and prose.
Generally correct.

Vṛitta-darpaṇa. On the laws of versification and the different
metres used in Sanskrit poetry. By Kavindra, son of Ramānānda.

Beginning. अगणितवाङ्मयवारिधिसुष्ठुमणिमभिनिरुताः कवयः ।

जीवन्ति धृत्पमादात् स पिङ्गला मङ्गलं तनुताम् ॥

अकलकसरोरुचस्य कवित्रासन्निकाष्टपदः

स + भाकरकल्पनाशतग्रन्थन्याम्बिसन्धाचलः ।

गोपालः सुष्ठुनी कणादभणितियाख्याकराजयत

आचक्रे किल कोविदोत्सवकरो कायेषु यः कौमुदीम् ॥

आभीष्टाभीरगन्ता सकलसुष्ठु + नां + + + निधना

संसत्सनापचक्षा हरिचरणरजोभक्तिभावानमन्ता ।

तयुचः कीर्तिधाराधवलतरचरित्प्रान्विधाननामा
 रामानन्दा गुणीन्द्रः कविकुलकुमुदश्रेणिशुभांशुविम्बः ॥
 तयुचस्तु छपा + + गुणवता श्रीमानकीनन्दन-
 चक्रं यं किल कौकसाक्षधरणीकान्तः कवीन्द्राभिधम् ।
 स्याच्च सम्प्रति दण्डदर्पणसमु निष्ठातुमीहेतरां
 सन्तः समु शकौतुकाः शुक्रगिरः केषां न मे देहिद्विरः ॥
 रामानन्दतनूजन्मा कवीन्द्रपदभूषितः ।
 कुतुकी ज्ञानकीनन्दः कुरुते दण्डदर्पणम् ॥
 सानुस्वरा विमर्गान्ना दीर्घः संयुक्तपूर्वगः । इत्यादि ।
 अथ देशाः । निष्ठावाी निरनुप्रासः स्थानभङ्गे कलाहतिः ।
 दीर्घस्य च + चित्यं नित्यदेशाः प्रकीर्तिताः ॥

End.

Colophon. इति श्रीकवीन्द्रकृतौ दण्डदर्पणः समाप्तः ।

विषयः । इन्द्रां लघोदाहरणकथनं । तत्र गणभेदः । गणदेवता । गणमित्रादिकथनञ्च ।
 प्रसारकथनं । तत्र मात्रादिष्टं । वर्णादिष्टं । मात्राकष्टं । वर्णनष्टं । वर्णभेदः । मात्राभेदः । वर्णपता-
 का । मात्रापताका । आर्याष्टनं । गीतितः । (गात्रा, उग्राद्यु) । गात्रः । विग्राहा । गार्हिणी ।
 परिगीतिः । सिंही । अर्द्धविपुलादिकथनञ्च । वेतालीप्रकरणं । देशा । योराष्ट्री । पादा-
 कुलकं । चित्रा । पञ्चभटिका । अडिग्रा । मधुभारः । आभीरः । दीपकः । कलिका । गणनाङ्गम् ।
 शार्कल्लिः । चोपेया । पद्मावती । दण्डकलं । विभङ्गी । लोलावती । जलहरणा । दिक्पाली ।
 दुर्म्मिलिका । मदनहरा । मरुद्वडा । हर्म्मिगीतिका । क्षीरक । अत्रङ्ग । वाधना । रेला । मिहा-
 वलीकनं । चौरैला । द्विपदं । भुलना । घना । युतानन्दं । आषाढं । सचा । रममासा । अग-
 लम्बकं । षट्पदी । द्विपद । मुञ्जलिखा । रथिका । साला । खड्गा । गिखा । गलितकं । उद्गन्नि-
 तकं । (अत्र सेतुकायादुदाहरणद्वयम्) सालागलितकं । अश्वानकं । नवपदं । चारुमेना
 इति मात्रादण्डकथनपूर्वकमेकाचरादिषु विंशत्यक्षरपर्यन्तं वर्णद्वयानां लघोदाहरणकथनं ।
 अथ अश्वमेदादिष्टकथनं । तत्र सुन्दरी । हंभवती । केतुमती । विपरीतपूर्वा । सुखदा हरिण-
 मुता । मिश्रलोला । पण्यताया । देशकं । उद्गतादिविषमभेदकथनञ्च । अथ मुदितासुरभिद-
 षडङ्गीनङ्गशेखरादिमामान्यन्दीनिरूपणं । अथ गद्यभेदनिरूपणं । तत्र मुक्तकलचणादिकथनं ।
 उत्कलिकाप्रायु । चूर्णकं । कलिका । मादिका । मैत्रीवादः । अन्तराकलिकादिकथनं । हरिण-
 मुतादिविविधगद्यभेदकथनं । अथ विशदलक्षणादिकं । चाष्टणानि । स्थिष्टकं । अथ एकादश-
 विधप्रभेदनिरूपणञ्च । इन्द्रोदोपकथनञ्च ।

No. 2039. पुण्यचन्द्रोदयपुराणम् । Substance, country-made paper, 9 × 5 inches. Folia, 134. Lines, 13 on a page. Extent, 3,484 slokas. Character, Nāgarā. Date, Sm. 1850. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Punya-chandrodaya Purāṇa. A Jain version of the Rāmāyaṇa, prefaced by an account of some Jinas; alleged to have been related by Mahāvīra, on the Vaibhāra Hill, at the request of Śreṇika sometimes, but probably incorrectly, called Koṇika, a king of Magadha. The work is divided into 23 cantos. The first is devoted to an introduction. The second gives a brief account of Śreṇika, king of Magadha, and of his wife Chilinī who bore him 7 sons. The king goes to the Vaibhāra Hill to pay his respects to Mahāvīra, and requests the sage to relate to him the Purāṇa. The third is devoted to descriptions of Jambudvīpa, Bhāratavarsha, the town of Champā, and its king Harivarma. Then follows (4 to 8) an account of the king of Dhammilla and his adventures with Āpsarasas, his wars, his abdication of the pleasures of the world for the life of a hermit (*munivratā*) his austerities, and his translation to heaven. In the family of this king (9) Tina took his birth, and assumed the name of Munisvratanātha. The story of his early life forms the subject of the next canto (10). His hermitage and teachings and conversions follow in the two next cantos and his pīrvāṇa in canto 13. Then comes the conversion of Yaśodhara, king of Mathurā, by Anantanātha, the 14th Jina, the installation of Hariveṇa as an emperor, and the attainment by him of his *sumnum bonum* (15). Birth and family of Rishabha Deva, the first Jina, his descendants the Bharatas and the Sagaras. (16). Account of Śruta. Ditto Vasurāja, his sojourn and recreations on the Nārada Hill. Fruits of cruelty and benevolence. (17—18). Dīlpa's reign in Bārāṇasī. Origin of the Raghus. Account of Rāma and Lakshmaṇa, the metropolis of Dasaratha. Naradeva of Nāgapura, Sahasragrīva, king of Meghakūṭa; expelled by his nephew Śītakaṇṭha, who established dominion in Laṅkā. His descendants. (19). Births of Rāvaṇa, Bālī, Sugrīvā &c. Sītā born as a daughter of Rāvaṇa by Mandoḍarī, made over to Janaka. Marriage of Rāma with Sītā. Rāma appointed vice-king, and deputed to govern Vārāṇasī; Nārada visits him there. (20—21). A vernal festival celebrated by Rāma, in course of which Sītā is abducted by Rāvaṇa. Rāma's brothers and relatives come to him and devise means for the rescue of Sītā. Hanumān assumes the form of a black bee

to go in search of Sítá. Mandodarí offers protection to Sítá. (22, 23). Interview of Hanumán with Rávana. Vibhíshana sides with Ráma. Lakshmana kills Báli, mistaking him for an elephant. Ráma's march to Lañká. His victory over Rávana. The conquest by Ráma and Lakshmana of different parts of the earth. Their return to Ayodhyá. Daśaratha instals Ráma as the king of the country. Rules regarding the worship of Jina on the 2nd of the waxing moon in Kártika. Ráma worships Jina. Sítá bears eight sons. In grief for the death of Lakshmana Ráma abdicates in favour of his son Lava, becomes an ascetic, and dies.

The work is a most curious one, and is worthy of careful examination. It departs from the Rámáyana account of Ráma in many essential particulars.

Beginning देवेन्द्राश्चित्तमव्यादपङ्कजं प्रणमस्यन्वम् ।

आदीश्वरं जगन्नाथं दृष्टिभर्माकरं भुवि ॥

कनकच्छूरमच्छाय एषभाङ्कदृषोश्चरम् ।

एषभं जगतां भौत्वाच्छर्मणं जन्तुसिद्धय ॥

युगम् ।

अजितं जितकर्मणसं नानासहसं जितम् ।

गजाङ्कं दर्पकन्दर्पसर्प-मर्पारिविज्जम् ॥

अष्टापदमच्छायं जातं श्रीष्टभमाकरं ।

पञ्चाशत्कोटिवाङ्मनो भज कं (?) भुवनेश्वरम् ॥

युगम् ।

अश्वाङ्कं शं भव चा ये (?) तप्तजम्बूनदलिषम् ।

सुरासुरैर्नमस्कारपरैः शतप्रजाविनम् ॥

त्रिंशच्छतादिकोटीनामम्बुधीनां तदनरैः ।

प्रादुर्भूतं स्फुरत्कान्तिं स्फुरद्दशमिवापरम् ॥

युगम् ।

अभिनन्दननामानं नद्याणां भिनन्दनम् ।

शुद्धहाटकसङ्काशं सङ्काशं शुद्धहाटकम् ॥

दशलक्षप्रकोटीनामम्बुधीनामकरं भवम् ।

निपताम्याशु संभारशतसन्निधानये ॥

मिथुन साधूस्तथा नत्वा पुण्यभेदेः करोम्यहम् ।

पुण्यचन्द्रोदयेनाम पुराणं मौनिपुत्रम् ॥ इत्यादि ।

End.

रग्दृष्टचन्द्रमितेऽथ वर्षे (१६८१) श्रीकार्तिकाष्टमे षवले च पक्षे

जीवे चयोदशपराल्लयामे ल्ख्येन सोऽथ विनिर्मितेऽयम् ॥

लोहपत्तनमिवासमहेमयो हर्ष एव वसिजामिव हर्षः ।

तदुतः कविविधिः कमनीयो भाति मङ्गलसङ्घोदरलब्धः ॥

श्रीकल्पलानीगरे गरिष्ठे श्रीशङ्खचारीश्वर एव कृष्णः ।

कपटावसम्पूजितपूरमङ्गः प्रवर्द्धमानो हितसाततान् ॥

पञ्चविंशतिसंयुक्तं सङ्ख्यचयसप्तमम् ।

स्त्रोक्तसंख्येति निर्दिष्टा ल्ख्येन कविवेषसा ॥

Colophon. इति पुण्यचन्द्रोदये मुनिमुद्रतपुराणे श्रीप्रमङ्गले हर्षवीरिकादेः जगन्नाथ-
चारित्रीमङ्गलदाभायजगन्नाथचारीश्वरकृष्णदासविरचिते रामदेः शिवमसनं नाम चयोविंशतितमः
सर्गः समाप्तः । संवत् । १८५० ।

विषयः । १म सर्गः,—दुर्जाननिन्दा-सज्जनसूतिकथनं । कवेः सामर्थ्यासामर्थ्यहिरूपणं । वक्तु-
र्लक्षणकथनं । श्रुतलक्षणं । एतच्छास्त्रमाहात्म्यकथनं ।

२ये सर्गः,—सगंधविषयेषु राजशृङ्गनगरे श्रेणिकाभिधाने नरपतिरासीत् । औतधर्मधुर-
भरस्य तस्य चालीना नाम महिषी-रूपनिधामस्य भ्रातृपुत्रान् सुपुत्रे । अथैकदा वैभारगिरि-
शिरसि समागतं महावीराभिधानं जिनैन्द्रं द्रष्टुमांसौ राजा तत्र गत्वा प्रणम्य च पुराणमिदं
विकीरेण वक्तुं प्रार्थयामास ।

३ये सर्गः,—जम्बूद्वीपवर्णनं । भारतवर्षवर्णनं । चम्पागरीवर्णनं । तन्नगराधिपस्य हरिवर्ध-
नो हतात्मकथनं ।

४थे,—सर्गः,—धर्मिजनगराधिपतेः भानोः हतात्मकथनं । तस्य नागपुरगमनपूर्वकं नाग-
कामिनीदर्शनादिविवरणकथनं । तत्र युद्धादिवर्णनं । कैलासगिरिरामनाथयोगीन्द्रस्य विव-
रणकथनं । तेन च विदेहाधिपतेः महासेनस्य हतात्मकथनं । अथ रम्यकदेशाधिपतनयाय विवि-
क्तमाय तस्य कन्यासंस्मृदानादिविवरणकथनम् ।

५—६ सर्गः,—चम्पागरीपुरन्दरस्य हरिवर्धनः नागकन्यायां सङ्ग समागमवर्णनं । अथ
हरिवर्धनोऽनन्तावीर्याभिधानजिनयोगीन्द्रात् उपदेशप्रतिकथनं । तत्र- ब्रह्मचर्यादिचतुस्त्रायस-
धर्मवर्णनं । ततश्च तदुक्तधर्मदेशनश्रवणेन आतन्त्रिर्देवो राजा स्वसुते राज्यं समर्थं मुनिव्रतं
शृणुत्वा तपश्चचार इति विवरणकथनम् ।

७—८ सर्गः,—हरिवर्धनो ध्यानप्रकारवर्णनं । अथ स्वर्गगतस्य तस्य वैभववर्णनं । आर्या-
वर्णाधिपस्यतेः घोभाभारभृतो मागधस्य विवरणकथनं । हरिवर्धस्य राज्ञो हतात्मकथनं । तद्वृत्ते
महासत्ताम् रत्नराशिपतनविवरणकथनम् ।

९—१० सर्गः,—जिह्मदेवस्य हरिवर्धपुत्रत्वेन जन्मकथनं । तस्य सन्निमुद्रतमाद्येति नामक-

दृष्टान्तकथनं । सीताचरणदृष्टान्तं श्रुत्वा जनक-भरत-शत्रुघ्नानां रामसमीपागमनविवरणं । अवा-
वसरे अङ्गनानन्दन-सुग्रीवयोः स्वयमेव रामात्मिकागमनकथनं । अङ्गनापुत्रस्य जनुमानिनि नाम-
कारणकथनं । जनुमतो सीतादर्शनायै भ्रमररूपेण लङ्काप्रवेशवर्णनं । सत्यादरीकृतसीतासुमा-
श्रयणं ।

२२—२३—मर्गे,—रावणस्य जनुमता मङ्ग संवादकथनं । विभीषणस्य रामपक्षपातिलक-
थनं । गजमेकं निमित्तीकृत्य लङ्कागेन मङ्ग युद्धस्थले वालिनो मृत्युपुरागमनकथनं । वानरबलेन
मङ्ग लङ्कां प्रविष्टस्य रामस्य रावणवधादिदृष्टान्तकथनं । रामलङ्कागमार्थार्थिजयवर्णनं । पुनरयो-
ध्यायां गमनकथनं । दशरथकृतारामरात्र्याभिषेकवर्णनं । कार्तिकेयलङ्काद्विनीयायां जिनपूजावि-
धिकथनं । रामस्य जिनमन्त्रिरे पूजादिकरणकथनं । सीताया अष्टौ पुत्रा जाताः । तेषु लघुना
मकाय योवराज्यं दत्त्वा रामस्य लङ्काविश्रायणस्थिरस्य दृष्टमस्य जिनदेवस्य समीपं गत्वा केवल-
दीक्षापद्धतकथनं । अन्यास्तु तिथिषु जिनपूजाविधिकथनं । रामस्य शिवप्राप्तिकथनञ्च ।

No. 2040 हरिवंशः। Substance, country-made paper, 9 × 3½
inches. Folia, 488. Lines, 9—10 on a page. Extent, 9,314 slokas. Character,
Nāgara. Date, Sm. 1841. Place of deposit, Calcutta, Government of India.
Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Harivaṇśa Purāṇa. An imitation of the Hindu Harivaṇśa,
giving accounts of several Jinas, abstracts of many Jain legends, details
of Jain rites and ceremonies, and histories of ancient dynasties, including
the Kuru, the Pāṇḍu and the Yādava, all cast in Jain moulds, and
devoted to Jain worship. By Jinaseṇa Āchārya.

CONTENTS. I. II. Introduction. Birth of Jina as son of Samudra,
chief of Kuṇḍapura, in the Videha country. He is named Vardhamāna.
On the 30th year of his life he retires from home, and for twelve years
afterwards performs penance and austerities. Thereby he attains perfect
knowledge. He remains silent for 66 days, and then retires to Rājagṛīha.
There, seated on a throne, he sojourns with Indra and other gods and
Kaundinya and other sages with their disciples. Chandaṇā, a princess,
approaches him. Nāgas, Kinnaras and others repair to his presence.
At the request of one Gautama he expounds the Jaina religion in all
its branches. He sets the water of religion in motion at Magadha.
(*Dharmatīrtha-pravartana.*)

III. The religion spread over Kāśī, Kāncī, Dravīḍa, Mahārāṣ-
ṭra, Gāndhāra and other countries. The gratification of beings on

hearing the religion expounded by the sage in the Mágádhī language. His glorious career at Pañchaśaila *alias* Rájagriha. The religion of Jina as given to his audience. Beings are either perfected (*siddhas*) or imperfect (*asiddha*). The perfected are those who have destroyed all the obstructions to true knowledge. They are of three kinds. The imperfect are those who are attached to falsehood, and thence they suffer pleasure and pain. Beings are again divided into Bhavya and Abhavya. Fruits of evil disposition, delusion, longings. Advantages of forbearing from wine and flesh-meat. Evil works, their fruits. Advantages of overcoming the longings of the senses. Evils of lust. True knowledge and cause of the world's sufferings, causes thereof. Brief accounts of Sanatkunára, Mahendra &c., their fall from heaven. Salvation of one from good works done in his former existence. Gautama relates the Harivaṃśa to Śrenka *alias* Jitaśatru.

IV.—VI. Āloka (ákāśa) defined; its inhabitants. Loka defined. Its condition and divisions, its atmosphere, extent thereof. The lowest Loka, the hills there. The middle Loka or the region of the earth, its islands and their extent and number. The highest Loka. The distances of the planets and stars from the earth. The Siddhas live there.

VII. Time defined. Abstract and comparative time. Its divisions into three kinds, past, present and future. Various modes of reckoning time. Measures of length and bulk. Kulakara dynasty reigning between the Ganges and the Sindhu rivers,—its 14 descendants.

VIII. Birth of Rishabha, in the above named dynasty. He was son of Nábbi by Maru Devī. Maru's dream of Rishabha entering her womb. She is served by goddesses during her pregnancy. The name of the place of birth was Śaketa. Gods come to behold the new-born babe. Wife of Purandara, through the instigation of her husband, carries away the babe to Sumera, leaving another child in his place. Gods named the babe Rishabhā, bore his ears, and put earrings thereon. Paulamī then brought back the child, and restored him to his parents.

IX. Childhood of Rishabha. He marries Nandā and Sunandā, each of whom bore him a son and a daughter. Division of men into Kshatriya, Vaiśya and Śúdra to keep them duly employed. Rishabha's retirement from home. At Prayāga he cuts off his top-knot. His companions assume garbs of bark and grass. He travels about without raiment for six months. He receives a jar of sugar-cane juice from

Somaprabha. Nine rules about gifts. He attains absolute knowledge while performing meditation under a Nyagrodha tree in the garden of the Vṛishabhasena, king of Pūrva-tālapura, and makes disciples.

X. He preaches his religion, comprising five duties, namely benevolence, truth, abstinence from theft, avoidance of concupiscence, and freedom from delusion. These duties and their subdivisions described in detail.

XI.—XIII. Bharata, son of Rishabha, conquers the universe and accepts in marriage daughters of Mlechchha kings. His brothers become hermits. Jaya, king of Hastināpura, a friend of Bharata, becomes a hermit. Names of Jina's 84 followers (*ganagana*). He goes with his followers to Kailāsa, where he is worshipped by gods and others. Bharata abdicates in favour of his son, and becomes a hermit. His descendants successively become Jaina hermits, and attain nirvāna. Somajasa, son of Bāhubala, and grandson of the Jina, becomes the founder of the Lunar race. Innumerable members of the Lunar race attain nirvāna. His sixty thousand sons destroyed by a Nāga king. Sagara becomes a Jaina, and attains salvation. His surviving son Sambhavanātha and his descendants represent the Ikshāku race.

XIV. Story of Sumukha, king of Kausāmbī, and his love for a maiden of his court, by whom he got a son named Hari, whose son Madāgiri and his descendants formed the Hari race, (*Harivāṁśa*).

XV.—XVII. The wife of Sumitra, of the Hari race, sees a dream, and gives birth, on the 12th of the waxing moon in the month of Māgha when the moon was in the constellation Śravaṇā, Jinendra in Kuśāgarapura *alias* Kājagriha. Devas come to worship the child. They place him on Airāvata, the elephant of Indra, anoint him, name him Munisuvrata, and then restore him to his mother. In his youth he one night saw beautiful clouds in the sky, and they were soon after dispersed by a high wind. This set him thinking. He becomes a hermit. His death. He is succeeded by his son Daksha, whose son by Ilā was Aila Daksha. Daksha being guilty of incest on his own daughter Manoharī, Aila Daksha with his mother retired to the banks of the Narmadā, and established a town named Māhishmatī. His son Kunema established the town of Kuydina. His son Puloma established Indrapura. His descendants. The Vasu dynasty, its fall.

XVII.—XIX. A king of Mathurā had two sons Sūra and Suvira.

From Sura descended Andhaka-Vṛishṇi, and from Asura, Bhojaka-Vṛishṇi. Andhaka-Vṛishṇi had ten sons, of whom Vasudeva was one, and two daughters of whom Kuntī was the eldest. Descendants of Bhojaka-Vṛishṇi. Suvasu of the Vasu dynasty, was the founder of the family of Jarāśandha whose descendants became Kālayavanas. Religious discourse at Rājagriha. Virtuous works. Animals of various kinds. Accounts of the two Vṛishṇi families. Vasudeva cuts off the head of a hunchback woman with his bare hands. Other stories about him.

XX.—XXI. Story of Padma and his covering the three regions with three steps. Stories of Chārudatta and Vasantasacnā, daughter of Kaliṅgasena.

XXII.—XXIV. Story of Vasudeva's acceptance of the Jain asceticism at the suggestion of a dancing girl. His peregrinations, marriage with the daughter of Kapilasruti, who bore him a son named Kapila.

XXV.—XXXIII. Vasudeva kills, in a quarrel with Kārtaviryāryuṇa, Jamadagni, whose son Paraśurāma destroys the Kshatriya race seven times over. The wife of Kārtaviryāryuṇa, on her husband's death, escapes, and takes shelter in a Jain hermitage, where she gives birth to a son, who destroys the Brāhmaṇa race twenty-one times over. Vasudeva carried away by a she-devil named Śirpanakhā. His adventures. Account of some atheists.

XXIX.—XXXII. Origin of the temple of Kāmadevagriha at Śrāvastī. Story of Kāmadeva. Vasudeva marries his daughter Enī, and then marries Rohinī at a Sayambara. Balarāma born of Rohinī.

XXXIII.—XXXIV. Vasudeva's journey to Rājagriha with his pupils. Account of Kāṇṣa, who throws his father Ugrasena into prison, becomes king, and gives his sister Devakī to his tutor Vasudeva. The seventh son of Devakī kills Kāṇṣa. Account of the other six sons of Devakī. Account of Arishtanemi, a Jina. Accounts of various fasts and penances.

XXXV.—XXXVII. Devakī gives birth to two sons. Devas carry them away, leaving two still-born children in their place. Kāṇṣa pounds the dead children on a stone. Other sons born and protected. Birth of the seventh son holding the discus, the conch-shell, the mace, and the lotus, on the 12th of the wane in Bhādra. The child transferred to the house of Nanda, whose new-born daughter is brought and kept in its place. Kāṇṣa clips the nose of the female child, and destroys her. Kṛishṇa's

career At Vrindāvana, destroying various demons (as described in the Bhagavata Purāna). Krishna and Balarāma return to Mathurā, destroy various demons, and then Kāṇṣa, instal Ugrasena as king, and marry Revatī and Satyabhāmā, the two daughters of Suketa, king of Rajatādri. Jarāsandha avenges the murder of his relative Kāṇṣa, and overthrows the two brothers.

XXXVIII.—XL. Birth of Arishtanemi, (details similar to what have been given about the birth of Rishabha and other Jinas). The flight of the Yādavas from Mathurā they are chased by Jarāsandha as far as the Vindhyan chain.

XLI.—XLIV. Yādavas build Dvārakā and settle there. Account of Nārada, his power of travelling in the sky. Krishna marries Rukmīṇī, Satyabhāmā and others. Balarāma's marriage with Revatī, Sitā, Varudhavatī, Rājīvanetrā and others.

XLV.—XLVI. Account of the Kauravas and the Pāṇḍavas as in the Mahābhārata, diversified by many new incidents, and names of places and circumstantial details changed.

XLVII.—LII. Pradyumna's amours. Śāmba's birth. Account of the descendants of Balarāma and Krishna in great detail. Jarāsandha assails Krishna. A great war follows, in which Jarāsandha is killed by Krishna. Account of Durgā and her redemption by Jain worship. Conversion of the Kauravas and Karna to Jainism.

LIII.—LIV. Wars of Krishna in the southern peninsula. Rape of Draupadī by Padmanātha, a king who lived beyond the ocean. Her rescue by her husband, aided by Balarāma and Krishna.

LV.—VI. Marriage of Anuruddha with Uśhā. Krishna's pīṇte on the Raivata Hill. Ascetic feeling of Nemi. His adoration by Indra and other gods. His departure for Gururāja for penance. His meditations. Various kinds of pain to which created beings are subject; their character, and the means of overcoming them. Meditation of Raudra. Meditation of Dharma. The waves of worldly inclinations. Pure meditation of two kinds, conscious and unconscious, their differences.

LVII. The different places fit for Jinas. Lectures of Jina to Varadatta and other Yādavas. Nine kinds of speech of the Jina. Origin of creation. Eternity, soul, delusion, self, and true knowledge. The seven conditions of beings. Sentient, and non-sentient objects—their distinctions and classification. Relation of the body to the soul. Yogas of

ious kinds. Works, their distinctions, number &c. Duties of householders. Do. of hermits. Mental functions—how well directed, and how perverted. Virtue and vice. Penance, its distinctions. Suppression of worldly pain and destruction of bondage. Emancipation. The Yādavas having heard these lectures retire to their homes.

LIX.—LXVI. The Vihāra of Nemi. Nemi's peregrinations and teachings in different parts of India. The elders of Kṛṣṇa become disciples of Nemi. Nemi describes to Satyabhāmā, Rukmīṇī and others their former lives. He relates to Kṛṣṇa the history of all Jnas both past and future, their birth, career and nirvāṇa. The destruction of the Yādava race by the curse of Dvaipāyana. The Yādavas and Dvārakā burnt down. Jarasuna, a Yādava, retires from Dvārakā to the south. Balarāma and Kṛṣṇa, overwhelmed by grief, retire to south Mathurā. Here, while resting under a tree, Kṛṣṇa is shot in the foot with an arrow. Account of Jarasuna *alias* Jarakumāra. Balarāma's grief. Pāṇḍavas hear of the sad news. Funeral of Kṛṣṇa. Baladeva comes a hermit. The Pāṇḍavas accept asceticism, their nirvāṇa. The nirvāṇa of Nemi.

Beginning मिहं भ्रौयथयेत्यादलक्षणं द्रव्यमाधनं ।

जैनं द्रव्याद्यपेक्षातः साधनाद्यर्थशामनं ॥

शुद्धज्ञानप्रकाशाय लोकालोकेकभानवे ।

नमः श्रीवर्द्धमानाय वर्द्धमानजिनेश्वरे ।

नमः सर्वविदे सर्वश्रेष्ठस्थानां विषयायै ।

कृतादिधर्मतीर्थाय वृषभाय स्वयम्भवे ॥

येन तीर्थमभियन्तं द्वितीयमजितायितं ।

अजिताय नमस्तस्मै जिनेश्वराय जितद्विषे ॥

— — — — — ॥

इत्थं साधुमुखायेऽहमनातकुसुमद्वत ।

देहं कायमयं लोके करोमि स्थिरसादनः ॥

बद्धमूलं भुवि ख्यातं वज्रशाखाविभूषितं ।

पृथुपुष्पफलं पूतं कल्पवृक्षममं परं ॥

अरिहनेमिनाथस्य चरितेनोद्दलीकृतं ।

पुराणं हरिवंशाख्यं व्यापयामि मनोहरं ॥

द्युम्निद्योतने द्योतं द्योतयन्ति रथाणवः ।
 मणिप्रदीपखद्योतविद्युताऽपि यथातथं ॥
 द्योतितस्य तथा तस्य पुराणस्य महात्मनिः ।
 द्योतने वर्त्ततऽत्यन्ता सादृश्याऽप्यनूपतः ॥
 विप्रकृतमपि क्षुब्धं मौकुमार्यद्युतं मनः ।
 स्फुरिस्फुर्युक्तान्तां लोकचक्रविवेकते ॥
 पञ्चधा प्राविभक्तार्थं चेवादिप्रविभागतः ।
 प्रमाणमागमाख्यं तत् प्रमाणपुत्रादित ॥
 तथा हि सूक्ततन्त्रस्य कर्त्ता तीर्थकरः स्रुतः (स्रुते) ।
 ततोऽप्युत्तरवृत्तस्य मोतमाश्लो गणायणीः ॥
 उत्तरात्तरतन्त्रस्य कर्त्तारो वरुणः क्रमात् ।
 प्रमाणं तेषां नः सर्वं चैवाक्त्यनुवादिनः ॥ इत्यदि ।

End.

जयलज्जया जिनधर्मसन्तिः प्रजास्त्रिंशं च्छेप्तुमित्तमस्वः ।
 सुखाय भूयान् प्रतिवर्षवर्षेणैः सुजातगम्या वसुधा सुप्रारिणाम् ॥
 शक्तिस्त्रिंशद्विंशत् सप्तसु दिग्भैश्चैतत्तत्तत्पुत्रां
 पातीन्द्रायथान्ति कृष्णवृजं श्रीवृक्षमे दत्तवर्णां ।
 पूर्वा श्रीमदवन्तिभूति रूपे वत्सादिरालं परां
 सौम्यैणामधिसाधने जययते वीरे वराहोऽवति ॥
 कन्याणेः परिवर्द्धमानविपुलश्रीवर्द्धमाने पुत्रे
 श्रीपाशालयनङ्गराजवन्तो पर्याप्तवेषः पुरा ।
 पञ्चादौ कटिकाप्रजाप्रजमित्ताङ्गाश्च नावर्द्धने
 *शान्तेः शान्तिश्च जनेश्वरचितो वंशे चिरीणामर्थ ॥
 यत्तद्वृष्टापरमं भक्तितद्वृत्त्युद्गाढमंशुत्वये
 प्रातः श्रीजिनसेनस्फुरिकविना स्नाभाय वेधिः पुनः ।
 दृष्टोऽस्मै हरिवंशपुण्यवरितः श्रीपाश्वतः सर्व्वना-
 वाप्राशासुखमण्डलः स्थिरतरः स्मेयान् प्रथिवां चिरं ॥

Colophon.

इत्यदिष्टनेमिपुराणमङ्गलं हरिवंशे जिनसेनाचार्य्येण कृतौ गुहपादकमल-
 वर्णने नाम षट्पठितमः सर्गः ॥ ६६ ॥ इति श्रीहरिवंशपुराणं सम्पूर्णं । संवत् १८७१ ।
 पौषमासे ।

विषयः । १—२ सर्गे,—शास्त्रागमकथनं । भुवसेन-लोकाचार्य्यप्रभृतीनां पूर्वाचार्याणां
 नामकथनं । विद्वद्देशीयान्तर्गतकुलपुराधिपतेः विद्याधेश्वरीसमुद्रस्य पुत्रत्वेन जिनस्य जन्मादि-

कथनं । अथ सदेवस्य वासवस्य जिगामिषेककरणविवरणं । जिनस्य ब्रह्मज्ञान इति नामकथनं ।
 त्रिशद्वर्षं वर्षमानस्य विगतस्य हस्य तस्य वनगमनपुरःसरं द्वादशवर्षाणि यावत् तपस्यतो घातिसं-
 घातविनाशनाशनं केवलज्ञानप्राप्तिकथनं । अथ षट्षष्टिदिवसान्कीर्णवलम्बेन विचरतस्तस्य
 राज्ञः प्रगमनकीर्तनं । ततो रत्नसिंहासने पविष्टस्य जिनैन्द्रस्य समन्तात् रन्दादीनां देवानां कौ-
 ण्डिन्यादीनां पण्डितानां सशिक्षाणां दिग्गम्वराणां संयमपूर्वकमवस्थितिकथनं । अथ चन्द्रनाभि-
 धाना चेटकराजकुमार्यपि धैतेकास्वरसम्मीता भगवतः पुरःपरी बभूव । अवाप्नरे, साधूनां,
 अस्मरलाकस्थितदेवानां, नागकुमाराणां, किप्ररगन्धर्वदीनाञ्च तत्र समागमवर्णनं । अथ गीत-
 मनासा कञ्चिद् भगवन्तं तीर्थार्थप्रकाशनाय अन्वरोध । भगवानपि जिनधर्माद्यमुदाजहार ।
 तेनोद्देशेन यथा, संस्थानव्याख्या, समवायव्याख्या, आचाराङ्गतत्वायः, स्वरुततत्त्वायः, प्रशस्ति-
 चूडनं, ज्ञातधर्माकथा, श्रावकाध्ययनायः, श्रीमद्ब्रह्मगोचरः, अनुत्तरदर्शयः, प्रश्रव्याकरणं,
 विपाकसूत्रार्थः । दृष्टिवादाहर्दत्त्यादः । ततः सर्वेषां जिनैर्धर्मपञ्चणपुरःसरं स्वस्वज्ञानगमन-
 कथनं । मगधेषु जिच्छट्टहावस्त्रीनिर्माणादिकीर्तनं । धर्मतीर्थप्रवर्तनञ्च ।

१. धर्मैर्भो, — काशी-काशीन्द्रविङ्गमहाराष्ट्र-गान्धारादिषु सर्वेषु देशेषु जैनधर्मप्रचारकथनं ।
 जिनमुखोद्गता मागधीभाषां कर्णपुटेन पिवतां लोकानां शान्तिवर्णनं । पञ्चशैलपुरापरनामधेये
 राज्ञः स्थितस्य जिनस्य ऐश्वर्यादितर्णनं । अथैकदा सूरनरतिर्यक्प्रभृतीनां धर्मश्रुत्वा
 परितो भगवन्समुपविष्टानां पुरस्तात् जिनस्य धर्मश्रुमनकीर्तनं । तत्र भिज्जामिद्धभेदेन जीवस्य
 द्विविधलक्षणं । अथ ज्ञानावरणस्य पञ्चविधस्य लक्षणं, दर्शनावरणस्य नवभेदस्य भेदेन, अष्टा-
 विंशतिविधस्य मोहनीयस्य ज्ञानात्, चतुर्विधस्य आयुषः शेषशेषणेन, चत्वारिंशती नामधेयस्य
 गोचद्वयस्य च नाशेन, पञ्चविधस्य अस्मरायकर्मणः विध्वंसेन च जीवस्य भिद्धं भवति । अपि
 च मिहानां सम्यक्त्व-परमानन्ता-केवलज्ञान-केवलदर्शनादिरूपाष्टविधगुणकथनादिकं । अथ
 मोक्षस्य उदय-नाशेऽपशमरूपावस्थावितरणे अमिहोऽपि विविध इति निरूपणं । अमिहस्य चि-
 त्तिय्यादृष्टि-आसादन-सम्यक्चित्तिय्यादृष्टि-संयतसंयत-प्रमत्तसंयत-अप्रमत्तसंयत-उपशान्तकथाय-स-
 म्यक्कृष्टि-क्षीणकथायादिरूपगुणस्यानभिरूपणं । तत्र तत्र सुखदुःखप्राप्तिकारणकथनञ्च । पुनः
 भयाभयभेदेन जीवानां द्वैविध्यकथनं । कुदृष्टिमायालोभप्रभृतीनां फलकथनं । सधर्मासादिव-
 र्त्तनेन सुमानुष्यप्राप्तिसंथा कुकर्माभिः कुमानुष्यप्रापणश्चेति निरूपणं । इन्द्रियनिग्रहफलकथनं ।
 कल्पवेरश्चित्तानां कल्पपनामकानां देशानां अभिगम्यलक्ष्मिहलादिकथनं । सम्यग्दर्शनस्य दुर्ल-
 भलक्षणपूर्वकं तदभावं एव संसारसागरनिमज्जनकारणमितिनिरूपणं । पूर्वोक्तसम्यक्त्व-परमान-
 तादीनां कारणान्तिकथनं । संक्षेपेण सनत्कुमार-माहेन्द्र-शुक्र-महाशुक्रादिकल्पविवरणकीर्तनं ।
 तत्र दिव्यश्रुतानां गत्यादिकथनं । केषाञ्चित् पूर्वजन्माम्यस्य श्रुतभेदाङ्गकारणानां तीर्थक्षतां जि-
 नब्राह्मणमुद्धानेन निर्वाणप्राप्तिकथनञ्च । अथ जितशत्रुनामकस्य त्रेणिकराजस्य पुरतो गीतस्य
 चरित्रशस्त्रारकीर्तनं ।

० ४—३ मर्गे,—अलोकिकाशब्दान् अचनं यथा,—“न लोकको यतस्मिन् जीवाजीवात्मकाः परं” । तत्र जीवपङ्क्तयोरवस्थानाभावकथनं । एवं धर्माधर्मास्तिकादीनां तत्र गतिस्थानाद्यभावकथनञ्च । अथ अलोकिकाशब्धे लोकस्य स्थितिकथनं । लोकशब्दनिर्धचनञ्च । लोकस्य वेवासन-रुदङ्गभङ्गरीमटशास्त्रितिकथनं । तत्र चतुर्दशरज्जुविभागादिकथनं । लोकस्य घनवातादिविविधवायुपरिवेष्टितलनिरूपणं । वायूनां परिमाणादिकथनं । त्रिलोकमारोक्तक्रमेण अधोलोकमस्थानवर्णनं । तत्र नरकादिदृष्टान्तकथनञ्च । तिर्यक्लोकवर्णनमखेन द्वीपमागरदेशादिनिरूपणं तेषां संस्थानपरिमाणादिकीर्तनञ्च । ऊर्ध्वलोकवर्णनं । तत्र नक्षत्रलोकस्य तदितरज्योतिष्काणाञ्च धरातलात् दूरत्वादिकथनं । सिद्धानां जीवानां निवासादिकथनञ्च ।

० ५ मर्गे,—वर्णगत्यादिहीने वर्णनालक्षणः काल इति कालस्वरूपकथनं । मन्थगौणभेदेन तस्य द्वैविध्यनिरूपणं । अथ समयदृष्टीनौ वैविध्यं तथाविधस्य कालस्य विविधलनिरूपणं । निश्चासिञ्जाम-प्राणलोक-लवादीनां लक्षणकथनं । परमाणुलक्षणकथनं तथाचि,—आदिमथा-नहीनं विभागशून्यं अतीन्द्रियं मूर्धमपि अप्रदेश परमाणुं जानीयाद् इति । स्वप्नाकाशस्य षड्भिरङ्गैर्जातत्वात् तस्य षड्शत्वकथनं । तथा वर्ण-गन्ध-रस-स्पर्शैः पूरणं गलनञ्च कुर्यान्तीति परमाणूनां पङ्क्त्याभिधानत्वकथनञ्च । ततः संज्ञा-वृत्ति-रेणु-वालाय-यूका-यैव-अङ्गुल्यादिमानलक्षणकथनं । एवं कल्पपन्थमागरोपभादीनां लक्षणादिकथनं । यत्र क्रमेण वल्लूनां शक्तिरवसर्पति सा अवसर्पिणी, तदन्यथा तु उत्सर्पिणीत्युच्यते लक्षणकथनपूर्वकं तत्र प्रत्येकं षट्कालसमलनिरूपणं । तत्र अवसर्पिण्युत्पन्नलक्षणेन षट्समलनिरूपणं, यथा,—सुखमा, सुखमा, सुखमा, दुःखमा, सुखमा, सुखमा, सुखमा, दुःखमा, दुःखमा, अतिदुःखमा चिति । एतद्विज्ञानेन च उत्सर्पिण्यामु-चनीयं । अथ प्रथमेषु विषु सुखमासुखमादिषु कालेषु भारतभूमेः कल्पेष्टलभूषितत्व भोगभूमित्वादिकथनञ्च । ततोऽतीति सुखकारणे कालद्रव्यं गङ्गाभिन्नुद्योर्मध्ये दक्षिणभारते कुलकराणामन्य-तिकथनं । तत्र प्रथमतः प्रतिश्रुतिनामधेयस्य कुलकरस्य राज्यशामनविवरणकथनं । ततस्तत्पुत्रस्य सम्प्रतिनामकस्य कुलकरस्य विवरणकथनं । एवं क्रमेण क्षेमङ्कर-धमन्वर-मीमङ्कर-यथार्थ-विपुलवाहन-चक्रवर्त्यशस्त्रि-अभिचन्द्र-महदेव-प्रसेनजिह्मिकानां चतुर्दशकुलकराणामुक्त्यादिकथनं ।

० ८ मर्गे,—ऋषभस्य अन्तर्दिकथनं । तत्र, पुरा किल दक्षिणभारते नाभिर्नाम्न नरपतिरासीत् । तस्य हि महदेवीति नाम्ना सुलक्षणा धर्मपत्नी बभूव । अथास्या गर्भे भगवान् ऋषभदेवो जनिष्यति तदपुत्रा संवत्सराभा भवतीभिरितिपाकशामनशामनेन श्रीरुचीप्रथितिभिः सुरसुन्दरीभिः सादरं संख्यमाना महदेवी ‘भगवान् जिनदेवो ऋषरूपेण तदुदरे मुखवर्मानं प्रविशेति’ शुभखप्रदर्शनेन नितरामानन्दिता प्राप्ते काले जिनदेवं प्रसूयते । अथ सुरासुरनरकिन्नरगन्धर्वाद्यः सर्वे तसार्थं तीर्थंकरमवलोकयितुकामास्तत्र समाजस्युः । यतै हि प्रागेव सुरासुरादिजगत्त्रयं साकमितं तत्र तत्र आरभ्य तत्पुत्रं साकेतमिति समाख्यां प्राप । अथ भर्मादेशेन पर-

भरसुन्दरी देवमायया स्रुतिकामारं प्रविश्य शिशुमन्यं तत्र सुखसुप्तं निधाय च ततो जिनदेवं
भुमेवशिखरदेशं निन्ये । सुरपतिरपि सार्द्धं सुरासुरनिकरैः तत्र भगवतो जन्माभिषेकं विधाप्य
वज्रसूचिनं वर्णयः रत्नं सम्याय च रत्नजुगलभ्यामलक्षकार । अथ भगवन्तं अर्चयन्ति नास्त्रा-
सम्बोधयन्तस्ते हिरण्यगर्भ-प्रजापति-स्वयम्भू-प्रभृतिभगवन्नामनिर्ध्वजमखन तं तुष्टुः । समनन्तरञ्च
पौलोमी लोमाक्षितशरीरा स्वाकुमारोऽयं जिनदेवं पुनरेव अयोध्यानगरीसाम्राज्यं च सद्य एव
शिशुप्रदानेन तत्पितरौ नितरामानन्दसरसीषु निमज्जयाञ्चकार ।

८ सर्गः—अथ भगवान् शक्रं कराङ्गुष्ठे निषक्तं पीयूषं पिवन् प्रतिदिनं बालसन्द इव
उपचीयमानो सयं समनयस्केः वात्यक्रीडारममनुभूय । अनन्तरञ्च उद्दिश्यमानयौवनकुसुमांशो
नन्द-सुनन्दभिधानस्य कन्यायुगलस्य पाणिपीडनमकरोत् । अथ नन्दा, नन्दनं भरतनामकं
सुतामपि ब्राह्मीनामिकां युग्ममसूत । असूत च सुनन्दापि सद्यः सुतं सुतामपि लोकसुन्दरीं ।
अथ नन्दायाम् अष्टनवतिसंव्यामिताः पुत्रा दृषभसेनादयः क्रमेण जायन्त । ततो नाभेयस्य
भगवतः प्रजायां दुरवस्थादर्शनेन जातकषणस्य चतवाणेन, वाणिज्येन, शिल्पादिमन्यन्नेन च
क्रमेण चित्रिय-वैश्यशूद्ररूपविधिवर्षविभागकरणकथनं । अथैकदा नृत्यको नालाञ्जनाभिधा-
नामिन्द्रनेतकीं पश्यतो नाभेयस्य वैराग्योत्पन्नान्तरं देवैः प्रबोधितस्य तस्य शक्रादिवाच्याशि-
विकया मिदार्थवचनमनकथनं । ततः प्रयागचेत्रमनपूर्वकं केशान्छातकरणकथनं । अथ
ध्यानस्थं जिनदेवं परितः स्थितानां चित्रियाणां कृतसमाधितया भगवदभिप्रायमज्ञाननामत
एव नग्नानां देववाणीश्रवणेन कुश-चीवरवस्त्रलभारणवृत्तान्तकथनं । अथ षण्मासं यावद-
हताहारस्य नग्नस्य जिनदेवस्य श्वीधमणवृत्तान्तकथनं । अनन्तरमेकदा राज्ञः सोमप्रभस्य गृहे
सरूपस्थिताय जिनाय तेन राज्ञा इत्युसपूर्णः कलसो दत्त इत्यनेन दानतीर्थकरोत्यन्तिकथनं ।
अथ प्रतिपद्यः स्थानस्थापनं, पादप्रक्षालनं पूजनं, प्रणतिः, मनःशुद्धिः, वाक्यशुद्धिः, काय-
शुद्धिः, एषणाशुद्धयेति दानविधेः नवविधलक्षणं । अथ एकदा प्रलम्बजटाभारो जिनदेवः
पूर्वतान्पुराधिपतेः दृषभसेनस्य सकटास्याभिधानके मद्योद्याने न्यग्रोष्ठलस्याधः ध्यानयोग-
मास्थाय केवलज्ञानं लब्धवानितिवृत्तान्तकथनं । तत्र वृत्तान्तमिममुपश्रुत्य समागतानां भरतादीनां
जिनस्य सार्द्धैस्त्रयं सवलोकयतां प्रवचादिप्रवृत्तविवरणकथनञ्च ।

१० सर्गः—जिनस्य धर्मदेशनाकीर्तनं । तत्र दया, सत्यं, अनेयं, वज्रचर्यं, क्षमाहता,
पक्षेतानि सूक्ष्मातया यतिधर्म इति सूक्ष्मतया च गृहस्थधर्म इति निरूपणं । उक्तविधधर्मान-
ष्ठानेन च मोक्षो भवति । एतल्लक्षणो धर्मश्च श्रुतज्ञानात् जायते श्रुतज्ञानश्च द्वादशाङ्गमिति-
निरूपणं । तत्र अङ्गानि यथा,—पर्याय-चक्षुर-पद-भंघात-प्रतिपत्ति-अनुयोग-प्राप्तप्रप्राप्त-
प्राप्त-वस्तु-पूर्वार्थमिदं इत्यनेन श्रुतज्ञानविकल्पनिरूपणं । अथ वर्षपदाद्यवाक्कारभेदप्रवृत्तञ्च । अथ
पर्यायाङ्गे,—हृष्टिवादप्रदर्शनं । तत्र क्रियादृष्टिवादः तथाहि,—नियति-स्वभाव-काल-देव-पोरुषैः
सृष्टेः स्व-परनिव्यामित्यैः योगे प्रत्येकं जीवाजीवादेः नवपदार्थस्य भेदाः विंशतिः । यथा,—

आसि सतो जीवो नियतितः, आसि परतो जीवो नियतितः, आसि नित्यो जीवो नियतितः, आसि अनित्यो जीवो नियतितः, आसि सतो जीवः सभावतः, आसि परतो जीवः सभावत इत्यादिना । एवमजीवाद्यष्टपदार्थेषु योष्यं । अनेन प्रकारेण १८० भेदा भवन्ति । एवं सतः परदुक्तेः नियत्यादिपक्षकैः योगे जीवादीनि सप्ततत्त्वानि ७० सप्रतिमुखकानि भवन्ति । पुनः सतः-नियतिकासाभ्यां गुणितानि तत्त्वानि १४ चतुर्दश । इत्यनेन ८४ भेदाः भवन्ति । अतो नास्तिदुक्तेः पूर्ववदुक्तेः ८४ भेदाः । यथा,—नास्ति सतो जीवो नियतितः, नास्ति परतो जीवो नियतित इत्यादीनि । एवं अजीवादिषु षट्सु तत्त्वेष्वपि योज्यं । इत्यनेन क्रियावाद-दृष्टिप्रदर्शनपूर्वकं त्रिषष्टिविधक्रियावाददृष्टिनिरूपणं । तथाचि,—स्यादसि जीतः, स्याद्नासि जीव इत्यादिसप्तभङ्गैः गुणनीया नवपदार्थाः ९१ । अथ अज्ञानिकदृष्टिवादस्य विषयभेदकथनं । तथाचि,—सज्जीवभाववित्, असज्जीवभाववित्, सदसज्जीवभाववित् । अथ ज्ञान्यजीववित्, सद-वज्ञान्यजीववित्, असदवज्ञान्यजीववित्, सदसदवज्ञान्यजीववित् । एवमजीवादिषु ऊहनीयं । दिन्यदृष्टिवादस्य १२ द्वाविंशद्भेदा भवन्ति यथा,—मनो-वचन-काय-दशरूपैश्चतुर्भिः प्रकारैः जनक-जननी-देव-वृषति-ज्ञाति-बाल-दृढ-तपस्विषु विनयः कार्य इति । तथा परिकर्म, हृत्, अन्वयः, पूर्वगतं, चूलिका चैति परिकार्यादिभेदकथनपूर्वकं चन्द्र-सूर्य-जम्बूद्वीप-द्वीपमागर-व्याख्यारूपपञ्चप्रज्ञातिरूपणञ्च । एवमसर-पदादिभिरूपणं । सर्वेषां श्रोत्रज्ञां श्राव-कधर्मदीक्षाकथनञ्च ।

११—११ भग्ने,—जिनपुत्रस्य भरतस्य द्विजयवर्णनं । तत्र गङ्गासागरप्रदेश-दक्षिणा-त्य-मिथुदेश-हिमालय-दृष्यभगिनि-स्रेच्छदेशविजयादिकथनं । स्रेच्छराजादीनां भरताय कन्यो-पहारदानकथनं । अथ भरतस्य आदेशेन तदुधाटणं सखराज्यागानम्बरं प्रपन्नजिनदेवशर-णानां तेषां प्रश्रव्यादियक्षणकथनं । भरतस्य ऐश्वर्यादिवर्णनञ्च । भरतमित्रस्य आस्तिनपराधिपतेः जयाभिधानस्य सभायस्य पूर्वजन्मदृष्टान्तस्मरणविवरणकथनं । अथ सभायस्य जयस्य जिनशा-सनश्रवणानम्बरं प्रश्रव्यायक्षणकथनं । दृष्यभवेन-दृढरथ-कुम्भ-शत्रुसदन-देवशर्म-गणधर-धनदेव-नन्दनप्रभृतीनां चतुरशीतिसंख्याकानां गणिसङ्ख्यानां नामकथनं । तेषां दृष्यभवापरनामधेयो भग-वान् जिनदेव इति कथनं । अथैकदा गणिगणवेशितस्य भगवतो जिनस्य कौलासगिरिगमनपू-र्वकं परजिनलोकं शोकसागरनिमग्नं विधाय मिहस्थानगमनदृष्टान्तकथनं । तत्र हिन्देवताद्वयः सर्वं स्रष्टुमप्यष्टादिभिः भगवदेवं पूजयामासुरितिविवरणकथनञ्च । अथ भरतः ससुतमादित्य-यशसं राजपदं अभिषिञ्च्य जैनदीक्षां जग्राहेतिविवरणकथनं । तत आदित्ययशः सपुत्रं यशः-श्रुतिं राजपदाभिषिक्तं विधाय जैनशामनामुष्ठानेन निर्वृत्तिसमिधर्जगामेति कथनं । एवं क्रमेण बल-सुबल-महाबल-चतुर्बल-अस्यतबलप्रभृतीनामादित्यवंशीयानां सुतस्यसाराज्याभारानां चतु-र्दशसत्त्वमुखकानां निर्व्याणप्राप्तिकथनं । अथ वाञ्छवलनामकस्य जिनकौमारस्य सोमयशो नाम पुत्र आसीत् । स च सोमवंशस्य प्रवर्तको बभूव इति कथनं । तत्र सोमयशसः पुत्रो महाबलः ।

ततः सुभलः, ततो भुजबलः । एवमाद्याः पञ्चाशत्कीटिलक्षसंख्याकाः शैलवंशीया निर्वाणं ययु-
रितिकथनं । तथैवमयादीनां कौरवाणां निर्वाणप्राप्तिकथनं । एवं नाभयवंशीयस्त्रैवरमाश-
रत्नवत्सरवरपञ्चतीनां निर्वाणप्राप्तिकथनं । अथ सगराभिधानस्य चक्रिणः षष्टिसहस्राणि
पुत्राः समजायन् । ते खलु दशमेन क्षितिं भिन्नाः कुपितेन नागराजेन भस्मीकृताश्चेति निशम्य
सगरस्य जैनदीक्षया मोक्षप्राप्तिकथनं । सगरस्य अपरः पुत्रः सम्भवनाथो नाम, तस्युवः अभिन-
न्दनः, ततः सुमतिनाथः, ततः पद्मपद्म, ततः सुपाशौ नाम जिनेन्द्रः, ततः चन्द्रप्रभः, ततः पुष्य-
दत्तः, ततः शीतल इत्यनेन इच्छाकुलं ययुर्णनं ।

१४ सर्गः,—वत्सदेशे कौशाब्दी नाम नगरी आसीत् । तत्र सुमुखो नाम भरपतिर्बभूव ।
अथैकदा वसन्तमयसौ करिणमावृष्ट्य कालिन्दीपुलिनोर्यामं प्रविशेत् । तत्र हि वसन्तोत्सवे
कामिनीभेकां सर्वावयवसुन्दरीं निरीत्य, अवरोधवञ्जलपि सौम्यं तथा विना हृदयेन शून्य
इवाभूत् । अथ विदितवृत्तान्तेन सन्निष्ठा वनमालाभिधानया तथा सच राज्ञः समागमः कारित
इति विवरणकथनं । तयोः हरिरितिममाख्यानः पुत्रो बभूव अस्य च सदागिरिर्नाम पुत्रोऽभूत् ।
तत्रो हिमगिरिः, ततः सुनयः, इत्यादिना हरिवंशोत्पत्तिवर्णनञ्च ।

१५—१७ सर्गः,—हरिवंशीयसुमित्रममाख्यानस्य राज्ञो सन्निष्ठाः पञ्चावत्याः भस्मद्रुर्ध-
नष्टात्मकीर्णनं । अथ तद्गर्भं (सप्तशतकदाद्यां अवगणनचरै) जिनेन्द्रस्य जन्मवृत्तकथनं ।
अथ पुनरुत्पन्नसुखैः हृन्दारकृन्दैः कुशाप्रपरापरनाभयेयं राजाष्टहं परीत्य जिनदेवं प्रणम्य च
सुरसुन्दरीभिः तं कुमारमेवावत्यां समारोप्य गिरिराजाधित्यकायां सिंहासने कृताभिषेकं पुनरेव
जननीशुभाङ्गमारोप्य च मुनिमुनिरेति नाम्ना शिशुरभावाहृत इति विवरणकथनं । अथ कुमारः
सुरकुमारकनिकरैः संवेद्यमानः सुकुमारके केशारे वयसि वर्तमानोऽसौ रमणीरत्नेन समलङ्कितो-
ऽप्येकदा नभसि समुद्रितं जलधरमवलोक्य नितरामानन्दसन्देशमधिगच्छन्नेव प्रचण्डतरमावत-
सेगेन विलीयमानं तमाकलय्यैवमचिन्तयत् । अत्रो जलधरोऽसौ कालकवलितानां लोकानां
भरीरायुरादीनां विनश्यताम् प्रदर्शयन् उपदिशन्निव सामेवं कथमसमधिगमयामिति । अथैवं
निर्विद्यमानोऽसौ सुव्रतनामकं स्वतन्त्रं राज्याभिषिक्तं विधाय विगतस्युद्धतया सख्यं समाधौ
निरतो बभूव । अथैकदा षष्ठदिनानि यावत् कृतोपवासोऽसौ भिक्षायै वर्द्धिर्गमत् । अथ राज-
ाष्टनिवासीष्टभदत्तनामा कश्चित् तस्मै भिक्षां प्रददौ । अस्मिन्नेव समये पुष्यष्ट्यादिष्टपञ्चक-
ख्याणवर्णनं । मुनिसुव्रतस्य देहत्यागकथनञ्च । अथ सुव्रतस्य देवनामानं स्वतन्त्रं राज्याभिषिक्तं
विधाय निर्वाणं प्राप । अथ दत्तः सप्तलासिन्ध्यायां ऐलेयाख्यं पुत्रं मनोहरनीमासिकां तनयाञ्च
अजीजनत् । अनन्तरमेकदा दत्तः प्रजापतिः नवयौवनां मनोहराणां वीक्ष्य विचित्रहृदयतया
तामुपयेमे । इहापि रोषकषाधितेक्षणा तत्क्षणमेव ऐलेयेन सच्च दुर्गप्रदेशाभिमुखं प्रजगाम । अथ
ऐलेयेन नर्मदातीरे मार्जसिन्धौ नाम्ना नगरीं निर्माय कुणिमनामानं पुत्रं राजपदे प्रतिष्ठाप्य
तपस्यायै वनं विवेश । अथ कुणिमोऽपि वरदातीरे कुण्डिनाख्यं पुरं संस्थाप्य पुलोमनामके सुवे

राष्ट्रभारं निधाय तपश्चरन्त्यर्थं वनवानी बभूव । अथ तस्युवाभ्यां षोडश-चरमाख्याभ्यां रवातीरे
 इन्द्रपुरसंस्थापनकथनं । षोडशपुत्रेण सहीदकेन कुलपरसंस्थापनकथनं । ततः क्रमेण मत्स्य-
 योधन-माल-सूर्य-देवदत्ताणां वृत्तान्तकथनं । देवदत्तपुत्रस्य मिथिलानाथस्य विदेश-प्रपलकथनं ।
 ततो मिथिलानाथपुत्रादीनां हरिषेण-शङ्ख-अभिचन्दादीनां विवरणकथनं । अथ अभिचन्द्रस्य
 वधुनामा पुत्रो बभूव । तस्युवाणां वृद्धसु-महावसुप्रभृतीनां दशवस्त्रनां विवरणकथनं । क्षीरक-
 दम्बनामकस्य वेदविदुषः वसु-नारद-पर्वताभिधानाः त्रयः शिष्या अभवन् । तेषु पर्वतोऽभौ-
 क्षीरकदम्बस्य पुत्र आसीत् । अथैकदा वसुराजसभायां नारदपर्वतयोः शास्त्राभ्यां संभ्रतः, तत्र
 नारदेन कर्मकाण्डीयवेदभागस्य निन्दितत्वे समर्थिते पराजयं प्रापिते च पर्वतं वसुराजस्य
 पर्वतपक्षपातित्वेन तत्तल्लक्षमेवाधःपतनवृत्तान्तकीर्तनं च ।

१८, १९ सर्गे,—अथ मथुराधिपस्य यदौदत्यगादिकथनं । ततः सूरस्य सुवीरस्य च
 उल्लेखिकथनं । अथ सूरान् अश्वकटव्यादीनामुद्भवकथनं । सुवीराश्च भोजकटव्यादीनामूल्य-
 कथनं । अश्वकटव्याः समुद्रविजय-वसुदेवादिदशपुत्रकथनं । कुन्तीमहाभिषानकथाद्वयजन्मकथ-
 नञ्च । भोजकटव्येन उषसेन-महासेनप्रभृतयः पुत्रा बभूवुरितिकथनं । अथ सुवर्षादिषु जरासमस्य
 जन्मकथनं । तस्युवाणां कालवचनादीनां जन्मकथनादिकं । अथ सुप्रतिष्ठनामकेन दुनीचरेण
 राजशृङ्गेरिस्थितानां देवानां वृष्णीनाञ्च पुरतः नमिभाषितधर्मदेशनाकथनं । तथाहि,—अर्चि-
 सा, मत्स्यभाषणं, अलये, ब्रह्मचर्ये निष्कृष्टं चेति पञ्चधा साधूनां मन्त्रावृत्तानि । काथिकादिभे-
 देन त्रिविधगुणिकथनं । भर्तृनिष्ठप्रत्याख्यानरूपसमितिकथनं । देशतो हिंसादिनिष्ठिरुपा-
 णव्रतकथनं । दिग्देशनार्थदण्डभ्यो निष्ठिरूपगुणव्रतकथनं । अतिथिपूजादिरूपव्रतकथनं ।
 भामि-मधु-मधु-दुत-वेद्यादित्यागरूपनियमकथनं । व्रतादीन्वेतानि शृङ्खलासमूहद्वयमाधनानी-
 तिनिरूपणञ्च । तथा अमलभेदा जीवाः कर्षवशात् कुथेभ्यादिषु जायन्ते इति कथनं । अथ
 शृङ्खलीमल्लिहादिषु जीवविभागसंख्यादिनिरूपणं । ऐक्येन्द्रियादिषु ऐन्द्रियपयन्त जीवानां शरी-
 राद्यःप्रमाणादिकथनं । अश्वकटव्याः पूर्वजन्मवृत्तान्तकथनं । वसुदेवादीनां पूर्वजन्मकथनं । ततः
 अश्वकटव्याः समुद्रविजयाय राज्याभिषेकं वसुदेवश्च समर्थे सुप्रतिष्ठस्य अन्तर्वासी बभूव । तथा-
 भोजकटव्यादपि मथुरायासमर्थसेनमभिषिक्तं विषयं निर्यव्रतं अपाहृतिविवरणकथनं । अथे-
 कदा वसुदेवः समुद्रविजयस्य आदेशेन रमणीयेयान् वसन् ततोऽप्यत्र निष्ठगमनमभिभाषाया
 तत्रागतं ममालम्बनचलाम् कुलामिकां खलीकृत्य अहार । अथ 'कुमारचेष्टितैरीदृशैरेव त्वं बन्ध-
 नागारसीदृष्टं प्राप्स्यसि' माधिलेपं कुलया अवधोरितोऽसौ वचनमात्मनो विज्ञाय स्वपं प्रति वी-
 तश्रद्धतया नगरात् निष्क्रान्त्य श्मशाने स्तकमेकं निजालङ्कारणैरुल्लङ्घ्य च चिन्तामये तं निक्षिप-
 त्रैवमवाच 'आर्यैस्तमसो राजा पौराः सुखं जीवन् अश्मद्वयं उताशनं प्रविशामि' । अथसौ
 हृद्गन्धर्वमग्निप्रवेशं प्रदर्श्य ततो विजयधेयाख्यं पुरं प्रययौ । तत्र च स गन्धर्वविद्याप्रवीणस्य सुपी-
 वेतिनामधेयस्य कस्यचित् चित्रियस्य कस्यया सोमा-विजयसेनाभिधानयोः पाण्डित्यं कृत्वा

विजयमेनायामभूतनामानं पुत्रं जनयित्वा च ततो कस्याश्चित् मच्छट्यां प्रविवेश । अथामौ
विद्याधरकुमारयुगलप्रयत्नतः कुञ्जरावर्तनामधेयं विद्याधरनगरमगच्छत् । तत्र च मग्नाभि-
भिधानां विद्याधरकुमारीसुपथस्य कदाचित् तथा, समालिङ्गितोऽसौ चकारकनामकेन केनचित्
विद्याधरगुणा कृताऽपि आकाशमार्गात् भूमौ निपतन्नेव रूपलब्धाभ्यां यत्कुमारीभ्यां चम्या-
नगरीं गच्छन् । तस्मिन् चारुदत्ताभिधानेन केनचित् मञ्जतमौहर्दोऽसौ गान्धर्वविद्यारक्षसोद्वा-
टनेन गन्धर्वसेनानामधेयां याः राजकुमार्याः पाणिपीडनमकरोत् ।

२०, २१ सर्गः,—उज्जयिनीनाथस्य श्रीधर्मराजस्य बलिः, दृष्टस्यतिः, नमुचिः, प्रज्ञादश्चेति
चत्वारो मन्त्रिण आसन् । अथामौ राजा मार्द्वं सचिवमङ्गेन आकम्पनादीन् जैनमुनीन्
द्रष्टुमना नगरवर्तिष्ठानमागत्यौ । तत्र च तेषां संमर्शेण निर्व्वदमापन्नः पद्मनाभकं स्वतन्त्रं
राजपदप्रतिष्ठितं विधाय विष्णुकुमारनामकात् जैनमुनीनां अपाह । अनन्तरमेकदा राज-
मिहामनस्थितस्य पद्मस्य चिन्तानुवर्तनेन प्रमादमापन्नस्य च 'मप्राह यावत् त्वं राज्येश्वरो भवेति'
बल्ये वरदानपूर्व्वकमेकास्थितस्य तस्य पुरतो बलिविप्रकृतैराकम्पनाचार्यादिभिः संग्राहीतो
विष्णुकुमार आजगाम । आगत्य च स बलिविचछितं तस्मै निवेदयन् तस्यैवाद्येन बलिं
समाजयितुं हस्तिनागपुरं प्रति प्रचचाल । तत्र हि स बह्विधैः श्रुत्येनया मुनीनामवस्थानाय बलेः
सकाशात् पादत्रयभित्तां भूमिं लुब्ध्वा 'पापं पश्य मे पादत्रयं' इति ग्राह्येनैव महाकायतया
ज्योतिर्यक्रमासृष्टुर्न पादेनैकेन मेवं द्वितीयेन च मनुष्यक्षेत्रप्रदेशमाक्रम्य द्रुतीयस्यानकाशाला-
भात् प्रभावेणार्थं क्षुभित इव बभौ । अथ सुरासुरप्रस्थितिभिः सादरं प्रमाद्यमानोऽसौ शनैरेव
महाकायं मञ्जुल्यं प्रकृतिमापदे । अपि च तदनन्तरं देवादयो बलिं बद्ध्वा विनिर्गच्छ च
दुरात्मानं तं देशाग्निध्यामयासासुः । इति प्रसङ्गेन विष्णुकुमारचरित्रवर्णनपुरःसरं विस्तरं
चारुदत्तचरित्रकथनं । तत्र गणिकाकलिङ्गमेनादुहितुः वसन्तमेनाया विवरणादिकथनञ्च ।

२२—२४ सर्गः,—अथैकदा फाल्गुनेऽसौ गन्धर्वमेनया सद्यः वसुदेवस्य पाशं जिनेन्द्रप्रतिमा-
पूजनाय तस्मिन्निप्रवेशकाले ज्योतीं कामपि नीलात्यलदलश्यामां कन्यां पश्यतो मुनेर्विकार-
दर्शनेन ईर्ष्याकलुषितहृदया गन्धर्वमेना लरितं द्वारालरेण तं जिनेन्द्रमग्निं नीत्वा तेन सह
सोबावत्सा भगवन्तं तुष्टाव । अथ खट्वहमागत्य पादपतनेन त्रिधां प्रमाद्यतो वसुदेवस्य निकटे
काचित् दृष्ट्वा धरी, विद्या आजगाम । सा च दत्ताशीर्वादा कृतामनपरिग्रहा मती तमेवमाह
राजन् श्रूयते चैवमायुष्यता यत् पुरा किल दृष्टमेवरो निजतनवे भरते विन्यसराज्यभारः
प्रश्रया अपाह । तदा खलु उपमायायाः बहवो राजजन्त्रियाः तपसि निरता आसन् ।
तेषु नमि विनमिनामानां बभौ धातरो जिनभक्तस्य पादयोः निरतावभूतां तेन हि अत्यर्थं प्रमा-
दमभ्युगच्छन् जिनभक्तोऽसौ दिव्यदिव्यभिधानाभ्यां तयोः पत्नीभ्यां विद्याकोषं प्रददे । तत्र मनु-
साव-कौशिक-गेरिक-गान्धार-भूमिपुण्ड-आदित्य-योगमचर-मातङ्गप्रस्थतयोर्विद्याचार्या इतिक-
थनं । किञ्च, गौरी-प्रज्ञा-रोहिणी-चन्द्रारिणी महागौरी-महाश्वेता-मायूरी कालमुषीप्रस्थतीनां

विद्यानां नामकथनं । तथा,—दैत्य पद्मग-मातङ्गादिभेदेन अष्टौ विद्याधराः कथिताः, तत्र विद्यानां नाम्ना तेषां नामत्रयपदेश इति कथनं । तथा हि गौरीणां गैरिक, कौशिकानां कौमिक इत्यादिनां स्वयम्भूषाः । तत्र विनमिकुलतिलकस्य सातङ्गाभिधानस्य विद्याधरपतेः गोत्रजाहं हिङ्गणवती नाम । पार्श्वजिनेन्द्रदेवस्य पूजावसरे या खल्वायुष्मता अवलोकितपूर्वा नीलयशा नाम भर्तृकी, मा हि सदङ्कुलान्तितेति तस्यां प्रीतिर्मे निवराससि । अथेयं भवदर्शनादारभ्य श्रुत्येव हृदयेन परित्यक्तपानाशना मतमेव परतः स्फुरन्तं त्वामेव पश्यन्ती सदनानिभूमिं नीता । तदभूना दर्शनदानेन भवतैव कृतार्थी कथयन्तादृशो जन इत्युक्ता चिरञ्जिवती ततो निश्चक्राम । अथेकदा निशायां वेतालकन्यया अपहृष्टरितोऽसौ वसुदेवो विद्याधरपुरार्थिष्ठितं श्रीमन्तं नाम गिरिवरं प्राप्य तत्र नीलयशसः पाणिग्रहणं विधाय च पौरजनप्रमुखात् तस्या अन्नादिविवरणं श्रुत्वा । अथ नीलकण्ठरूपधारिणा नीलकण्ठाख्येन विद्याधरेण नीलयशोऽपहरणशतान्कीर्तनं । दीनवेष्टेन वसुदेवस्य देशभ्रमणकथनं । अथ सोमश्रीतिनामिकया कथावित् कन्यया सह वसुदेवस्य विवाहकथनप्रसङ्गेन समरपुरोहितकृतमामुद्रिकशास्त्रममविवरणकथनं, • तत्र विल्लरेण नराणां शूभाशूभलक्षणनिरूपणं । अथ वसुदेवस्य तिलवत्पुत्रगमनपूर्वकं राक्षसवधानकर्त्तुं पृथग्गतं कन्यापाणिग्रहणशतान्कथनं । ततस्तस्य वेदमाभ्युद्यमनपुराचरं कपिलश्रुतिनामकं राजानं निपात्य तत्कन्यायाः कपिलायः पाणिग्रहणवर्णनं । तस्याश्च तस्य कपिनाभिधानपुत्रजननकथनञ्च । अथ वसुदेवस्य शान्तगङ्गापुरी-जयपुर-भद्रिलपुर-इत्यावर्द्धनपुरगमनपूर्वकं तत्रत्याभिः राजकुमारीभिः सह विवाहवर्णनञ्च ।

२५—१८, मर्गे.—अथ इलावर्द्धनपुरपुरन्दरे दधिमखेन सह वसुदेवस्य संवादेन कौरवा-न्धयस्तस्य कार्त्तवीर्यस्य कामधेनुनिमित्तं जसदग्निनिपातनं, तथा परशुरामेण कार्त्तवीर्यनाशनादिविवरणकथनं । अथ परशुरामः (मग्नकृतः) निःश्रवियां श्रियवीमकरादितिकथनञ्च । अत्रावसरे कार्त्तवीर्याज्जुनसादृशी अलङ्घनी आभीत् मा हि ज्ञासद्ग्राभयेन प्रपत्याय कौशिकस्य मुनेरायमे सुभोसनामकं पुत्रमेकं सुपुत्रे । अथामो सुभोसयुक्तेण जामदग्न्यस्य गिरिङ्कला एकविंशतिवारान्, अत्रावस्था श्रियवी चकारेतिशतान्कथनञ्च । सदनवेगया सह वसुदेवस्य विवाहवर्णनं । तस्यां तस्य अनादृष्टिनामकपुत्रोत्पादनकथनं । अथ सदनवेगाक्षपधारिणाः शूरपनद्याः वसुदेवग्रहणपूर्वकमङ्गीचगमनं, ततो भन्तावबहस्य तस्य परिचाणलभानकर्त्तुं कन्यापुरगमनपूर्वकं वेगवत्याभिधानया विद्याधरकुमाय्यौ सह विवाहवर्णनञ्च । प्रसङ्गात् नमिर्वेगजातस्य विदुर्दृष्टस्य शतान्कथनं । विदेहनगरवासयस्य मज्जथमन्त्रेचरितकीर्तनं पुरा किल यावत्स्यमे-षोपुत्राभिधानः चोर्णापतिरभूत् । तस्य हि प्रियङ्गुसुन्दरीतिमप्राप्तिना सुसंज्ञा कुमारी बभूव । अथ वसुदेवस्यस्याः पाणिग्रहणकथा तस्युरीसभ्यपुत्र्य वाञ्छोद्याने अवस्थितिं चकार । तत्र हि तस्य केनचित् विप्रेण सह संवादेन खगध्वजमार्चिषोपाख्यानकीर्तनप्रसङ्गात् अलकापुराधीशसचि-वस्य हरिगुणनामधेयस्य नासिकेकालवादिनां विवरणकथनञ्च ।

१८—१९, सर्गे,—श्रावण्यां कामदेवगृहाख्याया प्रसिद्धस्य जैनमन्दिरस्य नामकारणकथन-

मुखेन कामदत्तनामकश्रेष्ठस्थापितरतिकामप्रतिमागृहान्तकथनं । अथ कामदत्तान्वयजातस्य कामदेवनामकश्रेष्ठिनः समूर्णपूर्णचन्द्रमुखी बन्धुमती नाम कन्यका आसीत् । वसुदेवोऽपि प्रत्यहं कामदेवगृहं प्रविश्य जिनेन्द्रमध्यर्चां सरति रतिवक्त्रमभूपूजन् । अथ मन्मथेन कामदेवेन तस्मै बन्धुमती समर्पितेतिवार्त्तां राज्ञ एणीपुत्रस्य पुत्री निशम्य वसुदेवमैन्दुर्यास्यतं निषीध च मित-
राभनुरक्तेयं तत्पित्रा वसुदेवाय प्रदत्तेतिविवरणकथनं । एणीपुत्रस्य जन्माद्विष्टान्तकीर्तनञ्च । गम्भस्यङ्गनगराधिपतेलनयया प्रभावत्या साङ्गे वसुदेवस्य विवाहवर्णनं । अथ तस्य श्वेच्छराजसु-
ताया आरायाः पाणिग्रहणपूर्वकं तस्यां जरत्कुमारनामकपुत्रोत्पादनकथनं । अथ अरिष्टपुरपरि-
रस्य रुधिरस्य तनयाया रोहिण्याः स्वयम्बरमर्मा समुद्रविजयजरासन्धादयो वरवो राजानः
समाजयुः । तत्र वसुदेवोऽपि भावलक्षितवेशलस्ये । अथ रोहिणी तस्येव कण्ठदेशे वरमान्यं
प्रददौ । अथ वज्रभिः राजन्यवर्गस्यैव समुद्रविजयेन च सह तस्य युद्धे अयलाभकथनं । ततो
विजयो 'तसुदेवोऽयमिस्मि' प्रत्यभिज्ञाय भ्राष्ट्रसेहान् तमालिलिङ्गेतिविवरणकथनं । अथ रोहि-
ण्युः शूरचन्द्रनिमपत्र एकः समजायत, स च सुतरासभिरामतया राम इति समाख्यामाप । अथ
वसुदेवस्य परिणीताभिः सख्याभिः साङ्गे माकेतनपुरीप्रत्यगमनमहासुखवर्णनञ्च ।

१९—१४, सर्गे,—अथैकदा धर्मदक्षिणारदेः स्वभिष्योः कौमोदिभिः सह वसुदेवो जरासन्ध-
दिहृद्यया राजगृहं अगम । तत्र च यो हि सिंहपुङ्गवानिर्गमिहरथ जीवयाहं गृहीला मां
दर्शयिष्यति तस्मै ईक्षितेन साङ्गे देशेन सुतां मे दास्यामीति, घोषणं श्रुत्वा वसुदेवः कमेन वीर-
पताकामग्राहयत् । कंसाऽपि गुरुशामनादेव सिंहारथे बद्धा जरासन्धस्य पुरतस्तमपदीचकार ।
अथ कंसस्य जन्मगृहान्तकथनं । तत्र कौशास्त्रीवामिन्या मद्यकारिण्या कयाचित यमुनाप्रवाहे
सङ्गुषाबोऽसं प्रातः सुतनिर्गेषेण प्रतिपालितचेतिकथनं । अथ जरासन्धः सङ्गुषां तामानाय्य
तत्रोद्भूतलक्षितलिपिपाठेन पद्मावत्युपसेनयोः पुत्रोऽसाविति स्वभागिनयाय तस्मै कन्यां जीवद्युग्मं
प्रददौ । अथ कंसाऽपि मयुरासभ्युपेत्य स्वपितरमुपसेनं कारागारे निक्षिप्य च राजपदप्रतिष्ठितो-
ऽसौ वसुदेवमानीय स्वभारदेवको गुरुदक्षिणात्वेन तस्मै प्रायच्छत् । अथैकदा जरासन्धकुमारी
जीवद्युग्मः कंसमेवं प्राह मया अतिमुक्तकमुनेः प्रमुखात् श्रुतं देवक्या गर्भे यो हि भविता स खलु
पत्युः पितृहन्ते स्युरिति । अथ निशम्यैतत् कमेन वसुदेव प्रताप्य प्रभूतिमभये वामा देवक्या
मद्युग्मेऽस्त्विति वरः प्रार्थितः सोऽपि अविज्ञातशतान्तलक्ष्मिं वरं प्रददौ । अथ देवकीवसुदेवाभ्यां
कंसोद्भूतस्य अतिमुक्तकमुनेराश्रमगमनपूर्वकं स्वावस्थानिवेदनं । तत्र उपसेनकंसादीनां जन्मादि-
विवरणकथनं । देवकीसमाज्ञासनञ्च । तत्र देवक्याः सप्तमे गर्भे शङ्खपद्मगदामिधारी जन्मपक्षं
विधाप्य कंसादीन् निहत्य च विधेषां क्षितिं भोक्ष्यतीतिकथनं । देवक्याः अन्येषां षष्ठां पुत्राणां
रामस्य च पूर्वजन्मगृहान्तकीर्तनं । तत्र स्वपद-देवपाल-अनीकदत्त-अनीकपाल-शक्र-जित-
शक्रनामकदेवकीपुत्राणां समासमरणमावकथनं । अथ जिनेन्द्रस्य अरिष्टनेमिरतिकथनप्रस्तावेन

सहापवासविधिकथनं । तत्र सर्वतोभद्रनामकतपोविधिनिरूपणं । अत्र हि उपवासाः ७५ + पारणस्य २५ एवं दिनानि मिलित्वा १०० व्रतसंख्याकानि भवन्तीति श्रेयं । अथ सहापवासेतोभद्रतपोविधिकथनं । अत्र हि उपवासाः १८६, पारणस्य ४८ । एवं दिनानि मिलित्वा १५५ पञ्चवत्स-रिंशद्वारसमेकसंख्याकानीति । अथ त्रिलोकसारतपोविधिकथनं । अत्र उपवासाः ३०, पार-णस्य ११, एवं दिनानि मिलित्वा ४१ एकवत्सरिंशत्संख्याकानीति । एवं क्रमेण वनमध्यतपोवि-धिकथनं । शृङ्गमध्यतपोविधिकथनं । मुरजमध्यतपोविधिकथनं । रक्षावलीतपोविधिः । द्विका-वलीतपोविधिः । मुक्तावलीतपोविधिकथनं । रत्नावलीतपोविधिः । कनकावलीतपोविधिः । सिन्धु-निष्क्रीडिततपोविधानं । मेघपत्तिविधिः । विमानपत्तिविधिः । (शा) सातकुशविधिकथनं । सप्त-सप्ततपोविधिः । तथा,—शृङ्गार-मननवम-दशदशमदिद्वाविंशतपोविध्यानां विधान-कथनं । अथ एककल्याण-पञ्चकल्याण-पञ्चविंशतिकाख्याभिधानानां तपसां भावनादिविधिकथनं । अथ भाद्रशुक्लसप्तम्यां परिनिर्वाणाविविधिकथनं । भाद्रकृष्णषष्ठ्यां सूर्यप्रसाख्यविधिः । तत्र चयोदश्यां चन्द्रप्रभनामकविधिकथनं । एवं कुमारसम्भव-सुकुमार-सम्भारविप्रभतीनां विधि-कथनं । तथा,—जिनकथिते मेघसमस्ये निःशङ्काद्यष्टगात्रज्ञा दर्शनविशुद्धिरित्याख्यायते । इत-दनुष्ठानेन च तीर्थकरस्यैव प्रकृतिर्भवतीति कथनं । ज्ञानादिषु ज्ञानादिवट्सु च कर्षायविनिह-त्या सच्च-आदरो विनयसम्प्रभाष्यः । तथा श्रीलङ्घनतरङ्गाद्याम् अनवथा कायमनोवचनवृत्तिः, अनन्तसारविधानः । तथा जम्भ-अरा-सुराभय-मानस-शारीरदुःखसम्भारानां संभारानां भीष-ल-सम्बन्ध इति कथ्यते । इत्यनेन प्रकारेण ज्ञानयोग-त्याग-साध्यान्गावेश-समाधि-वेद्यादयः-बन्ध-नाप्रतिज्ज्ञान-कायेश्वर्य-सार्धप्रभावन-प्रवचनवत्सलतादिलक्षणकथनम् ।

२५—१७, सर्ग,—अथ देवक्या द्यूम्पुत्रजनने देवानां तत्र श्वेतपर्वतस्य सापनपूर्वकं तत्पुत्रवृद्ध-पञ्चाननमस्त्वलकागमनकथनं । कंसजुतन्मसपुत्रद्वयं गृहीत्वा शिलातले ताडितवानितिक-थनं । एवं बारववेष देवक्याः षट्पुत्रजनने देवेषु रत्नार्ण, कंसस्य तु सप्तशतस्य शिलातले श्वेतपुत्र-ताडनवृत्तिं विवरणकथनं । अथ दशक्याः सुप्तप्रदर्शनपूर्वकं गर्भधारणकथनं । भाद्रशुक्लदशम्यां शङ्खचक्राकिलचित्तस्य अधोलजस्य देवकीपुत्रत्वेन जन्मपञ्चकथनं । अथ बन्धुदेवः स्वपिता-दृष्टातपत्रं कृष्णमङ्क निषाद्य दीपशङ्केन दृष्टमरूपधारिणा नगरत्वेन प्रदर्शितमासीत् । भगवत्-प्रभायं पीनप्रवाचां यमुनासुषीर्यं कल्याणसमुपेत्य च तत्कल्याणपर्वकं तत्कल्याणं श्रीकृष्णं संस्थाप्य स्वर्गमेव मथुरासाजगमेति दृष्टान्तकीर्तनं । अथ कंसस्य देवक्याः स्वर्गिकागारं प्रविष्टा 'कदाचिदमुष्याः पतिरर्हमे भवेदिति शङ्कया तां कन्यां समाहूय नाभिकाण्डेन दूषकं ताडनदृष्टान्तकीर्तनं । अथ कृष्णस्य पूतनाशकटासुरवध-यमलाक्ष्मीमेघन-मोघवर्द्धनधारणादि-दृष्टान्तकथनं । अथैकदा देवक्या मन्दास्यगमनपूर्वकं श्रीकृष्णदर्शनदृष्टान्तकथनं । अथ बलदेव-कृष्णार्भा मथुरागमनपुरःसरं केशि-गज-चाक्रमुष्टिकनिपातनदृष्टान्तकथनं । अथ कंसवधवारं उपमेययारभ्य दानदृष्टान्तकथनं । राजताम्रिनायस्य सुकेतोः कन्याभ्यां देवतीसत्यभासाभ्यां अथ

रामकृष्णपरिविवाहकथनं । अथ जरासन्धस्य दुष्टिदपरिदेवितेन अत्यर्थं समग्रद्वन्द्वस्य रामकृष्ण-
निधनायै काशयन्नाभिधाननिजपुत्रप्रेरणं तथा अतुल्यमात्मानैनामकपुत्रैरेव रामकृष्णभ्यां तस्य
निधनदृष्टान्तकथनम् । अथ जरासन्धप्रेरितस्य तदुध्वातुरपराजितस्य ताभ्यां पराजयकीर्तनम् ।

४८—४०, सर्ग,—अनावसरे कुवेरपत्न्याः शिवाया सुखप्रदर्शनादिदृष्टान्तकथनम् । तद्वर्गे
अग्निहोत्रेनामकस्य जिनेन्द्रस्य जन्मदृष्टान्तकथनम् । पूर्ववत् पुरन्दरादिदृष्टान्तकथनस्यैवार्थतया
पुरन्दरदुन्दर्या शिवातनययुद्धपूर्वकं तेभ्यः समर्पणविवरणकथनम् । अथ तेषां सुमेधशिखरनी-
तस्य शिशोरभिधेकनामकरणादिकरणविवरणकथनम् । अथ गणेन महेन्द्रकृतजिनेन्द्रलोचकथना-
दिकथनम् । अथ जरासन्धः धातुनिधनवार्तां श्रुत्वा क्रोधेन जलप्रिव यदुकुलनिधनाय सार्द्धं सतु-
रवक्षसैः सद्युगसुदिश्व प्रपथौ । दृष्टान्तमिममालय्य तद्विजयमिति मत्वा दृष्टिभोजयादवाद्यः
सर्व्वं सार्द्धं प्रियजनेः वाक्पथं दिशमदिश्व गन्तुमारभित् । अथ जरासन्धोऽपि तेषामनगामी बभूव ।
अथैकदा यादवाद्यः सर्व्वे विन्ध्यगिरिसुपान्स्थितशमासाय जरासन्धश्चानुवर्त्तन्तं निशम्य च
युगस्य या तं प्रत्येक्षन् तदा खलु दैवनिधेगेन भरसार्द्धनिवाभिभिः दिव्यमामय्यादेव वज्रशक्ति-
निर्गमिताः । अत्राकारे समुपस्थितोऽसौ जरासन्धः आलामालाभिर्दृष्टमानसिब यादवबलं पश्यन्
तत्रागतं दृष्ट्वामेकामशङ्कन् । 'भद्रे विपुलः कस्यायं स्वभावो दृष्टत इति । सा च यादवशक्ति-
मेवमुवाच, देव युवतां, राजगृहधरिपतेरमितप्रभावस्य जरासन्धस्य प्रभावेण सशस्त्रद्वन्द्वानां
शान्त्यै सागरमाश्रितानामपि यादवानां तमासन्नवर्त्तिनं विज्ञाय सबलानां तेषां वज्रप्रविष्टानां
चितारजिह्वितं पुरतो दृश्यत इति । अथ निशम्य अरतीवाक्यमेवं विस्मितोऽसौ सद्यः सुहृज्जनैः
प्रतिनिहत्य च राजगृहमाजगाम । अथ यादवोऽपि उपकण्ठमुदन्वतः कृतनिवेशना यथा सुखम-
वतस्थिरे ।

४९—४४, सर्ग,—द्वारकानिर्गमणं । श्रीकृष्णस्य राजन्यवर्गकन्यापरिणयनकथनम् । मेमकुमार-
संभवेनविवरणं । नारदस्य द्वारवत्यामागमनकथनमुखेन तस्य जन्मविवरणकीर्तनम् । तत्र दैव्य-
पुरनिवासिन उच्छृङ्खलेः सुमित्राभिधेयस्य तापसस्य पुत्रोऽयं देवानामनुग्रहेण अष्टमे वर्षे मरुहस्य-
जिन्नागममधीत्य अधिगम्य च आकाशगामीनीं विद्यां साधनिषेवया संयमासंयमैः क्षेमै-इति
दृष्टान्तकथनम् । नारदस्यापदेशेन श्रीकृष्णस्य वक्षिणीहरणविवरणकथनम् । अथैकदा श्रीकृष्णेन
वक्षिणीमुसनिष्ठूतं ताम्बूलमंशुकान्तेन संगेय ईष्यकषायितायाः सैत्यभासायाः शसनमन्त्रि-
गणेन तेन तदगन्धवस्त्रितं युद्धा अपहरन्ती सेयं परिहसिता आप्रहृष्टातिशयेन रूपिणीं देवता-
सिब वक्षिणीं निकृष्य विकीर्य च कुसुमाञ्जलिं पादयोस्तस्याः स्वमीभाष्यमयाचेतेति दृष्टान्तक-
थनम् । अथ वक्षिण्याः पुत्रजननामकारं भूमकेतुनामकेनादुरेणापहृतस्तमयोऽस्याः खदिद्राट्याम-
धत्तवक्षिण्यायाः स्थापितोऽसौ मेघकूटधराधिपस्य कालपम्पराकृष्णस्य राज्ञो महिष्य कनकमालया
समधिगतः पुत्रनिर्विशेषेण प्रतिपालितश्चेति दृष्टान्तकीर्तनम् । अथ नारदस्यापदेशेन पुत्रवार्ताजि-
ज्ञासया तमेव श्रीकृष्णः प्रेरयासास इति विवरणकथनम् । ततो नारदस्य विदेशवाभि-सीमन्धर-

नञ् । अथ कृष्णमभिषेचयितुं सवत्स्रस्य जरासन्धस्य द्वारकागमनदृष्टान्तकथनं । यादवमागधयोः युद्धे समवेतामां तदुभयपक्षमाश्रितामां प्रत्येकं नामादिकथनं । तत्र महासमरवर्णनं । कृष्णकृत-जरासन्धवधवर्णनञ्च । अथ जरासन्धस्य मिथुनानन्तरं द्रोणदुर्योधनदुःशासनादीनां निर्वेदमा-पन्नानां विदुरसमीपात् जैनदीक्षादिप्रवृत्तिकथनं । कर्णस्तु यत्र सुदर्शनोद्याने कर्णकुण्डले विश्वाय दम्बयसमीपात् जैनदीक्षां अयाच, तत्स्थानं कर्णसुवर्णाख्यया सुविख्यातमितिकथनं ।

५२—५४, सर्ग—जरासन्धप्रभृतीनां यादवानामानन्दस्थानमानन्दपुरमित्याख्यां जैनसन्धि-रसुत्तरं जातमितिकथनं । अथ श्रीकृष्णस्य दक्षिणदेशादिविजयवर्णनं । तेन च मरुदेवाय यदु-चंशीयाय राजादृष्टपरम्, उग्रसेनसुताय साधुरं, पाण्डवेभ्यः ह्यस्त्रिनपूरं, बल्लभनाभाय कोशल-पुरञ्च दत्तमितिकथनं । अथैकदा नारदस्योपदेशेन धातकीखण्डभारतामर्गतासरकङ्काभिधान-पुराधिपस्य पद्मनाभस्य द्रौपदीहरणदृष्टान्तकथनं । अनन्तरं विदितदृष्टान्तानां पाण्डवानां सार्धं बलकेशवादिभिर्गुरुबलैश्च देवरायसाहाय्येन स्वर्गाभिमुखीयं तत्पुरं समुपस्थितानां तेषां द्रौपदीपनद्वारविवरणकथनं । अथ भूय एव तेनोपायेन सागरमुन्नीर्यै वेलायां समागतानां मूल्यभूधरयोभादर्शनेन हृतेचित्तानां तेषां तत्र मथुराभिधानपुरीनिर्माणपूर्वकमवस्थानादि-विवरणकथनं ।

५५—५६, सर्ग—वाणदुर्हिता उपया सञ्च प्रयुक्ततनयस्य अन्तिहृदय विवाहादिवर्णनं । श्रीकृष्णस्य वकिष्ठादिभिः सञ्च रैवतकविचारवर्णनं । नेमिजिनस्य वैराग्योत्पत्तिविवरण-कथनं । इन्द्रादिभिः सुरनिकरैस्तस्य अभिषेकानुष्ठानदृष्टान्तकथनं । अथ बलकेशवादिभिर्मिषि ध्यानोऽपि जिननेमिस्तपस्वरणार्थं गिरिराजं जगामेतिविवरणकथनं । तत्र जिनस्य ध्यानानु-ष्ठानकथनप्रसङ्गेन ध्यानस्वरूपकथनं । तत्र अस्त्रिरस्य मनसा धनसंघननतया एकाग्रचित्ताया अन्तर्निरोधे ध्यानमितिरूपणं । तच्च दुःखविघाताय अनुष्ठेयं । ध्यानस्यैव रौद्रहृति द्विविधं । तत्र बाह्यमात्मरहति तद्वैविध्यं । बाह्यञ्च आक्रन्दनादिकं । आत्मरन्तु चतुर्भेदं यथा, अन्यादेयस्य विषयस्य अनुत्पत्तिचिन्तनं, उत्पन्नस्य च तस्य वियोगचेष्टा, तथा मनोज्ञैस्तुविप्रयोगस्यानुत्पत्ति-चित्कनं, उत्पन्नस्य च तद्वियोगस्य अन्तर्चिन्ता चेति । तत्र अनुपादेयदुःखस्य साधनं चेतनादि-कमिति ज्ञेयं । तच्च बाह्यविषयशब्दादिकम् । आध्यात्मिकं वातादिप्रकोपजं । शरीरं दन्तशूलादि-जिबम्बनं । भानसञ्च शोकदोर्मनस्यादिकमिति चतुर्विधं । सन्धेः स्यात् समनोज्ञस्य उत्पत्तिमाभू-दितिचित्ताप्रबन्धं श्लाघार्थं ध्यानमिति ज्ञेयं । एतत्तु मलाविलमिति समाख्यातं । संकल्पाश्रयमानरूपं द्वितीयम् । उत्पन्नस्यामनोज्ञस्यास्य कथमभावः स्यादिति । अथ मनोज्ञस्य पुनः कलत्रधनधान्यादेः सुखसाधनं बाह्यमिति ज्ञेयं । आध्यात्मिकञ्च तत्पिप्तादिषायेन आरोग्यादिकं । मानसं खलु सौमनस्यादिरूपमिति । अथ ऐहिकामुत्रकस्य मनोज्ञस्य वस्तुना विप्रयोगो माभूदिति संकल्पसूती-यसार्थं ध्यानं विज्ञातव्यं । अथ पूर्वोक्तस्य मनोज्ञविप्रयोगस्य अभावे अथर्वसान चतुर्थे मार्गे ध्यानमिति । अथ रौद्रस्य ध्यानस्य हिंसा-संरक्षण-क्षेप-स्वधानन्दभेदेन चातुर्विध्यकथनं । तत्र

विंशतिषु यथायथमभिरेचिः विंशत्यम्बा इति ज्ञेयं । अथ समुच्चयः परिहृत्य आर्त्त-रौद्रे हे पापशाने भावशुद्धिमाधनेन योगसम्यक् धर्मस्थानं कुर्यादिति । धर्मश्च बाह्याध्यात्मिकभावानां याद्यात्मनः अथवभाय इति तथा धर्मादभेदेन ध्यानं धर्मस्थानमिति च ज्ञेयं । तच्च बाह्याध्यात्मिकभेदेन द्विविधं । तत्र स्वार्थमार्गणशीलगणादिष्वनुरागिता वाद्यं । आध्यात्मिकमपि अपारविषयादिभेदेन दशविधं । तत्र संसारहेतूनां प्रवृत्तीनां कथं वर्ज्यं स्यादिति चिन्ता प्रबन्धसम्बन्धः अपारविषयं नाम प्रथमं । पृष्ठाणां प्रवृत्तीनामात्मसात्करणार्थं संकल्पमन्त्रतिथिपायविषयं नाम द्वितीयं । जीवानाममादिनिधनलक्षेण योग-संज्ञाश्रयणादिचिन्तन जीवविषयं नाम तृतीयं । तथा स्याद्वाद्प्रक्रियावलम्बनेन तत्कौमुदिराजः पुंसः सम्मार्गाश्रयणं हेतुविषयमिति क्रमेण जीवविषय-तिपाकविषय-विरागविषय-भावविषय-मस्थानविषय-आध्यात्मिक-यानां स्वरूपकथनं । अथ शुक्लस्थानं च गृह्यते, परमशुक्लश्चेति द्विविधं । तत्र प्रथमं तावत् यच्च कल्पयादिषु वितर्कस्य प्रथक्तेन वीचारादितु तल्लक्षणं । वीचारश्च अर्थयत्नयोगानां क्रमेण संक्रमः । तत्रार्था ध्येयो वद्वनं शब्दो योगश्च वागादिलक्षण इति निरूपणं । तदनेन ध्यानेन अविनिर्गमामसौ मुनिः सोऽस्योपशमं कुर्वन् द्रव्याणामेकमेवावलम्ब्य द्रवाद् द्रव्यान्तरं याकि ॥ द्वितीयम् यच्च वीचारोच्चेन अर्थदिष्टे एकत्वेन वितर्कादितु तल्लक्षणं । तदनेन परमशुक्लस्थानेन योगी ज्ञानदर्शनसमस्तकृतीर्यचैरिवपूर्यकैः भावैः स्वकर्मक्षयेण अनन्तमुखावहं मोक्षं प्राप्नोतीति निवपण । अथ नेमिजिनः षट्पञ्चाशद्वेदोरावकालं यावत् तपस्यां कृत्वा शुक्लस्थानाग्निना घातिकर्मसहायनं दृष्ट्वा च जैनकैवल्यं प्रापति विवरणकीर्तनं ।

५७ सर्गः—जिनानां समवस्थानभूमिवर्णनं । तत्र भूमिभूमिर्गणः । उद्यान-सरोवरदृष्टादि-निरूपणश्च । अथ वरदानाभिधानेन गणिना प्रष्टव्यं जिनदेवस्य तन्मे उपदेशप्रदानविवरणं । तत्र भगवतो वाणी एका दिनवाःस्यरा बभूव । तथा हि,—एकाम्बररूपकथनात् तद्वाणी एककृपा । एवं द्विधर्मकथनात् द्विकृपा । रत्नचयप्रकाशनात् त्रिकृपा । चतुःकषायनाशनात् चतुर्कृपा । पञ्च-यसिकायप्रकथनात् पञ्चकृपा । षड्द्रव्यप्रकाशकलात् षड्कृपा । सप्तभङ्गीप्रकृषणात् सप्तकृपा । कर्मा-द्वनाशनात् अष्टकृपा । नवनवप्रकृषणात् नवकृपा चेति । अथ जगतो भावाभावकथनं । निर्विकल्पभावकथनं । अहेतुककथनं । नव्यमादेः चित्यादिकार्यपरम्परायाः कर्तृत्वेन सचे-तुकलभिः तथाहि लिप्तादिकं सकर्तृकं कार्यत्वादुघटवदिति तदप्यसमीचीनं कार्यलक्ष्येण अमिहेरिति । अनादिलक्षणं । अपरिणामिलक्षणं । आत्मपरलोकधर्मधर्मादीनामस्तित-लक्षणं । आत्मनश्च कर्तृत्वभोग्यादिकीर्तनं । तथा आत्मनः अस्तिनास्तीति पदप्रकारप्रदर्शनं । अथ आत्मनः अविद्या संसारबन्धः, विद्या च तस्माद्विमुक्तिरितिकथनं । किञ्च सम्यग्दर्शनज्ञान-धारिचित्तयस्यैव विद्येत्यादनेन मोक्षहेतुलक्षणं । जीव-अजीव-साश्रव-बन्ध-सम्पर-निर्म्मर-मोक्षरूपसप्तलक्षणं । अथ ज्ञानेच्छाद्वय-प्रयत्नसुखदुःखादीनामात्मनिर्लक्षणं । अथ श्रुति-आदिभूतानां संख्यामविद्येयोऽयं जीवः तथा पिष्टकिञ्चदित्यो मदप्रकृतिवत् चैतन्यसत्यस्ये—

इति चेन्न शरीरस्य चैतन्यव्यभिचारित्वादित्यनेन चार्थाकमगच्छन्नम् । नापि संवित् तावमात्मा । तथा हि—चणिकात्मनि संवित्तो प्रत्यभिज्ञानव्यवहारविलोपः स्यादिति चणिकविज्ञानवाद्-
 छपन्नम् । तथायमात्मा नानुभावकौ नापि अङ्गुष्ठादिपरिमाणकः, तथात्वे सकलैः प्रदेसैः सह
 चक्षुरादिवत् न खद्ये प्रतिपद्येत । अथौषी विभुरपि भवितुं नार्हति ; यत्तस्म्य तथात्वे
 ज्ञानस्यार्थे दूरनिकटादिव्यवहाराय जलाश्रुतिर्दीयता । अत एव देहमात्रपरिमाणेऽयमात्मैति
 युक्तम् । किञ्च मप्रसु पदार्थेषु संक्षेपतो जीवाजीवास्त्रे द्वे तत्त्वे तत्र बोधात्मको जीवः, अवोधा-
 त्मकस्त्वजीवः । तत्र अजीवस्य आकाशधूमोषमपङ्कमकालास्तिकायभेदेन पञ्चविधत्वं । अस्ति-
 कायश्च, पञ्चसु तत्क्षेपे कालत्रयसम्बन्धितया अस्तित्वपदेशः, शरीरवदनेकप्रदेशत्वेन कायव्यप-
 देश इति । अथ जीवा द्विविधाः संसारिणो मुक्ताश्च । संसारिणोऽपि द्विविधाः समनस्का असम-
 स्काश्च । तत्र शिवाक्रियालापप्रवृत्तरूपसंज्ञा येषामस्ति ते सञ्चिन्तः समनस्काः, एतद्विधुरास्त्व-
 मनस्काः । तत्र नयादिभिरुपायैः प्रणिपत्तयोऽयं जीवः । अथ अनेकात्मनि इत्ये नियतेकात्म्य-
 सङ्गो नय इत्युच्यते । अयं हि प्रत्यायेकपय्यायाधिकभेदेन द्विविधः । तयोश्च नेगम-सङ्गुह-
 सुद्वार-अङ्गुल-शब्द-समभिकृदाख्या पञ्चविधत्वनिरूपणम् । अथ पूरयन्ति गलन्तीति पुद्गलाश्च
 च द्विविधाः अणवः स्तम्भाश्च । अथ कायवाङ्मनसां कर्मयोग आश्रय इति कथ्यते, तथा हि—
 यथा, जलावगाहद्वारं नद्यः स्तवणकारणत्वादायव इति निष्पद्यते तथा योगप्रणालिकया कर्म
 आश्रयतीति स योग आश्रयः । स च सकथाय-अकथायभेदेन द्विधा । तत्र कथंति चिन्तन्ति आत्मानं
 कुतस्तिप्राप्तादितिकथायः । अथ सकथायत्वात् जीवः कर्मभावयोग्यपुद्गलानादने—इत्यतः
 कर्मवन्धयोग्यानां सम्बन्धं यत्करोति ततः सम्बन्ध इति निगद्यते । अथ पुनरपि शुभाशुभभेदा-
 दाक्षे द्विविधः, तत्र अहिंसादिः शुभकाययोग सत्यभाषणादिः शुभभागयोग इत्यादिकम् । अथ
 आश्रययति पुरुषं विषयव्यतीन्द्रियप्रवृत्तिरण्याश्रय इति चोच्यते । तत्र च साम्यरायिकी-कायिकी-
 आध्यात्मिकी-प्रत्यायिकी-नेमर्गिकीभेदेन पञ्चविधाक्रियानुप्रवेशकथनम् । अथ ताः क्रिया अपि-
 प्रत्येकं पञ्चविधा इति मिलित्वा पञ्चविंशतिप्रकारक्रियास्तचणकीर्तनम् । इति सामान्येन कर्मोच-
 वाणां भेदप्रदर्शनपूर्वकं प्रत्येकं विषयव्यतीन्द्रियनिरूपणम् । अथ पूर्वोक्ताहिंसादुष्टताक्षेप-वञ्चवर्त्याप-
 रिपक्षरूपस्य मन्त्राणुव्रतसंज्ञाकथनम् । अथ संसारकारणादात्मगोपनं गुणः । स च त्रिधा कायवाङ्-
 मनो-मनश्चभेदात् । गुणायवाप्तरव्रतसाधनेन मित्यादर्शनविरतिप्रमादकथाशानं बन्धहेतूनां
 निवृत्तिकामो शरीर इत्युच्यते । अथासौ सागार-चनसागरभेदेन द्विविधः । अथ अहिंसादुष्टव्रतस्य
 प्रत्येकं लक्षणकथनपूर्वकं गृहस्थस्य उत्कर्षव्यवस्थानियमकथनम् । अथ सम्यग्ज्ञानदर्शनचारित्र्याणां
 रत्नत्रयाणां प्राप्तापायकथनम् । तत्र जीवादीनां यथ, वस्य मेहसंश्रयादिराहित्येन अचरगमं
 सम्यग्ज्ञानम् । एतज्ज्ञानं पञ्चविधं सति-युति-अवधि-मन-पर्याय-केवलभेदात् । संसरणकर्माश्च-
 तादृशस्य अक्षयानस्य ज्ञानवतः पापगमनकारणनिवृत्तिः सम्यक्चारित्र्यम् । तत्र अहिंसादिभेदेन
 पञ्चधा । वेग रूपेण जीवाद्यर्थो अर्थास्त्रयभेदेन रूपेण अर्थास्त्रयप्रतिपादिते, अर्थज्ञानं सम्यग्दर्शनम्

मिति । अथ कथायनिमित्तया प्रकृतिनिरूपणं । सा च अष्टविधा यथा,—ज्ञानावरण-दर्शना-
वरणवेदनीय-मोहनीय-आयुः-नाम-गोत्र-अकाराद्यभेदेन । एतेषां लक्षणकथनपूर्वकमवाप्तरणे-
दादिनिरूपणं । अथ गतिभेदनिरूपणं । मिथ्यादर्शनादिभेदनिरूपणं । अस-स्यावरणभेदेन
अमनस्कजीवस्य द्विविधं तत्र द्वीन्द्रियादयश्चतुर्विधाः शृङ्खलाश्लोकप्रकृतयस्तथा । श्रुत्याद्याः स्या-
वराः । एवं सातप-उद्गात-उच्छ्वास-शरीरसुभग-दुर्भग-सुखर-दुःखर शुभ-अशुभस्वप्नादिलक्षण-
कथनं । अथ पुण्यापुण्यप्रकृतीनां शुभाशुभानुभवनिरूपणादिकं । अथ अर्जितस्य कर्माऽनुभवात्
तपस्यादिभिर्निर्ज्वरणं निर्ज्वरा । सा द्विविधा विपाकज्ञा, अविपाकज्ञा च । तत्र आघादिफल-
पाकवत् क्रमेण प्रारब्धफलकर्मनिवृत्तिः प्रथमा । तदितरा तु द्वितीया । अथ आखवसातसोद्धारं
संश्रुणातीति स्मरः । सोऽयं निरोधरूपे भावद्रव्यभेदेन द्विविधः । संभारहेतूनां कर्माणां
निवृत्तिः भावस्मरः । तत्कर्मपुद्गलानामादानविच्छेदो द्रव्यस्मरः । अथ प्राणिपीडापरिहारेण
सम्यग्गमनं ममिति । सा च पञ्चधा ईर्या-भेदा-सेवणा-सादान-सोत्तमभेदेन । समिति-गुप्तिप्र-
भृतीनां स्मरणकारणतानिरूपणं । अथ कर्माणां निर्ज्वरातो बन्धहेतूनामभावात् कान्तर्धन दुःख-
निवृत्तिरपवर्ग इति निरूपणं । भोक्तृकारणान् जीवादिसमस्तत्त्वानां ज्ञानपूर्वकं श्रवणं तद्वि-
चारित्वेति । एतच्छ्रुता सर्वेषां तेषां यौद्धानां तत्त्वामिनीनाञ्च अणुव्रतघटनपूर्वकं निर्जगत्-
गमनविवरणकथनं ।

५६-६६, सर्गः,—अथ नेमिजिनस्य विज्ञाननिर्माणप्रारम्भं सुराष्ट्र-मत्स्य-नाट कुक्ष-जाङ्गम-
पाञ्चाल-मागध-अङ्ग-वज्रादिदेशेषु परिश्रमणपूर्वकञ्च जैनधर्मप्रचारकथनं । कृष्णपूर्वजानां देव-
कीपुत्राणां नेमिजिनशिष्यप्राप्तिकथनं । नेमिजिनस्य सत्यभासाक्षिणीप्रभृतीनां परतत्वासां
पूर्वजन्मदृष्टान्तकीर्तनं । कृष्णेन सह नेमिजिनस्य संवादेन चक्रिणामङ्गचक्रिणामर्चतां नामादि-
कथनं । तथाहि, दृषभनाथ-अभिनन्दननाथ-सुमति-पद्मप्रभ-सुपार्थनेमिप्रभृतीनां नाम । तथा
भविष्यज्जिनेश्वरयोः पार्थ-महाधीरयानांमादिकथनं । एषां जन्मस्थानकथनं जन्मतिथिचत्वार-
दिकीर्तनञ्च । यथा प्रथमस्य दृषभनाथजिनस्य विदेह्येषु, चैवकृष्णनवम्यासुरराज्यादानस्ये
जन्म, अस्य ब्रिता नाभिर्नाम, माता च मरुदेवी । तथा चौस्य चैत्यहृत्तो न्ययोधपादपः, निर्ज्योत
प्राप्तिस्थानञ्च कैलासपर्वत इति । क्रमेणानेन सर्वेषां जिनेन्द्राणां विवरणकीर्तनं । अथ जिनानां
प्रत्येकं दीक्षाकालपारणकिधिकथनादिकं । तत्र आद्यस्य जिनस्य (दृषभस्य) वर्षक्रमेण पारणा
तदितरेषां जिनानां यदियद्वसे, तथा, दृषभस्य दीक्षाकालः चैवकृष्णनवम्यादिक्रमेण श्रूयं । किञ्च
दृषभेण पारणायामिसुरसो यत्कीर्तनं, अन्येषु गोचीरनिष्पन्नं परमात्मकीर्तनं । अथ तेषां देवसा-
न-परमायुःप्रभृतिकथनं । अपि जिनानां सप्तविधः पूर्वधराशिञ्जक-शार्वाधि-केवलिनादि-विक्रि-
यायुक्त-विपलायुतभेदात् । तत्र पूर्वधराणां ४७५० संख्याकथनं । एवमन्येषां द्रष्टव्यं । एषामवाम्-
रभेदकथनपूर्वकं सख्याकथनं । तथा चर्षेण निज्वाणकालादिनिरूपणं । अथ महावीरस्य निज्वाण-
काले पानको नाम राजा भविष्यतीति कथनं । अथ दैपायनस्य मुनेः कोपात् यदुर्वशस्त्ववर्णनं ।

तत्र रामलक्ष्मणाभ्यामन्तरेण सर्वेषां यादवानां पुरवासिनाञ्च द्वारकया सार्धं वक्रिदाचेन विनाशप्राप्तिकथनं । पुरा किल नेमिजिनेन्द्रः लक्ष्मणादिभिरभ्यर्चितं रवमाच द्वैपायनमूनेः केषिण सार्धं द्वारकया श्रुतां दाहनं, तथा लक्ष्मणस्यैव भावा जरासूनुना लक्ष्मण्य निधनं भविष्यतीति । तदेतत् युष्मा नितरां निर्विषयस्य जरासूनीनां द्वारकापरित्यागपूर्वकं दक्षिणप्रदेशगमनकथनं । अथ यादवानां विनाशेन अत्यथै शोकमन्त्रयैः रामलक्ष्मणैः दक्षिणमथ रामद्विज प्रशाणकथनं । तत्र वनमध्ये तत्रैवायाङ्गां शयानस्य लक्ष्मण्य जराकुमारनिवृत्तिप्रशरेण चरणवेधनादिकथनं । बलदेवविलापवर्णनं । जरासूनुमुख्यतल्लक्ष्मणलक्ष्मणानां पाण्डवानां बलदेवसमीपगमनपूर्वकं लक्ष्मणस्यैवैविकमव्यादनं । बलदेवस्य तपश्चरणं । पाण्डवादीनां प्रवृत्त्यादिकथनं । तेषां निर्व्याण-प्राप्तिकथनञ्च । नेमिनिर्व्याणकीर्तनञ्च ।

No. 2041. त्रिलोकसारः वा तिलोयसारो, सटीकः । Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 257. Lines, 9 on a page. Extent, 5, 123 ślokas Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Triloka-sāra ALIAS **Tiloya-sāro**. A description of the three regions of the Universe. The work is in Māgadhi verse, and extends to one thousand and nine stanzas. Attached to it is a Sanskrit commentary by Mādhavachandra Traividya, who says he has followed the opinion of Nemichandra Siddhāntadeva, but it is not clearly stated whether this Nemichandra was the author of the text, or an earlier commentator. CONTENTS. Various kinds of regions, such as Bhavanas, Vyantara, Jyotiḥ, Vimāna, Nara, Tiriyak and Jina. Eternity of regions. Nihilism refuted. Agency of God in their creation refuted. Action of nature. Eternity of matter. Theory of illusion refuted. Theory of impermanence refuted. Regions compared to the evanescence of musical sounds. Extent equal to 14 *rajjus*. Extent of a *rajjū*. Various kinds of measures. Various kinds of reckoning in relation to number, extension, solidity, expansion &c. These measures applied to practical purposes in measuring areas of land and water. The seven oceans relating to the earth. Regions of the earth. Distribution of heat and cold. Countries, their subdivisions &c. Hills. The river Vaitarāni in the way to hell. The dwellers of hell. The number of Jina quarters. Countries in the 14 regions of the universe, their inhabitants. Asuras dwelling there,—other spiritual beings. The army of Hara. Characteristics of Asuras. Trees. Placing of images near

the root of sacred trees. Regions of Indra and others. The census of their inhabitants.

Description of Vyántara lokas. The number of Jaina temples therein. Various kinds of kings who dwell therein—such as Kinnara, Kimpurasha, Mahoraga &c. Trees fit for Chaityas; these are Aśoka, Champaka, Nágakeśara, Tumbura, Vata, Asvattha, Tulasí and Kadamba. Jambudvīpa stands to the east of the Vyántara region.

Description of Jyotir loka. In this chapter are given accounts of the celestial luminaries, and casually of the 16 continents or great islands, Jambudvīpa, Ghátaki-khaṇḍa-dvīpa, &c. Sixteen other continents. Characters of the different oceans connected with the continents. Stars and planets, their distance from each other. Planets reckoned at 88, their names. The paths, motions, dimensions &c. of the sun and the moon. Night and day, their causes and those of their decrease and increase. Intercalary months. Equinoxes, and other details regarding the motions of the earth.

Description of Vimána loka, or the region of the Devas. Devas and Jaina worship there.

Sacred places in the Nāra loka. This includes notices of a great number of sacred places on earth and their presiding divinities.

Characteristics of emperors and their belongings. Descriptions of various distinguished Jaina emperors of India.

Description of the salt ocean and its belongings, including various sacred places therein.

The Sanskrit contents given below will be found fuller and more detailed.

Beginning ॥ लोकोविदमिच्छामणि-किरणकलावदनचरणचक्रिणं ।

विमलचरणमिच्छं तिलवणचंदणं सासि ॥ १ ॥

भवणाब्धेर्न तरलेहिम विमलचरतिरियं लोकाजितभवते ।

स्रज्जालिन्दुपरवहं मण्डपजयवन्दि एवं दे ॥ २ ॥ •

सर्वलोकासमनन्तं तस्मै यजुस्मन्मन्त्रेभ्यः ।

लोकोत्तमं पदेते जगत्प्रद्विषयमाशु ॥ ३ ॥

टीकायाः ।

विभवनचन्द्रजिनेन्द्र भक्त्यानत्य चिलोकनारस्य । •

रत्नारय-किञ्चिज्ज्ञ-प्रबोधनाय प्रकाशते विधिना ॥

जीवादकलकादिः स्वरिगुणभूरितुल्यधारी ।

अनवरतविमलजितमतविरोधिवाजिप्रदो जगति ॥

यस्मादखिलवृथां विस्मयकृद्भूतप्रतिरिच यस्य ।

तच्छासनमनुदादयं वनकुसुमितिमिरनिचक्षमदः ॥

शीमदप्रतिहताप्रतिमनिःप्रतिपत्तिःकरणभगवृक्षेमिचन्द्रमैद्वान्कदेवस्तुनृयोगस्तुवदधिपार-
गशामुखरायप्रतिवोधनयाजेनाशेषविनेयजनप्रतिवोधनाथं निरीक्षसारनामानं घनमारचयन्
नदादौ निर्विघ्नतः शास्त्रपरिसमाप्तादिकं फलकुलमवलोक्य विशिष्टदेवतामभिष्टेति ।
'बलगोविन्द' इति । अर्पार्था कथ्यते । एतंसामि नमस्यामि नमस्करोमि । कं, विसलयरणेमि-
तत्तदं विसलयरणेमिचन्द्रं । इत्यादि ।

End. इति ऐमिचंदमणिणा अत्युददेणभयणं दिवच्छेण ।

रदयो तिलोयमरो खमं तु तं वडुदुदाहरिया ॥ १००६ ॥

टीकायाः । गुणैमिचंदमस्मद-कदिभयगाया तच्चिं तच्चिं रददा ।

माधवचंदतिरिक्ते णिणमण्णं णिज्जमज्जेहिं ॥

स्वकीयगुणैमिचन्द्रसिद्धान्तचक्रिणां सम्पत्तः । अथ वा अन्यकर्तृणां नैमिचन्द्रसिद्धान्तदेश-
नामभिप्रायानुसारिणः कनिपयगाथाः । माधवचन्द्रवैविधेयापि तत्र तत्र रचिताः । इदम-
प्यर्थ्यैराचार्यैर्यत्तुभिरुपनीयं । साम्प्रतमलङ्कारकताप्यनमज्जं कुर्वन्नीष्टाशंसनं करोति ।

चरन्तमिदं दृष्ट्वा इति उचञ्जयामाहुः पचपेठे ।

इयपचनमोकारो भवे भवे स सुचं दिंतु ॥

Colophon. इति श्रीनैमिचन्द्रसिद्धान्तदेशानामभिप्रायानुसारिणा माधवचन्द्रवैविधेय-
रचिता चैकोक्षसारटीका दृष्टमाप्ता ।

विषयः । 'दन्त्यस्य' भवनव्यकर-ज्योतिः-विमान-नरतिर्यक्लोक-जिनभवनरूपपञ्चाङ्गिका-
रकथनं । लोकस्य अस्तित्वादिकथनं । तत्र शून्यवादनिराकरणं । ईश्वरकल्लेकलनिराकरणं ।
स्वभावनिर्यत्तुत्वकथनं । परमाण्वारब्धतानिराकरणं । मायावादनिराकरणं । चणिकमतनिरासः
लोकस्य (भुवनस्य) मुरजमद्विभक्तकथनं । तत्र चतुर्दशरज्जुमयकल्पद्वं । जगत्त्रेणः सप्तमे
भागो रज्जुरिति लक्षणकथनं । छन्दाकुलादीनां मानानां प्रतिपत्तिकथनं । मानप्रक्रियाकथनं ।
तत्र लौकिकलोकोत्तरभेदेन द्विविधमानकथनं । तत्र मानोक्तानारमानगणितमानप्रतिमान तत्त-
तिमानमभेदेन लौकिकमानस्य षड्विधत्वकथनं । द्रव्यस्वेतकालभावभेदेन लोकोत्तरमानस्य चतुर्वि-
धत्वकथनं । तत्र द्रव्यादीनां क्रमेण अघन्योत्कृष्टत्वकथनं । संज्ञाप्रमाणेपसप्रमाण-भेदेन द्रव्यस्य
द्वैरियकथनं । संज्ञेयसमंज्ञेयमनन्तमिति संज्ञापि निविधा । तत्र अघन्योपमनकश्च प्रत्येकं वि-
विधं परीतं युक्तं द्विकवारुमिति । अथ संज्ञेयज्ञाननिमित्तं, अनवस्था, शलाका, प्रतिशलाका,
सञ्चारशलाकेति श्वत्वारि कुण्डानि कल्पयितव्यानि । तत्र चतुर्णां कुण्डानां व्यासादिपरिमाणकथनं
चेषफलज्ञानोपायकथनं । तत्र स्वयंस्थानादिकीर्तनञ्च । कुण्डानां स्वातन्त्र्यादिपरिमाणयनादि-
प्रकारकथनं । क्रमेणानेन सप्तभेदासंज्ञेयानन्तयोः स्वरूपकथनं । एषां विषयज्ञाननिराकरणं । तत्र

स्यधाराकथनं । समधाराकथनं । विषमधाराकथनं । एतयोः स्थानानयनादिकारकथनं । एवं परच ज्ञेयं । तथा कतिधाराकथनं । आकतिधाराकथनं । घमधाराकथनं । वर्गमाहकाधाराकथनं । घनमाहकाधारा । द्विपवर्गधाराकथनं । क्रमेणानेन चतुर्दशविधधाराकथनं । संख्याप्रमाणप्रपञ्चश्च हतनितिज्ञेयं । अधुना पूर्वोक्तस्य उपमाप्रमाणस्य अष्टविधलोककथनं । यथा,—पद्मे, सागरः, स्रष्टृकुलं, प्रतराकुलं, घनाकुलं, जगत्त्रेणिः, जगत्प्रतरः, घनलोकश्चेति । तत्र व्यवहारोद्धारोद्धारोपस्थानीतिपल्लवधेण क्रमेण संख्यादीपसमुद्राः कर्मास्थित्यादयश्च वर्णिताः । पल्लवानोपायकथनं । अत्र चैवसंस्थानादिकथनं । एवं सागरोपमस्रष्टृकुलोपमादीनां स्वरूपनिरूपणं । पूर्वोक्तचतुर्दशरज्जुपर्यन्तं लोकस्य आधामकथनं । रज्जुफलादिनिरूपणं । अधोलोके चैवफलानयनाय तस्य अष्टधाप्रभेदकथनं । यथा,—सामान्यं, ऊर्ध्वायतं, तिर्यगायतं, यवमूर्जयवमध्यं, मन्दरं, दूथं, गिरिकटकश्च । क्रमेणैषां चैवफलादिनिरूपणं । लोकशिखरे वायुधातुल्यकथनं । वारचैवफलादिकथनं । हस्ते सार रेषा लोकमधो वसनास्त्रीस्वरूपकथनं । वसनाल्लघःस्थभूमिभेदकथनं । तत्र मुरजदले सप्तमङ्गाः, यथा,—रत्नशर्करा, वालुकाः, पङ्कः, घूमः, तमः, मज्जातमः, प्रभा चेति । तत्र शयिण्यादीनां भेदादिनिरूपणं । शीतोष्णादिविभागकथनश्च । दिशिभूगकथनं । नरकादिमंख्यादिनिरूपणं । निवसरेण नरकवर्णनं । वैतरणीमदीवर्णनं । भिरकाग्निः स्वतस्य जीवस्य अत्यन्तनिधमकथनं तत्र प्रथमं तिर्यग्गोचरैः अत्यन्तकथनं । नरकं गच्छतां स्त्रीषां प्रथितो प्रति नियमकथनं । अथ पूर्वोक्तभवनेषु सप्तकोटिद्वासपतिल्लसंख्याज्ञानि जिनभवनानि समीतिकथनं । भवनवापिनां कुलभेदकथनं । तत्र असुरादिगणकथनं । भूतानन्दादिगणकथनं । हरिषेणादिगणकथनं । क्रमेणसुरादीनां चित्रकथनं । यथा,—ब्रह्माणि-कणि-गवकुगज-मकरखल्लिक-वज्र-मिह-कलस-अश्वाश्च । अथय-सप्तच्छन्द-शीतलो जम्बू-वैतस-कदम्बप्रियङ्गु-शिरीष-पल्लव-राजद्रुमरूपचेत्यतश्चकथनं । चैत्यतश्च मूलदेशे प्रतिमास्थापनार्थं क्षमादिनिर्माणप्रकारकथनं । रन्दादीनां भवनमंख्यादिकथनं । अनीकभेदकथनं । तत्र स्वस्थानीकादिमंख्याकथनं । तत्र भवनेषु असुरादिदेवीनां मंख्याकथनं । तथाचि,—महादेवः ५, परिवारदेवः ५, १९८८५, वलिभिकाः, १६०००, चम्बिलियाः ५६०००, विकुर्वाणादेवः प्रथमेव ४०००० । तथा अनीकवाचनादिमंख्यादिकथनश्च ।

एवं भवनलोकनिरूपणानन्तरं अम्बरलोकनिरूपणं । तत्र,—जिनगेषसंख्यादिकथनश्च । अम्बराणां कुलभेदनिरूपणं । अथ किन्नर-किं पुष्य-महाराग-गन्धर्व-यक्ष-राक्षस-भूत-पिशाचरूपाष्टविधअम्बरदेवताकथनं । तेषां वर्णादिनिरूपणश्च । चैत्यतश्चभेदकथनं । यथा,—अष्टोक्त-अष्टमक-मागलेभर-तुम्बक-वट-अश्व-कण्टकत-तुलसी-कदम्बहृदाश्च । अथ हस्तभूलेषु जिनप्रतिमास्थापनार्थं क्षमादिनिर्माणविधिकथनं । किन्नरादीनां (प्रिया) वल्लभिकनिरूपणं । तेषां सेनासङ्घनिरूपणश्च । अम्बरलोकस्य पूर्वस्थां दिशि जम्बूद्वीपतुल्यानि पृष्ठपश्चिमगोष्ठाणि समीतिकथनपूर्वकं तदुपरि महाप्रासादस्वरूपकथनं । तत्रगरवाद्याभवनवर्णनादिकं । भवनविवरणश्च ।

अथ श्रौतिलोकस्वरूपनिरूपणं । तत्र जिनगेषमंशादिकथनं । चन्द्र-चादित्य-पञ्चनक्षत्र-
प्रकीर्णकताराभेदात् पञ्चविधश्रौतिष्कभेदकथनं । एतत्कथनमुखेन योऽङ्गशब्दीपनिरूपणं यथा,—
पञ्चद्वीपः, धातकीखण्डद्वीपः, पृष्करवरः, वातशिवरः, चौरवरः, घृतवरः, चौद्रवरः, नन्दीच-
रवरः, अक्षवरः, अक्षणाभासवरः, कुण्डलवरः, शङ्खवरः, वचकवरः, भुजगवरः, कुशगवरः,
श्रीश्वरचेति ।

अन्यविधेषाङ्गशब्दीपकथनं यथा,—मनःशिलाद्वीपः, हरितालद्वीपः, मिन्दूरवरः, श्यामवरः,
अन्ननवरः, धिक्कुलिकवरः, रुष्यवरः, सुतृणवरः, वज्रवरः, वैदूर्यवरः, नागवरः, भूतवरः, यक्ष-
वरः, देववरः, अश्वीन्द्रवरः, खयभूरमणयति । तत्र खवणाश्रुधिः, कालोदक-श्रुधिश्रौतिकथन-
पूर्वकं पूर्वोक्तद्वीपनामभिः प्रत्येकं समुद्रनामकथनञ्च । अङ्गद्वीपादीनां प्रत्येकं विस्तारसंस्थाना-
दिकथनं । समुद्रेषु प्रत्येकं रघुविशेषकथनं । तत्र खवणसमुद्रे, कालोदकसमुद्रे, खयभूरमण-
समुद्रे च जलचराः सन्ति नान्यथैतिकथनं । मनुष्येष्वेतेतरविभागस्य कर्मभोगभूमिविभागस्य च
पर्यन्तपर्यन्तद्वयनिरूपणं । ताराणां स्थितिस्थानादिनिरूपणं । चन्द्रादीनां स्थितिस्थानादि-
निरूपणं । श्रौतिर्विमानस्वरूपकथनं । प्रज्ञादीनां व्यासादिनिरूपणं । तेषां किरणप्रमाण-
निरूपणं । चन्द्रादीनां विमानवाहकानां रूपान्निरूपणं । केषाञ्चिन्नक्षत्राणां दिग्बिभागकथनं ।
क्षेत्राचक्षुष्यनिरूपणं । पञ्चाण्डमन्त्रस्थानक्रमकथनं । विश्वार्थानयनप्रकारकथनं । पूर्वोक्तक्षेत्र-
क्षेत्रप्रमाणादिकथनं । अक्षसन्दृष्टिप्रक्रियाकथनं । श्रौतिर्विस्वसंख्यायानयनादिप्रकारकथनं ।
चन्द्रस्य परिवारकथनं । अष्टाशीतिपञ्चाणां नामानि यथा,—काल-विकाल-लोहित-कनक-
कनकसंस्थान-अक्षरद-दुन्दुभि-रत्नभि-रूपनिर्भासप्रभृतयः । सूर्याचन्द्रयोरन्तरज्ञानेपायकथनं ।
तथैः वीथीनिरूपणादिकं । चन्द्रादीनां परिध्यानयनप्रक्रियाकथनं । दिनरात्रिज्ञेयकथनं ।
तथैः ज्ञानमष्टिकादिकथनं । अयनायानयनप्रकारकथनं । सूर्याचन्द्रयोः गमनप्रकारकथनं ।
असौद्यानयनप्रकारकथनं । चापानयनप्रक्रियाकथनं । समुद्रचारक्षेत्रनिरूपणञ्च । वेदिकाक्षेत्र-
फलान्निरूपणं । द्वीपचारकथनं । चन्द्रादिपञ्चाशत्प्रमाणादिकथनं । सूर्य्येतापस्य क्षेत्रविभाग-
प्रक्रियाकथनं । चन्द्रादित्यपञ्चाणां परिधिधमणकालानयनप्रकारकथनं । चन्द्रादित्ययोर्नक्षत्र-
भुज्जिकालानयनप्रकारकथनं । राज्ञोः नक्षत्रभुज्जिनिरूपणं । मत्स्यप्रकारप्रतिपादनं । दक्षि-
णामरायणप्राग्भे नक्षत्रायनप्रकारकथनं । विषुवे पञ्चनक्षत्रादीनामनयनप्रकारकथनं । तारा-
शालाकारविशेषकथनं । छानिकादीनां परिवारसाराकथनं । तत्संख्या तु एकादशोत्तरशतधिक-
सहस्रं (११११) मितिकथनञ्च ।

अथ विमानलोकनिरूपणं । तत्र च चयोर्विश्रुतिसहितचतुरशीतिस्त्रयसप्तनवतिपञ्चमंशा-
मितजिम्बभवनकथनं । दादशकल्पानां नामकथनं । तत्र नामानि यथा,—सैधर्मा ऐशान-सज-
न्तुमार-मावेन्द्रप्रभृतीनि । कल्पातीतविमानसंख्याकथनं । इन्द्रकर्मण्यकथनं । अर्धैरिर्धर्मो-
ल्लिनी-वैरा-वैरोदनाख्यानि चत्वारि विमानानि दिग्गमानि, सोमरूपाक्षुष्ठाकाख्यानि चत्वारि

विदिश्यातामि, इत्यादिना विमानानां नामविभागादिकथनं । विमानानां स्थाननिरूपणं ।
प्रत्येकमिन्द्रकमंशकथनञ्च । तत्र नामानि यथा,—अतु विमल-चन्द्र-वस्त्र-शौर-चरण-मन्दन-
नलिन-काञ्चन-रोहितप्रभतीनि । इन्द्रकाणां विलासादिकथनं । विमानानां वर्णकथनं ।
भौधर्मादिदादशकल्पे देवानां मौलिचिह्नानि यथा,—वराह-खग-महिष-मत्स्य-कुम्भ-दहूर्-
तुरग-कुञ्जरप्रभतीनि । इन्द्रकस्मिन्ननगरवर्णनादिकं । तत्र सेनामुख्यनिरूपणं । परिषत्संस्थानि-
रूपणं । नगराक्षरालस्यदेवतादिकथनं । तत्र सुरपुरात् वरिष्ठः पूर्यादिषु दिक्षु अंगोक्तमन्त्र-
चम्यकदिवनषष्ठकथनञ्च । तद्वनमध्यस्थचेत्यष्टस्वरूपादिकथनं । लोकपालानां नगरनिरूपणं ।
सौधर्मादिर्षोस्त्रितानां पद्मगन्धा-अलम्बुषाप्रभतीनां गणिकानां नामादिकथनं । अथ देवीनां
तत्परिवारदेवीनाञ्च गृहादिनिरूपणं । देवीनां नामानि यथा,—शची-पद्मा-शिव-श्यामा-
कालिन्दी सुनयाप्रभतीनि । तत्र शच्याद्यष्टमहादेवीनां विविधावलम्बिकादिदेवीमंश्यादिक-
थनं । इन्द्रस्य प्रामादादिसरूपकथनं । विशेषेण सुधर्मोत्थश्रवणं । तत्र वरजिनमेव सुराणां
तीर्थकरभूषणपूजादिकथनं । वैमानिकदेवानां जननमरणान्तरकथनं । अथ लौकिकानाम-
वस्थाननिरूपणमुखेन श्रद्धालोकान्ते अष्टकुला लौकान्तिकाः सुरा-निवसकीर्तिनिरूपणं । सामा-
न्यतो देवानां शरीरोत्पेक्षाच्छासाहारकालादिनिरूपणं । मिथ्यादृष्टिम्यगृहयोः फलकथनं ।
एकदण्डिचिद्विद्विप्रभतीनां परिव्राजकानां गत्यादिनिरूपणं । द्वेवानामुत्पत्तिस्वरूपकथनादिकं ।
तेषां जिनपूजारूपमल्लयनिरूपणं । अथ ब्रूयमभूमिस्मिन्नभिन्नलेशेषरूपकथनञ्च ।

अथ नरलोके दिहीनचतुःशतजिनगृहकथनं । तिर्यक्लोकं च द्वापद्याशत्युत्पत्तिजिनभयनकी-
र्तिनं । मन्दर-कुलपर्वत-मानुषोत्तरप्रभत्यष्टस्थानेषु जिनगृहस्थानकथनं । जम्बूद्वीपे वाणाकार-
मन्दरपर्वतस्वरूपादिकथनं । तत्र हेमवत-हरि-विदेहरस्यक-हेरण्वत-हेरावतरूपवर्णकथनं ।
तथा हिमवान्, मरु-हिमवान्, निषधः, नीलः, रुक्म, शिखरी चेति षट्कुलपर्वता इति निरु-
पणञ्च । पर्वतानां प्रत्येकं वर्णकथनं । हिमवदादिषु स्थितानां श्रुदानां नामानि यथा,—पद्मा,
महापद्मा, तिमिच्छः, केसरि, महापुङ्गरीक, पुङ्गरीकचेति । तत्र जातकमलानां विशेषरूपक-
थनं । तथार्द्रि,—गन्धामोदितदिकचकं वैदूर्यनालं, *एकादशोत्तरपञ्चदशं, शृङ्गीसाररूपं
*कमलमिति । तस्य स्थानस्य त्रिकोणपरिमाणदिकथनं । तत्कमलकर्णिकारमध्ये श्रीदेवमायाः
रत्नमयगृहकथनं । तन्निवृत्तिमिनीनां देवीनां नामानि यथा,—श्रीः, श्रुतिः, छन्दः, कीर्तिः,
बुद्धिः, लक्ष्मीचेति । अथ परिवारकमलस्त्रितश्रीदेवतारिवारसंख्यादिकथनं । उन्नतरोवर-
जातनदीनां नामानि यथा,—गङ्गा, मित्र, रोहिता, तापी, वेदा, मारी नरकान्ता, सुवर्ण-
कुला, रुणकुला, रत्ना, रत्नादा चेति । तत्र गङ्गायाः गमनमार्ग-निरूपणादिकं गोमुखीतिनाम-
कारणकथनं । एवं मित्र-रोहितादीनां नदीनां गमनमार्ग-निरूपणमुखेन वाचनाकथनं । भारता-
दिवर्षाणां विष्णुभादिनिरूपणं । भद्रशालादिवनपरिमाणकथनं । ब्रूयासाद्यानयमादिप्रकार-
कथनं । नेत्रनिरूपणं । मन्दरादिषु गिरिषु स्थितानां भवनानां आसादिकथनं । तत्र शैल-यम-

वक्ष्य-कुवेराणां भवनाधिपत्वकथनञ्च । सोमादीनामायुरादिनिरूपणं । नन्दन-सन्दर-निषध-
हिमवन्-रजत-वक्ष्य-सागर-वक्षागिरिकूटानां नामधेयकथनं । नन्दगिरिस्थवापीलक्षणा-
द्विकथनं । तन्मात्रासादस्वरूपकथनं । मेरुशिखरस्थितानां शिलातलानां नाम-स्थानादिकीर्तनं ।
तत्र जिनस्य भद्रासनादिनिरूपणं । अथ उत्तरकुवप्रदेशे नीलगिरेः समीपे भीतानद्याः पूर्वतटे
सन्दराचलस्य पेशान्यां दिशि शतयोजनव्यासा जम्बूजस्य ली तिष्ठतीतिनिरूपणं । तत्र स्थत्यां
जम्बूजवेदिका द्वादश तिष्ठकोतिकथनं । परिवारवृत्तादिकथनं । विशेषेण जम्बूजचरणं ।
अथ भीतादापरतीरे निषधगिरिसमीपे देवकुक्षेत्रे च मनोहररक्ष्यस्थले शाल्वलिप्तलसिद्धतीति-
तद्वर्णनं । भोगभूमिकर्म्मभूम्यार्विभागकथनं यथा,—देवकुक्षेत्रक्षेत्रे उत्तमभोगभूमौ, हरिरम्य-
क्षेत्रे द्वे मध्यमभोगभूमौ, हेमवत-हरण्यवतक्षेत्रे द्वे जघन्यभोगभूमौ स्थातामिति शिष्टानि सर्व्याणि
कर्म्मभूमयश्चेति निरूपणं । अथ यमकगिरिस्वरूपकथनं । मेरोः चतुर्दिक्षु स्थितानां ह्रदानां
परिमाणादिकथनं । चित्रगिरिकुलपर्वतादिवर्णनं । अष्टदिग्गजपर्वतवर्णनं । गजदन्तपर्वतानां
नामादिकथनं । विदेहिदेशविभागदिकथनं तत्र वक्ष्यारपर्वतराणादिनिरूपणं । घाम-नगर-खेट-
छर्द्ध-मण्डप-पत्तन-द्रोण-सर्म्माह-दुर्गादिस्थानकथनं । तत्रत्योपसागरस्थितद्वीपादिवर्णनञ्च ।
विदेहदेशे जलानां यथाकालोदयेन निरीतिभावत्वकथनं ।

अथ राजाधिराजादीनां लक्षणकथनं । तत्र सेगारतिगणकयति वणिक्पति-क्षमात्य-पुरो-
हिताद्यष्टादशभेगेनामधिपो राजा, पञ्चशतराजलक्ष्मी च भेराजः, सच्चराजलक्ष्मी महाराज
इत्यभिधीयते । इत्यादिनिरूपणं । तीर्थकरलक्षणं । वत्सा-सुवत्सा-रम्या-सुरम्या-पद्मासुपद्मा शङ्खा-
नलिन्यादिविदेहस्य देशानां नामकथनं । तत्रस्थानां नद्यादीनां निर्गमस्थानादिनिरूपणं । अथ
विदेहस्य प्रथमविजयार्द्धे पञ्चपक्षाशास्रगराणि समीति तेषां नामकथनं । ततो विजयार्द्धततः षट्
अष्टस्य क्षेत्रे अष्टपञ्चस्य तदष्टमगिरिस्वरूपकथनं । तत्रत्यनगरादिवर्णनञ्च । अथ नाभिगिरी-
नामस्थितस्थानादिनिरूपणं । बिमालयादीनां कूटगिरिसंस्थानामादिकथनं । अथ भरनेरावत-
प्रस्थितहरिरम्यक्षेत्रवपर्य्यक्तं सर्व्यासां नदीनां संख्या लक्षवधं दिनवतिसप्तस्र्षीणि द्वादश च (१६२०
१२) ज्ञातव्यमिति निरूपणं मेधादीनां व्यासानयनप्रकारकथनं । कुक्षेत्रादिक्षेत्राणां विष्कम्भा-
द्यानयनप्रकारकथनं ।

अथ भरनेषु रेरावतेषु च वर्षेषु अपसर्यिनी, उत्सर्पिनी चेतिकाद्वयं वर्तते । ताभ्याश्च तत्र-
स्त्रजादीनां यथासंख्यं जनिष्टजीभवत इति कथनं । तत्र कालद्वयस्य प्रत्येकं षड्भेदनिरूपणं ।
यथा,—सुषुप्तसुषुप्ता, सुषुप्ता, सुषुप्तुसुप्ता, दुःषुप्ता, दुःषुप्तसुषुप्ता, अतिदुःषुप्तेति । क्रमेण षट्कालानां
स्थितिकालनिरूपणं । औषन्माभायुःप्रमाणनिरूपणञ्च । एवं षट्सु कालेषु क्रमेण नराणां मुखेषु
वर्ण-व्याहार-क्रमादिनिरूपणं । अथ भोगभूमेः स्वरूपकथनं । तत्र जातानामुत्पत्त्यादिविधानक-
थनं । कर्म्मभूमिप्रवेशक्रमकथनं । तत्र जातानां कुलकराभिधानानां मन्त्रां नामानि यथा,—
चेमङ्कर-चेमभर-चीमङ्कर-चीमभर-विमलवाहनप्रभृतीनि । मन्त्रासन्ध्यासमरक्षालनिरूपणं ।

तत्र प्रथमं पञ्चमनवः, अपराधिनो जाकारेण दण्डयन्ति अपरे पञ्च जासाकारेणेत्यादिना मनूनां शासन-विद्याप्रणालीनिरूपणं । एवं तेषां वर्णकथनं दत्तनिरूपणञ्च । अथ लोकोक्तिशालं लोकव्यवहारे दयामूलो धर्मश्च आदिब्रह्मण निर्मित इति कथनं । चतुर्थे काले (दशमे) वतु-विश्रुतितीर्थेहाराण्युत्थादिकथनपूर्वकं पार्श्वजिनवर्त्तमानजिनयोवत्तेषादिवर्णनं । जिना-नामकारकालनिरूपणं । जिनधर्मोऽस्थितिकालनिरूपणं यथा,—पुण्यदत्तादारभ्य अश्विनाया-वसानेषु सप्तसु अक्षरेषु वक्तृश्रोत्रचरिष्णूनामभावात् सङ्ख्यां नास्तीति वाचनकथनं । अथ द्वाद-शचक्रिणां (जिनाणां) नामानि यथा,—भरतः, सुगूरः, सधवान् सनत्कुमारः, शान्तिजिनः, कुन्त्यजिनः, अरजिनः, सुभीमः, महापद्मः, हरिषेणः, जयः, ब्रह्मदत्तश्चेति । एषां स्थितिकाला-दिनिरूपणं । काल-भङ्गाकाल-मानवक-पिशङ्क-नैसर्ग्यं पद्म-शङ्ख पाण्डु-नानारत्नाद्युपमवनि-धिनिरूपणादिकं । सेनापति-गृहपति-स्थपतिप्रभृतिचतुर्दशरत्नकथनं । त्रिशष्ठ-स्वयम्भू-पुरुषो-त्तम-नारायण-लक्ष्मणादीनामर्हचक्रिणां नामादिकथनं । एषां स्थितिकालनिरूपणं । तत्र लक्ष्मण-नेमीश्वरजिनस्य समवे उत्पन्न इति कथनं । अर्हचक्रिणां प्राप्नोतिकथनं । तत्र लक्ष्मणसतीया भूमिं प्रापेतिकथनञ्च । भीम-सङ्गाभीम-बद्र-महाबद्र-प्रभृतिनवनारदकथनं । नारदानां कल्लव-प्रियवलासुदेवसमकालत्वादिकथनञ्च, भीमावलि-सुप्रतिष्ठ-जितम्बरप्रभृत्येकादशबद्रनामकथन-पूर्वकं तेषां स्थितिकालादिनिरूपणं । अथ पञ्चप्रभ-वासुपुण्ड्रप्रभ-पुण्यदत्तादीनां तीर्थङ्क-राणां वर्णकथनं, वंशकीर्तनञ्च । वित्तमाङ्गल्लिकेनाः कालनिरूपणं । एवं विश्रुतिवृत्तिकनामनि ज्ञमचरमकल्किस्वरूपकथनादिकं । तत्र धर्मादीनां विनाशकारकथनं । प्रलयकाले सम्बर्त-कालिलादीनामाविर्भावोदिवर्णनञ्च ।

अथ स्ववर्णवर्णनं । तन्मध्यस्थितविजयपूरवर्णनञ्च । स्ववर्णवर्णनार्थं पातालानां वर्णनं । तत्र पूर्वस्यां दिशि स्थितानां वज्रवासुख-कदम्बक-पाताल-यूपकेसराभिधानां तेषां परिमाणादिकथनं एवमन्यत्र स्थितानां ज्ञेयं । पातालाकास्थितयोः जलानिलयोः वर्णनं । पूर्णिमादौ स्ववर्णसमुद्रेऽजलेऽसुपरिमाणकथनं । द्वीपवर्णनादिकं । कालोदकसमुद्रवर्णनादिकं । धातकीखण्डपूङ्करद्वीपादिवर्णनं । मानुषोत्तरसमुद्रवर्णनं । दिङ्मूटादिवर्णनं । तत्र पूर्वदिङ्मूटे विजया, वैजयन्ती, जयन्ती, अपराजिता, नन्दानन्दवती, नन्दोत्तरा, नन्दसेनेति दिङ्मूटमारी-कथनं । एवमन्यस्यां दिशि ज्ञेयं । द्वीपसमुद्रादीनामधीश्वरनिरूपणं । एवं वारुण-चीरु-धृत-चोद्र-नन्दीश्वर-अवणादिद्वीपसमुद्रेषु ज्ञातव्यं । विद्योरेण नन्दीश्वरद्वीपवर्णनं । तत्र जिनसालयादिवर्ण-नञ्च । अथ जिलोकस्थितानामष्टविमाणां चैत्यालयाणां सामान्येन व्यासादिनिरूपणं ॥ तत्र जिनप्रतिमास्वरूपादिवर्णनञ्च ।

No. 2042. आप्तमीमांसितं, आप्तमीमांसासङ्गतिनामकवृत्तिसहितम् ।
Substance, country-made paper, 8 × 4 inches. Folia, 219. Lines, 9, 12 on a page. Extent, 8,048 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1525. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Aptamīmāṃsita, together with a commentary entitled *Aptamīmāṃsā-lakṣitā*. A treatise on Jain philosophy, explaining the different dogmas, refuting heterodox theories, and giving a philosophical exposition of Jain duties. By Samantabhadra Yati. The commentary is by Vidyānanda.

Beginning. धृतिप्रत्यक्षः । श्रीवर्द्धमानमभिवन्द्य समन्तभद्रमुद्धृतवेषमहिमानमनिन्द्यवाचं ।

शास्त्रावताररक्षितमोचरात्र-मीमांसितं कतिरल क्रियते मयास्य ॥१॥

येन श्रीवर्द्धमानस्य परमजिनेश्वरममुदयस्य समन्तभद्रस्य तदमलवाचस्य संस्मृतमाप्तमीमांसि-
नस्यालङ्करणे तदाश्रयत्वात् तदन्यतमासम्भवे तदघटनात् । इत्यादि ।

मूलप्रत्यक्षः । देवागमनभीषानचासरादिविभूतयः ।

मायाविष्वपि दृश्यं नातस्त्वमसि नो मङ्गलम् ॥

अध्यात्मं वहिरप्येष विप्रहृदिमहोदयः ।

दिव्यः सत्या दिव्यैकः स्यसि रागादिमत्तु मः ॥ इत्यादि ।

End. मूलस्य । अयति जगति लोकावेशप्रपञ्चहिमांशुमान्

विहृतविषमैकात्म्यान्तप्रमाणनयांशुमान् ।

यतिपतिरजो यस्याष्टयात्मताम्यनिधेर्भवान्

स्वमतमतयस्तीर्थे नानापरे समुपासते ॥

हृत्प्रत्यक्षः । येनाशेषकुनीतिर्धृतिमरितः प्रेक्षावतां शोषिता-

यद्वाचोऽप्यकलङ्कनीतिवचिरासत्त्वात्सार्थमुद्युतः ।

स श्रीस्वामिसमन्तभद्रयतिभद्रभूयादिभुर्मानुमान

विद्यानन्दफलप्रदोऽनघधियां स्यादादमार्गायणीः ॥

Colophon. इत्याप्तमीमांसासङ्गते दशमः परिच्छेदः ।

श्रीमदकलङ्कमश्वरकुलविद्यानन्दसम्भवा भूयात् ।

गुरुमीमांसासङ्गतिरष्टमच्छरी सताच्छरी ॥

श्रीयूनामलभुषमण्डलमाणः श्रीकुन्दकुन्दाम्बे

श्रीदेशीशगणकपूतकमिथा (?) श्रीदेवसंघायणीः ।

श्लोकस्यापारब्धं नास्ति ।

संवत् १५२५ । वष पौषसुदि ८ । शुक्रवासरे । शुभं भवतु लेखकपाठकयोः ।

पुस्तके यादृशं दृष्टं तादृशं लिखितं स्या ।

यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न दीयते ॥

दृष्टभादीन् जिमान् वर्धमानानाम् प्रणिपत्य वै ।

अक्षमष्टमृषीयां प्रशक्तिं विदधे क्रमात् ॥

टवक्काख्ये पुरे श्रीमज्जिमसन्दिरसुन्दरे ।

शकेन्द्रिकावदीनाङ्गे मर्दौ पाति स्वदेजसा ॥

श्रीविक्रममेनसाद्याश्वते पञ्चदशाश्वते ।

वर्षाणां पञ्चविंशत्या नवम्यां कृष्णपौषके ॥

विषयः । १ प्रथमपरिच्छेदे,—भगवतः स्वयनीयत्वकथनं । तथाहि भगवान् महानिति भवति तीर्थकरत्वात् विषयस्योदयत्वाच्च । यो महान् भवति स तीर्थकरो न भवति, यथा-
अस्मदादिः, तस्मात् तीर्थकरस्यासौ महान् भवतीति निरूपणं । अत्र प्रमाणसंज्ञादिसम्बन्ध-
कथनं । सुगतकपिलादीनामाप्रलम्बणनपरः परं तीर्थकरस्य भगवतः प्राप्त्यवस्थापनं ।

अथ न कश्चित् पुरुषः सर्वज्ञः सुत्यः अशोधितः, अतरेव श्रेयःसाधनोपदेशसिद्धिरिति सीमा-
सकमतोपन्यासपूर्वकं तत्त्वखण्डनं । अथ स्वर्गकामोऽश्ममेधेन यजतेत्यादि भावनैव वाक्यार्थ इति
भाङ्गः । नियोग एव वाक्यार्थ इति प्राभाकराः । विधिरैव वाक्यार्थ इति वैदान्तिका इत्येषां
मतेऽपवादः न परस्परं विप्रतिपत्तिप्रदर्शनं । अथ सौगतमतेन अन्यापञ्च एव शब्दार्थ इति
निरूपणमुखेन तन्मतेन ब्रह्मवाद्खण्डनं । तथाहि वस्तुसमावाभिधायकत्वाभावेन नियोगनिरा-
करणेऽपि विधेरैवाक्यार्थत्वघटनात् न भावना वाक्यार्थः सिद्धो भवत्येति न मनसि विधेयं । विधेरपि
प्रमाणप्रमेयतदुभयरूपाद्यष्टविधविकल्पसङ्कुलतया बाध्यमानत्वात् । तथाहि प्रमाणं विधिरिति-
कल्पनायां प्रमेयं किमपरं स्यात्, तत् स्वरूपमेवेति चेन्न सर्वथा निरग्रस्य सम्भाव्यदृश्यविधेः
प्रमाणप्रमेयरूपद्वयविरोधात् । कथमिदानीं उपनिषदाकां प्रतिभासमावादन्यात् कथं वा तत्
परिकल्पिताद्वाकात् लिङ्गाद्वा परमार्थपर्यायतारिणः परब्रह्मणः प्रतिपत्तिः, तथात्वे परिकल्पिता-
दूमादेः पारमार्थिकपात्रकादिप्रतिपत्तिः प्रसज्येत । अतएव कथमिदानीमन्यापोहः शब्दार्थ
इति प्रतिविध्यते । वस्तुस्वरूपाभिधायिनोऽपि शब्दस्य अन्यापोहानभिधायित्वे अन्यापरिचारेण
क्वचित् प्रहर्षनिवन्धनतापायाद्विधिरपि शब्दार्थो साभूदिति समुदितार्थः । अथ विधेरप्रवर्तक-
त्वनिरूपणं । तथाहि विधिः प्रवर्तकविधिः प्रवर्तकसमाधेयः वा स्यादप्रवर्तकसमाधेयः वा । आद्यर्थे
वैदान्तिकानामिव सौगतादीनामपि प्रवर्तकः स्यात् । ननु तेषां विपर्ययात् न प्रवर्तक इति चेन्न,
तत एव वैदान्तिकानामपि अप्रवर्तक इति वक्तुं शक्यते तदुभयोः समानाद्येपसमाधानत्वात् ।
यदि पुनरप्रवर्तकसमाधेय एव विधिसदा कथं वाक्यार्थः स्याद्विशेषात् । यथा, विधिः वाक्यार्थो न
अप्रवर्तकत्वात् नियोगवदित्यनया च दिशा विधेः फलसंज्ञितत्वादिकमूचनीयं । तदनेन प्रकारेण

आद्योपप्रदर्शनादिपूर्वकं भावनैव वाक्यार्थ इति निष्कर्षकथनं । तथाहि न परोक्षितो विधिर्वा-
क्यार्थः सिद्धातिः, नियोगस्यैव वाक्यार्थलोपपत्तेः । अथ नियोग एव वाक्यार्थोऽस्तित्यपि न युक्तं
नियोगव्यतिरेकस्य वाक्यार्थतया प्रतीयभावात् नियोगविध्यादिसंस्कारप्रतिपादके सर्वत्र वाक्ये
भावनाया एव वाक्यार्थत्वप्रतीतिः सैव वाक्यार्थः । सा च द्विविधा शब्दभावना अर्थभावना च ।
एतत् स्वरूपादिविवेचनं । प्रवर्तकज्ञानविवेचनं । तत्र द्रव्यवादी सांख्यो भेदं संकल्पितं मन्यते,
तथा पर्यायवादी बौद्धः अभेदं संकल्पितत्वेन मन्यते । एवमुभयोस्तथात्वे वस्तुनः सर्वथापि अर्थ-
क्रियाकारित्वं न घटते इति विवेचनं । तत्र च पुरुषाद्वैतवत् संवेदनाद्वैतस्य च निराकरणं ।
तथा सामान्यविशेषयोः वस्तुस्वरूपयोः सर्वथा ऐक्यमिति बौद्धमतनिराकरणं । अथ दृश्यानुपल-
ब्धिभावं साधयति । अदृश्यानुपलब्धिश्च संशयं साधयतीति मतनिराकरणं । विज्ञानवादखण्डनं ।
इत्यनेन प्रकारेण बौद्ध-मह-प्रभाकर-सांख्य-वैदिकमतयनिराकरणपूर्वकं सुगतादयः परस्पर-
विवद्वचनिकनित्याद्यनेकात्मसमयाभिधानिनः सर्वे न सर्वदर्शिन इति तथा युतयोऽपि परस्पर-
विवद्वक्तव्यं स्वरूपाद्युक्त्याभिधायिन्यः सर्वे न प्रमाणभूता इति निरूपणं । किञ्च, कस्या अपि ज्ञतेः
प्रामाण्यं नास्तीति निर्णयः । प्रामाण्यवादः तत्र आध्यात्मिकमतखण्डनपुरःसरं अनुमानादिप्रामाण्यसंस्था-
पनं । अन्त्योपपन्नवादिमतनिरसनं । अतन्त्योपपन्नवादिमीमांसकविशेषमतनिरसनं । प्राचीननै-
यायिकमतदूषणं । प्रामाण्यं स्तोत्रोपाद्यमिति मतखण्डनं । बौद्धमतखण्डनं । सांख्यमतोपेकीर्तनं ।
वैदिकमतमदूषणं । अष्टासदृशायां स्वतःप्रामाण्यमुनभ्यासदृशायाम् परत एव दृष्टान्तः इत्यनेकेषां
मतकथनं । अनेकात्मवादकथनं । अथ सुनिश्चितासम्भवदाधकप्रमाणत्वमिति स्यादादिनः स्वम-
तमिच्छार्थकीर्तनञ्च । तथा अनेकप्रमाणवादिनामपि कपिलकणभञ्जचपादपातञ्जलवैदाम्भिक-
नैयायिकभोगतादीनामनिरास्तामपि प्रमाणान्तरतया मताच्चेत्पुरःसरमूहस्य प्रमाणान्तरत्व-
संस्थापनं । अथ यदसत् तन्न सुनिश्चितासम्भवदाधकप्रमाणं । यथा मरीचिकायां सलिलं सम्भव-
दाधकप्रमाणं । यथा च मेघमूर्द्धनि भेदकं सन्दिग्धसम्भवदाधकं । सुनिश्चितासम्भवदाधकप्रमा-
णञ्च सर्वज्ञ इत्यनेन प्रकारेण प्रकृते सर्वज्ञे सिद्धसाधनतानिरूपणं । चेतनस्य आत्मनोऽज्ञानावरण-
दिकर्षं एव मदिरादिवत् मोक्षोदयकारणमिति निरूपणं । अथ दोषो हि तावद्वृत्तं ज्ञानावर-
णस्योदये जीवस्य स्यादिति निरूपणं । विज्ञानवादखण्डनं । श्रिययादौ चेतनादिगुणस्य अभावो-
ऽनुपलब्ध्यान्वयानुपपत्तेरिति शब्दादिसमशरीरादात्मनः श्रयत्कादिनिरूपणं । यस्मात्कणोः शलाका-
देः व्यावृत्तिः त्वयः सतोऽत्यन्तविनाशानुपपत्तेः । तादृगात्मनोऽपि कर्मणां निवृत्तौ परिशुद्धिः । प्रध्वं-
सामाग्रे हि त्वयो ज्ञानिराज्ञाभिप्रेता सा च व्यावृत्तिरेव मणेरिति मलापनयनेऽपि नात्मनो ज्ञानिरे-
वेति निरूपणं । अभावखण्डनं । आत्मनि अज्ञानरूपमलस्य आगन्तुकत्वनिरूपणं । अत्र बौद्धादि-
मतनिरसनं । तथा संसारकारणं मिथ्यादर्शनादिकं, तन्निवर्तकञ्च सम्यग्दर्शनादिकमिति निर्णयः ।
आत्मनः ज्ञानादिगुणसम्भूतत्वकथनेन दोषसम्भावलाभिधेः दोषस्य कादाचित्कत्वादिकथनं ।
अधिकत्ववादिनिराकरणं । अथ अर्चदुर्भगवान् निर्दोषो युक्तिशालाविरोधिवचनत्वात्, तथा

भगवान् युक्तिशालाविराधिपचने भवति तदभिसततत्त्वस्य प्रमाणेन अबाध्यमानत्वादित्यादि-
 प्रकारेण तस्य निर्दिष्टत्वादिकीर्तनमुखेन अर्हश्च परमात्मनि निरूपणं । मोक्षसाधनप्रमाणक-
 यनं । मोक्षस्वरूपविवेचनं । तथा हि बन्धहेतुत्वभाविर्ज्वराभ्यां कृत्स्नकर्माविप्रसोको मोक्ष इति
 निष्कर्षकथनं । पूर्वजन्मप्रेत्यभावादिनिरूपणमुखेन चार्थात्मनिरूपणं । ज्ञानप्रययोर्भेदनिरूपण-
 प्रसङ्गेन योगाचारादिमतखण्डनं । भूतचेतनयोर्भिन्नलक्षणत्वनिरूपणं । देहादेरात्मनोऽतिरिक्तत्व-
 व्यवस्थापनं । संसारस्य अनाद्यनन्तत्वादिवादखण्डनमुखेन मित्यादर्शनाविरतिप्रमादकषाययोगानां
 बन्धहेतुत्वकथनं । ज्ञानादीनामात्मस्वभावत्वकथनमुखेन भृङ्गसमतखण्डनं । व्याप्यथापकभावनि-
 रूपणप्रसङ्गेन अविनाभावस्वरूपविवेचनं । व्याप्यचोपायादिकथनं । आत्मनोऽनर्थान्तरभूतानां
 अस्वादीनां चेतनत्वव्यवस्थापनं । अत्र योगादिमतखण्डनं । रूपवेदानादिपञ्चस्कन्धवादिनां भौग-
 तानां मतखण्डनं । प्रत्यक्षप्रमाणविवेचनं । न्यायस्यव्यवस्थानं । धर्माकीर्तितानुसारेण निपद्यस्या-
 नादिस्वरूपनिरूपणं । पुण्यपापनिरूपणं । अत्र शून्यत्वादादिखण्डनं । सत्त्वद्वैतवादखण्डनं । भावै-
 कान्तावादखण्डनं । वस्तुनानात्ववादव्यवस्थापनं । अद्वैतवादखण्डनं । प्रागभावादिवादव्यवस्था-
 पनं । अत्र सौगतमतादिखण्डनं । नैयायिकसीकृतप्रागभाववादखण्डनं । शब्दप्रमाणविवेचनं ।
 अत्र भीमांसकादिमतखण्डनं । शब्दानां अनित्यत्ववादव्यवस्थापनं । वर्णानामेकत्ववादखण्डनं ।
 एकतत्त्ववादखण्डनं । द्रव्यादिमन्वन्तुष्टमिद्विनिरूपणं । मायोपमाः सन्नोपमाश्च सर्वे भावा
 इति सौगतमतखण्डनं । निर्विकल्पादर्शनादौ स्वात्मस्थान्यवादखण्डनं । सप्रभञ्जिन्यास्यस्वरूपादि-
 विवेचनं । तत्र अविनाभावादिमन्वन्तस्वरूपकथनं । अद्वैतवादखण्डनं । नित्यत्वेकात्मवादप्रति-
 शेपकीर्तनं । प्रत्यभिज्ञानस्वरूपविवेचनं । कार्यकारणस्वरूपनिरूपणादिकं । द्रव्यपर्याययोः
 नानात्वनिरूपणादिकं । स्तलक्षणत्वस्वरूपकथनं । प्रमाणाभासखण्डनं । संवेदनस्य जीवधर्मात्मनि-
 रूपणं । जीवलक्षणदिक्कथनञ्च । परमाणुवादसंस्थापनं । देवपुत्रव्यकारयोर्बभोरेव मित्तनयोः
 फलजनकत्वनिरूपणं । पुण्यपापभेदात् देवस्य द्वैविध्यनिरूपणादिकं । तत्र पुण्यपापाश्रयहेतुनिरू-
 पणं । मित्यादर्शनाविरतिप्रमादकषाययोगानां बन्धहेतुत्वनिरूपणं । संक्लेशादिनिरूपणञ्च ।
 जीवस्य गत्यागतिकथनं । ईश्वरस्य अग्निसिक्तकारणत्वादिवादखण्डनं । अतो धर्माधर्माभ्या-
 मेव शरीरादिकार्यजननमितिनिरूपणं । केवलज्ञानप्राप्त्या चित्तवृत्तिकथनं । वस्तुतत्त्वस्य अ-
 नेकान्तत्वव्यवस्थापनं । सम्यग्दर्शनज्ञानचारित्र्यरूपमोक्षकारणकथनञ्च ।

No. 2043. भगवतीवृत्तिः । Substance, country-made paper, 13½ x 5 inches. Folia, 217. Lines, 21 on a page. Extent, 18,144 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1399. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Bhagavatī-vṛitti. A Sanskrit commentary on the Bhagavatī Sūtra, a Jaina work in Māgadhi on *Vivādha-prajñāpti*—or unfailing knowledge—i. e., knowledge leading to absolute emancipation. The codex comprises only the fifth or last book. Anonymous.

Beginning. सखञ्जमीश्वरसनन्तममयं सर्वोऽयमस्मरमनीशमनीरुमिदसिद्धं ।

शिवं शिवकरं करणव्ययं श्रीमज्जिनं जितरिपुं प्रयतः प्रणोमि ॥ १ ॥

नन्वा श्रीवर्द्धमानाय श्रीमते च सुषर्माणे ।

सर्वानुयोगद्वेष्टयोवाणौ सर्वविदस्तथा ॥ २ ॥

रतद्दीकाचूर्णी जीवाभिगमादिदृष्टिलेशां च ।

संयोज्य पञ्चमाङ्ग विष्टोमि विशेषतः किञ्चित् ॥ ३ ॥

End. पुस्तकलेखकता नमस्काराः प्रकटार्थोऽस्ति न व्याख्याताः ॥

Colophon. इति भगवतीविशेषवृत्तिः समाप्ता ॥

विषयः । भगवतीसूत्रपञ्चमाङ्गस्य व्याख्यानं ।

No. 2044. काव्यकौमुदी । Substance, country-made yellow paper, 14½ × 3 inches. Folia, 52. Lines, 5 on a page. Extent, 765 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Kāvya-kaumūdī. A concise treatise on rhetoric. Anonymous.

Beginning. नमस्तुङ्गशिरयुस्त्रिचन्द्रचामरचारवे ।

त्रैलोक्यनगरारम्भमूलस्तथाय शश्वरे ॥

End. तथा च दण्डी । ते चाद्यापि विकल्पान्ते कक्षां कालेन वक्ष्यतीति ।

Colophon. इति काव्यकौमुद्यां शब्दार्थोत्तराकारनिरूपणं द्वितीयः परिच्छेदः ॥

इति काव्येच्छलङ्कार-गुण-दोषप्रकाशिनी ।

आमोदयतु सञ्चतःकुमुदं काव्यकौमुदी ॥

विषयः । काव्यस्वरूप-गुण-दोषालङ्काराणां निरूपणं ॥

No. 2045. वैदिकलिङ्गार्थविवेचनम् । Substance, country-made paper, 12½ × 5½ inches. Folia, 4. Lines, 11 on a page. Extent, 150 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Vaidika-līṅgārtha-vivechana. A disquisition on the use of the potential mood in the Vedas. The codex is incomplete, and the author's name cannot be made out.

Beginning. धत्तापास्त्रेशमात्रेण पुरुषार्थवत्तुष्टम् ।

प्राप्यते तस्यैव वन्दे गोविन्दं भक्तवत्सलम् ॥ १ ॥

अनन्तगुणसम्यग्भजनकमभजनप्रियम् ।

अनन्तकृपिणं वन्दे गुह्यमानन्दकृपिणम् ॥ २ ॥

इह खलु परमकारणिकेन भगवता जैमिनिस्त्रयिणा श्रुयते। धर्मोऽजिज्ञासेत्यादिना डादिसु
अथायेष धर्मो विचारितः । तत्र वेदेन प्रयोगमुद्दिष्ट विधीयमानोऽर्थो धर्मः । यथा यागादिः ।

End. भावार्थोधिकरणवासनाविहितानां भवत्ये

Colophon. इतः परं खण्डितम् ।

विषयः । यजेतेत्यत्र प्रत्ययगतलिङ्गत्वाद्येन पुरुषप्रवृत्त्यनुकूलव्यापाररूपायाः श्लाघ्यभाव-
नायाः प्रतीयमानत्वमित्यादिविवेचनम् ॥

No. 2046. शारीरकमीमांसाभाष्यविवरणं, वा प्रकटार्थः । Substance, country-made paper, 10½ × 4 inches. Folia, 149. Lines, 15 on a page. Extent, 10,500 Slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Sārīraka-mīmāṃsā-bhāṣya-vivarana alias **Prakāṭārtha.** A gloss on Śaṅkara's commentary on the Vedānta-sūtra. Anonymous.

Beginning: सत्यं ज्ञानमनन्तं यत् कूटस्थं सुखमिषत् ।

मित्यमुक्तं परं ब्रह्म भवामि तद्वत् सदा ॥

आत्मापि यस्य वज्रकालमचिकनेन

बाध्यातुमशक्ततया परितापितेनाः ।

तस्योपतापहरणाय सयेह भाष्यं

प्रारभ्यते विवरणं प्रकटाद्येनेतम् ॥

End. शुद्धं ब्रह्माख्यं नित्यमखरं परमं पदम् ।

निष्ठामि क क मन्त्रमि जगदापुरितं सदा ॥

Colophon. इति श्रीशारीरकमीमांसाभाष्यविवरणे प्रकटार्थे श्रीमत्पुरुषोद्धारस्य
चतुर्थे पादे ॥ समाप्तव्यर्थं अन्य इति ॥

विषयः । शरीरकमीमांसाभाष्यव्याख्यानं ॥

✕ No. 2047. शिवार्कोदयः । Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 333. Lines, 11 on a page. Extent, 9,880 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Sivārkōdaya. A metrical gloss on the metrical scholia of Bhaṭṭa Kumārila Svāmī, on Śaṅkara's commentary on the Mīmāṃsā Sūtra of Jaimini. By Gāgā Bhaṭṭa *alias* Viśveśvara Bhaṭṭa, son of Dinakara, grandson of Rāmakṛṣṇa, and great-grandson of Nārāyaṇa Bhaṭṭasurī.

Beginning. आद्येऽध्याये चर्कसामं प्रसाध्य मानधीना मेघसिद्धिर्धेता हि ।

आद्ये पादे मानताम्राद्यानामङ्गा वाक्पत्यर्थवादादिभामे ॥ १ ॥

Colophon. रति श्रीमन्नारायणभट्टरिखनुश्रीसद्मसहव्याख्यानभट्टदिनकरसुतगंगा-
भट्टकृतः शिवार्कोदयः समाप्तः ॥

विषयः । श्वोकेभट्टकुमारलिखणीतमीमांसाख्यवार्त्तिकवशिष्टांशस्य पद्यैर्निर्व्वचनं ॥

पुस्तकमिदं खण्डितं ।

No. 2048. मीमांसकुसुमाम्बलिः । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 439. Lines, 8—9—10 on a page. Extent, 11,264 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Mīmāṃsā-kusumāmbali. A scholia on the Mīmāṃsā Sūtra of Jaimini. By Gāgā Bhaṭṭa *alias* Viśveśvara Bhaṭṭa, son of Dinakara Bhaṭṭa. The codex is very defective.

Beginning. निर्व्विघ्नमस्तु । वन्दे गन्धकुमारव्यातिमनोहारिरूपस्य ।

स्ततराधापरिचरणी चरणी कदणानिधेः सुखधेः ॥ १ ॥

सारं यत् कुतिशिरसां दुष्प्रापं यन्मनोवचसां ।

तत् कौशख्यवचसां शिष्टापावमज्ञे वन्दे ॥ २ ॥

उत्तमज्ञेयसद्वशी लक्ष्मीनारायणविव ।

प्रभादिवाकरसमौ पितरौ समपाश्वरे ॥ १ ॥

मीमांसाकुसुमानमञ्जलिरेषोऽज्ञादयः ।

श्रीरामपादलघ्ना वासेन दिशः क्षतार्थयतु ॥ ४ ॥

विश्वेश्वराग्रराक्षस्य गागभट्टमनीषिणः ।

क्षतिः करोतु क्षतिनां हृदये वासमादरात् ॥ ५ ॥

शास्त्रायास्य क्रियार्थत्वादानर्थक्यमतदर्शनां तस्मादनित्यमुच्यते । पूर्वपादे विधिनविधेशोर्वेद-
त्वेन सामान्येन विशेषरूपेण च प्रासादो सिद्धे क्षुण्णोपस्थितेषु भाषाकारेषु प्रासादो प्रतिपाद्यते ॥

Colophon. इति मीमांसकभट्टदिनकरस्तुतंगागभट्टपरनामकविश्वेश्वरभट्टविरचिते
मीमांसाकुसुमानमञ्जलो दशसाध्यायस्याष्टमः पादः ॥

विषयः । मीमांसासूत्रव्याख्यानं । पुलकसिद्धं प्रथमे मध्ये चरमे च खण्डितं ॥

No. 2049. महारामायणं वा वाशिष्ठरामायणं, वाशिष्ठतात्पर्यप्रकाश-
नामटीकासहितं, उत्तरार्द्धं । Substance, country-made paper, 15½ × 9 inches.
Folia, 1,509. Lines, 16 on a page. Extent, 75,000 Slokas. Character,
Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India.
Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Mahārāmāyaṇa alias **Vaśiṣṭha-rāmāyaṇa**. A version of
the history of Rāma, distinct from that of Vālmīki. Usually attributed to
the sage Vāsiṣṭha, but probably of a much later date, and founded on the
work of Vālmīki. The work is divided into two parts, of which the first
treats of the history of Rāma, and the second expounds, in a dialogue
between Rāma and Vasiṣṭha, the principles of the Yoga doctrine as the
most approved means of final emancipation. In this respect it appears
like an imitation of the Bhagavadgītā. The leaning of the former is more
in favour of the Yoga, and that of the latter in favour of the Vedānta ;
but in neither case is the following faithful.

Beginning. अजमजयमनाद्यनन्तमर्कनिर्मुक्तबोधसद्द्वितीयं पूर्णम् ।

शिवमखिलहृदि स्फुरत्समायाविकशितविश्वविलासमानतः स्म ॥ १ ॥

स्मृतिफलितसमस्माभीष्टमुद्यदिनेशप्रतिभटनिजोभाशाकविघ्नात्प्रकारं ।

कमपि शिवभवाग्योरङ्गयौभाम्यमकःसुरमणिसवलम्बे चावलम्बादराख्यं ॥ २ ॥

मुग्धस्मिताश्चित्तमनोज्ञमुखन्दुर्विम्बं स्निग्धसत्प्रतिमचावल्लपाकटाक्ष ।

अथमरैरनुसृतं मुनिभिर्मुनीनां न्यग्रोधमूलवमतिं गुत्ताप्रथमः ॥ ३ ॥

निभुवनायनल्लयल्लतोदयः सद्भयामल्लवोचसुखोदयः ।

सुजनचुद्धिरिगङ्गकरकेशरी शरणमस्तु सदा नृकेशरी ॥ ४ ॥

दत्ते वराक्षयलयावभयस्य वामे यापुलकस्य दधती विधिवेवपेया ।

सा शारदाक्षनयना शरदिन्दुशोभा भामा स्वया हरतु मे हृदयान्धकारं ॥ ५ ॥

ये नेवाणि हरस्य येज्जगदिदं प्रद्योतितं चष्टते

ये वैवापतते श्रुतिस्मृतिनुते धर्मः स शर्मादयः ।

ये कालं कल्पन्ति ये च परमस्वर्गोतिराक्षोपमा-

सं सूर्य्येन्दुमल्ला भवन्तु हृदि मे बोधाक्षिमीमानवः ॥ ६ ॥

यक्षोन्मुभिर्दिक्षु तमेहरिर्द्विर्वेदार्थसारसुद्धिरम् ।

वाणीभुजास्त्रिष्ठमभीष्टमिच्छेत् तं ब्रह्मविद्यादिगुणं प्रपद्ये ॥ ७ ॥

यद्वाक्सास्तपायिनां प्रतिपदं सत्यं सुधा नीरसा

यद्वाक्यार्थविचारणादभिमतः स्वर्गोऽपि कारागृहं ।

यद्वाणीविशदाक्षपूर्णमनसां तुल्यं जगत् पूजयन्

तस्मै श्रीगुरवे वशिष्ठमुनये नित्यं नमस्कर्महे ॥ ८ ॥

यस्यार्थप्रथिता जगत्प्रवृत्तिता सा वेदमाता परा

यस्यैते तपसा वशे सुरगणानन्यान् मिष्टकुर्जगत् ।

तं बोधाश्रुनिधिं तपस्विमुकुटालङ्कारचिन्तामणिं

विद्यामिवमूर्तिं शरणमनघं भूयो नमस्याम्यहं ॥ ९ ॥

श्रुत्या ब्रह्मैव रामः प्रकटितमहिमा येन तस्मै वशिष्ठः

यः सीतां ब्रह्मविद्यामिव सदमि पुनः सत्यश्रुदां क्लृप्तादात् ।

यद्वाणी मोक्षमूलं शसयति जगदाश्रमन्दमन्दोद्देश्मभी

तस्मै वाक्सीकये श्रीगुरुतमगुरवे भूरिभावैर्नताः स्म ॥ १० ॥

पूर्णानन्दस्वभावस्वजनहितकृते माययोपात्तकायः

क्वाचण्णादुद्दिष्टीर्जूनमनवरतं मोक्षपङ्के निमग्नं ।

क्वाचिद्विद्यान्तर्वशिष्ठं वक्षिरपि कजयन् शिष्यभावं वितेने

यः संवादेन शास्त्रास्तजलधिभक्तं रामचन्द्रं प्रपद्ये ॥ ११ ॥

विद्याभिः सङ्घे चित्रता श्रितवती येषां मुखं भारती

सञ्ज्ञात्कर्षसमाधिभिः स्थिरमचो तद्वक्ष्य्य येषां हृदि ।

पादाक्षोरुचमश्रिताश्च सततं तीर्थैः समं सम्यदः

श्रीसर्वज्ञसरस्वतीतिविदितान् श्रीमद्गुरुंस्तान् भजे ॥ १२ ॥

श्रीः संश्रितैर्वचरणौ हृदयश्च रामचन्द्रो मुखं गुणभरेण सरस्वती च ।

येवासतस्तदभिधाकृतमासयेयान् श्रीमद्गुरुन् गुरतरान् प्रणतोऽस्मि नित्यं ॥ १९ ॥

तापध्वंसिवायतकाषण्यकटाक्षयावाणीनिर्घनसर्वाङ्गिःशरणान् ।

श्रीमद्रामानन्दसुनीनकृतचर्यानार्यैःश्रित्यं देशिकचर्यान् प्रणतोऽस्मि ॥ १४ ॥

विश्वेशोऽपि हरिः शरण्यचरणो यान् मानयन् मौहृदा-

श्यामाश्रित्यसनम्रजामि रजसा पूये पचेताम्रवीत् ।

यत्पूजां विदधे श्रुतिर्मातमतां सर्व्वेष्टमिदौ सदा .

जीवन्मृतमुखात्पूणेसनमस्तान् ब्रह्मनिष्ठान् भजे ॥ १५ ॥

कृतिभिरसुकराः कान् प्रबन्धाः क्व च ते वालिशशुद्धिरेव जन्तुः ।

तदपि विरचनेऽत्र सङ्गुरुणं सदैयनिरीक्षणमेव सेऽवलम्ब्यः ॥ १६ ॥

अशेषविद्यामुधिपारगानामपासरागादिमनोमलानां ।

कृपानिधीनां कृतिनां समाश्रित्य सतां पदाकस्मरणं सहायः ॥ १७ ॥

यत्कृपालेशमात्रेण तीर्थैःश्रित्यन् भवसागरं ।

श्रीमद्भङ्गाचरेन्द्राख्यानं श्रीगुरुस्तान् सदा भजे ॥ १८ ॥

श्यामन्दबोधयतिना श्रीसङ्गुधवचोऽस्तुते ।

वाशिष्ठार्थप्रकाशोऽयं यथासति वितन्यते ॥ १९ ॥

प्रशंसन्, स्मरेत् सतिभिरथ निन्दन् सुधियः

प्रष्टुमिं यस्मान्न भवति अनाराधनकृते ।

कृतेन व्याजेनास्तरसर्वाश्लिष्टोक्तिभरिते

विहृत्तुं वाञ्छामि प्रतिदिवसमानन्दजलधौ ॥ २० ॥

यथासति बुभुत्सुभ्यः साहाय्यं सङ्कटेऽपि ।

दुरुहस्रोक्तभावेऽपि दर्शयिष्ये परिश्रमं ॥ २१ ॥

स्थितमेकरसे दुक्त्या नानारसविजृम्भणं ।

वाशिष्ठं रोचयत्येतत् सुभीच्यं लवणं यथा ॥ २२ ॥

अपत्यमतिदुर्बोधं स्फुटं व्याख्यासते पदं ।

द्विविधाल्लोतपूर्व्वन्तु दुरुहमपि मोक्ष्यते ॥ २३ ॥

अनन्यपूर्व्वव्याख्यानं यन्मं मे व्याचिकीर्षतः ।

सन्तः श्रमज्ञाः कृपया समर्थं खलितं कवित् ॥ २४ ॥

अथ अगदिदमनादिमहात्मोच्चिन्मास्तुप्रमनवरतदुःखप्रथमपरम्यराकल्पिते अमजरासयमर-
हर्षासर्षशोकाद्यमर्थसंकटसत्त्वसंजुले पक्ष्वातिप्रचयाप्रभीषणे तापवितयदागानलम्बालासास्त्राकुले
षडूर्मिजालेऽतिषड्यगैर्याधव्यमानप्राणिनिकाये संसारमहारणे मुह्यमानं विवेकान्धं प्रबोधापाथ-
दौर्लभ्याद्विषीदन् समुदीक्ष्य शास्त्रभासूदयेन तत्प्रबोधनाय भगवतः पञ्चजन्यः शासनात्

खतस्य प्रवर्तमानः परमकारणिका भगवान् वाष्पकीः प्रारिखितस्य मन्त्रतः शास्त्रस्य निर्विघ्न-
परिसमाप्तिप्रचयगमनादिसिद्धये वक्ष्यमाणश्रुतिसृतिमृदाचारप्रापितं सूर्यविघ्नमूलाच्चेदत्तं
सच्चिदानन्दद्वयपत्यात्मपरब्रह्मप्रणतिलक्षणं मङ्गलमाचरन् श्रुत्याश्चाक्षस्य विषयः योजने तदस्य-
स्वरूपलक्षणाभ्यां संक्षिप्य दिदर्शयिषुः प्रथमं यतो वा इमानि भूतानि जायन्ते येन जातानि
जीवन्ति यत् पथन्त्यभिसंविशन्ति तद्विजिज्ञास्य तदुब्रह्मेति श्रुत्युक्ततदस्य लक्षणसिद्धयस्त्वभावं
तत्प्रदार्थं नमस्यति यत इति ॥

सू० । यतः सर्वानि भूतानि प्रतिभांति स्त्रितानि च ।

तत्रैवोपशमं यान्ति तस्मै सत्यात्मने नमः ॥

End. यत् सर्वं खल्विदं ब्रह्म तज्जलाभि ति च(?) स्फुटं ।

श्रुत्या श्रुदीर्यते साम्नि तस्मै ब्रह्मात्मने नमः ॥ १५ ॥

Colophon. इति श्रीमद्भारमायणे निर्व्याणप्रकरणे उत्तरार्द्धे बालकाण्डे मोक्षोपाये देव-
ह्नोक्ते शतमाह्वयां संक्षिप्तायां वाशिष्ठे ब्रह्मदर्शने षोडशोत्तरद्विशततमः सर्गः २१६ ।
सम्पूर्णचेंदं निर्व्याणप्रकरणमुत्तरार्द्धमिति शिवं ।

टी० । वाक्यपुष्पाञ्जलिः सोऽयं मया भक्त्या समापितः ।

प्रियः प्रेरकयोः श्रीमन्निवयोः श्रोतृदासयोः ॥ ४ ॥

इति श्रीवाशिष्ठतात्पर्यप्रकाशे निर्व्याणप्रकरणे उत्तरार्द्धे षोडशोत्तरद्विशततमः सर्गः २१६
इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीसर्वज्ञपरमस्वतीपादशिष्यश्रीरामचन्द्रपरमस्वतीपूज्यपादशि-
ष्यश्रीगङ्गाधरेन्द्रपरमस्वत्याख्यभिक्षोः शिष्येण आनन्दबोधेन्द्रभिक्षुणा विरचितः श्रीवाशिष्ठतात्पर्य-
प्रकाशः सम्पूर्ण इति ॥

विषयः । वाशिष्ठोत्तरार्द्धस्याख्यानं । वाशिष्ठोत्तरार्द्धे तु रामवशिष्ठसंवादेन निर्व्याणमोक्ष-
निरूपणं ।

No. 2050. ईश्वरगीताभाष्यम् । Substance, country-made paper, 11½
× 3¼ inches. Folia, 105. Lines, 9 on a page. Extent, 3,120 ślokas. Character,
Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India.
Appearance, old. Prose. Correct.

Īśvaragītā-bhāṣhya. A commentary on an episode of the
Kūrma-purāna. By Vijnāna Bhikṣu. In this episode Śūta expounds
to the sages assembled in the Naimisha forest the principles of the Vedānta
doctrine. It is obviously an imitation of the Bhagavadgītā, but it differs
from its archetype in dwelling exclusively on Vedāntism, instead of mixing
it with the Sāṅkhya and the Yoga doctrines. The text has already been
noticed, see vol. I, p. 257.

Beginning. यो मायया विमुक्तश्च विरचय्य विश्वमसौ प्रविष्टश्च षष्ठ्याऽभवदेक आत्मा ।

यस्याश्च भिन्नमपि सर्वमभिन्नमवा मा सोऽपसर्गेषु हृदो हृदयेऽचरोऽसौ ।

सर्व्ववेदान्तमाराधेयं प्राहिण्या अतिस्मृतं ।

मायामीश्वरगीतायाश्चक्रे विज्ञानभिरुक्तः ॥

एतेन भगवद्गीतायाख्यापेक्षापि स्यादिति ।

शब्दादिभेदमात्रेण गीतयोरर्थमास्यतः ॥

श्रीनारायणेन कूर्मरूपिणा शक्रादिभ्योऽखिलपुत्रैर्षाधनं ज्ञानं कर्म च कर्मपुराणे सम्यगुप-
दिष्टं तदेतत् सूत्रमुखादुपगृह्यन्तः श्रौतकादेशो ज्ञानमार्गं विस्तरतः श्रोतुकामाः पुनः सूत्रं पप्र-
चुरित्याह पुराणकर्ता आसदेवः । अथ च चरितं यदुच्यते तदा भवतेति ।

End. चतुर्वर्णस्यैवात्राधिकारोऽस्ति ब्राह्मणैस्तु विशेषत इदं नयं कर्मण्यं शुद्धस्य
तु पाठेऽधिकारो नास्तीति विशेषः ।

Colophon. इति कूर्मपुराणे ईश्वरगीतासूत्रनिबन्धस्य विज्ञानभिरुक्तभाष्ये द्वादशमे-
ऽध्यायः । ईश्वरगीताभाष्यं समाप्तं ॥

विषयः । वेदान्तमाराधेयप्राहिण्याः कूर्मपुराणात्मनेश्वरगीताया व्याख्यानं ॥

No. 2051. प्रश्नोपनिषदलोकः । Substance, country-made paper, 11½
× 3½ inches. Folia, 17. Lines, 10 on a page. Extent, 514 slokas.
Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government
of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Praśnopanishadāloka. A gloss on the Praśnopanishad, one of
the Upanishads of the Atharva Veda. By Vijnāna Bhikshu. The text
along with the commentary of Śaṅkara Āchārya and the gloss of
Ānandagiri has been printed twice, and the text has been translated into
English by Rājā Rāmamohan Rāya, Dr. Roer, Bābu Rājnarain Bose and
others.

Beginning. अथ प्रश्नोपनिषदाख्यायते ॥ ॐ केशी च भारद्वाज इत्यादि । प्रश्नोपा-
रणं सर्व्वविघ्नोपशमार्थं । शुक्लेशी नामतः भरद्वाजस्यापत्यं भारद्वाजः तथा शिवेरपत्यं शैब्यः सत्य-
कामो नामतः तथा भौर्द्यायणी नामतः गर्गस्यापत्यं गार्ग्यः तथा कौशख्यो नामतः अथस्तस्यापत्यं
आश्वलायनः तथा शृगोरपत्यं भार्गवः वेदभिर्नामतः तथा कबन्धी नामतः कत्यस्यापत्यं कात्या-
यनः ते च प्रसिद्धौ एते षट्संख्या मनयो ब्रह्मपरा वेदतत्परा ब्रह्मनिष्ठाः कार्यब्रह्मोपासकाः पञ्च
ब्रह्मान्वेषणाः ज्ञातुमदुक्ता बभूवुरित्यर्थः ।

End. ब्रह्मविद्यासम्प्रदायकृत् न नमस्कृत्येति नम इति दिव्यचनं समाप्तार्थे ॥

पठन प्रश्नः ॥

Colophon. इति विज्ञानभिचुक्तं वेदान्तालोके प्रश्नोपनिषदालोके समाप्तः ॥

विषयः । प्रश्नोपनिषदाख्यानं ।

No. 2052. शास्त्रदीपिका । Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 388. Lines, 9 on a page. Extent, 9,871 slokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Sāstra-dīpikā. A commentary on the Mīmāṃsā aphorisms of Jaimini. By Pārthasārathi Mīra. The codex is very corrupt and defective.

Beginning. पुरुषाणां प्रथमश्रुतेः नयैक इति विरोधापत्तेः । तदुक्तं ।

End. तदेवं सुप्रार्थं यदपि च निषिद्धं विकृतिषु
तथा प्रत्यास्त्रानं विविधमिह बाध्यं यदुच्यते
अतस्त्वन्यस्याभ्युच्चयविधिरिति यत्तैव (?) स
प्रयोगे यत्पादाः (?) त्वत् उपरिचिन्तां प्रकुर्वते ॥

Colophon. इति त्रीपार्थमार्यसिन्धुविराचनायां शास्त्रदीपिकायां दशमस्याध्यायस्या-
ह्नः पादः समाप्तः ॥

विषयः । त्रीपार्थमार्यसिन्धुविराचनायां शास्त्रदीपिकायां दशमस्याध्यायस्या-

No. 2053. स्कन्दपुराण-अम्बिकाखण्डः । Substance, foolscap paper, 13 × 8½ inches. Folia, 232. Lines, 16—17 on a page. Extent, 11,740 slokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Ambikā-khaṇḍa of the Skanda Purāṇa. A part of the first or Māheśvara khaṇḍa of the seven divisions of the Skanda Purāṇa. The codex assigns it 216 chapters, and their contents are as follow :—1, Birth of Kārtikeya; 2, Abstract of the work; 3, Origin of the Naimisha forest; 4, Prājāpatyābhisheka; 5, Birth of Rudra; 6, Lopping off of the heads of Brahmā; 7, Restoration of the heads; 8, Devas' visit to Rudra; 9, Birth of Suvarṇāksha; 10, Curse on Daksha; 11, Penance of Umā; 12, Alligators (?); 13, Marriage of Umā; 14, Praise of marriage with Śiva; 15, Benediction on Vāsishtha; 16, Birth of Śakti, son of Vāsishtha; 17,

Curse on Kalmásapáda; 18, Rákshasa sacrifice; 19, Dispute between Vāsishṭha and Viśvámitra; 20—21, Story of Nandi; 25, Marriage of Śiva; 26, Umā's request; 27, Gift of cattle, gold &c. to Śiva; 28, Worship of Śiva; 29, Kuvera's benediction on Panchachūḍa; 30, Praise of Benares; 31, Do. of Dadhicha; 32, Destruction of Dakṣha's sacrifice; 33, Birth of Vṛsha; 34, Benediction on Upamanyu; 35, Do. on Sukeśa; 36—48, Description of various hells; 49, Philosophy expounded by Yama (*Yamagītā*); 50, Mutation of creation; 51, Praise of Sukeśa; 52, means of escaping from hell; 53, Penance of Durgā; 54—56, Brahmā's benediction on Durgā; 57, Story of the seven fowlers; 58, Kingdom of Brahmādatta; 59—68, Story of Kauśika; 69, Hara and Párvatī's tour to Mandāra; 70—71, Story of Naraśiṅha; 72, Birth of Skanda; 73, Do. of Andhaka; 75—76, Story of Hiranyāksha; 77, Sacrifice of the Asuras; 78 to 106, Wars of the Devas and Asuras; 107—108, Story of Varāha; 109, Departure of Mahādeva to Śmṛtu; 110, Fruits of gifts; 111, Penances; 112, Duties of women; 113—115, The churning of nectar; 116—121, Legend of the Dwarf incarnation; 122, Destruction of Srinhikeya; 123, Story of Hariśchandra; 124, Story of Paraśurāma; 125, Worship of Vasudhā; 126—128, Story of the descent of the Ganges; 129—148, Wars of Devas and Asuras; 149—151, Story of Párvatī's accepting an Aśoka tree for a son; 152, Śiva expounds Dharma; 153, Story of Śiva's throat becoming blue; 154, On the propriety of rubbing ashes and dust on the body; 155, On Śiva's dwelling on burning grounds; 156, An offering of aromatic waters to Śiva; 157—159, Sacred edifices; 160, Feasts of Bhairava; 161, Birth of Vináyaka; 162, Birth of Skanda; 163, Devas repair to behold Skanda; 164, Mātṛis deputed by Indra to assassinate Skanda; 165, Battle between Skanda and Indra; 166—169, Skanda appointed generalissimo of the army of the Devas; 170—173, Destruction of Tárakāsura; 174, Indra's address to Skanda; 175, Destruction of Mahisāsura; 176, Thrones of Maheśvara; 177, Hymns in praise of do.; 178, Story of the messengers of Yama; and Sañku; 179, Account of Kálanjara; 180—181, Story of reviving Yama; 182, Temples for gods; 183, Story of Bhadrēśvara; 184, Fruit of reciting the name of Mahādeva in a Deodar forest; 185, Temples of gods; 186, Benediction on Maya; 187—195, Legend of Tripura; 196—197, Description and revival of Krauncha; 198—200, The wars of Prahlāda; 201—206, Story of Himavat and the clipping of his wings; 207—216, Story of Prahlāda's wars with Náráyaṇa and its consequences.

Beginning. चक्ष्यानमः सकलचन्द्रनिभैकदलः सख्याग्रजो गणपतिर्भजगोपवीतो ।

विभ्रानि नाशयतु लेखाविधौ समामौ देवी च सा कमलिनी वरदा लक्ष्मीः ॥

नमः परमदेवाय चैगुणविजितात्मने ।

सर्वतो योगरूपाय संसारभारहेतवे ॥

स्थितिमन्त्रे धर्मोपायं कर्त्तुं हर्षे पुरारिणे ।

षड्विंशाय पुराणाय महादेवाय धीमते ॥

प्रजापतेर्भक्त्युत्तमं गङ्गाकलिम्बिपङ्कमे ।

प्रयोगे परमे पुण्यब्रह्मणे लोकवर्द्धने ॥

मुनयः संशितात्मानस्तपसा चीनकल्पाः ।

तीर्थसंज्ञावमार्थाय पौर्णमास्यां छताञ्जिकाः ॥

पौराणिकसपञ्चमं सूतं सत्यपरायणं ।

ज्ञातमस्मिन् महातीर्थे प्रणामार्थमुपागतं ॥

दृष्ट्वा ते सूतमायातं ऋषयो हृष्टमानसाः ।

आश्चर्याममसर्व्वं तद्योग्यं समकल्पयन् ॥

स प्रणम्य वृतः सर्व्वान् सूतस्नानं मुनिपङ्कजान् ।

प्रदत्तमासनं भजे सर्व्वधर्म्मगाम्त्वितः ॥

तमासीनमष्टशृङ्ग मुनयस्तु समाहिताः ।

ब्रह्मसन्निधौ पुरासीमा नैमिशारण्यवासिनः ॥

कथितं भरताख्यानं पुराणञ्च पुरा त्वया ।

तेन नः प्रतिभाषित्वं सावात् सत्यवतीसुतः ॥

सख्यागमपरार्श्वः सत्यधर्मपरायणः ।

द्विजपूज्यारतो न्मियं तेन प्रष्ट्वा त्वमर्हसि ॥

भारताख्यानसदृशं पुराणाद् यदिद्विष्यते ।

तत्त्वां प्रष्ट्वाभि वै जन्म कर्त्तिकेयस्य धीमतः ॥

End.

ते गृहीतायुधाः सर्व्व बलवन्तो महासुराः ।

मुखैश्चन्द्रप्रतिमानगो—बभूव भूरतितरां सुदुर्गमा ॥

Colophon. रक्ति स्तम्भपुराणे एकाशीतिपादच्छां संहितायाम्बिकाखण्डे प्रष्टाद-

भारादणीये इन्द्रागमनं समाप्तं । समाप्तोयम्बिकाखण्डाख्यो ग्रन्थः ।

विषयः । अत्र १ मे अध्याये, कर्त्तिकेयोद्भवप्रश्नः । १ ये, अमुकमणिका । २ ये, नैमिषात्य-
तिक्रमनं । ४ र्ये, ब्रह्मणः प्राजापत्याभिषेकः । ५ मे, बभूवसिः । ६ छे, ब्रह्मणः शिरश्छेदनवृत्तान्तं ।
७ मे, कपालसंस्कारनं । ८ मे, देवैः बभूवस्येनविवरणं । ९ मे, सुपर्णाचोत्थविषर्जनं । १० मे, दृष्ट-

शापवर्जनं । ११ शे, उमातपस्यावर्जनं । १२ शे, घाह्वाद्बालमोक्षं । १३ शे, उमापरिणयनं ।
 १४ शे, उमाविवाहसूत्रः । १५ शे, वशिष्ठवरप्रदानं । १६ शे, शक्तिनामकर्तृशष्ठपुत्रोत्पत्तिः ।
 १७ शे, कल्पाष्टपादशापविवरणं । १८ शे, राक्षससन्निकर्षणं । १९ शे, वशिष्ठे विद्याभिर्वा वैरि-
 न्जनं । २० शे, नन्दितपःप्रवेशः । २१ शे, नन्दिना महादेवसूक्तिः । २२ शे, जयेश्वरचैवकथनं ।
 २३ शे, नन्दीश्वराभिषेकार्यं महादेवेन इन्द्रादिदेवताभ्याम् । २४ शे, नन्दीश्वराभिषेकसूक्तिकथनं ।
 २५ शे, नन्दीश्वरविवाहकथनं । २६ शे, मावा मेनया कथितां पतिनिन्द्या युला दुःखिता पार्श्वेती
 शिवसमीपमागत्य सर्वमाविष्कार इत्यादिविवरणं । २७ शे, शिवाय गो-हिरण्यादिदामफलं ।
 २८ शे, शिवपूजाविधिः । २९ शे, कुवेरपञ्चसूत्रावरप्रदानं । ३० शे, वाराणसीमाहात्म्यं । ३१ शे,
 दधीचमाहात्म्यं । ३२ शे, दक्षयज्ञविनाशवर्णनं । ३३ शे, हण्यत्यन्तिवर्णनं । ३४ शे, उपमन्युवरप्र-
 दानं । ३५ शे, सुकेशवरप्रदानं । ३६ शे, पितृपञ्चः । ३७ शे, नरकसङ्क्रांतीर्जनं, नरकभीतिवर्णनञ्च ।
 ३८ शे, शाल्मीनामनरकवर्णनं । ३९ शे, कालसूत्रकनैरकवर्णनं । ४०, कुम्भीपाकनरकवर्णनं । ४१,
 अविपञ्चनायनरकवर्णनं । ४२, चैतनीनरकवर्णनं । ४३, अमोघनरकवर्णनं । ४४, पद्माव्य-
 नरकवर्णनं । ४५, सहापद्माव्यनरकवर्णनं, रौरवनरकवर्णनञ्च । ४६, सहारौरवनरकवर्णनं ।
 ४७, तमोनामनरकवर्णनं । ४८, तमसुमोनामनरकवर्णनं । ४९, यमगीताकथनं । ५०, संमारप-
 रिवर्तनकथनं । ५१, सुकेशमाहात्म्यं । ५२, नरकभावाध्यायवर्णनं । ५३, दुर्गातपोवर्णनं । ५४,
 ब्रह्मप्रयागहृत्ताम् । ५५, ब्रह्मागमनहृत्ताम् । ५६, दुर्गावरप्रदानं । ५७, सप्रगोघोपाख्यानं । ५८,
 ब्रह्मदत्तस्य राज्ञो हृत्ताम् । ५९, कौशिकीसम्भववर्णनं । ६०, कौशिक्या विम्यगिरिगमनहृत्ताम् ।
 ६१, दैत्योद्योगवर्णनं । ६२, रुद्रदैत्यवधवर्णनं । ६३, असुरविजयवर्णनं । ६४, असुरोद्यमवर्णनं ।
 ६५, ६६, देव्या कौशिक्या सह असुराणां युद्धहृत्ताम् । ६७, कौशिक्यभिषेचनं । ६८, कौशिकी-
 देवसम्भवा या देव्या देवेषु नगरेषु च देवा न्यवेशयन् इत्यादिहृत्ताम् । ६९, पार्श्वेत्या सह हरस्य
 मन्दरगमनहृत्ताम् । ७०, ७१, नारसिंहेन हिरण्यकशिपुवधहृत्ताम् । ७२, स्कन्देत्यन्तिवर्णनं । ७३,
 अश्वकोत्यन्तिविवरणं । ७४, अश्वकवरप्रदानं । ७५, हिरण्याक्षस्य सप्तप्रवेशहृत्ताम् । ७६, हिर-
 ण्याक्षस्य सप्ताप्रवेशहृत्ताम् । ७७, असुरयागवर्णनं । ७८—१०६, असुरप्रत्ययायावधि वृ-
 त्तप्रशताध्यायपर्यन्तं देवासुरयुद्धवर्णनं । १०७, वराहोत्थवर्णनं । १०८, वराहपूजाहृत्ताम् ।
 १०९, महादेवस्य सुमेधगमनहृत्ताम् । ११०, दानफलनिरूपणं । १११ एकभक्तादिप्रतफ-
 लकथनं । ११२, स्त्रीणां धर्मनिरूपणं । ११३, अस्तत्त्ववर्णनं । ११४, अस्तत्वमन्त्रे वीक्षकण्डो-
 पाख्यानं । ११५, विष्णुना अस्ततेऽपहृते असुरैः सह देवानां युद्धं ११६, ११७, वामनप्रादु-
 र्भावः । ११८, शुकवासवसंवादः । ११९-१२०-१२१, वामनप्रादुर्भावे तीर्थयात्रावर्णनं । १२२,
 चैत्तिकेयवधवर्णनं । १२३, हरिश्चन्द्रनिर्देशः । १२४, महादेवात्परशुरामवरप्राप्तिवर्णनं । १२५,
 वसुधाप्रतिष्ठावर्णनं । १२६, १२७, १२८, गङ्गावतरणहृत्ताम् । १२९—१४८ कनविंशदधिक-
 प्रशताध्यायावधि अष्टचत्वारिंशदधिकप्रशताध्यायपर्यन्तं अश्वकादसुरपरजयहृत्ताम् । १४९, १५०,

१५१, पार्वत्या पुत्रत्वेनाशेकतरोः परिग्रहणदृष्टान्तं । १५२, श्रुत्विना घर्षपद्धतिकथनं । १५३, सचादेवकण्डस्य विधाश्रीललकथनं । १५४, भस्मरजसः कथं विस्तेपनत्वं इति पार्वतीप्रश्ने शिवोत्तरं । १५५, जगत्प्रभेदाव कथं श्रृंगानवाप्तित्वं इति पार्वतीप्रश्ने शिवोत्तरं । १५६, सुगन्धजलादिना शिवस्वापनफलकथनं । १५७, १५८, १५९, पुण्यायतनफलं । १६०, भैरवोत्सवकथनं । १६१, विनायकोत्पत्तिः । १६२, स्कन्दोत्पत्तिः । १६३, स्कन्ददर्शनार्थं देवादीनामागमनदृष्टान्तं । १६४, स्कन्दविनाशार्थं इन्द्रेण ग्राहणप्रेरणं । १६५, स्कन्देन सह इन्द्रस्य युद्धदृष्टान्तं । १६६, १६७, स्कन्दस्य देवसेनापतित्वविवरणं । १६८, स्कन्दाभिरुक्तवर्णनं । १६९, स्कन्दाभिरुक्तवासेषः । १७०, १७१, १७२, तारकासुरवधविवरणं । १७३, स्कन्दं प्रति इन्द्रवाक्यं । १७४, मन्दिषासुरवधविवरणं । १७५, मन्दिषरनामनि । १७६, मन्दिषरकृतिः । १७७, क्षीणायुषं श्वेतमानेतुमागतानां यमदूतानां शङ्कुर्कणं प्रत्याख्यानं । १७८, कालसुरायतनदृष्टान्तं । १७९, १८०, यमपञ्चीवनदृष्टान्तं । १८१, देवायतनेद्देशः । १८२, भद्रेर्धराख्यानं । १८३, देवदास्यने सचादेवस्थानमाहात्म्यवर्णनं । १८४, आयतनवर्णनं । १८५, मयवरदानं । १८६, विदुरवर्णनं । १८७, चण्डाश्रीत्यधिकशताध्यायार्थं पञ्चनवत्यधिकशताध्यायपर्यन्तं विदुरवधदृष्टान्तं । १८८, शौचपञ्चीवनं । १८९, १९०, प्रज्ञादयुद्धं । १९१, प्रज्ञादविजयः । १९२, हिमवत्सम्भावणं । १९३, गिरिवाक्यं । १९४, १९५, गिरिपञ्चच्छेददृष्टान्तं । १९६, मेघोत्पत्तिः । १९७, पञ्चच्छेदनदृष्टान्तवर्णनफलं । १९८, १९९, नारायणेन सह प्रज्ञादयुद्धोद्योगः । २००, अनन्तादेवधृष्टान्तं । २०१, नारायणेन चक्रवर्णनं । २०२, प्रज्ञादासुरवधः । २०३, परमदेवतवर्णनं । २०४, दानवैः सह देवानां युद्धदृष्टान्तं । २०५, प्रज्ञादतपस्वरणं । २०६, असुरप्रयाणोत्पातविवरणं । २०७, प्रज्ञादनारायणयुद्धे इन्द्रागमनदृष्टान्तं ॥

No. 2054. यतीन्द्रमतदीपिका | Substance, country-made paper, 13 x 5½ inches. Folia 25. Lines, 11 on a page. Extent, 937 slokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1894, Sk. 1759. Place of deposit, Calcutta, Government of India; also another copy at Berhampur, Bābu Rāmadāsa Sena. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Yatindramata-dīpikā. A summary of the dualistic form of the Vedānta doctrine. By Śrīnivāsadāsa, son of Govinda Āchārya. The work is divided into 10 chapters, and treats of (1) Perception; (2) Inference; (3) Testimony; (4) Nature; (5) Time; (6) Eternal attributes; (7) Intellect; (8) Created beings; (9) God; and (10) Immateriality.

Beginning. श्रीवेङ्कटेशं करिष्येति वाचं श्रीदेवराजं वटिकादिचिह्नम् ।

लब्धेन साकं यतिराजमीडे लभे च दृष्टान् समं देशिकेन्द्रम् । १ ।

यतीश्वरं प्रणम्याहं वेदान्तार्थं सधामुहं ।

करोमि बालबोधार्थं यतीन्द्रमतदीपिकां ॥ १ ॥

श्रीमन्नारायण एव चिदचिद्विशिष्टाद्वैतं तत्त्वं भक्तिप्रपत्तिभ्यां प्रपन्नः स एव उपायः ।
अप्राकृतदेशविशिष्टः स एव प्राप्य इति वेदान्तवाक्यैः प्रतिपादयतां यासि-बोधायन-गुणदेव-भास्-
वि-ब्रह्मानन्दि-द्रविडाचार्य-श्रीपराङ्मुखाय-यामुन-मुनियतीश्वरप्रभृतीनां मतानुसारेण बाल-
बोधार्थं वेदान्तानुसारिणी यतिपतिमतदीपिकायां शारीरकपरिभाषा सा यथोपायलक्ष्मि-
नामया यथामति संघट्टेण प्रकाशयते ।

End. वस्तुतस्तु वेदान्तानां चिदविशिष्टाद्वैतमेकमेव ब्रह्मेति तात्पर्यं अत एव
चिदचिद्विशिष्टं ब्रह्मैकमेवेति मत्वा भगवान् वादरायणः अद्यातो ब्रह्मजिज्ञासेत्युपक्रम्य तमेव प्रकारं
निरूपितवान् अतः चिदचिद्विशिष्टो ब्रह्मशब्दवाचो विष्णोः परब्रह्मदेवो नारायण एवैकं
तत्त्वमिति विशिष्टाद्वैतवादिनां दर्शनमिति सिद्धं ॥

इति विविधविचित्रं सान्निभ्यं प्रकाशं धनगुणवरदासिनोक्तसादाय शास्त्र ।

यतिपतिमतदीपं वेदवेदान्तकारं स भवति अतिमान् यः सप्तठावेकलक्ष्यः ॥

Colophon. इति श्रीवाधूलकुलतिलकश्रीमन्महायस्य प्रथमदासेन श्रीमद्वेङ्कटगिरि-
नाथपदकमलसेवापरायणस्वामिनि कृष्णपुष्करिणीगोत्रि बन्ध्याख्यं लुना श्रीनिवासदासेन विर-
चित्तायां यतीन्द्रमतदीपिकायामद्रव्यपरिच्छेदो नाम दशमोऽध्यायः ॥

विषयः । श्रीमन्नारायण एव चिदचिद्विशिष्टाद्वैतं तत्त्वं इति प्रतिपादयतां यासि-बोधाय-
न-गुणदेव-भास्वि-ब्रह्मानन्दि-द्रविडाचार्य-श्रीपराङ्मुखाय-यामुन-मुनियतीश्वरप्रभृतीनां मता-
नुसारेण बालबोधार्थं संक्षेपतो दशभिः परिच्छेदैर्वेदान्तमततात्पर्यं कथयति । तत्र १—मे परि-
च्छेदे, प्रत्यक्षनिरूपणं । २—ये, अनुमाननिरूपणं । ३—ये, शब्दनिरूपणं । ४—ये, प्रकृतिनिरूपणं ।
५—मे, कालनिरूपणं । ६—ते, नित्यविभूतिनिरूपणं । ७—मे, बुद्धिनिरूपणं । ८—मे, जीवनिरूपणं । ९—मे,
ईश्वरनिरूपणं । १०—मे, अद्रव्यनिरूपणं ॥

No. 2055. दीपप्रकाशः । Substance, country-made paper, 9 × 4½ inches. Folia, 42. Lines, 8—10 on a page. Extent, 1,036 ślokas. Character, Nārga. Date, Sm., 1785. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Dīpa-prākāśa. On dedication of lighted lamps to the goddess Rājārājēśvarī according to Tāntric rules. By Premānīdhi Sarmā.

Beginning. अगाधवत्तज्ज्वलणकरणे सुन्दरमरी

हरीभूतोऽरातिव्रजस्यगमनाममघने ।

करी मन्दासर्पाद्युल्लभतरीभूतविषया-

दरीदाहप्रज्वालित जयति दीपात्मकहरिः ॥ १ ॥

End.

यस्योद्योतमती सती गुणवती माता पितामापति-

नामप्रेम्भन्धिनि पन्थकुलम्भः कुम्भाचलो जन्मम् ।

सुधास्यं कृतवीर्यजाताजपदं भूधन्मलैवमभू-

द्वयामन्दवनेऽसमा निवसता दीपप्रकाशः कृतः ॥

Colophon. इति श्रीव्रसनिधिदर्शनिर्मिते दीपप्रकाशः सम्पूर्णतामगमत् ॥

विषयः । तन्त्रोक्तनियमेन श्रीराजराजेश्वरोद्देशकदीपदानविधिकीर्तनं ॥

No. 2056. शब्दप्रकाशः वा दीपप्रकाशटिप्प-न् । substance, country-made paper, 9 × 3½ inches. Folia, 120. Lines, 10 on a page. Extent, 3,210 slokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Sābdaprakāśa, alias Dīpaprakāśa-tippana. A commentary on the work noticed under the last preceding No. by the author himself.

Beginning. प्रथम्येष्टदेवं शिवादेरपीष्टप्रदं राजराजेश्वराख्यं रमेष्टं ।

सदीपप्रकाशस्थितस्तिष्ठशब्दप्रकाशं तनोम्यद्य बालानुरोधात् ॥ १ ॥

अथ नामानन्तरपन्थालोचनतद्वावस्थादिंकरणकोशपरचारेण श्रीराजराजेश्वरोपासकजनश्रेणी-
धूरीशोपकारादिद्वारा श्रीसिद्धदेवोपासनाप्रसादसाक्षात्त्वमानो दीपप्रकाशनामानं साङ्गदीप-
प्रकाशकतयाचर्यं शिखिणीसन्धराशाङ्गुलविक्रीडितशब्देनिबद्धलोकप्रमुदायात्मकं पन्थं
चिकीर्षुस्तत्समाप्तिप्रतिबन्धकप्रत्युत्पन्नवृत्तिवर्धनार्थं सिद्धदेवस्य दीपप्रियतया तदात्मकतया स्मरण-
स्याधिकतरं प्रसादलक्ष्यमभिप्रेत्य दीपप्रकाशनिर्माणे दीपात्मकतयेव स्मरणस्योचिततममलं मला
च तथा स्मरणमस्माराद्यात्मकं मङ्गलं कृत्वा शिष्यशिष्यायै निबध्नाति । अगाधेत्यादि ।

End. अस्ति हि उत्तरस्यां दिशि मन्त्रिणैवसविधे तः + मेतिप्रसिद्धपर्वतदेशना-
मधिपतिः श्रीमल्लैवमदेवस्यदीपलप्राप्तमृमिष्टतिभ्यामन्नवस्त्रादिषोऽष्टपूर्यकं काष्ठां निवसतेति
वर्णनार्थः । तथा च जम्बूद्वीपं भिन्नं दक्षिणान् भिन्नं निवासस्थानं च भिन्नं पन्थकर्तव्यं दीप-

प्रकाशः दीपस्य पूर्वोपदिष्टस्य प्रकाशः प्रकटनं दीपप्रकाशनामा पञ्चस्य छतोऽनुष्ठितो बुद्धिपूर्वकः
अ लक्ष्मिज्ज्ञान इत्यर्थः ।

इत्थं शब्दप्रकाशश्चरणकवणया राजराजेश्वरस्य
स्त्रीयामीष्टार्थदानुर्गमजलधिरमस्त्राशके माधवाधे ।
छण्णाष्टम्यां प्रपूर्णः परपरवच्चिरार्थस्य माभावबोधे
मूलं मूलस्य यन्नादरणमिह परं त्वस्ति मन्त्रेष्टार्थं ॥ १ ॥
अस्त्राभिः सकलः प्रयाग उद्दिनो रत्नाकरे स्पष्टतो
मूलं भक्तितरङ्गिनीत्यभिहिते यन्त्रेऽखिलं दर्शितं ।
तत्संक्षेपवचिप्रतोषफलम् दीपप्रकाशे स्थिता
छटा शब्दततिः प्रकाशिततरार्थो साम्प्रतं निर्मितो ॥ २ ॥
मास्त्रास्यर्थं नृणां सप्ताहानुष्ठितादिनो घम्यात् ।
दीपप्रकाशकर्तुर्नानासाध्यं किमप्यस्ति ॥ ३ ॥
दीपप्रकाशे हि मनोऽस्ति यस्य शब्दप्रकाशेऽपि मनोऽस्तु तस्य ।
शब्दप्रकाशे नैवितान नृणां दीपप्रकाशे भविता प्रवेशः ॥ ४ ॥
यस्योद्योतयती सती गुणवती माता पितोऽमापति-
र्नाम प्रेमनिधीति पदकुलम्ः कुर्माचलो जगद्भूः ।
रूपस्य छतवीर्यजालजपदं भूयन्मलैवमभू-
ष्ट्यानिन्दयन्मुना निवसता शब्दप्रकाशः छतः ॥ ५ ॥

Colophon. इति श्रीसत्प्रेमनिधिशर्मोन्मिर्तदीपप्रकाशटिप्पणभूतशब्दप्रकाशपद्यः
सम्पूर्णः ॥

विषयः । खल्लतदीपप्रकाशस्थितकृष्टशब्दार्थानां प्रकटीकरणं ।

No. 2057. योगशास्त्रं । Substance, country-made paper, 11 $\frac{1}{2}$ x 4 $\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 126 slokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India ; also another copy at Murshidábad, Jápbaraganj, Gopáladása Mahanta. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Yoga-sástra. A brief exposition of the Yoga aphorisms of Patanjali. The codex is defective, and the name of the author of the work cannot be made out.

Beginning. (आद्यपत्रं नास्ति) । धिगमोक्षरापायाभावस्य व्यचिन्त्यस्तुन (?) संशय-
प्रमादालस्याविरति-धान्तिदर्शनालम्बभूमिकलानवस्थितलानि ।

End. कैवल्यं स्वरूपप्रतिष्ठा वा चितिशक्तेरिति ।

Colophon. इति योगशास्त्रं कैवल्यपादस्यतुर्थः ॥ समाप्तः ।

विषयः । पातञ्जलयोगसूत्रतात्पर्यविषयीभूतार्थस्य संक्षेपेण कथनं ॥

No. 2058. योगमणिप्रभा वा पातञ्जलयोगसूत्रवृत्तिः । Substance, country-made paper, 11½ × 4½ inches. Folia, 60. Lines, 9 on a page. Extent, 1,134 slokas. Character, Nagara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Yogamani-prabhā. A commentary on the Yoga aphorisms of Patañjali. By Rāmānanda Sarasvatī, pupil of Govindananda. It follows the Pātanjala-bhāṣya.

Beginning वन्दे क्लेशदिसंस्पृष्टं पुराणपुरुषं हरिम् ।

प्रकृत्या सीतया युक्तं योगेशं योगदायिनं ॥

पतञ्जलिं सूत्रकृतं प्रणम्य व्यासं मुनिं भाष्यकृतञ्च भक्त्या ।

भाष्यानुगां योगमणिप्रभाख्यां हर्तुं विधास्यामि यथा मतिश्च ॥

इह खलु भगवान् पतञ्जलिः प्रेक्षावत्प्रवृत्तश्चास्त्रप्रतिपाद्यं दर्शयति ॥

अथ योगानुशासनम् ॥

End. वक्ताच्च प्रमाद्विरतः क वाक्यस्य गुरोरिदं ।

नूनं महात्मनां दाने स्वतश्चित्तं ह्यपान्वितं ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्रजकाचार्यगोविन्दानन्दभगवत्पूज्यपादशिष्य-
श्रीरामानन्दसरस्वतीकृता पातञ्जलसूत्रवृत्ते योगमणिप्रभाख्यायां कैवल्यपादस्यतुर्थः समाप्तः ॥

विषयः । पातञ्जलयोगसूत्रस्य भाष्यानुगतशाख्यानं ॥

No. 2059. पञ्चापथ्यविबोधकः । Substance, country-made paper, 9 × 4½ inches. Folia, 118. Lines, 8—10 on a page. Extent, 3,729 slokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1767. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Pathyápathya-vibodhaka. On diet and regimen. By Keya-
deva Paṇḍit, a Vādyā by caste.

Beginning. नलैकं विश्वरूपं विभवनशरणं स्वर्गमोक्षैकचेतुं
शर्तुं वाग्देताश्च व्यवहरति यथा विश्वमेतद्विताम् ।
यस्य ध्यानप्रसादात् प्रभवति पुत्रपुत्रः सर्वकार्यस्य सिद्धिं
कर्तुं तं देववन्द्यं स्फुरदुरगवरस्फारश्चरं गणेशम् ॥ १ ॥
भारद्वाजपवित्रगोवतिलकः श्रीपद्मनाभोऽभव-
द्वेदव्याहतिनाटकागमकथालङ्कारपारङ्गमः ।
तत्पुत्रो गुणभूषितः समभूषित श्रीशार्दुलामा भिषक-
येन प्राणिगदे गदैरपञ्चतेऽसौ सर्वविद्यालयः ॥ २ ॥
तत्पुत्रः केयदेवोऽस्ति वैद्यशास्त्रविशारदः ।
मणिरत्नाकरो येन हतेऽस्यो नाम सागरः ॥
नामूरत्नाकराङ्गानां द्रव्याणाञ्च रसादिषु ।
पन्थायं क्रियते तेन पथ्यापथ्यविबोधकः ॥ ३ ॥

End. श्लाघः कान्तिर्बलं पुष्टिस्तुष्टिस्तूपचयः स्मृतः ।

Colophon. इति श्रीवैद्यकेयदेवपण्डितविरचिते पथ्यापथ्यविबोधके भिन्नवर्गोऽष्टमः
सम्पूर्णः ॥

विषयः । पथ्यापथ्यविबोधनं ॥

No. 2060. न्यायकुसुमाञ्जलिप्रकरणम् । Substance, country-made
paper, 13½ × 6½ inches. Folia, 37. Lines, 13—14—15—18 on a page.
Extent, 2,368 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit,
Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse, Correct.

Nyāya-kusūmāñjali-prakaraṇa. A polemical disquisition on
the existence of God, refuting all atheistical doctrines. By Udayana
Achāraya. The work comprises a metrical portion, and a prose para-
phrase. The former has been published with a translation into English
by Professor E. B. Cowell. The latter is scarce. The codex under notice
contains both the parts.

Beginning. सत्यवचनपरः सनां परिमलप्रोद्बोधवदोक्तवो
विद्यालो न विमर्द्देऽस्तत्परसमस्तान्दमाधीकभूः ।

ईशस्यैव निवेशितः पदयुगे भुक्तायमानं धम-

चेतो मे रमयत्वविभ्रममयः स्यात्प्रसूनाञ्जलिः ॥

सर्गापवर्गयोगीर्गमासनं भूतिः भनीषिणः ।

यदुपास्मिन्सावच परमात्मा निरूप्यते ॥

End.

इत्येष नीतिकुसुमाञ्जलिश्चञ्चलश्री-

येदास्येदपि च दक्षिणवामकौ द्वौ ।

नो वा ततः किमनरेग्रगुरोर्गुरुषु

प्रीतोऽस्त्विनेन पदधीठसमर्पणेन ॥

Colophon. इत्याचार्यश्रीमदुदयमविरचितन्यायकुसुमाञ्जलिप्रकरणं समाप्तं ।

विषयः । ईश्वरे विप्रतिपन्नानां चार्वाक-मीमांसक-सौगत-दिगम्बर-साङ्गानां मतं श्रीम-
दुदयमाचार्येणानेन गद्य-पद्योभयस्यैव प्रबन्धेन निराकृतं ।

No 2061. यजुर्वल्खनम् । Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 81. Lines, 11—12 on a page. Extent, 2,065 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1811. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Yajurvallabha. This is a part of the 'Āhnikā-paddhati,' a comprehensive work on the duties of householders. By Viṭṭhala Dikshita. The part under notice comprises three chapters, and treats of, 1st, daily religious duties, 2nd, the sacraments, (*saṅkharas*) 3rd, Adhāna or domestic fire worship. All those have been treated according to the rules of the Yajur Veda.

Beginning. योगिनो यं प्रपश्यन्ति हृदाकाशे सनातनं ।

† † † † † वन्दे देवकीनन्दनं हरिं ॥

अस्यान्तु कर्मासुरपावाक्रिकं प्रथमं ततः ।

संस्कारदीनावस्य विभिः काण्डैरर्च्यं ब्रुवे ॥

End.

ततो ब्राह्मणभोजनं संकल्पयेत् । इत्याद्यप्यपदतिः समाप्ता ॥

Colophon. इति श्रीविठ्ठलदीक्षितनिबन्धाध्यात्मिकपद्धतौ यजुर्वल्खनमाख्यायां आवस-

ध्याधानं सपरिकरं नाम तृतीयः खण्डः समाप्तः ॥ १ ॥

विषयः । अत्र खण्डत्रयं वर्तते तत्र प्रथमे यजुर्वेदात्मिककृत्यप्रयोगः । द्वितीये यजुर्वे-
दात्मसंस्कारप्रयोगः । तृतीये यजुर्वेदात्मव्याधानप्रयोगः ॥

No. 2062 **हौत्रिकपद्धतिः, यजुर्वेदोक्ता ।** Substance, country-made paper, 8½ × 1 inches. Folia, 36. Lines, 8 on a page. Extent, 592 slokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1705. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Hautrika-paddhati. A guide-book for the performance of the Hautrika or fire sacrifices according to the Yajur Veda. Anonymous.

Beginning. होत्रं करिष्यत् संचरेण प्रविश्यापश्चनीयं ।

End. आसे वा तदुपांशु तदुपांशु ॥

Colophon. इति यजुर्वेदके हौत्रिके पद्धतेऽध्यायः ॥

विषयः । यजुर्वेदोक्ताहौत्रिककर्माप्रपञ्चनं ।

No. 2063. **देवीमाहात्म्य-टीका ।** Substance, country-made paper, 15 × 4 inches. Folia, 92. Lines, 7 on a page. Extent, 2,598 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Lalagola, Post-Dighápati, Zilá Rájásáhi, Bábu Tárínátha Ráya Chaudhuri. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Devimáhatmya-tíka. A commentary on the Chandí section of the Márkaṇḍeya Purána. By S'añkara S'armá.

Beginning. श्रीदुर्गायाः पदं नत्वा श्रीमच्छङ्करशर्मणा ।

देवीमाहात्म्यटीकेयं कृत्यत मिश्रसम्पत्ता ॥

पूर्वं भगवद्वादरायणमुनेः शिष्यो जैमिनिर्नाम मुनिर्भारतविषये सन्दिग्धमना मार्कण्डेयं
समुपागम्य भो मुनेपुत्रतविषयेऽस्मात्सन्देशे दूरीक्रियतामित्यवदत् । — — — — —

— — — पविण ऊचुः—मार्कण्डेय सत्ताचक्ष्यादि ।

End. सार्वर्कभविता मनुजिति पुनरावृत्तिः समाप्तिं श्रोतव्यति सम्प्रदायसंश्रवात् ॥

Colophon. इति देवीमाहात्म्यटीका समाप्ता ।

विषयः । मार्कण्डेयपुराणीयदेवीमाहात्म्यया ज्ञानं ।

No 2064. अमरकोषमाला । Substance, country-made paper, 15 × 4 inches. Folia, 250. Lines, 6 on a page. Extent, 5,906 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Lalagola, Post Dighápati, Zilá Rájásáhi, Bábu Táránátha Ráya Chaudhuri. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Amarakosha-málá. A paraphrase of the 'Námaliṅgá nuśásana' of Amara Siṅha. Author's name not made out. The work has been written in accordance with the rules of the Kalápa-vyākaraṇa.

Beginning. अनादिमथान्तमनीशमीशं प्रणम्यत + + दम् गिरीशं ।

निषादयोगाद्येकमूललीनां निषय कुर्माऽमरकोषमालां ॥

उपाया बहवः सन्ति निबन्धाः पाणिनेर्दिष्टा ।

तथापि सादृशं यत्नः खलु कालापतुष्टये ॥

अथ दन्त्यादिभ्यो शिष्टाचारसिद्ध्यर्थमशेषविघ्नविघातायैव अमीष्टदेवतायः सेवनापदेशेन प्रणामं दर्शयति सख्यत्वादि । हे धीराः स विष्णुः संख्यतां भवद्विरिति शेषः । इत्यादि ।

Colophon. समाप्तिस्तु च कवाक्यं न कस्त ।

विषयः । अमरकोषव्याख्यानं ।

No. 2065. दत्तकविवेकः । Substance, country-made paper, 18 × 3 inches. Folia, 4. Lines, 5 on a page. Extent, 75 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Lalagolá, Post Dighápati, Zilá Rájásáhi, Bábu Táránátha Ráya Chaudhuri. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Dattaka-viveka. A summary of the laws relating to adoption. By Śulapāṇi. It is one of several treatises the author wrote under the generic name of *Viveka*. He lived in the middle of the 12th century, and was a judge in the court of Lakshmaṇa Sena, of Bengal.

Beginning. अथ दत्तकविवेकः । तत्र याज्ञवल्क्यः ।

दद्यात्माता पिता वा यं स पुत्रो दत्तको भवेत् ॥

मनुः । माता पिता वा दद्यात्मां यमङ्गिः पुत्रमापदि ॥

सङ्गृह्णीतिसंयुक्तं स पुत्रो दत्तिसः सुतः ॥

प्रीतिसंयुक्तमित्यनेन वयोऽधिकपुत्रदाने पुत्रानुमत्यपेक्षा आपिता । इत्यादि ।

End. संस्तस्य कुतस्तस्य वर्णगोचं भवत्युत ।
 'अथ देवा तु कन्यास्यात् तद्वर्णस्य युधिष्ठिर ॥

Colophon. इति श्रुतपाणिनस्तद्वर्णविवेकः समाप्तः ।

विषयः। दत्तकपुत्रग्रहणकृत्यतानादधिकारादिनिरूपणं ।

No. 2066. कन्दोमञ्जरीटीका । Substance, foolscap-paper, 16 × 4 inches. Folia, 18. Lines, 6 on a page. Extent, 446 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Lālagola, Post Dighāpati, Zilā Rājāsāhi, Bābu Tārānātha Rāya Chaudhūrī. Appearance, new. Prose. Correct.

Chhando-manjarī-tīkā. A commentary on the *Chhando-manjarī*, an elementary treatise on versification. By Dātārāma.

Beginning. नत्वा वागीश्वरीपदं चतुर्वर्गफलप्रदं ।

कन्दोमञ्जरीटीका दातारामेण तस्यते ॥

यद्यस्याः कविधा व्याख्या व्याख्याताः पूर्वस्मिन्निभिः

तथापि बालवोषाद्य मया व्याख्यायतेऽमुनी ॥

अन्वकारेण यस्यस्य भङ्गीकृतकल्याणीवर्णनप्रधानतया मञ्जाकाव्यादादौ शिशुनृशिष्टो-
 चितेष्टदेवतानमस्काररूपं मङ्गलं वस्तुनिर्देशश्च लतः । सर्गबन्धे मञ्जाकाव्यमुच्यते तस्य लक्षणं ।
 आशीर्जनमस्त्रया वस्तुनिर्देशो वापि तन्मूलमित्युक्तेः ।

यस्यस्य मञ्जरीत्वेन परिकल्प्य मञ्जाकविः ।

गङ्गादासचकारेण स्तवकैः षड्भिरन्वितं ॥

देवमित्यादि ।

End. भाराक्रान्तेति । हरिः श्रीकृष्णो अयति अयत्तु तुष्याने तिः । किङ्कर्तः, गुणं जनं
 विलोक्य दृष्ट्वा अलदस्यनाकुलावक्रवीमृद्वेधेत्यं—

Colophon. परिसमाप्तिवाक्यादिकं नास्ति ।

विषयः। गङ्गादासकृतकन्दोमञ्जर्या व्याख्यानम् ।

No. 2067. शाक्तकर्मः । Substance, country-made yellow paper, 14 × 3 inches. Folia, 105. Lines, 5 on a page. Extent, 1,503 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Lāṭora, Zilā Rājāsāhi, Kumār Yogendranātha Rāya. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Śākta-krama. A summary of Tāntric rituals. By Purnānanda Paramahaṁsa. The work is divided into 7 chapters, and treats of all

the leading rites and ceremonies which the followers of the S'akta sect of the Trántrics are required to perform.

CONTENTS: I. Proper place for Ekaliṅga. The Kúrmachakra diagram. Corpses, their varieties. Internal worship. Offering of water to the manes. Offering of Arghyas. Rosaries. The great internal worship. The great yajna.

II. Classification of worshippers. *Divya* or Celestial class. *Vira* or heroic class. *Pashu* or animal class. Listening, contemplation, &c. Means of knowing one's self. True knowledge. Conduct of the class called *China* or Chinese. Duties of Kaulas. Rules regarding the five M.'s S'akti defined. Routine of Kaulas. Duties on particular occasions.

III. Worship of virgins of different ages. Sacrifice of she-jacks. Worship of Kula. Recounting of rosaries. Sanctification of rosaries. Drinking for pleasure prohibited. Worship without spirituous drinks condemned.

IV. Purification of articles of worship. Identity of one's self. Articles of worship derived from bastards, &c.

V. The rite of Vijaṛá. Hermitage. Worship of shoes. Form of Kámakalá Secret worship. Purificatory rites. Rites on cremation grounds. Rite called Níla.

VI. Rites for becoming Vira. Worship of S'akti. Praise of nonduality.

VII. Diabolical rites for causing stupefaction, subjugation, &c. &c.

Beginning. नत्वा श्रीपरदेवताङ्कियुगलं शास्त्रक्रमं कामदं
पूर्णानन्दयतिस्मरति शिवयोगेनानुसारकमात् ।
श्रीद्गीतागुरुपादपद्मयुगलयानात्मनो निर्मलो
द्वैतज्ञानविनाशनाथ विदुषामामोदमंडलये ॥
सत्सुखारे सदापद्मे प्रातः शिरसि निर्मले ।
पूर्वेन्दुमण्डलयुते शुद्धस्फटिकसन्निभं ॥
गन्धानुलेपितं शान्तं वरदाभयपाणिनम् ।
सन्दधितं निजगुरुं कारुण्येनावलोकितं ॥ इत्यादि ।

End. प्रसन्ना तेन गोपय्या कुलीनेः सिद्धिश्चेतवे ।
भावचूडामणिं वीक्ष्य कुलचूडामणिं तथा ।
तत्तत्तूडामणिं वीक्ष्य वीरतन्त्रकजामलं ॥

कुलार्णव प्रक्रमश्च वामकेश्चरंभित्ता ।

समयार्णमाष्टकाश्च उत्तरातन्त्रमेव च ॥

गुरुणाश्च सतं ज्ञात्वा कालीतन्त्रं कुलार्णवं ।

पूर्णानन्देन गिरिणा कृतं श्रीपतिवासरे ॥

इषे कालाङ्गवेदेन्द्राके मङ्गलवासरे ।

नित्यमुक्तस्वभावाश्च शास्त्रक्रमसमन्तम् ॥

Colophon. इति श्रीपूर्णानन्दपरमहंसविरचिते शास्त्रक्रमे सप्तमोऽंशः ॥

विषयः । १ प्रथमांशे,—एकलिङ्गस्थानलक्षणं । कूर्मचक्रलक्षणं । कामलचन्द्रकादिश्वल-
लक्षणं । अन्तर्यजनविधिः । तर्पणविधिः । अर्थसाधनविधिः । जपविधिः । सङ्गान्तर्यजनविधिः ।
महायज्ञविधिः ।

२ये अंशे,—दिशादिभावनिरूपणं । दिग्भावलक्षणदिकथनं । वीरभावलक्षणदिलक्षणं ।
पशुभावलक्षणदिकथनं । अवण-मनन-निदिध्यासनलक्षणदिकथनं । आत्मसाक्षात्कारोपायकथनं ।
तत्त्वज्ञानादिनिरूपणं । चीनाचारकथनादिकं । कैलिकर्तव्यकथनं । पञ्चमकार्त्तसाधनविधिः ।
शक्तिनिरूपणादिकं । कुलाचारलक्षणं । समयार्चारलक्षणं ।

३ये अंशे,—कुमारीपूजाविधिः । तत्त्वलक्षणदिकथनं । तत्रैवत्तरसत्यया फलविशेषकथनं ।
शिवावल्लिदानविधिः । कुलपूजनविधिः । जालाजपविधिः । सालाप्रतिष्ठाविधिः । कामनः सुरा-
पाननिषधः । मद्यादिहीनपूजाया निन्दितत्वकीर्तनं ।

४थे अंशे,—द्रव्यशुद्धिविधिः । आत्मस्वरूपनिरूपणं । कुण्डगोलोद्भवादिद्रव्यनिरूपणं ।

५मे अंशे,—विजयाकल्पकथनं । अवधूतक्रमकीर्तनं । पादुकापूजनविधिः । कामकलाकप-
कीर्तनं । गुप्तसाधनविधिः । कल्पपरस्परविधिः । श्मशानसाधनविधिः । नीलसाधनविधिः ।

६ष्ठे अंशे,—वीरसाधनपरस्य्याविधिः । शक्तिपूजाविधिः । अद्वैततत्त्वप्रशंसा ।

७मे अंशे,—वज्रस्तम्भनादिविधिः । तत्र स्थानकालादिनिरूपणं । सर्वत्र देवीभावावच्छक्तता-
निरूपणश्च ।

No. 2068. पुराणसर्वस्वम् । Substance, Palm-leaf, 40 × 2 inches. Folia, 325. Lines, 4 on a page. Extent, 8,910 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1677. Place of deposit, Visé, Post Deñgápádá, Zilá Rájásáhi, Bábu Lakshmikánta Ráya. Appearance, old. Verse. Correct.

Purāṇa-sarvasva. A miscellany made up of extracts from the Purāṇas with comments thereon on history, geography, civil polity, various forms of worship, &c. By Govardhana Páthuka. It was compiled under the auspices of a Bengali zemindar of the name of Śrísatya, who

had the title of Khan, in the year 1396 S'aka. This work is quite distinct from the one of this name noticed under No. 333 (I, 188).

Beginning. (प्रथमपत्रं नास्ति ।)

विधास्य तु महाराज विद्वान् पुत्रः पुरुषवाः ।
तेजसी दानशीलश्च यज्ञा विपुलदक्षिणः ॥
शस्त्रं वदती पराक्रान्तः शत्रुभिर्दुष्टि दुर्जयः ।
आहर्ता चाग्निहोत्रस्य यज्ञानाञ्च महोपतिः ॥ इत्यादि ।

End.

एतत् पुस्तं समाप्तं जनपदविदितं कारितं मत्पुत्रानै-
र्दानैर्मानैर्विधानैरनुदिनसौधिकं पण्डितान् पूजयित्वा ।
सर्वस्वमाप्तं पुराणं परमशुभकरं भूषणं भूतलैः स्मिन्
आचन्द्रार्कसंकासाद्रमनवज्जतभुक् चन्द्रप्रभुशकाब्दे ॥
श्रीमद्भोक्तृमहोपनिषत्पतिप्राप्तप्रसादोदयः
पुण्याः प्रीतिनकर्मणोऽतिपदः + + + श्रीखानाद्विज्ञा +
पश्चात् श्रीशुभराजखानपदधी लब्ध्वा धरामण्डले
जीयाद्वर्षेभ्यः कुलधरो धीरो गभीरो गुणैः ॥
पुराणसर्वस्वमिदं प्रयत्नादकाञ्चि गोवर्द्धनपाठकेन ।
सनेरमं पुण्यवर्मा जनानां श्रीसत्यखानस्य यशः प्रधानं ॥

Colophon. इति पुराणसर्वस्वं समाप्तं । शुभसप्त शुकाब्दाः १६७७ ॥

विषयः । विविधपुराणसारमाहृत्य निर्मितोऽयं ग्रन्थः । तत्र ऐतरेयविकथनं । भुव-
कोषवर्णनं । विशेषण भूगोलकीर्तनं । ज्योतिर्मण्डलमन्त्रिशेषसंख्यानादिकथनं । तीर्थप्रकरणानि ।
तत्र विज्ञेयेण गङ्गासाहाय्यकीर्तनं । तपणप्रकरणं । दानप्रकरणं । व्रतप्रकरणं । जलदानप्रकरणं ।
आश्रयप्रकरणं । भक्तिप्रकरणं । मृत्युप्रकरणं । अस्थिप्रवेष्टप्रकरणञ्च । प्रयागादिप्रकरणं । वारा-
णसीसाहाय्यं । गयासाहाय्यं । जगन्नाथसाहाय्यं । अष्टादशमहापुराणलक्षणदिकथनं ।
भारतखण्डकथनं । रामायणखण्डकथनं । चातुर्वर्ण्यवतुराश्रमधर्मानिरूपणं । तत्र सामान्यतः
परिभाषाकथनं । धर्मस्वरूपकीर्तनं । वर्णधर्माः । ब्राह्मणसाहाय्यं । ब्राह्मणादीनां जीविका-
दिनिरूपणं । वर्णसङ्करनिरूपणं । दशविधसंस्कारकथनं । विद्यादानविधिकथनसंक्षेपेण शिष्यादि-
लक्षणकीर्तनं । अभिवादनविधिः । ब्रह्मचारिविधिः । गार्हस्थ्यविधिः । तत्र स्त्रीलक्षणदि-
कथनं । पुरुषलक्षणं । दारानुक्रमणविधिः । आवसथ्याधानविधिः । अग्निहोत्रादिविधिः । वि-
वर्गचिन्तनविधिः । विशेषेण प्रातःस्त्यादाह्निकछात्यविधानं । विशेषेण शिवसूर्यादिपूजाविधि-
कथनं । भक्तिप्रकरणं । गुणप्रकरणं । यात्राप्रकरणं । हरिहरादिसुवनकीर्तनञ्च । दुर्गापूजा-
प्रकरणं । ब्रह्माक्षधारणादिमाहात्म्यं । गीतासाहाय्यं । विष्णुस्मरणप्रकरणं । स्मरणश्रवणादि-

माहात्म्यं । गोमेदादिविधिः । नित्यश्राद्धविधिः । आतिथ्यविधिः । भोज्याभोज्यनिरूपणं । शयन-
नादिविधिः । साध्वीधर्मकथनं । स्त्रीणां व्यवहारादिलक्षणं । स्त्रीणां व्रतप्रकरणं । वाणप्रस्थ-
विधिः । यतिधर्मकीर्तनं । योगशास्त्रकथनं । तत्र विशेषत आसन-ध्यान-धारणा-प्राणायामादि-
लक्षणकथनं । याज्ञवल्क्यगीताकथनं । धर्मशास्त्रकथनं । विस्तरण राजनीतिकीर्तनं । स्त्रीरक्षा-
दिकामशास्त्रकथनं । व्यवहारविधिकथनं । तत्र विस्तरण विचारप्रणालीकथनम् । परीक्षा-
विधिः । दण्डविधिः । सामान्यतो नीतिसारकथनं । कर्त्तव्यताप्रकरणम् । कायस्थ-लक्षणं । धनु-
र्वेदकथनं । सङ्ग्रामलक्षणदिकथनं । सरकतादिरत्नपरीक्षाविधिः । तेषामुत्पादादिकथनम् ।
पुष्पराग-कर्केतन-पुलक-वधिराचादिरत्नपरीक्षणं । लौहसंस्कारविधिः । अथ वज्रविधिलौहभेद-
लक्षणान्निरूपणं । वारुणिकपणादिक । गणपतिकृत्यावधिकथनं । अश्वपरीक्षादिविधिः ।
द्रव्यगुणकथनं । नाट्यप्रकरणं । यन्त्रप्रकरणं । रागप्रकरणं । आतिथ्यप्रकरणम् । वृक्षरोपणविधिः ।
विक्रयविधिः । गोनिष्कृषणप्रवेशनविधिः । धान्यरूपनादिविधिः । भूकृत्यादिमण्डलनिरूपणं ।
शत्रुनञ्जानविधिः । अरिष्टनिरूपणं । उन्नातविवेकः । रुद्राध्यायकथनं । श्राद्धप्रकरणं । सहस्र-
णानुसरणादिविधिः । श्राद्धोपकरणम् । दानप्रकरणं । प्रायश्चित्तप्रकरणं । संहारदानप्रकरणम् ।
संवत्सरकृत्यनिरूपणं । दुर्गोत्सवविधिः । सङ्क्रान्तिनिरूपणं । यज्ञनिरूपणं । युगाद्यादिकथनम् ।
पञ्चमीकृत्ये नागपञ्चम्यादिविधिः । कालदेशादिलक्षणकथनं । विषचिकित्सा । एकादश्यादि-
व्रतविधिः । अश्वौचनिरूपणं । द्रव्यगुणनिरूपणं । भविष्यकथनं । प्रज्ञादश्चरित्रकीर्तनम् ।

No. 2069. दानरत्नाकरः । Substance, Palm-leaf, 19 × 2 inches. Folia, 128. Lines, 6 on a page. Extent, 2,304 slokas. Character, Bengali Date, Sk. 1707. Place of depo-it, Lalora, Dighápati, Zilá Rájásáhi, Bábu Táránátha Ráya Chaudhuri. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Dána-ratnákara. A summary of the laws relating to the consecration of various kinds of gifts. By Chandés'vara Thakkura, minister of war and peace, and son of Vires'vara, who held the same office under some king or other whose name is not given. The author says he compiled the work after performing the rite called *Túlápárusaka*, on the banks of the Vágrvatí river in Nepal. The work is one of seven which he compiled under the generic name of *Ratnákara*. The specific names of the others were *Kritya*, *Vyavahára*, *Suddhi*, *Pújā*, *Vicāla* and *Grihasṭha*, treating severally of periodical rites, Judicature, purification, worship, inheritance, and domestic duties.

Beginning. तत् पातु लोचनं शम्भोः प्रियास्त्रेपनिमीलितं ।

उक्तं सरजनीनाथनिद्राणमिव गीरजं ॥

अग्निद्राक्षोऽजराजीव उलूप रमलोद्भूतरागे लक्ष्मणे-

वशीलद्वन्द्वघोषप्रतिविगलदधैः शस्रैरप्रजानां ।
 लक्ष्मीं विश्वभरायाः स्फुटमञ्जुत, कृती यो मन्त्रादानदानैः
 श्रीमन्मन्त्रेश्वरोऽयं रक्षयति वचिरं दानरत्नाकरं सः ॥
 श्रीचण्डेश्वरमन्त्रिणः । मतिमतानेन प्रसन्नात्मना
 नेपालाखिलभूमिपालअग्निना धर्मेषु दुष्मात्रिणा ।
 वर्गिष्वप्याः सरितस्तटे सुरधनीसाम्य दधत्याः शुचौ
 मार्गे मासि यथोक्तपुण्यसमये दत्ताकुलापूरुषाः ॥
 यस्य दानातिरेकेण लोके निर्जितगौरवः ।
 कल्पद्रुमः पारिजातः कामधेनुः कश्चित् कश्चित् ॥
 अथोक्तमपि यद्दानं कृत्यरत्नाकरे पुनः ।
 मामादिकृत्यसामस्त्यं गौरवान्दुर्दिरितं ॥
 दानविधि + + दानस्वरूपस्य निरूपणं ।
 देयादेयं + रत्नाऽत्र पात्राणां कथनं ततः ॥
 मन्त्रादानानि सर्वशेषिणोऽसहस्रमनन्तरं ।
 धान्यादिमैलदानानि गृध्रधेन्वादिकानि च ॥
 गवां स्वरूपतो दानं ततो ह्येवमाशीपरं ।
 षष्ठकृष्णाजिने तद्वद्दानं भूमिसुवर्णयोगैः ॥ इत्यादि ।
 मायकौ विनायकः यच्चराट् कुबेरः ।
 अथ वा दिग्गजाः कार्यस्तत्रापि कथयामि ते ॥
 यद्द्वारं सम्मुखं तस्य देवीं तत्र प्रतिष्ठापयेत् ।
 नायकं नायकं कुर्याद् द्वाराभ्यां मथतः स्थितं ॥
 यः पशुरामबलैर्कर्णरघुप्रवीर-
 जीमन्तवाहनदधौचिश्मिनीन् विचिन्त्य ।
 दीर्घार्जुनिःशस्त्रिनभ्रसरिताधरश्री-
 राक्षो क्षणं क्षिप्रमिवमल्लक्ष्यदृष्टिः ॥
 मया खेच्छमन्त्राण्ये वसुमती येनेकृता लीलया
 विध्वस्तावनवैरिणः क्षितिभुजा लक्ष्मीः समासादिता ।
 दत्तः कर्त्तव्यकोशयोगिनिवसे चण्डेश्वरेणाशक्तै-
 र्धर्मस्थाभ्युदयाय तेन विहितः श्रीदानरत्नाकरः ॥
 श्रीकृत्यदानयवहारशुद्धिपूजाविवादेशु तथा गृहस्थे ।
 रत्नाकरा धर्मभूमे निवहः कृताकुलापूरुषदेन सप्त ॥

End.

रसगुणभुजचन्द्रैः सम्मिले शाकवर्षे
 • सप्तसि धवलपले वाग्वतीसिन्धुतीरे ।
 अदित तुलितमसुराक्षना स्वर्णराशिं
 निधिराखिलगुणानामसप्तसामनाथः ॥

Colophon. सप्रक्रियमहासांख्यविप्रचिकटकुशवीरेश्वराक्षजसप्रक्रियमहासांख्यविप्र-
 चिकटकुशवीरेश्वरविरचिता दानरत्नाकरः समाप्तः । शकाब्दाः १७०७ ।

विषयः । दानविधिनिरूपण । दानस्वरूपकीर्तनं । देयादेशनिरूपणं । पात्रविवेचनं ।
 महादानानि । शुद्धकालादिकथनं । सप्तपादिनिर्माणविधिः । तत्र अङ्गुलिभ्रमादिपरिमाण-
 कथनं । हिरण्यभक्षदानविधिः । एवं श्रृङ्गाण्डदानं । कल्पपादपदानं । गोसहस्रदानं ।
 कामधेनुदानं । हिरण्यश्वरथदानं । पद्मलङ्कलदानं । शयिवीदानं । विश्वचक्रदानं । कल्पलता-
 दानं । मत्स्यभरणदानं । रत्नधेनुदानं । महाभूतघट्टदानं । पद्मपराणीयव्रजपाण्डदानं । शिवाय-
 धेनुगोसहस्रदानं । तिलद्रोणशतदानं । पर्यंतदानं । लवणाचलदानं । गुडुआचलदानं । सुवर्णा-
 चलदानं । तिलालम्बदानं । छताचलदानं । राजाचलदानं । राजताचलदानं । शर्कराचल-
 दानं । गुह्यधेनुतिलधेन्मादिदानं । अभयवामखीदानं । वरदधमदानं । कृष्णजिनदानं ।
 भूमिदानं । क्षणदानं । विद्यादानं । तत्र लिखनविधिः । विद्याधारश्रयन्तविधिः । पत्रसङ्ग्रह-
 विधिः । मनीनिर्माणविधिः । पीतरक्तचित्रकृष्णभेदेन तस्यास्यातुर्विधकथनं । लेखनीपट्टनि-
 र्माणविधिः । आदर्शरिपणविधिः । घोषनविधिः । पाठक्रमविधिकथनञ्च । आरोग्यदानविधिः ।
 अभयदानविधिः । द्विजस्थापनविधिः । कल्पदानविधिः । अन्नदानविधिः । मांसदानविधिः ।
 अश्वदानविधिः । तिथिदानविधिः । नक्षत्रदानविधिः । सूर्यसुशोक्तदानविधिः । यमसन्निधदान-
 विधिः । कालपुत्रदानविधिः । रेवत्याश्वदानविधिः । वापीकूपतडागादिविधिः । दद्यादिप्रतिष्ठा-
 विधिः । आश्रमदानविधिः । प्रतिश्रयदानविधिनञ्च ।

No. 2070. अशौचदीपिका । Substance, country-made paper, 15 × 4 inches. Folia, 16. Lines, 7 on a page. Extent, 406 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Varyār, Post Sindhā, Zilā Rājāsāhī, Pandit Madhusūdana Śiromani. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Asaucha-dīpikā. An epitome of the rules regarding personal impurity resulting from birth, or death, or other causes. By Viśveśvara Bhaṭṭācārya.

Beginning. विलोक्य धर्मशास्त्राणि विचार्याशौचसङ्ग्रहम् ।

विश्वेश्वरेण सङ्क्षिप्य क्रियतेऽशौचदीपिका ॥

नव सन्तः । शब्देदु विप्रो दशाचैन द्वादशाचैन भूमिपः ॥ इत्यादि ।

End. इति वृक्षस्यतिवचनं सकुल्याः समानोदकः गोवजा निवृत्तममनोदकभावाः ।

Colophon. इति विश्वेश्वरभट्टाचार्यविरचिता अशौचदीपिका समाप्ता ।

विषयः । जननमरणसङ्कराद्यशौचनिरूपणं । अपिरण्यादिनिरूपणं । आह्निकाधिकारिकथना-
दिकञ्च ।

No. 2071 । अशौचसङ्ग्रहः । Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 15. Lines, 6 on a page. Extent, 304 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Viśe, Post Deṅgápáḍá, Zilá Rájasáhi, Bábu Lakshmikánta Ráya. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

Ásaucha-saṅgraha. An epitome, like the last, on the subject of personal purification. By Chaturbhuja Maháchárya.

Beginning. श्रीमद्भूमिपदात्ममधुसूक्तमधुवनः ।

अशौचसङ्ग्रहं चक्रे महाचार्य्ययतुर्भुजः ॥

अथ जननशौचं । जनने विप्रस्य सपिण्डानां दशाह्नशौचं । इत्यादि ।

End. गोत्राच्छरणचार्य्यशस्त्रयुद्धसमृद्धयते सदाशौचं । ततः सर्व्वे द्वाद्यादिकं कार्य्यं ।

Colophon. इति महाचार्य्यश्रीवतुर्भुजकृतोऽशौचसङ्ग्रहः समाप्तः ।

विषयः । जननमरणयोः सपिण्डाद्यशौचनिरूपणं । बालाद्यशौचं । स्त्र्यशौचं । अशौच-
सङ्करः । गर्भप्रावाद्यशौचं । सदाशौचादिकथनं । शवसन्निधादिविधिः । दाह्यधिकारिकः ।

No. 2072. अशौचव्यवस्था । Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page. Extent, 91 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Viśe, Post Deṅgápáḍá, Zilá Rájasáhi, Bábu Lakshmikánta Ráya. Appearance, new. Verse. Correct.

Ásaucha-vyavasthá. Another epitome on the same subject, as that of the last preceding No. By Rádhanátha Bhúsura.

Beginning. श्रीगोपालं नमस्कृत्य श्रीराधानाथभूदुरः ।

अवस्थादीपकग्रन्थे वक्तव्यशौचव्यवस्थितिं ॥

तत्रादौ रजसक्ताशौचं ।

राजसूया चतुर्थेऽङ्के शुद्धा दानेन लौकिके ।

देवं येन ह्य यत् कर्त्ता तत्र शुद्धा तु पश्यते ॥ इत्यादि ।

End. निमित्ताज्ञानिनेऽशौचं न स्थातदपरो यदि ।

ज्ञात्वा तदंशं भङ्गीत तदा पूर्वोक्तमाचरेत् ॥

इत्यशौचव्यवस्थायां श्रीराधानाथशर्मणा ।

द्विविधा बुद्धिवैश्या सा शोधा सङ्गिर्भूतया ॥

विषयः । जननसरण्योरशौचनिरूपणं ।

No. 2073. सम्बन्धविवेकः । Substance, country-made yellow paper, 12 x 3 inches. Folia, 7. Lines, 6 on a page. Extent, 122 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Varīyā, Post Sīndā, Zilā Rājasāhī, Paṇḍit Madhusūdana Śīromanī; another copy at Śāntipura, Paṇḍit Gopālalāla Gośwāmī. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Sambandha-viveka. On relationship prohibiting marriage. By Ś'ūlapāni Mahāmahopādhyāya. The colophon adds the title *Sahudigālam*, the purport of which is not intelligible.

CONTENTS: Maidens fit for marriage by Brāhmanas. Sapiṇḍas defined. Kshatriyas and Vaisyas' claims to the gotra of their parohits. Marriage with a *sagotra* invalid. Expiation for such marriage includes divorce. Prohibited marriage.

Beginning. नल्लेखदेवतापादमन्त्रानध्यात्मनाशनं ।

सम्बन्धस्य विवेकाऽयं क्रियते शुद्धपाणिना ॥

तत्र सन् । अर्मापा च या सातुरसगोत्रा च या पितुः ।

सा प्रशक्षा द्विजातीनां दारकर्माणि केचने ॥

अथमर्थः । या सातुरसपिण्डा समानपिण्डा न भवन्ति इत्यादि ।

End. एतानां कन्यानामविवाहव्यतिथयः । अन्तु सुवोधमिति ।

Colophon. इति माऊडियाल्लसहजानहोराध्यायश्रीशुद्धपाणिविरचितः सम्बन्धविवेका समाप्तः ।

विषयः । द्विजानां विवाहयोग्यकन्यानिरूपणं । सापिण्यनिरूपणं । राजन्यवैश्ययोः पुरोहितगमनागमिलकथनं । सगोत्रादिविवाहे प्रायश्चित्तानुष्ठानानामपरित्यागोपदेशकथनं । अविवाह्याङ्गीर्तनञ्च ।

No. 2074. परिभाषावृत्तिः। Substance, country-made paper, $12 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 76. Lines, 8 on a page. Extent, 3,209 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Variyá, Post Sindhá, Zilá Rájásáhi, Paṇḍit Madhusúdana S'íromani. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Paribhāṣhā-vṛtti. An exposition of the meaning of the technical terms used in Saṅskṛit grammars of the Pānini class, including the Kāśikā-vṛtti of Jayāditya, the Nyāsa of Jinendrabuddhi and the Nyāya. By Śiradeva.

Beginning. स्फुरयति नवरागा भास्कराभा प्रगम्भा

प्रममममितिदोषा स्वीतममोक्चक्रा ।

विहितहितविचारा जायज तोपशान्ये

प्रभवतु परिभाषावृत्तिरावेतिषा ॥

आख्यानतो विशेषप्रतिपत्तिर्न हि सन्देहादनुलग्नं । आख्यानादाच्च व्युत्पत्त्योपदेशात् सन्देहोपि निरुपायमगमो भवति । न तु लक्षणाभावात् इति । इत्यादि ।

End. उत्पत्तिमत्त्वपि पदार्थेषु षट्सु सम्बन्धं न व्यभिचरति । तत उत्पन्ना भावप्रत्यय-सामान्यमभिधत्तानि । सत्तेति न क्रियासम्बन्धः ॥ १०९८ ।

Colophon. इति श्रीसीरदेवकृतायां परिभाषावृत्तौ जैनन्यायसूत्राः परिभाषाः समाप्ताः । समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः। पाणिनीयपरिभाषासूत्राणां व्याख्यानं । तथा जिनेन्द्रबुद्धितन्त्रासापरनाम-भेदकारिकावृत्तिपञ्चिकायां समुद्भावितानां न्यायसूत्रकपरिभाषाणाञ्च विशदीकरणमिति ॥

No. 2075. काशिकाविवरणपञ्चिका, वा (काशिकान्यासः)। Substance, country-made paper, $14 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, ? Lines, 8 on a page. Extent, ślokas ? Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Variyá, Post Sindhá, Zilá Rájásáhi, Paṇḍit Madhusúdana S'íromani. Appearance, old. Prose. Correct.

Kāśikā-vivarana-panchikā alias Kāśikā-nyāsa. A commentary on the Kāśikā of Jayāditya. By Jinendrabuddhi. The comment extends from the 2nd book to the 7th.

Beginning. समर्थः । परिभाषेयमिति परितो व्याख्या भाषा परिभाषा । तथा चान्नं, परिभाषा पुनरेकदेशस्था सर्वं शालं यथावेद्यप्रदीप इति । कथं पुनश्चाद्ये परिभाषेयं नाधिकार इति पदविभिनयवर्णनादिति । इत्यादि ।

End. अलशलाकाशब्दाभ्यां तेन दीयति. अनभिजयति जितमिति ठक् चस्य कः।

Colophon इति बोधिमत्त्वदेशीयाचार्य श्रीजिनेन्द्रबुद्धिपादविरचितायां काशिकाविवरणपञ्जिकायां सप्तमाध्यायस्य द्वितीयः पादः।

विषयः। जयादित्यलतकाशिकावृत्तेर्द्वितीयाध्यायादारभ्य सप्तमाध्यायद्वितीयपादपर्यन्तं व्याख्यानं।

No. 2076. तन्त्रप्रदीपः। Substance, country-made paper 14 × 2, inches. Folia, 201 Lines, 5—6 on a page. Extent, 7,562 slokas. Character, Bengali. Date, Sk 1600. Place of deposit, Varyá, Post Sinda, Zilá Rájásáhi, Pandit, Madhusúdana S'romani. Appearance, old. Prose. Correct.

Tantra-pradipa. A gloss on the work noticed under the last preceding No. By Mantreya Rakshita, Mahámahopádhya. .

Beginning ण्ड । कुटादीत्यनेचारनाथो वर्णान्तमंत्रेण विभक्तिरिति ठकारस्यापदान्तात्प्रथमं । आदि एव ठकारस्य प्राप्तति । , इत्यादि ।

End इति विष्टेन दीर्घप्रत्ययप्रवृत्तौ । शास्त्रान्ते प्रत्ययपत्तिवचनं तस्याभिज्ञत्वाद्वाधोर्ध्वकार्यं यथास्यादिति ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीमद्देवरचितलतौ तन्त्रप्रदीपेष्टमाध्यायः । शुभमस्तु । श. के. कुरीचे नभमि शिवापय्यानने विधे ।

मीनारामेण लिखितः स्वस्य पाठाय यवतः ॥

विषयः। जिनेन्द्रबुद्धिलतकाशिकाविवरणपञ्जिकायाः प्रथमाध्यायद्वितीयपादादारभ्य अष्टमाध्यायपर्यन्तं व्याख्यानं ।

No. 2077. स्मृतिकौमुदी । Substance, country-made yellow paper, 13 × 3 inches. Folia, 156 Lines, 6 on a page. Extent, 2,906 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Varyá, Post Sinda, Zilá Rájásáhi, Pandit Madhusúdana S'romani. Appearance, Fresh. Prose and verse. Correct.

Smṛiti-kaumudī. A dissertation on Smṛiti rites, penances, fasts, &c. By Rámakrishṇa Bhaṭṭāchārya.

Beginning. प्रणम्य रात्रिकालं भक्ताभीष्टशकं ।

तस्यैव रासलणेन रम्येयं स्मृतिकौमुद

अथ प्रायशः सङ्कल्प एव कर्मणामारम्भकलादादौ स एव निरूप्यते । तत्र कायवाङ्मनो-
भिः रचितं कस्मै फलार्थं समर्थमिति अत्रा चयाणामङ्गत्वमन्ते । इत्यादि ।

End. अतो नेपवामबाधार्थि । दस्योर्भक्त्येष्वन भुञ्जीत कदाचन । इति वचनात् ।
Colophon इति सहस्रमहापायायत्रीराशिकणभट्टाचार्यकृता स्मृतिकौमुदी परिपूर्णा ।

विषयः । सङ्कल्पविचारः । अधिवामनिरूपण । निरवकाशादिकर्मनिरूपण । व्रतलक्षणं ।
संकल्पाकरण निन्दाकीर्तनं । फलभ्रमविवेचनं । सत्त्वमासादिविवेचनं । कर्मविशेष चान्द्रादिमा-
सविशेषनियमन । तिथ्याद्युक्तस्वविधिः । विधिर्विवेचनं । अर्थवादनिरूपणं । निषेधपर्युदासनिरू-
पणं । विकल्पलक्षणं । युगादितिशिविवेचनं । जन्मतिथिकृत्यनिरूपणं । पौराणिकसन्तपाठे शु-
द्राणामधिकारकथनं । जन्मसामादौ चूडादिकरणनिषेधः । पतिपदादितिशिकृत्यनिरूपणं । तत्र
विशेषतो साधनप्रभौनिरूपणं । जन्माष्टमीकथनं । दूर्गात्मविविधः । तत्र बलिदानादिविधानं ।
चातुर्मास्यविधिः । नक्तत्रयविधिः । हरिश्चन्द्रनादित्यवस्था । मानित्रीव्रतविधिः । अनन्तव्रतं ।
रटनीपूजाविधिः । सहाय्येष्टीविधिः । काजागरि विधिः । डालयानविधिः । सकान्तियवस्थाकथनं ।
कार्तिककृत्य । साधनानविधिः । यज्ञनिरूपणं । अर्द्धयज्ञकथनं । गुण-सम्बन्धरादिनिरू-
पणं । सुवर्णादिदानविधिः । शुद्धिनिरूपणं । ज्योतिर्विनिरूपणं । अङ्गास्युशदिकीर्तनं । द्रव्यशुद्धि-
निरूपणं । स्तनिकादिसरणे दाह्यवस्था । मन्त्रकृत्य । प्रेततर्पणव्यवस्था । पुत्रस्य वर्षमध्ये कृत्यनि-
रूपणं । पिशादानादिविधिः । शृणोत्सर्गकालः । दानादिविधिः । प्रेतक्रियानधिकारिणः । दत्तक-
विधिः । गान्धर्वविवाहविधिः । आहलक्षणविकथनं । देवतान्तलक्षणं । यागलक्षणं । साहित्यल-
क्षणं । तन्त्रतान्तलक्षणं । नवग्रहाङ्कानः । सघातघादश्री । अथयुक्कृत्यपत इत्य । अष्टकानिरू-
पणं । आसश्राद्धव्यवस्था । जीवन्त्यष्टकश्राद्धव्यवस्था । स्नानाज्ञानश्राद्धादिदिनकीर्तनञ्च ।

No 2078 वेदान्तसारभावाथदीपिका । Substance, country-made
paper, 9 1/2 x 3 1/2 inches. Folio, 34 lines, 6 on a page. Extent, 816
ślokas. Character, Bengali. Date, 1782. Place of deposit, Vaidya,
Post Śrīdhā, Zila Rajasāhi, Pandit Madhusūdana Śrīromam. Appearance,
very old. Prose. Correct.

Vedāntasāra-bhāvārtha-dīpikā A commentary on Śaṅ-
kara's Vedāntasāra, an epitome of the Vedānta doctrine. By Vedānta-
vāgīśa.

Beginning नवा द्भिर्हचरणमज्ञानध्वान्नाशनं ।

वेदान्तसारभावाथदीपिका वितनेत्यञ्जं ॥

चिकीर्षितस्य पश्यस्याविघ्नपरिसमाप्तिप्रचयमनाभ्यां शिष्टाचारपरिपालनाय चाचरितं
सङ्गलं शिष्यशिष्याये यद्वैतो निबध्नाति अस्मिन् । अखण्डमात्मनामाश्रये इति प्रकृत्यः । आश्र-

एणीयं बलं लक्षणप्रसाधायामुपपादयति सच्चिदानन्दमिति । तत्र लक्षणं द्विविधं स्वरूपलक्षणं तटस्थम् । यत् स्वरूपमेव इतरव्यावर्तकं—इत्यादि ।

End. तस्य प्रत्यगभिन्नत्वेन नित्यमिदं लादित्यर्थः ।

विजयको गुरोः पादरेणवोऽप्यर्थमानवः ।

येषां सन्निधिसन्नेहो भिक्षुतेऽन्तर्गतं तमः ॥

क्वाचमन्यमतिः केदमुपचास्यास्यदं खणां ।

तय पि बुद्ध्याकार्यं कृता चैवं यथामति ॥

Colophon. इति मरुहरिचरणमकरन्दसेविना श्रीवेदान्तवागीशेन कृता वेदान्तारम्भा-
वार्थदीपिका समाप्ता ।

विषयः । सदानन्दयोगीन्द्रकृतवेदान्तारम्भचरणस्य आख्यानम् ।

No. 2079. दायभागसिद्धान्तकुमुदचन्द्रिका । Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 78. Lines, 6 on a page. Extent 1,732 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk 1629. Place of deposit, Vairiyá, Post Siṁdā, Zilá Rájásáhi, Paṇḍit Madhusúdana S'irmani. Appearance, very old. Prose. Correct.

Dáyabhága-siddhánta-kumuda-chandriká. A commen-
tary on Jimútaváhana's Dáyabhága, a treatise on the law of inheritance
as current in Bengal. By Rámabhadra Mahámahopádhyaýa.

Beginning. अपरे ब्रह्मशास्त्रमिति मननेव मनोऽश्रयावतारत्वमुक्तं तद्द्वारकं मनुष्य-
मत्र । प्रमत्ताश्चन्द्रलभाश्चरन्त्यर्थमाविष्कराति मन्वादीति । स्वशब्दनिर्द्देशेन—इत्यादि ।

End. तदेव निबद्धमिति तेषामेतद्दर्शनादनावासेन यथा स्यादित्येतदर्थं इति वक्तु-
मिच्छेति शिवम् ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीरामभद्रकृता दायभागविवेककुमुदचन्द्रिका
समाप्ता । शक.ब्दाः १६२८ ।

विषयः । जीमूतवाहनकृतदायभागस्य आख्यानं ।

No. 2080. श्राद्धविवेकभार्यदीपः । Substance, country-made paper,
16 × 3½ inches. Folia, 60. Lines, 8 on a page. Extent, 2,100 ślokas.
Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vairiyá, Post Siṁdā, Zilá
Rájásáhi. Paṇḍit Madhusúdana S'irmani. Appearance, old. Prose. Correct.

Srāddha-viveka-bhāvártha-dīpa. A commentary on Sūla-
pāṇi's Srāddha-viveka, a summary of the rules regarding Srāddha
offerings to the manes. By Jagadīśa.

Beginning. प्रणम्य नित्यां त्रिपुरां चिन्तयामां श्रीचक्रराजप्रभवं तथैव ।

सनेहश्चाहिविवेकस्य भावार्थदीप प्रकटीकरोति ॥

श्रीमन्मन्त्र जगदीशेन स्मृतितत्त्वं विजानता ।

श्रुत्वा हस्तकृतस्य क्रियते कौशलं किरत् ॥

शिष्यप्रवृत्तिस्तुभूतं ग्रन्थसम्बन्धं प्रयोजनश्चाह विलोक्येति । धर्मशास्त्राणीत्यनेन दधिदूत्या-
ङ्कुरन्यासेन सङ्गलसानिष्कृतं । इत्यादि ।

End. तर्हि नरकस्थाश्च दृष्टान्ति इति पिण्डदाने फलश्रुतिरत्यन्त आह आहलिति ।
अर्थवादस्तु विवाद इत्यर्थः । कर्मफलं प्रधानभूतमितिशेषः ॥

Colophon. (परिसमाप्तिस्तु चकवाचं नास्तीति)

विषयः । श्रुत्वा पाणि कृतश्रीहिविवेकस्य व्याख्यानम् ।

No. 2081. अधिकरणमाला । Substance, country-made paper, 18×4
inches. Folia, 55. Lines, 6 on a page. Extent, 1,255 Slokas. Character,
Bengali. Date, ? Place of deposit, Vārīyā, Post Siṅḍā, Zilā Rājāsāhi,
Paṇḍit Madhusūdana Śiromaṇi. Appearance, old. Prose. Correct.

Adhikaraṇa-mālā. A dissertation on the rules regarding the
performance of Vedic rites, and an exposition of the purport of the
illustrative phrases ordinarily used in Smṛiti works. By Govinda Mahā-
mahopādhyāya.

Beginning एषाप्रकृतसुरभिस्तुजलावसेक निर्वृताभालतलनिर्मालबालचन्द्रः ।

अर्थस्यैवचकरकेटिकस्यरथी-आग्वैभवं शिरिशदुर्लभितुसनेतु ॥

अनुरागिणां बुधानां भूषणार्थं सुरतकठिनानां ।

मालामधिकरणानां गोविन्दः इति यत्नतस्तुनवे ॥

अग्निहोत्रं जुहोतीति श्रूयते तत्र चिन्त्यते किमिदं कर्मनाम उवाग्निदेवतारूपगुणविधा
नमिति तत्र पूर्वपक्षः इत्यादि ।

End. पश्चादौ कृतियधिकरणमेव सकलं फलं किन्तु फलसामानाधिकरणमेवेत्यर्थः ।

विषये निश्चयस्यैव पूर्वपक्षस्तथातरं ।

मैर्यययेति पश्चादौ शास्त्राधिकरणं स्मृतं ॥

Colophon. इति बुधबालकुलोद्भूतमहाभारोपाध्याययोगीन्द्रकृतप्रधिकरणसाला समाप्ता ।

विषयः । अक्षिकरणरूपप्रतिकर्षणम् । तत्र अंगुष्ठोक्तस्य कर्षणसंज्ञाप्रतिकर्षणम् । श्रौति-
श्रौतमेतन्मन्त्रजनेत्ययं विधिर्नानुवाद इति निरूपणम् । खल्वालीत्यायनिरूपणम् । आसत्ताधिक-
रणम् । निष्कृष्टाधिकरणम् । रात्रिमन्त्राधिकरणम् । विश्वज्यायः । यूपारवनीयन्यायः । दर्शयोनमास-
विज्ञानाधिकरणम् । अभ्युदितेष्टाधिकरणम् । मन्त्राष्टकन्यायः । पञ्चापतित्रयविवक्षाः । ऐच्छिकवि-
कल्पन्यायः । उद्देश्यप्रसक्तकथनम् । अतिनिष्ठाधिकरणम् । निषादाधिकरणम् । अक्षणाभ्यायः । तदन्ताप-
कथन्यायः । अक्षेयादाधिकरणम् । पर्णतन्त्रन्यायः । सन्तशास्त्राधिकरणम् । फलसंभारन्यायः । अक्षेय-
करणम् । प्रतिनिध्याधिकरणम् । हविर्भयत्वाधिकरणम् । पाशाधिकरणम् । नियमपरिभाष्याधिकरणम् ।
कपालाधिकरणम् । वेष्टा वेतिन्यायः । स्रव्य वेतिन्यायः । द्यौर्होमाधिकरणम् । तन्त्रग्रन्थविवेचनम् ।
गुणस्य कर्मभेदकत्वाधिकरणम् । यज्ञाधिकरणम् । मन्त्रपातन्यायः । आदिभिन्यायः । पुरोडाशन्यायः ।
सर्वश्रुत्याधिकरणम् । श्रौतन्यायः । सूक्तवाक्याधिकरणम् । यागमिह्याधिकरणम् । सर्वश्रुत्याधिकरणम् ।
अप्यष्टाधिकरणम् । अर्थ्याधिकरणम् । कर्मण्यारम्भाधिकरणम् । जातेष्टाधिकरणरूपविवेचनम् ।

No 2082 रावणवधः । Substance, country-made yellow paper, 14 x 3 inches. Folia, 130. Lines on a page, 6. Extent, 2,900 Slokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1326. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Verse. Correct.

Ravana-badha. An epic poem, in 22 cantos, on the adventures of Rāma and his invasion of Ceylon. The work is so composed that the different cantos treat successively of the different topics of grammar of the Sanskrit language. The writing is in well-formed Bengali letters, differing in no respect from the Bengali-writing by Pandits of the last century. The leaves are all stained with water marks, and the colour of the yellow ornament with which they are dyed is very much faded, bearing unmistakable testimony to the age of the MS. The colour of the ink is well preserved, except in the marginal notes written at different times by different persons. The name of the scribe is Purushottama Deva Sarmā. The date of writing is Śaka 1326 = A. D. 1403. A facsimile of the last page showing the date is given in plate I.

The work is a standard text-book on grammar in Indian schools, and has already been printed several times, but, the codex under notice is the oldest that has yet been discovered, and is worthy of notice

मन्त्रः श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

७५५

श्रीगणेशाय नमः

from the fact of its being remarkably correct and containing some new readings.

There are other circumstances in connexion with the codex which are worthy of note. The first is the name of the work. In all the modern MSS. of the work that I have seen the name of the book always appears to be Bhāṭṭi; and the six commentators whose works are accessible to me in Calcutta either call it Bhāṭṭi, or "an epic (*Mahākāvya*) on the history of Rāma." Nowhere is any specific name given for the work. European orientalists, commenting on the work, have invariably used the name Bhāṭṭi, without any doubt or qualification. The MS. under notice, however, gives the specific name *Rāvana-badhā* or "the Destruction of Rāvana," and in the colophon of the Serampur edition the same name is to be met with, though it is not given on the title-page. The disuse of the specific name may be attributed to one of two causes; either the author left an only work to posterity, and therefore his name was held enough to indicate his work, as in the cases of the *S'atapātā-badhā* and the *Kirātārjavāga* which are best known by the names of their authors Māgha and Bhāravi; or to the fact of there having been another work of the same name of great renown, the *Rāvanabadhā* of Pravarasena, and the necessity thence arising for a mark of distinction.

The next is the name of the author. Commentators are very much divided in opinion about it. The MS. under notice makes Bhāṭṭi, son of Śrīdhara Svāmī, to be the author. Its words are इति बड्भोवालयश्री-धरस्वामिस्तोभट्टिआह्वय कते रावणबधे महाकावे तिङन्काणे लुट्-प्रदर्शने नाम द्वाविंशतितमः सर्गः। The oldest commentator, Jayamaṅgala, calls him Bhāṭṭi, son of Svāmī. His words are लच्छे लक्षणं चोभयेकत्र विदुषः प्रदर्शितं श्रीस्वामिस्तुः कावेः भट्टिनामा रासकथाश्रयं महाकाव्यं चकार। Harihara, the next in age, follows his predecessor verbatim. Pundarikāksha, the 3rd in order of age, in his *Kāṭāpa-dīptikā*, calls the poet Bhāṭṭi, but gives no specific name for the work. The fourth, Kāndarpa Chakravartī, calls the work Bhāṭṭi, and the author Bhartṭihari. His words are अत्र तावन्महाभट्टिआश्रय श्रीमर्द्धरिकाविना मध्यकाण्डशेलेक्षणं। The fifth, Vidyāmoda, makes the author Bhartṭihari, son of Śrīdhara Svāmī: अत्र कविना श्रीधर-स्वामिस्तुना भट्टेरिणा सर्गबन्धः। And lastly, Bhārata Mallika, who lived at Kāuchrāpārā in the Poochly district, about 150 years ago, names Bhartṭihari, but does not notice the name of his father: भट्टेरिनामकविः श्रीरासकथाश्रयं महाकाव्यं चकार।

Turning now to the writers of this century, I find the opinion to be equally divided. Colbrooke, in his essay on 'Sanskrit and Prākṛit Poetry,' follows the later commentators, and says, "The author was Bhartṛihari, not, as might be supposed from the name, the celebrated brother of Vikramāditya, but a grammarian and poet who was son of Śrīdhara Svāmī, as we are informed by one of his scholiasts, Vidyāvinoda. (Essays, vol. II, p. 116.) Professor Aufrecht, in his Bodleian Catalogue, speaks of Bhartṛihari, "*cujus Liber grammaticus, minime vero Bhāṭṭīkāvyaṃ memoratur*" (p. 175 b); but in his notices of the *Prandha-mācaramā*, (p. 132 b), of the *Sabdhā*, (p. 175 a), of the *Amara-koṣha*, (p. 132 b), and of the *Sarasvatī-kauṭhābharaṇa*, he cites Bhāṭṭi. In the last named work both Bhāṭṭi and Bhartṛihari have been separately cited. Dr. Bhaṭṭa Dāji observes that Bhāṭṭi "is popularly believed to have been a son of Bhartṛihari," (Journal, Bombay Branch R. A. S., 1862, p. 219.) Bohnen, reciting a tradition which says "Vikrama in fact got possession of the kingdom and took to himself Bhāṭṭi as prime minister," remarks, "in this again they seem to have gone wrong, confounding both persons and times. For there exists a grammatical poem called Bhāṭṭi Kāvya, describing at the same time the exploits of Rāma, which has been attributed to a certain grammarian belonging to a later age called Bhartṛihari, and from the name of this poem, I think, Bhāṭṭi seems to have been considered as the brother of this our Bhartṛihari" (Preface to his edition of the S'atakas of Bhartṛihari, p. 6.) In a note in the *Indian Antiquary* (I, p. 319) Pandit Śeṣhagiri Śāstrī gives a story (noticed also by Bohnen) which says that "a Bāhman, named Chandragupta, had four wives, one of the Brāhman caste, another of the Kshatriya, the third of the Vaiśya, the fourth of the Śūdra caste. They were called Brāhmaṇī, Bhānumatī, Bhāgyavatī and Sindhumatī. Each of the four bore him a son. Vararuchi was born of the first wife, Vikramārka of the second, Bhāṭṭi of the third, and Bhartṛihari of the fourth. Vikramārka became king, while Bhāṭṭi served him in the capacity of prime-minister."

A critical survey of these several diverse opinions shows that the balance of evidence rests with those who take Bhāṭṭi to be distinct from Bhartṛihari. The three oldest scholiasts take Bhāṭṭi to be the name of the author of the Bhāṭṭi kāvya, so does the MS. under notice,

which is 178 years old. The old authors cited by Aufrecht all cite Bhaṭṭi, and one of them, Bhojadeva, author of the *Sarasvatī-kapthā-bharaṇa*, who lived over a thousand years ago, quotes from the works of both Bhaṭṭi and Bhartṛihari, showing clearly that in his time they were believed to be two distinct persons and not one with two names. It would not be critical to set aside their opinion on the authority of the three later Bengal scholiasts, none of whom lived at an earlier date than 250 years from this time. Colebrooke avowedly followed one of these later scholiasts, and does not seem to have made any careful enquiry into the subject. Professor Aufrecht's quotations should have created in him a doubt on the subject; but they did not. On the same page (175) he has given the two names without a remark. Bhau Dāji, Böhlen and Śeṣhagiri Śāstri recognise Bhaṭṭi to be distinct from Bhartṛihari. The traditions quoted by them are at best of little worth, but they are, as far as they go, opposed to the later scholiasts.

Nor is it difficult to make out how the confusion has arisen. Bhaṭṭa is an honorific title, meaning a learned man or a professor, and its derivative form Bhaṭṭi is very unlike a proper name, and the later commentators felt the necessity of searching for something to replace it. How they fell upon Bhartṛihari it is not easy to guess. It may at first sight appear that they thought that Bhaṭṭi must be a corruption of some other word, and as *Bhatti* is the vernacular form of Bhartṛi the conclusion was drawn that Bhaṭṭi stood for Bhartṛihari. This is, however, not philologically correct, inasmuch as *Bhatti*, the corruption of *Bhartṛi*, takes the dental and not the cerebral t, and Bhaṭṭi is invariably written with the cerebral and not with the dental letters. To Englishmen, most of whom cannot pronounce the dental letter, this may not appear a serious objection, but to Indian scholars the distinction is so marked that it is difficult to conceive a confusion in this respect. There must have been some other cause, but I know not what it was. There is nothing, however, to preclude the use of Bhaṭṭi as a proper name. The diminutive of Bhaṭṭa would be Bhaṭṭi, and the young son of a Bhaṭṭa may well be called by the affectionate diminutive "the little professor" or "teacherling." Indian languages abound in such affectionate epithets, and they are not unknown in Europe. By long usage such epithets stick fast, and cannot afterwards be cast off. In many instances they have absolutely set aside

the names given at christening. It may be added that nick-names have often been used as proper names, and the question then naturally arises, is Bhatti the proper or the nick-name of the author, but there is nothing to decide it. It might have been the one or the other, but certain it is that it was the most popular name, and the author was best known by it.

The next question refers to the name of the author's father. The authorities quoted above give Svāmī or Śrīsvāmī, Śrīdhara Svāmī, Bhartṛhari and Chandragupta. The last two occur in apocryphal stories, and may at once be rejected as false. Jaymaṅgala is the oldest, and appears to be a very cautious and critical scholiast, and he gives the first name which may be accepted as the most authentic. Svāmī is certainly a title, but there is nothing to prevent its use as a proper name, and if we accept the Śrī which precedes it as a part of the name and not an honorific epithet, there would be nothing to object to it. It may, however, be more reasonably taken to be an abbreviation, or the use of the literary title instead of the proper name. The use of titles for proper names is by no means uncommon.

The poet at the end of his work gives a stanza in which he describes his patron who, he says, was king Śrīdhara-sena of Balabhi. The stanza runs thus :—

काव्यमिदं विद्धि न मया बलभ्यां दीप्यमानेन्द्रपालितायां ।

कीर्तिरियं भवनादतो वपस्य चेमङ्गरः विनिषेयतः प्रजानाम् ॥ स २९, श्लोक १५ ॥

"May this poem, written by me in Balabhi, the protected of the great king Śrīdhara-sena, be to the glory of the king, since the king is the well-doer of the people."

The Balabhi here mentioned is obviously Balabhipura, the capital of the Saurāṣṭra kingdom, and we know from Wathen's copper-plates that there were three Śrīdhara-senas in the Balabhi, Balahara, or Balarāis dynasty.

The first of them reigned in A. D. 319. He was followed by Silāditya I, Charagriha I, and then by a second Śrīdhara-sena. We have then a Dhruva-sena and then a third Śrīdhara-sena. Which of these three kings was the patron of the poet cannot be made out, but there is no reasonable doubt that one of them was; and we may, therefore, safely place the time of our poet to be the middle or end of the fourth century A. D.

As regards the name of the father, the first idea suggested by this stanza is that the commentators confounded the patron with the father of the poet, but, seeing that S'ridhara in the case of the king is followed by the epithet sena, and in the case of the father by Svāmi, it might reasonably be urged that S'ridhara the father was distinct from the king of that name. The poet has named the king, and the scholiasts have given the name of the poet's father. Any how it is obvious from the epithets assigned to him, and from the way in which he refers to the king, that the poet was not a king, nor the son of a king, nor a prime-minister. He was a Brāhman poet and grammarian of Balabhipura, and had no relation whatever to Vikramārka, Chandragupta, Vararuchi or Bharṭṛhari. The time usually assigned to Bharṭṛhari is the 3rd century of the Christian era, whereas my deductions bring Bhaṭṭi to the middle or end of the 4th century, showing a difference of about a hundred years—a slight difference in the case of oriental literary history, and by no means such as to prevent scholiasts of the 16th or the 17th or the 18th century from easily confounding the two authors.

Beginning. अमुद्रुषो विवृधमसः परन्तपः श्रुतान्विता दशरथ इत्युदाहृतः ।

गुणैर्वरं भूवनहितञ्च लेन यं सनातनः पितरमुपासन् स्वयं ॥

End. कायमिदं विहितं मया वड्भ्यां श्रीधरमेमनरेन्द्रपालितायां ।

कीर्त्तिरियं भवतादत्ता खपस्य चेमङ्करः क्षितिषो यतः प्रजानां ॥

Colophon इति वड्भीवास्य श्रीधरसामिच्छनेर्भट्टिनाङ्गणस्य कृतौ रावणवधे महाकावे
निडलकाण्डे कुट्टप्रदर्शने नाम द्वाविंशतितमः सर्गः ।

विवृधः । श्रीरामचरितवर्णनं ।

No. 2083. तन्त्रप्रदीपोद्दीपनम् । Substance, country-made yellow paper, 23 × 3 inches. Folia, 77. Lines, 9 on a page. Extent, 2,270 Slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vairya, Post Siñdā, Zilā Rājasāhi, Paṇḍit Madhusūdana S'romayī. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Trantra-pradīpoddīpana. A commentary on the 4th chapter of the 1st book of the work noticed under No. 2076. By Nandana Miśra, son of Vāneśvara Miśra.

Beginning आकसावा। अस्मिन् मति विप्रतिषेधे परमिति वचनात् पराभवतीति
त्याम् । तनेत्येते मेन सत्ययस्मिन् अधिकारे भेदोऽस्ति चेत्यादौ न गुरुसंज्ञे सावकाशे—इत्यादि ।

End. रूपपद्मशङ्का न स्यादिति न कृतं । इत्यन्तु कृतैः शब्दमञ्जरीति निषेधान्न
प्रदेश स्वरूपपद्मम् ॥

Colophon. इति श्रीवाणेश्वरभिरुच्युतश्रीनन्दनमिश्रविरचिते तन्त्रप्रदीपादीपने प्रथमो-
ऽध्यायः ।

विषयः । जिनेन्द्रवद्विद्वत्कामिकाट्टपञ्चिकायाः मैत्रेयरत्नितेन तन्त्रप्रदीपाभिधाना या
टीका कृता तस्याः प्रथमाध्यायचतुर्थोपादमात्रस्य व्याख्यानं ।

No. 2084. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभञ्जनी (आख्यपर्वम् ।)
Substance, country-made paper, 16 × 3 inches Folia, 112. Lines, 8 on
a page Extent, 3,996 Slokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1,578.
Place of deposit, Varyat, Post Sindh, Zila Rāgasālu, Pandit Madhusūdana
Sriromani. Appearance, decayed. Prose, Correct

Mahābhāratārtha-prakāśinī alias Virodha-bhāñjanī.
A gloss on the Mahābhārata. The codex contains only the portion
referring to the Harivaṃśa section. By Rāmakrishṇa.

Beginning. भगवन् नमस्कृत्य धृतमोपाललक्षणं ।

आख्यपर्वव्याख्यानं रामकृष्णेन तन्यते ॥

अथ परमकारुणिको भगवान् श्रीकृष्णद्वैपायनो भगवद्गुणश्रवणेन लोकानां शंखिकीर्षः पा-
ण्डवश्चरितप्रमङ्गेन उपस्थितत्वाद्वैदिकामुष्मिकफलजनकत्वादिष्टत्वेन इष्टत्वेनोपचानर्हत्वाच्च प्रमङ्ग-
सङ्ख्या शतपञ्चसंख्यापूरणाय प्राधान्येन भगवश्चरितवर्णनात्प्रकाशार्थपर्वव्याख्यं महाभारतस्य
चरमपद्यन्मभारतमना मध्येऽपि शङ्कितविप्रविनाशाथै मङ्गलं कर्तव्यमिति शिष्यशिष्याथै प्रथकफल-
सत्त्वात्पञ्चसंख्यायथ यन्म इति बोधनार्थं शौनकादिकं प्रत्याख्यपर्वव्याख्यानारम्भकाले कृतेन
गुरुश्रवणात्कृतं कृतं मङ्गलं यन्मार्गगतत्वेन निबध्नाति अयतीत्यादि । न चास्याष्टादशपर्वान्तर्गतत्वेन
कथं भारतेकदेशलं यथा उक्तानि नैमिषारणे पर्वान्णष्टादशैव तु इति वाच्ये । अष्टादशप्रमङ्गा-
नीति तदर्थत्वात् । इत्यादि ।

End. हास्याभावेऽपि चाष्टादशस्य न विरोधेण सदा रूपव्याख्यानम् ।

सूयते ब्रह्ममहेशैः ऋषिभिः ब्रह्मरेण च ।

ब्रह्मणा सृष्टिर्देवैः सम्यग्ब्रह्मणोऽद्वैतः ॥

इति महाभारते शतमाहत्यां संहितायां वैद्यमिस्वाम्याख्यपर्वणि निखलेषु चरिवंशे विपुल-

बोधोपाख्यानं । समाप्तोऽयं खिलसंज्ञहरिवंशभट्टारकः । समाप्तश्चेदमाश्रय्यपर्वः । समाप्ता येय
शतसाक्षी वैयासिकी महाभारतसंहिता सर्वप्रत्यराजलात् भट्टारक इति ।

यत्तदन्वित्यसम्बन्धादध्याहारोऽनुषङ्गतः ।

नानार्थलाञ्छ शब्दानां योजार्थादरणेन च ॥

आश्रित्य सतभेदश्च व्याख्यानं यत्कृतं मया ।

प्रमोदशालु तत्पाठु सर्वप्रत्यविदां सतां ॥

Colophon. इति महाभारतप्रकाशिनी विरोधभञ्जनी समाप्ता । श्रीरत्न लेखके मदा ।

शकाब्दाः १५७८ ॥

विषयः । हरिवंशस्य व्याख्यानं ।

No. 2085. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभञ्जनी मोक्षधर्मपञ्चाध्यायः ।

Substance, country-made paper, 20 × 3 inches. Folia, 120. Lines, 7 on a page. Extent, 1,998 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Variyá, Post Sūndá, Zilá Rájásáhi, Pañdit Madhusūdana S'riromani. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahābhāratārtīa-prakāśinī *alias* **Virodhabhanjanī**

Another part of the work noticed under the next preceding No. It refers to the Mokshadharma section.

Beginning. नारायणं नमस्कृत्य सच्चिदानन्दविषयं ।

व्याख्यानं मोक्षधर्मस्य रामकरणेन तन्यते ॥

अथ भगवदनुग्रहेणैष्टमिदं भीष्मयुधिष्ठिरसंवादश्चलेन सर्ववर्णानां सर्वत्रमाणाश्च धर्माश्च
बोधयितुं परमकारणिको भगवान् व्यासः प्रकृतस्य युधिष्ठिरराज्यलाभप्रतिपादनस्य बोधकत्वेनो-
पाद्वाधसङ्गत्या प्रतिबन्धकीभूताया कुडञ्जिज्ञासाया अपगमेनावसरसङ्गत्या च शान्तिपूर्व्यं समा-
रभते वैशम्पायन उवाचेत्यादि । कृते उदके उदककार्यं स्नानतपणे ये—इत्यादि ।

End. परिगणितं स्रज्यगणमध्ये निवेशितं उच्छ्रित्वाश्रयं येन ॥

निर्व्याणधर्मविषयं प्रकृत्यत्वं देवं

व्याख्यानमेतदनुबुद्धि मया ततं यत् ।

विज्ञा विमत्सरधियः प्रतियन्तु तत्काः

सर्वज्ञभावसरणेः प्रभवेक्षणीया ॥

Colophon. इति महाभारते शतसाक्ष्यां संहितायां वैयासिक्यां शान्तिपूर्व्याणि मोक्ष-
धर्मो उच्छ्रित्वापाख्यानं ।

विषयः । महाभारतीयशान्तिपूर्व्यान्तर्गतमोक्षधर्मपञ्चाध्यायस्य व्याख्यानं ।

No. 2086 महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभञ्जनी, दानधर्मपर्व्याध्यायः ।
Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 60. Lines, 7 on a page. Extent, 137 Slokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1578. Place of deposit, Vārjā, Post Sūndā, Zilā Rājāsāhi, Pandit Madhusūdana Sīromani. Appearance, decayed. Prose Correct.

Mahābhāratārtha-prakāśinī *alias* **Virodhabhanjanī**.
Another part of the aforesaid work. It bears upon the Dānadharma section.

Beginning. प्रणम्य लक्षणं वरदं विश्वं मयदानामकं ।

वाक्यान दानधर्मस्य रामलक्षणेन तस्यते ॥

अथ धर्मादेव सर्वभाषीष्टमिहिरिति वापयितुं युधिष्ठिरप्रश्नसमाधानप्रतिपादनलक्षणैक-
कायं तमहत्यानशासनलक्षणं शान्तिपर्वान्तरमारभते युधिष्ठिर उवाचेत्यादिना । उपवर्तद्वायिर-
त्वा मासमग्निहोत्रं अहंति—इत्येव यथाग्निहोत्रपदं अग्निहोत्राह्वयार्थं । इत्यादि ।

End. समीचीनानामपि युगं योगा यत्र संयुगे सत्कारणे । स्मृत्स्मृतः खेच्छातः ।
शान्तिपर्वणि उत्तमानुशासने दानधर्मः समाप्तः । शिष्यस्य महाभारतसमाप्तिप्रसंगे सामूहिक्याह-
व्यानन्तरमाश्वमेधिकं पञ्चमविषयिन इति ।

Colophon. इति महाभारतार्थप्रकाशिन्यां विरोधभञ्जन्यां शान्तिपर्व- । प्रकाश्याः
१५७८ ।

विषयः । महाभारतः शान्तिपर्वोक्तमेतदानधर्मपर्व्याध्यायः वाच्यः ।

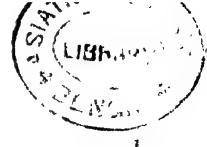
No. 2087. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभञ्जनी, आश्वमेधादिपञ्चकम् ।
Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 50. Lines, 8 on a page. Extent, 784 Slokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1578. Place of deposit, Vārjā, Post Sūndā, Zilā Rājāsāhi, Pandit Madhusūdana Sīromani. Appearance, decayed. Prose Correct.

Mahābhāratārtha-prakāśinī *alias* **Virodhabhanjanī**.
Another part of the work last described. It refers to the last five sections of the Mahābhārata.

Beginning नारायणं नमस्कृत्य किराटिज्जानदीपकं ।

पर्व्याश्वमेधिकस्याख्या रामलक्षणेन तस्यते ॥

अथ भगवान् श्रीकृष्णदेवायने भगवत्प्राप्त्यर्थं सर्वं निश्चितीति प्रतिपादयितुं शान्तिपर्व-
जिज्ञासापराधेऽवसरमहत्या आश्वमेधिकं पञ्चं समाप्तते वैशम्पायन उवाचेत्यादि । सत्वावाङ्म-
यो गङ्गा गङ्गातः । विश्वेते अमेन वाधः शत्रुः । इत्यादि ।

End. यद्वा पुष्करतीर्जज्ज्ञैः तत्त्वज्ञानजन्यफलमनेनैव इति भाषः । स्वर्गोराचणकं पर्वं समाप्तं । अस्यानु आद्यैर्धृषी भविष्यति ।

Colophon. इति विरोधभङ्गन्यां महाभारतप्रकाशिन्याम् आद्यसंघादि पञ्चमं । शकाब्दाः १५७८ ।

• विषयः । महाभारतीयाश्चमैत्रिकाश्रमवासिक-मौषल-महाप्रास्थानिक-स्वर्गोराचणधर्मशास्त्रान् ।

No. 2088. महाभारतार्थप्रकाशिनी वा विरोधभङ्गनी. (आदिपर्व) । Substance, country-made paper, 20 x 3 inches. Folia, 32. Lines, 9 on a page. Extent, 2,179 Slokas. Character, Bengali Date, ? Place of deposit, Vairiyá, Post Sindhá, Zilá Rájasháhi, Pandit Madhusúdana S'iramaní. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahábhāratārtha-prakāśinī The part called Adī Parva.

Beginning. श्रीकृष्णाय नमस्तस्य महाभारतवादिनी ।

विरोधभङ्गनी टीका रामकृष्णेन तन्यते ॥

अथ द्वेदार्थस्थानिदुरुद्धतया कलियुगयुत्यज्ञानासंवाध्यतया विहितनिषिद्धज्ञानाभावेन प्रवृत्तिनिष्ठभावप्रसङ्गेन तेषां प्रत्यवायः स्यादिति परमकारणिको भगवान् युधिष्ठिरादितदाचरनीयेन दुर्व्योधानादिवदिति • शिष्यार्थं राजसूयादावसमर्थेनामनधितानाच्च तत्फलप्राप्तार्थं श्रीकृष्णः सर्वोपकारकः सर्वत्रेष्ठ इति स एव सर्ववैद्योऽर्थिनोपास्य इति ज्ञानार्थं च महाभारतार्थ-ग्रन्थसारभवे नारायणं नमस्तस्येति पदं प्रणामार्थकं प्रणामविषयार्थकञ्च । इत्यादि

End. परिक्रम्य अग्नि प्रदक्षिणीकृत्य ।

Colophon. इति महाभारतार्थप्रकाशिन्यां विरोधभङ्गन्यामादिपर्वं समाप्तं ।

विषयः । महाभारतीयादिपर्वस्याख्यानम् ।

No 2089. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभङ्गनी, (सभापर्व) । Substance, country-made paper, 16 x 3 inches. Folia, 30. Lines, 7 on a page. Extent, 1,015 slokas. Character, Bengali Date, ? Place of deposit, Vairiyá, Post Sindhá, Zilá Rájasháhi, Pandit Madhusúdana S'iramaní. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahábhāratārtha-prakāśinī. The part called Sabhā Parva.

Beginning. प्रणिपत्य हरिं भक्त्या सर्वलोकैकपालकं ।

तन्यते रामकृष्णेन सभापर्वप्रकाशिनी ॥

अथ सभापर्वशाख्या । अथ भगवन्प्रमादादेश परमेश्वर्य । शत्रुघ्नेमाश्रयो न कर्मव्य इति च
दूतेन न देवित्यमिति च बोधयितुं पाण्डवचरितलक्षणेकार्यत्वसङ्गत्या भगवान् श्रीकृष्ण-
द्वैपायनः सभापर्वशाखं ग्रन्थमाह वेङ्गस्यायन उवाच इति ।

End. पुनर्परीक्षया पुनर्ग्रिथेष्टया । इति सभापर्वणि वनप्रवेशः ।

Colophon. इति विरोधभङ्ग्या महाभारतप्रकाशिन्या सभापर्व समाप्तम् ।

विषयः । महाभारतीयसभापर्वशाख्यानं ।

No. 2090. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभङ्गनी, (आरण्यकपर्व)।

Substance, country-made paper, 16 × 3, inches. Folia, 70. Lines 7 on a page. Extent, 2,777 slokas. Character Bengali. Date, ? Place of deposit, Varyá, Post Siúdá, Zálá Rájasháhi, Pandit Madhusúdana S'íromani. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahábháratártha-prakásinī The part called Vana or Aranya-
yaka Parva.

Beginning. प्रणिपत्य हरिं भक्त्या नीलम्बीवरसुन्दरं ।

क्रियते रामलक्ष्मणं शास्त्राचारण्यकपर्वणः ॥

अथ धार्मिकानामपि काले एव सुखं भवति नाकाले इति दर्शयितुं शक्नो मुख्यकल्पेनैव
प्रतिज्ञा अवश्यं पालनीयेति बोधयितुं प्रतिज्ञातार्थमिदिकृषोपादातमङ्गत्या भगवान् श्रीकृष्णद्वैपा-
यनकृतीयमारण्यकं पर्वारभते जनमेजय उवाचत्यादि । निहत्या दूतजिताः । इत्यादि ।

End. अतिदूरे तदिने न गम्यमिति निमित्ततः । शक्यं नाना । इत्यारण्यके आरभ्येयं ।
समाप्त्येदमारण्यकं पर्वः । एतदनन्तरं को ग्रन्थ इत्यत आह अस्मान्नगरमित्यादि यस्यायमाद्यः
श्लोक इति तु मध्यदेशानुरोधात् पश्यते इति ।

Colophon. इति महाभारतप्रकाशिन्या विरोधभङ्ग्यामारण्यकं पर्व समाप्तम् ।

विषयः । महाभारतीयवनपर्वशाख्यानं ।

No. 2091. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभङ्गनी, (विराटपर्व)।

Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 12. Lines, 8 on a page. Extent, 379 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Varyá, Post Siúdá, Zálá Rájasháhi, Pandit Madhusúdana S'íromani. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahábháratártha-prakásinī The part called Virāṭa Parva.

Beginning. भगवन् नमस्तस्य भक्त्याम्यप्रदं हरिं ।

विराटपर्व्याख्यानं रामकण्ठेन तन्यते ॥

अथ धर्मोदेव विपश्चितस्त्राणमिति परमविषयत्वापि धर्मो न त्याज्य इति च बोधयितुं यथेष्टिरप्रतिज्ञापालनरूपैककार्यत्वमङ्गत्वा श्रीकृष्णदेवायनसूरीयपर्व्वारभते जनमेजय उवाच-
न्यादि । पूर्व्वस्य पितुः पितामहाः । पितामहात् पूर्व्वं इति केचित् । इत्यादि ।

End. वेम्बालिकाः पाणिखनिकाः । सर्व्वं मत्त्वं जीवितञ्च । कृते कारिते ॥ विराटपर्व्वण्मि-
मन्युविवाहः । समाप्तश्चेदं विराटपर्व्वं । अस्यानन्तरस्ययोगपर्व्वं भविष्यति ॥

Colophon. इति महाभारतार्थप्रकाशिन्यां विरोधमञ्जण्यां विराटपर्व्वं ।

विषयः । महाभारतीयविराटपर्व्व्याख्यानं ।

No. 2092. महाभारतार्थप्रकाशिनो, वा विरोधमञ्जनी, (उद्योगपर्व्वं ।)

Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 60. Lines, 8 on a page. Extent, 1,950 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1578. Place of deposit, Variyá, Post, Siñdá, Zilá Rájasháhi, Paṇḍit Madhusúdana S'irromañi. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mañábháratártha-prakáśinī. The part called Udyoga Parva.

Beginning. भगवन् नमस्तस्य सचिदानन्दविपश् ।

उद्योगपर्व्व्याख्यानं रामकण्ठेन तन्यते ॥

अथ भगवच्चरणारविन्दविमुखस्य भ कदाचिदर्थासङ्गिरिति दर्शयितुं पाण्डवचरितप्रति-
पादनलक्षणेककार्यत्वमङ्गत्वा भगवान् श्रीकृष्णदेवायनः पञ्चमस्योगपर्व्वं समारभते कृत्वा विवाह-
मित्यादिना । कृत्वा कारयित्वा आर्षेण निजलेपः । सपद्याः सप्तहायाः । इत्यादि ।

End. आ अभियात्रानि सुखानि येषां ते प्रभिन्नकरटमूखाः । सेनानिर्याणस्योगपर्व्वं च
समाप्तं ।

Colophon. इति महाभारतार्थप्रकाशिन्यां विरोधमञ्जण्यास्योगपर्व्वं । शकान्दः १५७८ ।

विषयः । महाभारतीयोद्योगपर्व्व्याख्यानं ।

No. 2093. महाभारतार्थप्रकाशिनो, वा विरोधमञ्जनी, (भीष्मपर्व्वं ।)

Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 50. Lines, 8 on a page. Extent, 862 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Variyá, Post Siñdá, Zilá Rájasháhi, Paṇḍit Madhusúdana S'irromañi. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahābhāratārtha-prakāśinī. The part called Bhishma Parva.
Beginning. नारायण नमस्कृत्य भक्तभीष्टफलप्रदं ।

तन्यते रामलक्ष्मण व्याख्यानं भीष्मपर्वणः ॥

अथ भगवान् श्रीलक्ष्मणदेवाय नमः प्रदत्तस्य सर्वत्र जय एवेति बोधयितुं स्वसोपाख्यानजिज्ञासापरायणभक्तसङ्घस्या पठपर्वं वक्तुं तदनुकूलजिज्ञासार्थं जनमेजयप्रश्नमवतारयति कथं युधीत्यादि । कुशचेच धर्मचेच । इत्यादि ।

End भयानकानामत्यातानामभि आभिरुद्धेन भूचनं श्रुत्वाकाशयापनं । उत्थान-
दशनमित्यर्थः । ततो अरुणः निष्काण । तदेव भूमिपर्वं । तदनन्तरपश्यन् गीतापद्युक्तत्वेन गीतेव
तथापाठः पुनर्केचित् । या त्वष्टादशाध्यायगीता सा उपाख्यानरूपा । ततः समाप्तिपर्यन्तमेव
भीष्मवधः आरम्भोऽस्ति तस्याऽष्टादशोऽस्ति ।

Colophon इति महाभारतप्रकाशिन्यां विरोधभङ्गन्यां भीष्मपर्वं ।

विषयः । महाभारतीयभीष्मपर्वव्याख्यानं ।

No. 2094 महाभारतार्थप्रकाशिनो, वा विरोधभङ्गनो, (द्रोणपर्वं ।)
Substance, country-made paper, 16 x 3 mehes Folia, 10. Lines, 8 on
a page Extent, 1,422 Slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of
deposit, Vanya, Post Sinda, Zila Rajshahi, Pandit Madhusudana S'romani.
Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahābhāratārtha-prakāśinī. The part called Droṇa Parva.

Beginning. चक्रपाणि नमस्कृत्य सत्येदा भक्तपालकं ।

तन्यते रामलक्ष्मण व्याख्या सप्तमपर्वणः ॥

अथ ऋषीर्यना भक्तपरिपालकः श्रीलक्ष्मण एवोपास्य इति बोधयितुं द्रुपदकथनलक्ष्यैकसा-
यतासङ्गत्या भगवान् श्रीलक्ष्मणदेवाय नमः सप्तम पर्वारम्भमाणः सकृत्तिप्रविष्टजिज्ञासार्थं जनमेजयप्र-
श्नमवतारयति जनमेजय उवाचत्यादिना पुनरारंभितमप्युवाच इति वृत्तत्वेन सति । इत्यादि ।

End वेदेष्वीते सति यत्फलं तत् आश्चर्ययुधोते । धारैः कर्माभिः कृतैर्भूपातकैः
यज्ञावाग्यर्षयस्तत्र विष्णोः प्राप्तिर्माचः । वर्णा इति वक्रलमविवक्षितमुद्देश्यगतत्वात् । पञ्चैकत्वत् ।
वेदश्रद्धासङ्करजा इति ।

Colophon इति द्राणपर्वं समाप्तं ।

विषयः । महाभारतीयद्रोणपर्वव्याख्यानं ।

No. 2095. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभञ्जनी (कर्णपर्व ।)
Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 3. Lines, 80 on a page. Extent, 1,119 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Varyá, Post Sindhá, Zila Rájasháhi, Pandit Madhusúdana S'íromañi. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahābhāratārtha-prakāśinī. The part called Karna Parva.
Beginning. अर्जुनायनियन्तारं नमस्कृत्य हरिं प्रभुं ।

तस्यते रामकृष्णेन व्याख्यानं कर्णपर्वणः ॥

अथ भगवान् श्रीकृष्णद्वैपायनः श्रीकृष्णानुग्रहादेव विपद्ग्रिहतिः सम्यक्तयेति स एवोपास्य
इति बोधयितुमष्टमं कर्णपर्वं समारभते ततो द्वाणे हते राजप्रित्यादिना । ततो नारायणस्त्रयो-
विंशतिः । इत्यादि

End. स पाठकः श्रोता च । महासुनेर्योमस्य इदं महायुद्धेत्यादि समाप्तिपर्यन्तं वैश-
म्पायनवाक्यं । इति कर्णपर्वं समाप्तं ।

Colophon. इति महाभारतप्रकाशिन्यां विरोधभञ्जिन्यां कर्णपर्वं ।

विषयः । महाभारतीयकर्णपर्वव्याख्यानं ।

No. 2096. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभञ्जनी (शल्यादिविक्रमः ।)
Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 12. Lines, 7 on a page. Extent, 1,291 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Varyá, Post Sindhá, Zila Rájasháhi, Pandit Madhusúdana S'íromañi. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahābhāratārtha-prakāśinī. The Śalya and the two subsequent Parvas.

Beginning. श्रीकृष्णचरणाभोजं निवेद्य स्वाक्षयपदं ।

तस्यते रामकृष्णेन व्याख्यानं शल्यपर्वणः ॥

अथ भगवच्चरणारविन्दोत्तम एव संप्रतिमिदिरिति दर्शयितुं श्रीकृष्णद्वैपायनः युद्धप्रतिपा-
दनलक्ष्यैककार्यतामकृत्या नवमं शल्यपर्वं समारभमाणः सकृत्तिप्रविष्टजिज्ञासावताराय प्रथमव-
तारयति जनमेजय उवाचेत्यादि । पाण्डवैर्योमसं क्षिप्यमाणं । इत्यादि ।

End. सपरिच्छदाः समुत्थजनाः । इति श्लोपर्वं समाप्तं । अस्यामु शक्तिपर्वं भविष्यति ।

Colophon. इति महाभारतार्थप्रकाशिन्यां विरोधभञ्जिन्यां शल्यादिविक्रमं समाप्तं ।

विषयः । महाभारतीयशल्य-सौप्तिक-स्त्रीपर्वव्याख्यानं गदापर्वोपायसु शल्यपर्वान्कभूततया
व्याख्यानं इति चिह्ननीयं ।

No. 2097. मञ्जरी, वा खरोदयदीक्षा । Substance, country-made paper, 16 x 3½ inches. Folia, 44. Lines, 8 on a page. Extent, 1,016 ślokas Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránágháta, Zillá Nuddea. Paṇḍit Dinanátha Bhattacháryya. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Manjarí alias Svarodaya-tīkā. A commentary on the Svarodaya—a work on divination by the flow of breath. By Bhṛúdhara. Vide Vol. I, p. 276 No. 184. Vol. V, p. 126. No. 1816. The last by a different author.

Beginning. परमानन्दसन्धेः तत्त्वज्ञानप्रदं गुह्यं ।

नन्वा खरोदययाख्या मञ्जर्याख्या वितन्यते ॥

काम्ये सुखमित्युच्यते तदेव्यतिनिर्दिष्टमयणी-

भारद्वाजकुलेऽमले समभवत् श्रीमामश्वमेधः ।

नन्यत्रो षष्ठ्यन्वयवित्तपदः श्रीदेवदत्ताभिधः

कौत्स्या निर्मलयोगश्रुत्याः मन्त्रतनोदु यः पङ्क्तिसंख्यादिभिः ॥

गुरुणां पादयुगलकमलधरायितः ।

भूधरलुतः श्रीमान् यथाज्ञानं तनोत्यदः ॥

अथ शिष्टाचारपरिप्राप्तमङ्गलाचरणमाचरन् ग्रन्थकारः सच्चिदानन्दरूपं परं ब्रह्म नमस्करोति । अथस्तमिति । इत्यादि ।

End. यः कारयेत् सकलदोषहरं सद्धार्यं ।

शान्तिं प्रशान्तुदयः पुरुषः सदैव ॥

Colophon. इति श्रीभूधरलुते मञ्जर्याख्याने खरोदययाख्याने शान्तिकल्पः परिपूर्णः । समाप्ताये ग्रन्थः ॥

विषयः । खरोदयभिधानफलितव्यतिर्ग्रन्थस्य याख्यानं ।

No. 2098. ध्यानयोगसारः, (पद्मपुराणीयः) । Substance, country-made paper, 16 x 4 inches. Folia, 30. Lines, 10 on a page. Extent, 66 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1758. Place of deposit, Sántipura, Paṇḍit Kálidása Vidyávágísá. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Dhyána-yoga-sára. An extract from the Padma Purána, giving an account of the incarnation of Kṛishṇa as Gauráṅga at Nuddea. The work is apocryphal.

Beginning. भो भो प्रिये सत्यभामे श्रूयतां लक्ष्मि रक्षिणि ।

• कथितं यत् श्रुतं ध्यामं सदेव नारदेन वै ॥

कैला सुवां नवद्वीपं गच्छतं हि समाज्जया ।

भविष्यसि ततो लक्ष्मीरूपा त्वं रक्षिणी सती ।

श्रीमद्विष्णुप्रिया भो भोः सत्यभामे त्वमेव च ॥ इत्यादि ।

End.

इत्युक्त्वा नारदस्तत्र कैलासोपवने मुदा ।

निवेद्य च परं सर्वं तस्मै च शौनकद्विज ॥

Colophon. इति श्रीपद्मपुराणे ध्यानयोगसारे सकलपुराणमुखे शिवनारदसंवादे कलि-
पावनमाहात्म्यं भविष्यं श्रीहरिवक्त्रोदितसौपाङ्गवर्णनं नाम चयोविंशतिर्भाष्यायः । अकाब्दाः
१०५८ ।

विषयः । भगवान् श्रीकृष्ण एव शचीनन्दनरूपेण नवद्वीपं स्ववतरिष्यतीति तत्कथनमुखेन
तत्परिकराणां रक्षिणीसत्यभामादीनां लक्ष्मीविष्णुप्रियादिरूपेण स्ववतारकथनञ्च ।

No. 2099. सिद्धान्तार्णवः । Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 48. Lines, 6 on a page. Extent, 1,022 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ūlá, Post Ránághāta, Zillá Nuddea, Mahendranátha Brahmacāhārī. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Siddhāntārnava. A Vedānta treatise founded on the commen-
tary of Śaṅkara on the Vedānta Sūtra. By Raghunātha Śārvabhauma.
CONTENTS: on the true nature of the Supreme soul. Self manifestation of
Brahma. Atheism refuted. The doctrine of Vivarta or phenomenality
(Vedānta) as the cause of creation proved. Ditto of natural modification
(Parināma, Sāṅkhya) confuted. The theory of atoms refuted. Re-
conciliations of Vedic texts suggesting a duality of souls. The human
soul a reflection of the Divine one, proved. Illusory character of
the universe. Eternity of the universe as a current. The nature of
Māyā. The four Vyūhas. Meaning of the text "thou art that."
Eternity of the Vedas. Unity of Brahma established in the Vedas.
Brahma not provable by the ordinary logical method. Final end
of created beings. The means of acquiring true knowledge. Means
of attaining salvation.

Beginning. भावितं विविधैर्भावेर्भावादभिरुचिर्दिवं ।

भावये भगवन्तं तं महात्मितरुणे तारं ॥

इह खलु भंगारानलमग्ननिखिलजनपवर्गाय आत्मा वा अरे ओतयो मन्मथो निदिश्या-
मितश्चेति—इत्यादि ।

End तस्माद्विश्वेषत्रयसाक्षी + स्वेकपत्वात् तज्ज्ञो मोक्षो निरतिशयानन्दा-
त्मक एवेति मिदं ॥

Colophon. इति श्रीरघुनाथमार्थभौमभट्टाचार्यकृतौ सिद्धान्तार्णवः परिपूर्णः ।

विषयः । शाङ्करमतसम्बन्ध्या विरचितमिदं वेदान्तप्रकरणम् । तत आत्मा वा अरे इत्यव-
विधिविवेचनम् । ब्रह्मणः सप्रकाशत्वनिरूपणम् । निरीश्वरमात्मबोधादिमतात्तेपकीर्तनम् । निवर्त्तवा-
दयवस्थापनम् । परिनामवादखण्डनम् । परमाणुवादात्तेपकथनम् । द्वैतवाधिकानां श्रुतीनां समन्वय-
निरूपणम् । जीवस्य ब्रह्मप्रतिविम्बलक्षणम् । जगतः प्रातिभाषिकलक्षणम् । प्रवाहकपेण जगतः
नित्यलक्षणम् । मायाविद्ययाः स्वरूपकथनम् । चतुर्थ्यङ्गनिरूपणम् । तत्त्वमस्यादिश्रुत्यर्थकथनम् । वेदस्य
नित्यलक्षणम् । ब्रह्मणे वेदैक्येयलक्षणम् । ब्रह्म नानुमानादिप्रमाणगम्यमितनिरूपणम् । जीवस्य
उत्क्रान्तादिकथनम् । तत्त्वज्ञानोपायकथनम् । मोक्षोपायकीर्तनम् ॥

No. 2100. वेदान्तसिद्धान्तकौमुदी । •Sub-stance, country-made paper, 17
× 4½ inches. Folio, 67. Lines, 7 on a page. Extent, 1,617 slokas.
Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Pošt Rádháta,
Zilá Nuddea, Pandit Dinanátha Bhattachárya. Appearance, decayed. Prose.
Incorrect.

Vedānta-siddhānta-kaumudī. On the Bakhti doctrine
founded on the non duality of the soul. By Haridāsa.

CONTENTS: Refutation of the theory regarding Brahma being
undiscrete. Refutation of the theory regarding the human soul being
a reflection of the divine soul. Human soul proved to be a part or
fragment of Brahma. The son of Nanda proved to be the being indicated
by the word Brahma. Knowledge, &c. his natural attributes. On the
authority of the Vedas. The Bhāgavata Purāṇa proved to be as
authoritative as the Vedas. The Śāstras all logically lead to Brahma.
Superiority of faith over knowledge. Fruit of faith. Means of salva-
tion. Nature of salvation.

Beginning. सान्दीभृतपरानन्दं मानन्दं नन्दनन्दनम् ।

• नन्वा वेदान्तसिद्धान्तकौमुदीयं विरच्यते ॥

अथ खल्व्वात्मा वारं द्रष्टव्यः ओतयो मन्मथ इत्यादिदं नमदिश्यान्नुक्तकर्मननेपकृतवेदान्त-
प्रवणविधादाद् विचारं विना स्वकृपानन्दात्मकमेवावरकशोकशब्दाभिधेयं ज्ञानोपमदकापराव-
ज्ञानोत्पन्नपपपेयं ब्रह्मज्ञानाय ज्ञानेच्छासाध्यो वेदान्तविचारः कर्मव्य इति । इत्यादि ।

End. चाविदके सर्वानर्थनिवृत्त्या ब्रह्मैव सन् ब्रह्मायेति विमुक्तश्च विमुच्यते—
श्रुतिवेधितनित्यसिद्धभूतब्रह्मात्मकस्वरूपानन्दाविर्भाव इति सिद्धं ।

Colophon. 'इति श्रीहरिदासकृता वेदात्मिकात्मकोद्गीता समाप्ता ।

विषयः। शुद्धाद्वैतवादमवलम्ब्य विरचितोऽयं ग्रन्थः । तत्र ब्रह्मणो निर्दिशेषत्वमत-
कीर्तनं । जीवस्य ब्रह्मप्रतिविम्बवादखण्डनं । ब्रह्मणोऽग्रे जीव इति निरूपणं । मन्दनन्दन एव
ब्रह्मशब्दवाच्य इति निर्णयः । तस्य स्वाभाविकज्ञानादिशक्तिसत्त्वकथनं । श्रीमद्भागवतस्य वेद-
तुल्यत्वनिर्णयः । ब्रह्मणः शास्त्रैकगम्यत्वनिरूपणं । ज्ञानापेक्षया भक्तेरभ्यर्चितत्वकथनं । भगवतो
भक्त्येकत्वम्यत्वनिर्णयः । मोक्षोपायकथनं । मोक्षलक्ष्यपवित्रेचनञ्च ॥

No. 2101. माधुर्यकादम्बिनी । Substance, country-made paper, 11 x 5½ inches. Folia, 19. Lines, 11 on a page. Extent, 643 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1860. Place of deposit, S'antipur, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Mādhurya-kādambinī. 'On faith as the only means of salva-
tion. Faith and devotion to be directed to Krishna who is the embodi-
ment of the divine soul. With this object the work opens with a dis-
quisition on the nature of soul, and its twofold division, the human and
divine, and then explains how the divine soul may, for the well-being of
creation, assume a corporeal form. The author then describes various
forms of faith, and their peculiarities.

Beginning. हृदये नवभक्तिशस्यविततेः सङ्गीवनी स्वागमा-

रम्भे कामतपर्णुद्वाहदमनी विद्यापगेऽप्राप्तिनी ।

दुरात्मैः सवशास्त्रिनेऽपि सरसीभाषाय भूयात् प्रभु-

धीर्चितन्यलपानिरङ्गशस्यसाधुर्यकादम्बिनी ॥

भक्तिः पूजैः विता ताम् रसं पश्येदुदात्तधीः ।

तन्नामि सततं रूपनाम प्रियतमं हरेः ॥

एव खलु परमानन्दमयादपि पदपादब्रह्म पुष्पं प्रतिठेति — हत्यादि ।

End. साधुर्यवारिधेः हृण्णचैतन्यादुद्धृतै रसैः ।

एवं धिनेतु साधुर्यमयी कादम्बिनी जगत् ॥

Colophon. इति श्रीसाधुर्यकादम्बिन्यां पूर्णमनोरथो नामाष्टमस्कन्धः ।

सम्पूर्णं साधुर्यकादम्बिनी सतां प्रीतये सादिति । संवत् १८६० ।

विषयः। श्रीमद्भक्त्यन्दन एव शुद्धसत्त्वमयनिजनामरूपलीलाचर्यादिशरीरतया स्वप्रकाशतया च परब्रह्मशब्दवाच्यः । तच्चैव भगवद्भक्तेरपि तद्रूपतया भगवत इव स्वप्रकाशता, निरपेक्ष-लक्ष्येतिनिरूपणं । भोक्तादपि भक्तेः परमोत्कर्षप्रतिपादनमुखेन तस्या ज्ञानैकसाधनत्वबान्धनिराकरणं । तदेवं भगवत इव तत्स्वरूपभूताया भक्तेः सर्वव्यापकत्वं सर्ववशीकारित्वं सर्वमङ्गीकृतत्वं सर्वोत्कर्षपरमस्यातन्त्राद्धृति व्यवस्थापनं । भक्तिस्वरूपविवेचनं । तदधिकारिणः । तदङ्गानि । अथ भक्तिप्रभावेणानर्थनिवृत्तिकथनमुखेन दृष्टान्ताः । सुकृतोत्था अपराधात्था भक्त्युत्थायति अन्तर्यामी चतुर्विधलक्षणपूर्वकं तेषां स्वरूपकथनं । अथ चैतन्य द्विविधं स्वतन्त्रमस्वतन्त्रम् । तत्र प्रथमं सर्वव्यापकमीश्वराख्यं, द्वितीयं देहमात्रव्यापि जीवाख्यां तथा ईश्वरचैतन्यं द्विविधं गुणस्पर्शरहितं स्त्रीलया स्त्रीकृततत्त्वग्रन्थं । प्रकारेणानेन वस्तुविधिलप्रपञ्चनं । अथ अनिष्टितानिष्ठताभेदेन भजनत्रिधा द्विविधा । तत्र प्रथमा षड्विधा । द्वितीया तु साक्षाद्भक्तिवर्तिनी तदनङ्गलक्षणावर्तिनीति द्विविधा । अत्रापि प्रथमा कायिकी वाचिकी मानसी चेति विप्रकाराः । अथ अविद्यादिदूषितस्य जीवान्कारणस्य श्रवणकीर्णनादिनान्यता वेल्लक्षणेन तदोपग्रहमे भक्तौ वक्षिष्यन्तीति सा च द्विविधा वस्तुवैशिष्ट्यापेक्षिणी तदनपेक्षिणी च । अथ सैव भजनत्रिधया वक्षिः परमप्रेम्णेतया सती यदा भजनीयं भगवत्त्वं विषयकरोति तदेतमासक्तिरित्याख्यायते । अतएव भक्तिकल्पवल्याः स्वकीभावमासादयन्ती भावप्रसङ्गा पृथक्कले अविरादेव भाविनी द्योतयति । अथासावासक्तिरेवान्कारणमुकुरं तथा भाज्येति यथा तत्र सहसा प्रतिविक्षितो भगवान् अस्मिन्लोक्ष्यमान इव प्रतिभाति । अथ सैवासक्तिः परमपरिणामं प्राप्नुवती रत्यपरपर्यायोभाव इत्याख्यां लभते । य एव भावः सच्चिदानन्द इति शक्तिवृत्त्य कन्दलीभावं भजते । मोक्षं साधो रागभक्त्युत्थो वैधभक्त्युत्थेति द्विविधलक्षमिगच्छन्नेव विविधानां भक्तानां विविधचिदात्मनासनाद्येषु हृदयेषु स्फुरन् घनरस इव रसायनेषु विविधासादत्वं भजते । ते च भक्ताः शान्तादामखिलिष्टप्रयस्यीभाव-वन्तः षड्विधाः । तत्र शान्तोऽशान्तिरिति दामेषु शीतिरिति सखिषु सख्यमिति पित्रभाववत्सु बात्सल्यमिति प्रेक्षसीभाववत्सु प्रियतेति मामभेदानपि प्राण्याशक्त्येवाविभावितविभावादिभिषद्भूतै-श्वर्यैः स्थायैति नाम्ना वैशिष्ट्यं गच्छन् शान्तहास्यादिपदव्यपदेश्यो रसो भवतीति निरूपणं । अथ भावविशेषेण अन्वभावविशेषप्रकटनप्रकटनश्चेति ।

No. 2102. दानचन्द्रिका । Substance, country-made paper, 14 x 4 inches. Folia, 66. Lines, 8 on a page. Extent, 1,982 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, U14, Post Rānāghāt, Zilā Nadiyā, Paṇḍit Dīnanātha Bhaṭṭācārya. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Dāna-chandrikā. A treatise on religious gifts, the merits of giving away particular articles, persons fit to grant and to receive gifts,

and the rituals meet for consecrating the same. By Jayarāma. The work is an abstract of the Dānakhaṇḍa of Hemādri.

Beginning. नतिं कृत्वा गणेशाय विभ्रविध्वंसकारिणे ।

क्रियते जयरामेण रम्येयं दानचन्द्रिका ॥

दानं देयञ्च दाता च सम्प्रदानं फलं तथा ।

फलदाता विधाता च य एकस्मै ममाम्यहं ॥

तत्रादौ दानप्रशंसा ।

End. अनेन विधिना कुर्वन् सर्वं भवति चालयमिति ।

Colophon. इति श्रीजयरामविरचिता दानचन्द्रिका समाप्ता ।

विषयः । दानप्रशंसाकीर्तनं । देवगुणकीर्तनं । दानविधिः । दानकालनिरूपणं । धर्मलक्षणं । द्रव्यदेवतनिर्णयः । प्रतिपद्यविधिः । सूर्य्यपदानेपु सामान्यतः प्रवेगकीर्तनं । क्षिरणदानविधिः । चैमरौप्यभोजनादिपात्रदानविधिः । अलङ्करणदानविधिः । धान्यादिदानविधिः । सद्यतभोज्यादानविधिः । कपिलादिदानविधिः । गजाश्वादिदानविधिः । वरदेशालादिदानविधिः । ज्वासानादिदानविधिः । गन्धशय्यादीपदानादिविधिः । श्वविक्रयलादिदानविधिः । गृहोद्यानादिदानविधिः । धर्मश्रद्धादिदानविधिः । संक्रान्तिनिमित्तकदानविधिः । नाचक्रिकादिदानविधिकीर्तनञ्च ।

No. 2103. मेघदूतटीका । Substance, country-made paper, 13 × 6 inches. Folia, 38. Lines, 12—13 on a page. Extent, 1,113 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Ulā, Post Rānāghāt, Zilā Nadiyā, Paṇḍit Dīnanātha Bhaṭṭāchārya. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Meghadūta-tīkā. A commentary on Kālidāsa's Meghadūta. Anonymous.

Beginning. इह यद्यपि गिरिनगरमागरसरित्वरोवरकमलवसन्तोत्सवमलयानिलजल-
क्रीडापण्यावचयचन्द्रसूर्य्येन्द्रियासमयसर्गबन्धादीनां महाकायलक्षणाणां अभावाद्यथापि महाकवि-
श्रीकालिदासविरचितत्वादित् महकायसुश्रुते + + + + + सद्यसुसुवेद्यः
क्षचित्तेशास्यन् निर्देशो युज्यते + + + प्रयत्नेन तत्रायमादिश्लोकः । कथित्वाकोक्तिः । कथि-
दनिर्दिष्टनामा सद्यः रामगिर्याश्रमेषु वसन्ति चक्रे निवासं कृतवान् । रामो दशरथात्मजः तेन
आश्रितो गिरिः । पूर्वं भीतासम्प्रवृत्तो रामुस्त्रय स्थितवानिति इत्यादि ।

अविप्रसूतानि गिरिकराणि सुखानि यच्च ॥ १२४ ॥

इत्यधूनं सुरचितपदं मेघदूतस्य आत्मा

कामश्रीडाविरचितजने विप्रयुक्ते विमोहः ।

+ + + त्रिति निपुणता दृढिभावं कवीनां

नवार्थाणां चरणयुगलं कालिदासचकार ।

Colophon. इति श्रीकविराजमुकुटालङ्कारेण श्रीकालिदासेन (कृतं मेघदूताभिधानं काव्यं) तस्य टीका समाप्ता ।

विषयः । कालिदासकृतमेघदूतस्य व्याख्यानम् ।

No. 2104. नेषधीयप्रकाशः (पूर्वनेषधीयः) । Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 250. Lines, 9 on a page. Extent, 9,813 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránághát, Zilá Nadiyá, Paṇḍit Dinanátha Bhattachárya Appearance, decayed. Prose. Correct.

Naishadhíya-prakáśa. A commentary on the Naishadha Kāvya, of Śrī Harsha. By Nārāyaṇa Vedarakara, son of Narasiṅha and Madálasá. The codex contains only the first half of the work.

Beginning. वैदेही यस्य वामे जयति जयजनिर्दक्षिणे लक्ष्मणोऽपि

श्रीमानपे हनुमानतुलबलवधो हस्तविश्वस्तनलः ।

कोदण्डं काण्डमेकं दधदहितकुलध्वंकारी समन्ता-

दद्यादद्याजभयाहतिस्तुल्लिखिर्जानकीजानिरुहान् ॥

दशकञ्चरकरिर्षिष्टः सीतचतःमराजरोलम्बः ।

रघुकुलकेरवचन्द्रः पाशादायासतो रामः ॥

भद्राय भूयाद्भवतां श्रीरामो भक्तिभावितः ।

स्मृतेऽकृष्यते यस्य पदवी सुरदुर्जभा ॥

नला श्रीनरसिंहपण्डितपितुः पादारविन्दद्वयं

मातुषापि मदालसेत्यभिधया विष्णुतकीर्णः चितौ ।

श्रीरामेश्वरधीतयोः सुममसोर्गुणारगर्भो यथा-

बुद्धि श्रीनिषेन्द्रकाव्यविष्टितिं निर्माति नारायणः ॥

प्रणम्य शङ्करसोमं अनन्तं श्रीपतिं स्वयं ।

कुर्वे नाम्ना नेषधीयप्रकाशं सुहृदां मुदे ॥

चिकीर्षितस्य निर्विघ्नसमाश्रये शिष्टाचारपरिप्राप्ताश्रीनेमोऽङ्गुपावस्तुनिर्देशो वापि तत्कृत-
मिति महालाचरणं कर्तव्यमिति ग्रन्थकच्छीर्षणमासा कविः गूढधर्मीजगन्मनायाभीष्टदेवतानसम्भार-
पुष्पमङ्गलमाचरति । अन्ये तु विविधवस्तुनिर्देशलक्षणं महालमित्याहुः । अत्र पुण्यश्लोकमलरूपवि-
शिष्टवस्तुनिर्देशेन निर्विघ्नग्रन्थसमाप्तिरित्यभिप्रायेणाच निधीयेति ।

End. केनाप्यलूषया रीत्या निर्मिते । हर्षं पूर्ववत् ।

Colophon. 'रति श्रीदेवरूपनामकश्रीमन्नरसिद्धपण्डिताग्रजानारायणकृते नैवधीय-
प्रकाशे अष्टमः सर्गः समाप्तः ।

विषयः । श्रीचरुहृतनैषधचरितमहाकाव्याष्टमसर्गात्तं व्याख्यानम् ।

No. 2105. स्मार्तिसमुच्चयः । Substance, country-made paper, 15 x 4 inches. Folia, 225. Lines, 10 on a page. Extent, 17,810 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránághát, Zilá Nadiyá, Paṇḍit Dīnanátha Bhaṭṭāchārya. Appearance, decayed. Correct.

Smārta-samuchchaya. A Smṛiti digest. By Nanda Paṇḍita, son of Śrīdeva Mahámahopádhya. CONTENTS: Religious duty. Proper times for religious ceremonies. Lunations. Conjunction of one month with another. Intercalary months. Prohibited degrees in marriage. Marriage. Saṁskáras. Daily rituals. Funerals. Mourning. Purifications. Expiations. Inheritance. Judicature.

Beginning. श्रीनारायणपादपङ्कजननिपात्रत्रयोदयो-

वेदानङ्गयुतान् सभारतखिलान् साहित्यकाव्यान्वितान् ।

मीमांसैश्वरसांख्यबौद्धमखिलं चार्थाकजनाभिधं

धर्मं यथा व्यष्टणोक्त्य पण्डितकविः श्रीदेवशर्माभवत् ॥

तस्य श्रीशक्तिकण्ठभक्तिनिर्वाता नन्दाभिधोऽभूत्कुतो

हन्ता देवपदारविन्दशरणा यस्य प्रसिद्धा प्रसूः ।

सोऽयं पण्डितमण्डलीमुखकरं धर्माङ्गितयाज्ञापकं

रम्यं स्मार्तसमुच्चयं व्यरचयच्छ्रीधमम्यार्थितं ॥

तत्र प्रथमतो धर्मसंस्करणं विविच्यते । तत्र भगवान् जैमिनिः । सोऽदनालक्षणेऽर्थो धर्म-
रत्यादि ।*

End. दत्तकविषयसु सल्लतदत्तकमीमांसायां परिज्ञेय इति ।

Colophon. रति सहासहोपाध्यायश्रीदेवशर्माख्यनृतीनन्दपण्डितविरचितः स्मार्तसमु-
च्चयः समाप्तः ।

विषयः । धर्मसंस्करणनिरूपणं । कालविवेचनं । तिथ्यादिनिरूपणं । तत्र प्रतिपदादि-
तिथिद्विधे अवस्थानिर्णयः । सप्तमिनिर्णयः । सल्लमासविवेचनं । अथमासादिविवेचनं । विवाह-
निरूपणप्रसङ्गेन सापिण्ड्यदिदिकथनं । विवाहादिनिरूपणं । गर्भाधानादिस्मृतिनिर्णयः । आङ्गिक-
विधिः । अन्त्येष्टिविधिः । श्मशानविवेचनं । श्राद्धनिरूपणं । श्राद्धादिविधिकथनं । प्रायश्चित्त-
निरूपणं । दायभागकथनं । व्यवहारनिरूपणम् ।

No. 2106. दायभागटीका । Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 182. Lines, 7 on a page. Extent, 4,684 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Majidā, Post-Rânághat, Paṇḍit Madhusūdana Nyāyaratna. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Dāyabhāga-tīkā. A commentary on the Dāyabhāga of Jimūta-vāhana. By Rāmabhadra Nyāyālaṅkāra, son of Śrīnātha Āchārya-chūdāmaṇi.

Beginning. आलोच्य ताननिर्मित-निबन्धनाराध्य विश्वेश्वरं ।

आर्याचार्यलघुते विद्युत्तमिमां दायभागस्य ॥

यन्मार्गो विद्वद्विषयाय इष्टदेवताकीर्तनरूपं सङ्गलमाचरन् शिष्यप्रवृत्तये सम्बन्धमिधेय-
प्रयोजनाय । सत्त्वादीनि । अथ प्रयोजनं दायभागनिर्णयः । स च संशयापनोदनद्वारा दुःस-
निवृत्तिहेतुतया गौणः । अभिधेया दायभागः । सम्बन्धस्य यस्यस्य फलमभिधेयाभ्यां कार्यकारण-
भावो विषयविषयिभावश्च । इत्यादि

End. अतस्तस्य तात्पर्यं वर्णयित्वा विरोधश्च परिहरन्तः तदप्रयोजकीभूतस्य जडानुराग-
स्याभावेऽपि न वैयर्थ्यमिति भावः । बह्वन्तरिति सुवोधमिति ।

श्रीरामभद्ररचितां पाणि सस्याय दीपिकामेतां ।

जीमूतवाहनकृत-गोभौरार्थं विदुः विद्वांसः ॥

Colophon. इति श्रीसच्चानन्दोपाध्यायश्रीनाथाचार्यचूडारणितनूजश्रीरामभद्रन्याया-
लङ्कारभट्टाचार्यविरचिता दायभागटीका समाप्ता ।

विषयः । जीमूतवाहनकृतदायभागस्य व्याख्यानं ।

No. 2107. कामसूत्रं । सभास्यं जयमङ्गलाखटीकासहितञ्च । Substance, country-made paper, 13 × 7 inches. Folia, 126. Lines, 14 on a page. Extent, 6,125 ślokas. Character, Nāgarī. Date, ? Place of deposit, Śāntipur, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Kāma-sūtra with the commentary of Mallināga, and the gloss called **Jayamaṅgala**. The aphorisms of Vātsyāyana on worldly enjoy-
ment with the commentary of Mallināga, and an exegesis by Yaśodhara. The last two have been very much mixed up. The text is divided into 7 chapters, and treats successively of all the different branches of the subject. The exegesist cites the name of Mahimalla Deva, a Chalukya king.

The objects of human life are, according to Hindu writers, fourfold, including 1st, duty or *dharma*; 2nd, wealth or *artha* economics; 3rd, enjoyment, *kāma*, and 4th, salvation or *moksha*. On each of these subjects there were at one time, it would seem, several text-books in Sanskrit, but they are not all forthcoming now. On the first subject the Aphorisms of Jaimini constitute the leading text. On the second, a text is attributed to Śakra Āchārya, but it nowhere has yet been met with. On the third, the *kāma-sūtra* is the only text now known, but its author refers to seven different writers who preceded him. The fourth forms the theme of five out of the six leading systems of philosophy, as also of several minor ones. Of enjoyment in its grossest sense women form the most important object, and the text therefore devotes an unduly large part of it to sexual love, and hence it is that in describing the work, it is usual to class it among erotic works. *Kāma* in its most comprehensive sense, however, includes everything that promotes the gratification of the five senses of hearing, feeling, seeing, tasting and smelling, and Vātsāyana refers to all these. He begins with education in early life, giving brief notes about the 14 sciences and the 64 arts recognised by the Hindus. Then he adverts to housekeeping, furniture and household decorations, to friends, associates and companions, to occupations and ornaments, as well as conduct towards women. This explanation is necessary with reference to what has been said on page 98 of volume I, on the subject.

Vātsāyana is supposed to have lived over two thousand years ago, and the oldest commentary on the Nyāya aphorisms is attributed to him.

Beginning. (एकत्रीकृतसूत्रभाष्यस्य प्रारम्भवाक्यं यथा,) शास्त्रे प्रकृतत्वात् तत् सम-
यावबोधकैश्चत्वार्येभ्यस्तैस्त्वन्वात् । प्रजापतिर्हि प्रजाः सृष्ट्वा तामां स्थितिनिबन्धनं चित्रगैम्य
साधनमश्रायानां शतसहस्रेणाग्रे प्रोवाच । तस्यैकदेशं मनः स्थायश्वरो धर्माधिकारिकं शृणु-
चकार । हृदयतिरथाधिकारिकं । सञ्चिदेवानुचरय नन्दी सहस्रेणाश्रायानां शृणु कामसूत्रं
प्रोवाच । — — — — — सर्वमन्वेन अन्वेन कामसूत्रमिदं
प्रणीतवान् वात्स्यायनः ।

टीकायाः प्रारम्भवाक्यं यथा,—

वात्स्यायनीयं किल कामसूत्रं प्रसावितं कैश्चिद्विद्वान्मथैव ।

तन्नादिधास्ये जयमङ्गलाख्या टीकामहं सर्वविदं प्रणम्य ॥

इह चत्वारो वर्णा ब्राह्मणायत्तारस्यायमा ब्रह्मचारी गृहस्थवैखानसे भिक्षुरिति । तत्र ब्राह्मणादीनां गृहस्थानां भोक्तृत्वमभिमतत्वात् त्रिवर्गः पुरुषार्थः । तत्रापि धर्मार्थयोर्ज्ञेयत्वात् काम एव फलभूतः पुरुषार्थ इति कामवादिनः । स चोपायं विना न भवतीति तस्योपायमात्रिण्या-
धुराचार्या मन्त्रिनामः पूर्वार्थार्थमतानुसारेण शास्त्रमिदं प्रणीतवान् । इत्यादि ।

End. शास्त्रस्यार्थप्रधानत्वात् तेन योगोऽत्र योषितः ।

सन्नि रागपरा न.य्यः सान्न चार्थपरा अपि ॥

प्राक् तत्र वर्णितो रागो वेद्ययोगाच्च वैश्विके ॥

इति वात्स्यायनीयकामसूत्रे वैश्विके षष्ठेऽधिकरणे अनुवन्धार्थानर्थवशयविचारो वेद्यावि-
शेषाच्च षष्ठोऽध्यायः ॥

समाहृष्टं वैश्विकं षष्ठमधिकरणं व्याख्यातञ्च कामसूत्रम् ॥

भाष्यस्य शेषवार्त्तं दद्यात्—

एता षट्पञ्चाजीवायामन्तर्भवन्ति विशेषः सम्यग्युते सर्व्यामभिति । इति वात्स्यायनीयकाम-
सूत्रटीकायां जयसङ्कलाभिधायी विद्वत्साङ्गानिरुक्तावतरेण गुह्यं चेन्द्रपादाभिधानेन यशोधरेणै-
कचल्लतसूत्रभाष्यायां वैश्विके षष्ठेऽधिकरणे षष्ठोऽध्यायः । समाहृष्टं वैश्विकं षष्ठमधिकरणं ॥

Colophon इत्यपराज्जन + अवलमन्नराजानाराधणमन्त्रराजाधिराजचे लूक्चुट्टासणि-
श्रीमदीश्वरदेव्य भारतीभाष्यशारे श्रीवात्स्यायनकामसूत्रटीकायां जयसङ्कलाभिधायी वैश्विक-
मधिकरणं समाप्तम् ॥

विषयः । प्रथमे साधारणाधिकरणे,—शास्त्रमश्रुतः, त्रिवर्गप्रतिपत्तिः, विद्यासमुद्देशः, नाग-
रिक्तज्ञः, नायकमहायदुतीकर्मविपरिमशस्यति पञ्च प्रकरणानि ।

द्वितीये साम्प्रदायिकाधिकरणे,—प्रमाणभावकाल्पित्यो रतावस्थानं, प्रीतिविशेषाः, आलिङ्गन-
विचाराः, चूमनविकल्पा, नखरदनजातयः, दशनञ्चदविषयः, देष्टा उपचाराः, सवेदन-
प्रकाराः, चित्ररतानि, प्ररक्षणयोगा, तदुक्तशीत्लतोपक्रमाः, पुरुषायितं, पुरुषोपदेष्टानि,
अपरिष्टकं, रतारम्भः, रतावसानिकं, रतिविशेषाः, प्रणयकलङ्घयेति अष्टदशप्रकरणानि ।

तृतीये कन्यासम्प्रयुक्ताधिकरणे,—वरणविधानं, सम्बन्धनिर्णयः, कन्याविप्रमर्णः, शालायासम्प-
क्रमाः, इक्षिताकारसूचनः, एतदुपपत्तिभियोगाः, प्रयोज्यसोपावर्णनं, अभियोगतः कन्यायाः प्रतिप-
त्तिः, विवाहयोगायेति नव प्रकरणानि ।

चतुर्थे भार्याधिकारिकाधिकरणे,—एकचारिणीष्टनं, प्रवाससचर्या, सपत्नीप श्लोकाष्टनं,
कनिष्ठाष्टनं, पुनर्भूष्टनं, दुर्भगाष्टनं, आन्तःपुरिकं, पुरुषस्य यक्षीषुभूतिपत्तिश्चेति अष्टौ प्रकरणानि ।

पञ्चमे पारदारिकाधिकरणे,—स्त्रीपुरुषशीलावस्थानयनं, स्त्रीपुरुषसङ्गाः पुरुषा, अयत्नसाध-
योषितः, परिचयकारणानि, अनियोगाः, भावपरीक्षा, दूतीकर्मार्थः, ईश्वरकामितं, आन्तः-
पुरिकं, सदाररचितकश्चिदं दश प्रकरणानि ।

षष्ठे नैशिकाधिकरणे,—सहायगम्यागम्यचिन्तागमनकारणानि, उपावर्तनविधिः, कान्तावर्तनं,
अर्थागसापायाः, निरुक्त्यपत्तिर्पत्तिः, निष्कासनक्रमाः, विशीर्णप्रतिसम्भानं, लामालाभावशेषाः,
अशानथानुषन्धसमग्रयः, विचारविशेषाद्येति दश प्रकरणानि ।

(पुस्तकेऽस्मिन् औपनिषदिकं सप्तममधिकरणं नास्ति)

(तत्रत्य विषया यथा,—सुभगङ्करणं, वशीकरणं, वृक्षयोगाः, नक्षत्रागप्रत्यानयनं, दृष्टिविषयः,
चित्रयोगाद्येति षट् प्रकरणानीति ।)

No 2108 वैष्णवसिद्धान्तवैजयन्ती, प्रकाशिकामहिता । Substance, country-made paper, 12 x 4 inches. Folia, 196. Lines, 12 on a page. Extent, 1182 Slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'antipur, Pandit Kādhāsa Vidyābhāṣa. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Vaishnava-siddhānta-vaijayantī with a commentary entitled **Prakāśikā**. A manual of Vaishnava faith and worship. By Raghavendra Muni.

Beginning उद्भवे भवमाग्रातुरन्ध्रं धातुर्विधातुं वच-

सिद्धातुः पतमेन्द्रकेतुरवितुं लीलावर्तनीं धरां ।

धर्माणामपि धमकतुरमता सतुः सता सात्त्वता

जीधातुर्जगदिन्द्रजालरचनाद्येतुर्हरिः पातु वः ॥

श्रीमद्वैष्णवसिद्धान्तवैजयन्ती, प्रकाशयते ।

श्रुतिश्रुतिप्रमाणेन सत्कर्णेन स्वयं कृता ॥

इति खलु प्रारम्भितन्यास्मभस्मावितविघ्ननिघाताय सदाचारपरम्परापरिपालनाय च
स्वधर्म्यप्रतिपाद्य वेदान्तवेद्यं वस्तु प्रमोति विश्वेषामित्यादिपद्येन ॥

विश्वेषामनवद्यसागमगिराभापाद्यमाद्यं पर

रत्तुर्द्वैरपि विद्यया परमया नामाद्यते यस्मिन् ॥

प्रस्मासिद्धघनविषये मुञ्जरहे गोपीभिराभादातः

माऽयं नन्दसुतो भिनन्दति सदानन्दाय वन्दानि ॥ इत्यादि ॥

End.

गोदादागम्य वन्दाननभुवि वमना राघवेन्द्राभिधन

प्राथे जिला विवादान निगमपथनयेर्जीविमभारशान्ये ।

मिहान्निर्दुर्गावानां स्वर्मातिरिचिता वैजयन्ती विचिता

कष्टेऽर्थ्या कबीन्दैरखिलगणवती वादिविध्वंशनाथ ॥

श्रीमद्वैष्णवसिद्धान्तवैजयन्तीप्रकाशका ।

दीपिकेव करे धार्या माधव्यायुर्नैरैः ॥

Colophon. इति श्रीराघवेन्द्रमुनिप्रणीतायां वैष्णवसिद्धान्तवैजयन्त्यां भगवत्सूक्तपनि-
रूपणां नाम पञ्चमोऽध्यायः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

नियतः । ब्रह्मणः साकारत्वकथनं । श्रुत्यस्यैव परब्रह्मण्यस्यैव अर्थान्निरूपणं । श्रुत्यस्यैव
सच्चिदानन्दरूपतया नित्यत्वकथनं । अथ विविधवादनिरसनं । अग्नित्यत्वादित्यादीनां
विप्रतिपत्तिनिरासपूर्वकं भगवानेव अयस्कामसन्निवस्तुमिमांसेनाविद्याविवर्त्तनां कारणमिति-
निरूपणं । संभारस्य स्वप्रायसान्तकथनं । तत्र विविधवादखण्डनं अथासत्सूक्तपविर्वेचनादिकं ।
जीवस्य व्यवहारदशायां संभारवत्त्वं न तु परमार्थतः तस्य साक्षात्प्राप्त्यद्वैतवर्णनादिति-
रूपणं । वैराग्यापयोगित्वेन संभारस्य—सिध्यात् न निरूप्य तन्निमित्तकारणं किञ्चिदस्ति न वेति वादि-
विप्रतिपत्तेरुत्तरनिरूपणं । तत्र सांख्यमतस्युपपाद्यं तत्त्वखण्डनं । पातञ्जलमतोपादनपूर्वकं तन्नि-
मनं । वैशेषिकमतोपादनपूर्वकं तत्त्वखण्डनं । न्यायमतोपादनं तत्त्वखण्डनम् । एवं शूण्यवा-
दिसंभावनादिमीमांसकादिमतान्युपपाद्य तत्त्वखण्डनपुरःसरं भगवानेव तत्कारणमिति भगवत्स्य
प्रपञ्चनं । नानाजीववादखण्डनपुरःसरमेकजीववादव्यवस्थापनं । आत्मस्वरूपनिरूपणमुखेन अ-
न्यान्यमतखण्डनं । तत्र आत्मव्याप्तिवादखण्डनं । अस्मत्त्व्याप्तिकथनं । आत्म्यातिनिरूपणं । अन्य-
आत्म्यातिनिरूपणं । युगिण्याच्चात्म्यातिनिरूपणं । तत्र अनित्योच्चैस्वरूपादिविवेचनं । अविद्या-
स्वरूपादिनिर्णयः । भेदवादखण्डनं । आत्मनः भगवत्कालकथनं । सर्वतुल्यस्वरूपाविवेचनं । वेदस्य
स्तुतः प्रामाण्यनिरूपणं । तस्य अपौरुषेयत्वादिकथनम् । कर्मज्ञानकाण्डयोः मोक्षमयकथनं ।
गुरुपदनादिप्रकारकथनं । श्रवणमननादिस्वरूपकथनादिकं । समाधिलक्षणतद्भेदादिकीर्तनं ।
तत्त्वज्ञानान्तरुक्तिरिति विवेचनं । जीवकुलस्वरूपादिकथनं । मोक्षस्वरूपविवेचनं । अथ तार्किका-
दिसतखण्डनं । वेदात्मकमतखण्डनं । मुक्त्यधिकारिनिरूपणं । संभारलक्षणदिकथनं । समारादिर-
क्तस्य सत्यासिन एव मोक्षाधिकारो नान्यस्येति निरूपणं । तथा भगवत्प्राप्तिरेव मोक्ष इति निरु-
पणं । अथ पाशुपतादिमतखण्डनं । भगवदुपासनादिफलकीर्तनं । द्वैतवृत्तिसम्बन्धदिकथनं ।
भगवद्भक्तलक्षणं । तद्भेदादिकथनम् । भगवद्भक्तानां मोक्षेष्वपि सुखाभाव इत्यादि वाक्यानां समा-
धानादिकथनं । भक्तिलक्षणं । तथासाध्यसाधनभेदेन द्वैतश्रवणं । साध्यरूपापि द्विविधा ज्ञान-
लक्षणा प्रेमलक्षणा चेति । तथा श्रवणकीर्तनादिनवविधसाधनभक्तिनिरूपणं । कर्मायगस्यापि
भक्तिसाधनार्थत्वाद्भक्तः प्रागेव कर्तव्येति निरूपणं । धर्मस्वरूपादिनिरूपणं । साकार-निराकार-
सगुण-निर्गुणत्वादिति पादिकानां त्रयीणां समाधानकथनं । भगवच्छरीरस्य नित्यत्वादिसंनि-
मुखेन तार्किकादिसतनिरसनं । भगवद्धीलादिचिन्तनं । रामगोपीपरिकरस्य भगवच्छक्तिलक्षणं ।
लीलावतारतावयवकथनं । गालिकादिस्थानस्य नित्यत्वकथनम् ५.

Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Rānāghāt, Bābu Surendramātha Pālachaudhūrī; another copy at Darbhāngā, Bābu Gaureśvara Sīṅha. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Kedāra-khaṇḍa of the Skanḍa Purāṇa. This is one of the several books or Khandas, of the Skanḍa Purāṇa. It is divided into 32 chapters, and comprises a number of legends designed for the glorification of Śiva as the supreme divinity.

CONTENTS: I. Story of Dakṣha's visit to Naimisha forest, where he was disrespectfully treated by his son-in-law Śiva, and for which he rebuked Śiva.

II—III. Dakṣha commences a great feast to which he does not invite Śiva. Dākṣhīyaṇī hears of the feast, and obtains her husband's permission to go to her father's house, where she commits suicide. Śiva hears the news, and, in a fit of anger, plucks out a lock of hair, which becomes two demons Kālī and Virabhadra.

IV—V. The demons wage war with the gods. Decapitation of Dakṣha; his head replaced by that of a goat. His hymn to Śiva. Adoration of Śiva, and advantages of putting on the trident sectarian mark, ashes, &c. Story of Nandi, a Vāsya of Avanti, who was a great devotee.

VI—VII. Śiva's grief at the loss of his wife; his asceticism. Origin of the Lingam, its worship. Śaiva philosophy. Story of Sundarī, daughter of a king of Kāśī.

VIII. Lingams of various kinds. Dispute between the Devas and Rāvana. Devas repair to Viṣṇu, and devise means for the destruction of Rāvana.

IX—XIV. The churning of the ocean. Origin of the Hālāhala poison. Birth of Gaṇeśa. Consequences of the churning.

XV—XIX. Story of Nahusa. Ditto of Dadhichi. Ditto of Bali and of the Dwarf incarnation.

XX—XXV. The superiority of the Lingam over Brahmā and Viṣṇu. Story of Tāraka, a demon, who oppressed the Devas. Marriage of Śiva with Umā.

XXVI—XXXI. Honey-moon of Śiva on the Gandhamādana mountain. Birth of Kārtika. His battle with Taraka. Destruction of Tāraka. Adoration of Kārtika.

XXXII. Story of Śvetarājā. Merits of the Śivaratri fast. Lu-

nations most appropriate for the worship of Śīva, Gāṇeś'a, Kārtika, &c. Gambling between Śīva and Umā, Śīva, losing everything by play, retires from Kailāsa to a forest. Umā, assuming the disguise of a wild hill woman, repairs to Śīva. Their reconciliation and adoration by the Devas. Merits of reciting the Kēlāra-khaṇḍa.

Beginning. यथाज्ञया जगत्सृष्टा विरिचिः पालका हरिः ।

मर्त्तुना कालऋद्राव्यो नमस्तस्मै पिनाकिने ॥
तीर्थानामुत्तमं तीर्थं चेवाणां चैवमुत्तमम् ।
तत्रैव नैमिषारणं शैलकाद्यास्तपोधनाः ॥
दीर्घमत्र प्रकुर्वन्तः सविनां सुमतेन सः ।
तेषां मन्दशैलौक्त्यादागतो हि सचातपाः ॥
यामश्रियो सहाप्राप्तो क्षामशो नाम नामतः ।
तत्रागतं ते ददृशुर्मुनेषां दीर्घमत्रिणः ॥
उत्सृज्युर्गपत्युर्व्यं सार्धं दत्ताः समुत्तुकाः ।
दत्त्वायेपाद्युमसक्तमनसो वीतकल्पाः ॥
तं पप्रच्छुर्महाभागाः शिवधर्मं सुविहरं ।
मुनय ऊचुः ।

कथयस्व सहाप्राज्ञ देवदेवस्य शुश्लिनः ।
महिमानं सहाभाग ध्यात्वा नमसमन्वितम् ॥
सम्प्राप्ते किं फलं म्याक्षथारङ्गावलीपु च ॥ इत्यादि ।

End.

शृण्वन्ति चैव ये भक्त्या शम्भोर्माह त्वमुत्तमम् ।
शैवशास्त्रमिदं विप्रान्ते यान्ति परमां गतिम् ॥

Colophon.

इति श्रीस्कान्दे सहस्रपुराणे केदारखण्डे शैवशास्त्रे अष्टशतचतुर्दशाधिकत्रि-
सहस्रे पञ्चविंशोऽध्यायः । समाप्तस्तेदं केदारखण्डम् । (इतः परं स्कन्दपुराणमाह्वान्त्यकथन-
श्लोका विद्यन्ते ।)

विषयः । १-३, अध्याये,—क्षामशेन सह शैलकादीनां संवादेन भगवान् शुश्लपाणिरिव पर-
ब्रह्म तदुपमंवया च जीवोत्सतत्त्वमाप्नोतीति निरूपणं । अथ केदा नैमिषारणं समागतस्य दक्षस्य
पुरतः प्राणपातपुरःसरं दण्डायमानेषु सुगन्धुनिकरैषु अकृतप्रणाभं रुद्रं प्रति तस्य कोपादिषु-
वरणकीर्तनं । दत्तनन्दिनेत्योमं शार्पववरणकथनं ।

४-९, अध्याय,—दक्षस्य शिवरहितयशानुष्ठानविवरणकथनं । अथ केदाग्रसमादनपर्वते
सह सखीभिः क्रीडन्ती दास्ययणी दद्यात्तथैवदिष्ट्य प्रचलतां चन्द्रादीनां प्रवृत्तिमुपलभ्य विज-
यामुखात् शङ्करसम्युपेत्य च पिष्टमृच्छगमनाय लतानुमोदना नितरां समुदे ।

अथ पिष्टष्टब्धं समनुप्राप्ता सतीथं पिष्टसंखात् पतिनिन्दनमाकण्य अत्यथे निर्वेदमापन्ना कृता-
शनं प्रविशेत् । अनन्तरं नागदमुखेन प्रष्टिमिसामाकन्य क्रोधञ्चलितो भगवान् बद्धो जटामेकं
गिरिशिरसि आस्थात्तयांमास । ततः समुद्गतयोः कालीवीरभद्रयोः दत्तयज्ञविनाशादिवर्णनं ।

४-५. अध्याये,—इन्द्रोपेन्द्रप्रष्टतिभिः सार्द्धं वीरभद्रस्य युद्धवर्णनं । ब्रह्मकृतशिवलोचकथनं ।
दत्तस्य बागमस्तकल्पप्रतिकथनं । दत्तकृतशिवलोचकथनं । शिवमाहात्म्यकथनं । शिवालयाभिष्ठा-
णादिफलकीर्तनं । अथ इन्द्रसेनस्य राज्ञ उपोष्यान्कथनं । करवीर अर्क-भूमूरादिपुष्पैः शिव-
पूजाकरणे उत्तरोत्तरं फलाधिक्यकथनं । विष्णुपूजाहात्म्यकथनं । विष्णुनिमाहात्म्यकथनं । शिव-
पूजामाहात्म्यकथनसंखेन अस्मिन्निपुणवाक्यस्य नान्दिनामकवैश्वस्य उपोष्यान्कथनं ।

६-७ अध्याये,—लिङ्गप्रतिष्ठाविधिकथनप्रसङ्गेन सतीविरहविधिरस्य विधुभूषणस्य सती-
चरवेशेन दास्यनप्रवेशवर्णनं । तत्र ऋषीणां शापेन शिवस्य षण्डत्वप्राप्तिः लिङ्गपतनञ्चतिकथनं ।
शिवलिङ्गस्वरूपकथनं । मुखेने अपनिवसन्मिति सुगमिं प्रति देवानां शापदानकथनस्य । ब्रह्म-
कृतलिङ्गलोचकथनं । लिङ्गार्चनमाह त्माकीर्तनं । स्थानभेदं शिवलिङ्गस्य नामभेदकथनस्य । पा-
शुपतभक्तकीर्तनं । काशीराजकुमार्या सुन्दर्या । उदालकस्य ऋषेः सगर्थाकरणवृत्तान्तकीर्तनं ।

८ अध्याये,—इन्द्रचन्द्रसूर्यादीनां रत्नसूक्तातामसयादिलिङ्गपूजनकथनं । लिङ्गमाहात्म्यक-
थनयज्ञेन शोकपूर्णवृत्ते रावणकृतलिङ्गाचनविवरणकथनं । नान्दिना सह रावणस्य विरोधकथनं ।
र वषां प्रति तस्य शापदानविवरणकथनस्य । रावणविप्रकृतानां देवानां वैकुण्ठगमनपूर्वकं
वैकुण्ठभोवाकीर्तनं । भगवत उपदेशेन देवानां वानररूपेण जन्मग्रहणकथनं । रामावतार-
कथनदिकम् ।

९-११ अध्याये,—बलिष्ठतशक्रेष्वर्यश्चरणविवरणं । बलिविप्रकृतस्य इन्द्रस्य ब्रह्मालोक-
गमनादिकथनं । भगवत उपदेशेन तस्य सुतलगमनपूर्वकं बलिना सह सवादकथनं । भस्मद्रमयन-
धत्तान्तकथनं । रुद्रस्य कोपात् कालकूटस्य उद्भवः, तेन च ब्रह्माण्डस्य भस्मीभूतलकथनस्य । अथ
स्वर्गस्य प्रार्थनया शिवलिङ्गात् त्रैलोक्यप्रभृतीनां प्रादुर्भावकथनं । गणशस्य उत्पत्त्यादिकथ-
नस्य । चतुर्थ्यां गणेशपूजनमाहात्म्यकीर्तनं । तस्य पूजनविधिकथनं । मय्यमनात् भगुद्रात् चन्द्रा-
दीनामुद्भवकथनादिकं ।

१२-१४ अध्याये,—समुद्रात् लब्धा उत्पत्तिकथनादिकं । अष्टतपरिवर्तनकाले विष्णोः
मोहिणीरूपधारणादिकथनं । सुरासुरयो युद्धवर्णनं । राक्षसप्रकृत्यै देव्यानां जयलामकथनं ।
राक्षसभयेन चन्द्रस्य शिवमाश्रित्यगमनादिकथनं । विष्णुकृतकालनेमिवधवर्णनादिकं । युद्धसत्तानां
सर्वेषां प्राणिनां स्वर्गफलप्राप्तिकथनं । इन्द्रेण सद्यः दृश्यते विरोधकथनं । विश्वकर्मासुतस्य विश्व-
रूपस्य इन्द्रपौरुषद्वयकरणविवरणकथनं । अथैकदा शक्रः वज्रेण विश्वरूपस्य शिराभि चच्छेद ।
ततश्च येन मुखेन विश्वरूपः सोमपानमकरात् ततः कपिचलाः समजायन् । तथा सुरापावस-
श्चाश्च कलविह्वलितगिरिप्रभृतीनामुत्पत्तिकथनस्य ।

१५—१६ अध्याये,—देवानां नञ्प्रथमस्य स्माराच्चदानविवरणकथनं, पुत्रविरहविधिरस्य लघुः
ब्रह्मवरदानेन दत्तासुरस्य उद्धवादि कथनं । दधीचे रम्यादिना अस्त्रादिनिर्माणकथनं । देवान्
प्रति दधीचिपत्न्याः सुवर्चायाः शापदानकथनं । तद्गर्भात् पिप्पलादस्य उत्पत्तिकथनं । दत्तासुरवध-
कथनमग्नौ प्रदोषशेषवत्तद्विधिकथनं । बलिहतामरावतीराधृष्टान्तकौर्त्तनं । इन्द्रसिंहासनाभि-
प्रांते मयूरकाक-शकलादि रूपेण पलायनविवरणकथनं । वासनावतारकथनं । बलिच्छलन-
दृष्टान्तकौर्त्तनं । बलः पातालगमनकथनं ।

१०—२४ अध्याये,—ब्रह्मविष्णुशिवानां मग्नत्वनिरूपणपूर्वकं लिङ्गरूपस्य भगवतः निर्गुण-
त्वादिकथनं । नमोचिपुत्रेण तारकेण उपद्रुतानां देवानां द्रुहिणसमीपगमनपूर्वकं स्तब्धव्यालेन
स्वायत्त्यावर्णनं । दाक्षायण्या गिरिराजकन्यात्वेन जन्मप्रवृत्तादिकथनं । पार्वत्याः शिवस्यश्रवणं ।
मदनदाहनिविवरणकथनं । रत्या सह नारदस्य भवादिकथनं । पार्वत्यास्तपस्यादिवर्णनं । वटुरूपस्य
गिरिश तत्पुत्रिणो गमनादिकथनं । अतिबिलारेण शिवविवाहमहात्सववर्णनं । चण्डा आदिर्मा-
वादिकथनञ्च ।

२६—२९ अध्याये,—गन्धमादनपर्वते शिवाश्रमयोः विहारवर्णनं । देवानामनुदोषेन वल्लेः
संसृष्टेण तत्र गमनादिविवरणकथनं । कर्त्तिकेयस्य जन्मादिकथनं । कुमारस्य सेनापतित्वे त-
रणदिकथनं । तारकेण मच्च सारयुद्धवर्णनं । कुमारविजयकथनञ्च । यमकृतशङ्खकोवकथनं ।
कर्त्तिकदर्शनादिमाहात्म्यकथनं । यमेन राज्ञास्मितस्य शिवस्य ज्ञानयोगवत्कथादिकथनं । सुर-
नराकिङ्करादिकृतकुमारमाचकौर्त्तनं । कुमारेण मच्च नन्दिनः संवादं शिवालयनिर्माणादि-
माहात्म्यकौर्त्तनं ।

३२ अध्याये,—शिवभक्तस्य अंतराजस्य उपाख्यानकौर्त्तनं । शिवरात्रिव्रतमाहात्म्यकथनप्र-
सङ्गेन चाष्टाभिधानस्य पृथक्स्य विवरणकथनं । शिवगणेश नागराजकुमार-रविप्रभतीनां देवानां
प्रियतन्यादिरूपणं । एकदा पार्वत्या द्यूते पराजितस्य शिवस्य भूषणमेधेण कौपीनप्रवृत्तं नग्नी-
करणश्चेतिरहस्यवर्णनं । अथ विरक्तस्य शिवस्य केलामं विहाय वनप्रवेशविवरणकथनं । ततः
पार्वत्याः शर्वरीरूपमाकलय्य शिवमाभिधूय गमनकथनं । तथोद्देवगणजताभिषेकवर्णनञ्च । केदार
खण्डपाटादफलश्रुतिकथनञ्च । इति ।

No. 2110. नामकौमुदी । Substance, country-made paper, 13 x 4 inches. Folia, 82. Lines, 6 on a page. Extent, 1,154 slokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1602. Place of deposit, Purohitapādā, Rānāghāt, Pandit Rāmalāla Bandyopadhyāya. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Nāma-kaumudī. A treatise on faith in Kṛiṣṇa as the supreme divinity, and the rituals and duties of Vaiṣṇavas. By Gaṅgādhara, son of Śiva Bhaṭṭa, and grandson of Vreṣvara Bhaṭṭa Māhānaka.

Beginning नमस्कृत्य रत्नानाथं कथनावधनालयं ।

सदाशिवतनुजन्मा वसुधैकुलसम्भवः ॥

गङ्गाधर इति ख्यतो भगवद्भक्तिकङ्करः ।

शास्त्रभारं समालोक्य मनोनिधयश्चतवे ॥

अपवर्गफलं रत्नं हृदि पादपरायणं ।

उक्तियुक्तिविशेषेण कुर्व्यं च नामकौमुदीं ॥

तत्र ब्रह्मसंहितायां ।

इत्युच्यते परमः कृष्णः सच्चिदानन्दविग्रहः । इत्यादि ।

End. तस्मात् भगवन्नामोच्चारणमात्रेणैव जीवानां चतुर्वर्गप्राप्तिरनघेयेति दिक् ।

Colophon. इति श्रीमन्महाउक्तेरनामकवीरेश्वरभट्टमित्रिचरितस्वरिन्दुसदाशिवभट्टा-
ख्यजभगवद्भक्तिकङ्करगङ्गाधरविरचिता नामकौमुदी समाप्ता । शकाब्दाः । १६०९ ।

विषयः। श्रीकृष्णस्य स्वयं भगवत्तान्त्रिकरूपं । तस्य पूर्णनिर्णयः । विविधप्रमाणोपन्या-
सेन श्रीकृष्णतत्त्वनिर्णयः । नामसंज्ञिनापकटाप्रकटलीलाद्यवस्थाकीर्तनं । कृष्णनामवर्चिमुखं नां
निन्दाकथनं । दशविधभक्तितत्त्वचरणं । गुह्यार्थयुक्तिवैकथनं । महाभागवत्प्रमहकीर्तनं । श्रवण-
कीर्तनादिषु नामसंकीर्तनस्यैव प्राधान्यमिति निर्णयः । नामापरार्थविवेचनं । भगवत्स्य सर्व्वार्थां
शास्त्राणां तात्पर्य्यमिति प्रपञ्चनं । भगवत्कृष्णकथनादिर्कौ । संक्षेपेण श्रीमद्भागवततात्पर्य्यकथनं ।
नामसंकीर्तनेनैव जीवानां चतुर्वर्गप्राप्तिरिति कीर्तनञ्च ।

No. 2111 निर्व्वाणप्रकरणम् । Substance, country-made paper, 7×4 inches. Folia, 3. Lines, 5 on a page. Extent, 58 Slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Purohitapāṇḍā, Rānāghāt, Pandit Rāmulāla Bandyopādhyāya. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Nirvāṇa-prakarṇa Eight stanzas on the unreality of the universe, as inculcated in the Vedānta philosophy. By S'uka, son of Vyāsa.

श्रीशुकाचार्य उवाच ।

Beginning भेदाभेदो संपादं गलितो पुण्यपापे विशोर्णे

मायासोक्षो स्वयमधिगतो नष्टमन्वेष्टृत्तिः ।

शब्दातीर्तं विगुणरहितं प्राप्य तत्त्वावबोधं

निस्त्रेण्ये पथि विहरतां को विधिः को निषेधः ॥ इत्यादि ।

End. सर्व्वं सत्यं परमसत्यं शास्त्रकल्याणरूपं

मायारणे दह्यनदमं शान्तिकल्याणदीपं ।

तेजोरूपं निगमसदनं व्यासपुत्राद्यकं यः

ग्रन्तः काले पठति मनसा याति निर्व्याणमार्गे ॥

Colophon. इति श्रीशुकाचार्यविरचितं निर्व्याणप्रकरणं सम्पूर्णं ।

विषयः । निर्व्याणस्वरूपकथनपूर्वकं तदुपाधिकीर्तनं ।

No. 2112. आर्षानुक्रमणी । Substance, country-made paper, 8 x 4 inches. Folia, 22. Lines, 7 on a page. Extent, 320 Slokas Character, Nāgara. Date, Sm. 1820. Place of deposit, Śāntipur, Paṇḍit Kāldāsa Vidyāvagīśa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Ārshānukramanī. Index to the Rishis who are supposed to be the authors of the R̥g Vedic hymns. By Saṃpaka.

आर्षानुक्रमणी लिखिते ।

Beginning. ॐ ऋग्वेदमखिलं ये हि द्रष्टारो मुनिपुङ्गवाः ।

तदनक्रमणायै नमामि परमेश्वरीम् ॥

अथाग्रमौल इत्यादि प्रथम मण्डलं पति ।

शतर्चिन्तनु विज्ञेया ऋषयः सुखसिद्धये ॥

तेषां पूर्वोऽस्युक्त्या मेधातिथिरनन्तरः ।

गुणशफलतीये च हिरण्यमुप उत्तरः ॥ इत्यादि ।

End.

ये वेदसन्दाः सकलाः सुदृष्टा येनार्षानुक्रमणी प्रदिष्टा ।

नमोऽस्तु तेभ्यो मुनिपुङ्गवेभ्यो भवन्तु ते चापि मयि प्रसन्नाः ॥

Colophon. इति श्रौतकाचार्येण तार्षानुक्रमणी समाप्ता । सवत् १८२० ।

विषयः । ऋग्वेदसंज्ञितोक्तमन्त्राणां स्थितिरूपणं ।

No. 2113. रासोक्तासतन्त्रे रासगीतिका । Substance, country-made paper, 8 x 4 inches. Folia, 13. Lines, 7 on a page. Extent, 137 slokas Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Śāntipur, Paṇḍit Kāldāsa Vidyāvagīśa. Appearance, new. Prose. Correct.

Rāsa-gītā. A poem in praise of the Rāsa festival of Kṛishṇa and Rādhā. It professes to be an extract from the Rāṣollāsa Tantra.

श्रीनारद उवाच ।

Beginning. श्रीराधाकण्ठदेवस्य नास्मामर्थोत्तरं शतम् ।

राससङ्कीर्तनं नाम गृण्य भागवतोत्तमम् ॥

राधानामधुभायुक्तं कृष्णनामरसायनम् ।

यं पठेत् प्रातस्तथाय चाधिभिः स न बध्यते ॥ इत्यादि ।

End.

लक्ष्मीलस्य वयङ्गेहे मुखे भाति सरस्वती ।

धर्मार्थकामकैवल्यं लभते सत्यमेव च ॥

Colophon. इति श्रीरामोपासकसन्ते रामगीतिका सम्पूर्णा ।

विषयः । राधाकृष्णयोः रासोत्सवकालीनकोवकथनम् ।

No. 2114. सर्वानुक्रमणिका । Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 37. Lines, 7 on a page. Extent, 630 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Śāntipur, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Sarvānukramanikā. An index to the Rishis, the Devas and the metres of the hymns of the Vājasaneyi Saṁhitā of the Yayur Veda. By Kātyāyana.

Beginning. ॐ मण्डलं दक्षिणमक्षिणं च द्युयं चाधिष्ठितं येन शुक्लानि यजूर्वि भगवान् यजुर्वेदस्य यतः प्राप तं विवस्वतं तथीमयमसिंघमसममिधाय साध्यन्दिनीये वाजसनेयके यजुर्वेदान्नाये सच सखिले सृष्टिः कृतिः ऋषिदेवतकृत्यस्यनुक्रमणिकायां यजुषामनियतावरलादेकेषां कृत्या न विद्यते । द्रष्टार ऋषयः सप्तारः परमेष्ठिनो देवता मन्त्राकर्भूता अग्रादिकाः शाखा-शास्त्रोपवेशकपालिध्यालूखलादयश्च पतिमाभूताः कृत्यासि गायत्र्यादीन्मैतान्यविदित्वा योऽधीते-नुब्रूते जपति कृच्छेतीत्यादि ।

End. षड्वक्त्रा वा महापत्निर्मुण्डाद्यन्दिनीये वाजसनेयके सर्वानुक्रमणिकेष्वा हतिर्भगवतः कात्यायनस्यैषा हतिर्भगवतः कात्यायनस्य । च ।

Colophon. इति सर्वानुक्रमणिकायां पञ्चमोऽध्यायः समाप्तः । समाप्ता चेयं सर्वानुक्रमणिका ।

विषयः । सर्वेषां साध्यन्दिनयजुर्मन्त्राणाम् ऋषिदेवतनिरूपणम् । कश्चित् कृत्यादिकव-नश्च ।

No. 2115. विद्वन्मण्डनम् । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 102. Lines, 6 on a page. Extent, 1,969 ślokas. Character, Nāgara. Date, Śr. 1889. Place of deposit, Śāntipur, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Vidvanmaṇḍana An essay in refutation of the doctrine of Māyā. It attempts to prove that the human soul is not a mere reflection of the Divine soul, but an actual emanation from the Divinity, and that Kṛishṇa is the perfection of the Divinity. It represents the philosophy of the Vaiṣṇavas in a condensed form. By Viṭṭhala Dikshita, son of Vallabha Dikshita.

Beginning. निजसुरलिकानादाकानागतवजसुन्दरी-

निस्पृसनसक्तेहाभाधेर्विचित्रतरास्मिभिः ।

किमपि परित्याद्रौर्द्राङ्ग प्रभुः प्रकटीभवन्

प्रतियुवतिसन्निदेनास्मदृशं विषयः सदा ॥

पिष्टचरणान्नन्वाहं हरिरतिमार्गाम्बुजातमाचण्डान् ।

तदनुग्रहतः किञ्चिज्जिह्वामि यन्नाद्यद्यद्विद्वि ॥

श्रुतिस्त्वत्तादिमणिभिर्जटिलं युक्तिमोक्तकैः ।

प्रथितं कुरुते विद्वत्कण्ठसं विद्वलः सुधीः ॥

इह हि विविधयजिनतापोपतयसाननिखिलजनापवर्गाय श्रुतिस्मृतिपुराणेषु अवणादयः प्रतिपाद्यन्ते । इत्यादि ।

End.

पुनरपि नमामि गोपीपतिरतिमार्गप्रवर्तनाचार्यान् ।

श्रीवक्त्रभाभिधानान् पिष्टचरणान् वाङ्मनःकाये ॥

Colophon. इति श्रीमद्भजकटा लघाततरणि विघटितमायावादिप्रभृतिप्रतिवादितसः-
पञ्चविकाशितश्रीमङ्कलाधीशरसि + श्रीवक्त्रभदीलितवाङ्मनःकाये श्रीमङ्कलाधीशरसि
चितं विद्वत्कण्ठसं सम्पूर्णं ॥ संवत् । १८८८ ।

विषयः । प्रकरणेऽस्मिन् मायावादादिखण्डनपूर्वकं निष्प्रसामिनेन गृहाद्वैतवादेऽप्य-
दानं । एतस्मिन् हि जीवपरमेष्ठर्योर्जलविन्दुस्त्राशययोरिव अंशशिरावः । सर्वज्ञं जगत्
श्रीकृष्णादधिर्भवति तमेव ज्ञातातन्मुरि च । मायिकगुणरहितः परमेष्ठरः श्रीकृष्ण एव
भगवानुपास्यदेवः । एतस्यैवोपासनया आनन्दविभोगास्त्रोदशायां जीवः श्रीकृष्ण एव जलविन्दु-
स्त्राशय इव अमेदमापद्यते—इति । अत्र श्रीकृष्णलीलायाः प्रयोजनादिकीर्तनं स्त्रीलायः नित्य-
सादिभिरुपपन्नः ।

No. 2116. मन्त्रमासतत्त्वटीका । Substance, country-made paper, 16
x 4 inches. Folia, 142. Lines, 7 on a page. Extent, 4,626 slokas.
Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mājīṭā, Post Rānāghāt,
Pāṇḍit Madhusūdana Nyāyaraṭna. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Malamásatattva-ṭikā. A commentary on the Malamásatattva of Raghunandana; on intercalary months. By Rādhāmohana Gośvami.

Beginning. प्रणम्य राधानलिनीसुखद्वन्द्वं घनश्यामलमञ्चनस्य ।

परं विद्वानन्दमयं तनेति श्रीमोहनोऽर्थे मलमासतत्त्वे ॥

पथ्यसमाप्तिप्रतिकूलविघ्नविनाशाय परमेश्वरप्रणतिरूपमङ्गलं कुर्वेन् शिष्यशिष्याये तदुप-
निबन्धनं कृत्वा शिष्यावधानाय प्रतिजानीते प्रणम्यति । स्मृतेस्तत्त्वेति स्मृतिवाक्यस्य तत्त्वमर्थविशेषं ।
मल्लिङ्गुचे इत्यादेशत्वं वक्ष्यामीति परेणान्वयः । इत्यादि ।

End. तस्य सत्यामपि चैत्रादिसंज्ञायां चैत्रादिमासविहितकर्मांश्च न हतया तत्पुण्यतन्नामकल-
रूपमन्या मल्लिङ्गले द्विचैत्रादिपदप्रयोगानुपपत्तेरिति ॥

Colophon. इति श्रीमद्वैतवंशोद्भवश्रीराधानोक्तनगोष्ठाभिभङ्गाचार्यविरचिता मल-
मासतत्त्वटीका समाप्ता ।

विषयः । रघुनन्दनकृतमलमासतत्त्वस्य व्याख्यानं ॥

No. 2117. उद्वाहतत्त्वटीका । Substance, country-made paper, 16
× 4 inches. Folia, 95. Lines, 7 on page. Extent, 2,161 ślokas.
Character, Bengali Date, ? Place of deposit, Mājūḍā, Post Rānāghaṭa,
Paṇḍit Madhusudana Nyāyaratna. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Udvāhatattva-ṭikā. A commentary on Raghunandana's digest
of the laws relating to marriage. By Kās íráma Vāchaspati Bhaṭṭāchārya.

Beginning. नत्वा गुरोश्चरणपद्मरज्जिं मुहुर्

श्रीकाण्ठकान्तचरणस्य निधाय चित्ते ।

श्रीकाशिरामसुतनी कतिनां हिताय

सन्ध्यातत्त्वविष्टिं वितनेति यन्नात् ॥

स्मृतिशास्त्राभ्यां कौलीकतसेतुं जगद्गुरुं ।

विदितं विषु लोकेषु नमामि रघुनन्दनं ॥

स्वकर्तव्यपथ्यसमाप्तिप्रतिबन्धकविघ्नसम्भावनासि । अतः सप्तविततादृशविघ्नविमोक्षार्थं ग्रन्थ-
कारः परमेश्वरप्रणामरूपं मङ्गलं कृतवान् । तच्च शिष्यशिष्यार्थमादौ निबध्नाति प्रणम्यति । वाग्-
रूपस्य ग्रन्थस्य समाप्त्यर्थं वागीशस्य प्रणाम उचित इति स्वचनार्थं वागीशमिति विशेषणमुपात्तं ।

End.

अग्रजः शुद्धादनुत्पन्नमर्षा । इतराः न शुध्यन्तीति ।

ये प्राकृत समस्तमाकनियुताः श्रीरामकृष्णभक्तजः

श्रीराधोत्तरवक्त्रभास्वदुक्तनी सदीरक्षुहामणिः ।

तेन श्रीयुतकाशिरामकृतिना यत्नेन निष्पादिता ।

टीका नातिमुष्टकुलापि कृतिभिः सामुपदेहेयता ॥

Colophon. इति श्रीकाशीरासनाचक्षतिमङ्गाचार्यविरचिता उद्गाहत्तलटीका समाप्ता ।

विषयः । रघुनन्दनकृतोद्गाहत्तलस्य व्याख्यानं ।

No. 2118 देवीपुराणम् । Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 182. Lines, 8—9 on a page. Extent, 7,371 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Rānāghāt, Babu Surendranātha Pāla Chandhūrī. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Devī Purāṇa. Legends and traditions regarding the Devī and her wars, designed so as to glorify the Devī, and exalt her as the greatest divinity. It professes to have been imparted by Brahmā himself at the request of an assembly of Ṛishis. The Śāktas insist that this is an original Purāṇa, and one of the eighteen alleged to have been compiled by Vyāsa; but the Vaiṣṇavas denounce it as apocryphal, got up with a view to set aside the claims of the Bhāgavata Purāṇa. Dr. Wilson, in the introduction to his translation of the Viṣṇu Purāṇa has noticed at length the arguments urged by the two sects. The *codex* is incomplete.

CONTENTS: 1—2. Introduction, Ṛishis repair to the hermitage of Agastya by the advice of Vāsiṣṭhā. Story of Nṛipavāhana and Chitrāṅgada. Ghora, an Asura, attains absolute invincibility on earth through the blessings of Viṣṇu. Vāsiṣṭhā advises Ghora how to obtain the nature of a Vidyādhara.

3 to 6. Conquest of Pātāla by Kāla, son of Ghora. Conquest by him of the kingdom of heaven from Indra and the other gods. The gods seek the aid of the Devī, and address her hymns.

7 to 9. The Devī descends on the Vindhya mountain. Nārada descends to delude the demon. The demon proposes to marry the Devī. Selection of brides. Mantras for deluding people.

10 to 13. Description of Sanatkumāra Yoga. Story of Hutaṅni, a demon. Story of Surala, who obtains an invincible standard. Descriptions of standards.

14 to 21. Ghora sees a frightful dream. The Devī, under the name of Vindhyavāsini, destroys Korakāla and other demons. Indra praises the Devī.

22 to 29. Durgápújā. Planting of standards. Transit of the sun from one to another month. Worship of the Devī at such times and on other occasions.

30 to 33. Agency of the Devī in the creation of the universe. Her superiority over Brahmā, Vishnu and Mahādeva, who attain their greatness and strength through her. Her worship. Her ear festival. Her worship on cremation ground on particular occasions.

34 to 38. Details about her worship, her temples, offerings to her, &c. Hymns in her praise.

39 to 43. Further details. Story of Bala. Do. Dundubhi. Worship of Kshemañkarī.

44 to 48. Aparājītā-vidyā. Story of Amayāsura. Names of Rudras, Vasus, Viśvedevas, &c. Conjunctions of Nakshatras. Devī worshipped by Paras'urāma. Astronomical and astrological details in connection with her worship.

49 to 53. Further astronomical details and special rules about her worship.

54 to 70. Special worship of the Devī and her manifestations as Mātrikās on particular occasions, and also of Śiva in connexion with her.

71 to 80. Worship of Vināyaka. Character of forts, gates, triumphal arches, &c. Bathing during eclipses. Merit of pouring water on Lingams. Rites, fasts and sacrifices in honour of the Devī.

81 to 89. Merit of cleaning the temple of the Devī. Her omnipresence. Periods of existence of Brahmā and others. Praise of Kālāgni-rūdra. Description of Hītakes'varapura. Story of the demon Kuru. Origin of Bhimā. Do. of the signs of the planets. Do. of Chandeśvara. Praise of the Devī on the destruction of Kuru.

91 to 96. The fasts of the 8th and of the 9th lunations in Āśvina. Worship of the Mātris. Advantage of worshipping clay images. Praise of Vajrā, and her worship. Praise of Nanda, a place sacred to the Devī.

97 to 103. Duties of the different orders, classes and castes. Various fasts.

104 to 114. Various fasts. Origin, classification and division of the Vedas. The subsidiary Vedas. Science of medicine. Qualities of drugs. Story of Khattāsura. Birth of Gaṇeśa.

115 to 128. Hymn to Gaṇeśa by Vishnu. Lustration of Gaṇeśa

and blessings by him on Vishnu. Story of Vighna, his destruction by Ganesa. Praise and worship of the Mātrikās. Story of Harischandra. Repairs of images of gods. Controul of the passions. Story of Naravāhana. Rules regarding Triragni. Names of Agni under different conditions. Flowers meet for worship. Worship of spiritual guides. Hymn in praise of the Devī.

Beginning. नमस्कृत्य शिवां देवीं सर्वभागवतां शुभाम् ।

पुराणं संप्रपद्यामि यथोक्तां ब्रह्मणा पुरा ॥

अथ यः जपुः ।

भगवंत्वं समस्तस्य दृष्टादृष्टस्य तत्त्ववित् ।

पुराणार्थं वयं सर्वे आगता भवि भाविताः ॥

कथ्यतां यच्च घोराद्या भूताः साम्प्रतदानवाः ।

भविष्यांश्च विनाशिष्ये देवी देवनमस्कृता ॥

इन्द्रस्य च दिवः प्राप्तिर्हूतराज्यस्य दानवैः ।

यथा शक्रोच्छ्रयं सङ्गे देवदेवनमस्कृतः ।

अवतारा मुनिश्रेष्ठ षष्टिभेदगता यथा ॥ इत्यादि ।

End.

मयापि कथितं तुभ्यं निरुक्त पापनाशनम् ।

पुराणं पावनं दिशं देवदेवैर्न भाषितम् ॥

Colophon. इत्याद्ये देवीपुराणे देवदेवीसंवादे देव्याः सारराजः समाप्तः ॥

१९८ अध्यायः ।

विषयः । १—२ अध्याये,—वसिष्ठस्योपदेशेन अश्विणीमश्विन्याश्रमगमनविवरणकथनं । ऋषवाहनविचारद्वयोरुपाख्यानकथनं । घोरामिधानस्य दैत्येन्द्रस्य विष्णुपामनया प्रसिञ्जामजेय-
त्स्वरप्राप्तिकथनं । अगस्त्येन सह ऋषवाचस्य संवादे केनोपायेन विद्याधरत्वप्राप्तिर्भवति तदुपा-
यकथनं ।

३—६ अध्याये,—घोरपुत्रस्य कालस्य वज्रदण्डस्य च भगवदाराधनया देववर्याणां पांता-
लादिविजयवर्णनं । शुक्रस्योपदेशेन तथेतिन्द्रादिपराजयसम्पादनपूर्वकं स्वाराज्यैश्वर्यप्राप्ति-
कथनं । घोरपुत्रविप्रकृतामां देवानां ब्रह्ममुखेन देवीशिवकीर्तनं । एवं विष्णुवद्वादिहृतदेवी-
सोत्रकथनं ।

७—८ अध्याये,—देवाविश्यावतरणविवरणकथनं । ब्रह्मण उपदेशेन घोरनामकदैत्येना-
श्वार्थं नारदस्य गमनदृष्टान्तकथनं । प्रसीमनमुखस्य दैत्यराजस्य विश्ववासिनीं पत्नीत्वेन कथं

चेष्टादिकथनं । अथ विवाहयोग्यकन्यालक्षणादिकथनम् । लोकमोहनपदमालाकथनप्रसङ्गेन सम्बन्धितं ।

१०—१९ अध्याये,—उक्तविद्यालाभाय सनत्कुमारयोगानुष्ठानप्रकारकथनं । तत्र उक्ताग्निनामकस्य दानवस्य विवरणकथनं । सुरलोकमधिपस्य देत्येन्द्रस्य विवरणकथनं । तस्य विद्योः शत्रुना मानकेतुलाभकथनं । केतुसमुच्छ्रायविधिकथनं । इन्द्रध्वजलक्षणादिकथनं ।

१४—२१ अध्याये,—आसन्नस्य देवदेवस्य घोरस्य दुःखप्रदर्शनकथनं । विश्ववासिनीकृत घोरकालादिदेव्यवधर्षणं । इन्द्रकृतदेवीमोवाकीर्तनं । नारदस्य विश्ववासिनीदर्शनेन स्तवकीर्तनं । सुषेणवधकथनं । मायामेग्यवधकथनम् ।

२२—२९ अध्याये,—याज्ञिनशुक्लाष्टमीमहानवम्ये देवीपूजाव्यवहारादिकथनं । नवमीकल्पविधिकथनं । अत्र दुर्गापूजाविधिकथनम् । ध्वजारोपणविधिकथनं । द्वादशमङ्गलान्तरादि-कथनपूर्वकं तत्र तत्र कृत्यनिरूपणं । प्रसादाद्वा भङ्गमणे फलादिकथनम् । वसाङ्गरायां स्थितायां देव्याः पूजने फलाधिक्यकथनं । वसुधारादानयोग्यस्यानादिनिरूपणं । कामविधिकथनप्रसङ्गेन कुण्डनिर्माणविधिकथनं । विशेषण देवीमाहात्म्याकथनं । देवीमाहात्म्यापठानादि-विधिकीर्तनम् ।

३०—३९ अध्याये,—देव्याः प्रकृतिरूपत्वेन जगत्कर्तृत्वादिकथनं । तस्याः परत्वादिकथनम् । हरिहरादीनां सर्वेषां देवीपूजनेन समर्थ्यप्राप्तिश्च । तत्र देवभेदेन देव्याहेतुसङ्कटिकादिमूर्तिभेदपूजाकथनम् । देव्यारथयात्राविधिकथनं । कर्माविशेषे नदीतीरदुर्गरथ्याग्न्यानादिषु देव्याः पूजनकर्तव्यताकथनं । देव्याः प्रतिष्ठापनविधिकथनम् ।

४०—४८ अध्याये,—शुक्लतम्रिवाचकीर्तनं । तत्पुत्रतः शिवेन दुर्गाव्रतविधानादिकथनं । देव्याः गृहनिर्माणलेपनसंस्कारादिकरणे फलवृत्तिकथनं । देवीपूजनं कृत्वा कुक्षिभ्योऽन्नादिदानकर्तव्यताकथनं । देवीप्रासादशिरसि ध्वजदानादिविधिकथनम् । गद्येन शिवोक्तदेवीमोवाकीर्तनं । सर्वमङ्गलाश्रितादिदेवीनामनिष्पन्नकथनं । अथ सर्वेषां देव्यभिधानानां निवृत्तं ज्ञेयम् ।

४९—५९ अध्याये,—महादेवीनां स्थाननिरूपणं । स्थानभेदे देवदेवेन देव्या मूर्तिविशेषपूजनविवरणकथनं । देवीमन्त्रप्रभावकथनमखेन । देव्याराजस्य वलस्य उचान्तकीर्तनम् । दुःखभिनामकस्य देत्येन्द्रस्य उपपत्त्यनिरूपणं । चमङ्कृत्या अविर्भावकथनम् । तस्याः पूजाविधिकथनम् । चमासुरवधकथनम् । कामरूपेण देवीस्थानप्रशसादिकीर्तनम् ।

६०—६८ अध्याये,—महादेवात् नन्दिन अपराजितविद्याप्राप्तिकथनम् । अमयासुरस्य विवरणकथनम् । एकादशरुद्राष्टवसुद्रादशादित्यविश्वेदेवादीनां नामकथनम् । नवत्रयोगमाहात्म्याकथनम् । परशुरामकृतदेवीप्रतिष्ठाविधिकथनम् । परशुरामानुष्ठानयोग्यतिय्यादिनिरूपणं कालखण्डादिकथनमखेन । देव्याः स्थानादिलक्षणकथनम् । व्यातिश्चक्रसंस्थानादिकथनम् । पराणां गत्यादिनिरूपणम् ।

४८—५९ अध्याये,—पूर्णिमासावस्थानिरूपणमुखेन चन्द्रचण्डनिरूपणं । सूर्योच्चन्द्रसो-
रपरामे ऋषाकपराङ्कारणलक्षणं । ग्रहणनिरूपणादिकथनं । संवत्सरं यावत् जन्मसंदाषा-
नुषये ग्रहणववादिभेदेन देव्या सूर्तिभेदपूजनविधिकथनं । तत्र सण्डलतोरणादिनिर्मातृविधि-
कथनं । महास्नानविधिः शिव-शान्ति-छति-चैमा-हृदि-सिद्धि-तुष्टि-प्रश्रुतिषष्ठिविधदेवीसूर्ति-
लक्षणकथनं । तथा ब्राह्मादिमातृकालक्षणकीर्तनञ्च । आर्या पूजाविधिकथनं । यथाधिष्ठात्रीणां
देवतानां लक्षणादिकथनं । संवत्सरमाण्डलकथनं । तत्र तत्र वलिदानादिविधिकथनञ्च ।

५४—६४ अध्याये,—मातृमाण्डलकथनं । तत्र तत्र पूजायां पात्रपुष्पादिनिरूपणं । अपमृत्यु-
हरणादित्ययोगकथनं । ग्रहणमातृकाविधिकथनं । तत्र चैमाविधिकथनञ्च । महोत्थातस्त्रपकथ-
नार्थकं सर्वोत्थातशान्तिविधिकथनं । पूर्णिमादेः तिलधेन्वादिदानविधिकथनं । भौमाग्न्यादश्री-
व्रतविधानं । द्वादशमासेषु क्रमेण देव्याः पूजाविधिकथनं । काम्यनीलछेतात्तर्गविधिकीर्तनं ।
गन्धाम्बीचौराष्टमीप्रश्रुतानां विधानकथनं । सर्वदासलामार्थे चित्रादिषु नक्षत्रेषु देव्याः पूजा-
विधिकथनं ।

६५—७० अध्याये,—सासविशेषे पूजाविशेषेण देव्याः पूजाविधिकथनं । वाराणसी-प्रयाग-
नैमिषारण्यादिषु स्थानेषु शिवस्य रूपभेदेन अवस्थानकथनं अतएव अष्टषष्ठिस्थानेषु तत्पूजन-
विधानकथनञ्च । गोरक्षव्रतविधिकथनं । पुष्पाभिषेकविधिः । तत्र सण्डलादिनिर्मातृविधानक-
थनं । कलशोत्पत्ति-निवेशविधेयलक्षणलक्षणं ।

७१—८० अध्याये,—विनायकसण्डलविधिकथनं । पूजनस्वपनादिविधिकीर्तनञ्च । दुर्गो-
पुरहारादिलक्षणं । पुरदुर्गायादिविधिकथनं । पुण्यनद्यादिषु स्थानेषु ग्रहणकालीनस्नानजन्यपुण्य-
प्राप्तिकथनं । शिवादिभिरसि जलादिधारादानमाहात्म्यकथनं । भृत्यभृत्यविद्याकथनं तत्र
कपीतकीर्तनाध्यायीर्तनं । देवीयागविधिकथनं । अयाचितव्रतविधिकथनं । कृष्णाष्टमीव्रतवि-
धिः । उमाभाक्षेश्वरव्रतविधिकथनं । शङ्करनारायणव्रतविधिकथनं । लक्ष्मणव्रतविधानकथनञ्च ।

८१—८९ अध्याये,—देवीष्टहस्रमार्जनमाहात्म्यम् । देव्याः सञ्जगतत्वादिनिरूपणं । ब्रह्मा-
दीनां कालव्यवस्थाकथनं । भावव्यवस्थाकथनञ्च । कालाग्रिचन्द्रमाहात्म्यकथनं । चाटकेश्वरपुरवर्णनं ।
अथैकदा गौरीशङ्करं द्रष्टुकामा विधिवामेषादयः स्वस्ववाचनेन कैलासं समाययुः । अत्र चैकोमा-
रवर्णिना समाहृतस्य ब्रह्मवाचनस्य चस्य विरविण रत्ननामकस्य अमुरस्य उत्पत्तिकथनं । तदु-
पद्रुतानां देवानां देवीसौवकीर्तनं । रत्नवधकाले ब्रह्माण्डा उत्पत्तिकथनं । भीमाया उत्पत्तिकथनं ।
प्रज्ञोत्पत्तिकथनं । चण्डेश्वरात्पत्तिकथनं । रत्नवधे देवगणछतदेवीसौवकीर्तनं ।

९१—९९ अध्याये,—देव्यष्टमीव्रतकथनं । देवीनवमीव्रतकथनं । मातृगणस्य प्रतिष्ठादिवि-
धिकथनं । सृष्ट्यप्रतिमापूजनमाहात्म्यकथनं । विद्यागममाहात्म्यकथनं । विद्याविवेकमाहात्म्यम् ।
विद्याविमामादिविधिकथनं । विद्यासूक्तिदानफलकीर्तनं । देव्याः प्रियङ्गुनाम् । नन्दामीधे-
माहात्म्यकथनं । नन्दापुरीवर्णनादिकं । सुनन्दासाहात्म्यकथनमुखेन तत्परीवर्णनादिकं । तत्र
प्रवेशविधिकथनं । कनकनन्दासाहात्म्यादिकथनं ।

१०—१०१ अथाये,—यर्णाशमधर्माकथनं । तत्र स्वाध्यायविधिकथनं । वेदपाठस्थानादि-
निरूपणं । अग्निहोत्रादिविधिकथनं । वैधातिरिक्तस्थले हिंसायाः पापजनकत्वकथनं । सामान्यतः
सर्व्ववर्णाशमधर्माकथने निविज्ञानि । आचारकथनं । पवित्रारोपणविधिकथनं । मासविशेषे द्रव्य-
विशेषेण देवीपूजनमाहात्म्यकथनं । विजयाश्रतविधिकीर्तनं । रूपसौभाग्यजनकनन्द्याश्रतविधि-
कथनं । अस्यविधिविजयाश्रतविधिः । नक्षत्रश्रतविधिकथनं ।

१०४—११४ अथाये,—तेयधेनुघृतधेनुतिलधेन्वादिदानविधिः । पदश्रतविधिकथनं ।
श्वेदश्रतविधिकथनं । मासविशेषे ऋष्यादिभेदानश्रतविधिः । वेदोत्पत्तिकथनं । चरणशृङ्गकथनञ्च ।
षडङ्गनिरूपणं । आशुर्व्वेदोपाह्वातकथनं । शिष्यसम्बोधनप्रकारकथन । आशुर्व्वेदनिरूपणमुखेन
द्रव्यगुणादिकथनं । खट्वादुरोत्पत्तिकथनप्रसङ्गेन सालयपञ्चमे गजकूपस्य महादेवस्य धमणविवरण-
कथनं तत्र विनायकेत्युत्पत्तिकथनञ्च ।

११५—११८ अथाये,—विष्णुकृतविनायकक्षेत्रकीर्तनं । विनायकस्य अभिषेककथनं ।
वरदानवृत्तात्मकीर्तनञ्च । विनायकं पुरस्कृत्य विघ्ननाशाय देवानामुदयाचलमनवृत्तान्तकथनं ।
विघ्नवधकथनमुखेन तस्य रूपादिवर्णनं । उच्यन्त्यादिकथनञ्च । साष्टांगपूजामाहात्म्यकथनं ।
तत्र हरिचन्द्रचणविवरणकीर्तनञ्च । जीर्णवस्त्रप्रतीकारकथनं । यमानयमशुद्धिनिरूपणं ।
तत्र नरवाहनस्य दृष्टांतकथनं । विरग्नविधिकथनं । कुम्भेतिशयवर्द्धनोक्तभेदकथन । पुण्यविधि-
कथनं । गुह्यदेवपूजाविधिः । देवीसुवराजकथनञ्च ।

No. 2119. वैष्णवाष्टतम् । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 182. Lines, 6 on a page. Extent, 4,628 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Rānāghāṭa, Bābu Surendranātha Pāla Chaudhūrī. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Vaishnavāṁṛita. On the duties, feasts and fasts of Vaiṣṇava-vas. Anonymous.

Beginning. श्रीदामोदरपादपङ्कजयुगं नित्यं मुणोन्मैः स्तुतं
देवानामपि दुर्लभं किमपरं धर्माद्यैर्मक्तिप्रदं ।
संसारणवतारणार्थतरुणौ यत्कर्णधारः स्वयं
सानन्दं स्मरन्तो ममास्तु हृदये स्वाभीष्टसिद्धौ यदा ॥
सारात्सारं समाकृत्य वैष्णवानां हिताय वै ।
भक्तानां तोषणार्थं वैष्णवाष्टतमुच्यते ॥ इत्यादि ।

End. अथं सिद्धमनु. सर्व्वपापानां हरिः कृपावत् ।

निर्मलं गगनं यद्वत् कालार्थं न हि तस्य च ॥

इति हृद्भौतमीयवचनात् सर्वसंवदात् ।

Colophon. इति श्रीवैष्णवाख्ये श्रीविष्णोर्द्वादशधात्रयविधिः ॥ समाप्तचेद् वैष्णवाख्यं ।

विषयः । वैष्णवधर्मप्रशंसाकीर्तनं । सर्वधर्मान् परित्यज्य वैष्णवधर्मपञ्चणावश्यकताकथनं । वैष्णवगुरुलक्षणं । गुरुकरणावश्यकत्वनिरूपणं । शिष्यलक्षणादिकथनं । वैष्णवदीक्षाधामधिकारिनिरूपणं । दीक्षाप्रकरणं । तत्र मन्त्रचराशिचक्रादिविचारकथनं । दीक्षाकालनिरूपणं । जपमालानियमः । जपमंथ्याकरणे विहितविहितद्रव्यादिकथनं । वर्षमालाप्रकारः । सालानिर्वाद्यादिकथनं । विष्णुपूजाविधिः । हरिनामपठनविधिः । मन्त्रोपदेशविधिः । दशसंस्कारविधिः । वैष्णवानामाष्टकछन्द्यनिरूपणं । तत्र शैब्यदम्भावनस्नानतर्पणमय्यादिविधिकथनं । षोडशोपचारादिविधिः । श्रोत्रवस्त्रोचकवचादिकथनं । पुरश्चरणविधिकथनं । विष्णुमन्त्रनिरूपणं । श्रीराममन्त्रकथनं । वाल्मीपालमन्त्रकथनं । वासुदेवमन्त्रकथनं । जयध्रीवमन्त्रकथनं । वामनमन्त्रकथनं । वृषिचन्द्रमन्त्रकथनं । वराहमन्त्रकथनं । हरिहरमन्त्रकथनं । राधाकृष्णमन्त्रकथनं । बलराममन्त्रकथनं । हनुमन्मन्त्रकथनं । गरुडमन्त्रकथनं । श्वपूजापुरश्चरणविधिकथनं । श्रेयं । तिलकविधिकथनं । तुलसीमाहात्म्यकीर्तनं । करवीरादिपुष्पमाहात्म्यकथनं । विष्णोरपराधाः । प्रणामविधिः । प्रायश्चित्तविधिः । विष्णोर्द्वादशधात्रयविधिकीर्तनञ्च ।

No. 2120. भगवद्भक्तिचन्द्रिका । Substance, country-made paper, 12 x 4 inches. Folia, 164. Lines, 5 on a page. Extent, 3,260 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Purohitpādā, Rānāghāt, Paṇḍit Rāmalāla Bandyopādhyāya Bhāṭṭāchārya. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Bhagavad-bhakti-chandrikā. On the doctrine of faith and the divinity of Kṛishṇa, including directions how faith and devotion should be evinced. Anonymous.

Beginning. कनकरचिदुक्कलः कुण्डलोन्नासिगण्डः

शमितभवनभारः कोऽपि लीलावतारः ।

निभवनसुखकारी शैलधारी मकुन्दः

परिकलितरथाङ्गोमङ्गलं नक्षत्रोत्तु ॥

इह खलु भक्तमुक्तमनुचुप्रयत्नीनां सर्वेषामध्येषणीयानिष्टपाधिमहाविभूतिरामत्याकारः
सर्वानेव प्राणिनोऽपूर्वैरसास्वादनेनानन्दस्य नन्दनन्दन एव सकलवेदवैदिकप्रतिपाद्य इति सर्व-
वेदान्तार्थनिष्कर्षरूपेण प्रमाणशिरामणिना भागवतशास्त्रेण प्रतिपादितं । इत्यादि ॥

End. अत एव सर्वभूताद्यस्य भगवतोऽनुधिष्ठिरसाध्यकरणमपि धर्मसंस्थापनार्थमेवेति दिक् ।

Colophon. इति श्रीभगवद्भक्तिचन्द्रिकापरिपूर्णम् ।

विषयः। भगवान् नन्दनन्दन एव सकलैश्वर्यप्रतिपाद्य इति निरूपणम् । श्रीमद्भागवतस्य सकलपमाणश्रेष्ठत्वकथनम् । वेदादिशास्त्रेभ्यः प्राधान्यकीर्तनञ्च । भक्तः रसलव्यवस्थापनम् । भगवानेव भक्तिरसालम्बन इति निरूपणम् । भक्तिमाहात्म्यम् । ज्ञानाप्तम्याः श्रेष्ठत्वकथनम् । भगवन्माहात्म्यकथनम् । अथतारतारतम्यकथनम् । भगवद्भजनकारणे द्वापकीर्तनम् । तामसराजससात्विकपराणेषु यथाक्रमं शिवब्रह्मविष्णूणां महात्म्याधिक्यनिरूपणम् । भगवत्सुखायामेकान्तिन एव अधिकारीतिनिरूपणम् । वासुदेवादिचतुर्वैहृदनिरूपणम् । अक्षरब्रह्मोपामनानिरूपणम् । भगवतः साकारत्वसंस्थापनम् । तच्छरीरस्य असाधिक्यलक्षित्यत्वमितिकथनम् । भक्तिरेव तद्दर्शनोपाय इति निरूपणम् । भगवतो भक्तान्तरित्वकथनम् । भगवद्भक्तानां मोक्षेऽपि निष्पत्तित्वकथनम् । भक्त्युपायकीर्तनञ्च ।

No. 2121. प्रायश्चित्तप्रकाशः । Substance, country-made paper, 12 × 3½ inches. Folia, 84. Lines, 6 on a page. Extent, 2,805 slokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1698. Place of deposit, Purohitpādā, Rānāghāt, Paṇḍit Rāmālā Śāṇḍyopādhyāya Bhattachārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Prāyaścitta-prakāśa. Principles which regulate expiations, and the different forms thereof for the expiation of particular offences. By Pradyotana Bhattachārya, son of Balabhadra.

Beginning. मम सचजविरोधी निर्जितोऽनेन भित्वा

धृतिरिति + + + प्रीतिभाजा स्मरेण ।

सगिव कुबलयानामदूरेणापनीता

जयति जनकजाया राघवेणाङ्गदिति ॥

गुहं गणेशं संसृत्य मत्वा स्मृतिस्ततोऽमुनीन् ।

प्रायश्चित्तप्रकाशोऽयं प्रद्योतनेन तस्यते ॥

अथ प्रायश्चित्तजन्यम् । तत्र चारीतः । यद्वैपचित्तमशुभं नाशयति तत्प्रायश्चित्तम् । यद्दुःखाविध्यनुष्ठानात् सञ्चितमशुभमेव नाशयति तत्प्रायश्चित्तम् । इत्यादि ॥

End. आत्मवैभवं प्रायश्चित्तं विधाय नारायणवलिर्दय इति मतस्ते सर्ववदेषे न परं प्रचरतीति शम् ।

Colophon. रति सखिबलमद्राक्षजसकलश्राक्षारविन्दप्रद्योतनश्रीप्रद्योतनमङ्गलार्थवि-
रचितः प्रायश्चित्तप्रकाशः सम्पूर्णः ।

विषयः । प्रायश्चित्तस्वरूपकथनं । दीर्घकालं प्रायश्चित्ताकरणे यथस्थाकथनं । बोधादिना
अनुग्रहकरणे देशकथनं । अतिपातकमहापातकपातकजातिशङ्करणादिपापलक्षणं । ब्रह्मच-
र्यादिकर्मविपाककथनं । प्रायश्चित्तपूर्वाह्नकृत्यनिरूपणं । छच्छादिघृतलक्षणं । अनुनापादिविधि-
कथनं । सर्वेषां पापानां प्रायश्चित्तकथनं । गोवधप्रायश्चित्तं । व्रतभङ्गप्रायश्चित्तं । निषिद्धसांसक्यसुन-
पलाण्डुप्रवृत्तिभोजनप्रायश्चित्तं । अगम्यागमनप्रायश्चित्तं । अपात्रसम्प्रदानककन्यादानप्रायश्चित्तं ।
परिवेदनप्रायश्चित्तं । विवाहात् पूर्व कन्याया रक्षादर्शने प्रायश्चित्तं । उच्छिष्टस्पर्शादौ प्रायश्चित्तं ।
कन्यापुत्रविक्रयप्रायश्चित्तं । निन्दितान्नभोजनदिप्रायश्चित्तं । अभिचारादिप्रायश्चित्तं । सामान्यतः
क्षीयधप्रायश्चित्तं । श्रात्यप्रायश्चित्तं । हस्तच्छेदनादिप्रायश्चित्तं । जलादौ विष्टादित्यागप्रायश्चित्तं ।
नीक्षीरश्चित्तवसनधारणे प्रायश्चित्तं । रूसर्गप्रायश्चित्तं । आक्षेपातप्रायश्चित्तकथनम् ।

No. 2122. हन्दावनशतकम्, वा हन्दावनरहस्यम् । Substance, country-
made yellow paper, 9 × 4 inches. Folium, 1. Lines, 18. Extent, 28
ślokas. Character, Bengali. Date, १८५०. Place of deposit, Rānāghāṭa,
Bābu Surendranātha Pāla Chaudhūrī; another copy at Calcutta, Bābu
S'ualadāsa Mallik. Appearance, new. Verse. Correct.

Vrindāvana-rahasya *alias* **Vrindāvana-śataka.** A century
of verses in praise of the sanctity of the town of Vrindāvana. By Pra-
bodhānanda Sarasvatī. The codex is obviously incomplete, for it contains
only 28 ślokas when from its name it should contain a hundred.

Beginning. नमस्तस्मै कस्मैचिदपि पुरुषायाद्भूतमहा-

भक्षिन्ने विधाजत्कनकचिचिधाम्ने सतपथा ।

असङ्गेचिनैव अपचमखिलेभ्यः स्वयमहं ।

ददौ यः सङ्गतिं विमलसरमाभारधमशीम् ॥

यस्मिन् प्रविशेन्ननोऽपि मङ्गलाः क्ता तव वाचा पुनः

शास्त्राणां अपितव सङ्गवता भङ्गेन भङ्गोत्सवः

तद्दृष्ट्वावममदेन रसिकदृष्टेन केनाप्यहं

नित्याक्रीडतया गृहीतमिह के विद्युनैर्गौरावधायः । इत्यादि ।

End.

श्रीमद्दृष्ट्वावममदेन सङ्गवता भङ्गेन भङ्गोत्सवः ।

इति श्रीहन्दावनरहस्यम् ।

Colophon. रति श्रीप्रद्योतनमन्सरसतीश्रीपादविरचितं श्रीहन्दावनशतकं समाप्तम् ।

विषयः । हन्दावनमाह्वयकथनं ।

No 2123. दायभागटिप्पनी । Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 122. Lines, 6 on a page. Extent, 3,099 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Májidá, Post Ránághát, Paṇḍit Madhusúdana Nyáyaratna; another copy at S'ántipura, Paṇḍit Kálidása Vidyavagísá. Appearance, very decayed. Prose. Correct.

Dáyabhága-tippañí. A gloss on the Dáyabhága of Jímúta-váhana. By S'ínátha, son of S'ríkara Ácharya.

Beginning. नयनीरधरीलमूळमंचक्षलावचिरमेदुरास्वरं ।

मौलवाङ्मनमथारगोचरचित्तयमुरहराक्षयं सः ॥

जीसूतवाचननिवडमथो विषड-

प्रायप्रसिद्धमनिष्टवचःसमाधि ।

दुर्द्धममत्र विषये नितरां मया तत्

वाख्यायतेऽशितमतिप्रतिज्ञाचक्षतेः ॥

आकराचार्यपुत्रेण प्राचीरलेन धीमता ।

टिप्पनी दायभागस्य श्रीनाथेन विधीयते ॥

शास्त्रारम्भे विप्रविषिताय सदाचारवोधितकर्तव्यताकं महल्ल विधित्सु परब्रह्मचर्यं प्रयोजनं
सम्बन्धमभिधेयांश्चामिधित्सुर्धन्यकारः प्रतिजानीते, स धादीत्यादि । इष्टेण ध्वंसित्यवधानार्थमस्या
क्षेपः । इत्यादि ।

End.

एवञ्चेति दुहितोऽभ्यर्चितायाः पत्न्या भोगवशिश्रद्धने ययनकराधिकारि
णामधिकारस्तदा सुतरां दुहितविकारोऽपीतिभावः । येषं सुगमं ।

Colophon. (इतः परं नास्ति ।)

विषयः । जीसूतवाचनछतदायभागस्य पञ्चाधिकारानां व्याख्यानं ।

No. 2124. गुणप्रकाशविवृतिः । Substance, country-made paper, 11 × 2½ inches. Folia, 91. Lines, 7 on a page. Extent, 3,341 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Nisidágada Grama, Post Vīñcichi, Zilla Burdwan, Paṇḍit Vānesvara Vidyaratna; other copies at S'ántipura, Rāmayádava Chudāmañi, and at Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Guṇaprakāśa-vivṛiti. A commentary on the Kīraṇāvali of Varddhamāna Miśra. By Mathurānátha Tarkavágísá, son of S'rírāma Tarkálankára. In Hall's "Contributions," (p. 67) the work is named Guṇaprakāśa-didhiti-Máthuri. There is Guṇaprakāśa-vivṛiti by Raghu-nátha S'íromañi.

Beginning. कृष्णधरपुटेन पूरयन् वशिकां प्रचलद्भूलिपङ्क्तिः ।

सोऽथश्रद्धिलवामलोचनः पातु कोऽपि नवनीरदम्बसि ॥

श्रीमतामधूनाद्यतर्कवागीशधीमता ।

गुणप्रकाशविहतिः क्रियते विदुषां मुदे ॥

निर्विघ्नं प्रारिणितयव्यसमाप्तिकामनया छतं मन्त्रादेवमभ्याजलाञ्जलिममस्काररूपं मङ्गलं
शिशुमिच्छायै शार्दौ निवर्णति एकचेति । इत्यादि ।

End. प्रकृतेचायिसंयोगस्य कार्यसहभावेन कुतोऽस्तुलं कल्पनीयं गौरवान्मानाभावाच्च
न्यायवैशेषिकसिद्धान्तस्य निर्युक्तिकलेनाश्रयेय इति प्राञ्जः । (इत्येतोनास्ति)

विषयः । बर्हमानछत किरणावलीप्रकाशस्य व्याख्यानं ।

No. 2125. वैष्णवतोषणी । Substance, country-made paper, 13 x 5 inches.
Folia, 470. Lines, 6—12 on a page. Extent, 25,380 slokas. Character,
Bengali. Date, ? Place of deposit, Nisidāgaḍa Grāma. Post Vñāichi,
Zilla Burdwan, Paṇḍit Vānesvara Vidyaratna; other copies, at Calcutta, Dr.
Rājendralāla Mitra, and Calcutta, Government of India. Appearance, fresh.
Prose. Generally correct.

Vaiṣṇava-toṣaṇī. A commentary on the tenth book of the
Bhāgavata Purāṇa. By Sanātana Gosvāmi. The commentator's object
is to establish the divinity of Kṛṣṇa, and elaborate the philosophy of
the Bhakti doctrine. In the colophon of the work a long account is
given of the author, and of the associates of Chaitanya who the author
holds is an incarnation of Kṛṣṇa.

Beginning. श्रीमन्नन्दनगोपालं हृन्दारण्यपुरन्दरं ।

श्रीगोविन्दं प्रयोऽङ्गीदीनानुग्रहकारकं ॥

वन्दे श्रीलक्ष्मणैतन्व्यं भगवन्कृष्णार्णवं ।

प्रेमभक्तिवितानार्थं गौडेष्वततारयः ॥

श्रीमाधवपुरीं वन्दे यतीन्द्रं शिष्यसंयुतं ।

लोकेश्वकुरितोयेन लक्ष्मणभक्तिसुराङ्गिणः ॥

श्रीभागवतनिष्पद्यंटीकाद्विहिरतायै ॥

श्रीधरसामिपादांस्नानं वन्दे भक्त्येकरचक्रान् ॥

श्रीचैतन्यदाश्राजगञ्जैरेव वैष्णवैः ।

सत्यप्रसवितुं शक्या येयं वैष्णवतोषणी ॥

श्रीसुक्लश्रीराजैतिप्रायोगोऽव श्रीछण्णलीलारम्भेऽतिप्रयेन प्रेक्षा विराजमा-
नलादे । टञभावः समासात्कविधेरनित्यत्वात् । इत्यादि ।

End.

Colophon.

अहामधुपुरीधन्या वैकुण्ठाच्च गरीयसीत्यादि ॥

इति श्रीदशमटिप्पण्यं नवतितमः ।

श्रीमच्चैतन्यरूपस्य प्रीत्यै भगवतः प्रभोः ।

टिप्पणी दशमेस्कन्धे पूर्णवैष्णवतोषणी ॥

ये श्रीभागवतं प्राप्य स्वप्ने प्राप्ताश्च जागरे ।

सप्रदृष्टा देवविप्राः प्रथमे वयसि स्थिताः ॥

ममक्वुः श्रीभगवतः प्रेमास्तमहात्म्येषा ।

तेषामेवहि केखाऽयं श्रीसनातननामिनां ॥

तदेतद्विनिवेद्यापि किञ्चिदन्यद्विवक्षया ।

अथोतदङ्गिजीवेन अर्चनेन निवेद्यते ॥

उद्यद्वापदक्रमाश्रितवती यस्यास्तस्याविनी

जिह्वा कल्पलता वयो मधुकरी भूयेनरीक्ष्यते ।

इति राजसभाजितपदः कर्णाटभूमिपतिः

श्रीमत्संज्ञजगद्गुरुर्भुवि भरद्वाजान्वयपामणीः ॥ १ ॥

पुवस्तस्य त्वपस्य कश्यपतुलामारोहतेरोरिङ्गिणी-

कान्तस्यर्द्धिद्युग्धरः सुरपतेस्तुल्यप्रभावेऽभवत् ।

सर्वेष्वापत्तिपूजितोऽखिलयजुर्वेदैकविश्वामभू-

र्क्ष्मकीवाननिबद्धदेव इति यः प्छातिं चितौ जग्मिवान् ॥ १ ॥

महिष्योर्भूयस्यप्रथितयशसस्तस्य तनयो

प्रजज्ञाते रूपेश्वरहरिहराख्यौ गुणनिधी ।

तयोराद्यः शास्त्रे प्रवक्तव्यतरभावं वक्तुविधे

जगामान्यः शास्त्रे निजनिजगुणप्रेरिततया ॥ १ ॥

विभक्त्यं स्वं राज्यं मधुरिपुपुरप्रस्थितिदिने

पिता ताभ्यां रूपेश्वरहरिहराभ्यां किल ददौ ।

निजज्येष्ठं रूपेश्वरमथकनिष्ठो हरिहरः

स्वैराख्यादार्याणां कुलतिलकमर्धसयदसौ ॥ ४ ॥

श्रीरूपेश्वरदेव एवमरिभिर्निर्धुतराज्यः क्रमा-

दृष्टाभिसुरगैः समं दयितया पौरुष्यदेशं ययौ ।
 तत्रासौ शिखरेश्वरस्य विषये सख्यः सुखं संवसन्
 धन्यः पुत्रमजीजनद्गुणनिधिं श्रीपद्मनाभाभिधं ॥ ५ ॥
 यजुर्धेदः साक्षाविततिरपि सर्वोपनिषदां
 रसज्ञायां यस्य स्फुटमघटयताण्डवकलां ।
 जगन्नाथप्रेमाश्रितहृदयः कर्णपदवीं
 न यातः केषां वा स किल खपकपेश्वरसुतः ॥ ६ ॥
 विश्वाय गुणिशेखरः शिखरभूमिनामस्युद्धां
 स्फुरत्स्फुरतरङ्गिणीतटनिवासपर्युत्तुकः ।
 ततोऽनुजमईमवितिपूज्यपादः क्रमा-
 दुवास नवदृष्टके स किल पद्मनाभः कृती ॥ ७ ॥
 कूर्मिं श्रीपदधोतमस्य यजतस्तत्रैव सचोत्सवैः
 कन्याष्टदशकेन सार्द्धमभवदेतस्य पद्माक्षजाः ।
 तत्राद्यः पुत्रपाप्तमः खलुजगन्नाथस्य नारायणो-
 धीरः श्रीलसुरारिव समगुणः श्रीमान् सुकुन्दः कृती ॥ ८ ॥
 जातस्तत्र सुकुन्दतोऽद्विजवरः श्रीमान् कुमारभिधः
 ककिद्रोहमवाप्य सत्कुलमनिर्वृत्तालयं सङ्गतः ॥ ९ ॥
 तस्युत्प्रेषं मन्दिष्ठवैष्णवगणप्रेष्टास्तथाजिज्ञिरे
 ये ख गोचरमनु च वेष्ट च पुमश्चकुलवैरर्चितं ॥ ९ ॥
 आदिः श्रीलसनातनसदनुजः आरूपनामा ततः
 श्रीमद्वज्रभनामघेयवलितो निर्विघ्नं ये राजतः ।
 आसाद्यातिष्ठतां ततो भगवतः श्रीकृष्णचेतन्य-
 माषात्र्यं खलु भेजिरे मुरहरप्रेमाख्यभक्तिविधिं ॥ १० ॥
 यः सर्वोत्तरजः पितुं मम स तु श्रीराममामेदिमान्
 मन्त्रायां द्रुतमग्रजो पुनरसू हृन्दावनं सङ्गतो ।
 याम्यां मायुरग्रतीर्थनिषङ्गोऽप्यलीकृतो मङ्गिभि-
 रप्युर्ध्वेर्गजराजमन्दनगमः सर्व्वेन चैव हिताः ॥ ११ ॥
 यन्निबं रघुनाथदास इति विख्यातः क्षितौ राविका-
 कृष्णप्रेममहाणेवोर्ध्वनिषङ्गेषूष्णं सदा दीयति ।
 दृष्टान्नामकरप्रभाभरमतीत्यैवाजयोर्धोअतो-
 र्यसुखत्वपदे मतस्त्रिभुवनैसाधर्व्यमाख्योत्तमैः ॥ १२ ॥

गोपालपालक्याजययोः साक्षाद्भूतम् ॥
 सौचाच्छीयतगोपालः श्रीराजरणीलीला ॥
 तयोरनुजष्टेषु कायं श्रीसंमदृतम् ।
 श्रीमदुवाच सन्देशश्चन्द्रोऽष्टादशैकलया ॥
 स्ववाचोत्कलिकावली गोविन्दविषदावली ।
 प्रेमन्तुमागाराद्याय बहवः सुप्रतिष्ठिताः ॥
 विदग्धललितायाम्बुमाधवं नाटकद्वयम् ।
 भाणिकादानकेत्याद्या रसास्वतयुगं ततः ॥
 मधुरामहिसा पदावली नाटकचन्द्रिका ।
 संक्षिप्तश्रीभागवतास्वतमेने च मुकुटाः ॥
 अथाप्रज्जलतेष्वथ श्रीलभागवतास्वतम् ॥
 हरिभक्तिविलासश्च तद्गीता द्वादशदर्शनी ॥
 लीलास्वटिप्पणी च श्रीमद्वेण्णवशेषिणी ॥

विषयः । श्रीमद्भागवतीयदशमस्कन्धस्य चोऽर्थान् ।

No. 2126. महाभारतार्थमुद्रदीपिका, (यादिपर्वा) । Substance, palm-
 leaf, 10 × 1½ inches. Folia, 121. Lines, 5 on a page. Extent, 2,571
 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk 1600. Place of deposit, Nisidāgada
 Grāma, Post Vīnāchi, Zilla Burdwan, Pandit Vāneśvara Vidyaratna;
 another copy at Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose.
 Correct.

Mahābhāratārtha-saṅgraha-dīpikā. A commentary on the
 Mahābhārata. By Arjuna Miśra, son of Isāna. The codex contains
 only the Ādi Parva or the first book.

Beginning. यस्यैकवेणुपरमाक्षरं चण्डेन
 ।तुर्दशानि विपुलं शमभीक्षितेषु ।
 ममो हरेर्हरतु पादसरोजयुग्मं
 प्रारिक्षितप्रतिष्ठातीरभितथिराय ॥

वैद्यासवैशम्पायनदेवोषधिसंज्ञोषधिसंज्ञनारायणभट्टशास्त्रिक्यमाधवपिण्डपादेभ्यो नमः ।

श्रीदेवशोधपादादिभनमालोका यत्नतः ।

क्रियवैऽर्जुनमिश्रेण भारतार्थप्रदीपिका ॥

सच प्रायेण पुस्तकेषु भगवद्वागुदेवादिपद्यानां मङ्गलारोहण्यते सच श्रीवैवोषपादानां स्वर-
बोनाति । तत्र श्रीमद्विमलबोधादिमतानुसारेण पञ्चमस्कारतात्पर्यं यथासति विव्रियते । ॐ
नमो भगवते वासुदेवाय । ॐ नमः पितामहाय । ॐ नमः प्रजापतिभ्यः । ॐ नमः श्रीकृष्णद्वैपाय-
नाय । ॐ नमः सर्वविघ्नविनायकेभ्यः । इत्यादि ।

End. अपवर्गार्थं मोक्षार्थे । कुल्याः अस्याः कविताः स्मरितः । २२४ । श्रीकृष्णः ।

Colophon. इति भारताचार्यपाठकराजश्रीमदीशानतनयभारताचार्यमिश्राज्जनकनौ
महाभारतार्थपञ्चद्वीपिकायां टीकायासादिपर्वं समाप्तं । शकाब्दः १६ ।

मासे नभसि कृष्णार्धे पक्षे गुरुदिने सुदा ।

टीकेयं लिखिता यत्नात् श्रीदुर्बारासमर्पणा ॥

विषयः । महाभारतीयादिपर्वव्याख्यानं ।

No. 2127. योगचन्द्रिका । Substance, palm-leaf, 10 × 2½ inches.
Folia, 23. Lines, 5 on a page. Extent, 426 ślokas. Character, Bengali.
Date, ? Place of deposit, Vegunegrāma, Post Sātgechhe, Zilla Burdwan,
Pandit Sadananda Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Prose and verse.
Correct.

Yoga-chandrikā. A commentary on the Yoga aphorisms of
Patanjali. By Ananta Śarmā. Very rare. Mr. Hall found the name
cited in the *Hatha-saṁhita-chandrikā* but no MS. of the work. *Contri-*
butions, p. 17.

Beginning. गुरुं प्रणम्य सूत्रार्थचन्द्रिका क्रियते मया ।

अनन्तेनैश्वर्यीत्येव सचिदानन्दरूपिणम् ॥

अथ योगानुशासनम् ।

अथगन्धोऽधिकरणवाची, योगोनाम समाधानम् । अनुमिष्यते व्याख्यायते येन तत् । इत्यादि ।

End. सर्वसिद्धिमुल्लभता समाधिसिद्धिः सैव साधनीयेति । २२ ॥

सूत्रार्थहृत्सिमास्तौ कृतं योगचन्द्रिका ।

अनन्तेनैश्वर्यीत्येव सचिदानन्दरूपिणम् ॥

Colophon. इति औपतञ्जलिहते योगशास्त्रे योगचन्द्रिकायां चतुर्थः पादः ।

विषयः । पतञ्जलिहतयोगसूत्रस्य व्याख्यानं ।

No. 2128. आचारद्वयः । Substance, country-made paper, 12 × 8
inches. Folia, 92. Lines, 5 on a page. Extent, 1,535 ślokas. Character,
Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vegunegrāma, Post Sātgechhe, Zilla
Burdwan, Pandit Sadānanda Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Prose and
verse. Correct.

Achāra-darpaṇa. A digest of the rules regarding the daily duties of householders, including Śrāddhas and other obligatory rites. By Śrīdatta Paṇḍita.

Beginning. दीक्षितैरण्यसेषु विवधानश्चदायिष ।

हरिरन्वितावक्रासामपीती पुनातु वः ॥

अचोरावाश्रितो धर्म इह वाचमनयिनां ।

निबध्यते निबन्धोऽयं धर्मशास्त्रनिबन्धभिः ॥

मत्र मनः । ब्राह्मे सूर्यसं वध्यत धर्मार्थं चानुचिन्तयेत् । इत्यादि ।

End. अपि च काठके प्रवचने विज्ञायेत । अथ शोवा विज्ञानममानाः पतिभिः पञ्च शयन्तामिति श्रीशामिन्दुचोवरः ॥

समूलवचनाभोगोमीमांसन्यायनिर्णयः ।

श्रीदत्तेन मतामेव आचारे दर्पणः कृतः ॥

दुष्टमपि हतं मे मन्वादिवचनाश्रितं ।

अपि चर्मादिकं तीर्थमन्त्रिणां कर्मागतं शुचि ॥

Colophon. इति श्रीमहापाध्याय श्रीदत्तकृत आचारदर्पणः समाप्तः ।

विषयः । श्रयोत्यानविधिकथनं । सूत्रपरीक्षासंग्रहविधिः । शौचविधिः । आचमनविधिः । आचमननिमित्तानि । द्विपाचमननिमित्तानि । आचमनानुक्तविधिः । आचमनापवादः । दल-
भावनविधिः । प्रातः स्नानादिविधिः । सामान्यतः स्नानविधिः । असृग्गृहस्थादीनां स्नानविधिः । स्नानानुक्तविधिः । कात्यायनीयस्नानप्रयोगः । वासः परिधानविधिः । सन्ध्यापादनविधिः प्रयोग-
कथनञ्च । उपविधिः । अक्षमालादिविधिः । कर्मकर्तुर्नियमादिकथनं । ब्रह्मयज्ञविधिकथनं । स्वाध्यायविधिः । तर्पणविधिः । तर्पणोत्तरकर्मकथनं । पूजाविधिः । देवपूजादेः पूजाधारकथनं । पुण्यादिविवेचनं । वैश्वदेववलिकर्मकथनं । अत्र प्रयोगकथनं । नित्यश्राद्धविधिः । तत्प्रयोगकथ-
नञ्च । अतिथिपूजाविधिः । भोजनविधिकथनं । शयनविधिकीर्तनञ्च ।

No. 2129. तत्त्वचिन्तामणौ द्वितीयपरिच्छेदे ईश्वरानुमानप्रकरणम् ।

Substance, palm-leaf, 10 × 2 inches. Folia, 56. Lines, 5 on a page. Extent, 1,135 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1478. Place of deposit, Veguneგრამა. Post Sātgechhe, Zilla Burdwan. Paṇḍit Sadānanda Bhattachārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Tattvachintāmaṇi. The great Nyāya work of Gaṅgeśa. The codex contains only that portion of the work which treats of inference

as bearing on the existence of the Godhead, (*Is'varānumāna-prakāraṇa*) and of the errors of the Chārvāka Baudha and Jainas theories, on the subject and emancipation. The codex is 377 years old. The entire work has been noticed before. This section of the work is exceedingly rare; it has not been included in the Calcutta edition.

Beginning एवमनुमाने निरूपिते तस्माज्जगद्विस्मृष्टं पुरुषधैर्यमिन्द्रिः चित्तादौ कार्य-
त्वेन घटवत् सकर्तृकत्वानुमानात् । ननु चित्यादिकं प्रत्येकं न पचः तस्य स्वस्वशब्देनाभिधातुम-
शक्यत्वात् । नापि मिलितसंकरुपाभावात् । इत्यादि ।

End. अतएवानुमानेनागमसाक्षात्प्रयोजकत्वे, न च श्रुतिवाक्यशेषे नानाभावः उत्पन्नतत्त्व-
ज्ञानस्यापवर्गविलम्बोपपत्त्यर्थमन्तरीया भोगस्यैवाच्चेपादिति तदस्यापवर्गस्य परमपुरुषार्थस्य
श्रुतिमिदं कारणमनुमानं विवर्तितमिति ॥

Colophon. इति सद्वासरोपाध्याय श्रीगङ्गेश्वरविरचिते तत्त्वचिन्तामणे द्वितीयपरि-
च्छेदः । शके १४७८ ।

विषयः । ईश्वरानुमानप्रकारकथनं । अथ चार्वाकबौद्धजैनान्दिमतखण्डनं । शक्तिर्न कारण-
त्वादधिकेति व्यवस्थापनं । मोक्षसुखकथनं । ज्ञानाश्रोत्र इति निरूपणञ्च ।

No. 2130. षट्चक्रदीपिका । Substance, country-made yellow paper, 10 x 3 inches. Folia, 22. Lines, 7 on a page. Extent, 731 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Gudapgrāma, Post, Bhāstādā, Zilla Burdwan, Paṇḍit Aghoranātha Bhattachārya. Appearance, new. Prose. Correct.

Shatchakra-dīpikā. A commentary on Pūrṇananda's Shat-
chakra, a work on mystic diagrams connected with Kaula worship. By
Rāmanātha Siddhānta.

Beginning प्रमथ्य गुरुपादाज्जद्वन्द्वसद्विधाधनं ।

षट्चक्रदीपिकाटीका रच्यते नामदेशतः ॥

अथेति । अथशब्दो मङ्गलपूर्वकान्तर्कार्थः । उक्तञ्च । इत्यादि

End. स तथा यतं संयतान्कार्मन्नां यथेति ॥ ५५ ॥

श्रीरामनाथमिडाकारचिन्ता तत्त्वदर्शिनी ।

सतां समोपमाधत्तां टीका षट्चक्रदीपिका ॥

Colophon. इति श्रीरामनाथमिडाकारचिन्ता षट्चक्रदीपिका समाप्ता ।

विषयः । पूर्णानन्दस्य षट्चक्रस्य व्याख्या ।

No. 2131. भावचन्द्रिका। Substance, partly palm-leaves and partly country-made paper, $10 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 35. Lines, 6 on a page. Extent, 813 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vegunegrāma, Post Sātgechhe, Zilla Burdwan, Paṇḍit Sadānanda Bhāṭṭāchārya. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

Bhāva-chandrikā. A dissertation on the nature of devotion (*bhava*) as an element of the Bhakti doctrine, and the various ways in which it should be evinced towards Krishna in the various relations of father, mother, son, lover, &c. By Chaṇḍidāsa.

Beginning. वन्दे हस्तावनाधीनमिन्दिरानन्दमन्दिरं ।

उपेन्द्रमान्दकाख्यं सानन्दं नन्दनन्दनं ॥

इह खलु परमतत्त्वसाक्षात्कारस्यैव परमपदार्थरूपतया तदभिगमाय इत्यादि ।

End. अतएव ऐश्वर्यसाधुर्यमयोर्माधुर्यमय्या एव श्रीकृष्णविभावपूर्णतया समुत्कर्षे इति सर्वसम्बन्धतः इति ।

Colophon. इति श्रीभगवच्चरणविन्दमधुव्रतश्रीचण्डीदासकृता भावचन्द्रिका सम्पूर्णा ।

विवयः। महाभाव विना श्रीकृष्णसाधुर्यतिशयानुभवेन जायते इति निरूपणं । महाभावस्वरूपकथनं । भावलक्षणं । रागानुरागादिस्वरूपकथनं । समग्रसा रतिस्वरूपकथनं । कामानुरागस्वरूपकथनं । नित्यमिहागन्तुकभेदेन द्विविधभावनिरूपणं । रागसर्गाय श्रुतताकथनं । साधनचतुष्टयनिरूपणं । स्वकीयभेदनिरूपणं । सामान्यतत्त्वचित्रनिरूपणं । भगवत्कीलाया नित्यत्वादि-कथनं । महाभावस्य सर्वत्र श्रोतृर्षप्रदर्शनं । ज्ञानिभक्तादिषु भावव्यवस्थाकथनं । भगवत एव पूर्णतत्त्वाकारत्वमिति कथनं । भगवत्कामविशेषस्य प्रमविशेषत्वकथनं । साधुर्यलीलाया उत्कृष्ट-स्वरूपकथनं ।

;

No. 2132. शुद्धिदर्पणम्। Substance, palm-leaf, 8×2 inches. Folia, 89. Lines, 5 on a page. Extent, ?, slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vegunegrāma. Post Sātgechhe, Zilla Burdwan, Paṇḍit Sadānanda Bhāṭṭāchārya. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

Suddhi-darpaṇa. A summary of the laws relating to purification and mourning. By Ananta Yājñika.

Beginning. नत्वी गणेशपादाङ्गं गुरुनपि महीपदः ।

याज्ञिकानकदेवेन क्रियते शुद्धिदर्पणं ॥

तथाद्वा शुद्धिपदार्थो निरूप्यते,—तत्र विहितकर्माह्वयप्रयोजको धर्मविशेषः शुद्धिः इत्यादि ।

End. अपि च गुणवचनेऽयं स यदा द्रव्ये उपसर्जनीभूतस्तदा द्रव्यस्य यत्किञ्चनैवं तत्तन्मत्वे इति ।

Colophon. इति श्रीमदनन्तयाज्ञिकर्तृता शुद्धिदर्पणं समुत्तममन्त्रम् ॥

विषयः। तत्रादौ शुद्धिलक्षणकथनं । सत्त्वमरणानुसारीयवस्था । अशौचनिरूपणं । अशौचातिवृत्तये व्यवस्थाकथनं । अशौचसङ्करकथनं । गर्भसावायुशौचं । अशौचे वर्ज्यावर्ज्यानिरूपणं । गत्युविशेषाशौचं । अशौचापवादः । अस्थिमद्यथादिविधिः । अलस्युश्वलकथनं । द्रव्यशुद्धिकथनं । वापीकूपतडागेषु स्नते अलशुद्धिनिरूपणं । गृहमरणे शुद्धिकथनं । स्नानादिमरणदाहादिव्यवस्था । पर्जन्यदाहव्यवस्था । समुत्प्रेतानिरूपणं । वर्षमध्ये पुत्रस्य कृत्यनिरूपणं । पिण्डदानव्यवस्था । अशौचान्दित्तत्वं । दृष्टान्तवैविधिकथनं । प्रेतक्रियाधिकारिणः । दत्तकाशौचनिरूपणं । उभयतोऽसुखीदानादिव्यवस्थाकथनञ्च ।

No. 2133. धर्मरत्नाकरः। Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 153. Lines, 7 on a page. Extent, 3,923 Slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vegunegrām, Post Sâtgechhā, Zilla Burdwan, Pandit Sadānanda Bhattachārya. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

Dharma-ratnākara. A digest of the Smṛiti rules regarding duty, or the religious duties enjoined on householders. By Rāmesvara Bhāṭṭa Mahāmahopādhyāya.

Beginning. यत्पादाभोऽवस्थानानन्दनिर्भृतचेतसः ।

मोक्षमण्यवजाननि तं वन्दे नन्दनन्दनम् ॥

नत्वा वागीश्वरीं देवीं हरं विष्णुहरं तथा ।

रामेश्वरेण क्रियते धर्मरत्नाकरो मुदा ॥

तत्रादौ धर्मस्वरूपं निरूप्यते तत्र कैमिनिः । चादनाल्लक्षणेऽर्थधर्म इति । इत्यादि ।

End. इति वचनेन गुरुशिष्ययोरन्तरागमने अशौचावस्थावर्ज्यमिति ।

Colophon. इति श्रीमन्महापाध्यायभट्टश्रीरामेश्वरविरचितो धर्मरत्नाकरः समाप्तः ।

विषयः। धर्मस्वरूपनिरूपणं । तिलिलक्षणं । मासादिलक्षणं । मासभेदनिरूपणं । युगादितिथिव्यवस्थाकथनं । प्रतिपदादिषु विहितकृत्यविधानकथनं । उपवासविधिकथनं । मन्वन्तरानिरूपणं । युगाद्यानिरूपणं । संक्रान्तिनिरूपणं । अद्भुतनिरूपणं । विवाहव्यवस्थाकथनं । विवाहसंस्कारादिकथनं । अशौचनिरूपणं । सत्त्वमरणविधिकथनं । अनुसर्गव्यवस्थादिकथनं । देशान्तर-

अस्य प्रेतवासवधारणकथनं । अशौचान्तिदिनकृत्यादिरूपणं । पर्णनरदाहविधिः । दृषोत्स-
र्गादिविधिः । वेष्टश्रीहसपिण्डीकरणादिविधिकथनं । विघ्नादिपतितथाहकथनं । उत्तरक्रिया-
धिकारनिरूपणं । मलमूत्रनिरूपणादिक । तीर्थयात्रादिविधिकथनं । आभ्यासविधिकथनं ।
जीवत्यिष्टकथादिविधिकथनं । अष्टकाशदिविधिकथनं । दर्शनादिविधिकथनं । द्रव्यगुणद्विकथनं ।
भक्ष्याभक्ष्यनिरूपणं । प्रायश्चित्तविधिकथनं । महापातकादिप्रायश्चित्तकथनं । गोमूत्यादिरूपणं ।
दत्तकविधिकथनं । दत्तकाशेचादिरूपणं । अशौचाभावकथनं । वेदाध्ययनविधिकथनं । सम्भ्या-
नर्पणादिविधिकथनं । अनथायनिरूपणञ्च ।

No. 2134. न्यायमुक्तावली, वा लौकिकन्यायमुक्तावली । Substance,
Palm-leaf, 12 x 4 inches. Folia, 152. Lines, 6 on a page. Extent, 2,513
ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit Vegumgrām,
Post Sātgeeha, Zilla Burdwan, Paṇḍit Sadānanda Bhattacharya. Appear-
ance, decayed. Prose. Correct.

Lāukika-nyāya-mukta-*vālī* ALIAS Nyāya-mukta*vālī*. A
collection of proverbial phrases used as illustrative arguments in philo-
sophical works, with their explanations and abstracts of the stories on
which some of them are founded. By Prakāś'ātmā. The phrases are
usually made up with the name of some object or objects with the word
Nyāya added; thus *Andha-darpana-nyāya* or the Nyāya or argument of
the blind (*andha*) and the looking-glass (*darpana*), *i. e.*, even as a looking-
glass is useless to a blind man, so is &c., &c.; *Gaṅgā śrōta-nyāya*
or the argument of the stream of the Gaṅges, *i. e.*, even as the stream
of the Gaṅges, though always flowing onwards, never comes to an
end, so &c., &c.

Beginning. पालने विमलसत्त्वदत्तये जन्मकर्म्मणि रजोजुषे क्षये ।

तामसाय जगतः प्रकाशदु दैतजालवपुषे नमः सते ॥

प्रकाशात्मा यतिः सम्यक् बालानां बोधसिद्धये ।

करोति लौकिकन्यायमुक्तावल्लिभनिन्दितां ॥

अथात्रादित आरभ्येतावद्ग्रन्थे प्रसङ्गेन पन्थानारम्भवादेऽपि पठितानां न्यायानां सङ्गति-
रुद्धनीयाः इत्यादि ।

End. यथास्य पुञ्जस्य साध्यतया उपक्रमस्यैवोपसंहार इति तदेव वाक्यार्थस्योपक्रमोऽपि
इति बोध्यं ॥

Colophon. इति श्रीमगवत्प्रकाशाद्विरचिता न्यायसूक्तावली सम्पूर्णः।

विषयः। कार्येण कारणसंप्रत्यय इति न्यायस्य स्वरूपादिकीर्तनं। एवं परव ज्ञेयं। कौट-
भट्टन्यायः। ग्रीहिनीजन्यायः। दलप्रक्रमनन्यायः। शाखाचन्द्रन्यायः। रेखागवयन्यायः। प्रासाद-
शानिन्यायः। ज्योतिर्न्यायः। अध्यारोपापवादन्यायः। सोपानारोहणन्यायः। समभवत्येकवाक्यत्वे
इति न्यायः। कारणगुणप्रक्रमन्यायः। वरगोष्ठौन्यायः। देवदत्तपुत्रन्यायः। खाभिभ्यन्यायः।
धर्मिकल्पनान्यायः। सूक्ष्मानिखननन्यायः। कण्ठचामीकरन्यायः। परिधृष्टायाः। अर्केचैन्मधुन्यायः।
मिहवलोकिनन्यायः। मण्डूकभूतिन्यायः। सूत्रावस्थतीन्यायः। समभवत्येकवाक्यत्वे न्यायः। देवताधि-
करणन्यायः। सावकाशानिरवकाशन्यायः। गोवलीवर्द्धन्यायः। अहिगुणलन्यायः। यत्तत्कं तद-
नित्यं न्यायः। न हि नित्या नित्यं प्रवर्तते न्यायः। शतपत्रशतमेदन्यायः। अनधीते सहाभाष्य-
न्यायः। तदभिन्नभिन्नस्य तदभिन्नत्वन्यायः। चतुर्वेदविज्ञायाः। अथयजन्यायः। नीरलीरन्यायः।
सन्दर्शन्यायः। श्रृङ्गगुणनकन्यायः। एककिणीप्रतिज्ञान्यायः। काकदधिघातकन्यायः। तप्तमाष-
कोहारणन्यायः। धतरिहणन्यायः। विषमलन्यायः। मुखद्रष्टाभ्युन्यायः। पुष्पाक्षरन्यायः।
ब्राह्मणदमनन्यायः। तिर्यग्धधिकरणन्यायः। आभाषकन्यायः। गङ्गासोतेन्यायः। मिहवलोकिन-
न्यायः। पूर्वमपवादा निविशकन्यायः। कौण्डिन्यायः। पिष्टवेषणन्यायः। सूत्रकीटाक्षन्यायः।
गन्धर्वनगरन्यायः। स्वालीपुलकन्यायः। ब्राह्मणपरिव्राजकन्यायः। आयुर्धर्मनित्यन्यायः। खल-
वधोक्तन्यायः। दशपटन्यायः। कूर्धाङ्गन्यायः। एकत्र निर्णीतः शास्त्रार्थ इति न्यायः। तुष्यतु दुर्जन
इति न्यायः। गजभुक्तकपिलन्यायः। काकाक्षिन्यायः। केसुतिकन्यायः। अर्द्धजरतीन्यायः। अर्द्ध-
त्यजति पण्डित इति न्यायः। उष्ट्रलग्नन्यायः। देहलीदीपन्यायः। रुद्धिर्योगमपहरतीतिन्यायः।
शाब्दी न्याकाङ्क्षन्यायः। छद्द्विहितोभाव इतिन्यायः। हलामलकन्यायः। कारणनाशे कार्य-
नाशन्यायः। खप्रयाप्रन्यायः। चक्रधमनन्यायः। दशरमनान्यायः। अन्वदर्पणन्यायः। मूर्खसेवन-
न्यायः। चित्रपटन्यायः। अरण्यरोदनन्यायः। काकतालीधन्यायः। संगोमयधकन्यायः। अश्वतरी-
गर्भन्यायः। व्याघ्रीवीरन्यायः। जलैकोन्यायः। कूपन्यायः। चालनीन्यायः। दूरादस्पर्शनं वर-
मितिन्यायः। विवाहप्रवृत्तभ्यन्यायः। तप्तप्रकाशन्यायः। अहिनकुलन्यायः। स्रष्टिकलोहित्य-
न्यायः। नृविस्मितचन्द्रन्यायः। मूषासिंहासनाभ्यायः। शैलधीन्यायः। बध्मघातकन्यायः। सन्दि-
न्द्यसमितिन्यायः। गलेपादुकान्यायः। वज्रधूमन्यायः। आकाशपरिच्छिन्नलन्यायः।
येन, चोपक्रम्यते येन चोपसंश्रियते स वाक्यार्थ इति न्यायस्वरूपादिकथनञ्च।

No. 2135. पातञ्जलसूत्रभाष्यं। Substance, country-made yellow paper, 13 x 2½ inches. Folia, 42. Lines, 6 on a page. Extent, 959 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Guádpá, Post Bhá-táddá, Zilla Burdwan, Pandit Aghoranátha Bháráchárya. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Pātanjala-sūtra-bhāṣya. A commentary on the Yoga aphorisms of Pātanjali. By Bhavadeva, pupil of Bhavadeva Thakkura, son of Srikrishnadeva Mahāmahopādhyāya, of Mithilā.

Beginning. पतञ्जलिं नमस्कृत्य योगिभोऽग्रांश्च भोगिनः ।

भवदेवे । तत्सूत्रव्याख्यानं क्रियतेऽधुना ॥

मङ्गलं कुर्यान्नेव शिष्यावधानाय प्रतिजानीते अथेति । अथ श्रीकेशवार्धेतया चकाराथशब्देन मङ्गलं करीत्यनेन मङ्गलाचरणं । इत्यादि ।

End. आनन्दं ब्रह्मणोरूपं तच्च मोक्षे प्रतिष्ठितम् ।

इत्यादि अतिरपीत्यर्थः ॥

एवं चतुर्थचरणे कैवल्यं प्रतिपादितम् ।

पतञ्जलिमुनीन्द्रेण येन तं भावयाम्यहं ।

रमापांशुजलयाख्यां कल्पयित्वा ब्रजाम्यहं ।

त्रिधा हृदि कृते श्रीमत्पादाङ्गाजि रमापतेः ॥

शक्रेऽद्रिपटवाण + + + + + मामेऽपहाय णवल्लपत्ते ।

+ + तिथौ श्रीभवदेवशर्मा पतञ्जलेर्भाष्यमिदं यथासीत् ॥

सप्तध्वमेतन्मम धार्ष्ट्यमीया यद्भाष्यं तन्मायमिदं यथायि ।

. भागीरथीतो + + गृहीत्वा ये स्वकीयत्वमृशन्ति सप्तः ॥

— — — — — ।

Colophon. इति भैषिलसम्प्रदायश्रीकृष्णदेवतनयसहस्रसोपाध्याय मनुकुरश्रीभवदेवप्रिय-
शिष्यसम्प्रदायश्रीभवदेवनिर्मिते पतञ्जलसूत्रभाष्ये कैवल्यचरणव्याख्या सम्पूर्णा ।

विषयः । पतञ्जलिप्रणीतयोगसूत्रस्य व्याख्यानं ।

No. 2136. व्यवहारदर्पणम् । Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 78. Lines, 6 on a page. Extent, 2,093 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vegumegrām, Post Sātgeelhe, Zilla Burdwan, Pandit Sadānanda Bhattachārya. Appearance, old and decayed. Prose and verse. Correct.

Vyavahāra-darpaṇa. A summary of the laws relating to Judicature. By Ananta Yājñika.

Beginning. गणेशं भारतीं + + वाञ्छितार्थसमाप्तये ।

तर्नाति याञ्छिकोऽनन्तावहारेषु दर्पणम् ॥

अथ व्यवहारशब्दव्युत्पत्तौ कार्याधनः ।

वि नानार्थैः सम्यक् च हरणं हार उच्यते ।

नानासन्देहहरणाद्यव्यवहार इति स्मृतः ॥ इत्यादि ।

End. न तच्छब्दसंवाक्यं क्रमात् विपुलभाजनं ।

पित्रा सह विभिरित्यर्थे इति ।

Colophon. इति श्रीमदनन्त्याज्ञिकलता व्यवहारदर्पणं समाप्तं ।

विषयः । व्यवहारशब्दव्युत्पत्तिकथनं । व्यवहारकालनिरूपणं । भाषापादकथनं । भाषा-
लेखानुध्यानविधिः । प्रतिज्ञापने लेखनियमकथनं । उत्तरपादकथनं । विचारकरणविधिः ।
उत्तरस्वरूपकथनं । एतद्भेदकथनं । प्रत्ययस्कन्दनविधिः । प्राड्याद्योत्तरविधिः । स्त्रीनवादि-
लक्षणं । उत्तरभासलक्षणं । सन्धिलक्षणतत्कालादिनिरूपणं । साधिलक्षणतद्भेदादिकथनं । अष्टा-
विधः । साध्यपदव्युत्पत्तिकथनं । लेखविधिः । तत्कालादिनिरूपणं । अष्टपञ्चलेखनप्रकारकथनं ।
उक्तिनिरूपणं ।

No. 2137. मालतीमाधवटीका । Substance, country-made yellow paper, 9 x 4 inches. Folia, 192. Lines, 8 on a page. Extent, 1824 Slokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Nisidāgāda, Post Vñālehi, Zilla Burdwan, Pandit Vaneśvara, Vidyaratna; another copy at Magrāni, Post Madhuvani, Zilla Darbhāngā, Pandit Chhotilāl Jhā. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Mālatimādhava-ṭīkā A commentary on the Mālatimādhava of Bhavabhūti. By Jagaddhara Mahāmahopādhyāya. He is described as a Dharmādhikāri or chief judge, but of what place and under what king is not mentioned.

Beginning. चक्षुश्चन्द्रिकचन्द्रसूक्तमुन्माद्यज्जटापञ्चवे-

दृष्टदृष्टदृष्टदृष्टकमणिमान तस्यश्चास्त्रालयः ।

स्त्रालये फलदोभवत्तितरा गौरीमुखेन्दुवत्

पीयूषद्रवदोहनादिव दधेदेवदुमल सदा ॥

नला गुरुन् गुरुन् गुरुन् वलोक्य टीकां

विश्वादि कोषभरतश्रुतिशब्दविद्यां ।

वन्द्यां स्त्रालोकरणमर्थगतिं विचिन्त्य

श्रीमान् अगहरतनी वितनेति टीकां ॥

श्रीकण्ठकण्ठविलसत्पट्टनाटकः स्मिन्
टीका मयात्ममतिनापि वितन्वते यत् ।
श्रीपाय दुर्जनगणस्य भवेन्नक्षेप-
दुष्टैः तदभिकाङ्क्षति सर्वदैव ॥

इह तावदष्टपदां नान्यथा विदधान एव कविरप्रयुहमीहितमिदमनुष्य प्रचण्डचण्डीप-
तेरकाण्डताडवाङ्मरेण लम्बोदरोत्कीर्त्तनरूपं महलं प्रकरणादौ विवधति मानन्मिति ।
इत्यादि ।

End. अत्र एतादे इदानीं ————— ।

आशाकालप्रतीपजयिनं मीमांसया लङ्कृतं ।
शुद्धं धीरगदाधरं कविवरं पुत्रं पवित्राशयं ॥
विद्याधरं वरमजीजनदेष धीरः क्षीरं जनेषु जयिनं गृणोक्तशस्त्रे ।
प्रासृत मोक्षममलं गणिनं सुपुत्रं तं रत्नपुष्पधरमेव जगद्धरञ्च ॥
येनापाठि कठोरगोतमसतं वैशेषिकं खण्डितं
येनाश्रयि सुकोषकायनि तं श्रुत्याणिनीयं मतं ।
कन्देलङ्करणञ्च भयभरतं येनाश्रयाणि श्रुति-
स्तस्यास्य जगद्धरस्य कवितुष्टीकेयमुज्ज्वलां ॥
अस्मै यं रत्नधरोऽतिभयोऽतिभयरूपा दमयन्तिकापि ।
जगद्धरं तत्कृतटिप्पणोऽङ्कः समाप्तिमागादश्लोऽनवयः ॥

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्यायधर्माधिकरणिकश्रीजगद्धरलतटीकायां दशश्लो-
ऽङ्कः समाप्तः ।

विषयः । भवभूतिरत्नमालाश्रीमाधवप्रकरणस्य व्याख्यानं ।

No. 2138. गीताप्रदीपः । Substance, palm-leaf, 11 × 2 inches. Folia, 178. Lines, 6 on a page. Extent, 1,205 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Nisidāgād, Post Vñāichī, Zilla Burdwan, Pandit Vānesvara Vidyaratna; another copy at Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Gītā-pradīpa. A commentary on the Bhagavadgītā section of the Mahābhārata. By Jagaddhara, probably the same author to whom is due the work noticed under the last preceding No. There is an account of the author at the end of the codex, but that part is so smudgy and full of lacunae, that it cannot be satisfactorily read.

Beginning नीलेन्दीवरसुन्दरं दलसन्तुपीताम्बरादुम्बरं

पद्मापद्महृदस्त्रुजं प्रविकसन्तुसल्लोलभासितं ।

वन्द्यैरप्यभिवन्दितं चिजगतामानन्दस्योद्भवं ।

श्रीगोविन्दपदारविन्दमधिकानन्दाय वन्द्यमहं ॥

गीता सुगीता मुनिपुङ्गवेन वासिना सख्यं वदो वरेण ।

समाख्यकस्यान परिग्रहेण मूढपूका + छरविन्द + पि ॥

+ + + शङ्करादिरचितान्यालोक्ता भाषाणि च

चरित्राणि निजाशयेन मूढता ललावधानं मुक्तः ।

श्रीमानेष जहरोवितनते गीताप्रदीपं ततो-

धरैरन सङ्गुणैरपि सनेदेयं गुणशक्तिभिः ॥

इह भगवतः लक्षणस्य संसारसागरस्य लोकांनामुद्दिषीष्या योगमुपदिशतः अङ्गोनेन समं
सम्पादोमीताशक्त्येन हतः समरशिरसि समारब्धः । तमत्थापनीयं भगवान् लक्ष्यद्वैपायनेऽतएव
सञ्चययोगः प्रश्नोत्तरे अवतारवृत्ति धर्मक्षेत्रे इत्यादि ।

End.

एवञ्च सकलभिलाषमिदं पाण्डवानां भवेदिति ।

(इतः परं ग्रन्थकर्तृपरिचयस्य लुप्तप्रायतया यत्किञ्चिज्ज्ञितं ।)

— — — — — ।

लब्धे दुर्लभप्राप्तने सुरगणधाम + कैवर्णिका

विद्यावशविभूषणा + + + + +

येनाऽयं ममभूट्टिजातिलककण्ठेश्वरः पण्डितो-

मीमांसिकरक्षस्यवश्यहृदयोदात्तावदात्ताशयः ॥

— — — — — ।

प्रास्तुताऽयमपि प्रतीपजयिनं विद्याधरं सद्गुरुं ।

प्राप्ताष्टान्यमपि प्रसिद्धयशसं तं रत्नपूर्वधरं ॥

— — — — — ।

श्रीजगद्गुरुमानमनद्युगगणशालिनं ।

येनाऽपाठि कठारगोतमसतं वैशेषिकं खण्डितं

येनाथावि सकेऽपकायनिवहं तत्पाणिनीयं मतं ।

हस्त्यलङ्कारगणश्च भव्यभरतं येनाध्यगायि स्मृति-

र्याद्यादीदमग्रेषमेककविना घन्या अनेके कृताः ।

— — — — — ।

विषयः । भगवद्गीतायाः व्याख्यानं ।

No. 2139. संक्रान्तिविवेकः। Substance, country-made paper, 14 x 3 inches. Folia, 6. Lines, 6 on a page. Extent, 110 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Dighāpatiyā, Atākulāgrām, Zillā Rājāsāhi, Pandit Rādhānātha Vidyāvāchaspati. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Saṅkrānti-viveka. A dissertation on the passage of the sun from one sign of the zodiac to another, and the religious duties meet on such occasions. By S'ūlapāṇi, who was the chief judge in the Court of Lakshmanasena of Gour.

Beginning. नला हन्तारकैवेन्द्यं सानन्दं नन्दनन्दनं ।

संक्रमणविवेकोऽयं क्रियते शूलपाणिना ॥

अथ संक्रान्तिः । आदौ संज्ञा ततोराशिस्थनिर्णयस्ततोव्यवस्था समामतोवक्तव्या । तत्र सामान्यसंज्ञा । मन्दा मन्दकिनी भ्राड्ची घारा चैव महेद्री । इत्यादि

End. तस्य प्रतीकारमाह । धुनुरवीजसलिलैः सायादित्यादिसंक्रान्तिदोषशक्तये इत्यादिना ।

Colophon. इति साङ्गिध्यालमहामहोपाध्यायश्रीशूलपाणिविरचितः संक्रान्तिविवेकः समाप्तः ।

विषयः । सामान्यतः संक्रान्तिसंज्ञाकथनं । विशेषसंज्ञाकथनं । दिनसंक्रान्तियवस्था । रात्रिसंक्रान्तियवस्था । पराङ्मोचसंक्रान्तियवस्था । संक्रान्तिशब्दव्यवस्था । अर्ग्यादियुगान्तनिरूपणं । संक्रान्तिदोषशान्त्युपायकथनञ्च ।

No. 2140. तत्त्वचन्द्रिका । Substance, palm-leaf, 11 x 2 inches. Folia, 217. Lines, 5 on a page. Extent, 1,590 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Dighāpatiyā, Atākulāgrām, Zillā Rājāsāhi, Pandit Rādhānātha Vidyāvāchaspati; another copy at Post Mālipotā, Zillā Nadyā, Pandit Kāśinātha Bhattachārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Tattva-chandrikā. A commentary on the Kirātārjunīya of Bhāravi. By Gadasūla, a grammarian of some repute.

Beginning. प्रणम्य मां प्रतिपदं + एष पयस्वती ।

क्रियते भारवेयलाद्विदितस्तत्त्वचन्द्रिका ॥

सुप्ति प्रकाशवर्णादिटीका अपि सुविस्तराः ।
 तथापि लघुवार्धार्थं गदसिंहोऽकरोदिमं ॥
 पिष्टकल्पादुपधाऽधीतं सातुः श्रीसिंहसिंहतः
 सहेतोर्भोष्टजादीनां स्मरणार्थं विलिख्यते ॥

कविकुञ्जराभारविः प्राणदेवोऽपरनामधेयः किराताज्जुणी काव्ये प्रणिनीषस्तुल्यं वस्तु-
 निर्देशं प्रणयन्नाह । विद्य इति ।

End. एकोऽद्वितीयस्यासौ खन्येति तस्य शिष्टो द्वौ । वाक्ये अङ्गसागतस्याविनयं यथा
 पिता सद्यते तद्वदित्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीगदसिंहविरचितायां तत्त्वचन्द्रिकायां सप्तदशः सर्गः ।

विषयः । भारविल्लतकिराताज्जुणीयाभिधानमहाकाव्यस्य सप्तदशसर्गान्त्याख्यानाम्

No. 2141. महावेदान्तघट्टकम् । Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folium, 1. Lines, 12 on a page. Extent, 12 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vonáslegram, Post Májánagara, Zillá Rájasáhi, Bábu S'ámácharana S'anyála. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Mahávedánta-shatka. Six stanzas on the essence of the Vedánta doctrine, showing the identity of the divine and the human soul. By S'añkara Achárya.

Beginning. मनोबुद्ध्यहङ्कारविनादि नाऽहं न शेषं न जिज्ञा न च प्राणनेत्रं ।

न वा व्योम न भूमिर्न तेजो न वायुश्चिदानन्दरूपः शिवोऽहं शिवोऽहं ॥

End. अहं निर्विकल्पोनिराकाररूपोविभूतिश्च सर्वत्र सर्वेन्द्रियाणां ।

न वा बन्धनं नैव मोक्षो न भातिश्चिदानन्दरूपः शिवोऽहं शिवोऽहं ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्रजकाचार्यश्रीशङ्कराचार्यविरचितं महावेदान्त-
 घट्टकं समाप्तं ।

विषयः । जीवसृष्ट्यावस्थावर्णनं ।

No. 2142. तत्त्वसारः । Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 4. Lines, 8 on a page. Extent, 84 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit Vonáslegram, Post Májánagara, Zillá Rájasáhi, Bábu Syámácharana S'anyála. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Tattvasāra. The means of obtaining the knowledge of Brahma, disclosed in a dialogue between Mahādeva and Skanda. This is probably an extract from the Skanda Purāṇa.

Beginning. मेवमे सुखासीनं देवदेवं जगद्गुरुं ।

प्रणम्य शिरसा भूमे स्तब्धवचनमब्रवीत् ॥

अस्मितोऽस्मि त्वया नाथ दुस्तरे शास्त्रमागरे ।

धर्मो धर्ममहाप्रादुर्भूतभेदाद्विमुक्तः ॥ इत्यादि ।

End.

अद्य मे सफलं जन्म अद्य मे सफलं तपः ।

अद्य मे सफला भक्तिरद्योत्तीर्णाभिवार्णवात् ॥

Colophon. इति तत्त्वसारः समाप्तः ।

विषयः । महादेवस्तत्त्वसंवादेन ब्रह्मज्ञानलाभोपायकीर्तनम् ।

No. 2143. गर्भगीता । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 2. Lines, 8 on a page. Extent, 32 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Atākulagrām, Post Dighāpatiyā, Bābu Anandachandra Maitra. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Garbha-gītā. On the Vedānta doctrine bearing on transmigration. The work professes to contain the substance of a discourse between Kṛishṇa and Arjuna, and to be a sequel to the Bhagavadgītā, but it is exceedingly scarce. It calls itself a Upanishad.

Beginning. ब्रह्मानन्दं परमसुखदं केवलं ज्ञानमूर्तिं

दृग्द्वातीतं गगनमदृशं तत्त्वमस्यादिलक्ष्यं ।

एकं नित्यं विमलमचलं सर्वदा साक्षिभूतं

भावातीतं विगुणरहितं सद्गुरु तं नमामि ॥

अर्जुन उवाच ।

गर्भवासं जरासृज्यं किमर्थं धमतेनरः । इत्यादि ।

End. तस्मात्सर्वं शृणुकृत्य आत्मन्येव वसेत् सदा ।

मिथ्याभूतं जगत्पञ्चा नात्यथा कल्पकोटिषु ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णार्जुनसंवादे श्रीमद्गवद्गर्भगीतासूत्रनिषत्सु प्रथमोऽध्यायः ।

समाप्ता गर्भगीता ।

विषयः । श्रीकृष्णार्जुनसंवादेन आत्मतत्त्वयोगकीर्तनम् ।

No. 2144. सुबोधिनी। Substance, country-made yellow paper, 11 × 4 inches. Folia, 12 Lines, 7 on a page. Extent, 315 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vonslegrán, Post Májanagara, Bábu Syámácharaṇa Sányála. Appearance, new. Prose. Correct.

Subodhiní. A commentary on the Bhagavadgítá. By Gauḍa-páda Achárya.

Beginning यत्नाज्जातं जगत्सर्वं यस्मिन्नेव प्रकीर्यते ।

येनेदं धार्यते चैतत् तस्मै ज्ञानाद्यने नमः ॥

यैरिमे गुरुभिः पूज्यं यद् यद् दत्तमाप्नुतः ।

आख्याताः सर्व्वे वेदान्तास्मान् नित्यं प्रणमाम्यहं ॥

इह खल्वर्जुना धर्माद्येव भगवदुपदिष्टं आत्मतत्त्वोपदेशं विषयभोगप्राप्त्यर्थेन विष्णुत्वं पुनस्त-
द्वय आत्मतत्त्वं ज्ञातुं भगवत्संश्रुतिं शर्जुन उवाच । इति ।

End. वर्तमानवस्तुनि सत्ये चरपराहित्ये सिद्धे पुनर्जन्म न विद्यते । इति भावः ।

Colophon. इति श्रीमद्भुक्तगीताटीकायां सुबोधिनीयां श्रीगौड़पादाचार्यविरचितायां
द्वितीयाध्यायः । समाप्तेये टीका ।

विषयः । उत्तरगीतायाः आख्यानम् ।

No. 2145. ज्योतिःसूत्रं। Substance, country-made paper, 12 × 2½ inches. Folia, 18. Lines, 6 on a page. Extent, 405 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Sonápatilagrám, Post Májanagara, Zilla Rájásáhi, Paṇḍit Madhusúdana Miśra. Appearance, old. Prose and verse.

Jyotiḥ-sútra. A manual of civil astrology. By S'ríkrishṇa Chakravartí. CONTENTS. Signs of the zodiac, ecliptic signs, lunar constellations, ascending constellations. Provinces of the planets. Entry of a planet in the mansion of the planet which presides at the nativity of a person. Adverse stars. Auspicious constellations. Auspicious conjunctions (siddhiyoga). Inauspicious parts of the days of the week. Auspicious conjunctions for starting on a journey. Ditto for ploughing. Ditto for sowing, reaping, &c. Ditto for entering a new house, wearing new clothes &c. Sacrament of nativity. Ditto of naming, new rice feast (navánná). S'ráddhas at convenience. Sacraments of tonsure, investiture with the sacred thread, &c. Marriage. Earthquakes.

Beginning. नत्वा श्रीगणेशार्चनं दुर्बोधध्यामनाशनं ।

क्रियते ज्योतिषां सूत्रं श्रीलक्ष्मणचक्रवर्तिना =

तत्रादौ राश्यादीनां संज्ञा ।

वदन्ति मनथोराशिं खेवदेसं गृहस्य भं । इत्यादि ।

End.

यात्रायाः पञ्चतितथः शस्त्रास्त्रयोदशीं विना ।

योगं वैवाहिकं प्रोक्तं कुयोगान् परिवर्ज्येत् ॥

Colophon. इति श्रीलक्ष्मणचक्रवर्तिना विरचितं ज्योतिःसूत्रं समाप्तम् ।

विषयः । राशिभिरूपणं । लग्नभिरूपणं । नक्षत्रविभागकथनं । अधोमुखदिनलग्नभिरूपणं । ग्रहाणां दृष्टिभिरूपणं । गोचरशुद्धिः । विपत्तारादिभिरूपणं । नक्षत्राख्यतं । सिद्धियोगादिकथनं । वारवेलादिभिरूपणं । यात्रिकलग्नादिभिरूपणं । जलप्रवाहकथनं । वीजवपनधान्यखेदनादिभिरूपणं । नववस्त्रशय्याद्युपभोगकथनं । जातकर्म । अन्नप्राशनं । नवग्रहं । सावकाशश्राद्धभिरूपणं । चूडापूजनभिरूपणं । विवाहकथनं । भूमिकम्पविशेषकथनं ।

No. 2146. दोलयात्राविवेकः । Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 9. Lines, 5 on a page. Extent, 81 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Mājanagara, Sonāpatīlā-grām, Zillā Rājāsāhī, Pandit Madhusūdana Mīśra. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Dolayātrā-viveka. An essay on the swing festival of Govinda. By Śūlapānī Mahāmahopādhyāya, who lived in the court of Lakshmanāsena, of Gauḍa.

Beginning. नत्वा नारायणं दृष्ट्वा धर्मशास्त्रं सङ्गृह्णान् ।

विवेकोदोलयात्रायाः क्रियते श्रुतपाणिना ॥

स्कन्दपुराणे । जैमिनिव्याच ।

फासुने सामि कुर्वन्ति दोलारोचनसुखं ।

तत्र क्रीडन्ति गोषितेऽसह्यविभवविलसरेः ॥ इत्यादि ।

End. उभयत्र नक्षत्रयोगः फलतिशयार्थः । स्कन्दपुराण-देवीपुराण-ब्रह्मपुराण-भुजबल-भीमैः सङ्क्षिप्तत्वादिति दिक् ।

Colophon. इति श्रुतपाणिमहासहोपाध्यायविरचितोदोलयात्राविवेकः समाप्तः ।

विषयः । दोलयात्राविधिकथनं । तत्र वक्रशुखविविधः । तत्कालादिभिरूपणं । अधिवासविधिकथनञ्च ।

No 2147 विचारनिर्णयः। Substance, country-made paper, 14 x 3 inches. Folia, 48. Lines, 6 on a page. Extent, 916 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Mājanagara, Syāmanagara-grām, Zillā Rājāsāhi, Pandit Kailāśachandra Bhattachārya; another copy at S'āntipura, Pandit Kālidāsa Vidyāvāgīsa. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Vichāra-nirnaya. Miscellaneous dissertations on various topics of the Smṛiti. By Gopāla Nyāyapañchānana Bhattachārya.

Beginning. प्रणम्य राधिकाकांक्षं सिन्धवारिद्रुत्तरं।

विचारनिर्णययोगोपाख्यानं वितन्यते ॥

अथ विचारनिर्णयः। स च विचारार्हवाक्यस्य संग्रहपूषपनोपन्यासपूर्वकं यथासंज्ञतात्पर्यनिर्णयात्मकः। इत्यादि।

End. पूर्णोद्धत्यनन्तरं वल्लभस्कारमाह स्मृतिः।

नमोनमने त्रिपुरारिचक्षुषं चराचराणां जटरेषु मस्यितं।

++++++ सत्ताय नमोऽस्तु वन्द्ये ॥

Colophon. इति श्रीमोपालन्यायपञ्चाननभट्टाचार्यकृतविचारनिर्णयः समाप्तः।

विषयः। विचारस्वरूपनिरूपणं। अधिकरणनिरूपणं। अर्थवादादिविवेचनं। शान्तिस्वरूपविवेचनं। दानस्वरूपविवेचनं। स्वर्गनिरूपणं। द्रव्यदेवतानिरूपणं। कन्यादाननिरूपणं। आशुश्राद्धादौ दिजटमतीषाहुग्दानादिविवेचनं। स्तनभक्त्या कृतश्राद्धादिकस्य पश्चादागमने कृत्यविवेचनं। श्वात्म्यगोविन्दं। श्वात्म्यविवेचनं। होमविवेचनं। तत्र कुण्डादिनिरूपणञ्च। इति।

No 2148. दुर्गास्वनिर्णयः। Substance, country-made paper, 14 x 3 inches. Folia, 14. Lines, 5 on a page. Extent, 238 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post, Mājanagara, S'yāmanagara-grām, Zillā Rājāsāhi, Pandit, Kailāśachandra Bhattachārya. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Durgotsava-nirnaya. A treatise on the Durgāpūjā and the ritual for performing it. Anonymous, (cf. II, p. 312.)

Beginning. नमो ह्यष्टपदं सर्वं समारम्भकनाम्नं।

निर्णयः शारदासाया गोपालेन वितन्यते ॥

अथ दुर्गास्वयवस्थानिर्णयः। तत्र शरत्कालीयदुर्गापूजा नित्या। तथा च चण्डिकापुराणं।

शोभाश्चदधनालस्यादेवीं दुर्गां मञ्जुत्वये। इत्यादि।

End. अष्टमं खड्गं दद्या देवमाशुषपूजनं ।
दानं कुर्वीत कुर्याच्च स्नानं सर्वथापधीजले ॥

Colophon इति दुर्गास्तननिर्णयः समाप्तः ॥

विषयः । दुर्गापूजाया नित्यत्वकथनं । नवम्यादिकल्पयवस्थाकथनं । प्रतिकल्पयवस्था एवं षष्ठादिषु ज्ञेयं । बलिदानविधिः । होमविधिः । नवम्यामेव दक्षिणा कर्तयेति नवखण्डनं । यमशुभखड्गनदर्शनफलकीर्तनञ्च ।

No 2149 तत्त्वदीपिका । Substance, country-made paper, 12 x 3 inches. Folia, 118. Lines, 7 on a page. Extent, 2,364 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Mājanagara, Sonāpātīlā-grām, Zillā Rājāsāhī, Pandit Madhusūdana Mīśra. Appearance, old. Prose. Correct.

Tattva-dīpikā A commentary on the Chāndī section of the Mārkaṇḍeya Purāṇa. By Kavikanthābharṇa Achārya Virūpaksha.

Beginning ॐ नमस्तुभ्य नमः ।

शब्दार्थभागोविषयचण्डिक यः स्यात्संज्ञः ।

विविच्यते विरूपाक्षशर्मा तद्गतात्मना ॥

लोष्ठकिनासा द्विजः प्रियशिष्यः शिरसा नतोमार्कण्डेयं महासुनिं पप्रच्छ भगवद्विज्ञ जगति
बद्धवामनवोभूताः, तेषां मध्ये सावर्णिरष्टवामनुर्बभूव । स च भगवत्या महासायायाः प्रभावेण
कौटशोभूदिति श्रोतुमिच्छामि । मार्कण्डेयसुनिरपि तन्मे प्रियशिष्याय कथा कथयितुमुपचक्रमे
मार्कण्डेय उवाचेति । कडि मदे तस्मात् सृगम्वादयचेति उपत्यये कण्डः सृगस्य कण्डुरिति
शृषोद्रादित्वाङ्गलोपे सृकण्डुरित्यागमः । इत्यादि ।

End. पुरुषोत्तम आरमे । संज्ञापकसमुच्चयमित्यादयः । देव्या इति सुनिसर्वेषामिति
अन्तारालापः ।

Colophon इति श्रीकविकण्ठाभरणाचार्यविरूपाक्षकृतस्यां तत्त्वदीपिकायां चण्डी-
श्लोकार्थप्रकाशः सम्पूर्णः ।

नेत्रवाणशुक्तिमोभिर्गणिते शकवत्करे ।

अकारि चण्डिकाटीका श्रीविरूपाक्षशर्मा ॥

विज्ञाः सदा भद्रवतां ग्रहणप्रवीणा नैव सदीयचरिते कुर्वतोपहासं ।

द्वैपायनस्य कविताविततायतत्त्व ब्रह्मादध्यायदि विदन्ति वय वराकाः

नस्मादुपदच्च लिखितं शिशुशेषक्षेत्रेः कार्यो सता गुणवता न कदाप्यवज्ञा ।

ज्ञानेन क्षीममनसां जमसंज्ञतीनां ज्ञानार्पणं मतिमतां किल धर्मै एषः ॥

हैपायनोऽजमति वाग्निषधे स्तनन्तः शब्दास्तुरागिष्यपारपरीतचेताः ।

तद्वक्त्रनिर्गतपदेषु पदं यदेतत् सिद्धं न पाणिमिमतेन च वार्धमेवं ॥

विषयः । मार्कण्डेयपुराणाकशतदेवीमाहात्म्यबाल्यानम् ।

No. 2150. चमत्कारचन्द्रिका । Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 22. Lines, 5 on a page. Extent, 302 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Boyāliyā, Sonapura-grām, Zillā Rājāśāhī, Sābā Bābu; another copy at Post Khayarāśāla, Poḍo-grām, Zillā Virābhūma, Bābu Vinodavihārī Kavirāja; another at Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Chamatkāra-chandrikā. On the amours of Kṛishṇa at Vṛin-dāvana. By Kavikārnāpura Gos'rāmī.

Beginning. यत् कावर्ण्यं शुचिरसचमत्कारवारानिर्धोस्तान्

दृभ्यो बाधा गिरिवरभृतः स्पर्शयेत्तथैवैशः ।

तत्त्वैकं पृथमतश्चिराज्जम्बमाशान्तिदानेः

सोऽद्या + + ईशनेन विततेः कृष्णचैतन्यरूपः ॥

मातः प्रातः किमिह कुरुषे दृष्टते पेटिकेयं

यन्मादस्यां क्रिमिश्च निश्चितं किं तव नानेन सूने ।

ज्ञातव्यं प्रणयसखिभिः खेलंगेहाद्दृष्टिश्च

जिज्ञासा मे भवति मङ्गती ब्रूहि नोचेन्नयामि ॥

कस्यां चन्दनचन्द्रपङ्कजराजःकलूरिकाकुङ्कुमा-

द्यङ्गानामनुलेपनार्थमथ ते नेपथ्यहेतोस्तथा ।

काक्षीकुण्डलकङ्कणाखनूपमं वैदूर्य्यमुक्ताहारि-

द्रभायं वरजातमथ्यतिमराजस्य क्रमाद्भवेत् ॥ इत्यादि ।

End. सधूविभङ्गकुटिलास्यसरोजसामुद्रमाद्यन्मधुव्रतविलाससुखैरभाणि ।

सम्प्राप्य धानविवरेषु लघुपूर्णैर्वं प्रेष्टालयः प्रतिपद् प्रमदोर्मिकुञ्ज ॥

Colophon. रति श्रीकविकर्णपूरगोस्वामिविरचितचमत्कारचन्द्रिकायां चतुर्थकुतूहले ।

समाप्ता चैवं चमत्कारचन्द्रिका ।

विषयः । प्रथमे कुतूहले,—सङ्गुधान्तःप्रविष्टस्य कृष्णस्य अभिमन्युशिरसा राविकाशयन-
मृद्वप्राप्तिकौतुकवर्णनं । २ये कुतूहले,—एकदा सङ्गुकुञ्जे राविकया स च विलासमेव श्रीकृष्णः

तत्र समागतां कटिलासाकल्य अभिमन्युरूपपरिचये तां वक्ष्यामासेतिवर्णनं । इये कुतूहले,
—चयेकदा । खानेन विषयानलक्षणसभिनयन्याः राधायाश्चिकित्सायै विषयैरूपेण श्रीकृष्णस्य
तत्र समागमरहस्यवर्णनं । ४र्थे कुतूहले,—शननारसेकदा मानमलिनहृदयां राधिकां
सामादिभिरुपायैरपि प्रसादयितुमशक्त्युक्तेव श्रीकृष्णः स्त्रीरूपपरिचये तां प्रसाद्यामासेति-
रहस्यवर्णनं । इति ।

No. 2151. रासोल्लासतन्त्रं । Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 12. Lines, 6 on a page. Extent, 260 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Boyāliyā, Sonāpura-grām, Zillā Rājāsāhī, Sāhā Bābu; another copy at Post Khayarāsūla, Poda-grām, Bābu Vinodavihārī Kavi-rāja. Appearance, new. Verse. Correct.

Rāsollāsa-tantra. Descriptions of the Rāsas, or amorous rejoicings of Kṛṣṇa at Vrindāvana and disquisition on their true meaning. The work professes to be a Tantra.

Beginning. श्रीनारद उवाच ।

श्रीराधाकृष्णदेवस्य नाम्नाकृतोऽष्टोत्तरं शतं ।
राससङ्कीर्तनं नाम शुद्धं भागवतोत्तमम् ॥
राधानामनुधातुं कृष्णनामरसायनं ।
यः पिवेत् प्रातस्तथापि व्याधिभिः स न बाध्यते ॥
येनोच्चेक्ष्यते रागैराधाकृष्णपदद्वयं । इत्यादि ।

End. लक्ष्मीकृष्ण वसेद्भेदे मुखे भाति सरस्वती ।

धर्माधिकामकैवल्य लभते सत्यमेव स ॥

Colophon. इति श्रीरासोल्लासतन्त्रे श्रीराधाकृष्णयोः क्रीडावर्णनं समाप्तम् ।

विषयः । श्रीकृष्णस्य राससङ्कीर्तनलोचकचनं । रासलक्ष्मीकृष्णरूपवर्णनं । रासगीता-
कीर्तनम् ।

No. 2152. गोविन्दविषुदावलीव्याख्या । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 38. Lines, 9 on a page. Extent, 894 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Boyāliyā, Sonāpura-grām, Zillā Rājāsāhī, Sāhā Bābu. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Govinda-virudhāvali-vyākhyā. A commentary on the work described under No. 1673, Volume IV, p. 284, on the career of Kṛishṇa at Vṛindāvana. Anonymous.

Beginning. गौडोदयमुपयातसमःसमस्तं निवृत्तिं योग्यमपत् ।

व्योतिषयोऽतिशीतः पीतसमुपास्महे कृताञ्जलयः ॥

सत्कायसङ्गु य एव हरिप्रियेण शब्दार्थरत्नकरैस्तुतेतिभयैः ।

शिल्पक्रियां बहुविधां कविविश्वकर्मा रूपाभिधोरसिकचित्तरः स जीयात् ॥

अधीत्य विरदावल्या गोविन्दविरदावली ।

योग्यधाधि विशेषश्च स तावद्विह लिख्यते ॥

— — — — — यस्यां कलिकानामादिमाथाखण्डतमसा-
कलिकायाः प्रारम्भं स्त्रोत्रकृत्युपं वर्णयति । ब्रह्मत्यादि । हे सरदिजनयनश्रीगोविन्द येन त्वया—
इत्यादि ।

End. वासुदेवोविशुद्धसत्त्वाविर्भावी श्रीलक्ष्मः । स्फुटमन्यत् ।

गोविन्दविरदावल्या व्याख्यातरि विशारदाः ।

गोविन्दभक्तास्तुयुक्तं सधियविद्याविभूषण ॥

Colophon. इति श्रीगोविन्दविरदावली व्याख्याता ।

विषयः । विरदावलीलक्षणादिविवेचनपुरःसरं गोविन्दविरदावल्या व्याख्यानम् ।

No. 2153. सारासारतत्त्वसङ्ग्रहः । Substance, country-made paper, 14 x 4 inches. Folia, 30. Lines, 6 on a page. Extent, 576 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Boyāliyā, Sonāpura-grām, Zillā Rājāsābī, Sāhā Bābu; another copy at Post Khayrāsūla, Podo-grām, Zillā Virābhūma, Bābu Vinodavihārī Kavirāja. Appearance, decayed. Prose and verse. Generally correct.

Sārātsāra-tattva-saṅgraha. On the essential principles, dogmas, fasts, observances and rituals of the Vaishnavas. By Raghunāthadāsa.

Beginning. अन्तर्हन्तविनाशाय लक्ष्मभक्तिप्रदाय च ।

कृष्णसिन्धुरूपाय तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥

गौराङ्गं तप्तह्रस्वाङ्गं धृतशुद्धात्मरञ्जलं ।

लघालुं परमानन्दं बन्धुं प्रेमात्मवप्रदं ॥

श्रीलक्ष्मं राधिकार्कानं बभूवीशं जगतां गुरुं ।

गोविन्दं सच्चिदानन्दं वन्दे दृष्ट्वावनेश्वरं ॥

गुरुः कृष्णः कृष्णनाम तद्भक्तिस्तत्त्वज्ञस्य सा ।

एते पञ्च निरूप्यन्ते त्यक्ता तद्विमुक्तान् ज्ञानान् ॥

गुरुः कृष्णः कृष्णनाम सारात्सारं परात्परं ।

तद्भक्तिरपि उत्कृष्टा तत्परोऽपि तथा जनः ॥

तत्रादौ श्रीगुरुतत्त्वज्ञानं । इत्यादि ।

End. ततोदुःसङ्गमरुष्टश्च मरुतु सञ्च्येत बुद्धिमान् ।

सन् एवास्य हिन्दुनि मनोयासङ्गमुक्तिभिः ॥

Colophon. इति सारात्सारतत्त्वसङ्ग्रहे पञ्चतत्त्वापाठ्याने षष्ठ्यविवेकः ।

इति श्रीगुणाधदासविरचितः सारात्सारतत्त्वसङ्ग्रहः समाप्तः ।

विषयः । प्रथमे विवेके,—गुरुलक्षणतत्त्वाज्ञात्यकीर्तनं । वैष्णवलक्षणं । वैष्णवदीक्षाया-
श्चावश्यकलकथनञ्च ।

द्वितीये विवेके,—श्रीकृष्णस्वरूपादिनिरूपणं । तत्त्वाज्ञात्यकीर्तनं । कृष्णपरित्याग-
देवतात्तरभजनदेशकथनञ्च ।

तृतीये विवेके,—श्रीकृष्णनामसाक्षात्कारकथनं ।

चतुर्थे विवेके,—भक्तिसवरूपादिकथनं । भक्तजनकर्तव्यनिरूपणं । श्रवण-वन्दन-दर्शन-
अर्चन-स्मरण-कीर्तनादिकलकथनादिकं । श्रीमद्भागवतासाक्षात्कारकथनानिरूपणं । वैष्णवमङ्ग-
साक्षात्कारकथनं । मथुरादारकादिवाससाक्षात्कारकथनं । प्रसादसाक्षात्कारकथनं । हरिवासरकर्त-
व्यता । अशक्तौ प्रतिनिधिविधानं । उपवासनिरूपणं । जन्माद्यभ्यादिप्रवृत्तिविवेककथनं । गङ्गा-
सेवनविधिः । तुलसीसेवनविधिः । अश्वत्थादिपूजनसाक्षात्कारकथनञ्च ।

पञ्चमे विवेके,—वैष्णवलक्षणकथनं । तत्त्वाज्ञात्यकथनं । तत्त्वकर्तव्यनिरूपणञ्च ।

षष्ठे विवेके,—वर्हिर्मुखलक्षणदिकथनं । तत्त्वज्ञानवर्णनस्यावश्यकताकथनञ्च । इति ।

No. 2154. कलापदीपिका, भट्टिटीका । Substance, country-made paper, 13 x 3 inches. Folia, 300. Lines, 8—9 on a page. Extent, 9,300 slokas. Character, Bengali. Date, S. 1650. Place of deposit, Post Boyāliyā, Sonāpuragrām, Zillā Rājāshī, Sāhā Bālu; another copy at Calcutta, Govern-
ment of India. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Kalāpadīpikā. A commentary on the epic poem called Rāvaṇa-
badha of Bhaṭṭi Svāmī, (*ante* p. 148). By Puṇḍarikāksha son of
S'rikānta Paṇḍit. The peculiarity of this commentary is that it explains
the text by references to the rules of the Kalāpa Vyākaraṇa. The com-
mentary in common use is based on the grammar of Vopadeva.

Beginning. नवा शङ्करचरणं शालासकलं कलापमन्त्रम् ।

दृष्ट्वा पाणिनिमन्त्रं वदति श्रीपण्डरीकाक्षः ॥

पाणिनिप्रज्ञायायां ये प्रसिद्धत्वाच्च कौतुकं ।

कलापप्रज्ञया तस्मादप्रसिद्धा प्रकर्ष्यते ॥

कुनिवन्तमस्मोमपचक्षयितुं मया ।

कलापदीपिका चक्रे सत्यशालोकनाथ च ॥

एवं कविना मर्मवन्धोऽलक्ष्यलक्षणाय काण्डवन्धश्च लक्षणसूचनाय कृतः । तत्र प्रकीर्णविकार-
प्रसङ्गतिङ्ककाणां चत्वारि लक्षणमपि द्विविधं शब्दलक्षणकायलक्षणभेदात् । तत्र प्रसङ्गका-
ण्डातिरिक्तैस्त्रिभिः काण्डैः शब्दलक्षणं प्रसङ्गकाण्डे च कायलक्षणं यत्र नाना + + वङ्गां वङ्गनां
लक्षणानां प्रदर्शनं तत् प्रकीर्णकाण्डे तदेवादौ दर्शितं व्यापकत्वात् । महाकायस्यादावाशीर्षसम्-
न्निधावस्तुनिर्देशोना कर्त्तव्य इति सम्प्रदायानुरोधात् । तस्मिन्निर्देशे कुर्वन्नेवेष्टदेवतास्मरणेणाद्वयं
मङ्गलमप्यादावाविष्करोति चर्भृदिति । इत्यादि ।

• **End** यस्मि + + + ति दुर्गमकायमिहो
सुबद्धोभवन्ति शतशोऽपि महाकवीन्द्राः ।
बालस्य मे चपलतां तदहो चमध्वं
यद्वाक्यतावपि हतोऽस्य मया प्रयत्नः ॥
रत्नाकरोजयति यद्वचनास्तानि
पीत्वा प्रयार्त्ता विबुधाः पदवीं सुराणां ।
श्रीकान्तधीर इति तस्य सुतोऽभिजज्ञे
तस्याऽक्षजेन मयका लिपितं तदेतत् ॥

Colophon इति नवामहापाध्याय श्रीमच्छ्रीकान्तपण्डितात्मजश्रीपण्डरीकाक्षकृततायां कला-
पदीपिकायां भट्टिटीकया मया ध्यागमनं नाम द्वाविंशः सर्गः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः । शकाब्दः १९५० ॥

विषयः । कान्तसन्तानानुसारेण व्याकरणप्रक्रियायां प्रदर्शय भट्टिकाव्यस्य व्याख्यानं ।

X No 2155. भाषावृत्तिः । Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 202 Lines, 6—7 on a page. Extent, 6,039 slokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1618. Place of deposit, Post Boyáliyá, Sonápuragráh, Zillá Rájásáhi, Sáhá Bábu ; another copy at Calcutta, Government of India. Appearance, fresh, Prose. Correct.

Bhāshāvṛitti. A commentary on the epic poem called Rāvaṇa-badha of Bhaṭṭi Ś'vámī. By Purushottama. This differs from the work described under the next preceding Number in making the Kātantra its grammatical authority.

Beginning. मनोबुद्धाय भाषायां यथा विमुनिलक्षणं

पुरुषोत्तमदेवेन लक्ष्मीं हृत्तिर्विधीयते ॥

अथ शब्दानुशासनं । स्तोत्रिकामऽप्रकृतिप्रत्ययविभागपरिकल्पनया सामान्यविशेषवता च लक्षणेन गत्यन्तराभावात् । वशानामुपदेशः क्रमसन्निवेशानुबन्धसङ्ग्रहार्थः । तदुभयं संज्ञार्थं । सा च लाघवेन शास्त्रप्रत्यया । अकारस्य विटतोपदेश आकारस्य ग्रहणार्थः । अ इ उ ण ष ष्ट क इत्यादि ।

End. अकारस्य विटतोपदेशः प्रतिष्ठानः स प्रयोगे संशयोभवेत् । टलः सिद्धिः ।

Colophon. इति महासहोपाध्यायश्रीपुरुषोत्तमदेवस्य भाषाटकावष्टमोऽध्यायः समाप्तः ।

काशिकाभाषाटकाद्यभिज्ञानं बोद्धुमस्ति धीः ।

तदा विचिन्त्यता भातर्भाषाटकिरियं मम ॥

वसतु मम मनः श्रीदोर्मपादास्तुभ्यो

दिशति हितमपारं सेवितं यत्सुरादेः ।

यत्किञ्चदतिमनोज्ञं चिन्तयंस्तद्भवामी-

चरकविदितनामा भूसुरः श्रीपदायः ॥

शकाब्दाः १६४५ ।

विषयः । वैदिकप्रक्रियापथेगिस्तुत्रपरित्यागेन काशिकावृत्त्यनुसारेण च पाणिनिस्तुत्राणां शोदाहरणसाख्यानं ।

No. 2156 स्मरणक्रममालाः । Substance, country-made yellow paper, 12 × 4 inches. Folia, 18. Lines, 5 on a page. Extent, 182 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post, Boyáliyá, Sonápuragrám, Zillá Rájásáhi, Bábu Madhusúdana Sháhá. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Smaranākrama-mālā. Directions for meditating upon and mentally worshipping Kṛishṇa, Gaṇrachandra, and his followers,—a Vaiṣṇavite tract. By Viśvanátha Chakravartī, the author of the Chaitanya-charitámṛita.

***Beginning.** सर्व्वभीष्टप्रदं श्रीमद्गुणदेवं दयानिधे ।

नामविभूतयान्नित्यं पाहि मां महत्प्रसादय ।

तत्र श्रीगौरचन्द्रस्य । यथा ।

निशान्ते गौरचन्द्रस्य शयनस्थं निजालये ।

प्रातःकाले कृतान्त्यागं स्नानं तद्भोजनादिकं ॥

पूर्वाह्नमस्ये भक्तमन्दिरे परमोत्तमं ।

मध्याह्ने परमाश्चर्यकेलिं सुरसरिजटे ॥ इत्यादि ।

End. ततः श्रीमहाप्रसादधेवनं कुर्यात् ॥

Colophon इति श्रीविष्णुनाथचक्रवर्तिविरचिता स्मरणक्रममात्रा समाप्ता ।

विषयः । गौरचन्द्रस्य प्रातरादिकोषे स्मरणप्रकारकथनं । एवं श्रीधनस्य वन्दनस्य च । तथा गौरचन्द्रस्य मानसोपचारे पूजाक्रमकथनं । एवं श्रीकृष्णस्य अपिच गौरीस्य पूजाक्रमविधानेन स्मरणपारिपायकथनं ।

No. 2157 पद्धतिप्रदीपः । Substance, country-made paper, 10 × 6 inches. Folia, 23. Lines on a page, 12. Extent, 82 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post, Boyaliyá, Sonápara-grám, Zillá Rájasháhí, Bábu Madhusúdana Sháhá. Appearance, fresh. Pro-se and verse. Correct.

Paddhati-pradípa. Rituals and mantras for the meditation and worship of Krishna, Rádhá, Gauráṅga, and the followers of the last. By Ghanasyámadása.

Beginning. श्रीमन्मन्त्रं गौरचन्द्रं गोकुलवक्त्रम् ।

मन्दं श्रीमन्नवद्विपे मदा केशोरविधुज्ज ॥

अद्वैतप्रकटीकृतनिरुद्धप्रिष्ठः स्वरूपप्रियो-

नित्यानन्दसखः सनातनगतिः श्रीकृष्णकृतनमः ।

लक्ष्मीप्राणपतिर्गदाधरसेनासी जगन्नाथभूः

साङ्गोपाङ्गमपार्धदः स दयतां देवः श्रीमन्मन्त्रः ॥ इत्यादि ।

End. श्रीराधाकृष्णैतन्यभजनक्रमपद्धतिः ।

साधकानां प्रमोदाय सत्प्रेमप्रतिष्ठा मया ॥

दीने मयि घनशामे कृपासेतां कुत्र प्रभो ।

श्रीपद्धतिप्रदीपाय प्रणमोभवतु जीवनं ॥

Colophon. इति श्रीधनम्यासदाविरचितः श्रीपद्धतिप्रदीपः सम्पूर्णः ।

विषयः । अष्टकालीयगौरस्मरणविधिकथनं । एवं श्रीकृष्णस्य । ततो गौरादीनां ध्यानक्रमकथनं । श्रीराधिकादीनां ध्यानक्रमकथनमुखेन षोडशमंशद्विचिन्तनप्रकारकथनं । पूर्ववत् नित्यानन्दस्यैतगदाधरसार्धमादीनां ध्यानदिकथनं । त्रिदशमंशस्यैतगदाधरसार्धमादीनां ध्यानदिकथनं । बलदेवनन्दस्यैतरोचिनीसुषुप्तसमधुमर्दनगोवर्धनराधाकृष्णसमकुण्डलसूनादीनां ध्यानकथनं । प्रत्येकं प्रार्थनाकथनम् ।

No. 2158. विराटपर्वटीका । Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 30. Lines, 7 on a page. Extent, 696 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Tājapura-grām, Post, Deṅgāpādā, Zillā Rājāsāhi, Paṇḍit Gaurasundara Bhaṭṭāchārya. Appearance, fresh. Pro o. Generally correct.

Virāṭaparvaṭīkā. A commentary on the Virāṭa section of the Mahābhārata. By Arjuna Miśra, son of Iśāna Miśra. (C/ p. 154).

Beginning. चरैरर्जुनमिश्रेण प्रणम्य चरणान्भुजं ।

विराटपर्वणः स्तोका क्वाष्ट्यायन्ते यथामति ॥

कथं विराटनगरे इत्यादेः सभां विराटस्य ततोऽभिजगमु रित्यक्तस्य विराटपर्वणश्चतुर्वर्गसा-
धनीभूतं सत्यं दूतच्छलप्रयुक्तायामज्ञातवस्वरकर्तव्यताप्रतिज्ञायां न ज्ञातव्यमिति तात्पर्यार्थः ।
विराटनगरे इत्यादेः सर्व्वे हेतवनादित्यक्तस्य अज्ञातवासनिर्वाहज्ञातपरिचर्यापरिचरः तव च
यां कामवस्थामुपगतस्योपजिजीविषोः प्रभृतीणान् ज्ञेयः साधनमिति । इत्यादि ।

End. सैर्यं मद्यविशेषः । अभ्यत एव अभिज्ञय स्थिता । त्रिधा शोभया ॥

अन्यधीमन्धीष्वाङ्गशक्तये कृतिनां मुदे ।

विराटदीपकैषाङ्ग सम सञ्चितवेग्मनि ॥

Colophon. इति श्रीभागवताचार्यपठकाचार्यश्रीमदीशानननयश्रीमदङ्गुलमिश्रकृतो
विराटटीका समाप्ता ।

विषयः । महाभारतीयविराटपर्व्व्याख्यानं ।

No. 2159. महाभारतं आश्वमेधिकपर्व्व । Substance, palm-leaf, 29 × 2 inches. Folia, 179. Lines, 4—5 on a page. Extent, 4,806 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Sonāpura-grām, Post, Boyāliyā, Zillā Rājāsāhi, Bābu Madhusūdana Shāhā. Appearance, old. Verse. Correct.

Mahābhārata. Āśvamedha Parva. The history of the Pāṇḍava brothers and of the great fratricidal war of Kurukshetra. By Jainini. This work is quite distinct from the Mahābhārata of Vyāsa, and contains many narratives and descriptions which do not occur in Vyāsa's work. It is, however, no longer extant in its entirety—superseded, probably, by the more elegant recension of Vyāsa. The only portion extant is the Āśvamedha section, on the sacrifice of a horse, and it is about four times the size of Vyāsa's version. The codex under notice professes to be complete in 69 chapters, but in the Berlin codex, noticed by Weber, there are 81 chapters.

Beginning नारायणं नमस्कृत्य नरक्षेत्रे नरोत्तमम् ।

देवी सरस्वती कामं ततो जयमदीरयेत् ॥

जन्ममेजय उवाच ।

कथं युधिष्ठिरः प्रीतो मम पूर्वज्ञितामहः ।

हृद्यमेधे क्रतुवरं चक्रं बन्धुभिरन्वितः ॥

जैमिनिरुवाच ।

पृष्ठं राजन पवद्यामि धर्म्मा राजस्य चेष्टितं ।

दिवं पितामहे याते धर्म्मापुत्रोऽभिदुःखितः ॥

यदृच्छयान् संप्राप्तं यासं पश्यस्व सादरं ।

केनापायेन मे ब्रह्मण गोत्रबध्ना कृतं भयं ॥

भुवं विनाशमाप्नोति तन्मे ब्रूहि तपोधन ।

विना भीष्मेण कर्णेन द्रोणेन च विवर्जित ॥

न मे प्रीतिपदं राज्यं यत् प्राप्तं पूर्वजाञ्जितं ।

कर्णस्य सन्दिहं रम्यं ब्रह्मधेषममन्वितं ॥

मया पूज्यं कृतं तत् माश्रितं दानवञ्जितं ।

यवार्थिनां गणा नित्यं लुब्ध्वा यान्ति प्रहर्षिताः ॥

हृषीकेशं मुञ्चन्ति तत्र मुञ्चन्ति शोकजं ।

धिङ्मदीयमिदं राज्यं यव भीष्मान भानुजः ॥

ताभ्यां विरहितं यददेहं चक्षुर्व्यैर्जितं ॥ इत्यादि ।

End.

प्रत्युच हृषभो देयमदा पर्वकलं लभेत् ।

यथाशक्तापि वै कार्यो विधिः शाश्वतवर्जितः ॥

चयोदशैव पर्वणि कथितानि विशास्यते ।

ततश्चाश्रममाख्यं पर्वं राजन् पृष्ठणुष्व तत् ॥

रममाणेषु राजेन्द्र कुरु राज्ये कुरुद्वन्द्व ।

वर्षाणि नव जातानि सुखेन भरतर्षभ ॥

Colophon. इति श्रीमहाभारते जैमिनीये आश्वमेधिके पर्वणि श्रवणफलं नाम नवव-
ष्टितमोऽध्यायः समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

विषयः । १—२ अध्याये,—जैमिनिना सह जन्ममेजयस्य भवादेन भीष्मद्रोणादिगणजन-
विनाशरुन्धत्तस्य युधिष्ठिरस्य व्यापमसीप शोकप्रकाशनं । भगवता यासेन च त्वमद्य हृद्यमेधोमुष्टा-
जेन पूतो भवेति सन्दिष्टोऽसौ कथं मया मुह्ययपृष्ठयेन विचारहितेन च यज्ञसिद्धं शक्यते कर्तुमिति
सकृद्विपश्चिन्तय एव भगवानाह मत्तामिध्रानेन वदान्मेन राजा हिमालयशिखरे यज्ञमनुष्ठाय

ब्राह्मणेभ्योऽङ्गलं धनं प्रदत्तं, तच्च तैस्तत्र परित्यक्तमद्यापि केनायमृचीतं वर्तते' तदानीय समा-
रभ्यानां याग इति । पूतिपृच्छस्यामकर्णादिलक्षणललितस्य यज्ञीयाश्च य लाभाद्यं दृषकेतुमेववर्णा-
भ्यां सच भीमस्य यौवनाश्चराच्यगमनविवरणकथनं । भद्रावतीपुरीवर्णनं ।

४—१ अध्याये,—भीमपौत्रस्य मेघवर्णस्य अश्वहरणपूर्वकं पलायमानस्य पश्चात् धावन्तं
मधुसूतं यौवनाश्चमपलभ्य कर्णपत्रस्य दृषकेतोः समरसंरम्भवर्णनं । अथ सूच्यामापन्ने दृषकेतो भीमेन
सह यौवनाश्चकुमारस्य सुवेशस्य युद्धवर्णनं । अत्रान्तरे सूक्ष्मितस्य यौवनाश्चस्य दृषकेतुप्रयत्नेन लब्ध
चतस्यस्य च नितरां निर्व्विघ्नतया भीमभाह्वय तेन सह सन्ध्याय ताम्र खपुर्गे प्रवेशयतोऽहस्तिना-
पुरप्रयाणवर्णनं । अत्र जरङ्गायाः दृष्टान्तकीर्त्तनस्य ।

७—११ अध्याये,—कृष्णयुधिष्ठिरादिभिः सह साताम्कारं विधाय सपरिजनस्य युवना-
शस्य खपुर्गीगमनकथनं । संक्षेपेण मरुत्तकृतयज्ञविवरणं संक्षेपतः ब्राह्मणादीनां वर्णानां धर्म-
कथनं । विधवाकृत्यनिरूपणं । अश्वकीसैरिणीप्रभृतिलक्षणकथनं । लक्ष्मीस्यैवकारणकथनं ।
अथ यज्ञानुष्ठानकाले वक्षिण्या साङ्गे भगवतः सावित्र्याद्यैः तमानेतु भीमस्य द्वारकापुरीप्रवेशपूर्वकं
तत्र भोजनपरिपाद्यदर्शनवर्णनं । कृष्णस्य भोजनकाले सत्यभासायाः परिहासकरणं । सपरि-
वारस्य कृष्णस्य हस्तिनापुरीमुद्दिश्य गमनकाले कामिनीनां व्यङ्गेयवर्णनं । कृष्णमुद्दिश्य गोपानां
सुगन्धपातकथनस्य ।

१२—१५ अध्याये,—सश्यामिगणकृतकृष्णस्नेहवर्णनं । स्मार्कगणकृततत्त्वोक्तकथनं । अथ
पुरीप्रवेशपूर्वकं कृष्णादीनां यज्ञीयाश्चदर्शनकाले अन्नुशास्वकर्तृकाश्चहरणदृष्टान्तकीर्त्तनं । तेन
सह युद्धकाले प्रद्युम्नकृष्णादीनां सूक्ष्माप्राप्तिकथनं । अन्नुशास्वत्वेन सह युधिष्ठिरस्य बन्धुत्वकरण-
कथनं । अथ चैत्रपूर्णिमायां युधिष्ठिरस्य हयमेधारक्षकथनं । हयरचार्यमञ्जुनस्य नियोजनकथनं ।
अथ सावित्र्यापतेर्नीलध्वजस्य पुत्रः प्रवीराभिधानः पृथ्वितासु लतासु साङ्गे स्त्रीमहसेण रम-
माणोऽसौ हयवरं वीर्य्य स्वां पुरीं निनायितकथनं । तेन सह पार्श्यादीनां युद्धवर्णनं । तत्र स्वाहा-
नामिकया नीलध्वजकुमार्यां वज्रैर्विवाहदृष्टान्तकथनस्य । अथ नीलध्वजेन पार्श्या हयवरं दृष्टे
नितरां मनुवेशमापन्नाया नीलध्वजपत्न्या धातराजधानीं प्रतिष्ठायाः परंपाचरश्रवणेन मनुजित-
पुत्रशोकाया गङ्गाया वारणरूपेण बहुवदृष्टान्तप्रवेशकथनं ।

१६—१९ अध्याये,—अथ विन्मगिरिपदेशं प्रति चलितस्य हयवरस्य शिलास्यर्शनं जङ्गीभा-
वप्राप्तिकथनं । ततश्च पार्थस्य सौभरिसुखात् उद्गमनकमनिपत्त्या शिलाभावात्प्रातिविवरणश्रवण-
कथनं । तत्र प्रमत्तेन शत्रो विहितविहितद्रव्यादिकथनस्य । अथ चम्पापुरीपतेर्हसध्वजस्य तद-
श्चरत्वदृष्टकथनमुखेन तत्पुत्रस्य सुधन्वनः प्रियामनोरथसम्पादनव्ययतया पार्थमभिधाधियुक्तं
पित्रा दक्षीणस्यापि कालविलम्बदर्शनात् षड्जलिखितोपदेशेन तस्य तप्ततैलप्रवेशरूपदृष्टकथनं ।
तत्र भगवन्मन्त्रप्रभावेण अक्षतशरीरस्य तस्य पुनः पित्रा सह पाण्डवकुलचक्षय प्रयाणवर्णनं । अथ

अङ्गुनक्षत्रस्य सुधन्वशिरसः कृष्णपादयोः पतनकथनं । तथा तदङ्गसंस्तकपतने संवत् कृष्ण-
जया गृहीततन्त्रस्य प्रयागसिद्धिस्थ चलितास्य गह्वरस्य पुरतस्तन्त्राण्डघरणाच्च शिवादेशेन भृङ्गि-
रीटः प्रारम्भप्रदर्शनं । अथ पराजितासौ शिवानुचरोनिजावस्थां पार्थिव्ये कथयामास । तथा
च सेकुण्डमभिहितोभगवान् भूतपतिः स्ववाचनं जरदनं गह्वरदण्डनाशाय परयामास । अथ
तन्निःश्यामवातेन संसर्चितरव पलिराट् कथमपि प्रयागतीर्थे तन्निचिन्नेप । अवाक्रे नन्दी
तन्त्रसूक्तप्रचक्षेन शिवमन्त्रोपमापाय तत्कण्डमालायां योजयामासेतिवृत्तान्तकथनं । अथ तुरगस्य
सरोवरप्रवेशेन तुरगीभावप्राप्तिकथनं । ततस्तस्य व्याघ्रभावप्राप्तिकीर्तनम् ।

१९—२० अध्याये,—अथ स्वभावमापन्नस्य ह्यवरस्य स्त्रीरात्र्यप्रवेशपूर्वकं तत्र बन्धनप्राप्ति-
कथनं । अथ युद्धे पराजिताया नारीपुरीषान्मन्याः प्रमीलायाः पार्श्वकृतपाणिग्रहणकथनं । अथस्य
रात्रमपूरीमनश्चान्तकथनं । तस्य मणिपूरगमनप्रसङ्गेन मणिपूरवर्णनं । पिङ्गशापेन चित्राङ्गदाया
नक्षत्रीभावप्राप्तिकथनम् । बभ्रुवाचनस्य पार्थिवेन सद्य युद्धनैपण्यवर्णनप्रसङ्गेन कुण्डेन सद्य रामस्य
समरसंग्रहे दृष्टान्ततया समुद्रकृति संक्षेपेण रामचरितवर्णनं । भीतानिर्व्यामनकाले रामेण सद्य
भरतुदीनां विवादकथनं । विस्तरेण रामकृतशत्रुमेधवृत्तान्तकीर्तनं । शत्रुघ्नमसीपात् लवस्य
बन्धनप्राप्तिकथनादिकम् ।

२०—४८ अध्याये,—बभ्रुवाचनकृतपार्श्वकृतकुटुम्बिनाशकथनं । लल्लपीचित्राङ्गदयोः परि-
देवितवर्णनं । तथावपदेशेन मञ्जीवकमणिप्रभाषात् तेषां जीवनश्राप्तिकथनम् । प्रमत्तात् बभ्रुवाच-
नस्य मञ्जीवकमण्यगमविवरणकीर्तनम् । यदा खलु बभ्रुवाचनेन पार्थिवनिपातितमर्दा छतराष्ट्राप-
देशेन दुर्बुद्धिकृतपार्थिवशिरोऽपहरणविवरणकथनम् । राजनगराधिपतिपुत्रस्य तासध्वजस्य ह्यव-
न्धनवृत्तान्तकीर्तनम् । तत्र तत्पितृमयूरध्वजस्य दृष्टत्राक्षणरूपाय कृष्णाय देहाईदानविवरण
कथनम् ।

४८—५९ अध्याये,—अङ्गुनक्षत्रस्य मयूरध्वजादयद्वयलाभकथनम् । सारस्तपुरनाथस्य वीरव-
र्मणः अक्षद्वयबन्धनविवरणकथनम् । यमेन सद्य वीरवर्मस्तुताया मांन्या विवाहकथनम् । तत्र युष्म-
प्रमेहविस्त्रुचिकादिरेगाणां वंशादिकथनम् । मध्येषां रेगाणां कर्माविपाककथनम् । अथेशोचन्द्र-
हामपूरगमनविवरणकथनम् । अङ्गुनादीनां नारदमुखात् चन्द्रहामश्चरितचरित्रवर्णकथनम् । तत्र
एकादशीव्रतमाहात्म्यादिकीर्तनम् । सदनतनयया माई चन्द्रहामस्य विवाहादिकीर्तनम् ।

६०—६९ अध्याये,—कौमालपस्य राज्ञः पुरतोमालवस्य अरिष्टाध्यायकथनम् । चण्डिका-
गृहे भगुपानाथे ससुपस्थितस्य सदनस्य बधवृत्तान्तकीर्तनम् । शालग्रामशिलासाम्राज्यकथनम् ।
कथाशेषेनरमरासगरजलप्रवेशवृत्तान्तकीर्तनम् । तत्र प्रविष्टानामङ्गुनादीनां दृष्टजलमाकर्षणे
लामशपतनस्य वकदालस्य सन्नेर्द्शनप्राप्तिकथनम् । अथ जयद्रथरात्र्यगमनानन्तरं पार्थस्य दुःश-
लासमाश्रयनम् । विस्तरेण युधिष्ठिरस्य हयमेधमरात्र्यवर्णनम् । कलिधर्मकीर्तनम् ।

No. 2160. **आयुर्वेददीपिका, वा चरकतात्पर्यटीका ।** Substance, foolscap paper, 12 × 4 inches. Folia, 266. Lines, 9 on a page. Extent, 10,688 ślokas. Character, Bengali. Date, 1277 Bengali era. Place of deposit, Punthiyá, Zillá Rájásáhi, Bābu Rádhikálhara Kavirája. (He is a native of Sríránapura-grām, Post, Dumkolá, Zillá Murisidabád.) Appearance, new. Prose. Incorrect.

Ayurveda-dīpikā *alias* **Charakatātparya-dīpikā**. A commentary on Charaka's institutes of medicine. By Chakrapānidatta. The work of Charaka, which is older than Suśruta, professes to be a compilation from a treatise by Ātreya, a Vedic sage. It is divided into eight books, named respectively, Sūtrasthāna, Nidānasthāna, Vimānasthāna, Sāraṣṭhāna, Indriyasthāna, Chikitsasthāna, Kalpasthāna, and Siddhisthāna. This eightfold division obtains also in Suśruta, but the order of arrangement and some of the names are different. The codex under notice is incomplete, containing only the first five books. Each book has a different series of pagination, and the total thereof is given above. One complete, but incorrect, edition of the text of Charaka has been published in Calcutta, and three incomplete editions are also extant.

Beginning. गुणत्रयविभेदेन सूत्रिवयस्येयुषे ।

चथीभवे विनेत्राय विलोकीयतये नमः ॥

सरस्वत्ये नमोयस्याः प्रसादात् पुण्यकर्माभिः ।

बुद्धिदर्पणसंक्रान्तं अगदध्यक्षमीक्ष्यते ॥

ब्रह्मदर्शनादिदेवेशभरद्वाजपुनर्विस्मृत् ।

ऊताश्वेशचरकप्रभृतिभ्योनमानमः ॥

पातञ्जलमहाभाष्ये चरकप्रतिभुस्सूत्रे ।

मनोवाक्कायदोषाणां चत्वेऽहिपतये नमः ॥

नरदत्तगुरुद्विष्टचरकार्थानुगामिनी ।

क्रियते चकदत्तेन टीकायुर्वेददीपिका ॥

सभ्याः सङ्गुवाक्कुसुधाश्रुतिपरिस्कीतश्रुतीनाम्नि वे-

नालं तोषयितुं पयोदपयसां नाम्नीनिधिक्षुष्यति ॥

वाक्याभ्यासरसप्रकाशनमिदं तस्मिन् यदि प्राप्यते

कापि + कणोगुणस्य तदसौ कर्णे चणं दीयतां ॥

इ हि धर्माद्यैकामेवोपपरिपन्थिरोगोपशमाय ब्रह्मप्रवृत्तिभिः प्रणीतायुर्वेदतन्त्रेव्यति-
 त्स्तरत्वेन सम्यगिति वर्तमानान्यायुर्मधमां पुरुषाणां न सम्यगर्थधिगमः । तद्वर्गधिगमाच्च तद्विहि-
 ताननुष्ठाने तथैवोपपन्नैवोपशयतेति मन्त्रमानः परमकारुणिकोभगवानग्निनेशोऽप्यायुर्वेदसामपि
 सुलोपलम्भाद्यै नानिधत्तेपविसरं कायचिकित्साप्रधानमायुर्वेदतन्त्रं प्रणेतुमारब्धवान् । तस्मिंश्च तन्त्रे
 सूत्रनिदानविमानशारीरेन्द्रियचिकित्सितकल्पमिद्विद्यानाम्नकेऽभिधाने निमित्तमन्त्रप्रधानार्था-
 भिधायकतया सूत्रस्थानमेवायं वक्तव्यमतोऽप्युद्वह्यति । सूत्रस्थानं समुद्रिष्टं । तन्त्रस्य शिवं
 शुभं । इत्यादि ।

End. अध्यात्मविषयत्वेन पूर्वाज्ञा + + रोगाधिकारिणां किमयं सप्तक. आयुर्वेदमित्या-
 दि ३ एकः प्रश्नमन्त्रार्थमित्यादि । अर्षासहादशसूचीयः ।

Colophon इति श्रीचक्रपाणिदत्तकृतायामायुर्वेददीपिकायां चरकतार्य्यटीकायां
 इन्द्रियस्थानं समाप्तं । सन १२७७ साल ।

विषयः । चरकैतिप्रसिद्धचिकित्साशास्त्रस्य व्याख्यानं ।

No. 2161. रसेन्द्रसारसङ्ग्रहः । Substance, foolscap paper, 12 × 4
 inches. Folia, 108. Lines, 8 on a page. Extent, 3,210 slokas. Character,
 Bengali. Date, ? Place of deposit, Puntiyá, Zillá Rájásáhi, Bábu
 Rádhikádhara Kavirája. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Rasendrasára-saṅgraha. A pharmaceutical treatise, containing
 directions for the preparation of metallic medicines, particularly mer-
 curial compounds. Directions are also given for the employment of those
 medicines in fever and other diseases. Some remarks are also appended
 on the *rationalité* of medical treatment. By Gopálakrishṇa Kavirája.

Beginning. रसेन्द्रमिव निःशेषजगताशधिनिराशनं ।

प्रणमामि गुर्वभक्त्या शङ्कर योगसाधनं ॥

नला गुरुपदद्वन्द्वं दृष्ट्वा तन्त्राण्यनेकशः ।

श्रीसुगोपालकृष्णेन क्रियते सारसङ्ग्रहः ॥

मित्रयोग्याश्च ये केचित् क्षतिमाया भवन्ति हि ।

एकीकृत्य तु ते सर्वे लिख्यन्ते यत्नतोमया ॥

तच्च रसप्राध्याम्याह ।

अल्पमात्रोपयोगितादयश्चैवप्रसङ्गतः ।

चिप्रमारोग्यदायितादौषधेभ्योरसोऽधिकः ॥ इत्यादि ।

End. दौर्भाग्यादिमहादोषालस्या नश्यन्ति सेवया ।
 व्यस्य सूत्रस्य साक्षात्कृतं वेति शङ्करं चापरः ॥
 महानीलकण्ठः ।

Colophon. इति रसेन्द्रभारमङ्गले रसायनाधिकारः ।

विषयः । पारदादिधातूनां जारणसारणादिविधिकथनपूर्वकं ज्वरादिषु मुख्यधिकारेषु
 भेषज्यविधानकथनं । भेषज्यकरणप्रकारकीर्तनञ्च ।

No. 2162. रसमञ्जरी । Substance, country-made paper, 11 × 3½ inches. Folia, 36. Lines, 6 on a page. Extent, 187 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puntiyá, Zillá Rájasáhi, Babu Rádhidhara Kavirája; Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Rasamanjarí. On metallic, principally mercurial, and vegetable medicaments, their preparation and their uses, founded on the works of Chakrapánidatta and Náráyana. By Sálinátha.

Beginning. यदा मे भूमिपुत्री निष्पत्तिं मतं नित्यं च चलेव
 यस्याः सत्यं धनुष्यान् सुकनकसुषमां लक्षणः श्रीराममान् ।
 भक्त्यायं षडङ्गस्तत्त्वदर्शयति धनुःखण्डवद्भाति चापि-
 देवेन्द्रेः स्यमानं जलधरवचिरं तं भजे रामचन्द्र ॥
 उक्तायक्रेण ये द्रव्यगुणा नारायणेन च ।
 तथा नैवे विलिख्यन्ते शालिनायेन यततः ॥
 क्वचिद्दीकालतोऽप्याख्याविशेषमभिगत्य सः ।
 पथेन लिख्यते यत्कं व्याख्यानं वचनस्य च ॥
 अथ द्रव्यगुणा यत्कं कथ्यन्ते राजवज्रभाः ।
 येषां ज्ञानेन भिषजान् मुञ्चन्ति कदाचन ॥
 किञ्चिद्रसेन कुर्वते कर्तृपाकेन चापरं ।
 गुणाकरेण वीर्येण सशक्त्या द्रव्यमेव च ॥ इत्यादि ।

End. येषां परिचयवति शास्त्रतमद्वितीयं
 तेऽल्लभोऽनिवृद्धनाशकरं हरस्य ॥
 तेषां मुखे शक्तिः + पल + भाजं
 सन्नेन वा भवति कालभयं नराणां ॥

Colophon. इति श्रीशालिनाथविरचिता रसमञ्जरी समाप्ता ।
विषयः । रसधातुवृत्तौषधादीनां प्रत्येकमधिकारक्रमेण गुणनिरूपणं ।

No. 2163. नाडीविज्ञानम्। Substance, country-made paper, 20 × 3½ inches. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Extent, 173 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṇṭiyā, Zillā Rājāsāhī, Bābu Rādhidhara Kavirāja. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Nāḍivijñāna. On the examination of the pulse in fever and other general diseases. By Govindarāma Sena.

(Beginning यन्नास्मरणादेव विघ्न विघ्ननिःसाधयः ।

तं गोपयेद्यं गोविन्दं नौमि सर्वशमययं ॥

शैलेन्द्रतनयापुत्रं सर्वप्रत्युद्देशनाशमं ।

प्रणम्य नाडीविज्ञानं लिख्यते शास्त्रदर्शनैः ॥

श्रीमद्गोविन्दरासेन संनेन भिषजाधुना ।

श्रीगुरोश्चरणाम्बोजयुगसेवनसाक्षसात् ॥

प्रथमं तावद्नाडीपरीक्षणदेव इति दिज्जितरोगानां साध्याऽसाधत्त्वसंश्लेषज्ञानकृत्यद्यमे ।
इत्यादि ।

End.

तस्मादिद्वान् प्रथमेन तज्ज्ञानेन ससुपाज्जयेत् ।

क्वचित् + + + सुस्थानात् कालदेशविभागतः ॥

क्वचित् प्रकरणाच्चापि नाडीज्ञान + + दिह ॥

Colophon. इति नाडीविज्ञानं समाप्तं ।

विषयः । अरादौ नाडीपरीक्षादिविकथनम् ।)

No. 2164. शल्लभेदः। Substance, country-made paper, 20 × 5 inches. Folium, 1. Lines, 12 on a page. Extent, 27 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṇṭiyā, Zillā Rājāsāhī, Pandit Isānachandra Vidya-vāgīśa. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Natvabheda. A vocabulary of words having the cerebral ṇ. By Mādhava Achārya.

Beginning. स्थाणुर्वाणोगुणः कोणोलवणं पण इत्यपि ।

वाणी सतिः फणितश्च गणोवेणुः कणा कणः ॥ इत्यादि ।

End.

मज्जवाची च चाणूरः स्थूणा सन्धस्य वाचिका ।

क्षीपदेशिकणत्वेऽप्यु शब्दाः केषुच कीर्तिताः ॥

Colophon. इति साधवाचार्यकृतोऽणलभेदः समाप्तः ।

विषयः । सभावादेव सूक्ष्मकारयुक्तानां शब्दानां प्रदर्शनम् ।

No. 2165. **रसेन्द्रकल्पद्रुमः** । Substance, country-made paper, 21 × 4 inches. Folia, 111. Lines, 7 on a page. Extent, 3,753 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṇṇiyā, Zullā Rājās'ālī, Bābu Rādhikādhara Kaverāja. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Rasendra-kalpadruma. A treatise on various kinds of instruments, furnaces, retorts, sublimators, &c., for the preparation of mercurial medicines. By Rāmakṛṣṇa Bhaṭṭa, Mahāmahopādhyāya, son of Nilakanṭha Bhaṭṭa, a Vaidika Brāhmaṇa of Drāviḍa. The number of instruments described is large, and the details given are full, obviously the work of a practical pharmacist.

Beginning. लोकेषां व्यक्तमव्यक्तं निर्गुणं विगुणात्मकं ।

सदसद्रूपिणं वन्दे तं कारणमकारणम् ॥

वन्दे चरणसंराजं श्रीगौरीनीलकण्ठयेः पित्रेः ।

यद्गत्या लतलत्यालरन्ति दुःखाभ्यधि लोकाः ॥

सापवयापहर्ता हरिरिव बलिभिर्द्विरण्णगर्भायः ।

स जयति शुद्धोदीप्तः पीताम्बर इव पारदाहरजः ॥

रसलोचोपरमादेः शुद्धाद्याः भिद्विद्योद्युः ।

तस्य रसेन्द्रतत्त्वाद्रसेन्द्रकल्पद्रुमे वाचाः ॥

वेमलपञ्चामिक चावेधं कौशलेयकुलजनितः ।

श्रीरामलक्ष्मणभट्टः ललितानिन्द नीलकण्ठभट्टसुतः ॥

अनधिगतस्तुतशक्त्यधिकृत्यति प्राज्ञमानी यः ।

स कथं सरसंभमाले नो यात्युपद्रव्यतां वैद्यः ॥ इत्यादिः ।

End.

पक्षाशयगते कुर्व्याद्रचनं चोभयोर्द्वयं ।

इति विधाधिकारः ।

इतीदमुक्तं निखिलसंशेषं सुख्यं चैवोभयकर्मकारि ।

सिद्धौषधं यत् सुलभं प्रसिद्धं यच्चानुभूतं व्यवहारसिद्धं ॥

सिद्धौषधमयमिदं रितशक्तिकमिति ।

Colophon. इति दाक्षिणात्यद्राविडवैदिक-श्रीनीलकण्ठभट्टात्मज-श्रीरामलक्ष्मणभट्टमहा-

सहोपाध्यायकृते रसेन्द्रकल्पद्रुमे प्रयोगकाण्डः समाप्तः । समाप्तस्यायं रसेन्द्रकल्पद्रुमाभिधायकः ॥

विषयः । रस (पारद) शुद्धि-सूक्ष्मा-वमन-साराणादिविधिकथनं । रसमध-गन्धक-सालिक-

हरिताल-मनाशिला-क्षिप्रलघोधनादिकथनं । तथा अपलविमलादिशोधनकथनं । लोचसं-

स्वादिभिः । सर्प-रोय-नाघ-शीशक-रङ्ग-सौहृदप्रभतीनां मारणविधिः । गणाध्यायकथनं ।
यन्नाशयकथनं । तत्र, शैलायन्तं । खेदनीयन्तं । कच्छपयन्तं । सोमामृतयन्तं । वृषपाक-
यन्तं । पुष्टयन्तं । पातन-उमरु-लवणयन्तानि । भूधरयन्तं । वज्रसूषणयन्तं । बालकायन्तं ।
नलकायन्तं । जालिकायन्तं । गौरीयन्तं । तप्तखर्बूयन्तं । कोष्ठयन्तं । 'टङ्कयन्तं' । जलपयन्तं ।
एतेषां यन्त्राणां निर्माणप्रक्रियाकथनं उपधागितानिरूपणञ्च । रसायनविधिकथनं । ज्वरादिषु
सर्पेषु रोगेषु भेषजनिर्मुक्तं । औषधकरणविधिकीर्तनञ्च ।

No 2166 त्रिपुरासुन्दरीस्तुतिकाव्यम् । Substance, country-made paper,
11 x 4 inches. Folia, 34. Lines, 9—10 on a page. Extent, 827 slokas.
Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Pundit's Zilla Rājāsāhi,
Mahārāṣṭrī S'arat-sundarī Devī. Appearance, old. verse. Correct.

Tripurāsundarī-stuti-kāvya. A lyrical poem in praise of the
goddess Tripurā-sundarī and of her achievements. By Kālidāsa, son of
Rāmagovinda. The work is an imitation of the Gītagovinda of
Jāyadeva.

Beginning वन्द्ये वागीश्वर्यां त्रिपुरपरमतां सुन्दरीं दिश्वेशं

प्रातर्माण्डलं पुञ्जयुतिर्हृदयिषुषु सच्चिदानन्दरूपा ।

भक्ताभीष्टातिरिक्तप्रदकमलां सन्नितां मानुकस्यां

छत्या चित्रायमानामखिला + + तनूँ शम्भुसोदभङ्गा ॥

उद्यच्छ्रीभुवनेश्वरीपदपरः श्रीयुक्तरामेश्वरा-

दाता ध्वजदरिद्रतावध्वरः सद्गुणनाभोजलः ।

नाम्ना राममतिस्मृतिर्न हि कथं चेदीदृशीयं छती

पीयूषप्रभवादयालुगणघः सर्वप्रियः सर्वदा ॥

श्रीकालीचरणाङ्गयोगुरुरतः श्रीमत्यभासाहुत-

स्तुपीत्या परया शिष्यार्चनमनसि श्रीरामगोविन्दजः ।

श्रीलक्ष्मीहरिनन्दनः सुविदितः श्रीकामदेवे सद्मान्

राजीयद्विजनाः कोसलवत्सलस्याम्बुधे सम्भवः ॥

रामेश्वरछतवज्रपरिमलः ।

प्रचलितचिन्तनभावममस्याः ॥ इत्यादि ।

End.

हरिहरहरनारीप्रारिरङ्गप्रणाशप्रणयवृत्तिपादाभ्याञ्जलिप्रसक्तः ।

गमयितुमिदमायर्थाप्तये साधसङ्गं खजनसुखविधाने कामकामारिकामे ॥

धीरान्नोषकारी मुखकुलविदितोमाहमत्यादिभासा
 ज्ञातश्रीरामगतित्वचरणशरणः श्रीमताः कालिदासः ।
 सर्गोऽद्याह्मदशाऽयं विभुवनजननीकोवसाध्ये सुकाये
 नये तस्यातिभये स्तुतं शेष उत तत्साधवः स्थावयन् ॥

Colophon. इति श्रीत्रिपुरसुन्दरीस्तुतिकाये द्वादशः सर्गः ॥

शार्ङ्गोऽष्टौ निषट्चन्द्रमानितेऽष्टं कृतं मया ।

मातापितृपदधानकालिदासेन धीमता ॥

विषयः । प्रथम सर्गः,—त्रिपुरसुन्दर्या आविर्भाववर्णनं । २ये सर्गः,—तस्यास्तपस्यावर्णनं । ३ये
 सर्गः,—तस्या साक्षात्पवर्णनं । ४थे सर्गः,—तत्कृतजगत्सृष्टिवर्णनं । ५मे सर्गः,—जगद्भयनाशनत्व-
 वर्णनं । ६ मे सर्गे,—देयाः शरीरवर्णनं । ७मे सर्गः,—रूपवर्णनं । ८मे सर्गः,—स्वामीष्टमिदये प्रार्थ-
 नावर्णनं । ९मे सर्गः,—देया रत्याभिसवर्णनं । १०मे सर्गः,—सुरसंपदं देया अधिष्ठानवर्णनं ।
 ११शे सर्गः,—देवीभक्तसाक्षात्पवर्णनं । १२थे सर्गः,—भक्तुमनोभिलाषवर्णनमुखेन देया नाममा-
 चाख्यादिकीर्तनञ्च । (जयदेवकृतगीतगोविन्दानुकरणेन निर्मितमिदं गीतिकायमिति शम् ।)

No 2167. गीर्वाणपदमञ्जरी । Substance, country-made paper, 14 × 4, inches. Folia, 15. Lines, 8 on a page. Extent, 318 Slokas. Character, Bengali. Date? Place of deposit, Puntiyá, Zillá Rájáshihí, Mahárání Saratsundari Deví. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Girváṇa-padamanjarī. An elementary grammar of the Sanskrit language, in the form of a dialogue, interspersed with moral tales. By Varadarāja.

श्रीगणेशाय नमः ।

Beginning कुबत्या भवन्मः । कक्षादागताः । कां दिशमलङ्घयन्ति स्म । कां दिशमलङ्घयन्ति स्म । कुत आगताः । कर्णाटदेशादागताः । कक्षादेशात् समागता भवन्मः । रुद्राष्टदेशात् समागतावयं । के यूयं । वधमुत्तरदेशिकाः । किमागमनकारण । अथ कश्चित् प्रथे जनमुद्दिश्य समागतास्माभिः । इत्यादि ।

End. मम यदुद्यदस्तु भक्षयिष्ये तदेव मया गृहीतं स्वामिनः ॥

कृता वरदराजेन गीर्वाणपदमञ्जरी ।

गणेशप्रीतये चैव वैदिकप्रीतये तथा ॥

Colophon. इति श्रीगीर्वाणपदमञ्जरी समाप्ता ।

विषयः । बालानां संस्कृतप्रवेशाय प्रश्नात्तरक्रमेण संस्कृतवाक्यरचनाप्रकारकीर्तनं । कश्चि-
 दुपन्यासावतारेण च द्वितोपदेगकथनञ्च ।

No. 2168 देवीभक्तिरसोल्लासः। Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 10. Lines, 9 on a page. Extent, 222 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puntiyá, Zillá Rájásáhi, Maháráj S'aratsundai Deví. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Devíbhakti-rasollása. The work is divided into two parts, the first treating of Siddhi Yoga in course of a hymn in praise of the goddess Durgá, and the second of the true nature of Vidyá, or the female energy. By Jagannáráyaṇa.

Beginning. परब्रह्मभोगस्फुरितमहेशोद्भववधो-
वचोऽद्योतस्वध्वास्त्रिलज्जगदतीवोपतममः ।
स्मरन्मूर्ध्नासत्यानधपरमनिर्वाणरहस्यः
स्मरामि यद्वाङ्मयः सुगरिमगुरोः पादकमलं ॥
कुलीनत्वापन्नसुखभवननारायणसुतो-
जगत्प्रेम्णानारायण उदितमक्तिर्गिरिशयोः ।
सुदा देवीभक्तिपकलितरसोऽस्मत्समलं
विधत्ते विज्ञात्वा स्वस्तिविदिषया साधनविधेः ॥
End. महाबाणी विद्याधनविरचितैषाऽतिविषदा
गुणाश्रयाग्रा निरवधिनवीना तचिकरी ।
सुरस्या मन्मदा शशिमुखी ज्ञानजलतरा
सतां कण्ठकुण्ठलग्ना गजमङ्गलमिव मे ॥

Colophon. रति देवीभक्तिरसोल्लासे जगन्नारायणभक्तोऽभिलाषे विरचितसङ्क्षेपद्वय
विरागः शेषविभागः ।

विषयः । प्रथमविभागे देयाः सोचनीयानामखेन लैष्कर्म्यानिर्दिष्टरूपं । द्वितीये विद्या-
स्वरूपादिकथनं ।

No. 2169. मुग्धबोधपरिशिष्टम्। Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 157. Lines, 5 on a page. Extent, 1,858 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puntiyá, Zillá Rájásáhi, Paṇḍit I'sānachandra Vidyāvāgīśa. Appearance, old. Prose. Correct.

Mugdhabodha-pariśiṣṭa. A supplement to the Mugdhabodha grammar, of Vopadeva. By Rāma Tarkavāgīśa. The work has been printed in Calcutta.

Beginning. नत्वा शुभपदाम्बोजमणिमाद्यष्टमिह्रिदं ।

सुम्वेधस्यावशेषस्तन्ये रामशर्माणा ॥

विंशत्यादेरनाष्टौ वेवङ्कं । विंशत्यादेः परार्थपर्यन्ते वेवङ्कं स्यात् । अनाष्टौ सत्यां ।

एकानविंशतिः प्रूराः । इत्यादि ।

End. धुमस्वत्याः । विभिन्नकालीनया धुमस्वत्ये साधवः स्युः । अग्निष्टोमयाजी
पूषोजनिता कृतः कठः शोभिता गोमानादीत् यशस्वी भविता इत्यादौ ।

विद्वत्सुन्दोऽवन्दोऽमरगुर्विव योवोपदेवः कवीन्द्र-

स्तेन व्यासातिशालं कठितरमपि प्रेक्ष्य विस्तार्य यत्नात् ।

मानानन्ताणि दृष्ट्वाऽमलमतविद्धिमं रामशर्माऽवशेषं

तस्यामावाशुवेधं जडमतिमतये श्रीगुप्तः सन्ततः ॥

Colophon. रति मङ्गलमङ्गापाश्यायश्रीरामतर्कवागीशविरचितं सुम्वेधपरिशिष्टं
परिपूर्णं ।

विषयः । वेपदेवकृतसुम्वेधयाकरणानुक्तानां वैयाकरणप्रक्रियाणां सादाहरणलक्षण-
प्रदर्शनं ।

No. 2170. उद्गमेदः । Substance, country-made paper, 18 x 5 inches. Folia, 2. Lines, 9 on a page. Extent, 90 ślokas Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Puntiyā, Zillā Rājāsāhī, Pandit Iśānachandra Vidyāvāgīśa. Appearance, old. Verse. Correct.

Ushmabhedā. Three separate vocabularies of words which have naturally the three sibilants. By Puruṣottama.

Beginning. त्रैयशर्कनिशतशतशकटं शोचिष्यशोचिर्मगः

सुखलक्ष्मीपदशुद्धशोभनभृशं शुक्लं शरणं शिव ।

शुद्धं दर्शनशतन शुभशतं किंशोवशुर्वांशुकं

श्विनं शोचकशेषेखरशिरःशोवालशेषेफण्डनं । इत्यादि ।

End. खननं शीसकं सस्यं सङ्गमाङ्गससाध्वसं ।

खल्लमारससंसारसाधुममुद्रमोदराः ।

+ + + कसङ्गसङ्गं दन्त्यसत्वेन संस्थिताः ॥

Colophon. रति पुष्पोत्तमविरचित उद्गमेदः समाप्तः ।

विषयः । खभावादेव शषमयुक्तानां शब्दानां निर्देशकीर्तनं ।

No. 2171 **हैमाद्रिकी ।** Substance, country-made paper 14 × 4 inches. Folia, 16. Lines, 8 on a page. Extent, 364 Slokas. Character, Bengali. Date, 2 Place of deposit, Puntiyā, Zillā Rājāsāhī, Rayā Nīmānārāyana Thākura. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Haimāṅgikī. A poem in praise of Gauṅga, describing his career and his merits, and proving him to be an incarnation of Viṣṇu. By Mahes'anārāyaṇa Śarmā, disciple of Rādhārāṇadāsa, a Vaiṣṇava of great sanctity.

Beginning चेतोभिः कलितः सतामिह नवद्वीपे युनयां दध-

देव्यां कान्तिमयं यतीन्द्रमहर्षिं मूर्तिं मद्रत्नं फलं ।

शृङ्गां प्रादुरभावि यः कलिसलध्वान् कर्मदूभाजितं

तं सर्व्वद्रहिणान्द्रवन्दितपदं चैतन्यदेवं भजे ॥

वृन्दाभिस्तपसाध्वरेण वदनेनाराधय योगाध्वना शं

भक्ताः कवयोऽभियन्ति सुमहज्जातिः किलाडः परं ।

यं ब्रह्म अतएऽपि धानिविलम्भं भृशं समस्याऽयं

तस्याथं परुषात्तमस्य विद्धितः पीतावतारः कलौ ॥

षडभिर्दस्यजनैर्दरकाग्रहनं नीत। भृश दुःखिता

दद्याद् ह्येकमुत्सृज्य कण्टकमिदं वात्यामृहोपित ।

भिक्षोक्तानमरीरित विषधरं शाण्ड्यादिशैवज्ज

सद्यः प्राणहर कृतान्तरभसं शार्दूलविक्रीडितं ॥

ये नमं हरिमाकथन्ति शरणं निर्क्षिप्तमाकाशवद्॥

भ्रमानं सकलेषु भूतनिकरेष्वन्तर्बद्धिः साद्भिर्ण ।

तेषां भारतभूजनिः किमसतां साफल्यमासेदधी

तस्मादाशु निषेवतामशठधीः कृष्णाक्षिपङ्केरुह ॥ इत्यादि ।

End

तत्त्वावबोधमभ्यन्तं दृढद्विक्तिमनुभूयमानं ।

श्रीमद्भागवतं भूयाद्रमज्ञायां सदा सम ॥

नमो नारायणायादौ नराय च नमोनमः ।

नरोत्तमाय भारत्यै वेदव्यासाय ते नमः ॥

Colophon. इत्यथोपज्ञातकारिषयाश्यासप्रवचनसमवायानुशीलनप्रागुल्लेखोपचिततपुष्प-
शङ्खद्विजापरिपूरितसमस्तद्विडम्बुल्लेखलुण्णारण्यविरत्रश्रीष्टव्यारण्यविराजभाष्यपरसमागत्यश्री-
श्रीसङ्घातरमणदासभिधान-श्रीवैष्णवाचार्यवर्द्धपादानुग्रिथ-श्रीमञ्जेशनारायणद्विजविरचित-
माहिकौ नाम श्रीमद्भैरवकृतस्मृतिः समाप्ता ।

विषयः । गौराङ्गापरमासधेशस्य चैतन्यस्य स्तोत्रायाजेन तस्य भगवद्वतारसंस्कारपत्रं साक्षा-
त्प्राप्तं चरितकीर्तनम् ।

No. 2172. तन्त्रप्रदीपः । Substance, palm leaf, 12 × 2 inches.
Folia, 137. Lines, 7 on a page Extent, 6,691 slokas. Character, Bengali.
Date, S.C., 1493. Place of deposit, Puntiyá, Zilla Rájásáhi, Ráya Níma-
náráyan i Thákura. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Tantra-pradípa. A commentary on the Sáradá-tulaka, a Tantra
of considerable repute. By Lakshmana Des'ika.

Beginning. लक्ष्मीद्वयस्त्वहचुम्बनमविधान-

लयाङ्गनं सधुरमाननमकुतय ।

माध्वीकसौरभविलासकलाविलम्बि

बोलेस्त्वमस्त्वज्जमिव त्रियमातनोतु ॥

लौणीवालकिरीटरत्नतरणिप्रोद्यत्प्रभासङ्ग-

स्मरस्त्रैरपदार — — — — — ।

— — — — — राघवेन्द्रसुखनी दारिद्र्याविद्रावण-

सस्मादाविरभूदुगदाधर इतिव्यातः कुमारपणीः ॥

श्रीशारदातिलकदुर्गममार्गवीथ्या-

मञ्जानघान्द्रतमसेतिनिरोहितायां ।

संख्यावतामनुपदं स्त्रलितं विलोक्य

— — — — — ॥

अस्य तन्त्रस्य देवताप्राधान्यादेवतानाञ्च सन्तमयतया मन्त्राणामपि वर्णना-
मपि शक्तिपरिणामित्वात् शक्तेरपि शिवाभिन्नतया तन्त्रमूलं देवतं शिवं मूलोभूतं — — —
— — — — — शिष्यशिष्यायै तन्निष्प्राति । विद्यानन्देति । इत्यादि ।

End. देशकोपन्यकारगुहः । तस्यैतानि विशेषणानि । शेषं सुश्रुतं ॥

प्राभूद्भूदेवराजोऽजितरिपुष्टपतिर्दर्पनारायणाख्य-

स्तस्यापि द्वौ तनूजौ हरिहरविभवो राममौमिमिचौ ।

तत्र श्रीधीरमिहः छतमदन + + + कणीयान्

पारीन्धेयेन सद्योद्रुतविपुलमदेशावितोरावणेन्द्रः ॥

श्रीधीरमिह + + + श्रीराघवेन्द्रः सुरपादपोऽभूत् ।

यदङ्कमद्यापि + + + लक्ष्मीमञ्जुराणां विष्णवे व्यासीत् ॥

— — — नादित्यप्रकाशस्मितचरणसरोजमविश्रान्तकीर्तिः ।

भूपः श्रीरामभद्राधरणिस्तुरतभैरवेन्द्रात्मजः ॥

सौणीमेतामिदानीं चतुषदधि + + पूरणीमां प्रशान्ति ॥

श्रीराघवेन्द्रप्रभवप्रभाषी गदाधरो नाम कुमारराजः ।

श्रीभारदाद्यास्तिलकप्रकाशं तन्त्रप्रदीपं समपूरि धीरः ॥

श्रीधीरसिंहात्मजराघवेन्द्रतनूप्रसूतस्य गदाधरस्य ।

तन्त्रप्रदीपे समपूरि पञ्चविंशप्रकाशोभयनप्रकाशः ॥

शुभमस्तु १४८९ ।

विषयः । लक्ष्मणदेशिककृतशारदातिलकस्य व्याख्यानं ।

No 2173. सात्त्वताचारवादार्थः, वा भक्तिविलासमतदीपिका । Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 102. Lines, 7—8 on a page. Extent, 1,516 ślokas. Character, Bengali. •Date, ? Place of deposit, Puntiya, Zillā Rājāsāhi, Rāya Nīmanārāyaṇa Thākura. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Sāttvatācāravādārtha *alias* Bhaktivilāsa—matadīpikā.

A dissertation on the propriety of abstaining, on the part of Vaiṣṇavas, from slaughter even for sacrifices ordained in the Śāstras, particularly at the Durgāpūjā festival. By a disciple of Rādhāraṇadāsa, of Vrindāvana.

Beginning. अपि वैधल्यद्वया यदुद्धिः प्राणिविहिंसके । •

म तेषामधिकारोयदर्थं तद्विष्णवे नमः ॥

हिंसा चक्षुर्विहीनैर्यो पारम्य्योपदेशतः ।

वैधी श्रेयस्तथैतादृङ्मते ह्यपास्तते हि सा ॥

शारदश्रीमहासायापूजनादिविधविह ॥

गौडादेः निवसङ्गैः सप्रदायाभिमानिनः ॥

प्रायशोविष्णवंमन्याः कुर्वन्ति पशुघातनं ।

सम्बन्धं सच्चिन्मात्रघातजैः चितिकर्दमं ॥

तदेतदुच्यमानाया अपि देवास्तु विद्विषं ।

दुर्मते तद्विधाज्ञानाध्यवसायकमं मया ॥

बहुमानोपपत्तिभ्यां निराकर्तुं विशिष्यते ।

स्मार्त्तादिमतमाक्षिप्य श्रीशर्मावर्हिर्मातुं ॥

— — — — —

विधत्स्व ह्या मनसापि प्राणिर्विचिन्तनाद्यसहमानेभ्यस्तत्परेभ्योऽनेभ्यस्तत्पदे कान्तपरायणस्य
चरेः—इत्यादि ।

End.

इमं भाग्यतादिशास्त्रविदितादिशास्त्रसिंहसैनै-
स्त्राटकुम्भार्त्तमतस्य यूथपतयस्यक्ता सुपेतुः क्षितौ ।
दीना वादिविदारकाः परमतः शवान् शनैर्विभ्यतो-
बद्धान् मुञ्चत मायिकाः त्रियुक्तस्येत् स्नातभूतेष्वल ॥
यत्प्रतापमरीतिरेव निखिलत्रैतास्ताराण्यध्यात्
स्नाय्यश्रीयुतदाक्षिणायगदभिः ख्यातस्य मञ्जुः कविः ।
श्रीराधारमणप्रियोद्विजवरस्तदासनामाचरो-
हन्दारण्ये वरास्तयोमम गुरुर्ज्ञानोपदेष्टा हि सः ॥

Colophon. इति सात्त्वताचारवादाद्योपरनाम्नां भक्तिविलासतत्त्वदीपिकायां वैधर्हि-
सापरिहारः ।

विषयः । निसर्गकल्याणकर्मवैष्णववर्णानुसारिभिः समन्तिकस्यद्यावद्वैष्णवत्वमिच्छद्भिः सात्त्व-
तगणैर्वैधर्हिंसापि मा जातु कर्तव्येति श्रुतिस्मृतिपुराणादिप्रमाणसंवादेन विविधवादप्रदर्शनेन
च प्रतिकूलवादखण्डनपूर्वकं सर्वथापि हिंसायास्त्याज्यत्वनिर्गुणं ।

No. 2174. स्मृतिसङ्ग्रहसारम् । Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 27. Lines, 7 on a page. Extent, 811 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránághāta, Zillá Nadiyá, Bhavaśaṅkara Bhṭṭāchārya. Appearance, old. Verse. Correct.

Smṛiti-saṅgrahasāra. A collection of Vyavasthās on various Smṛiti topics, founded on the rules laid down in Raghunandana's digest. By Maheś'a Paṇḍānana.

Beginning. प्रणम्य गोपालपदारविन्दं विलोक्य मन्त्रादिकृतस्य शास्त्रं ।

अवश्यकर्तव्यविधानहेतुं सन्देशशर्मा वितनोति धीरः ॥

विहितस्य निषिद्धस्य कर्मणोऽज्ञानकारकः ।

अवस्थासङ्गुहः सर्वैः पठितैः परिलिख्यते ॥

ब्राह्मणसन्निधयविशां जमने सरणे तथा ।

दशदादशपञ्चाद्वैः श्रुतिः शुद्धस्य सासतः ॥ इत्यादि ।

End. अष्टवर्षा भवेद्द्वौरी नववर्षा तु राक्षिनी ।

दशमे कन्यका प्रोक्ता अत ऊर्ध्वं राजसूया ॥

Colophon इति श्रीमहेश्वरप्रधाननिरचितं स्मृतिसङ्ग्रहसारं समाप्तं ।

विषयः । रघुनन्दनसप्तमधिंगम्य विरचितेऽयं सङ्ग्रहः । तत्र अष्टौचनिरूपणं । शुद्धि-
रूपणं । मलमासादिनिरूपणं । परिणयादिकर्माविशेषे सौरमासादिनियमनं । सङ्कल्पवाक्यरचना-
विधिकथनं । यज्मादितियिविवेचनं । एकादशपुत्रवामनिरूपणं । दारणविधिनिरूपणं । जन्मति-
थिनिरूपणं । संक्रान्तिनिरूपणं । ग्रहणादावासत्रादिविधिकथनं । पुरश्चरणविधिः । सावित्रीचतु-
र्दशीविधिः । दशहरादिनिरूपणं । रथयात्रादिविधिः । जन्माष्टम्यादिविधिः । शारदीयापूजा-
कोजागरादिलक्ष्मीपूजादिनवात्रविधानं । श्रीपञ्चमी । शिवचतुर्दशी । अशोकाष्टमी । त्रादिविधिः ।
सपिण्डीकरणविधिः । आङ्गिककृत्यविधिः । उद्वाहविधिः । तत्र सापिण्यादिनिरूपणञ्च ।
(अत्र सर्वत्र व्यवस्थामोष्टवं दृश्यते ।)

No. 2175. दुर्गावबोधिनी । Substance, country-made yellow paper, 13 × 3 inches. Folia, 27. Lines, 8 on a page. Extent, 818 slokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1712. Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Bhavasañkara Bhattachárya and Gopivallabha Bhattachárya; another copy at Sántipura, Kálidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Durgāvabodhinī. A commentary on the Chaṇḍī section of the Márkaṇḍeya Purāṇa. By Chaturbhuja Misra.

Beginning. एकमूर्त्तिरपि भिन्नरूपिणी या जगज्जननपालनचये ।

काचुतेचरतया विवर्त्तते ब्रह्मशक्तिमहसा नृनोऽस्मि तां ॥

श्रीचतुर्भुजधरास्ततात्मसा चण्डिकासुचरितं विविच्यते ।

धीरसार्यं इह तुष्टतां यतः कौरवाण्यपि सतां विनेद्भूदनी ॥

प्राक् किल भगवद्वादरायणाक्तवासी जैमिनिर्महोभारतविषयेषु केचित्पितृदर्शेषु सन्दिग्धा-
नेमार्कण्डेयसहस्रपगम्याप्राप्तात् । अथ नाथसम्पार्क कथाक्षण इति सर्वार्थाभिज्ञानं विन्यास-
लनिलयाद्यतुरः पविणः प्रवृत्तं मुनिनापदिष्टोऽसावपि तथैवाकाशेति । — — — — —
अहमसन्त्वरमुपक्रममाणा धर्मपविणः ऊचुः । मार्कण्डेय अवाचेत्यादि । स्तकपटोरपत्यं मार्कण्डेयः
इत्यादि ।

End. देवीमाहात्म्यतात्पर्यटीका दुर्गावबोधिनी ।

श्रीचतुर्भुजमित्राणां छतिरास्त्रामियं चिरं ॥

श्रीचतुर्भुजमित्रेण यज्ञैर्वासरमात्मनेः ।

वेदनविधौ शाके टीका दुर्गावधौ ॥

Colophon. इत्यौपमन्यवशीचतुर्भुजसिखिरचितायां देवीमातृताम्यटीकायां दुर्गा-
वधौधियां देवीमातृताम्यं समाप्तं ।

शाके रविहये चन्द्रे सूर्ये कर्कटसंस्थिते ।

देवीमातृताम्यटीकां हि काशीनाथोल्लिखन्मदा ॥

विषयः । चण्डापरनामधेयदेवीमातृताम्यस्य व्याख्यानम् ।

No. 2176. अनुमानदीधितिसारमञ्जरी । Substance, country-made paper, 18 × 2½ inches. Folia, 159. Lines, 6 on page. Extent, 8,111 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Dīnanātha Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Anumāna-didhitisāra-mañjarī. Glossarial notes on Ra-
ghunātha's commentary on the Anumānakhaṇḍa of Gaṅgeśa. By
Siddhāntavāgīśa Bhaṭṭāchārya.

Beginning. प्रथमतः चलारि पत्राणि न सन्ति । संयोगादिपुस्तकेन उपाधावशमिचा-
रितमित्यादिदुष्पणमनवकाशं विशेषणतावच्छिन्नेति सौध्यायापकसाधनायापकत्वेत्यादि ।

End. नीलविशिष्टभूमेऽपि विशेष्यत्वस्य उपाधेः सत्त्वेन निरुपाधिसाधनायापक-
त्वादिति विशेष्यत्वपर्यन्तपाठस्य चाप्रासादिकलादुपेक्षितं ॥

Colophon. इति महासहोपाध्यायीश्रीसिद्धान्तवागीशभट्टाचार्यविरचिता अनुमान-
दीधितिसारमञ्जरी समाप्ता ।

विषयः । रघुनाथश्रीरामकृतानुमानखण्डदीधितेर्याख्यानम् ।

No. 2177. संस्कारपद्धतिरहस्यम् । Substance, country-made paper, 18 × 2½ inches. Folia, 88. Lines, 6 on a page. Extent, 2,519 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1575. Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Dīnanātha Bhaṭṭāchārya. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

Saṅskāra-paddhati-rahasya. A commentary on Bhavadeva
Bhaṭṭa's treatise on Saṅskāras. By Rāmanātha Vidyāvāchaspati. The
commentator not only explains all difficult passages, but also supplements
the text with expositions of topics not therein referred to, but which
are germane to the subject.

Beginning. पाष्यवयस्यसदस्यं समतमपास्यं विधीन्मार्गैः ।

वेदाविदितरक्षस्यं गिरिशमस्यं नमस्यामः ॥

गृह्यपरिशिष्टमारं वारं वारं विचार्यं चिन्तयामः ।

शमशकर्मरक्षस्यं विद्यावाचस्पतिर्विकाशयति ॥

भवदेवीयस्य।न्दोगकर्मोनुष्ठानपद्धतौ ।

उक्तान्कदुर्बलानि चिन्तयामि प्रमाणतः ॥ *

ग्रन्थारम्भे विद्वद्विज्ञाताय कृतं समुचितेष्टदेववतिरूपमङ्गलं शिष्यशिष्यायै प्रसङ्गादर्थ-
धापकलेशकादीनां सङ्कलनसमये ग्रन्थादौ निबध्नाति चतुर्वेदेनेति ।

End.

इदं सर्वं विवेचितं श्राद्धरक्षसंस्कारयज्ञरक्षस्येषु ।

तन्ते सौवर्णमिदं सत्यरवाग्दहनदीपितं विमलम् ।

तान्तिक्करावलम्ब्यन्मधुरधुरीणं ध्वनिं तनुते ॥

निरवद्या सदा सर्व्वविद्या सर्व्व पुरःपुरी ।

श्रीवाचस्पतिना तेने तेनेदं तन्त्रमुत्तमं ॥

वेदवेदेष्टशीतांशुगणिते शाकवृक्षरे ।

भवदेवीयटीकेयं रामभाषेन निर्मिता ॥

Colophon. इति मर्यामहोपाध्यायश्रीरामनाथविद्यावाचस्पतिविरचिते संस्कारपञ्च-
तिरक्षस्ये द्वितीयः परिच्छेदः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

यथादृष्टं तथाकृतं लेखके नालिद्रूषणं ।

भीमस्यापि रणे भङ्गामुनीनाञ्च सतिधमः ॥

शके वाणाचलतिथिमिते भास्करे कर्कटस्थे

विंशत्यंशे विषुवतदिने शुक्लपक्षे च षष्ठ्या ।

बालेख्येण सङ्घटयजनाधिक्यिला क्षमध्वं

दोषांशानाशरलिपितान् तत्त्वतोदूरयिला ॥

विषयः । भवदेवमद्वैतसामवेदीयसंस्कारपद्धतेः अनुक्तान्मपूरणपूर्व्वकं उक्तान्मशोधनेन
शाब्दान् ।

No. 2178. अमरकोषभाष्यम् । Substance, palm-leaf, 12 × 1½ inches.
Folia, 134. Lines, 6 on a page. Extent, 4,006 slokas. Character, Bengali.
Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Dinanátha
Bhaṭṭāchārya. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Amarakosha-bhāshya. A commentary on the Námalingá-
nusāsana of Amara Siṅha. By Raghunandana Śarmá, son of Śríkrishṇa
Bhaṭṭa. The work is limited to the Manushyavarga section of the text.

Beginning. यं श्रैवाः शिवमित्युपेन्द्रमपरे पौराणिका वेधमं

• सर्वज्ञं दुग्ताश्च यज्ञप्रथं यं याज्ञिका मेनिरे ।

वेदान् वेदविदोदिगम्बरमिति द्वैतागमद्वेषिण-

स्तं ज्ञानं परमं परात्परतरं बन्धे प्रपञ्चात्यरं ॥

कात्यायनयाज्ञि-साधवादीन् कातन्त्रतन्त्राणि विचार्य यत्नात् ।

श्रीराधवेन्द्रोऽमरसिंहकोषे तमेति भाष्यं सुविधां ह्यताय ॥

विशिष्टशिष्टाचारानुमितकतैयताकं विभ्रविघातकं मङ्गलमादौ निबध्नाति + + + +

+ + + + अभीष्टदेवस्वरूपं मङ्गलं समाधिर्हेतुभूतमुपाह्वानसहत्या शिष्योपदेशाश्च यस्मिन्
हे श्रीराः स आराध्यतां । तच्छब्देन विशेषणवलात् प्रसादनामालङ्कारेण विष्णुवत् इति भावः ।
इत्यादि ।

End. तालटन्त्रमिव तालटन्त्रकमिति । तालटन्त्रानिस्त्राधिकमिति कालिदासः ।

Colophon. श्रीश्रीकृष्णस्य भद्रस्य तन्त्रेण द्विजम्भया ।

निरमायि सतां प्रीत्यै भाष्यं मानुषवर्गकं ॥

विषयः । अमरसिंहकृतनामलिङ्गानुशासनस्य मनुष्यवर्गानां व्याख्यानं ।

No. 2179. दानसागरः । Substance, country-made paper, 19 × 4 inches. Folia, 102. Lines, 6 on a page. Extent, 2,348 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránágháṭa, Zillá Nadiyá, Dínanátha Bhaṭṭáchárya. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Dánáságara. A treatise on the merits of religious gifts, and the proper times and modes of consecrating them, preceded by a dissertation on the Bráhmaṇ caste. By Mahárájádhirája Kámadeva, according to the colophon. It is evidently an imitation of the Dánaságara of Vallálasena. (*ante* I, p. 151.)

Beginning नमामि नीरदश्यामं रामं कामदमीश्वरं ।

गुह्यं ज्ञानदातारं तारकं भववारिधेः ॥

अथादौ दानपानतया ब्राह्मणप्रशंसा । तत्र मनुः ।

ब्राह्मणोऽजायमानेहि श्रद्धियासमिधायते ।

ईश्वरं सर्वभूतानां धर्मकोषस्य शङ्करे ॥

प्रणीतश्चाप्रणीतश्च यथाग्निर्देवतं सज्जत् ।

अग्निमानेष्वपि तेजस्य पावकानैव द्युयति ॥

ह्यमानश्च यज्ञेषु भूय एवाभिवर्द्धते ।

एवं यद्यप्यनिष्टेषु वर्तते सर्व्यकर्मासु ॥

सर्व्यथा ब्राह्मणः पूज्योदैवते परमं मन्वत् । इत्यादि ।

End.

अल्लदानसमं दानं न भूतं न भविष्यति ।

अतन्नितेण कर्त्तव्यं भक्तिमुक्तौ समिच्छता ॥

Colophon. इति श्रीमहाराजाधिराजनिःसङ्करभवनश्रीः श्रीकामदेवविरचिते दाम-

सागरे वारिदानवर्णः ॥

विषयः । ब्राह्मणप्रशंसाकीर्तनं । दानप्रशंसा । दानलक्षणदिकथनं । दानपात्रापवादः । दानपरिपाटीकथनं । दानकालनिरूपणं । पुण्यदेशकथनं । देयस्वरूपविवेचनं । अमदानकथनं । प्रतिपक्षविधिः । द्रव्यदेवताकथनं । परिभाषाकथनं । तत्र नक्तादिपरिभाषाकथनं । सर्व्याषधिगण-
कथनं । सर्व्यगन्धगणकथनं । सर्व्यरसगणकथनं । मानपरिभाषाकथनं । महादानविधिकथनादिकं । तुलानिर्माणविधिः । तुल्यमानप्रयोगकथनं । (एवं परत्र ज्ञेयं) क्षिप्रदानं । ब्रह्मण्यदानं । कल्पपादपदानं । गोधक्षप्रदानं । कामधेनुदानं । क्षिप्रान्यदानं । जेमक्षिप्रदानं । पशुलाङ्ग-
लदानं । धरादानं । विश्वकर्मादानं । महाकल्पसल्लदानं । सप्तसागरदानं । रत्नधेनुदानं । महाभूतघटदानं । मेघदानं । धान्याचलदानं । एवं लवण-गुड-तिल-कापांस-घृत-रत्न-रौप्य-शर्करा-चलदानानि । तिलधेनु-घृतधेनु-अल्लधेनुप्रभृतिदानं । हृषदानादिकथनं । भूमिदानादिक-
थनं । आसनशयनादिदानकथनं । अल्लदानमाह्वयकीर्तनञ्च ।

No 2180. स्मृतिरत्नाकरः । Substance, country-made paper, $14 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 257. Lines, 9 on a page. Extent, 6,800 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránágháta, Zillá Nadiyá, Pandit Rámesvara Chūdámāni. Appearance, decayed. Prose and verso. Correct.

Smṛiti-ratnākara. An elaborate digest of all the different topics treated of in the Smṛitis. By Vedāchārya Avasathika. The author says he prepared the digest for the use of his pupils.

Beginning. जेतवे सर्वभूतानां संभारास्तु सप्तमे ।

गुरवे सर्वविद्यानां शम्भवे विभवे नमः ॥

आलोच्य सर्वशास्त्राणि सारमङ्गल्य यत्नतः ।

हिताय निजशिक्षाणां सङ्कुक्षः कियते मया ॥

मित्यमैमित्तिकाचारकर्माणि विविधानि च ।

सर्वोपय निरूप्यते स्वर्गभोक्तासौदानि च ॥

तत्र मनुः ।

• आचाराज्जभते आचाराचारज्जभते सुखं । इत्यादि ।

End.

अथा गावोमचिष्यश्च ब्राह्मणी च प्रसूतिका ।

शुश्रूणि दशरात्रेण भूमिष्ठम् नवेदकं ॥ इति ॥

आसीत् पूर्वं सुरगुप्तसमः कामरूपेऽप्यग्रा

दृष्ट्वा रूपं प्रमुदितमनाः प्रायेयामास पृथ्वी ।

चासं कृत्वा तदनु चपतिर्वाक्चक्षुर्वैभाषे

आत्मानं से + + + + १ + + + + ॥

— — — — — माभारीतररथापि सूचय — — — — —

— — ।

मातुः सपत्न्या वाक्चक्षुः सप्तपञ्च + ने पुरा ।

जात एव वने सोऽपि भाविते — — — — ॥

— — — — — यस्या-

स्यात्तद्विदित्वा त्रुतिचयकुशला भूमिदेवा बभूवुः ।

विष्णुपाश्यादेवात् — — — — —

— — — — — ।

— — — — — तेनैव शिष्योऽघानां कुशुललात् ।

संक्षिप्य विस्तरं शास्त्रं ग्रन्थः सङ्गृह्यितोऽभूत् ॥

Colophon. इत्यावस्यिकश्रीवेदाचार्यैर्लुप्तैः भूतिरत्नाकरः परिपूर्णः ।

विषयः । सदाचारप्रशंसा । प्राभातिकपण्यश्लोकादिस्मरणविधिः । शौचस्थाननिरूपणं । विष्णुवादित्यागविधिः । तत्र उपवीतस्य कर्णे निधानमेकचन्द्रविषयमिति निर्णयः । तत्र सौमस्या-
वश्यकता शौचविधिः । स्नानविशेषे द्रव्यश्लोऽपि विष्णुवादिकमुत्तुङ्गेदितिकथनं । शरीरमल-
शौचविधिः । आचमनविधिः । सर्वादेः पादप्रक्षालनस्यावश्यकता निरूपणं । आचमनीयजललक्षणं ।
आचमननिमित्तकथनं । सुनिष्ठिवनादेः दक्षिणकर्णस्युर्गत्यावश्यकता । दम्भभावविधिः । तत्र
दम्भकाष्ठलक्षणतद्पङ्कणमन्त्रादिकथनं । प्रातरेव केशप्रसाधनं कर्तव्यमिति तद्विधिकथनं । कुश-
निरूपणं तद्पङ्कणमन्त्रादिकथनं । प्रातःस्नानविधिकथनप्रसङ्गेन तत्कालादिविवेचनं । कृति-
कादिभिः स्नानविधिकथनं । शिखाबन्धनविधितन्त्रादिकथनं । प्रातःसन्ध्याविधिः । तत्र प्राणाया-
मविधितत्सूक्ष्मरूपनिरूपणं । गायत्रीजपविधिः । प्रसङ्गात्पञ्चाङ्गसाधनसंन्यासनिरूपणं । शौचादि-
निमित्तसंन्यावर्जनसंन्यासनिरूपणं । ब्रह्मयज्ञविधिः । मध्याह्नानविधिः । तिलकविधिः । तज्ज-
णतन्त्रादिकथनं । ब्रह्मचतुल्लस्यादिमास्यधारणविधिः । तद्विधिकथनं । तत्स्मरणपाच-
निरूपणं । तत्र संक्षेपेण विधिकथनं । वैश्वदेवविधिः । तत्र सोमलक्षणदिकथनं । शान्तिकरण-

विधिकीर्तनम् । अतिशूष्णविधिः । विप्रपादोदकपानविधितकलकथनं । भोजनविधिः । मच-
 दिह्निरूपणादिकं । भोजनपात्रनिरूपणं । आचमनविधिः । शयनविधिः । नृत्तकालमन्त्रादि-
 कथनं । मन्त्रापकरणस्नानविधिः । स्नानादौ कर्म्मनिषेधकथनं । नववस्त्रपरिधानविधिः । अपहोमा-
 दौ वस्त्रनिषेधधारणविधिकथनं । गर्भाधानकालनिरूपणमखेन ऋतुकालादिकथनं । ऋतु-
 स्नानविधिकथनं । केशवस्ननविधिः । पुंसवनविधिः । सीमन्तशयनविधिः । जातकर्म्मविधिः ।
 एवं नामकरणनिष्क्रमणादिविधिकथनं । तत्र अष्टतज्जलदानविधिः । ताम्बूलदानविधिकथनम् ।
 अन्नप्राशनविधिः । चूडाकरणविधिः । कर्णवेधविधिः । स्त्रीमंस्कारविधिः । विद्यारम्भविधिः । अन-
 ध्यायनिरूपणं । उपनयनादिविधिः । यज्ञोपवीतलक्षणादिकथनं । गुरुद्वाराभिवादनकाला-
 दिकथनं । वेदाध्यापनादिविधिकथनं । त्रिविधस्नातकलक्षणादिकथनं । विवाहकथनप्रसङ्गेन
 विवाहशाय्याग्न्यस्तोत्रनिरूपणं । माषिण्यादिकथनं । दक्षकपुत्रीविधिकथनादिकं । प्रसङ्गाद-
 क्षकपुत्रविधिकथनम् । कालशुद्धिदेशाचारादिशुद्धिकथनं । चन्द्रतारादिशुद्धिकथनं ।
 तत्र चन्द्रतारादिदेशशक्तिकथनं । वल्लक्षणं । कन्याया हस्तादिकविधिः । कन्यादानकरणायै-
 वेदिकरणादिविधिः । परिवेत्तादिकथनं । शङ्खाद्यलङ्कारधारणविधिः । अथ भोगादिभेदेन चतु-
 र्विधसामविवेचनं । अक्षराचादिकथनं । क्रियाविशेषे सामादुल्लेखविधिविवेचनं । अधिसाम-
 छत्यनिरूपणं । भूकस्यादिनिमित्तकालनिरूपणं । त्रिचल्लक्षणादिकथनं । तत्र यज्मादितिथि-
 यवस्था । संक्रान्तिकथनं । वैशाखादिद्वादशमासलक्षणनिरूपणं । तत्र विशेषतः दशहरास्त्रेनयाना-
 दिविधिविवेचनं । हरिशयनलक्षणनिरूपणं । दूर्वाष्टमीविधिः । शक्रोत्थापनविधिः । श्रवणद्वादशी ।
 रोहिण्यष्टमीविधिविवेचनं । तत्र दिवसेऽपि पूजा कर्त्तव्येतिनिरूपणं । अगस्त्यपूजाविधिः । दुर्गास्त्र-
 वनिरूपणं । वक्त्रचक्रनिरूपणं । प्रेतचतुर्दशीविधिः । अत्र प्रेतपात्यानादिकीर्तनं । कोजगरवि-
 धिः । सुखरात्रिविधिः । कुबेरपूजाविधिः । उल्कादानविधिः । द्यूतप्रतिपद्विधिः । भालह्वीया-
 विधिः । आकाशदीपप्रतिष्ठाविधिः । नवाग्रविधिः । रट्नीपूजाविधिः । भीष्माष्टमी । फाल्गुने
 कान्तिकेयस्य रथयात्राविधिः । शिवरात्रिविधिः । ब्रह्मपुत्रस्नानादिविधिः । सदनचोदशमी । वावणी-
 मन्त्रनानिरूपणं । एकभक्तनक्षत्रनादिविधिः । अथ श्राद्धविधिनियमविवेचनं । श्राद्धे देयादेषद्रव्या-
 दिकथनं । श्राद्धदिनपूर्वाह्नलक्षणनिरूपणं । त्वराह्नलक्षणनिरूपणम् । सपिण्डीकरणनाम्नीमुखादि-
 श्राद्धविधानं । अवरपक्षश्राद्धविधिः । जीवत्पिष्टश्राद्धविधिः । आसवाहाधिकारिणः । नित्यश्राद्ध-
 विधिः । अष्टकाश्राद्धविधिः । एकादशहस्तलक्षणनिरूपणं । महागृहनिपाते प्रतिविधानं । यज्ञकाल-
 लतक्त्यादिकथनं । तीर्थयात्रादिविधिः । भगवत्पूजाविधयप्युपविधिविवेचनं । हरिवामरमाहा-
 त्त्यतद्विधिकथनं । साधारणधर्मानिरूपणं । सामंभक्षणविधिकथनं । अन्नदानादिमाहात्म्यकथनं ।
 निवामकरणयोग्यदेशलक्षणादिकथनं । अथ यात्रिकतित्यादिकथनं । अथ वास्तुलक्षणादिकथनं ।
 तत्र वृत्तादिरोपणविधिः । गृहप्रवेशविधिः । वापीकूप्यादिविधाविधिः । कूप्यादिखननविधिः ।
 जीर्णवापीकूप्यादिखनने पूर्णफलकथनं । सञ्चकारादिद्विचारापणं । दूरत्वादित्यसकथनं । सेतुनि-

श्रीणाटि विधिः । यूपकाष्ठयूपादिनिर्णयः । अथ भवदेवभट्टादिमतेन प्रायश्चित्तविधिरूपणं तत्र सद्यःपातकादिभिरूपणं । जननलक्षणदिविवेचनं । आततायिनिरूपणादिकं । पापभेदेन नरकभेदनिरूपणं । धर्मोद्देश्यवस्थानिरूपणं । धनुमुक्कलनादिकथनं । सम्बन्धविशेषे प्रायश्चित्तविशेषकथनं । सर्वत्र पापेषु प्रत्येकं प्रायश्चित्तविधानं । गोशवादी वात्स्यानिकादिभेदेन प्रायश्चित्तकथनं । सुरापानादिप्रायश्चित्तं । अपेयस्यौरपानादिप्रायश्चित्तं । चण्डालाद्यन्नभक्षणप्रायश्चित्तं । अगम्यशमनादिप्रायश्चित्तं । निन्दितविवाहप्रायश्चित्तं । बिक्रेयद्रव्यविक्रयप्रायश्चित्तं । पाषण्डसंसर्गप्रायश्चित्तकथनमुखेन तत्प्रवणकथनं । शृगालादिदंशने प्रायश्चित्तकथनं । मामान्यपापप्रायश्चित्तं । ब्राह्मप्रायश्चित्तं । संस्कारपातप्रायश्चित्तं । अथ श्रेष्ठैश्चनिरूपणं । अन्योद्यैविकथनं । क्रियार्हनिरूपणं । शुद्धिनिरूपणञ्च ।

No. 2181. रघुवंशविवेकः, वा, व्याख्यालुहस्पतिः । Substance, palm-leaf, 11 x 1½ inches. Folia, 279. Lines, 6 on a page. Extent, 8,579 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá-grām, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Dinanátha Bhāṭṭāchārya. Appearance, very old. Prose. •Incorrect.

Raghuvaṇśa-viveka *alias* Vyākhyá-vṛihaspati. A commentary on Kālidasa's great epic, the Raghuvaṇśa. By Vṛihaspati Miśra.

Beginning. जयन्ति इतिमन्त्राधभिदुराः सं + रच्छिदः ।

मुकुन्दचरणद्वन्द्वनखरन्दकरोर्मयः ॥

चतुष्पदलं + + + कास्यं

ततोऽप्यवृक्षं खलु षट्पदलं ।

तद्देव वाञ्छन्ति सुरासुर+

† + + + + + + + ॥

तन्माविचरणद्वयपद्मभूङ्गा-

गङ्गावगाहनविनोदविलङ्घिताघः ।

सायात्रतिपह्निष्टकृष्टतिप्रतिज्ञा-

गोविन्द इत्यवनिनिर्ज्वरकुम्भरोधतु ॥

तस्याङ्गनाभयदमीमृगणैरदारैः

सालङ्कृता सुलतिनीह भयायिनाम्नी ।

था वक्रभस्य वचनार्थविधानपण्ये

प्राणादपि — — रपदीकराति ॥

ताम्यामवाप्तजमुणेगुणश्रीलमाली
 शालीनताद्गुणगौरवमस्मिन्नधीः ।
 सस्योचितता प्रियतमा प्रतिमानवृत्ति-
 मूर्तेर्व निष्ठेतिरभृद्भुवि निष्ठेति(?) ॥
 सन्मभेष्टद्विगम्यमिरां गुरो र्येत्
 + + + + छतः—मित्र + + सुमित्रात् ।
 विद्वत्सुभासु विनयी प्रणयी गणेषु
 गौडाधिपादुचितप्रचुरप्रतिष्ठः ॥
 सोऽहं मतिवृत्तस्यति + नल्पकाशो-
 ————— रघुवंशविवेकमेकं
 तप्तसुराणल्लतिर्कीर्तिदुराशयाय
 ———— + ———— ॥

End. अत आस्मात्,—पूर्वापेक्षेति । पूर्वै रघवे धनं दत्तं । अस्मै च तद्वंशाय ता-
 दृशधनं दातुमर्हतीत्यपेक्षमाणः । सन्ताप्ताकाष्टत्वं ॥

Colophon. इति मञ्जीकापनीषकविष्णुवर्तिराजधराचार्यश्रीमद्वृत्तस्यतिमिश्रलते
 रघुवंशविवेके व्याख्याट्टस्यतो सप्तदशः सर्गः ।

विषयः । कालिदासल्लतरघुवंशस्य व्याख्यानम् ।

No. 2182 धर्मपुराणं । Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 105. Lines, 6 on a page. Extent, 2,133 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá-grām, Post Ránágháta, Zillá Nadiyá, Dīmanátha Bhattachárya. Appearance, old. Verso. Correct.

Dharma-purāṇa. One of the Upapurāṇas. The codex is apparently incomplete. It contains 24 chapters, each called a *Sarga*, not *Adhyāya* as the subdivisions of the Purāṇas and the Upapurāṇas are usually designated. It professes to have been related by Vyāsa, in compliance with the request of the Rishis assembled at the Naimisha forest.

CONTENTS. Praise of Bráhmaṇas. Dō. of Gáyatrī. The presiding divinity of the Gáyatrī. Gáyatrī five-headed. Mantras of Vāsudeva. Classification of Bráhmaṇas according to their merits. The worst of Bráhmaṇas not to be subjected to capital punishment. Stories relating to bad and good Bráhmaṇas. Praise of Garuḍa. General rules regarding punishment for Bráhmaṇas. Heinous crimes. Diseases resulting

from sins in former existences. Taking of the property of Bráhmaṇas prohibited. Fornication with Bráhmaṇas prohibited. Discussion regarding what constitutes killing of Bráhmaṇas. Professions for Bráhmaṇas for earning their livelihood, commerce and warfare. Giving of fodder and water to other's cattle. Praise of cows and Bráhmaṇas. Maturation of milk in cattle. Presiding divinities of the different members of the body of a cow. Merit of giving away cows of different colours. Rituals for the rite of Vṛishotsarga. Morning duties. Morning oblations to the manes. Presiding divinities of waters. The divinity of the kus'a grass. Praise of the Vilva tree. Worship of Ganes'a and other gods. Rules regarding good conduct (*śchāra*). Impropriety of not bathing daily. Purification of things. Purity of meals, beds, vehicles, &c. Rules regarding salutation to females. Sin of association with prohibited women. Offence of touching chaff, &c. Salutation to uncles, &c. Sides facing which meals may be taken. Kali defined. Filial devotion. Offence of going out on pilgrimage without the permission of parents. Story of a chaste woman. Story of Tuládhára. Propriety of performing the Vṛishotsarga rite at the first s'raddha for a parent. Charities on such an occasion. Special rules regarding the performance of the first s'raddha at particular sacred places. Duties on the day next after that of the death of a parent. Proper time for performing the first anniversary s'raddha. Expiations for accidental omission of a s'raddha. Story of seven fowlers. Story of Māṇḍavya. Prohibition of adultery. Merits of the name of Govinda. Merit of hearing the Puráṇas recited. Duties of widows. Presentation of pitchers full of water for the remission of all sins. Rules for concretion. Fit time for marriage of girls. Sin of selling daughters. Praise of truthfulness. Story of a Súdra. Story of a daughterless man. Story of Manobhavá. Story of five Bráhmaṇ boys. Merit of consecrating tanks for public use. Praise of As'vattha and other trees. Dedication of bridges. Rules regarding postures. Merit of burning pastiles in temples. Rules for erecting temples, &c., and planting trees, &c. Praise of the rosary made of Rudráksha seeds (*Elcocarpus ganitrus*). Merits of the emblem myrobalan tree. Story of a ghost. Merits of the tulsi plant, and of its blossoms. Praise of the river Ganges.

Beginning रत्नम् वः प्रवक्ष्यामि वयुर्दक्षिणाः

काशीधामादन्तनाम्नि चिताकाः ।

चानूरूर्णकश्चिरणकषायलघाः
 प्रत्यग्रलक्षिता स्वरिवाङ्मण्डः ॥
 नमः परमदेवाय चैगुणविषयात्मने ।
 सर्वतोयोगरूपाय संभारार्णवहैतवे ॥
 नारायण नमस्तु नरसैव नरोत्तमम् ।
 देवी सरस्वतीसैव ततोऽजयमदीरयेत् ॥

श्रीयास उवाच ।

पूतानां परमः पूतेगुरुणां हरमेगुरुः । इत्यादि ।

End.

इच्छानिच्छया वापि प्रेरणात् पुण्यात्मनः ।

जाक्रवी ये गताः पुण्यां ते गता निर्ज्वरालये ॥

Colophon. इति श्रीधर्मपराणे गङ्गामाहात्म्ये अष्टादशः सर्गः ॥

शक्ते योऽसंभवस्तुतिगणैर्होमते कान्तिके

क्रीतं केनवर्षाणः प्रवसता श्रीरामदेवेन वै ।

ढाकायां किल धामराइनगरे बाणेश्वरस्थालये

पुस्तं धर्मपराणनाम सुखदं दत्त्वा तु सप्तानकाः ॥

पुराणं यत्नतः क्रीतं योऽहरेत्यु हि पातकी ।

धनवंशविहीनोऽत्र परत्र नरकं व्रजेत् ॥ शकाब्दाः १३३० ।

(अथमुक्तं लिपिकाल इति ज्ञेयम् ।)

विषयः । यासेन सह ऋषीणां संवादेन ब्राह्मणमाहात्म्यकीर्तनम् । गायत्रीमाहात्म्यकथनम् । तद्विष्टाद्वेवतानिरूपणम् । गायत्रीः पञ्चशीर्षलक्षणादिकथनम् । वासुदेवमन्त्रादिजपमाहात्म्य-
 कीर्तनम् । उत्तममध्यमधमब्राह्मणलक्षणानि । अधमस्यापि ब्राह्मणस्य बधनिषेधकीर्तनम् । दुष्टस्या-
 पि पश्चात् माधुचरितस्य उपाख्यानकीर्तनम् । गरुडमाहात्म्यकथनम् । सामान्यतोऽब्राह्मणनिग्रहनि-
 पेधः । महापातकादिनिरूपणम् । दुरितस्यानुरूपेण शरीरादिविषयविशेषनिरूपणम् । ब्रह्मसत्त्व-
 दिनिषेधः । ब्रह्मण्यादिगमननिषेधः । ब्रह्मसत्त्वविचारः । ब्राह्मणस्य धर्मोपाख्यानोपायकथनम् । तत्र
 शुद्धवाणिज्यादिकरनिरूपणम् । परगोवत्सादिभ्यः क्षणादिदानविधिकथनम् । गोब्राह्मणमाहात्म्यम् ।
 अन्नदुग्धादीनां क्रमेण पञ्चमन्नदिनादिलिख्येन परिपाकेऽभवतीतिकथनम् । गोरक्षप्रत्यङ्गेषु अधि-
 ष्ठाद्वेवतागणकथनम् । शुक्लादिवर्णभेदेन गोदानफलकथनम् । हृषीकेशविधिः । अथ प्रातःस्तुत्य-
 निरूपणम् । स्नानतर्पणादिविधिः । जलदेवतादिकथनम् । कुशनिरूपणमुखेन कुशदेवतादिनि-
 रूपणम् । तिलमाहात्म्यकथनम् । गणेशादिपूजाविधानम् । आचारविधिकथनम् । सौमाकरणे दोष-
 नथनम् । द्रव्यशुद्धिकथनम् । भोजनशुद्ध्यादिशुद्धिकथनम् । स्त्रीनामभिवादाने विशेषकथनम् ।
 निषिद्धस्त्रीसम्पर्गं दोषकथनम् । तुषादिस्पर्शं दोषकथनम् । कमिष्ठपिण्डशमातुलनादिनमस्कारे

दोषकथनं । भोजनादौ दिङ्निरूपणं । कलिनिरूपणं । पिष्टभक्षिकथनं । पित्रोरननुज्ञया तीर्थ-
दिगमने दोषकथनं । अत्र पतिप्रतेपाख्यानकथनं । तुलाधारोपाख्यानकथनम् । पिष्टशब्दे दधोत्-
सर्गकथयतामिणेयः । तत्र दानादिविधिकथनं । तीर्थविशेषे पिष्टशब्दे विशेषनिरूपणं । सरणो-
त्तरदिनकर्तव्यकथनं । मण्डलीकरणादिशब्दकालनिरूपणं । देवात् याज्ञाकरणे प्रायश्चित्तकथनं ।
अत्र सप्तयाधोपाख्यानकथनं । साष्टयोपाख्यानकीर्तनम् । परदारगमननिषेधकथनं । गोविन्दना-
मसाक्षात्कारकथनं । पुराणश्रवणसाक्षात्कारकीर्तनं । विधवाधर्मकथनं । सर्वपापक्षयाय अम्बुषट्-
दानविधिकथनं । सहसरणविधिकथनं । विवाहयोग्यकन्यादिनिरूपणं । कन्याविक्रयादौ दोष-
कथनं । मृत्युप्रश्ना । अत्र शूद्रोपाख्यानकथनं । अकन्योपाख्यानकथनं । मनेाभवाख्यानकथनं ।
ब्रह्मपुत्रपक्षोपाख्यानकथनम् । अथ खानादिदानसाक्षात्कारकीर्तनं । अश्वत्थदद्यादिमाहात्म्यकीर्तनं ।
सेतुप्रकरणकथनं । गोपचारकथनं । धृपादिदानविधिः । देवट्टहनिर्माणदिकथनं । हस्तरोपणा-
दिविधिः । रुद्रात्तमाहात्म्यकीर्तनं । धात्रीमाहात्म्यम् । अत्र प्रतेपाख्यानकीर्तनं । तुलसीमाहात्म्य-
कथनं । तुलसीभञ्जरीमाहात्म्यकथनमखेन तुलस्याः स्तुतिदिकथनं । गङ्गामाहात्म्यकीर्तनम् ।

No. 2183. छत्रकल्पवृक्षः, (नियतकालछत्रकाण्डम् ।) Substance, country-
made paper, 10 × 3 inches. Folia, 167. Lines, 9 on a page. Extent, 3,416
ślokas. Character, Bengali. Date, Sk 1510. Place of deposit, Ulā-grām,
Post Rānāghāṭa, Zillā Nadīyā, Dīnanātha Bhaṭṭācārya. Appearance, decayed.
Prose and verse. Incorrect.

Kṛitya-kalpataru. An elaborate digest on duty. By Lakshmī-
dhara Bhaṭṭa. The codex contains only the chapter on Nityakālakṛitya.
The subject is Āchāra in all its phases.

Beginning. येन प्रत्यक्षमत्र भिन्नुपयसि स्नानादिभिः कर्म्मभि-

र्यैः पञ्चभिरप्यप्राप्तकलिभिर्नोतः + + + + + ।

+ + + + + न छतस्य विरहलक्षं स लक्ष्मीधरः

काण्डं नैयतकालिकं कलयति प्रीत्यै हतोयं सतां ॥

दक्षानां धावनं शौचविधिः खनविधिर्जपः ।

तर्पणं वैश्वदेवादिपञ्चयज्ञविधिततः ।

भोजनं पञ्चोपेतं छत्रं च भोजनोत्तरं ॥

+ + + + + शयनं तदनन्तरं ।

तिथिलक्ष्यं कार्कारदीपदानविधिरुथा ॥

गोशुश्रूषा दधोत्सर्गः पुराणश्रवणे विधिः ।

+ + + + + + + + + + + त्याग शूद्रश्रुतिना ॥

चतुर्दशान् पद्याणि काण्डे नैयतकालिके ।

अथ नैयतकालकृत्यानि । तत्र द्वाः ।

End.

स ज्ञेयस्मामसाराजन् श्रवणोवा नरः सदा ।

न तस्य पुरतोषीर वाचयेत् श्रुतिर्तोऽपि हि ॥

प्रसङ्गात् शृणुयादयन् श्रद्धाभक्तिसमन्वितः ।

श्रोता कौतुकमाचक्षुः स ज्ञेयाराजसोऽपि ॥

Colophon. इति महासन्धिविपरिहृक्कभट्टश्रीलक्ष्मीधररचिते लल्यकन्यतरौ नयतकाल-
लल्यकाण्डे समाप्तमिति ।

सर्वजगतीप्रतिष्ठितभट्टाचार्यश्रीलिरजानां ।

नैयतकालिकपुस्तकमेतद्विद्यानिवासानां ॥

दिक्पक्षदिवसे गणिते शके चैत्रस्य सप्तमशे ।

परिपूर्वितं तिलिङ्गु श्रीरविचन्द्रेण श्रुतेण ॥

शकाब्दः १५१० । मासः ७ चैत्र । लेखकगणिताक्षराणि ४९५० ।

विषयः । प्रातःलल्यनिरूपणे । दल्लभावनदिविधिः । विस्मरेण दल्लकाष्ठनिरूपणे । प्रातः-
स्नानादिविधिकथनं । स्नानकर्मनादिनिरूपणं । केशादिप्रसाधनविधिः । देवकार्यकालादिनिरू-
पणं । क्रियास्नानादिविधिः । सन्यासविधिः । अपविधिः । तर्पणविधिः । वैश्वदेवादिविधिः । अति-
थिपूजाविधिः । भोजनविधिः । भोज्याभ्यासनिरूपणं । पशुहिसाविधिप्रतिषेधविवेचनं । सुरादि-
लक्षणकथनपूर्वकं तत्त्वानविधिप्रतिषेधविवेचनं । भोजनेनापराधनिरूपणं । शयनविधिः । गर्भा-
धानविधिः । रजस्सलाधर्मकथनं । पर्वलल्यनिरूपणं । तत्र मङ्गलान्तिनिर्णयः । पक्षनिर्णयः
सामान्यतस्त्रिंशत्तल्यनिरूपणं । अथ विशेषेण चेत्तद्विधिः । तिथिविशेषे लल्यविशेषनिरूपणं । मातुल-
भ्रमशानादिषु कार्तिकपौर्णमास्यां दीपदानावश्यकतादिकथनं । गोपरिचर्याविधिः । वृषोत्सर्गवि-
धिः । वृषपरोक्षादिविधिः । पुराणपाठविवरणविधिः । तत्र सान्निध्याग्निकादिश्रोत्रलक्षण-
कथनञ्च । अत्र सर्वत्र विस्मरेण विधिविवेचनं लल्यमिति श्रेयं ।

No. 2184. **आह्निकाचारराजः** । Substance, country-made yellow paper, 17 × 5 inches. Folia, 213. Lines, 10 on a page. Extent, 7,900 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá-grám, Post Rājāghāṭa, Zillá Nadiyá, Dinanátha Bhattachárya. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Ahnikácháráraja. A digest of the Smṛiti rules regarding every-day duty. By Rāmananda Váchaspati, great-great-grandson of Pushkaráksha, of the family of Sarvánanda. It was compiled under the auspices of Rājá Kṛṣṇachandra Rāya, of Nadiyá, about the middle of the last century. The Rājá is named Mahārāja Rājendra.

Beginning. भक्त्या पुण्यबलेन चातिसप्तमा स्त्रीकृत्य सूर्यैकतां
गोविन्दोगिरिजापतिश्च स्वतरेयस्यालये राजते ।
नत्वा पादसरोजराजमनशो श्रीकृष्णचन्द्रेष्टपः
सम्बन्धे स समादिदैश विदुषीपन्थं दिव्यकर्माणे ॥

अपि च ।

कीर्त्या शैव विकाशितं दिभुवनं कान्त्या जितशम्भुमा
सत्या देवगुहः सुधा च वचसा सूर्या मनःसम्भवः ।
धृत्या आत्ममया दिजाः सुकृतिनः पुण्यैः प्रतापैर्हृषा
दानैर्दीनजनैः सद्गुणमखिलैः दृष्टारिभावाश्रितः ॥
येनेष्टं वाजपेयप्रभृतिसखगैरग्निर्वाचैश्च नित्यं
भक्त्या श्रीरामकृष्णेश्वरगिरितनयामूर्त्युः स्थापिताश्च ।
गेहं यस्याब्जिकन्या निवसति सततं भारती कण्ठदेशे
अद्वैतशङ्करुपा स्मरश्चरमहिषी निधला हृत्सरोज ॥
शोभ्य गौडविज्जिन्दोभरतभुवि मञ्जाराजराजेन्द्रनामा
धीरोधीराप्रगण्योष्टपकुलतिलकः, श्रीनवह्रीपनाथः ।
आदेशतस्तस्य पूर्वोदितविविधमतपन्थसंघान् विलोक्य
श्रीरामानन्दनामा रचयति बचिरं चाङ्गिकाचारराजं ॥
आचार्यैः पुष्कराचोयः सर्वानन्दकुलोद्भूतः ।
तस्य प्रपौत्रपौत्रेण श्रीराजेन्द्रमभासता ॥
श्रीवाचस्पतिना मन्योनिबन्धोष्टपमस्ततः ।
निरुप्यतेऽत्र, संक्षेपात् शय्यात्यानादिकं प्रगे ॥
विष्णुवशैः सुसुर्गस्तस्य शैचं विशेषतः ।

— — — — — दिवसपदद्याव अक्षणेदयावधिप्रदेशात्मकालपरं । इत्यादि ।

End. मल्लिनास्वरधारितमभ्युक्तचौरनयता ।
अष्टमाचरणं पातोदोलारोचश्च निन्दितः ॥

Colophon. इति श्रीमन्मञ्जाराजराजेन्द्रदेवकृतताङ्गिकाचारराजीये सप्तप्राथम्यनगरं ।
समाप्तोऽयं पन्थः ।

विषयः । शय्यास्थानविधिः । विष्णुवत्यागविधिः । शौचविधिः । पादप्रक्षालनविधिः । दण-
ध्यावनविधिः । अशौचनिरूपणं । कर्माङ्गवस्त्रधारणविधिः । तत्र स्त्रीणां विशेषकथनं । क्रियाङ्को-
पवीतादिलक्षणं । कर्माङ्गशिलाबन्धनक्रमः । ब्रह्मास्त्रधारणादिविधिः । कर्माङ्गतिलकविधिः । जर्ज-
पुष्पादिलक्षणं । शङ्खचक्रादिधारणविधिः । सम्प्रदायविशेषे तिलकविशेषलक्षणं । कर्माङ्गदर्भनिरु-

पणं । क्रियाङ्गसर्वादिधारणविधिः । कर्माङ्गापवेशनादिविधिः । क्रियाङ्गाद्यमनविधिः । प्रातःस्नान-
विधिः । अक्षणेद्यकालादिविवेचना, स्नानाशक्तस्य कर्तव्यानि । तर्पणविवेकः, अत्र पाश्चात्यादि-
मतेन विविधप्रयोगकथनं । कामगमन्योपासनविधिः । तत्र मुख्यकाले अक्षरेण प्रायश्चित्तादिनि-
रूपणं । अननुष्ठानप्रायश्चित्तकथनञ्च । गायत्र्याद्यादिविवेचन । देवयात्रादिविधिः । गृह्यादीनामभि-
वादनविधिः । गृह्यादिलक्षणं । कुटीचकवह्मदकादियतिलक्षणं । ब्रह्मचर्यादिधर्मकथनं । मध्याह्न-
धर्मकथनं । गार्हपत्यधर्मकथनं । नित्यदानविधिः । मङ्गल्यमिहिरण्मुखेन अभ्यङ्ग्यकथनं । वेदा-
भ्यानादिविधिः । अध्यापनविधिः । वेदलवणादिकथनं । विश्वधैवादादिनिरूपणं । शिक्षाशाल-
कथनं । एवं कल्पाद्याह्निकरूपणं । सहापुराणां देहलक्षणं । धनुर्विद्यादिवत्तुर्द्वयिकाकथनं । अन-
ध्यायनिरूपणं । अतिथिलक्षणं । अश्वगतदिलक्षणं । ब्राह्मणादीनां जीविकानिरूपणं । षट्कर्मा-
दिविधिः । एवं चत्विद्यादिधर्मकथनं । आपवृत्तिनिरूपणं । शूद्रानां संस्कारनिधिकथनं । सूर्यवर्ण-
कर्तव्यानि । मध्याह्नस्नाने अभ्यङ्गविधिकथनं । मन्त्रस्नानादिसप्तविधयोगेन स्नानविधिः । मध्याह्नमन्या-
विधिः । स्नानयोग्यजलाशयादिनिरूपणं । कूपवापीपुष्करिणादिलक्षणं । गङ्गासाक्षात्स्पर्शनं ।
गङ्गार्भनिरूपणं । कालविशेषे गङ्गास्नानफलं । गङ्गाजलपानादिकलं । मध्याह्नतर्पणविधिः । ब्रह्म-
यज्ञविधिः । देवपूजाविधिः । पूजाकालनिरूपणं । शिवलिङ्गादिपूजनविधिः । अभ्यङ्गोपचारादि-
निरूपणं । पुण्यादिविवेचनं । पक्षदेवतापूजाक्रमः । शशीचादी देवपूजाधिकारविवेचनं । शाल-
ग्रामशिलालक्षणं । अत्र अवाप्तरभेदलक्षणकथनञ्च । अन्यदेवताशिलालक्षणं । शालग्रामपूजानि-
यमादिकथनं । सामान्यतोर्विहितपुण्यानि । तुलसीसाक्षात्स्पर्शनं । सामान्यतो देवपूजायां विशेषक-
थनं । गणेश-सूर्य-विष्णु-शिव-दुर्गापूजासु विशेषकथनं । कामनाभेदेन शिवलिङ्गपूजायां संख्याभे-
दकथनं । वैश्वदेवादिविधिकथनं । पित्र्यव्यादिकथनं । चतुर्दशबलिदानविधिः । अतिथिपूजा-
विधिः । भोजनविधिकथनरुखेन तत्कालादिनिरूपणं । भोजनकाले निषिद्धानि । भक्ष्यभक्ष्यनि-
रूपणं । भूक्ष्यपशुनिरूपणं । भक्ष्यपक्षिनिरूपणं । तत्र पशुषु, आरण्यमहिष-मेघ-सौरभवरत्नाणां
भक्ष्यलक्षणं । तथा जग-सृग-खड्ग-पार्यंतादीनां गोधादिपक्ष्यनखाणां भक्ष्यलक्षणं । पक्षि-
रि-कपिश्मल-वर्णक-मधूर-चित्रकपात-भारद्वाज-कोयठिक-चित्रचंसादीनां भक्ष्यलक्षणं । भक्ष्य-
मन्यनिरूपणं । सामान्यतोऽभक्ष्याः पक्षिणः, एवं पशुषु, अभक्ष्यलक्षणरूपणं । भूमिभोजनादिविधिवि-
वेचनं । रात्रिलयनिरूपणं । तत्राग्निहोत्रवैश्वदेवादिपुनर्विधानकथनं । शयनविधिकथनं । दारो-
पगमनविधिकथनं । तत्र युवत्यादिलक्षणकथनं । राजखलाधर्मकथनं । स्वप्ने शूद्राशूद्रभद्रशैनफल-
कथनं । अत्र सूर्यव विषयेषु विलसतोऽवाप्तरभेदप्रयोगकथनपूर्वकं विविधयन्यकारसर्वोपासनं
कृतमिति श्रेयः ।

No. 2185 गायत्र्युपनिषत् । Substance, foolscap paper, 7 × 8 inches. Folio 3. Lines, 8 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annáláprasáda Mukhopādhyáya. Appearance, new. Prose. Correct.

Gáyatrí Upanishad. Praise of the Gáyatrí and on the divinities presiding on the different words and feet of that sacred hymn. The work professes to be a Upanishad, and bears no author's name.

Beginning अथ गायत्र्युपनिषत् । ॐ तत् सत् । ॐ ब्रह्म हृद् विश्वं प्रतिष्ठापयतन-
मेव । तत्तपस्य यदि तन्त्रते अथीयेत् तत् सत्यप्रतिष्ठं सविता सावित्रां त्राक्षां इत्यादि ।

End. स योगी स सर्वयोगी स एव परमब्रह्म । जतकृत्योभवति जतकृत्योभवति ।
ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ।

Colophon. इति गायत्र्युपनिषत् ।

विषयः । गायत्र्याः पदभेदेन पादभेदेन च देवताकथनपूर्वकं तत्तन्माहात्म्यादिकीर्तनं ।

No. 2186. गायत्रीहृदयम् । Substance, foolscap paper, 7 × 8 inches. Folio 8. Lines, 7 on a page. Extent, 112 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annáláprasáda Mukhopādhyáya; another copy at Benares, Bábu Haníschandra. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Gáyatrí-hridaya. On the origin of the Gáyatrí hymn, the purport of that part of it which is called Vyáhṛiti, the true meaning of the Gáyatrí, different modes of contemplating the Gáyatrí at the morning, noon and evening prayers, and the merits of the hymn. Anonymous. The work opens with the benedictory verse which occurs at the beginning and end of some of the authentic Upanishads, and apparently pretends to be a Upanishad.

Beginning. ॐ पराशने नमः । विष्णुरे।म् । सह नाववतु सह नौ भुनक्तु सहवीर्यं करवावहे । तेजसिनामधीत ससु मा विद्धि सावहे । ॐ नमस्तुभ्य भगवान् याज्ञवल्क्यः स्वयम्भुवं परिप्रच्छति । इत्यादि ।

End. • इदं नित्यसधीयेत ब्राह्मणः प्रयतः शुचिः ।

सर्वपापैः प्रमुच्येत ब्रह्मलोकं सचीयते ॥

ॐ सह नाववतु सह नौ भुनक्तु सहवीर्यं करवावहे । ॐ शान्तिः ।

Colophon. इति गायत्रीहृदयं समाप्तं ।

विषयः । गायत्र्याः उत्पत्तिकथनं । ब्राह्मणीनां तात्पर्यकथनं । गायत्रीकथनं । गायत्री
सन्धादौ गायत्र्याः ध्यानविशेषकथनं । गायत्रीमाहात्म्यकथनञ्च ।

No. 2187. गायत्रीशास्त्रा । Substance, foolscap paper, 7 × 8 inches. Folia, 4. Lines, 8 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránaghāṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya. Appearance, new. Prose. Correct.

Gāyatrī-vyākhyá. A commentary on the Gāyatrī hymn. Anonymous.

Beginning. अथ गायत्रीशास्त्रा । चे धीमहि गायत्रि धीर्बुद्धिः सची स्थानं यचेति ब्रुव
तिः भर्गः शिवः नोऽस्माकं धियोऽद्विप्रश्नकीः देवस्य भगवतः सम्बन्धे प्रसोदयात् प्रेरयतु भगवद्भि-
षयकं ज्ञानं जनयन्तित्यर्थः । इत्यादि ।

End. इत्यथ गायत्री चतुर्विंशत्यक्षरा मन्त्रपूर्णा ।

Colophon. इति गायत्रीशास्त्रा समाप्ता । ॐ नमः ।

विषयः । गायत्र्या शास्त्रान् ।

No. 2188. पिच्छिलातन्त्रम् । Substance, country-made yellow paper, 14 × 3½ inches. Folia, 12. Lines, 6 on a page. Extent, 186 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránaghāṭa, Zillá Nadiyá, (Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya, another copy at Siuḍi, Zillá Virabhumá, Kuladánanda Mukhopádhya. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Pichchhilá Tantra. An apocryphal or mediæval Tantra. The codex is incomplete. CONTENTS: I. Faith in spiritual guides. II. Praise of the goddess Káliká. III. Praise of the mantra of Durgá. IV. Rules regarding the use of the mantra of Krishṇa. V. Mantras for removing infertility in women, and for the cure of certain female diseases. VI. Mantras for performing incantations for subjugating and dementing people. VII. Do. for apprehending thieves. VIII—IX. Do. (in the Bengali language) for neutralizing poisons. X. Assumption by Kaulas of Vira and Paśu characteristics during the

daytime. XI. Recitation of the mantra of Kālī for the fruition of particular desires. XII. Purification of ritual articles. XIII. Mantra of Durgā.

Beginning. कैलासशिखरामीनं देवदेवं वषध्वजं ।

भवानी रक्षसि प्रीत्या जगद् मधुरं वषः ॥

देव्यवाच ।

भगवन् देवदेवेश लोकानुपकारक

सूचितं यत्परा देव कालिकासाधनक्रमं ।

सन्ध्यासामपि देवीनां साधनानि वदस्व मे ॥ इत्यादि ।

End. तस्य विद्वाः पलायन्ते वर्षे मर्त्यसुखं वसेत् ।

इयं तिथिः कालिकायाः दुर्गायाः श्रीप्रदा सता ॥

Colophon. इति पिच्छिन्नातन्त्रे चतुर्दशः पटलः ।

विषयः । प्रथमे गुरुभक्तिनिरूपणं । १ये,—कालिकामाहात्म्यकीर्तनं । १ये,—दुर्गामन्त्रमाहात्म्यकथनं । ४थं,—लक्ष्मसन्तादिविधिकथनं । ५मे,—वन्द्यत्वादिनाशनयन्त्रादिकथनं । ६थं,—वशीकरणोच्चाटनविधिकथनं । ७मे,—चौरधारणविधिकथनं । ८मे,—९मे,—वह्मभाषया विषनाशनादिसन्तकथनं । १०मे,—द्विजवीर्यपशुभावकथनं । ११शे,—सुभीष्टविशेषे कालीमन्त्रजपविधिकथनं । १२शे,—नित्यपूजाविधिकथनं । १३शे,—भूतशुद्धिविधिकथनं । १४शे,—दुर्गासन्तनिरूपणं ।

No. 2189. षट्कारतिलकटीका । Substance, country-made yellow paper, 13 × 4 inches, Folia, 14. Lines, 6 on a page. Extent, 216 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulā, Post Rānāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Srīngāra-tilaka-ṭikā A commentary on an erotic work called *Srīngāra-tilaka*, and commonly attributed to Kālidāsa. By Kavirāja-chandra, or Chandra, the great poet.

Beginning. यदङ्गिवारिजराः परमाणोरनुग्रहात् ।

नश्यत्यज्ञानमिति तं वन्दे गुरुमयं ॥

श्रीकालिदासेन कवीन्द्रहृदयिरोऽवतंसेन कृतेष्मदीष ।

श्लोकेषु सौकुल्यकुलप्रसूतसुनेति टीकां कविराजचन्द्रः ॥

सर्वत्र षट्काररसस्य पद्यं पद्यमिति शाकस्य तु वेति कश्चित् ।

प्रबन्धभूतं सुतरां यथास्मिन् देहे निविष्टं परमं पुमांसं ॥

— — — — — १८ कालिदासमहःकविः शृङ्गाररसतिरोहित काष्ठपटकाधि-
करणस्थापितमाणव्यायेन शृङ्गाररसोद्भवान् — — — — — लाभायाः शान्त्य-
नारायणतत्वात् परिहारमपदिशति,—वाङ्मनो चेति—इत्यादि ।

End शृङ्गं प्राधान्यम्याम्नि-दत्तने ॥ शृङ्गारः प्रधानभूतः, तस्य तिलकमिव तिल-
कमलद्वाररूपसित्यर्थः । शृङ्गं प्राधान्यमले चेत्यमरः ।

Colophon इति शृङ्गारतिलकटीका समाप्ता ।

विषयः । कनिदासकृतशृङ्गारतिलकमिश्रनवोडकायस्य शान्तिपत्रेऽपि याचामस् ।

No 2190. तन्त्रकौमुदी । Substance, country-made yellow paper,
17 × 3 inches. Folia, 123. Lines, 7 on a page. Extent, 1,412 slokas.
Character, Bengali. Date, Sk 1729. Place of deposit, Ulá, Post Ránágháta,
Zilla Nadia, Dinanátha Bhattáchárya. Appearance, fresh. Prose and
verse. Correct.

Tantra-kaumudī A Tantric digest. Anonymous.

• CONTENTS: Religion defined. Káliká, the highest divinity. Twenty-
seven Mahávidyás. The six Ámnáyás, their origin and classification.
Circumstances which lead to the assumption of the forms of Káliká,
Ugratáná, Nílamanavatí, &c. Praise of Vidyá. Creation of the uni-
verse. Origin of Brahmá, Vishnu and Rudra from the union of Śiva
and Śakti. Origin of the alphabet of 50 letters and of the names of
Mádhava, Govinda, &c, from the body of the Deví. Origin of the
earth and other regions. Do. of virtue and vice. Do. of vegetables and
animals. Phantasmal character of the creation. Sexual genesis. Ana-
tomy of animals. Character of the bodies assumed after death. Múládhára
and other Śákta diagrams. Initiation into religion. Spiritual guides
defined. The Siddhavidyás defined. Duties of Śúdras. Philosophy of
Jñána Yoga. Do. of Dhyánayoga. Rules for counting rostris. Do.
for reciting the *Ajupá* mantra. Ritual for the worship of Śiva. Do. do.
of Śyámá. External worship. Internal worship. Purification of the
month. Kulluka, &c, defined. Religious bridges defined. Charms and
amulets. The fivefold purifications. Mantra of Chauraganesa. Rules
for Puruṣcharana. Duties of Śúdras. Incantations for bringing on
rain. Rules for performing a mystic rite with an owl.

Beginning. तिलको विष्णुनीता नित्यां विग्रहरूपिणी ।

प्रणम्य दे। महादेवीं क्रियते तन्त्रकौमुदी ॥

तन्त्राणां मारुद्भृत्य माराक्षारं परात्वरं ।

अतिगुह्यतमं लोके नित्यं खेयं मुमुक्षुभिः ॥

भवाभावविनिर्मुक्ता गुणातीता विगृह्यन्ते ।

नित्यत्वमाह,—

ब्रह्मविष्णुशिवादीनां भवेद्यस्या निजेक्षया ।

पुनः प्रलीयते चास्मां सा नित्या परिकीर्त्तिता ॥ इत्यादि ।

End.

उलूकचरणस्थिभ्यां घृष्टं तिलकमाचरेत् ।

मधुना भोमवारिणं अथवा कविवाभरं ॥

सर्वमिद्धिर्भवत्यायुः ऋद्रम्य वचनं यथा ॥

Colophon. इति पारमहंस्यां तत्त्वकौमुद्यां चरगौरीमवादे उलूकस्य प्रयोगः । समाप्त-
स्यायं ग्रन्थः । शकाब्दाः १७२९ ।

विधयः । ब्रह्मनिरूपणं कालिकैव परं ब्रह्मेति निरूपणं । मतभेदेन सप्तविंशतिप्रकारमहा-
विद्याकथनं । पूर्वपश्चिमादिषट्सायकथनं । तृपामृत्युनिकथनं विभागकीर्त्तनञ्च । कालीमूर्तिपरि-
दृष्टचान्तकथनं । उग्रतानोत्तमरत्नव्यादिरूपधारणविवरणकीर्त्तनञ्च । विद्यामाहात्म्यकीर्त्तनं ।
जगतस्तृष्टिप्रकरणकथनं । शिवशक्त्यस्य कविगुणाद् ब्रह्मविष्णुब्रह्माणामृत्युनिकथनं । पञ्चाशद्वर्णरूप-
देवीशरीरज्ञ स्वरमात्रेण साधवर्गाविन्दकृष्णादीनामृत्युनिकथनं । तथा कीर्त्तिकान्तिलज्जाजन्तरी-
प्रभृतीनामृत्युनिकथनञ्च । श्रुतिश्रुतीनामृत्युनिकथनं । धर्मोपनिषद्नाममृत्युनिकथनं । स्वरजद्रमादिरुष्टिः ।
जगतेमायासत्यकथनं । तथा जगतः प्रतिविम्बस्वरूपकीर्त्तनञ्च । स्त्रीपुरुषमयोगेन जीवानामृ-
त्युनिकथनं । शरीरविद्याकथनं । मरणोत्तरमातिवाहिकादिशरीरयत्नविवरणकथनं ।
भूलाधारादिषट्चक्रक्रमकीर्त्तनं । दीक्षाविधिकथनं । विहितानिहितगुणनिरूपणं । सिद्धविद्या-
निर्णयः । शूद्राणां कर्त्तव्यकर्त्तव्यनिरूपणं । ज्ञानयोगकथनं । ध्यानयोगकथनं । जपविधिकथनं ।
अजपाविधिः । शिवपूजाविधिः । श्यामापूजाविधिः । तत्र वाष्पयजनविधिः । अन्तर्यजनविधिक-
थनं । मुखशोधनविधिः । कुक्षिकादिनिरूपणं । सेतुमहसेतुनिरूपणं । कवचसेतुनिरूपणं । पञ्च-
शुद्धिनिरूपणं । चौरगणेशमन्त्रविधानं । परचरणविधिकथनं । शूद्राणां कर्त्तव्यकर्त्तव्यनिरूपणं ।
दृष्टिकरणविधिकथनं । उलूककर्मविधिकीर्त्तनञ्च ।

No. 2191. काशीखण्डटीका (उत्तरार्द्धे १) Substance, country-made
paper, 16 × 5 inches. Folia, 151. Lines, 5 on a page. Extent, 2,344 slokas.
Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulā, Post Rānaghāṭa,
Zillā Nadiyā, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Apper- . . . old.
Prose. Correct.

Kāśīkhaṇḍa-ṭikā. A commentary on the Kāśīkhaṇḍa section
of the Skanda Purāṇa. By Chaitanya *alias* Rāmānanda, disciple of
Rāmendravana.

Beginning रामं नमामि परमात्मसुखप्रकाशं

विश्वस्य च्छन्ननमपालनमङ्गमेकं ।

स्नेह्यावतारमतसीकुसुमावभासं

श्रीजानकीसुसुपलास्त्रितपादुपचं ॥

यत्कृपातरणिं प्राप्य निस्सीणऽहं भवार्णवं ।

सद्यं तं गृहं वन्दे श्रीरामेन्द्रवनाभिधं ॥

गुणरत्नादधिः सर्वदेवकारणघण्टारः ।

जयतात् सच्चिदानन्दसदाशिवछती वरः ॥

अक्षयशुद्धकेशवादिन्या विमलगङ्गायमादित्याश्च ।

व्यक्तोऽत्र षड्गुणसमादेकपञ्चाशत्तमेऽध्याये ॥

अतीतेऽध्याये कट्टोः काष्ठवेद्यानाश्च अतं विनताया दास्यं अघटमानं सम्मानः प्रवृत्ति पाञ्चती-
त्यादिना । पुत्रशापादासत्वं प्राप्तवतीति वक्तुं तदनुक्तमनूय तदाख्यानं प्रतिजानाति । अस्त्रिका
त्वं दासी त्वं । इत्यादि ।

End.

वेदान्ते सत्यवत्यात्मज इव “बुनये” भागवोवाच जीवो-

न्याये काणादवर्त्मन्यथ च गुणतरो “गौतमेनावाचपादः” ।

सांख्येयोदेवज्ञत्यात्मज इव हि तथा वासुकिर्योगशास्त्रे

प्राक्काण्डे भट्टतुल्यः स जयति परमः श्रीसुरेन्द्रो गुरुरने ॥

वेदान्तेऽथ पराणभारतविधौ श्रीसत्यवत्यात्मजः

सांख्येयैकपिलः कणाद् इव यैवैशेषिके गौतमः ।

न्याये योगनये पतञ्जलिरथो अन्द्रप्रभावकभो-

भट्टाचार्य्यचतुर्भुजोतिजयते प्राक्काण्डकौमारिलः ॥

अकोषा च सकोषा च द्वे टीके निखिते मया ।

यत्र यस्याभिलाषः स्यात्ता तेन परिगृह्यतां ॥

आशीत्काष्ठपथंशृषणमणिर्मौन्येसुकुन्दप्रियो

+ + + गदाधरस्य तनयः प्रोक्ताम्बरः सञ्जातिः ।

गन्धर्वीजटरे ततः समभवत् श्रीरामनामा सुत-

स्नेनेयं विद्विता चिन्ताय विदुषां टीका बुधैर्वीक्ष्यतां ।

इति श्रीकाशीखण्डटीकायां शततमाऽध्यायः ।

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिभाषकाचार्य्यश्रीमद्भगवत्पूजपादशिष्यश्रीरामेन्द्रवन्-
शिष्येण चैतन्यापरपर्यायेण रामानन्देन छता काशीखण्डटीका समाप्ता ।

विषयः । स्कन्दपुराणीयकाशीखण्डस्य एकपञ्चाशत्तमाध्यायादारभ्य परिशेषपर्य्यन्तं आ-
ख्यानं ।

No. 2192. तत्त्वोपनिषत् । Substance, foolscap paper, 9 × 3 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 23 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uliá, Post Ránágháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Tattvopanishad. A dissertation on the great Vedántic dogma of *Tattvamasi*, "thou art that." Anonymous. The work professes to be a Upanishad.

Beginning. अथ तत्त्वोपनिषत् । अथ महावाक्यप्रकरणं व्याख्यासामः । तत्त्वमसीति वाङ्मते महावाक्यं ।—इत्यादि ।

End. हृदयकमलमध्ये सूर्यविम्बाननस्य
सकलपुरुषबीजं हृदिमहारहेतु ।
धवलवपुषमिन्द्र वरपद्यामनस्य
भुजगवल्लयहारं भक्तदिग्दाहमीश ॥

ॐ तत् सत्, ॐ तत् सत्, ॐ तत् सत् । ॐ शान्तिः ॐ शान्तिः ॐ शान्तिः ।
विषयः । तत्त्वमस्यादिमहावाक्यार्थप्रकाशनं । *स च अथादितिरूपमखेन लक्षणाकथनम् ।

No. 2193. कौलिकोपनिषत् । Substance, foolscap paper, 9 × 3 inches. Folium, 1. Lines, 7 on a page. Extent, 12 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uliá, Post Ránágháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya. Appearance, new. Prose. Correct.

Kaulikopanishad. A manual on the duties of Kaulas. A Tantric digest, but professing to be a Upanishad.

Beginning. अथ कौलिकोपनिषत् । अथातोधर्मजिज्ञासा । ज्ञानं बुद्धिश्च ज्ञानं मोक्षस्य कारणं मोक्षः सर्वज्ञतावुद्धिः—इत्यादि ।

End. प्रातरन्याय देशिकः आज्ञाभिर्भवति भैरवाज्ञा परमेश्वरी यथाचारविही-
नाऽपि इति पूर्वां कुर्वन्ति यदि श्रेष्ठा मन्यन्ते "द्विजने" नन्दने वने । ॐ तत् सत् ।

Colophon. इति कौलिकोपनिषत् समाप्ता ।

विषयः । संक्षेपेण कौलिकामाचारकथनं ।

No. 2194. कालिकोपनिषत् । Substance, foolscap paper, 9 × 3 inches. Folia, 4. Lines, 7 on a page. Extent, 61 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uṭṭā, Post Rānāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, new. Prose. Correct.

Kālikopanishad. A dissertation on the mantras of Kālikā, the mode of meditating on that goddess, and her praises. This also professes to be a Upanishad.

Beginning. अथ कालिकोपनिषत् । अथ तेनां ब्रह्मरन्ध्रे ब्रह्मसूक्तपिनी आप्नोति सुभगां
त्रिगुणां मुक्तां सुभगां—इत्यादि ।

End. नान्यप्रकारेण सिद्धिर्भवति एव वे कालिकामनोर्वा तारति तारामनोर्वा
त्रिपुरामनोर्वा सर्वस्य दुर्गामनोर्वा इत्योम शिवः । ॐ तत् सत् ॐ तत् सत् । ॐ तत् सत् ।
ॐ शक्तिराम् । ॐ शक्तिराम् । ॐ शक्तिः ।

Colophon. इत्याथर्वणे वेदे भूभाग्यकाण्डे कालिकोपनिषत् समाप्ता ।

विषयः । कालिकायाः मन्त्रशानसाहाय्यादिकथनम् ।

No. 2195 परीक्षापद्धतिः । Substance, agallochum bark, 14 × 4 inches. Folia, 40. Lines, 6 on a page. Extent, 716 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uṭṭā, Post Rānāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Parīkshāpaddhati. A digest of rules regarding various kinds of ordeals. By Vāsudeva. The ordeals are what have been fully described in Menaghten's Hindu Law.

Beginning. विचक्षणपञ्चपाङ्क्त्यनुपाणिमिताक्षराः ।

विचार्य धर्मशास्त्रं परीक्षाविधिबन्धने ॥

प्रमाणं मान्यप्राक्तं लिखितादिर्नयं परः ।

इदानीं द्विविधं प्राञ्च तुरीयं + + धं मुनिः ।

तुलाग्रापोषिषं कोषोदियानीह विशुद्धये ॥ इत्यादि ।

End.

एवं दानशब्देनानार्थः । अत्र एतेन प्रकारेण सर्वसादिकार्यमिति परी-
क्षापद्धतिः ।

Colophon दद्यात् प्रामाणिकं धन्यं प्रयत्नेन विचार्य च ।

श्रीशारदेवधीरेण परीक्षापद्धतिः कृता ॥

विषयः । चौथ्यादिषु सहाभियोगेषु लौकिकप्रमाणेन यावद्यथानवधारणे संशयापनोदनाय तुलाप्रादिपरीक्षा कर्तव्येति निरूपणानन्तरं तेषां प्रयोगकथनं । तत्र—कालत्रयोऽवस्थाविशेषे परीक्षाविशेषकर्तव्यताकथनं । तुलापरीक्षाविधिः । रत्नप्रयोगः । एवं परचक्षेयं । अग्निपरीक्षाविधिकथनं । उदकपरीक्षाविधिः । विषपरीक्षाविधिः । कोषपरीक्षाविधिः । तण्डुलपरीक्षाविधिः । तप्तमाषकविधिः । धर्मोपार्ज्जितविधिः । दण्डविधिकथनं । पलादिपरिमाणकथनं ।

No. 2196. तारोपनिषत् । Substance, foolscap paper, 9 × 3 inches. Folia, 8. Lines, 7 on a page. Extent, 45 ślokas. Character Bengali. Date, ? Place of deposit, Uṭā, Post Rānāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Tāropanishad. A treatise on the worship of the goddess Tārā, giving the mantras, explaining their meanings, and supplying details. The work professes to be a Upanishad, and supplies no author's name.

Beginning. अथ तारोपनिषत् । अथ देवां ब्रह्मरन्ध्रे ब्रह्मसूक्तविष्णो तारिणीं प्राप्नोति । तारयतीहि तारा तारा सार्द्धपञ्चाक्षररूपा ब्रह्मविष्णु रुद्रेश्वरमहाशिवविन्दसेलनरूपा विद्या—इत्यादि ।

End. . गणनाभिद्विविद्यानां देवताज्ञानप्रकाशनानां कालिकाविहितानि कल्पानि कुर्यात् । ॐ तत् सत् । ॐ शान्तिः, ॐ शान्तिः, ॐ शान्तिः ।

Colophon इति सच्चिन्मविद्या तारोपनिषत् ।

विषयः । तारायाः सन्तोहारविधिपूजाप्रकारादिकथनं ।

No. 2197. त्रैपुरोपनिषत् । Substance, foolscap paper, 9 × 3 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 33 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uṭā, Post Rānāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, new. Prose. Correct.

Traipuropanishad. A treatise on the worship of the goddess Tripurā. This work also professes to be a Upanishad, and to belong to the Saubhāgya Kāṇḍa of the Atharva Veda.

Beginning. ॐ नमस्त्रिपुरायै । ॐ त्रिषुः परस्त्रिपथा विश्ववर्षणी यथाकथा अक्षराः सन्निविष्टाः अविष्टाये नाम पूरा पूराणी सञ्चरन्ता मन्त्रीनां देवतानां—इत्यादि ।

End. एष अग्यज्ञः परमेष्ठिनां साम द्या अथमर्धैर्व्यमन्या च विद्या । ॐ ।

Colophon. इत्याश्रये वेदे सौभाग्यकाण्डे वैपुत्रोपनिषत् समाप्तः । ॐ नत् सत् ।

ॐ शान्तिः ।

विषयः । विपुत्रासुन्दर्या मन्त्रोद्धारपूजादिकथनं ।

No. 2198. कपिलसूत्रभाष्यम् । Substance, country-made paper, 15 × 6 inches. Folia, 55. Lines, 9 on a page. Extent, 1,336 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uli, Post Rānāghatā, Zillā, Nadiyā, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, new. Generally correct.

Kapila-sūtra-bhāṣhya. A commentary on the Sāṅkhya aphorisms of Kapila. By Sāṅkhyicārya. According to the commentator, a Brāhman of the name of Āsuri, oppressed by threefold pain, sought the help of Kapila, and obtained the work which includes only 22 aphorisms in one chapter. This story would make the text to be the archetype of the current Sāṅkhya Sūtra which includes 526 aphorisms divided into six chapters. Other commentators are of the same opinion, and Colebrooke, adverting to one, says, "If the authority of the scholiast of Kapila may be trusted, the *Tattvasamāsa* is the proper text of the *Sāṅkhya*; and its doctrine is more fully, but separately set forth, by the two ampler treatises," the *Sāṅkhya-sūtra* and the *Yoga-sūtra*. (Essays, p. 244. Mr. Hall, however, demurs to this, and takes the *Tattvasamāsa* to be an abridgement of the larger work, (*Contributions*, p. 2). The *Tattvasamāsa* is the same with the *Kapila-sūtra* under notice. Mr. Hall noticed two commentaries, but, they are different from our text.

Beginning. अथासुरिनाम कथिदुष्काणक्षिबिषेन दुःखेनाभिभूयमानसत्कारणं
सांख्ययोगाभिपन्नं ज्ञात्वा देव मुच्यते सर्वपाशैरिति तदापि प्रसूतं कपिलं यत्समये ज्ञानैर्विभक्तिं ज्ञा-
यमानश्च पश्येदिति च प्रवक्तव्यमस्य परमर्षिपञ्चमभगवत्कपिलमुपमन्त्रः शरणं तदपनोदकं तद-
पनोदकतत्त्वज्ञाज्ञासुः सञ्ज्ञेनाच भगवन् शिष्ययोग्यतां वितर्कयन् सांख्यतत्त्वसाक्षात्कारविशेषकं
द्वाविंशतिसूत्रैकाध्यायं चतुष्पादं तद्वाचाख्यामि तस्यादिममेतत् सूत्रं—अथै प्रकृतय इति ।
नन्वस्य मौक्त्याद्दृष्टोपायानां कृते वञ्चदुःखसाध्यविवेककाल्येति चेन्न सद्यश्चिरात्वात्
इत्यादि ।

End. जिज्ञासवे शिष्यायासुरये ज्ञानार्थमेवेत्यपि इत्यतः स्यादित्युक्त्युक्तिरयोगा-
हत इति ।
इति सांख्यभाष्ये चतुर्थः पादः ।

Colophon. इति श्रीसांख्यार्थकृतकपिलसूत्रभाष्ये प्रथमाध्यायः । समाप्तचेदं सूत्रं
सांख्यभाष्ये ।

विषयः । तत्त्वसमाप्तायाख्यकपिलसांख्यसूत्रस्य व्याख्यानं ।

No. 2199. गुप्तवती । Substance, foolscap paper, 16 × 3½ inches. Folia, 143. Lines, 7 on a page. Extent, 3,055 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránágháta, Zillá Nadiyá, Babu Annaláprasáda Mukhopádhyaýa. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Guptavati. A commentary on the Chaṇḍí section of the Márkaṇḍeya Purána. By Bháskara-ráya Bháratí Díkshita, son of Gam-bhíra-ráya Bháratí Díkshita. There are a number of mantras, charms, amulets, &c. appended to the work.

Beginning. श्रीरामं प्रति पुष्करामिधमहायज्ञेन वेदत्रयव्याख्यानवसरे विशिष्य कथितं
श्रीविष्णुधर्मोत्तरे । दुर्गा धेनुमुपकृत्यामि सुदुर्गामित्युक्तं शङ्कराचार्यशिष्यचतुष्टयेन संहितं
षण्डे गुरुणां गुरुं ॥

विधिविष्णुप्रसूतामरेन्द्रयस्त्रिनिर्गमेषु शिवोऽप्यनीश्वरः ।

जगद् + + + बलधेयं क्रमः क्षणमुद्दानकपुष्पभञ्जिका ॥

कवचांगले च कीलकमादौ मध्ये वधोदशाध्यायी ।

अन्ये प्राधानिकवैकृतिके मूर्त्तिवर्धे रक्षय्यानां ॥

इति मार्कण्डेयपुराणाध्यायेन विरचिते गुप्तान् ।

अर्थान् प्रकटीकुरुते भास्कररायोऽग्नित्तु कतिचित् ॥

End. तेज इति । १९ । २० । २१ । २२ । रक्षस्यवयस्यापि अध्ययनं विधत्ते
व्याख्यानमिति । अयंहितः अथैवधानमसहित इति सूर्य शिवं ।

इति गुप्तवत्यां मूर्त्तिरक्षस्यव्याख्या नाम षोडशोऽध्यायः । १६

Colophon. इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणपारावारपारीकधुरीणसर्वतन्त्रसूत्रतन्त्रश्रीमद्गुप्ती-
ररायभारतीदीक्षितात्मजभास्कररायभारतीदीक्षितविरचिता गुप्तवतीवमाख्या सप्तशतीवमाख्या
समाप्ता ।

विषयः । कवचांगलकीलकश्रीख्यानपुरःसरं सप्तशतीतिप्रथितस्य देवीमाहात्म्यस्य व्या-
ख्यानमन्ये च मूर्त्तिरक्षस्यरक्षस्यार्थकीर्तनं ।

No. 2200. वेदान्तचिन्तामणिः । Substance, aguru-bark, paper, 18 × 4 inches. Folia, 183. Lines, 10 on a page. Extent, 7,260 slokas. Character,

Bengali. Date ? Place of deposit, Ulá, Post Ránágháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Vedānta-chintāmani. A dissertation on the Vedānta doctrine as expounded by Sañkara Āchārya and refutation of adverse comments thereon. The work is written in the form of a comment on the first four aphorisms of the Vedānta-sūtra. By Suddha Bhikshu, disciple of Vis'vas'vara. Hall's Contributions, p. 97.

Beginning. ॐ नमः श्रीनीलशैलशिरोमणये रघुनाथाय ।

श्रीरामविश्वेश्वरपादपद्मे संसारसन्ध्याहरं प्रणम्य ॥

भाषादितत्त्वं सुविकार्यं शुद्धावेदान्तचिन्तामणिमात्मनोति ॥

ममस्तम्भे विचाराय ब्रह्मानन्दफला + पि ।

अनाथाय + ते वेदा विधिना किङ्करीकृतः ॥

अथ कसिदधीतसाङ्ख्यस्य इह अस्मिन् अस्मान्ते वा ज्ञानार्थमुद्धितनित्यादिकर्मणा शुद्धचित्तः साधनचतुष्टयवान् मोक्षोपायं वेदेऽन्विष्य ददमापातो जानाति आत्मनस्तु कामाय सर्वं प्रियं भवतीत्यात्मशेषत्वेन सर्वस्य प्रियलोभोः सर्वतोविरक्तोऽधिकारी आत्मनि खल्वरै दृष्टे श्रुते विज्ञाते रदं सर्वं विज्ञातमित्युपक्रम्य तावदरे खल्वस्तत्त्वमित्युपसंहारादात्मज्ञानं मोक्षोपायः ज्ञानस्य च विधेयत्वात्मा वा चरे द्रष्टव्य इत्यात्मज्ञानं अनुद्य तत्तेतुः श्रुतयोर्मन्त्रयोनिदिध्यासितय इत्यनेन मननिदिध्यासनाभ्यां फलोपकार्यत्वाभ्यां अवशमङ्गि विधीयत इति । इत्यादि ।

End. भाष्यटीकाविवरणतत्प्रकाशार्थमुक्त्वाः ।

वेदान्तचिन्ता + + + कृतचान्ते विशुद्धये ॥

सर्ववर्णकसंगुक्तचतुःस्वतीसमाश्रितः ।

वेदान्तचिन्तामणिना प्रीयान् श्रीरघुनन्दनः ॥

उपक्रमादिभिर्किङ्करेवेदान्ता + तनिष्ठितं ।

सं वन्दे श्रीरघूदरकाशण्णं गुरुकृपिणं ॥

इति श्रीपरमहंसपरिजातकाचार्यश्रीविश्वेश्वरभगवत्पूज्यपादपादपद्मजम्भवीशुद्धचित्तसुद्धा-
हीतोवेदान्तचिन्तामणिः सम्पूर्णः ।

विषयः । शाङ्करमतमवलम्ब्य विशदमतजातखण्डनपूर्वकं ब्रह्मसूत्रप्रथमाध्यायप्रथमपादो-
पचतुःस्वतीसाख्यानं ।

No. 2201. शक्तिनन्दम् । Substance, country-made yellow paper, 14 x 6 inches. Folia, 18. Lines, 8 on a page. Extent, 306 ślokas. Character,

Bengali Date, ? Place of deposit, Utlá, Post Ránágháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhyaýa. Appearance, new. Verse. Correct.

S'aktitantra. A Tantra of the S'ákta class, treating of the adoration of S'akti in various forms. The codex is incomplete, containing only five chapters.

Beginning. कैलासशिखरे रम्ये निकुञ्जकुसुमाग्निते ।

रत्नसिंहासने देवी मुदिता भवमग्निधे ॥

नानारसकथा रम्या जघनसौ परस्परं ।

देवी पद्मच्छ भो नाथ त्रिष्णाण्डं केन वा कृतं ॥

केन वा पास्यते सम्यक् केन वा ह्यधसे च तत् ।

किं वा तद्ब्रह्मणोर्कपं किं कर्म किञ्च साधनं ।

तत्सर्वं ज्ञातुमिच्छामि लपया वद भङ्गुर । इत्यादि ॥

End. चतुरधे महेशानि लोकपालान् समर्चयेत् ।

तद्विधयेव वज्राद्यान् पूजयेद्भाग्यहेतवे ॥

ततोऽयथाशक्ति जप्त्वा पूर्ववत् समाचरेत् ।

Colophon. इति शक्तितन्त्रे पञ्चमः पटलः ।

विषयः । १ मे पटले,—महाकाश्यपेन जगदुत्पत्तिकथनं । परापञ्चमीमध्यमावैखरीशक्ति-
निरूपणं । दुर्गादिनाममाहात्म्यकीर्तनं । त्रिशक्तेः शतनामकीर्तनं ।

२ ये पटले,—त्रिशक्तिभेदकथनमुखेन दुर्गामन्त्रनिरूपणं । षडङ्गन्यासादिकथनं । पुरस्करण-
विधिकथनं । पूजाद्रव्यादिनिरूपणं । वलिदानयोग्यपञ्चपक्ष्यादिनिरूपणं । ध्यानयन्त्रादिकथनं ।
नवशक्तिपूजादिविधिः । भुवनेश्वर्यादिशक्तिकथनञ्च ।

३ ये पटले,—भुवनेश्वरीमन्त्रध्यानादिकथनं । त्रिपुटामन्त्रध्यानादिकथनं । शुक्लिनीमन्त्रधा-
नादिकथनं । वज्रप्रसारिणीमन्त्रध्यानादिकथनं । नित्यामन्त्रध्यानादिकथनं । सच्चिदमूर्तिनीमन्त्र-
ध्यानादिकथनं । शक्तिगायत्रीमन्त्रध्यानादिकथनञ्च ।

४ ये पटले,—त्रिपुरामन्त्रध्यानादिकथनं । तत्र पुरस्करणविधिकथनं । त्रिपुरायन्त्रनिर्माण-
द्रव्यनिरूपणं । दम्पत्युत्पत्तिधन्वादेः प्रायश्चित्तादिविधानं । शीवक्रदशैनादिफलकीर्तनं । त्रिपुण्ड्र-
विधानकथनञ्च ।

५ मे पटले,—पञ्चमीशक्तिगणनाकथनं । तारामन्त्रोद्धारध्यानादिकथनं । बिम्बमन्त्रासन्त्रधा-
नादिकथनं । धूमावतीमन्त्रध्यानादिकथनं । उच्चाटनादिविधिकथनं । विशालाक्षीमन्त्रध्यानादि-
कथनं । गौरीमन्त्रोद्धारादिकथनञ्च ।

No. 2202. तन्त्रदीपिका । Substance, country-made paper, 18 × 3½ inches. Folia, 255. Lines, 9 on a page. Extent, 11,715 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uli, Post Bānāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Tantra-dīpikā. A digest of the various forms of worship of Śākta divinities inculcated in Tantras. By Gopāla Bhaṭṭa.

Beginning. नित्यं प्रणम्य चिद्रूपां नित्यानन्दस्य निर्गुणं ।

अखण्डं परमनन्दगुरुं ब्रह्मद्वयं तथा ॥

विशोकशमशान्ताणि विविधान् मृदुहानपि ।

श्रुतिस्मृत्यविरोधानि ज्ञानस्य कारणानि च ॥

आगमवागीशपौत्रेण हरिनाथस्य सुनुना ।

श्रीमोपालेन विज्ञेयं कृतं तन्त्रदीपिका ॥

दीक्षादिलक्षणस्यैव मन्त्रयन्त्रादिनिर्णयं ।

तन्त्रेऽस्मिन् सम्प्रवक्ष्यामि विदुषां प्रीतिहेतवे ॥

अथ का दीक्षा दिव्यप्रबोधदयदुरितहंसाय स्यात्—इत्यादि ।

End. अष्टाक्षरी महाविद्यां सर्वैकामफलप्रदा ।

अस्याः पूजादिकं सर्वं पूर्णवच्च समाचरेत् ॥

Colophon. इति काव्यायनीकन्यः ।

विषयः । दीक्षास्वरूपकथनं । दीक्षायां आवश्यकतानिरूपणं । सद्गुरुलक्षणदिकथनं । शिष्यलक्षणतद्वर्तिप्रकरणं । महाविद्यादिलक्षणकथनं । सिद्धमन्त्रादिलक्षणकथनं । दीक्षाकालादिकथनं । अथ नवचक्रादिकथनम् । दीक्षा-महादीक्षा-उपश्रितभेदनिरूपणं । पञ्चायतनी-दीक्षाविधिः । सर्वसाधारणनित्यपूजाविधिः । आस्तिककृत्यनिरूपणं । तत्र तन्त्रोक्तविधानेन प्राप्तः कृत्यज्ञानतर्पणादीनां विस्तरतोविधानकीर्तनम् । पूजाविशेषे आसननियमकथनं । विशेषेण भूत-शुद्धिनिरूपणं । प्राणायामनिरूपणञ्च । सामान्यभोविहित्वविहितपुण्याणि । पूजाधिकरणनिरूपणं । नैमित्तिककाम्याद्यर्चनविधिनिरूपणं । परमयोगिनां मोक्षपूजाविधिकथनं । जपादिविधिकथनं । अन्तःपूजाविधिः । नवविधकुण्डनिरूपणं । कुण्डानां विशेषफलकथनं । काम्यचैमाथे कुण्डनिरूपणं । चैमविधिकथनं । जपमालानिरूपणादिकं । यज्ञनिमित्तपुरुषरूपविधिकथनं । मन्त्राणां विविधसंस्कारविधिः । सर्वतोभद्रमण्डलादिकथनं । पञ्चालमण्डलादिविधिः । मन्त्रपङ्केतकमन्त्रनिरूपणादिकं । गणेशादिपूजनविधिकथनं । तन्त्रान्तादिकथनं । एवं सौरादिमन्त्रनिरूपणं । शिवमन्त्रादिकथनं । गणेशादिमन्त्रेषु प्रत्येकं पुरश्चरणविधिकथनं । बाह्यदेवादिसमन्त्रनिरूपणं । एवं राम-

समिष्टकृष्णादिमन्त्रनिरूपणं । हरिहरात्मकमन्त्रकथनं । ह्ययीवादिमन्त्रकथनं । महिषमर्दिन्या-
दिमन्त्रनिरूपणं । अथदुर्गादिमन्त्रकथनं । एवं नवदुर्गाकात्यायन्यादिमन्त्रकथनं । प्रत्येकं परस्व-
रणकथनञ्च । तिस्ररेण कालिकामन्त्रनिरूपणतत्प्रयोगादिकीर्तनं । गुह्यकालीविद्यादिनिरूपणं ।
सह्याकालीमन्त्रादिकथनं । ताराविद्यादिविधिकथनं । शवभाधनादिविधिकथनं । परमयोगिनीं
वीरसाधनविधिकथनं । श्रीचक्रादिनाशे प्रायश्चित्तकथनं । त रिणीकात्यायन्यादिकथनञ्च ।

No. 2203. मानसोल्लासः । Substance, paper, 11 × 4 inches. Folia,
331. Lines, 9 on a page. Extent, 5898 slokas. Character, Nāgara. Date,
? Appearance, old. Place of deposit, Bhāgalpur, Nityānanda Miśra,
Paṇḍit of Zillā School. Verse. Incorrect.

Mānasollāsa. This is a different recension of the work noticed
under No. 1215, (*cf.* 111, p. 182). It is deficient in the chapters on
architecture, and conforms more closely to the main object, that of
supplying a miscellaneous collection of rules and instructions regarding
duties of kings, selection of officers, characteristics of different orders,
classes and professions; duties, (mostly Smṛiti rules), prohibitions, food,
dress, ornament, arms, grammar, games, erotics and a variety of other
topics regarding which kings should have a general knowledge. By
Bhūlokamalla Someśvara, of the Chālukya dynasty. I notice it here to
supply the full table of contents as given in the introduction to the
work.

Beginning अभीष्टफलदं सिद्धिमिदमन्तगणेश्वरं ।

कर्णतालानिलोद्भूतविघ्नतूललवद्रुमः ॥

लावकस्य तित्तिरस्य महिषस्य विनोदनम् ।

पारावतविनोदे च विनोदः सारमेयजः ॥

श्वेनमीनवृणाणाञ्च विनोदे गतिवाद्ययाः ।

वृत्त्यस्य च कथायाश्च विनोदश्च चसत्कृतेः ॥

प्रमदाया विनोदानामिति रीरिताः ।

अथ मौल्यप्रदा क्रीडा विंशतिः कथ्यते क्रमात् ॥

पर्वते प्रमदायाने प्रपायां अल्लसेवने ।

क्रीडा तु शब्दले देशे बालुकायां शशिलिपि ॥

सस्यसेनेषु वा गोष्ठ्यां प्रहिलाकथनेष्वपि ।

चतुरङ्गादयोः क्रीडा वराटकफणीन्द्रयोः ॥
 फंजिकायां तमिसे च क्रीडाचारणचतरे ।
 प्रश्नक्रीडा रतिक्रीडा क्रीडानां विंशतिः प्रथक् ॥
 अथ शतकं त्वेवं पञ्चप्रकरणानि च ।
 इति संक्षेपतः प्राप्तं मानसोन्नामवीजकम् ॥
 विसृतं शतशास्त्राभिर्यत्ने छत्तं द्रुमोपमम् ।
 अत्रादौ कथ्यते राज्यप्राप्तिकारणविंशतिः ॥
 स्थिरराज्यस्य भूभर्तुषु भोगस्य विंशतिः ।
 प्रमोदजनकास्तद्विनोदा अपि विंशतिः ॥
 सुखोपपादिका क्रीडा विंशतिः परिकीर्त्यते ।
 अनुक्रमणिकां तत्र वच्मि संक्षेपतः पुरः ॥
 अमृत्यवर्जनं कार्यं परद्रोहस्य वर्जनम् ।
 वर्जनस्याप्यगम्यानामभ्यस्य च वर्जनम् ॥
 दानं मनोहरं वाक्यं मिष्टापूर्त्तवर्जनम् ।
 अथोषदेवताभक्तिर्भूषणैर्विषु तर्पणम् ॥
 पितृणां तर्पणं कार्यं मतिर्यथैव भोजनम् ।
 शूषणं गुरुणा च तपस्वीर्धूष मज्जनम् ॥
 दीनानाथेषु बभ्रुवः श्रुत्यानामपि पोषणम् ।
 शरणगतस्था च राज्यस्वाभीय विंशतिः ॥
 अथ प्राप्तस्य राज्यस्य स्वर्यकारणविंशतिः ।
 सम्राट्त्वानि तथा तिस्रः शतयः षड्गुणा अपि ॥
 उपपादा अपि चत्वार इति विंशतिरीरिताः ।
 अथ राज्योपभोगस्य विंशतिः कथ्यते क्रमात् ॥
 गृहमज्जनपस्यापि पादुकायुगलस्य च ।
 ताम्बूलस्य विलेपस्य भोगं चासरमास्तयोः ॥
 भूषणसनयोर्भोगश्चासरस्त्रासयोरपि ।
 पुवाणारूपभोगश्च भोजनस्य जलस्य च ॥
 पादाभ्यङ्गस्य पानानां वस्त्राणां शयनस्य च ।
 धूपस्य योषिताश्चेति भोगानां विंशतिः प्रथक् ॥
 विंशतिः कथिता भोगा विनोदानासतोऽधुना ।
 वक्ष्ये शस्त्रस्य शास्त्रस्य विनोदानं राजवाजिनो ॥

अहमस्मिन्विनोदस्तु विनोदस्तु चतुर्दशः ।

End. शब्दानां सूत्राणां ज्ञानं तथा स्त्रीजातिनिषेधः ।

कामधेनुर्दिदं शास्त्रं मानसोक्तासंज्ञितं ॥

नास्त्यनेन समं शास्त्रं सर्व्ववस्तुप्रकाशने ।

ब्राह्मणोत्तमते ज्ञानं च विद्योराज्यासुप्रयात् ॥

वैश्वविभवर्षेष्टे प्रोद्गोष्ठिं प्रपूजितः ॥ १९ ॥

Colophon. इति श्रीमहाराजाधिराजमय्येय्यकुलतिलकचक्रवर्त्तुकाभरणश्रीमद्भूषाकमञ्ज-
श्रीवोमेश्वरदेवविरचिते अभिलिखितचिन्तामणौ मानसोक्तासे सुखोपपादकक्रीडाकथने पञ्चम-
प्रकरण समाप्तम् ।

No. 2204. मनोरमा । Substance, aguru bark, 21 × 4½ inches. Folia, 159. Lines, 11 on a page. Extent, 7,821 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1619. Place of deposit, Ulá, 'Post Ránágháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya. Appearance, fresh. Prose. Corrupt.

Manoramá. A commentary on the Tantrarája, a digest of the Tántric doctrine of Kádímata, compiled by Nrisiṅha, a king of the Dekkan, after instructions received by him from one Kaṇṭhes'a Díjvara, a Guru of the king of Kás'mír, when he was on his travels in the south. It seems from some corrupt verses in the introduction that a commentary was written on the first twenty-two chapters of the work by one Subhagánandanátha, and on the next fourteen by his pupil Prakas'a-nanda Deśika, and a revised version of that was written by Sundaravara, who styles himself *Kṣamábhrit* or king. The extent of the commentary is reckoned at 1,195 verses. The codex is obviously incomplete, though described as complete in the colophon.

Beginning. ॐ नमोभगवते । आद्यस्त्रोक्तेन प्रबन्धवाक्यार्थभविनायककुतिः क्रियते ।
तत्र आद्यात्मनः कालस्याद्यकारचित्तत्वादपराधीनः । इतरप्रेरणाविधुरः । स्वाधीनभुवनवयः स्वा-
द्यमहालक्षणज्ञानज्ञेयात्मभवनचयोजयति विश्वोत्प्रेष्टोभवतीत्यर्थः ।—इत्यादि ।

End. श्रीमत्कादिमते मन्त्रे व्याख्यानं पञ्चसंख्यया ।

सहस्राणां द्वादशकं नूनं पञ्चाशतेरितं ॥

काश्यादीराजस्य गुह्यं श्रीकण्ठशेष्ठिजेश्वरः ।

दक्षिणपथपुण्यौषपरिणामाद्वयोदधिः ॥

कदाचिदागतोऽष्टुं राममेतुं खलीलया ।
 तेनेवानुगृहीताऽभून्मध्यमाग्रे ऋषिहराट् ॥
 तन्नाश्वीतवांसस्त्राभिधानां तेषु निर्दिष्टा ।
 याव्या मनोरमाभिध्या तेन कादिमतस्य तु ॥
 सुभगानन्दनाथेन द्वाविंशपटलाविधि ।
 तदाज्ञयावशिष्टानां पटलानां विनिर्दिष्टम् ॥
 चतुर्दशानां तच्छिष्यः प्रकाशानन्ददेशिकः ।
 नां सुन्दरवररक्षाभट्टाभ्यां प्राकृतप्रदायतः ॥
 समाप्ता च ये तन्त्रराज्याख्या मनोरमाख्या ।

Colophon. शुभमस्तु । शकाब्दः १६५८ ।

विषयः । तन्त्रराजाभिधानतन्त्रषड्विंशत्युक्त्याख्यानम् ।

No. 2205. वासिरुचन्द्रिका, वा वासिरुपददीपः । 'Substance, country-
 made yellow paper, 15 × 4½ inches. Folia, 94. Lines, 12 on a page.
 Extent, 4,207 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit,
 Uli, Post Ranághāta, Zillá Nadhyá, Bábu Annadáprasada Mukhopádhyaýa.
 Appearance, new. Prose. Incomplete.

Vāsishṭha-chandriká ALIAS Vāsishṭha-padadīpa. A com-
 mentary on the philosophical portion of the Yogavāsishṭha Rámáyana.
 By Advayáranya.

Beginning. अविद्याकल्पितद्वैतं नरसिंहाभिधमसृजः ।

वेदान्तवेद्ये वन्देहं परमानन्दविग्रहं ॥

सर्वमूलमसृजत्प्रसादतो जीवजानसृजति श्रुतिर्जगौ ।

तस्य वेदविदितस्य वर्ण्यते किं मुहूर्त्तमखिलात्मनोऽमरोः ॥

नतभवपरिपन्थिदीनदानैकलील

मुनिवरनिकुरम्भः पूज्यमानाङ्गियुग्मं ।

विधुतमकलदोषं मद्य (?) विज्ञातकूर्मं

श्रुतिशतशतमारादायथे विश्वनाथं ॥

योद्दहलीमधिगतः शिवराजधान्यां

वाङ्माकरैर्दिरचितापचित्तीक्ष्णयेव ।

दृष्टुं वारयति विघ्नशतानि सोऽथा-

दस्मान् समस्तसुरवन्दितपदपद्मः ॥

श्रीमद्भृगुशेखरान् वचःसङ्कल्पितार्थदान् ।

प्रणम्य मूर्ध्नावहितः कुर्वन् वामिष्ठचन्द्रिकां ॥

रामिष्ठश्च त्रिवीर्यामि ज्ञानमानिव खीनया ।

रामपादौज्ज्वलाहं चक्षुःसंनि स्तूरयः ॥

अथ सत्यज्ञानानन्दद्वितीयः परमात्मा भगवद्भारायणः कन्यादौ चेत्वाणि तपःप्रधानजीवांश्च
चित्प्रधानेभगवान् ज्ञानकर्मानुसारेण समर्ज्य तेषां चोक्तमाचार्यः—इत्यादि ।

End.

अथ द्वयारण्यनिर्माणे वामिष्ठपददीपके ।

संसारगरनिर्माणे निर्व्योणप्रक्रियाभ्याम् ॥

यस्मिन् बोधनिधौ निधाय भगवन् विद्याप्रचारोद्यमं

ईद्राण्या रमणः प्रियामहचरः खेरं च चारात् ॥

दत्त्वा नामनिर्जनापकृतये विद्याधिकारोचितं

प्रायस् परमं गुहं भुवि मन्त्रादेवैश्वर्यं समर्ज्य ॥

स जयति कवितासुधानिधानं

द्विजकभूपतिरग्रिमोऽभिनन्दः ।

अतिविपुलवात्सल्यमासं

प्रजड्जनोपकृतये उदधार ॥

निन्दद्भिर्देवेदनिविष्टमिष्टं

प्रजड्मन्त्रामपदं हि शास्त्रं ।

चित्रं पवित्रं स्वकुलप्रकाशं

गच्छन् प्रशंसन् पुमर्चमाक् स्यात् ॥

श्रीमत्साम्बकपत्तने नरहरिचौणीश्वरेन्द्राग्रज-

श्रीमत्तुलसीदासस्य विनयाद्वाग्निष्ठरासायणे ।

प्रारब्धः पददीपकः खलु मया स्मिन् स्वहस्तार्पिते

सारांशः परिगृह्यते कतिवरैः— ॥

Colophon. इति अथ द्वयारण्यटीका समाप्ता ।

विषयः । योगवामिष्ठस्य अत्यन्तप्रकरणे द्वयारण्य निर्व्योणप्रकरणं आख्यानं ।

No. 2206 महिमप्रकाशिका । Substance, country-made paper, 14 x 3 inches. Folia, 26. Lines, 6 on a page. Extent, 498 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uṛá, Post Ránághāṭa, Zillá Nadiyá, Bábú Annadáprasáda Mukhopádhya. Appearance, new. Pro-o. Generally correct.

Mahima-prakáśikā. A commentary on the Mahimnastotra—a hymn in praise of Śiva. By Govindaráma Siddhántaváḡiśa Bhāṭṭá-chárya, son of Rámadeva.

Beginning. यः कृत्वा सचराचरस्य जगत्प्रोत्थायन्नि यं योगिनो-

येनेदं क्रियतेऽवता (?) श्रुतिगणा यस्मै न वक्तुं क्षमाः ।

यस्माद्भूय उदेति सर्वमखिलं यस्मिन् पुनर्लोयते

यस्मात् न विदुर्मनीन्द्रनिचयस्तस्मै नमः शश्ववे ॥

योगातोरासदेनाद्विबुधगणच्छदा + + कारोदकोर्न-

विद्यादानादिजन्माभितविषदयशस्तर्कवागीशस्तूनाः ।

सोऽयं गोविन्दरामः समतनुतु मच्चिह्नः स्तुतेष्टेतिमेतां

विद्वत्सघैरियं + + + छपया त्यक्तमात्यर्थल्लेखैः ।

मया कृतेयं महिमप्रकाशिका

सोवाच्यमन्देहप्रसूचनाशिका ।

कामाक्ष्यनागबुद्धिमनोविलासिनी

भूयात्प्रपोष्टदुबधचिचषामिमी ॥

पुरा किल काश्यां पुण्यदक्षनामा गन्धर्वराजोरजन्यां प्रतिनिधयमेव राजाद्याने पुष्याण्यप
हरति उद्यामरचिणस्तु प्रात कुसुमान्यनवाय विस्मिताः बभूवुः । — — — — —
स्तोत्रमारभते स्म सच्चिन्म इत्यादि ।

End.

स्तोत्रं पुण्यरदेन निर्मितमभूदेतच्छास्त्रप्रियं

भक्त्या तयदपद्मवन्दनभवत् + + + सुस्थाक्याना ।

पादाक्षं परिवन्द्य शङ्करविभोगोविन्दरामद्विजेः—

टीकां तस्य विनिर्माणे द्विविशिष्टा + + न्युपगच्छे शके ॥

यदज्ञानात् प्रमादाद्वा बभूव सखलितं मम ।

तत् क्षमायां क्षमापारैरवश्य दूरदर्शिमिः ॥

Colophon. इति गोविन्दरामसिद्धाक्षवागीशभट्टाचार्यकृतता महिमप्रकाशिका सच्चिन्मः-
स्तोत्रटीका समाप्ता ॥

विषयः । पुण्यदक्षकृततशिवसच्चिन्मः स्तोत्रस्य व्याख्यानं ।

No. 2207. नलचरितटीका (पूर्वभागः) । Substance, country-made yellow paper, 13 × 4 inches. Folia, 125. Lines, 10 on a page. Extent, 4,824 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ula, Post Rānighāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Annadāprāsāda Mukhopādhyāya. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Nalacharita-ṭikā. • A commentary on the *Naishadha-charita*. By Bhavadatta, son of Devadatta, grandson of Sanayās'arma S'armā, of the Sāṇḍilya gotra.

Beginning. नमामि वाचामधिदेवतां तां

त्रिलोकलोकैकनिकेतनस्यां ।

प्रपादमासाद्य यदीयमेव

वागीश्वरस्यापि कविवश्रन्ति ॥

अस्येव सम्प्रति महाकविभिः प्रणीता ।

नामाद्यैवाधमधुरा विवृतिस्त्वनेका ।

तेषां तद्वत् तुलना न तथा ममेषा

खद्योत + + + + यथेन्द्रकान्तिः ॥

वक्तुं सुधीरपि गुरुननुपास्य यस्य

श्रुतिरिति किञ्चिदपि नैव रहस्यमस्य ।

काव्येऽत्र + + विवृतौ कविपण्डितस्य

ज्ञासाय किं तु + + प्रति वालकस्य ॥

तथापि वाच्यात् + + + + सुचे-

रेत्यप्रष्टत्तास्मि विधातुमेतां ।

टीकावबोधाद्विधुरोऽपि काव्ये

वाकस्य किं छत्यविधेर्विचारः ॥

निपीयेत्यादि । स नलानामराजा आसीत् । इत्यादि ।

End.

परमात्मानं लक्ष्मीकृत्य त्यजन्ती सती तत्परिभूय तिष्ठतीत्यर्थः । यतोवाचो-
निवर्तन्ते अत्राय मनसा सच्च—इति श्रुतेः । एकमेवाद्वितीयं ब्रह्मेत्यादिश्रुतिः । नित्यं विज्ञानं
ब्रह्मेत्यादिना च लक्ष्मीर्द्धं पूर्वार्द्धव्याख्यातमेव । इन्द्रा एव अस्य तस्य शीतगुणस्य यथा सुधा-
श्रयस्तथा इन्द्रारात्रयोऽस्यविति । गोक्षियोरपसर्जनस्येति श्रुत्वा । इह सर्गे देवतावर्णनमुद्दिश्य
द्दीपाकारमुपकीर्तनं “शेग्य” भूमेः स्वर्गरूपत्वात् । जम्बूद्वीपे + + वर्णनं यत्कृतं तत्पर-
वत्पुष्टस्य विष्णोः शिवस्य च + + + वषट्मसंज्ञात् देवभूमिलमेवेत्यदोषः ॥

जातः शास्त्रिणोऽपि विमलतरंगणादादिदेवादिकर्णा-

मिश्रोवाचस्यतिलतृणगुणतनयतां प्रापदपाद्गोषः ।

धर्मादित्यस्तनोऽभूज्जगति दुविदितोवाचैत्यस्य नास्ति

मीमांसवेधवेधाः सम + + + सहाकुलाकडारमसः ॥

अजायत जगद्गोषर + जेदतुल्यस्तनो—

दिवकर इति श्रुतः प्रथितधर्मकर्मा ततः ।

अभूज्जगमचानिधिः स नयशर्माशर्मा सुतः

श्रिया परमया युतेऽथति देवदत्तस्तनः ॥

तत्सूनाभवेदत्त इत्यभिधया श्यातात्मनः श्रीमतः

टीकायां निषधाधिराजचरिते चस्याभिरैकादशः ।

सर्गः स्वर्गनिकेतकीर्नलसप्तमाध्याहुज्जलः

सेयं मारभरस्तनी वितनतां नित्यं प्रमादं सतां ॥

Colophon. इति श्रीभक्तस्तनो नलवरितटीकायामेकादशः सर्गः ।

विषयः । श्रीचर्पकस्तनो नलवरितस्य एकादशसर्गासु व्याख्यानम् ।

No. 2208. नन्दिकेश्वरसंहिता, वा शिवधर्मात्तरं, अथवा नन्दिकेश्वर-
पुराणम् । Substance, foolscap paper, 12 x 3½ inches. Folia, 130. Lines,
7 on a page. Extent, 2,314 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place
of deposit, Uli, Post Ránághata, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukho-
pádhya. Appearance, new. Verse, Incorrect.

Nandikesvara-saṅhitá ALIAS Nandikesvara-purāṇa ALIAS
Śivadharmottara. The second part of a treatise on the divinity
and adoration of Śiva, called Śivadharmā, a Śaiva Tantra, in which
Śiva, as Nandikes'vara or the master of Nandi, expounds Śaiva doctrines
for the edification of Śaṅatamāra and his followers.

CONTENTS: I. Praise of Śivadharmā. Virtues of Śiva's liṅgam.
Liṅgams of crystal and other materials appropriate for Indra and other
gods. Sin of not worshipping Śiva. Merit of worshipping liṅgams.

II—V. Duties of worshippers of Śiva. Merit of erecting tem-
ples for Śiva. Sweeping, cleaning, and besmearing cowdung in Śiva's
temples. Bathing of liṅgams. Offerings of aromatics and edibles to
ditto. Appropriate flowers for ditto. Characteristics of Bel leaves.
Rules for songs and music before liṅgams.

VI—VIII. Hymn to Siva (Rudragítá)—S'ánti or benedictions. Worship of S'iva on particular lunations and months. All sacred pools reside in língams. Merit of singing and music before língams. Praise of cows. The divinities that reside in the different parts of a cow, &c.

IX—XI. The means of obtaining S'aiva emancipation. Special worship of língams. Vow of worshipping S'iva for twelve months together. The fast of Kailása. Rules for gifts of cows. Duties of Saivas common to all castes and all conditions of men. Rules for putting on the person Rudráksha seeds, ashes, matted hair, &c. Praise of abstinence from slaughter. Praise of truthfulness.

XII—XIV. Faith in S'iva defined. Yoga in reference to S'iva. Rules for gifts. Knowledge defined. Gokarna, Bhadrakarna and other principal seats of S'iva, (in all eight). Eight kinds of leaves appropriate in the worship of S'iva. Eight secrets of worship. Characteristics of the religion of S'iva. Characteristics of heaven and hell. Jñána-Yoga necessary for salvation. Sin defined. Uninterrupted painfulness or pessimism of the world.

XV—XVII. Particular diseases proceeding from particular sins. Description of the human body. Characteristics of ghosts. Punishments in hell. Knowledge concerning S'iva. Mantras of S'iva. Merit of teaching.

XVIII—XXI. Sacrifice by works. Do. by meditation. Do. by knowledge. Merit of gifts to devotees of S'iva. Rules of expiations for followers of S'aiva religion. Merits of Goloka and other heavens. Prevalence of air in animated beings.

Beginning. सर्वकारमशेषस्य जगतः सर्वदा शिवं ।
 गंगान्धुनद्वपाशाच्च शिवं भवतु सर्वदा ॥
 शिवमादी शिवं मध्ये शिवमस्मै च सर्वदा ।
 सर्वेषां शिवभक्तानां मनजानाच्च सर्व्वं ॥
 मेवष्टुष्टे सुखामीनं शिवभक्तिपरायणम् ।
 नन्दितश्चरमागत्य दृष्ट्वा सर्व्वं समुत्थिताः ॥
 मत्वा सुखा सचादेवं मुनिर्ब्रह्मसुतोत्तमः ।
 समस्तसारः सुतपाः प्रवृत्तिः स यथाविधि ॥
 भगवन् सर्व्वधर्माणां शिवधर्मो सुमाननं ॥

भातुं चिच्छेद्यः सर्वे परं धर्मं समाश्रयाः । रत्यादि ।

End.

वायुना प्रसोमश्चेद्भस्मव यथेष्टति ।

समलोकं समद्रोश्च सप्तद्वीपां वसुधरां ॥

यद्येष्टं धमते देवि मनसद्वायुना सच ।

तस्मै सर्वमाख्यातं किं भूयः परिश्रम्भि ॥

Colophon. इति नन्दिकेश्वरसंज्ञितार्थं शिवधर्मोत्तरे एकविंशतितमोऽध्यायः ।

विषयः । १—९ये, अध्याये,—नन्दिकेश्वरस्य सनतकुमारोऽसौ सवादेन शिवधर्मोत्तरेऽध्यायः कीर्तनं । शिवलिङ्गमात्रं त्वकीर्तनं । इन्द्रोपेन्द्रादिदेवभेदेन स्फटिकादिलिङ्गपूजापरत्वकथनं । शिवपूजायाश्चरणे प्रत्यवायनिरूपणं । चराचरभेदात् द्विनिधिलिङ्गकथनं । लिङ्गपूजासाक्षात्कथनं ।

१—४ मे अध्याये,—शिवभक्तानां नियमादिवचनं । शिवाल्लयनिर्माणफलकथनं । शिवाल्लयस्येवमात्रात्कथनं मुखेन गोमयादिघृणनिधिकथनं । लिङ्गस्नपनविधिकथनं । घृतेचुरसादिद्रव्यैः स्नपने प्रत्येकं फलविशेषकथनं । मन्त्रास्नानविधिकथनं । गन्धैर्नेत्रेद्यादिनिरूपणं । पुष्पविशेषकथनं । विस्वपञ्चलक्षणादिकथनं । सङ्गीतादिकङ्कणविधिः ।

५—८ मे अध्याये,—ब्रह्मगीतकथनं । ब्राह्मण्यध्यायकथनं । तिथिचतुर्मासविशेषे शिवपूजासाक्षात्कथनं । शिवलिङ्गसमस्ततीर्थोत्थानकथनं । शिवलिङ्गसमीपे श्वेतगीतादिमाहात्म्यकथनं । गोमाहात्म्यकथनं । गोरङ्गविशेषे तीर्थनिर्णयस्थितिकथनं । गोमावित्रीकथनं ।

९—११ ये अध्याये,—शैवगतिप्राप्त्युपायकीर्तनं । शिवलिङ्गसंज्ञाकथनं । द्वादशमासीयशिवव्रतकथनं । कैलासव्रतकथनं । गोप्रदानविधिकथनं । सर्ववर्णसर्वार्थसमाधारणशैवाचारकथनं । तत्र ब्रह्मसंभ्रमजटादिधारणविधिकथनं । अर्चिमासाक्षात्कथनीर्तनं । सत्यप्रश्नादिकथनं ।

१२—१४ ये अध्याये,—शिवभूक्तिकथनं । शैवेशगमाहात्म्यकथनं । दानविधिकथनं । ज्ञाननिरूपणं । गोकर्णभद्रकर्णाद्यष्टशिवस्थाननिरूपणं । पञ्चाष्टककथनं । गृह्याष्टककथनं । शिवधर्मलक्षणनिरूपणं । स्वर्गनरकलवणादिकथनं । मेधाद्य ज्ञानयोगकथनं । पापभेदनिरूपणं । संसारस्य दुःखमयत्ववर्णनं ।

१५—१७ अध्याये,—येन येन पापेन यद्यद्वैरोऽगोत्रायते तन्निरूपणं । (कर्मविपाककथनं) । नरदेहनिर्मुक्तकथनं । प्रत्यभावनिरूपणं । नरकयन्त्रणकथनं । शिवज्ञानकथनं । शिवमन्त्रकथनं । विद्यादानफलकीर्तनं ।

१८—२१ अध्याये,—कर्मयज्ञकथनं । धर्मयज्ञकथनं । ज्ञानयज्ञकथनं । शिवभक्त्या दातव्यमाहात्म्यकथनं । शैवायचित्तविधिकथनं । गोपिकासाक्षात्कथनं । जेषातुकदेहस्य वायव्याधान्यकथनं ।

No. 2209. न्यायरत्नावली। Substance, aguru bark, 19 × 3 inches. Folia, 106. Lines, 8 on a page. Extent, 4,725 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rángháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhyaýa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Nyáyaratnávalí. A commentary on the *Siddhántavindu*, of Madhusúdana Sarasvatí, prefaced by a dissertation on the fallacies of the Chárváka, Baudhá, Jain, Sáñkhya, Nyáya, Vaiseshika and other doctrines, observed from a Vedánta standpoint. By Brahmánuṇḍa Sarasvatí. Hall's Contributions, p. 109.

Beginning. नमोनवघनश्यामकामकामितदेहिने ।

कमलाकामसौदानकण्डकामुकगेहिने ॥

अद्वैतमिहैलीकायास्तदीययोग्य संयत्नात् ।

विचित्ररचना काचिद्ब्रह्मानन्देन रच्यते ॥

भङ्गरोक्तिमहाध्यायगुरुमुपदेशतः ।

उद्धृतां प्रकटीकृत्यै न्यायरत्नावलीमिह ॥

तत्राहितीयसप्रकाशनिरतिशयानन्दरूपयोगीविब्रह्मसुरूपवेदिक्यमुक्तानन्दरूपं तद्वत् ब्रह्मा-
स्मीत्यादिवेदान्तमहावाक्यं द्वितीयविषयकप्रत्यक्षादिसर्वप्रमाणवाचकमतानाम्भूतं सर्व्वं मिह ।
त्याद्यर्थविवेचनवचनरोधमानं श्रीमदादरायणशङ्करपुरेष्टराचार्य्यवर्त्य्यकृतमर्थ्याद् वेदान्तदर्शन
दर्शनेषु सर्व्वेषु दर्शनीयतमं दर्शनीयं—प्रकरणे कर्तव्यतया प्रतिजानीते,—
श्रीशङ्करेत्यादि । श्रीशङ्करश्चासौ नवावतारयेति कर्माधारयः । इत्यादि ।

End. लब्धतिसत्त्वोरचःप्राप्तौ निबन्धोपन्याः । अत्र प्रत्ये सौष्ठवं गुणवत्त्वं बलभद्रस्य
सर्व्वेष्वकब्रह्मचारिणः ।

श्रीनारायणतीर्थानां गुरुणाक्षरणः स्मृतं ।

जमामि वाङ्मनाः कार्यैरनन्यशरणैः सदा ॥

भजे श्रीपरमानन्दसरस्वत्याः पदास्मृतं ।

यदेवास्मत्प्रसारसागरोगेऽप्यदीक्षितः ॥

Colophon. इति श्रीब्रह्मानन्दसरस्वतीविरचिता विद्वान्मिह्नुटीका न्यायरत्नावली
समाप्ता । शुभमस्तु ।

विषयः। सर्व्वसूक्ष्मसरस्वतीकृतसिद्धान्तविन्दुनामकवेदान्तप्रकरणस्य चाश्वीक-बौद्ध-जैन-
पाण्ड्य-न्याय-वैशेषिकादिसत्त्वखण्डनपरम्परया च ।

No. 2210 **सुग्धबोधपरिशिष्टम्** । Substance, country-made yellow paper, 16 × 3 inches. Folia, 22 Lines, 6 on a page. Extent, 511 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Mugdhabodha-pariśiṣṭa An appendix to Vopadeva's Saṁskṛit grammar named 'Mugdhabodha' By Nandakīśora Bhaṭṭāchārya Chakravartī.

Beginning. अथ कारकं विवृणुमः । तत्र क्रियानिमित्तं कारकमिति वक्ष्यः । तत्र निमित्तपदस्य कारणार्थत्वे विप्राय भूमिं ददाति इत्यत्र सम्प्रदाने अयागिः । तस्य त्यागविशेषात्मकदान-क्रियायाः कारणत्वाभावात् । अन्यस्यायामिद्विनियतपूर्ववन्निन एव कारणपदार्थत्वात् प्रयोज-कार्थकत्वे तु देवदत्तस्य तण्डुलं पचतीत्यत्र सम्बन्धितियागिः ।

End. इममन्तः प्रिमः पुल्लिङ्गः स्याद्वा । प्रेसा प्रेम । स्वार्थे प्रत्ययान्तानां कश्चित् लिङ्गाकारमभिधानात् । यथा विलोकी एव वौलाकं मुक्ता एव मौक्तिकं ।

Colophon. इति नन्दकिशोरभट्टाचार्यवृत्तवर्त्तिलते सुग्धबोधपरिशिष्टे तद्वितप्रकरणं समाप्तम् ।

विषयः । सुग्धबोधयाकरणस्य कारकप्रकरणादारभ्य तद्वितप्रकरणपर्यन्तं यावत् वक्तव्य-आकरणप्रक्रियाकथनं । कारकसमाप्तादीनां ललण्यदिविवेचनं । शक्त्यादिरूपपक्षः ।

No. 2211. **आर्यासप्तशती** । Substance, country-made yellow paper, 17 × 4 inches. Folia, 45. Lines, 6 on a page. Extent, 1,012 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya; another copy at S'antipurā, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Āryā-saptaśatī. Seven hundred stanzas in the Āryā mitre on various subjects, chiefly erotic. By Govardhana Āchārya.

Beginning. पाणिपद्मे पुलकितं पुरैश्च भूतिभूषितं जयति ।

अङ्कुरित इव मनोभूर्धस्मिन् भस्मावधेऽपि ॥

सामव संवृणु विषमिदमिति सातङ्गं पितामधेनोक्तः ।

प्रातर्ज्यधति सक्त्याः कञ्जलमलिनाधरः शश्वुः ॥ इत्यादि ।

End.

उदारजलमद्राभ्यां सप्तशती शिष्यबोद्धराभ्यां नः ।

द्वैरिष रविचन्द्राभ्यां प्रकाशिता निर्मलीकृत्य ॥

विरचन् वामनशीलां वामन इव कविपदं लिखः ।

अकृतार्थो मग्नशरीरमेतौ गोवर्धनाचार्यः ॥

Colophon. इति श्रीगोवर्धनाचार्यविरचितायां सप्तशती समाप्ता ।

विषयः । ३८ वारसविषयकवर्णनं ।

No. 2212 शारीरकन्यायनिर्णयः । Substance, country-made paper, 15 × 3½, inches. Folia, 182. Lines, 18 on a page. Extent, 17,308 ślokas. Character, Bengali Date, ? Place of deposit, Śāntipura, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīśa, Appearance, decayed. Prose. Correct.

Śārīrakanyāya-nirṇaya. A gloss on Śaṅkara's commentary on the Vedānta Sūtra. By Anandajñāna, disciple of S'uddhānanda. Hall's Contributions, p. 89.

Beginning. अथ सांख्यसमर्थसार्थविषयैर्वाङ्मयं पुमर्थास्तद्वत्
लक्ष्यं लक्षणभेदतः श्रुतिगतं सिद्धं तस्मात्सार्थकं ।
आद्यायास्तविभातविश्वविभवं सर्व्वविबुद्धं परं
शक्यज्ञानमनर्थसार्थविषयं ब्रह्म प्रपद्ये सदा ॥
योलोकं सकलं पुनाति निगमा यं प्राञ्जलकाकलो-
द्याप्तं येन जगज्जगन्ति सततं, यस्मै नमस्कृत्यते ॥
यस्मादाविरमूदशेषममरा यस्य प्रसादाधिने-
यस्मिन् पर्यवसास्यति स्फुरदिदं तस्मै नमोविष्णवे ।

मङ्गायाः खजजातजातमसुरप्रेयोमघप्रार्थना-
स्वार्थययधियः समस्तमथतः सर्गोऽपि निर्व्विदिसः ।
यस्मिन् मुक्तिपथोऽमुसस्तुमनिभिः संप्रार्थितः संवभो
तस्मै भाष्यकृते मनेऽस्तु भगवत्यादाभिर्धो विधत्ते ।
यत्यादाः खजजशरीरविषयानिर्व्व्योममार्गैर्वागमा
पंक्तिर्मुक्तिमसर्गदुर्गदुर्विता वाच्यमामासियं ।
२. यस्मिन् नित्यमिदं ब्रह्मादि समभूद्वेधाङ्कुरोमे यतः
शुद्धानन्दमुनीश्वराय गुरवे तस्मै परस्मै नमः ॥
मातर्नतोऽस्मि भवतीमथार्थये त्वां
चेतः सरस्वति परास्तपराधमर्थे ।

शारीरके सचद्वन्द्वसंज्ञ-
मेकाग्रसक्तु सचमा सच सत्यार्थे ॥

ब्रह्मभक्तौ प्रेक्षाय विधायागमभावम् ।

श्रीसत्शारीरके भाष्ये करिष्ये न्यायनिर्णये ॥

नित्याश्रयनविधुपादपितवेदान्तवचोभिरापाततः प्रतिपन्नं शास्त्रारम्भोपयिकं अनुबन्धजातं
न्यायतो निर्णेतुं भगवद्वादरायणः सूचितवान्,—अथातोऽत्र क्वजिज्ञासेति ।

End. सूत्राभ्यामस्य प्रयोजनमाह,—अनादृतिः शब्दादिति । अथायपरिसमाप्तिरेव परि-
+ + ये + + दृष्टः प्रकृते सूत्रस्यैव अस्यामासुतुल्येणस्य वेदान्तमीनांसाशास्त्रस्य समन्वया-
विरोधसाधनफलानां साकल्येन उक्तत्वादुक्तयानवशेषान् परिममापनमुचितमिति भावः ।

आख्यानं व्यातर्क + + च + यत् + + + तर्कशङ्का

+ + + + + प्रकृत परमतोवस्तुतत्त्वं ययम् ।

शुभानन्दाङ्गिः, यत्कृतिभरनिश्चयप्रादुर्भावेति शङ्का—

नन्दज्ञानप्रणीता जगति सुदृश्यं महिषां सुविधां ॥

सन्धेव वस्तुलानी च व्याख्यानि सहाधियां ।

व्याख्या तथापि मौख्येन + + + समाहृता ॥

• ~ Corophon. इति श्रीसत्शारीरकपरिभाषायां श्रीशुभानन्दपूज्यादभिरुचिभगवदान-
न्दज्ञानकृते श्रीसत्शारीरकभाष्यविभागे न्यायनिर्णये चतुर्थोऽध्यायः चतुर्थपादः । समाप्तेऽयं
शारीरकन्यायनिर्णयः ।

विषयः । ब्रह्मसूत्रीयशास्त्रभाष्यस्य आख्यानम् ।

No 2213 योगिनीतन्त्रं, (द्वितीयभागः ।) Substance, country-made yellow paper, 14 x 6 inches. Folia, 108. Lines, 10 on a page. Extent, 3,510 slokas Character. Bengali. Date, ? Place of deposit, Uṛā, Post Raṇāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. A appearance, new. Prose. Correct.

Yoginī Tantra. An original Tantra of the S'akta class. The codex contains only the second half of the work, and even that is obviously not complete.

CONTENTS, I. Praise of the Tantra. Forms of Kālī. Characteristics of Gurus. Kālī identified with the Supreme Divinity. Merit of accepting her mantra.

II. Identification of Kālī, Tārā, and Vidyā. Rosaries. Resolution

to adopt S'akta Mantras. Initiation. Worship. Expiation for not worshipping S'akti at stated periods.

III—V. Amulets for curing diseases, Amulets for effecting subjugation &c. Diagrams for insuring success in worldly affairs. The six principal rituals. Bedsteads. Courtyards. A Rite with the root of a Bel tree. Shaving of the hair of the head.

VI—IX. Characteristics of Divya and Bira conditions. Svapnavatī Vidyā, defined. Science of restoring the dead to life. Science of attracting whatever one lists. Origin of Yoginīs. Story of Ghora, a demon.

Beginning. कैलाम शिखराकटं शङ्कर परमेश्वरं ।

पप्रच्छ गिरिजाकान्तं गौरी तं वृषभध्वजं ॥

श्रीद् गवाच ।

भगवन् सर्व्वधर्म्मज्ञ सर्व्वज्ञात्मने प्रभो ।

सूचितं योगिनीतन्त्रं तन्मे वद अमरुगुरो ॥

साक्षात्स्यं कीर्त्तितं तस्य पुरा श्रीशैलमन्दिरे । इत्यादि ।

End.

व्रतं परे तु कर्म्मणं प्रतिष्ठां पुरतश्चरेत् ।

नित्यव्रते महेष्टानि द्वितीयव्रतमाचरेत् ॥

इति जानीहि देवेशि व्रतमेतत् व्रतं परं ।

Colophon. इति योगिनीतन्त्रे सर्व्वतन्त्रोक्तमेतन्मे द्वितीयभागे नवमः पटलः ।

विषयः । १ प्रथमे पटले,—योगिनीतन्त्रसाधन्यादिकथनं । कालीरूपवर्णनादिक । गुह्यसाधन्यादिककथनं । कालिकैव महात्रिकविद्येति निरूपणं । तन्मन्त्रपद्धन्तनादिकथनं ।

२ ये पटले,—कालिकाताराविद्येश्वरभेदकथनं । मालाविधानकीर्त्तनं । संकल्पविधिः । दीक्षाविधिकथनं । पूजाजपकालादिनिरूपणं । यथाकाले सन्यासाश्चरणे दशभागायनीजपपद्धत्यादिविधानम् ।

३ य—४ मे, पटले,—श्वरादिमाशनकवचादिकथनं । धरीकरणदिमाधनकवचकथनं । राक्षस-सुत-धन-ज्ञानलाभसाधनादियन्त्रकथनं । षट्कर्म्मसाधनकथनं । अथ शय्यासाधनविधिः । विषाटचतुष्पाठसाधनविधिः । विष्णुमूलासाधनविधिः । सुषुप्तासाधनविधिकथनम् ।

५ छ—८ मे पटले,—द्वितीयैरभावादिनिरूपणं । स्वप्नावतीविद्यानिरूपणं । स्वतन्त्रावली-विद्याकथनं । सर्वाकर्णविद्यादिकथनं । योगिन्युत्पत्तिविवरणकथनं । मन्त्रघोरनामकद्वैत्यापा-ख्यानकथनम् ।

No 2214 भगवतीपद्यपुष्पाञ्जलिः । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 5 Lines, 8 on a page. Extent, 82 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Uḷā, Post Rānāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Annadīprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Bhagavatī-padya-pushpāñjali. A hymn in praise of the Devī and her attributes. By Rāmakṛṣṇa, son of Bhadra Suri Tripāṭhi, of Karavanjanapuram.

Beginning. भगवतीभगवत्पद्मं

चमरभृतसुरासुरसेवितं ।

सुजनमानमहसपरिष्कृतं

कमलपद्मं यत्नं निश्चितं भजे ॥

तावत्तावपि वन्दे वं विष्णुशङ्करदेवते ।

नरनारायणोऽस्तेको नृरमिहान मेऽपरः ॥ (१)

हरिहरगुरुभक्तो हृदयभक्तो नृरागा-

दधिगतपरमात्मनिधावादरेण ।

तानुचरि करामि प्रीतये भक्तिभाजाः ॥ (२)

भगवति पदपद्मं पदपुष्पाञ्जलिं ते ॥ इत्यादि ।

End.

रमयति किलकर्म + व चित्तं नराणां

+ पञ्जवर + मद्रासकृष्णः कवीनां ।

अथत सुकृतगर्भं रम्यपदैकहर्षम् ।

स्वयन्भवनहेतुः प्रीतये निश्चिन्तातुः ॥

Colophon. रति श्रीसद्भगवतीपादारविन्दमकरन्दसाम्प्रसूदा + ल + + + कर-
सैकुण्ठरूपवामभद्रसूरिविपाठितनृजराभैरवकविना विरचितभगवतीपद्यपुष्पाञ्जलिः सम्पूर्णः ।

विषयः । सावयजिनं देवा रूपगुणसाक्षादिकीर्तनं ।

No. 2215 नामावलिस्तोत्रम् । Substance, country-made paper, 12 × 9 inches. Folia, 2. Lines, 7 on a page. Extent, 14 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Uḷā, Post Rānāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Annadīprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Nāmāvali-stotra. A hymn in which a great number of epithets, used as names of Śiva, are strung together. By Saṅkara Achārya.

Beginning हे चन्द्रचूडं सदनान्तकं शुद्धपाणे
 स्नातो गिरीश गिरिजे मन्मथे ।
 भूतेश + भयस्तूदन मासनायं
 संसारदुःखगह्वराजगदीश रत्न ॥
 हे पार्श्वतीर्द्धदयवक्त्रं चन्द्रभाल
 भूताधिप स्मरहर विदशधिनाथ ।
 हे वामदेव भव रुद्र पिनाकपाणे
 संसारदुःखगह्वराजगदीश रत्न ॥ इत्यादि ।
End. गौरीविलासभवनायमहेश्वराय
 पञ्चाननाय शरणागतक + दाय ।
 सर्वाय सर्वजगतामधिपाय तस्मै
 दात्रिद्रुःखगमनाय नमः शिवाय ॥

Colophon इति श्रीशङ्कराचार्यविरचित नामावलीस्त्रीचं समाप्तं ॥
 विषयः । स्त्रीव्याजिन शिवनामावलिक्थनं ।

No. 2216 लघुसप्तशतीस्तोत्रम् । Substance, country-made paper, 13
 × 4 inches. Pothum, 1. Lines, 18. Extent, 35 slokas. Character, Nāgara.
 Date, Sm. 1772. Place of deposit, Sāntānura, Pandit Kālidāsa Vidyāvāgīśa.
 Appearance, fresh. Verse. Correct.

Laghusaptasatī-stotra. A hymn in praise of the Devī as
 described in the well-known Chāṇḍī section of the Mārkaṇḍeya Purāṇa.
 By Prithivīdhara Achārya.

ॐ नमस्तुतिर्वायै ।

Beginning. यत्कर्म धर्मनिलयं कलशमि तज्ज्ञां
 यज्ञादिकं तदखिलं सफलं तथैव ।
 त्वं चेतना यत इति प्रविचार्य चित्ते
 नित्ये तदीयचरणौ शरणं प्रपद्ये ॥
 पूज्याधिनाथतनयापतिरेव शेष-
 पर्यङ्कलालितवपुः पुरुषः पुराणः ।
 तस्माद्दशभविष्योजगदम्ब सेऽपि
 व्याघूर्णमानमयनः मयनं चकार ॥ इत्यादि ।

End. श्रीशिवापरनामधेयः
 श्रीशङ्कराचार्यैकनाथः ।
 तस्य प्रसादात्सुलभाङ्गश्रीः
 प्रष्टुमीधरः श्रोत्रमिदं चकार ॥

Colophon. इति श्रीशुद्धीधराचार्यविरचितं लघुमन्त्रशतिकां सम्पूर्णम् ।
 संवत् १९०२ वैशाख १४ लिखितमिदं भट्टनेजनाथतुतेन विष्णुदेवेन ॥
 विषयः । श्रोत्रव्याजेन देव्यामाहात्म्यादिकीर्तनम् ।

No 2217. शिवपञ्चाशिका वा आत्मार्पणस्तुतिः । Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 6. Lines, 10 on a page. Extent, 135 slokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, S'antipura, Paṇḍit Kāhḍasā Vidyāvāgīśa. Appearance, fresh. Verse. Correct.

S'ivapañchāśikā ALIAS **Ātmārpanastuti**. A hymn in praise of S'iva. In course of the hymn the author dedicates himself to the divinity. By Apyayī Dikṣaīṭa.

Beginning. कस्मै वाङ्मं प्रभवति परं देवदेव प्रभावं

यस्मादित्य विविधरचनां कृष्टिरेष बभूव ।
 भक्तिशान्तास्त्वमिति तदपि त्वामहं भक्तिभावात्
 श्रोतुं वाञ्छाम्यतिमहदिदं साहसं मे सद्यस्व ॥
 चित्यादीनामवयववर्ता निश्चितं जन्म ताव-
 द्वास्त्येव तत् क्वचन कलितं कर्माधष्ठानद्योनं ।
 नाधिष्ठातुं प्रभवति जडोनाथनीशस्वभाव-
 सस्मादाद्यस्त्वमस्मि जगतां भाग्यजाने विधाता ॥ इत्यादि ।

End. आत्मार्पणस्तुतिरियं भगवन्निबद्धा
 श्रद्धाधनन्यमनसा न सया तथा ते ।
 वाचापि केवलमयं शरणं हृणीते
 दीनोवराक इति रच्य ह्येष निधेः सा ॥

Colophon. इति श्रीशिवपञ्चाशिकाप्यदिदीक्षितकृतात्मार्पणस्तुतिः समाप्ता
 विषयः । श्रोत्रव्याजेन शिवसाहात्म्यादिकीर्तनम् ।

No. 2218. स्मृतिप्रदीपः । Substance, country-made paper, 18 × 4 inches. Folia, 121. Lines, 6 on a page. Extent, 3,060 ślokas. Character Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Dīnanátha Bhaṭṭāchāryāya. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

S'mṛitipradīpa. A digest of a number of Smṛiti rules. By Chandras'ekhara Mahāmahopādhyāya.

Beginning. नमामि देवमीशानं सर्वस्य जगतः पतिं ।

प्रभुं भूतभविष्यस्य साम्प्रतस्य च सत्यतिं ॥

गोविन्दचरणद्वन्द्वं प्रणम्य दृग्दनाशनं ।

प्रदीपं स्मृतिशास्त्रेषु कुर्वते चन्द्रशेखरः ॥

तत्रादौ तिथिस्वरूपमाह स्कन्दपुराणं ।

अमाषेडशभागेन देवि प्रोक्ता सहाकला ।

संस्थिता परमा माया देहिनां देहधारिणी ॥ इत्यादि ।

End गुरुशिष्ययोरक्तं रागमनेऽपि प्रोक्तवन्मादहोरात्रमनश्यायः । इति ।

Colophon. इति सहे.पाध्यायश्रीचन्द्रशेखरगङ्गातिरचिते स्मृतिप्रदीपे अनश्यायविवेचनं । समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । तत्रादौ तिथिस्वरूपादिकथनं । मासादिलवणतद्भेदनिरूपणं । युग्यदितिथि-
व्यवस्थाकथनं । प्रतिपदादिनितिथ्यवस्थाकथनं । तत्र तत्र विहितकृत्यनिरूपणञ्च । अश्विवाची ।
नवाम्रशयवस्था । मन्वन्तरानिरूपणं । युगाद्याकथनं । एकादश्याद्युपवत्सविधिः । संक्रान्तिनिरूपणं ।
ग्रहणनिरूपणं । सप्तसरणविधिकथनं । अनुसरणादिविधिः । अशौचनिरूपणं । आवाधितारि-
निरूपणं । अशौचान्तिनित्यनिरूपणं । वृषीसृगौदिविधिः । षोडशश्राद्धनिरूपणं । पर्जन्यरदाह-
विधिकथनं । पार्श्वश्राद्धतीर्थश्राद्धादिकौलिनिरूपणं । अष्टकाश्राद्धकालादिकथनं । विवाहनि-
रूपणं । आपिण्ड्यादिनिरूपणं । कन्यादिहोत्रकथनं । कन्यादाहनिरूपणं । गर्भाधानादिमुष्कार-
निरूपणं । स्तुतिकावष्टीपूजाविधिकथनं । बालरक्षाविधिकथनं । विद्यारम्भादिकालनिरूपणमुत्तेज-
अनश्यायकालनिरूपणञ्च ।

No. 2219. स्मृतिकल्पद्रुमः । Substance, country-made paper, 16 × 4½ inches. Folia, 88. Lines, 6 on a page. Extent, 1,747 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Dīnanátha Bhaṭṭāchāryāya. Appearance, decayed. Prose. Correct.

S'rúti-kalpadrúma Principles of the Bhakti doctrine and refutation of the adual Vedánta theory and unreality of matter. The object of Bhakti is Kṛishṇa, whose divinity is vindicated. By Haridása, a Vaishṇava hermit.

Beginning. वन्दे मुकुन्दस्य पदारविन्दं दम्भारहस्यैरपि यन्न क्षम्यं ।

सङ्गतहृत्परागरम्यं भक्तैकगम्यं रमयाधिगम्यं ॥

श्रुतिकल्पद्रुमागमं यन्मार्गं हरिभक्तिदः ।

भक्ताएव प्रपश्यन्तु सा पश्यन्तु वह्निर्मुखाः ॥

अथ भगवान् नन्दनन्दन एव श्रुतिस्मृतिपुराणादिषु शेषत्वेनाभिहितः । तथाहि इत्यादि ।

तथाहि ।

End.

न चलति निजवर्णधर्म्युत्पादः समस्तित्वात्सुहृद्विपक्षपक्षे ।

न चरति न च हन्ति किञ्चिदुच्चैः स्थितमनसं तमवेहि विष्णुभक्तं ॥

Colophon. इति श्रीश्रीमन्नन्दनन्दनचरणारविन्दमधुरतहरिदासकृतः श्रुतिकल्पद्रुमः समाप्तः ।

विषयः । भगवान् नन्दनन्दनः श्रीकृष्ण एव परब्रह्मण्यवस्था इति निरूपणं । ब्रह्मणः साकारत्वनिरूपणं । भक्तिमरुपादिविवेचनं । तत्त्वज्ञानस्य भक्त्यङ्गत्वकथनं । भक्तिविभागादिकथनं । श्रीमद्भगवत्सत्यं श्रुतिकल्पद्रुमफलश्रीनीयत्वकथनं । भक्त्यैव भगवत्प्राप्तिर्न तु ज्ञानादिनेति निरूपणं । भगवल्लीलयैव जगत्सृष्टिरिति निरूपणं । जगतः सत्यत्वकथनं । साध्यादादसताक्षेपकीर्तनं । तार्किकादिसतनिन्दनं । मृगणनिर्गुणादिश्रुतीनां समत्वनिरूपणं । पाषण्डादिशास्त्रकथनपूर्वकं तदाक्षेपकथनं । भगवद्भक्तौ सर्वेषामधिकार इति निरूपणं । भगवद्भक्त्यादीनां नित्यत्वकथनं । चिच्छक्तादिनिरूपणं । सामोक्षादिमुक्तिनिरूपणं । भगवद्भक्त्यानां मोक्षेच्छाराहित्यकथनं । प्रेमभक्तिनिरूपणं । भगवद्भक्त्युत्पत्त्यङ्गकथनम् ।

No. 2220. सिद्धान्तमञ्जरीभावदीपिकाः । Substance, country-made paper, 15 × 4 inches. Folia, 200. Lines, 9 on a page. Extent, 6,492 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulā, Post Rānā-ghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Anwādāprāśāda Mukhopādhyāya. Appearance, old. Prose. Correct.

Siddhāntamanjarī-bhāvadīpikā. A commentary on the Siddhāntamanjarī of Jānakīnātha. By Kṛṣṇa S'armā.

Beginning. शैवालवत्या रुचिरे तटिन्याक्षीरे भवान्यादरलेगण्डन्या ।

इन्द्रादिमान्या भुवनेष्वनन्या मां पातु धन्या गिरिराजकन्या ॥

प्रणम्य शिवयोः पादौ श्रीमता कृष्णशर्मणा ।

सिद्धान्तमञ्जरीयाख्या क्रियते भावदीपिका ॥

प्रारिखितप्रतिबन्धकोपग्रमाय कृत परमात्मनस्कारकं सङ्गलं शिष्यशिष्याये प्रसङ्गतोऽथा-
पकाधेयुणां सङ्गलाचरणाय चर्हि निबध्नाति प्रणस्येति ।

End. यद्युद्देशेन तथाक्तं, तथापि यथोद्देशं अज्ञासौचित्यात्——इत्यतः
परं खण्डितत्वात् परिसमाप्तिस्तु चकवाकं नास्ति ।

विषयः । जानकीनाथकृतन्यायसिद्धान्तमञ्जर्या व्याख्यानं ।

No. 2221. सिद्धान्तमञ्जरा । Substance, country-made paper, 18 × 4 inches. Folia, 122. Lines, 7 on a page. Extent, 3,229 Slokas. Character, Bengali. Date, Sm 1,658. Place of deposit, Ulá, Post Rárágháta, Zillá Nadiyá, Dinanátha Bhattachárya. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Siddhánta-manjúshá. A dissertation on the adualistic Vedánta doctrine and refutation of all adverse doctrines. By Śiva Bháratí, disciple of Jñánendra Bháratí.

Beginning. प्रणम्य भगवत्यादान् ज्ञानेन्द्रभारतीयतीन् ।

कृता सिद्धान्तमञ्जरा तत्कृपालेनोत्तमाया ॥

अथ कृत्वात्मा या अरे द्रष्टव्यः श्रोतव्योनिर्दिष्टासितव्यश्चेति श्रुत्या आत्मतत्त्वज्ञानाय अभ्य-
र्हितलोक्तेः——इत्यादि ।

End. अतएवाविद्यालेशानुद्वन्त्या जीवश्रुतिरित्यादिसिद्धान्तस्य ।

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यज्ञानेन्द्रभारतीयपूज्यपादशिष्यश्रीशिवभा-
रतीकृता सिद्धान्तमञ्जरा परिपूर्णा । , संवत् १६५८ ।

विषयः । आत्मा वा अरे इत्यत्र नियमविधिरयमिति निरूपणं । शुद्धं ब्रह्मैव जगदुपादान-
मिति निरूपणं । मायाविद्ययोर्भेदवादिसतकथनपूर्वकं तत्खण्डनं । मायाशक्तिरेव उपादानमि-
तिसतखण्डनं । उपादानलक्षणं । अध्यासादिसंस्कारविद्वेषनं । प्रत्यक्षादिप्रमाणषट्कनिरूपणं ।
अपरोक्षज्ञानस्वरूपकथनं । प्रत्यक्षात् श्रुतेः प्राधान्यनिरूपणं । प्रतिविम्बमिथ्यात्वसमुपगच्छतां सत-
खण्डनपूर्वकं विम्बप्रतिविम्बभावेन जीवेश्वरदेविभाग इति निरूपणं । मिथ्यात्वलक्षणकथनं । चित्त-
शुद्धिद्वारा कर्मणां विद्योपशान्तिरिति निरूपणं । आत्मनो निर्गुणत्वनिरूपणं । आकाशस्य नित्यत्ववाद्ख-
ण्डनं । जीवात्मस्वरूपनिरूपणं । मनसो नित्यत्ववाद्खण्डनमुखेन न्यायवैशेषिकसिद्धान्तखण्डनं ।
ब्रह्मस्वरूपनिरूपणं । सांख्यमतखण्डनं । एकजीववादस्य वखापनं । अपवर्गकारणनिरूपणप्रसङ्गेन
मानासतखण्डनं । जीवश्रुतिनिरूपणञ्च ।

No. 2222 रत्नमाला । Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 28. Lines, 6 on a page. Extent, 354 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránágháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Ratnamálá A collection of miscellaneous verses illustrating particular rhetorical maxims, with many riddles and enigmas. By Lakshmaṇa Bhaṭṭa.

Beginning. प्रणिपत्य ह्यधीव मीतर पितरं गृहं ।

रत्नमालां प्रकुर्वेत् स मृगानां बोधकारकं ॥

अत्यन्तबालमतमीकुसुमवभासं

दिशामभं कनकभूषणभूषिताङ्गं ।

विषलकेशमदण्डाधरमायताक्षं

छण्णं नमामि मनसा वसुदेवसूनुं ॥ इत्यादि ।

End. खानं लला गता दृष्टा एकोना विंशतिः स्त्रियः ।

नक्रण खादिनोऽष्टौ विंशतिर्यष्टहमागता ॥

Colophon इति श्रीलक्ष्मणभट्टकृता रत्नमाला सम्पूर्णा ॥

विषयः । अवगतप्रशंसानङ्कारप्रधानतया विविधप्रासादिकश्लोककथनं प्रहेलिकाकथनञ्च ।

No. 2223. सुभाषिणीः । Substance, country-made paper, 15 × 4½ inches. Folia, 148. Lines, 8 on a page. Extent, 3,601 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránágháta, Zillá Nadiyá, Dínánátha Bhaṭṭáśhárjya. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Subhāshinī. A commentary on the Kirátárjunīya of Bhāravi. By Manohara Sarmá. The work is said to have been written under orders of Rájá Kshitipála Malla.

Beginning. नत्वा भवानीचरणारविन्दं मन्दोदरेण क्रियते विचार्यै ।

माणिक्यमकलितिपालतुष्टौ सुभाषिणीभारविकायटीका ॥

अथ महाकविभरविः प्रारिष्णतनिर्विघ्नपरिमसाश्रये मानमिकमङ्गलमाचरन् आशीर्जन-
क्रियेतिचिरकालेतिपालनाय वभुर्निर्देशं कटुल्लयन् ओष्ठप्रतिपत्तिदारा स्वप्रयोजनं चिकी-
र्षितं प्रस्तौति, त्रिय इति ।

End. लोकान्तरया सतेजःपम्पदः । उज्जयिनी-नगरेण इत्यर्थः ।

Colophon. इति समस्तनृपतिशिरामणिमणिकमलवितिपालादिष्ट्रीमन्नोत्तरशर्म-
छतायां सुभाषिण्यां भारविटीकायामष्टादशः सर्गः ।

विषयः । भारविकृतकिराताजुनीयकाव्यस्य व्याख्यानं ।*

No. 2224 चैतन्याष्टकम् । Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folium, 1. Lines, 14. Extent, 22 Slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rápágháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhyaýa. Appearance, new. Verse. Correct.

Chaitanyáshtaka. Eight stanzas in praise of Chaitanya and expressive of the grief of the writer on the demise of that saint. By Rúpa Gos'vámí, a companion of the saint.

Beginning. हरिर्दृष्टुः गोष्ठं कुङ्करगतमाकानमनुत्तले

स्वमाधुर्ये राधा प्रियतरसखावागुमभिनः ।

• अहं गेहे जातः प्रभरपरुगोरेकतनुभाक्

शचीसूनुः किं मे नयनपरिणिं यास्यति पुनः ॥

पुरादेवम्याकः प्रणयमधुना स्वानमधुरो-

कुङ्कगैविल्याद्यदिषदपरिचर्याचितपदः ।

स्वरूपस्य प्राणार्जुदकमलनीताजितसखः

शचीसूनुः किं मे नयनपरिणिं यास्यति पुनः ॥ इत्यादि ।

End

शचीसूनोरस्याष्टकमिदमभीष्टं विरचयन्

सदा दैन्योद्रेकादतिविषदबुद्धिः पठति यः ।

प्रकाशं चैतन्यः प्रभरतिरूपवैभविशः

ष्टुप्प्रेमाभाधौ प्रथितरसदे मज्जयति तं ॥

Colophon. इति श्रीरूपगोस्वामिकृतं चैतन्याष्टकं ।

विषयः । लोकान्तरगत गौराङ्गमदय्य स्तोत्रव्यपदेशेन तद्विरचितविधुरस्य कवेस्त्वदीयरूप-
गुणसाधुर्यवर्णनं ।

No. 2225. ब्रजविलासस्तवः । Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 8. Lines, 10 on a page. Extent, 260 Slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rápágháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhyaýa. Appearance, new. Verse. Correct.

Vrajavilāsa-stava. A hymn in praise of the frolics of *Kṛishṇa* at *Vṛindāvana*. By *Rūpa Gos'vāmī*.

Beginning प्रतिरज्जुभिर्बद्धं कामाद्येत्थं पातिभिः ।

इत्थं ताः संचरन्तस्तानघारेः पान्त्वा सौं मंठाः ॥

दग्धं वाहकवन्धवक्रिभिरलं दष्टं दुष्टमाहिना ।

विद्धं मामतिपारवशविशिखैः क्रोधादिसिद्धैर्धृतं ॥

स्वामिन् प्रेमसुधाद्रवं क्लृण्वया द्राक् पायथ श्रीचरे ।

धेनेतानुवधार्थं मन्ततमच्च + + + + + इत्यादि ।

End.

इमं नियतमन्दिरव्रजविलासनामसखं

सदा व्रजजनेच्छमकृष्णमाशुगीबन्धुरं ।

मुक्तः कुतुकमभूताः परिपठन्ति ये बन्धवः

समं परिकरेदुद मिष्टमन्नं पश्यन्ति ते ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णव्रजविलासनामसखः समाप्तः ।

विषयः । स्मृतिवाजिन श्रीकृष्णस्य वृन्दावनलीलासाहाय्यवर्णनं ।

No. 2226 गौड़ाङ्गस्तवकल्पतरुः । Substance, country-made paper, 16 × 5 inches. Folium, 1. Lines, 16. Extent, 25 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulā, Post Rānāghata, Zilla Nadiyā, Annadā-prasāda Mukhopādhyāya. Appearance, new. Verse. Correct.

Gaurāṅgastava-kalpataru. A hymn in praise of the personal characteristics of *Gaurāṅga* *alias* Chaitanya. By *Rūpa Gos'vāmī*.

Beginning गति दृष्ट्वा यस्य प्रसदं गजवर्ष्यैः खिलजनाः

सुखं श्रीचन्द्रोपरि दधति शङ्कारनिवहं ।

सकान्तया यः स्वर्णचलमधरायस्त्रीषु च वच-

साङ्गे गौराङ्गे हृदय उदयन मे मदयति ॥

अलंकृतान्नानं नधविधिरुत्तैरिव बल-

विवर्णं लक्ष्मणैः कृष्णवचनकम्पाद्गुणलोकैः ।

हृषन् सियान् नृत्यन् शितिमिरिपतेर्निर्भेरमदे

परः श्रीगौराङ्गे हृदय उदयन मे मदयति ॥ इत्यादि ।

End. इति श्रीगौराङ्गादृतविविधसङ्गावकुसुम-
प्रभाधाज्ययावल्लिल्लितशाखं सुरतवं ।
मुञ्ज्येति शब्दोपधिरिव बलाद्याटमल्लिले-
रलं सिञ्चेद्विन्द्यैरसगुणं तस्माकनफलं ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णशास्त्रिविरचितगौराङ्गलवकल्पतटः सम्पूर्णः ।
विषयः । सावयपदेशेन गौराङ्गस्य प्रकृतिमाधुर्यवर्णनं ।

No. 2227. लीलावत्युदाहरणम् । Substance, country-made paper, 15 × 5 inches. Folia, 82. Lines, 9 on a page. Extent, 1,822 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Śāntipura, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Līlāvatyudāharana Examples and exercises in illustration of Bhāskara Kēhārya's rules of Algebra as given in his Līlāvatī. By Viśveśvara.

Beginning. गोपालकृष्णमनिशं कुलदेवमुपास्यते ।

चरणस्मरणं यस्य सर्वमिदं साधनम् ॥

अथ श्रीभास्कराचार्याविवृतिनामस्मिन् ग्रन्थादेौ नमस्कारवस्तुनिर्द्देशात्मकं सङ्कलनाच-
रति । प्रीतिं भक्तजनस्येति । इत्यादि ।

End. पुनः कीदृशी सरसोक्तिमुदाहरन्तीत्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीभास्कररीये सिद्धान्तो श्रीविश्वेश्वरकृताङ्कपात्रस्यादाहरणं समाप्तं ।

विषयः । भास्कराचार्यकृतलीलावतीनामकगणितग्रन्थस्य वाक्यानम् ।

No. 2228. तत्त्वसमासः । A. Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 16. Lines, 7 on a page. Extent, 240 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Professor Maheśachandra Nyāyaratna. Appearance, new. Prose. Generally correct.

B. Substance, country-made yellow paper, 12 × 3 inches. Folia, 16. Lines, 6 on a page. Extent, 240 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Śāntipura, Rāmanātha Tarkaratna. Appearance, new. Prose. Correct.

Tattvasamāsa A summary of the different topics of the Sāṅkhya doctrine, with an exegesis by an unnamed author. It is the

same work which has been noticed under No. 2198 (p. 260) as *Kapila-sūtra*, but the exegesis is different. The introductory lines of the two MSS. now under notice are substantially the same as those in No. 2198, but the wording is different, and the name of the Brāhmana is not given, nor is the text described to consist of 22 aphorisms in one chapter divided into 4 sections. The omission of the name is appropriate, for Āsuri is generally described to have been a brother of Kapila, and he could not with any propriety be made to describe his family, his race, and his name to his brother. The introduction runs thus:—

“A certain Brāhman, aggrieved by the three kinds of pain, had recourse to the great sage Kapila, the teacher of the Sāṅkhya. Having declared his family, his name and race, and his desire of instruction, he said—‘Venerable Sir! What is of all things the most important? What is actual truth? And what must I do, in order that I may have done what is fitting to be done?’ Kapila replied—‘I will tell you.’”

This introduction is followed by the so-called sūtras, the number of which is not the same in the two codices under notice. A gives the number at 25, exclusive of the concluding line which describes the fruit of knowing the topics. The topics are—(1) “Eight ‘produced’ (*prakṛti*) ; (2) sixteen ‘productions’ (*vikāra*) ; (3) ‘soul’ (*puruṣa*) ; (4) the ‘triad of qualities’ (*traiḥgūṇya*) ; (5) ‘development’ (*saṃbhava*) ; (6) ‘dissolution’ (*pratisaṃchhara*) ; (7) the ‘instruments of soul’ (*adhyātma*) ; (8) ‘the province of an organ’ (*adhibhūta*) ; (9) ‘the presiding supernatural agent’ (*adhidairata*) ; (10) the five ‘functions of the faculties’ (*adhibuddhi*) ; (11) the five ‘sources of action’ (*karma-gaṇi*) ; (12) the five ‘airs’ (*vāyu*) ; (13) the five that consist of action (*karmamān*) ; (14) ‘ignorance’ (*avidyā*) under five divisions ; (15) ‘disability’ (*āśakti*) of twenty-eight kinds ; (16) ‘acquiescence’ (*lāshī*) of nine kinds ; (17) perfections (*siddhi*) of eight kinds ; (18) the ‘radical categories’ (*mulikārtha*) of ten kinds ; (19) ‘benevolent nature’ (*anugraha-sarga*) ; (20) ‘elemental creation’ (*bhūta-sarga*) of ten kinds ; (21) ‘parental creation’ (*dhātusamsarga*) of three kinds ; (22) threefold ‘bondage’ (*bandha*) ; (23) threefold ‘liberation’ (*mokṣha*) ; (24) threefold ‘proof’ (*pramāṇa*) ; (25) threefold ‘pain’ (*duḥkha*) :—in these consists all actual truth. He who shall have thoroughly understood this, will have done all that is to be done. He will not again be obnoxious to the three kinds of pain.

Such are the aphorisms of the *Sāṅkhya* entitled the ‘compendium of principles’ (*tattvasamāsa*).”

B limits the number of the sūtras to 23, omitting 21 and 25, making one sūtra of 4 and 5, and reckoning the last line as a sūtra. No. 2198, reduces the number to 22, by making one sūtra of 7, 8 and 9. It, moreover, divides the sūtras into 4 sections, ranging, the first three sūtras in the first section, the next four in the second, the next 9 in the third, and the last six in the concluding section.

The enumeration of the sūtras in A, obtains also in the translation given in the *Benares Magazine*, III p. 282. Mr. Hall notices other variations in the Preface to his edition of the *Sāṅkhya-pravachana-bhāṣya*, (p. 28,) and recites them with additions in the Preface to his edition of the *Sāṅkhya-sūtra*, (p. 12). The weight of evidence lean, on the whole, in favour of 22. But whatever their number they are the headings or titles of the topics which Kapila may have taught, and not the substance of his teachings. Nevertheless there is no doubt that the work is of considerable age, for it is unquestionably more ancient than the *Sāṅkhya Sūtra* and the *Sāṅkhya-kārikā*, from which it differs in some respects, and is obviously the oldest text on the *Sāṅkhya* available.

The name of the work is not given uniformly in the different codices. A names the sūtras *Tattvasamāsa—Tattvasamāśaḥkhyā Sāṅkhya sūtrāṇi*. So does the text printed in the *Benares Magazine*, both at the beginning and at the end. B, at the beginning has *athātaḥ tattvasamāśata sāṅkhya-sūtrāṇi vyākhyāyāmah*, and at the end, *Iti sāṅkhya sūtrāṇi samāptāni*. No. 2198, which I have seen since writing its notice on page 260, has *Sāṅkhya-darśana bhāṣya* in the epigraph of section I; *Sāṅkhya-bhāṣya* in the rubrics of sections II and III; and *Sāṅkhya-chārya-kapila-sūtra-bhāṣya* in the colophon. The exegesis attached to the text is the same in A and B, but the first is named *Tattvasamāśaḥkhyā-sāṅkhya-sūtra-vṛtti-krama-dīpikā*, and the second, *Sāṅkhya-sūtra-kramenaisa vyākhyātā krama-dīpikā*. No. 2198 obviously takes the name of the text to be *Sāṅkhya-sūtra* alias *Kapila sūtra*, and of the exegesis *Sāṅkhya-sūtra-bhāṣya*. The name of its author has been incorrectly given on page 260, and the error has arisen from the Pandit who reported on it, having put in the word *kṛita* after *Sāṅkhya-chārya*. The word does not occur in the original MS. The work must be taken to be anonymous, as is the exegesis given in A and B. Mr. Hall notices three other exegeses, the *Sarvopakāriṇī*, the *Sāṅkhya sūtra-viraṇa*, and the *Sāṅkhya-krama-dīpikā* alias *Sāṅkhyaśāntakāra* or *Sāṅkhya-*

sūtra-prakāśepikā which are of anonymous authorship. The last may be the same with my A, but I have no means of ascertaining the fact. Mr. Hall notices two others, the *Tattvayāhārtha-dīpana* and the *Tattvasamāsa-nyākyā*, by Bhāvānēsa Dikṣita and Kṣhemānanda respectively, but I have not seen them. Nor have I seen Dr. Ballantyne's translation of the text, which appeared in 1850. Not a single copy of it is available in Calcutta. Taking the different names noticed above into consideration, it appears the true name of the work is *Sāṅkhya-sūtra*, and to distinguish it from the larger work which appeared subsequently, the descriptive epithet *tattvasamāsatā* of the introduction has been latterly modified into *Tattvasamāsa* as the identifying name.

Beginning. पञ्चविंशतितत्त्वेषु ज्ञानमात्रवान् ।

आदिष्टो नमस्तस्मै कपिलाय सत्तर्पये ॥

अथातः तत्त्वसमाधत्तः सांख्यसूत्राणि व्याख्यास्यामः । इह कश्चित् ब्राह्मणस्त्रिविधेन दुःखेनाभिहतः
सांख्यचार्यं कपिलमर्चयि शरणमुपागतः ।

• **End.** एतत् समाधत्तानि त्रयमध्यासनी । यज्ञशाला पुनर्जन्म न स्यादिति ॥

एतन्महर्षेर्विष्णुर्भक्तं कपिलस्य महात्मनः ।

तच्छ्रुत्वा ब्राह्मणः श्रेष्ठः कृतकृत्योऽभवत्तदा ॥

सांख्यसूत्रक्रमेणैषा व्याख्याता जगदीपिका ।

कल्पसाम्ब + + + त्रये स्तोकसप्ततयः ॥

Colophon. समन्त्रेण सांख्यक्रमदीपिका ।

विषयः । तत्त्वसमासाख्यसांख्यग्रन्थस्य व्याख्या ।

No. 2229. अर्थरत्नावली । Substance, country-made yellow paper, 13 × 4 inches. Folia, 122. Lines, 9 on a page. Extent, 3,993 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uḷā, Post Rānāghāṭa, Zillā Nadiyā, Dinanātha Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Artha-ratnāvalī. A commentary on the Gitagovinda of Jayadeva. By Gupāla Chakravartī, of the sept of Bandyaghaṭī.

Beginning. तदङ्गद्युतिनिर्जितः शशधरोमाञ्जल्यमङ्कितो-

मयं मन्दसुदृति भाविनि धिया शोभायतोदयस्तमः ।

एवं चाटुकथातु दत्तवृद्धयामालिङ्ग राधां चिरं

चुम्बन् प्रेमसावशां हरिरमौ पायादपादाद्मुदं ॥

विशोकानेकशास्त्राणि विचार्य निपुणं मुक्तः ।

गोपालः कुर्वते टीकासर्थरक्षावलीसमीं ॥

गीतगोविन्दकाव्याभ्यौ स्फुरन्ति कति नो रसाः ।

कथं तान् कलयेत् सर्वान् मदीया बुद्धिरन्विका ॥

काव्यान्विपारीणजनैर्निरूपिता-

विभान्ति टीका वङ्गशास्त्रस्य यद्वापि ।

सतां सयेयं परिनेषहेतवे

पदे पदे यत्नरसा विधीयते ॥

अद्याचीनेत्यनास्थाव नोचिता मङ्गतां सतां ।

रत्नाकरेण रत्नं किं नूतं यत्नात् गृह्यते ॥

अथ निष्पत्त्युच्चं प्रारिञ्चितपरिमभाप्रकाशः कविकुलतिलकः सकलशास्त्रविशारदः परम-
भागवतः भोजराजतनयः श्रीजयदेवोऽतिवह्निर्मान्वापि जमाननेककथयया श्रीहरिचरणस्मरणे
प्रवर्तयितुमनाः श्रीछण्णगणवर्णप्रधानं मङ्गलायमारम्भमाणः । सगबन्धोमङ्गलायमुच्यते तस्य
लक्षणं । आशीर्नमस्क्रियावसुनिर्देशावापि तन्मूलमिति काव्यादर्शाशीरुपमङ्गलायलक्षण
पुरस्कृष्टं स्वकीयेष्टदेवताश्रीछण्णकीड़ावर्णनरूपमङ्गलमाचरति । मेघेरित्यादि ।

End. अतएव उपचितीभूतः वङ्गलीभूत इत्यर्थः ।

प्रमङ्गात् यमाम कचिदपि - + कण्ठपदवी—

गतं द्राक् पापैघं शमयति सुमिद्धोपधमिव ।

वज्रं यत्सेवायुं हृत्परि पुनात्याश्रम+कान्

मुदे तस्यास्तां मे छतिरियमपूर्वा मुरजितः ॥

आशीर्द्वन्द्वकुलोत्प्लोगयघडौ धीमान् छिन्वाभिध-

स्तूतूनः शिवइत्यभूच्छिवसुतो ज्ञानाऋयोऽभूततः ।

दुर्गादाघ इति प्रमादवसन्ति स्त्राज्ञाज्ञायः छती

गोपालः किल तेन निर्मलश्रिया टीका छतेयं मुदा ॥

नवाङ्गवाण्डुमिमे शृङ्गाण्डे मासे मधौ चण्डकरस्य वारे ।

टीकामिमां रूपवतीतनूजोगोपालशर्मा व्यतनोत्समयां ॥

Colophon.* इति गयघड्वन्द्वघटीकुलप्रकृतगीगोपालचक्रवर्तिविरचितायां गीतगोवि-
न्दटीकायामर्थरत्नावल्यां द्वादशसर्गविवरणं ।

विवरणं । जयदेवछतगीतगोविन्दस्य व्याख्यानम् ।

No. 2230. **शुद्धाहःकृत्यतत्त्वम् ।** Substance, country-made yellow paper. 18 x 3½ inches. Folia, 10. Lines, 7 on a page. Extent, 256 slokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1768. Place of deposit, Sántipura, Kāldāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Sūdrahah-kṛitya-tattva A digest of the rules regarding the duties of Sūdras. By Raghunandana Bhaṭṭācārya.

CONTENTS. Śrāddhas, daily offerings to the manes, offerings during the wake, Abhyūdayika or Śrāddhas on auspicious occasions. Recitations of Vedic mantras prohibited. Gift of dressed rice prohibited. Śrāddhas to be performed according to the rules of the Yajur Veda. Paurāṇic mantras to be recited. The five Yajnas. Peculiarities in *āchamana* or religious washing of the mouth when commencing a service. Daily duties, washing of the mouth, brushing of the teeth, bathing, putting on sectarian marks (*tilakās*). Offering of water to the manes. Burnt offering to Viśvedevāh. Sacrifices. Offering of grass to cows. Rules for meal time. Nocturnal duties. Sleeping. Going out.

Beginning प्रणम्य भुवि नन्द रास पद्मदलेन ॥

शुद्धाहःकृत्यतत्त्वम् इति श्रीरघुनन्दनः ।

तत्र नत्वा अग्न्यायं भुक्तिभुक्तिप्रदायकं ।

शुद्धाणां तर्पणशब्देन श्रीरघुनन्दनः ॥

अथ आदिविधिः । सन्त्यपराणे,—एवं शुद्धाहं भामान्यं दृष्टिशादृष्टं सर्व्वदा । नमस्कारेण मन्त्रेण कुर्यादाभाद्रवद्बुध । भामान्यं स्वजनकर्मण्यल प्रतिपन्नं कृष्णपचादिविहितं शार्दं आभ्युदयिकश्च । एवं द्विजातिवत् शुद्धाहं कुर्यादित्यन्वयः । नमस्कारेण मन्त्रेण न तु स्वयं पठितमन्त्रेण आभाद्रवदित्यनेन जलापसंक्रमिद्धमन्नं श्राद्धं तेन तु कन्दुपक्वा सिद्धमन्नमुदाहृतमित्यनेन सिद्धस्यैवाश्लेष्माभिधानात् । इत्यादि ।

End. अथ तावपि गर्भभलेऽपि कर्मकीमुपेयादिति ।

Colophon. इति श्रीरघुनन्दनभट्टाचार्यविरचितं शुद्धाहःकृत्यतत्त्वं समाप्तं ।

विषयः । शुद्धाणां श्राद्धकृत्यनिरूपणं । आह्निककृत्यनिरूपणश्च । तत्र प्रतिभातीयकृत्यपञ्च-आहोदौ शुद्धस्याधिकारनिरूपणं । मन्त्रपाठनिषेधकथनं । अग्न्यादिदानप्रतिषेधकथनं । यजुर्वेदोक्तविधिना कर्मानुष्ठानकर्तव्यताकथनं । आहोपि पौराणिकोमन्त्रः शुद्धेण पठनीय इति वैश्विकमनुरूपणं । पञ्चयज्ञाविधिः । आचमने विशेषकथनं । आह्निकप्रयोगकथनं । आचमनप्रयोगकथनं । दानधामप्रयोगकथनं । स्नानप्रयोगकथनं । तिलकादिविधिः । तर्पणप्रयोगकथनं । अन्न-ग्राह्यविशेषकथनविधिः । बलिकर्षकथनं । तत्र तत्र प्रयोगकथनश्च । गोपासनाप्रयोगकथनं । भोजनविधिः । रात्रिकृत्यनिरूपणं । शयनविधिः । दारोपनमनविधिकीर्तनश्च ।

No. 2231. सप्तसूत्रसंन्यासपद्धतिः। Substance, country-made paper, 12 × 3½ inches. Folia, 12. Lines, 12 on a page. Extent, 214 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Śāntipura, Paṇḍit Kālī-dāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, new. Price and verse. Incorrect.

Saptasūtra-sannyāsa-paddhati. Rules for the ordination of Sannyāsīs and of the different orders in which they are divided, preceded by a brief account of the ten great teachers and their descendants. The teachers are (1) Brahma, Vishṇu and Rudra, (2) Vāśiṣṭha, (3) Śakti, (4) Parāśara, (5) Vyāsa, (6) Śuka, (7) Gaṇḍāchārya, (8) Govindachārya, (9) Śaṅkarāchārya, (10) Rūpavedāntachārya. The four principal disciples of Śaṅkarāchārya were—Svarūpachārya, Padmāchārya, Totakachārya, and Prithvīdharmachārya. Of these, the first had for his disciples Tīrtha and Āśrama; the second had Vana and Jṛaṇya; the third had Giri, Paryāta and Śigra; and the fourth had Sarvasvatī, Bhārati, and Puri, and each of these established a separate order of Sannyāsīs. This account is followed by the rules for ordination on the following subjects, *viz.* initiation in particular mantras, prayer for ordination, offering of water to the manes, Aṣṭakā śrāddha, Visvahoma, the burning of the sacred thread, the crown-lock and other emblems of domestic life, bathing, prayers at stated times, mental worship, rest and reading of the Upanishads, reading of hymns for final emancipatory Yoga, reading of Pañchikaraṇa, meditation or Samādhi, understanding of the Vedic text “Thou art that,” reading of the Upanishads inculcating rejection of household life, recitation of particular mantras, ordination of Paramahansas, do. of Digambaras, trials of Sannyāsīs.

ॐ गणेशाय नमः ।

Beginning. आदौ वेदास्माचार्यः ब्रह्मा, द्वितीये आचार्यः विष्णुः । तृतीये आचार्यः रुद्रः, चतुर्थे आचार्यः वसिष्ठः । इत्यादि ।

End. तीर्थधर्मवनारण्यगिरिपञ्चतमशराः ।

• सरस्वती भारतीषु पुरी नाम उदाहृतं ॥

आनन्दचैतन्यरूपे प्रकाशयेति । (भगवान्-कौटवार्-आनन्दवार्-भूतवार्) ? । इति चत्वारः सम्प्रदायाः ।

Colophon. इति सप्तसूत्रसंन्यासपद्धतिः समाप्ता ।

विषयः । मञ्चापपञ्चनप्रकारादिकथनं । तत्र ब्रह्मविष्णुशङ्कर-वसिष्ठ-शक्ति-पराशर-यास-
शुक्र-गोड़ाचार्य-गोविन्दाचार्य-शङ्कराचार्य-रूपवेदाकाचार्यदशककथनं । अथ स्वरूपाचार्यः
पद्माचार्यः, तोटकाचार्यः, श्रुतीश्वराचार्यश्चाति शङ्कराचार्यस्यान्वयविनिश्चयत्तारः प्रधानाः । तत्र
क्रमेण स्वरूपाचार्यस्य तीर्थ-आश्रमस्य पद्माचार्यस्य वनः शरणस्य ते टकाचार्यस्य गिरिः पर्वतः
सामरस्य श्रुतीश्वराचार्यस्य च मरुखती भारती पुरी चेति शिष्या ६ भूतु । अथ मञ्चापपञ्चनप्रयोग-
कथनं । दीक्षाविधिकथनं । मञ्चापप्रार्थनविधिः । तर्पणविधिः । अष्टकाश्चाद्विधिः । वीर्याश्रमवि-
धिः । तत्र यज्ञोपवीतशिखादिहोमविधिकथनस्य । स्नानविधिः । मन्त्रानन्दनविधिः । मानसोप-
चारेण पूजाविधिः । विश्रामोपनिषत्पाठविधिः । निर्व्याघयोगपदपाठविधिः । पञ्चीकरणपाठः ।
समाधिविधिः । तत्त्वमस्यादिरुद्रावाक्यार्थप्रवेशप्रकारकथनं । आश्रमविवेकोपनिषत्पाठः । पुरु-
षोच्चारमन्त्रादिकथन । परमहंसदीक्षाविधिः । दिगम्बरदीक्षाविधिः । परीक्षाविधिकथनस्य ।

No. 2232 द्वादशयात्राप्रमाणतत्त्वम् । Substance, country-made yellow paper, 18 x 3 inches. Folia, 12. Lines, 6 on a page. Extent, 254 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Sāntipura, Paṇḍit Kāhādāsa Vidyāvāgīśa; another copy at Ulā, Post Rājāghaṭa, Zillā Nadiyā, Gopinātha Bhattachārya. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Dvādaśayātrāpramāṇa-tattva. Proofs regarding the twelve great festivals of Yishnu. By Raghunandana Bhattachārya. The festivals are,—Chandana Yātrā, Snāna Yātrā, Guṇḍichā Yātrā, (in the months of Āshāḍha, Māgha, and Chāitra) Sayana Yātrā, Dakṣhiṇa-pārsva-parivartana Yātrā, Vāma-pārsva-parivartana Yātrā; Uthāna Yātrā, Chhādanī Yātrā, Pushyābhiseka, Sāpyodanavidhi, Dola Yātrā, Madana-bhanjikā. Detailed accounts of these festivals will be found in my 'Antiquities of Orissa,' Vol. II.

Beginninnṅ. प्रणम्य जगतां नाथं कलिकैल्यपनाशनं ।

द्वादशयात्रातत्त्वानि तन्नि श्रीरघुनन्दनः ॥

ःवादी द्वादशयात्राकालस्य सख्ययापादयत्वात् स एवादेनिरूप्यते । इत्यादि ।

End. तस्यां सं स्वपनं कुर्यात्स्नानविधानतः ।

इति सामान्यमहास्नानातिदेशादिति ।

Colophon. इति द्वादशयात्राप्रमाणतत्त्वम् । समाप्तम् ।

विषयः । वैशाखादिद्वादशमासेषु विष्णोर्द्वादशयात्राविधिरूपणं । तत्र यात्राकालनिरूप-
णं । वैशाखे चन्दनयात्राविधिः । ज्येष्ठे स्नानयात्राविधिः । आषाढशुक्ल द्वितीयायां माघशुक्लप-

अस्यां चैत्रशुक्लाष्टम्याञ्च गुडिचायात्राकथनं । आषाढमासे गुडिचायात्रायाः फलविशेषकथनं ।
रथनिर्गमनादिविधिः । श्रावणे शयनयात्राविधिः । भाद्रे दक्षिणपाश्चात्त्ययात्राविधिः । आश्विने
वामपाश्चात्त्ययात्राविधिः । कार्तिके उत्थानयात्राविधिः । अश्विहायते कादनीयात्राविधिः । पौषे
पुष्यामिवेकविधिः । मासे शाल्वादणीविधिः । फाल्गुने दालयात्राविधिः । चैत्रे मदस्रमञ्जिका-
विधिकथनञ्च ।

No. 2233. पुष्याञ्जलिः । Substance, country-made paper, 11 × 3½ inches. Folia, 4. Lines, 10 on a page. Extent, 63 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Gopívallabha Bhaṭṭāchārya; another copy at S'ántipura, Paṇḍit Kálidāsa Vidyāvágísa. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Pushpāñjali. A hymn in praise of the Devī. By Rāma-kṛishṇa.

Beginning. भगवतीभगवत्पदपङ्कजं धमरभूतशृङ्गादुरवेवितं ।

सुजनमानसश्चपारिष्कृतं कमलयासुल्लया निश्चतं भजे ॥

तावुभावपि वन्देऽहं विभ्रमकुलदेवते । इत्यादि ।

End.

रुद्र + रम्यावडविन्दगम्यो

मुञ्चर्मुञ्जर्विन्दु + + + नन्द्यः ।

श्रीपतेः स्तुतुना कारितोयोधना ।

संस्तवः प्रीतये विश्वमातुः पदा ॥

Colophon. इति श्रीरामकृष्णविरचितः पुष्याञ्जलिः सम्पूर्णः ।

विषयः । कोत्रयाजेन भगवत्या मन्त्राद्यादिकथनम् ।

No. 2234. गोविन्दस्तोत्रम् । Substance, country-made paper, 11 × 3½ inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 75 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Gopívallabha Bhaṭṭāchārya; another copy at S'ántipura, Paṇḍit Kálidāsa Vidyāvágísa. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Govinda-stotra ALIAS Vilvamañgala-stava. A hymn in praise of Viṣṇu as Govinda. By Vilvamañgala.

Beginning. श्रीकृष्ण विष्णो मधुकैटभारे

भक्तानुकम्पिन् भगवन् मुरारे ।

वायस मां केशव लोकनाथ

गोविन्द दामोदर माधवेति ॥

अथ कुरुणामय पाण्डवानां

दुःशासनेनाहृतवस्त्रकेशा ।

कृष्णा तदा क्रोशदनम्यनाथा

गोविन्द दामोदर माधवेति ॥ इत्यादि ।

End.

सुखावसाने इदमेव सारं दुःखावसाने इदमेव गेयं ।

देहावसाने इदमेव जायं गोविन्द दामोदर माधवेति ॥ ५६ ॥

Colophon. इति श्रीविवेकचक्रवर्त्तन गोविन्दस्तोत्रं समाप्तं । शुभमस्तु सर्वेषां ।

विषयः । गोविन्दस्य स्तोत्रयाज्ञेन तन्नामादिमाहात्म्यकीर्तनं ।

No. 2235. द्विरूपकोषः वा शब्दभेदप्रकाशः । Substance, country-made paper, .11 × 3 inches. Folia, 8. Lines, 7 on a page. Extent, '61 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránágháta, Zillá Nadiyá, Gopívallabha Bhaṭṭáśhárya. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Dvirúpakosha ALIAS **Śabdabheda-prakáśa**. A vocabulary of synonyms and homophonous words. By Purushottama Deva. Vide No. 223, Vol I, p. 118, for another work of this class.

Beginning. प्रबोधसाधातुमशब्दिकानां लपामयेत्यापि सतां कवीनां ।

छतोमथा रूपमन्य शब्दभेदप्रकाशः खिलवाङ्मयार्थः ॥

विद्यादगारमगारमपमापमासपि ।

अरतिभारतिभयो अम आमः प्रकीर्तितः ॥ इत्यादि ।

End.

अन्यस्यीयवकारक्षु पवनस्यापि कथ्यते ।

तत्कथायस्य वायेऽपि तन्नादिलक्ष्य दृश्यते ॥

Colophon. इति पुराणमन्त्रदेवछतोद्विरूपकोषः सम्पूर्णः ।

विषयः । एकार्थप्रतिपादनानामरूपशब्दानां रूपभेदमिरूपणं ।

No. 2236. मानसिकपूजनम् । Substance, country-made paper, 10 × 8½ inches. Folia, 6. Lines, 12 on page. Extent, 99 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránághāta, Zillá Nadiyá, Gopivallabha Bhattachárya; another copy at S'ántipura, Paṇḍit Kálidása Vidyávágíśa. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Mānasika-pūjana. A hymn in which Vāgdevī, the goddess of learning, is mentally worshipped. By S'aṅkara Achárya.

Beginning. उपसि सागध सकलगायनेर्भक्तिरिति जायति जायति जायति ।

क्षतिरुपादेकटाक्षनिरीक्षणेजगदिदं जगदस्व सुखीकुत ॥

कनकसधवितर्हिषोभमानं दिशि दिशि पूर्णसुवर्णकुम्भयुक्तं ।

मणिमयमण्डपमध्यस्थेहि सानसैयि लपसा हि समर्थं नैष्टसीतुं ॥ इत्यादि ।

End.

प्रत्यक्षं भक्तिसंयुक्तोयः पूजनमिदं पठेत् ।

वाग्वादिन्याः प्रसादेन वत्सरात् ११ कविर्भवेत् ॥

Colophon. इति शङ्कराचार्यविरचितं मानसिकपूजनं समाप्तं ।

विषयः । मौनसोपचारेण वाग्देव्याः पूजाविधिकथनसूत्रेण तन्माहात्म्यादिकीर्तनं ।

No. 2237. श्राद्धप्रदीपः । Substance, palm leaf, 13 × 2 inches. Folia, 78. Lines, 5 on a page. Extent, 1,467 ślokas. Character Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránághāta, Zillá Nadiyá, Gopivallabha Bhattachárya. Appearance. Prose and verse. Correct.

S'rāddha-pradīpa. A summary of the rules for the performance of various kinds of S'rāddhas. By Madanamanohara Mahāmahopādhyāya, son of Madhusūdana Paṇḍitarāja.

Beginning. संसारतापहृतये हृदये निधाय

श्रीलक्ष्मणादक्रमलद्वयमादरेण ।

वाक्त्वानि सम्यगवधार्य मुनीश्वराणां

श्राद्धप्रदीपमिदं वक्ष्मि यजुर्हिताय ॥

तत्र कलावत् श्राद्धपदशब्दतावच्छेदक इति विविच्यते । इत्यादि ।

End. तात्पर्यविषयाभावात् यावद्वचनं हि वाचनिकमिति न्यायादिति ।

Colophon. इति सङ्ग्रहसोपाध्यायपण्डितराजमधुसूदनात्मजमहाशयसोपाध्यायश्रीमदनमोहचरविरचिते श्राद्धप्रदीपे तीर्थेश्वरप्रकरणं । समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । यजुर्वेदिनां श्राद्धविधिकरूपणं । तत्र श्राद्धलक्षणकथनं । निमित्तलक्षादिविधिकथनं । श्राद्धपरिभाषाकथनं । विहितविहितव्रतनिरूपणं । श्राद्धे सत्समासादीनां देवत्वनिरूपणं ।

पार्श्वश्राद्धविधिकथनं । श्राद्धाह्निकपणं । पार्श्वैकोदिष्टदिषु इतिकर्तव्यताभेदकथनं । आशु-
दधिकयादविधिकथनं । सपिण्डीकरणश्राद्धविधिकथनं । एकोदिष्टविधिकथनं । आशुश्राद्धविधिः ।
आमश्राद्धविधिः । स्त्रीशूद्रकर्तृकश्राद्धविधिकथनं । विप्लवतितादिश्राद्धकालकथनं । मासिकसपि-
ण्डीकरणदिश्राद्धकालकथनं । अष्टकादिश्राद्धकालनिरूपणं । पिण्डपिण्डयज्ञादिविधिकथनं । नित्य-
श्राद्धविधिकथनं । तीर्थश्राद्धविधिकथनं । अधिकारिनिरूपणञ्च ।

No. 2238. प्रायश्चित्तपारिजातः । Substance, country-made paper, 16
× 5 inches. Folia, 82. Lines, 9 on a page. Extent, 2,615 ślokas. Character,
Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránágháta, Zillá Nadiyá,
Gopivallabha Bhattáchárya. Appearance, decayed. Prose and verse.
Incorrect.

Práyaścitta-párijáta. A digest of the Smṛiti rules for
performing expiatory penances for various offences. By Ratnapáni.

Beginning. नमो रश्मिन्दाक्षपदारविन्दं स्वर्गोपवर्गद्रुममूलनालं ।

श्रीरत्नपाणिः कृमिर्नां चित्तय करोति साधुस्मृतिपारिजातं ॥

अथ प्रायश्चित्तस्य पापचक्षमावपुश्चनलेनाभ्यर्चित्वान्—इत्यादि ।

End. इति कामधेनुकृताद्रीयं । अन्येषु सुधीभिः स्वयमूचनीयमिति ।

Colophon. इति पदवाक्यप्रमाणरत्नाकरश्रीरत्नपाणिर्विरचिते प्रायश्चित्तपारिजाते प्रकी-
र्णकप्रकरणं सम्पूर्णं । समाप्तेऽर्थं यन्त्रः ।

विषयः । प्रायश्चित्तसंस्कृतकथनं । प्रायश्चित्तकारणे दोषकथनं । ब्रह्महत्यादिमहापातका-
दिनिरूपणं । पारिभाषिक ब्रह्मपातकसंज्ञां, निमित्तानि, अपि बधभाषितकथनं । प्राणान्तिकप्राय-
श्चित्तकथनं । तत्र मरणविधिकथनञ्च । दादशवार्षिकव्रतविधानं । प्राजापत्यादिव्रतविधानं ।
मुख्यागतौ अनुकल्पविधिकथनं । तत्र धेनुसङ्कलनादिविधिकथनं । अविधवेष्टादिकृतब्रह्महत्या-
प्रायश्चित्तं । ब्राह्मणस्य अविधादिकृतप्रायश्चित्तं । अविधादेः वैश्यादिकृतप्रायश्चित्तं । ब्राह्म-
णादिबधार्थमुद्यतस्य कथङ्कारं तत्राज्ञतार्थस्य प्रायश्चित्तं । सुरापानादिप्रायश्चित्तं । तत्र अविधा-
दीनां विशेषकथनं । सुवर्णसौवर्णादिप्रायश्चित्तं । धामान्यतः चौर्यप्रायश्चित्तं । गुर्व्यङ्गनागसनप्राय-
श्चित्तं । स्त्रीबधप्रायश्चित्तं । गर्भबधप्रायश्चित्तं । अग्निचारिणादिबधप्रायश्चित्तं । प्रायश्चित्तभाषानि-
रूपणं । सन्तप्रसङ्गनिरूपणं । गोबधप्रायश्चित्तं । तदपवादकथनं । प्रकीर्णकप्रायश्चित्तकथनञ्च ।

No. 2239. स्मृतिचन्द्रिका । Substance, country-made paper, 17 × 4
inches. Folia, 188. Lines, 8—9 on a page. Extent, 12,900 ślokas. Cha-
racter, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránágháta, Zillá

Nadiyá, Gopivallabha Bhaṭṭācārya. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

Smṛiti-chandrikā. A digest of the Smṛitis regarding duty. By Āpadeva Mahāmahopādhyāya.

Beginning. इन्द्रिराज्जुदयानन्दं फलैन्द्रीवरलोचनं ।

सामन्दं परमामन्दं वन्देऽहं नन्दमन्दनं ॥

अथ सञ्ज्ञैषां कर्मणां कालाधीनत्वात् प्रथमतः स एव निरूप्यते । तत्र व्यासः । तिथिर्न वच-
नारादिकालभागेषु यदुच्यते । विहितं वा निषिद्धं वा पालयंस्त्रिदिवं व्रजेत् । इत्यादि ।

End. इत्यतः सामान्यतोऽतिदेशप्राप्तौ तत्तद्विशेषत एव उपदेशः ।

Colophon इति महासहोपाध्यायमीमांसकश्रीआपदेववृत्तौ स्मृतिचन्द्रिका परिपूर्णा ।

विषयः । कालस्वरूपविवेचनं । तिथ्यादिलक्षणादिकथनं । सप्तसामादिविवेचनं । तत्र
विहितविहितकर्मनिरूपणं । व्रतपरिभाषाकथनं । तदुपपन्नप्रतिष्ठयोः कालविवेचनं । नक्तादि-
व्रतनिरूपणं । तिथिर्द्विधे व्यवस्थाकथनं । प्रातःकृत्यादिविधिः । दक्षिणादिविधिः । स्नानविधिः ।
तर्पणविधिः । सन्ध्याविधिः । गायत्रीजपविधिः । साल्हाविधिः । साल्हाभेदे देवसाल्हाभेदकथनं ।
फलश्रित्येककथनं । मध्याह्नकृत्यकथनं । वैश्वदेवादिविधिः । नित्यश्राद्धविधिः । श्राद्धविधिः ।
शोजनविधिः । मन्त्राभ्युपनिषत्कथनं । आचमनविधिः । ताम्रसूत्रविधिः । पुराणश्रवणादिविधिः ।
तत्र स्त्रीशूद्रद्रव्यविशेषकथनं । सायंसन्ध्यादिविधिः । रात्रिकृत्यनिरूपणं । शयनविधिः । निवा-
चविवेचनं । वरकन्यालक्षणादिकथनं । कन्यादेवादिकथनं । सापिण्यादिकथनं । अधिवेदना-
दिविवेचनं । नान्दीसुखादिविधिः । कन्यादानाधिकारनिरूपणं । वागदानविधिकथनं । विध-
वाविवाहविधिः । युगाक्षरविषयलनिरूपणं । स्त्रीधर्मकथनं । एकादशीव्रतविधिः । प्रसङ्गान्
जम्माशुभव्रतविधानकथनं । शिवरात्रिव्रतकथनं । श्रीरामनवमीव्रतकथनम् । गर्भध्यानविधिः ।
जातकर्मविधिः । नामकरणविधिः । अन्नप्राशनविधिः । विद्यारम्भविधिः । तत्र कालशुद्ध्यादिवि-
धेयं । अन्नध्यायनिरूपणम् । चूडाकरणकर्णवेधादिविधिः । उपनयनविधिः । तत्र वेदाध्ययन-
विधिकथनं । ब्रह्मचर्यविधिकथनम् । समावर्तनविधिकथनं । गार्हपत्यधर्मकथनं । वाणस्पृशवि-
धिकथनं । सत्यागविधिकथनं । तत्र तत्र नियमादिकथनम् । अन्त्येष्टिविधिकथनं । दाहादिवि-
धिकथनं । पर्जन्यदाहविधिः । सङ्गमनाकुसुमनादिविधिः । श्मश्रूचनिरूपणं । सङ्गमनाकुसुम-
निरूपणं । बालश्राद्धविधिः । स्त्रीश्राद्धविधिः । दशहृत्यनिरूपणं । पूरकदाहविधिः । शौरादिविधिः ।
श्राद्धविधिः । वैतरणीविधिः । चैत्रश्राद्धविधानविधिः । सङ्गदानविधिः । दृष्टोत्सर्गविधिः । कात्य-
दृष्टोत्सर्गविधिः । साधिकविधिः । सपिण्डीकरणादिकालविवेचनं । विभ्रपतितादिश्राद्धविधिः ।
मवाककालादिकथनं । अपरपक्षश्राद्धादिविधिः । अमावस्यादिश्राद्धविधिः । श्राद्धाधिकारिनि-
रूपणं । श्राद्धे विहितविहितव्रतनिरूपणं । एकोदश्यादिविधिकथनम् ।

No. 2240. इन्द्रजित्केरली। Substance, country-made yellow paper, 17 × 4 inches. Folia, 18. Lines, 6 on a page. Extent, 207 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Brāhmaṇi-kundā, Zillā Rāngpur, Rāmachandra Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Indrajit-kerali. A treatise on divination by certain letters of the alphabet and by Onomancy. By Indrajit.

Beginning. साक्षात् चैलोक्यमवाद् प्रश्ने केरलिभाषितं ।

विकालविषये ज्ञानं तस्मै सर्व्वविदे नमः ॥

अज्ञानात्स्य लोकस्य तत्त्वज्ञानमालोक्य ।

अच्युत्कीर्तित येन तस्मै सर्व्वविदे नमः ॥

ज्ञानप्रदीपमादाय वर्णि कृत्वा सद्दर्शने ।

स्वरसेहेन संयुक्तां ज्ञानवेदुत्त-धरैः ॥

अत्र कचटतपयशा वर्गाः शुभाशुभकराः । इत्यादि ।

End. दृतीयदशदण्डे। जीमुधा । यथासंख्येन बालयुववृद्धमुखात् ज्ञातयं । वाचक संख्या अक्षरादिकं धृत्वा अक्षराङ्कदिगङ्कद्वयादङ्कानामेकीकृत्य विमिहंरनीयं । तदा धामुजी इत्यादि ॥

Colophon. इति इन्द्रजित्केरलिः (ली) समाप्ता ।

विषयः । सर्व्वेषु प्रश्नेषु अत्रविशेषयच्छने शुभाशुभज्ञानेपाद्यनिरूपणं ।

No. 2241. आयुर्दायटीका । Substance, country-made yellow paper, 17 × 4 inches. Folia, 12. Lines, 6 on a page. Extent, 216 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Brāhmaṇi-kundā, Zillā Rāngpur, Rāmachandra Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Prose. Correct.

Ayurdāya-tīkā. A commentary on the *Ayurdāya*, an astrological work on the calculation of the period of life. By Mathurānātha Tarkavāgīśa.

Beginning. श्रीमता मथुरानाथतर्कवागीशश्रीमता ।

विशदीकृत्य दर्शयन् आयुर्दायस्य भावनाः ॥

अथ पिण्डारिति जन्मकालीनसूर्यादिग्रहेः परमोच्चस्थैरतिष्ठत्यादिसंख्यपिण्डायुर्वत्सरा-
दियन् इत्यर्थः । इत्यादि ।

End. अथ वयाणां मध्ये द्वयोर्वत्सराभ्यो स एवाह । लग्नाकर्कशैरर्कशशाङ्कशेषां लग्नो-
द्गुपत्योर्गोप वीर्य्यस्य ॥

•विषयः । पिण्डार्जुनघनयन्त्रस्य व्याख्यानं ।

No. 2242. स्पष्टजातकपद्धतिः । Substance, country-made yellow paper, 17 × 4 inches. Folia, 16. Lines, 5 on a page. Extent, 216 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Brāhmaṇi-kundā, Zillā Raṅgapur, Ramendra Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Spashṭa-jātaka-paddhati. Rules for casting horoscopes. By Rāghunanda S'armā.

Beginning. नत्वा सरस्वतीं देवीं राघवानन्दशर्माणा ।

चक्रे विदम्बतोषाय स्पष्टजातकपद्धतिः ॥

आदौ व्यापदैर्ज्ञेयोजन्मकालः सुनिश्चितं ।

तत्कालप्रभवाः कार्य्यः सिद्धान्तोक्तस्कृता यथाः ॥

असृष्टत् कर्माणा येन यान्ति हकतुल्यतां दिवि । इत्यादि ॥

End. यदङ्कं प्राप्तं नक्षत्रभागवर्षघोषं द्वादशगुणितं नक्षत्रेण भागः । यज्ञञ्च नक्षत्रये-
मोसं त्रिंशद्गुणितं तेन भागः षष्टिगुणितं तेन भागः ।

विषयः । जन्मपत्रिकाकरणविधिकथनं ।

No. 2243: निदानतत्त्वम् । Substance, country-made yellow paper, 17 × 4 inches. Folia, 4. Lines, 6 on a page. Extent, 87 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Brāhmaṇi-kundā, Zillā Raṅgapur, Ramendra Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Prose. Correct.

Nidāna-tattva. A commentary on the Pañchasvarā, an astrological treatise on the calculation of the date when a person is to die. By Sad Upādhyāya.

Beginning. अथ नामाक्षरलब्धसरादुदयाङ्गादारभ्य सप्तशतवर्षे यस्मिन् खरे पतितं
तत्र यानि दिनानि तेषु सत्युच्यन्ते । दिनानि त्रिभिर्विभज्य सप्तत्रिंशतिदिनानि तेषामपि
यानि शतत्यात्मकवाङ्मसम्बन्धानि तत्र सत्युः । इत्यादि ।

End. प्रथमद्वितीयसहस्रयोर्द्वा द्वौ सारौ पतितौ गणितागणिततिथिसम्बन्धिवशेन
नथोरन्त्यतरोपाह्वः ।

Colophon. इति सदुपाध्यायविरचितं निदानतत्त्वं समाप्तं ।

विषयः । पञ्चसराभिधान्योतिर्घन्त्यस्य व्याख्यानम् ।

No. 2244. धातुमात्रा । Substance, country-made yellow paper, 16 × 4 inches. Folia, 12. Lines, 4 on a page. Extent, 120 ślokas. Character,

Bengali. Date, ? Place of deposit, Itākumári, Zillá Rañgpur, Vaikun-
thesvara Bhattachárya. Appearance, new. Verse. Correct.

Dhátumálá. A dissertation on obscure and little used verbal
roots and their conjugations. By Is'varakánta.

Beginning. धात्वा धीशमधीशमीशमनिशं बन्धोगुणैर्धन्य वा

शान्तश्रीश्वरकान्तकान्तविना धातून्मा + ज्ञिता ।

म + कृत्य गणान्मधौ पदमिधौ तद्वानुमासामसा

भूयाद्भूरिगणान् प्रभूतपदकान् बालालिकण्डोऽज्जला ॥

मिथ्यति सेधति + + रूपं विरपि किकु छतीटि विरूपे ।

भवति च भावयते भवते स्युरीडु ईड्यतीडति च स्युः ॥ इत्यादि ।

End.

छञ्चते छजतीति स्यान्निश्चते निश्चतीति च ।

हमने चाम्यतीति स्यात् क्षिमे क्षिद्यत इत्यपि ॥

Colophon. इति धातुमुला समाप्ता ।

विषयः । गणमेदेन केषाञ्चिदातुना रूपप्रदर्शनं ।

No. 2245. शान्तिशतकस्याख्यातरङ्गिणी । Substance, country-made
paper, 13×3 inches. Folia, 30. Lines, 8 on a page. Extent, 1,062 ślokas.
Character, Bengali. Date, Sk. 1663. Place of deposit, Itākumári, Zillá
Rañgpur, Vaikunthesvara Bhattachárya. Appearance, old. Prose. Correct.

Sánti-sataka-vyākhyā-taraṅginī. A commentary on Sīhala's
century of verses called *Sánti'sataka*. By Rāmakánta Vāchaspati, of
the Chatṭa sept.

Beginning. लक्ष्मीकान्तं दिङ्माहशिरोरत्नजुष्टाङ्गियुग्मं

भट्टाचार्यं सपदि यक्ष्मः पूर्वपञ्चासुरारिं ।

नत्वा तातं किमपि क्रुतुकास्त्रायवागीशसूनु-

र्याख्यां शान्तिप्रसङ्गशतके रामकान्तस्तनोति ॥

वेम्बपञ्चेपदेशतोमञ्जाराजपरमयोमी सिङ्गलनोनाम कश्चित्कृत्यैवद्वल्लज्जानं मोक्षहेतुरिति
अभिप्रेत्य कथयद्वाच नमस्याम इति पिष्टश्वरणासु विधातारमित्यादि ।

End. निःसङ्गः एतेन कर्मधारयेत्यादौ न विरोध इति क्रमः ।

Colophon. इति चट्टकुलोद्भवश्रीरामकान्तवासस्यनिर्वरिता शान्तिशतकस्याख्या-
तरङ्गिणी समाप्ता । समाप्तं पुस्तकमेतदं । शकाब्दाः १९६९ ।

विषयः । सिङ्गलज्जतशान्तिशतकस्य व्याख्यानं ।

CLASSIFICATION.

I.—VEDA S'A'STRA.

- a.* Sañhitá (hymns).
- b.* Bráhmaṇa (ceremonials).
- c.* A'raṇyaka (do. appropriate for forest life).
- d.* Upanishad (theology).
- e.* Vaidika (Sútra, rituals, phonetics, &c.)

II.—ĀTITHA'SIKA S'A'STRA.

- a.* Itihása (history).
- b.* Purāṇa (ancient legends).

III.—KĀ'VYA S'A'STRA

- a.* Kāvya (poems).
- b.* Nāṭaka (drama).
- c.* Champú (poetico-prose compositions).
- d.* Kōsha (miscellaneous poetical collections).
- e.* Upākshyāṇa (tales and romances).

IV.—ABHIDHĀ'NA S'A'STRA (lexicography).

V.—VYĀ'KARANA S'A'STRA (grammar).

VI.—CHHANDAH S'A'STRA (versification).

VII.—ĀTANKA'RA S'A'STRA (rhetoric).

VIII.—JYOTISH S'A'STRA (astronomy and astrology).

IX.—SMṚITI S'A'STRA (law, civil and canonical).

X.—SĀṆGI'TA S'A'STRA (music).

XI.—ŚILPA S'A'STRA (arts).

XII.—KĀ'MA S'A'STRA (economics).

XIII.—DĀRS'ANA S'A'STRA (philosophy).

- a.* Dārs'anika (general philosophy).
- b.* Sāñkhya (hylotheistic).
- c.* Yoga (theocratic).
- d.* Nyāya (dialectic).
- e.* Vaiśeshika (physical).
- f.* Mīmāṃsā (ritualistic).
- g.* Vedānta (monotheistic).
- h.* Apparadārs'anika (minor systems of philosophy).

XIV.—BHAKTI S'A'STRA (faith).

XV.—TANTRA S'A'STRA (mysticism).

XVI.—VAIDYAKA S'A'STRA (medicine).

XVII.—JAINA S'A'STRA (Jaina religion).

XVIII.—BAUDDHA S'A'STRA (Buddhist religion).

XIX.—ANIRDHISTA (miscellaneous).

CLASSIFIED INDEX.

I.—VEDA SĀSTRA.

a. Sāṅkhya.

b. Brāhmaṇa.

c. Aranyaka.

d. Upanishad.

			<i>No.</i>	<i>Page</i>
Gāyatriyupanishad,	...	...	2185,	251
Kālikopanishad,	...	...	2194,	258
Kaulikopanishad,	...	...	2193,	257
Pras'nopanishadālōka,	...	...	2051,	116
Tāropanishad,	...	...	2196,	259
Tattvopanishad,	...	...	2192,	257
Traipuropanishad,	...	...	2197,	259

e. Vaidika.

A'rshānukramaṇikā,	...	...	2112,	176
Gāyatrī-hṛidaya,	...	...	2186,	251
Gāyatrī-vyākhyā,	...	...	2187,	252
Hāutṛika-paddhati	...	...	2062,	128
Sarvānukramaṇikā,	...	...	2114,	177

			No.	Page
Vaidika-līṅārtha-vivechana,	...	..	2015,	110
Yajurvallabha,	...	...	2061,	127

II.—ĀITHIHA'SIKA S'ĀSTRA.

a. Itihāsa.

Pāṇḍava-charita,	...	•	...	2004,	25
Mahābhārata-rtha-prakāśinī, <i>alias</i> Virodha-bhāṇjanī,					
2081, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090,				150, 151, 152, 153	
2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096,				154, 155, 156, 157	
Mahābhārata-rtha-saṅgraha dipikā,	...		...	2126,	193
Mahābhārata, As'vamedha-parva,	...		...	2159,	219
Mithileśa-charita,	...	•	...	2023,	48
Virāṭaparva-ṭikā,	..		...	2158,	219

b. Purāṇa.

Ambikā-khaṇḍa,	..	...	...	2053,	117
Chandikā-charita-chandrikā,		...	...	2008,	30
Devī-māhātmya-ṭikā,	...	•	...	2063,	128
✓ Devī-purāṇa,	...		...	2118,	180
Dharma-purāṇa,	...	..	...	2182,	244
Durgāvadbodhinī,	...	...	...	2098,	158
Guptavati,	...	...	...	2170,	236
Iś'varagītā-bhāṣya,	...	...	...	2199,	261
Kedāra-khaṇḍa,	...	...	...	2050,	115
Kaś'ikhaṇḍa-ṭikā (uttarārdha),	...		...	2109,	170
Nand'keś'vara-saṅhitā,	...	...	...	2191,	255
Nilādri-mahodaya,	...	...	...	2208,	272
Purāṇa-sarvasva,	...	...	...	2012,	86
Tattva-dipika,	...	...	...	2068,	132
			...	2149,	211

III.—KA'VYA S'A'STRA.

No. Page

a. *Kāvya.*

Anyokti-s'ataka, ...	2013,	38
Artha-ratnāvalī, ...	2229,	292
A'ryā-saptas'atī, ...	2211,	276
Bhagavatī-padya-pushpanjalī, ...	2214,	280
Bhā-bhāvṛitti, ...	2155,	216
Chaitanyāśṭaka, ...	2224,	287
Gaurāṅgastava-kalpataṛu, ...	2226,	288
Govinda-stotra, ...	2234,	297
Kalāpa-dīpikā, ...	2154,	215
Laghu-sapta-satī-stotra, ...	2216,	281
Meghadūta-tīkā, ...	2103,	163
Naishadhīya-prakāś'ā, ...	2104,	164
Nalacharita-tīkā, ...	2207,	271
Nāmāvalī-stotra, ...	2215,	289
Puṣpāñjali, ...	3233,	297
Raghuvāṇ's'a-viveka, ...	2181,	243
Rāvaṇa-badha, ...	2082,	144
S'ānti-s'ataka-vyākhyā-taraṅginī, ...	2245,	304
S'ivapañchās'tikā, ...	2217,	282
Subhāshinī, ...	2223,	286
Tattvachandrikā, ...	2110,	205
Tripurāsundari-stuti, ...	2166,	228
Vrajavilāsa-stava, ...	2225,	288

b. *Nāṭaka.*

Kuvalayās'vīya, ...	2035,	64
Mālatīmādhava-tīkā, ...	2137,	202
Puranjana-charita, ...	2000,	20

c. *Champu.*

d. Kosha.

e. Uṣākhyāna.

IV.—ABHIDHĀ'NA.

Amarakosha-bhāṣya,	...	...	2178,	238
Amarakosha-mālā	...	...	2061,	129
Dvirūpakosha,	...	...	2235,	298

V.—VYA'KARAṆA.

Dhātumālā,	...	...	2214,	304
Gīrvāṇa-padamanjari,	...	...	2167,	229
Kāś'ikā-vivarana panchikā <i>alias</i> Kāś'ikā-nyāsa,	...	...	2075,	139
Liṅga-vṛitti,	...	...	1993,	14
Mugdhabodha-pariś'iṣṭa,	...	...	2169, 2210, 230,	276
Ōatvabheda,	...	...	2164,	226
Paribhāṣā-vṛitti,	...	...	2074,	139
Tantra-prādīpa,	...	...	2076,	140
Tantra-pradīpoddīpana,	...	...	2083,	149
Uṣmabheda,	...	...	2170,	231

VI.—CHHANDAH.

Chhanda-manjarī-tīkā,	...	...	2066,	130

VII.—ALANĀKA'RA.

Kāvyaakumudī,	...	...	2044,	109
Ratnamālā,	...	...	2222,	286
Vṛitta-darpaṇa,	...	...	2028, 2035,	54, 68

VIII.—JYOTISHA.

Āyurdāya-tīkā,	...	...	2241,	302
Grahalāghava-siddhānta-rahasya,	...	...	2024,	49

	No.	Page
Grahalāghava-ṭikā, ...	2025,	51
Indrajit-keralī, ...	2240,	302
Jātakasāra, ...	1994,	14
Jyotihsāra-samuchchaya, ...	2021,	46
Jyotish-sūtra, ...	2145,	208
Līlāvatyudāharaṇa, ...	2227,	289
Manjarī <i>alias</i> Svaredaya ṭikā, ...	2097,	158
Nidāna-tattva, ...	2213,	303
Spashtajāṭaka-paddhati, ...	2212,	303

IX.—ŚRĪTĪ.

A'chāra-darpaṇa, ...	2128,	195
A'chāra-saṅgraha, ...	2017,	42
A'ṇikāchāra-rāja, ...	2184,	248
As'aucha-dīpikā, ...	2070,	136
As'aucha-saṅgraha, ...	2071,	137
As'aucha-vyavasthā, ...	2072,	137
Chhandogāhnikoddhāra, ...	1989,	10
Dāna-chaudrikā, ...	2102,	162
Dāna-pañjī, ...	2002,	23
Dāna-sāgara, ...	2179,	239
Dāna-ratnākara, ...	2069,	134
Dattaka-viveka, ...	2065,	129
Dāyabhāga-ṭikā, ...	2106,	166
Dāyabhāga-ṭippanī, ...	2123,	189
Dāyabhāga-s'iddhānta-kumuda-chandrikā, ...	2079,	142
Dharmādharma-prabodhinī, ...	1999,	18
Dharma-kosha, ...	2031,	58
Dharma-ratnākara, ...	2133,	198
Divyanirṇaya, ...	2015,	40
Dolayātrā-viveka, ...	2146,	209
Durgotsava-nirṇaya, ...	2148,	210
Dvādasayātrāpramāṇa tattva, ...	2232,	296
Dvividha-jalāsayotsarga pramāṇa-darsana, ...	1990,	11

	No.	Page
Ekoddhishṭa-sārīṇi, ...	2020,	45
Kṛitya-kalpataru, ...	2183,	247
Kṣhaymāsādi-viveka, ...	2019,	44
Mahādāpa-vākyavali, ...	2032,	59
Maṇmāsātattva-tīkā, ...	2116,	178
Mānasika-pūjana, ...	2236,	299
Mithiles'ābhika, ...	2009,	30
Parikṣhāpaddhati, ...	2195,	258
Pārvapa-chandrikā, ...	2018,	43
Prāyas'chitta-kauṇḍī, ...	1984,	5
Prāyas'chitta-pārijata, ...	2238,	300
Prāyas'chitta-prakāśa, ...	2121,	187
Pushpamālī, ...	1998,	17
Saiva-sarvas'vasāra, ...	1983,	1
Sambandha-viveka, ...	2073,	138
Saṅkrānti-viveka, ...	2139,	205
Saṅskāra-paddhati-rahasya, ...	2177,	237
Saptasūtra-samayāsa-paddhati, ...	2231,	295
Sirātsāra-tattva-saṅgraha, ...	2153,	214
Saroja-kalikā, ...	2011,	39
Smārta-samuechaya, ...	2105,	165
Smṛiti-chandrikā, ...	2239,	301
Smṛiti-kauṇḍī, ...	2077,	140
Smṛiti-pradīpa, ...	2218,	283
Smṛiti-ratnākara, ...	2180,	210
Smṛiti-saṅgraha-śara, ...	2171,	235
Smṛiti-tattvāmṛita, ...	1992,	12
Sraddha-pradīpa, ...	2237,	299
S'rāddha-ratna, ...	2026,	52
S'rāddha-viveka-bhāvārtha-dīpa, ...	2080,	143
Subhakarman-nirṇaya, ...	1987,	7
Subodhini, ...	2022,	47
Suddha-darpana, ...	2132,	197
Sudrāchāra-chintāmani, ...	2001,	22
Sudrāhah-kṛitya-tattva, ...	2230,	294

			No.	Page
Tattvāṃṛita-sāroddhāra, ...	...	...	2030,	57
Tithinirṇaya, ...	...	...	2033,	60
Udvāhatattva-ṭikā, ...	...	...	2117,	179
Vibhāga-sāra, ...	...	...	2037,	67
Vichāra-nirṇaya, ...	...	...	2117,	210
Vratāchāra, ...	...	...	2029,	55
Vrata-paddhati, ...	...	...	1995,	15
Vyavahāra-darpana, ...	...	...	2136,	201
Vyavahāra-ratnākara, ...	...	...	2036,	68

X.—SANGI'TA.

XI.—S'ILPA S'ĀSTRA.

XII.—KĀMA S'ĀSTRA.

Kāma-sūtra, ...	...	...	2007,	166
S'ringāra-tilaka-ṭikā, ...	...	...	2189,	253

XIII.—DARSANA S'ĀSTRA.

a. *Darsana*.

b. *Sāñkhyā*.

Kapila-sūtra-bhāṣya, ...	...	...	2193,	260
Tattvasamāsa, ...	...	...	2228,	289

c. *Nyāya*.

Ālhyātavāda-vyākhyā-rahasya, ...	...	...	1985,	5
Anumāna-didhiti-sāra-manjarī, ...	...	...	2176,	237
Guṇaprakāśa-vivṛiti, ...	...	...	2124,	189
Khaṇḍana-khaṇḍa-khāḍya-ṭikā, ...	...	...	1983,	9
Kiraṇāvalī-prakāśa-prakāśikā, ...	...	...	2007,	29
Laukika-nyāya-muktāvalī, ...	...	...	2134,	199
Lilāvatī-prakāśa-tīppanī, ...	...	...	1997,	16

		No.	Page
Nyāya kusumāñjali-prakarana,	...	2060,	126
Saktivāda-vivarana,	...	1986,	6
S'āraka nyāya-nirṇaya,...	...	2212,	277
Tattva-chintāmaṇi,	...	2129,	195
Tattva-dīpana,	...	2006,	28

d. *Vaiśeṣika.*

e. *Mīmāṃsā.*

Adhikarana-mālā,	...	2081,	143
Mīmāṃsā-kusumāñjali,	...	2048,	111
Mīmāṃsā-sūtra-dīdhiti <i>alias</i> Nyāyāvalī-dīdhiti,	...	1991,	11
S'āstra-dīpikā,	...	2052,	117
Sivākodaya,	...	2047,	111
Siddhānta-manjarī-bhāva-dīpikā,	...	2220,	284

f. *Vedānta*

Tattva-sāra,	...	2142,	207
Garbha-gītā,	...	2143,	207
Gītā pradīpa,	...	2138,	203
Mahāvedānta-shaṭaka,	...	2141,	206
Mithyātva-nirvachana,	...	1996,	16
Nirvāna-prakarana,	...	2111,	175
Nyāya-ratn-īvalī,	...	2209,	275
S'āraka-mīmāṃsā-bhāṣya-vivarana,	...	2046,	110
Siddhānta-manjusā,	...	2221,	285
Siddhāntārṇava,	...	2099,	159
S'ruti-kalpādama,	...	2219,	283
Subodhinī,	...	2144,	203
Vedānta-chintāmaṇi,	...	2200,	262
Vedāntasāra-bhāvārtha-dīpikā,	...	2078,	141
Vedānta-siddhānta-kaumudī,	...	2100,	160
Vidvanmanḍana,	...	2115,	173
Yatīndramata-dīpikā,	...	2054,	121

	<i>g. Yoga.</i>	<i>No.</i>	<i>Page</i>
Mahārāmāyaṇa,	...	2049,	112
Pātanjala-sūtra bhāṣya,	...	2135,	201
Vās'ishṭha-chandrikā,	...	2205,	268
Yoga-chandrikā,	...	2127,	194
Yogamaṇi-prabhā,	...	2058,	125
Yogarātnākara,	...	2003,	24
Yoga-s'āstra,	...	2057,	124

h. Aparadārsanika.

XIV.—BHAKTI S'A'STRA.

Bhagavad-bhakti chandrikā,	...	2120,	186
Bhakti-taraṅginī,	...	2005,	26
Blāva-chandrikā,	...	2131,	197
Chamatkāra-chandrikā,	...	2150,	212
Govinda-virudhāvali-vyākhyā,	...	2152,	214
Haimāṅgikī,	...	2171,	232
Mādhurya-kāḍambinī,	...	2101,	161
Mahima-prakāsikā,	...	2206,	270
Nāma-kaumudī,	...	2110,	174
Paddhati-pradīpa,	...	2157,	213
Smaraṇakrama mālā,	...	2156,	217
Sāttvatāchāravādārtha vā Bhaktivilāsa-mata-dīpikā,	...	2173,	234
Vaiṣṇavāmṛita,	...	2119,	185
Vaiṣṇava-sidhānta-vaijayantī,	...	2108,	169
Vaiṣṇava-toṣaṇī,	...	2125,	190
Vṛindāvana-rahasya <i>alias</i> Vṛindāvata s'āṭaka,	...	2122,	188

XV.—TANTRA S'A'STRA.

Devībhakti-rasollāsa,	...	2168,	230
Dīpa-prakāśa,	...	2035,	122
Hayas'irsha-pancharātra,	...	2034,	61
Manoramā,	...	2204,	267
Mantra-pradīpa,	...	2011,	34
Picchhīlā-tantra,	...	2188,	252

	No.	Page
Rāsa-gītā,	2113,	176
Rāsollāsa-tantra,	2151,	213
Sāladaprakāś'a <i>alias</i> Dīpaprakāś'a-tippaṇa, ...	2056,	123
Sākta-krama,	2067,	130
Sākta-tantra,	2201,	263
Shatechakra-dīpikā,	2130,	196
Tantra-dīpikā,	2202,	264
Tantra-kaumudī,	2010, 2190,	32, 254
Tantra-pradīpa,	2172,	233
✓ Yoginī-tantra,	2213,	278

XVI.—VAIDYAKA S'ĀSTRA.

Ayurveda-dīpikā,	2160,	223
Nāḍiparikṣhāḥi chakitsā-kathana,	2016,	41
Nāḍi-vijñāna,	2163,	226
Pathyāpathya-vibodhaka,	2059,	126
Rasamañjarī,	2162,	225
Rasendra kalpadruma,	2165,	227
Rasendra-sārasaṅgraha,	2161,	224

XVII.—JALPA S'ĀSTRA.

A'pta-mīmāṃsita,	2042,	105
Bhagavatī-vṛitti,	2043,	109
Harivaṅśa-purāṇa,	2040,	74
Puṇya-chandrodaya-purāṇa,	2039,	70
Triloka-sāra <i>alias</i> Tiloya-sāra,	2041,	97

XVIII.—BAUDHĪYA S'ĀSTRA.

XIX.—ANIRDISHṬA.

Mānasollāsa,	2203,	265
Vṛitti-dīpikā,	2027,	53

INDEX TO VOL. VI.

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Achára daupana,	195	Apta-mímāṁsā-sūtrānukṛita, ..	105
Achára-saṅgraha,	12	Apṇavi Dikṣita,	282
Adhikaraṇa-mālā,	113	Aṅanyaka Parva,	154
Adi Parva,	153, 193	Arjuna,	207
Adyāraṇya,	268	Arjuna Miśra,	193, 219
Ahnikāchāra-rāja,	218	Aśānukraumanikā,	176
Ahnika-paddhati,	127	Artha-ratnāvalī,	292
Akhyāta-vāda,	5	Aryā-saptasatī,	276
Akhyāta-vāda vyākhyā-		Aśauca dīpikā,	136
rahasya,	5	Aśauca-saṅgraha,	137
Akṣhapāda,	62	Aśauca-vyavasthā,	137
Amarakośha,	146	Aśvamedha,	219
Amorakosha-bhāṣya,	238	Aśvamedha Parva,	219
Amorakosha-mālā,	129	Atharva Veda,	116, 259
Amara Sūtra,	129, 238	Ātmārpanastuti,	282
Ambikā-khaṇḍa,	117	Ātreya,	223
Anandajñāna,	277	Aufrecht, Professor J., 146,	147
Ananda Giri,	116	Ayodhyā,	71
Andha darpaṇa-nyāya,	199	Āyurdaya,	302
Ananta Sarmā,	194	Āyurdaya-tīkā,	302
Aniruddha Sūri,	38	Āyurvedha dīpikā,	223
Ananta Yājñika,	197, 201	Bahvricha Brāhmaṇa,	11
Anumāna didhiti-sāra-		Balabhadra,	187
manjarī,	237	Bāli,	71
Anumāna-khaṇḍa,	237	Pallantyne, Dr. J.,	292
Anyokti śatoka,	38	Bandyaghaṭi,	292
Apadeva Mahāmaho-		Benares Magazine,	291
pādhyāya,	301	Berlin,	219
Apta-mímāṁsita,	105	Bhadra Sūri Tripāṭhi,	280

<i>Page</i>	<i>Page</i>
Bhagavadgītā, . . 112, 115,
203, 207, 208	Bhisma Parva, 156
Bhagavad-bhakti-chandrikā, 186	Bhrigu, 61
Bhāgavaṇa Puraṇa, 20, 26,
180, 190	Bhūdhara, 158
Bhagavatī-padya-pushpān-
jali, 280	Bodleian Catalogue, 146
Bhagavatī-sūtra, 109	Bohlen, Dr., 146
Bhagavatī-vṛtti, 109	Brahmā, 61, 117, 180, 207, 295
Bhaguratha Thakkura, 29	Brahmānanda Saras'vati, . . 275
Bhakti-taraṅgini, 26	Buddhikara S'ukla, 11
Bhaktivilasa-matadīpikā, . . 234	Chaitanya, . . 190, 255, 287, 288
Bharadvāja, 26	Chaitanya-charitāmṛita, . . . 217
Bharata Mallika, 145	Chaitanyāśiṣṭaka, 287
Bhāvaṇi, 145, 205, 286	Chakrapāṇḍatta, 223, 225
Bhātrihari, 145, 146, 147,
148, 149	Chālukya, 265, 166
Bhāśā-vṛtti, 246	Chamatkāra chandrikā, 212
Bhāskarācārya, 289	Chandana-yātra, 296
Bhā-kararāya Bhārati
Dīkṣita, 261	Chāṇḍe'svata Thakkura, 66, 134
Bhāsvat Kaviṛatna, 39	Chāṇḍi, 30, 128, 211, 236,
261, 281
Bhaṭṭi 115	Chāṇḍīśa, 197
Bhaṭṭi Svāmi, 215, 216	Chāṇḍīkā-charita-chandrikā, 30
Bhāu Dāji, Dr., 146	Chandra, 253
Bhāvabhūti, 202	Chandrasekhara Mahāmaho-
pādhyāya, 283
Bhāva-chandrikā, 197	Charakā, 223
Bhāvalatta, 271	Charakatātāparya-tīkā, . . . 223
Bhāvadeva, 201	Chārvāka, 62
Bhāvadeva Bhaṭṭa, 237	Chārvāka Baudha, 196, 275
Bhāvadeva Thakkura, 201	Chaturbhuja Mahāchārya, . . 137
Bhāvāganes'a Dīkṣita, 292	Chaturbhuja Miśra, 236
Bhāvanātha Miśra, 10	Chhandoga, 10
Bhava Sūha, 1	Chhandogālnikoddbhāra, . . 10
Bhaves'a, 12	Chhando-manjari, 130
Bhishma Miśra, 54	Chhando-manjari-tīkā, 130
	Chhatra Sūha, 44
	Chilini, 70
	Colebrooke, H. T., 146, 261

<i>Page</i>	<i>Page</i>
Cowell, Professor E. B., .. 126	Dolayátrá,..... 296
Dāmodara Thakkura, 10	Dolayátrá-viveka, 209
Dāna-chandriká, 162	Droṇa Parva, 156
Dāna-dharma, 152	Dráviḍa, 227
Dāna-khaṇḍa, 163	Durgá, 230, 252
Dāna-panji, 23	Durgá-pújá, 210, 234
Dāna-ratnākara, 134	Durgāvabodhini, 236
Dāna-sāgara, 239	Durgotsava-nirnaya, 210
Daśaratha, 70	Dvadas'ayátrá-pramāṇa-
Dātārāma, .. 130	tattva, 296
Dattaka-viveka, 129	Dvirūpa-kosha, 298
Dāyabhāga, 112, 166, 189	Dvivīdha jalās'ayots'arga-
Dāyabhāga-siddhānta-kumu-	pramāṇa-dars'ana, 11
da-chandriká, 142	Ekoddishṭa s'aripi, 45
Dāyabhāga-ṭiká, 166	Gadādhara, 6
Dāyabhāga-ṭippani, 1-9	Gadasiṅha, 205
Devadatta, 271	Gāgá Bhaṭṭa, 111
Devanātha S'armá, 32	Gālava, ... 62
Deva Siṅha, 1	Gambhīrarāya Bhārati
Deví, 180, 181, 280, 281, 287	Dikshita, 261
Devībhakti-rasollāsa, 230	Gaṇeśa Dvivajna, 49, 51
Devīmāhātmya-ṭiká, 128	Gaṅgādhara, 174
Devī-purāṇá, 180	Gaṅgá-s'rota-nyāya, 199
Dharmādharmā-prabodhini, 18	Gaṅgeśa, .. 28, 195, 199, 237
Dharmādhikāri, 202	Garbha-gītá, 207
Dharma-kosha, 58	Gārgeya, 62
Dharma-purāṇa, 244	Garuḍa, 62
Dharma-ratnākara, 198	Gāuḍa, 209
Dhātu-mālá, 304	Gauḍapāda Āchārya, .. 208
Dhyāna-yoga-sāra, 158	Gaura, 205
Dilīpa, 70	Gaurachandra, 217
Dinakara Bhaṭṭa, 111	Gaurāṅga, 158, 218, 232
Dīpa-prakāśa, 122	Gaurāṅgastava-kalpataru, .. 288
Dīpa-prakāśa-ṭippaṇa, ... 123	Gaurí, 12, 62
Divākara Daivajña, 51	Gāyatrī hridaya, 251
Divya-nirṇaya 40	Gāyatrīyupaniṣad, 251

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Gáyatrī vyākhyā,.....	252	Hara,.....	1
Guṇa-pada-manjarī,....	229	Harapati Agamīchārya, ..	34
Gīta-govinda,228,	292	Hari,	1
Gītāpradīpa,	203	Haridāsa,190,	283
Ghanasyāmadāsa,.....	218	Hanbha,	115
Gobhila,	7, 10	Hariharāyaṇa, Mahārājā, ..	22
Gokulanātha Upādhyāya		Harivaṇsa,	74
Mahāmahopādhyāya, ..	16.	Harivaṇsa-purāṇa,	74
Gopāla Bhaṭṭa,	264	Hautṛka,	128
Gopāla Chakravartī,.....	292	Hautṛka-paddhati,	128
Gopālakṛṣṇa Kavirāja, ..	224	Hayas'irsha,	61
Gopāla Nyāyapāṇchānana		Hayas'irsha-pañcharātra, ..	61
Bhaṭṭāchārya,	210	Hemādri,	163
Govardhana Achārya,	276	Indra,	62
Govardhana Pāthaka,	132	Indrajit,	302
Govinda,.....209,	297	Indrajit-ketalī,	302
Govinda Achārya,.....	121	Indrapati	52
Govinda Mahāmahopā-		Indrapati Mahāmahopā-	
dhyāya,	113	dhyāya,	18
Govindānanda,	125	Īśāna Miśra,	219
Govindarāja,	26	Īś'varagītā bhāṣhya,.....	115
Govinda-stotra,	297	Īś'varakāṇṭha,.....	304
Govindarāma Sena,	226	Īś'varānumāna prakaraṇa, ..	196
Govindarāma Siddhāntavā-		Jagaddhara,	203
gīśa Bhaṭṭāchārya,	270	Jagaddhara Mahāmahopā-	
Govinda-virudhāvāli-		dhyāya,	202
vyākhyā,	214	Jagadīśa	143
Grahalāghava,	49, 51	Jagannārāyaṇa,	230
Grahalāghava-ṭīkā,	51	Jagannārāyaṇa, Rājā,	7
Guṇaprakāśa-dīdhiti-		Jākinātha,	284
Mādhuri,	189	Jagannātha,	36
Guṇaprakāśa-vivṛiti,	189	Jaiminī,62, 111, 117,	219
Guptavati,	261	Jambudvīpa,.....	70
Haimāṅgikī,	232	Janaka,	70
Hall, Dr. F. E., ..11, 194,		Jātaka-sāra,	14
262, 275, 277, 281, 291,	292	Jayadeva,228,	292

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Jayādityā,	139	Kās'mīra,	287
Jayamaṅgala, ...115, 148,	166	Kātantra,	216
Jayarāma,	163	Kātyāyana,	177
Jimūtavāhana, ...112, 166,	189	Kaulas,	257
Jina-sena Āchārya,	74	Kaulikopanishad,	257
Jinendrabodhi,	139	Kavikanṭhābharana A'chā-	
Jñānendra Bhārati,	285	rya Virūpāksha,	211
Jyotiḥśāra-samuechaya, ...	46	Kavikarnapura Gos vāmī, ..	212
Jyotiḥ-sūtra,	208	Kavindra,	68
Kālimata,	267	Kavirāja chandra,	253
Kantabha,	61	Kāvya-kaumudī,	109
Kalāpa-dīpikā,115,	215	Kedāra-khaṇḍa,	171
Kalāpa Vyākaraṇa, .. 129,	215	Keśava,	62
Kālī,	278	Keśava Samvatsara,	49
Kāldāsa, ...163, 228, 243,	253	Keyadava Pandit,	126
Kālikā,	258	Khaṇḍ ma-khanda-khādyā,	9
Kālikopanishad,	258	Khaṇḍana-khaṇḍa-khādyā-	
Kāmadeva Mahārājādhirāja,	239	tiṭkā,	9
Kāma-sūtra,	166	Kiraṇāvalī,	29, 189
Kandarpa-chakravartī,	145	Kiraṇāvalī-prakāśa-pra-	
Kaṇśanārayana Lakshmī-		kāśikā,	29
nātha Deva,	34	Kirātārjuna, ...145, 205,	286
Kaṇṭhesa Dujavara,	267	Krishna, 20, 26, 158, 161,	
Kapila,62,	260	74, 176, 178, 186, 190,	
Kapila sūtra,	260	197, 207, 212, 213, 214,	
Karamanjunapura,	280	217 218, 252, 283, 288	
Karna-parva,	157	Krishna Bhaṭṭa,6,	53
Kārtikeya,	117	Krishna-datta,20, 30,	64
Kāśikā,	139	Krishna Sarmā,	284
Kāśikā nyāsa,	139	Krishnachandra Rāya, Rājā,	218
Kāśikā-vivaraṇa-panchukā,	139	Kṛtya-kalpataru,	217
Kāśikā-vṛtti,	139	Kshayamāśu-viveka,	44
Kāśī-khaṇḍa,	255	Kshatipāla Malla, Rājā, ...	286
Kāśī-khaṇḍa-tīkā,	255	Kumārila Bhaṭṭa,	111
Kāśīrāma Vāchaspati Bhaṭ-		Kūrma-purāṇa,	115
ṭāchārya,	17	Kuvalayās'va,	64

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Kuvalayas'viya, ...	64	Mahābharatārtha-prakās'ini,	
Kurukshetra, ...	219	150, 151, 152, 153, 154,	
Laghustaptas'atī-stotra, ...	281	155, 156, 157	
Lakshmyana, ...	71	Mahābhāratārtha-saṅgraha-	
Lakshmana Des'ika, ...	233	dīpikā, ...	193
Lakshmana Sena, 1, 129,		Mahādāna-vākyāvalī, ...	59
205, 209		Mahādeva, ...	207
Lakshmidatta, ...	25	Mahārāmāyana, ...	112
Lakshmidhara Bhaṭṭa, ...	247	Mahāvēdānta-sbatka, ...	206
Lakshminārāyaṇa, 7,	25	Mahāvīra, ...	70
Lakshminātha Deva Kañ'a-		Mahes'a Pañchānana, ...	235
nārāyaṇa, Mahārājādhi-		Mahes'anārāyaṇa S'armā,...	232
rāja, ...	34	Mahes'vara-khaṇḍa, ...	117
Lakshmiapati, ...	52	Mahe'vara Thakkura, ...	48
Lilāvati, 16,	289	Mahimalla Deva, ...	166
Lilāvati-prakās'a-tippaṇi,...	16	Mahima-prakās'ikā, ...	270
Lilāvatyudāharaṇa, ...	289	Mahimna stotra, ...	270
Līlga-vṛtti, ...	14	Maṭhula, ...	201
Lokikanyāya-muktāvalī,	149	Maitreyarakṣita Mahāma-	
Lokaṇāla, ...	62	hopādhyāya, ...	140
Madālasī, 64, 164		Mahamāsa tattva, ...	179
Madanamanoḥara Mahāma-		Mahamāsa-tattva-tīkā, ...	179
hopādhyāya, ...	299	Mālatīmādhava, ...	202
Madana-bhañjikā, ...	296	Mālatīmādhava-tīkā, ...	202
Mādhava A'chārya, ...	226	Mallāri Daivajña, ...	51
Mādhavaachandra Traividyā,	97	Mallāśga, ...	166
Madhu, ...	61	Mānasollāsa, ...	265
Mādhurya-kādambinī, ...	161	Mānasikā pūjana, ...	299
Madhu-śūdana Paṇḍitrāja,	299	Manjari, ...	158
Madhuśūdana Sarasvatī, ..	275	Manohara S'armā, ...	286
Magadha, ...	70	Manoramā, ...	267
Magadhi, 97,	109	Mantra-pradīpa, ...	34
Māgha, ...	145	Mārkaṇḍa, ...	61
Mahābhārata, 152, 193, 203,	219	Mārkaṇḍeya-purāṇa, 30,	
Mahābhārata, As'yamedha-		123, 211, 236, 261, 281	
parva, ...	219		

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Mathuránátha Tarkavágís'a,	189, 302	Nanda Paṇḍita,	... 165
Mátri,	... 62	Nandi,	... 272
Máyá,	... 178	Nandikes'vara,	... 272
Meghadúta,	... 163	Nandikes'vara-purāṇa,	... 272
Meghadúta-tíká,	... 163	Nandikes'vara-saūhitá,	... 272
Menaughiten,	... 258	Nārada,	... 62
Mīmāṃsā-kusumāñjali,	... 111	Naranārāyana, Rājá,	... 7
Mīmāṃsā-sūtra,	... 111	Narasūha,	... 164
Mīmāṃsā-sūtra-dīdhiti,	... 11	Nārāyana,	6, 225
Mithilá, 18, 20, 22, 44,	48	Nārāyana Bhaṭṭa Suri,	... 111
Mithiles'a-charita,	... 48	Nārāyana Vedarakara,	... 164
Mithiles'āhṇika,	... 30	Natvabheda,	... 226
Mithyātvā mvaehana,	... 16	Nemuchandra Siddhāntadeva,	97
Mohana Sarmá,	... 38	Nidāna-tattva,	... 303
Mokshadhātma,	... 151	Nilādq-mahodaya,	... 36
Mugdhabodha,	230, 276	Nilakaṇṭha Bhaṭṭa,	... 227
Mugdhabodha-pariśiṣṭa,	230, 276	Ōvāna-prakaraṇa,	... 175
Murári Mis'ra,	... 7	Nityakálakṛtīya,	... 247
Nāḍiparikshādi chikitsāka-		Nyāyāvali dīdhiti,	... 11
thana,	... 41	Nyāya-kusumāñjali-pra-	
Nāḍivijñāna,	... 226	karāṇa,	... 126
Naimisha,	... 244	Nyāya-muktāvali,	... 199
Naishadha,	... 164	Nyāya-ratnāvali,	... 275
Naishadha-charita,	... 271	Orissa,	20, 296
Naishadhiya-prakās'a,	... 164	Paddhati-pradīpa,	... 218
Nadiyá,	158, 248	Padma-purāṇa,	36, 158
Nagna,	... 62	Padma Sūha, Rājá,	... 1
Nala-charita tíká,	... 271	Panchas'vará,	... 303
Nāma-kaumudí,	... 174	Pancharātra,	... 32
Nāmalīṅgānusāsana,	... 238	Pāṇḍava,	25, 219
Nāmāvali-stotra,	... 280	Pāṇḍava-charita,	... 25
Nandakis'ora Bhaṭṭāchārya		Pāṇḍo,	... 74
Chakravartí,	... 276	Pāpini,	... 139
Nandana Mis'ra,	... 149	Parás'ara,	... 295
		Paribhāshā-vṛitti,	... 139
		Parikshāpaddhati,	... 258

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Pūthasārathi Miśra,	117	Purushottama Deva Śarmā,	114
Pāvana-chandukā,	43	Purushottama mātātmya,...	36
Pāṇjala-bhāṣya,	125	Pu-ṣpa-māḍā,	17
Pāṇjala-sūtra bhāṣya, ..	201	Pu-karāksa,	218
Pāṇjali, 121, 125, 194,	201	Pu-ṣpajali,	297
Pathyāpathya-vibodhaka, ..	126	Rādī,	176, 218
Pauṣkara,	62	Radhāmohana Gos'vāmī, ..	179
Picchbhūti-tantra,	252	Rādhānātha Bhūsura,	137
Prabodhinanda Sarasvatī, ..	188	Rādharamanadāsa,	232, 234
Pradyotana Bhaṭṭāchārya, ..	187	Rāghavānanda Sarasvatī, ..	11
Prabhā,	62	Rāghavendra Muni, ..	169
Prakāśinanda Deśika,	261	Rāghudeva Bhaṭṭāchārya, ..	5
Prakāśatmī,	199	Rāghunandana,	179, 235
Prakāśikā,	169	Rāghunandana Bhaṭṭā-	
Prakāśītha,	110	chārya,	294, 296
Prasnopanishad,	116	Rāghunandana Śarmā,	238, 303
Prasnopanishadlōka, ..	116	Rāghunāthadāsa,	214
Prasastapāda,	29	Rāghunātha Sārvabhauma, ..	159
Praṇḍha-manoramā,	116	Rāghunātha Śiromani, ..	189
Pravara Sena,	115	Rāghunātha Śiromani	
Prāyaśchitta-kaumudī, ..	5	Bhaṭṭāchārya, ..	16
Prāyaśchitta-prakāśa, ..	187	Rāghunātha Vidyāvāchas-	
Prāyaśchitta-pārijāta, ..	300	pati,	297
Prāyaśchitta-viveka-ṭippanī,	5	Rāghuāṇsa,	213
Premamūhi,	18	Rāghuāṇsa-viveka, ..	213
Premamūhi Śarmā,	122	Rājendra, Mahārāja,	218
Prithvīdhara Achārya, ..	281	Rājñārāyaṇa Basu,	116
Puṇḍarikākṣa	115, 215	Rāma,	70, 112, 145
Punya chandrodaya-purāṇa,	70	Rāmabhadra Mahāmaho-	
Purāṇa-sarvasva, ..	132	pādhyāya, ..	142
Purāṇa,	20	Rāmabhadra Nyāyālaṅkāra,	166
Purāṇa-charita, ..	20	Rāmachandra Miśra,	48
Pūrṇananda, ..	196	Rāmagovinda, ..	228
Pūrṇananda Paramahāṇsa, ..	130	Rāmadeva,	270
Purushottama,	216, 231	Rāmākānta Vāchaspati, ..	304
Purushottama Deva,	20, 298	Rāmakṛṣṇa, 111, 150, 280,	297

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Rámakṛiṣṇa Bhaṭṭācārya,		Rudra,	... 117
5, 140		Rudradhara,	... 17
Rámakṛiṣṇa Bhaṭṭa Mahá-		Rudradhara Mahámaho-	
mahopādhyāya, ...	227	pādhyāya, ...	15
Rámamohana Rāya, Rājā	116	Rudra Sūbha,	... 47
Rāmānanda, 68,	255	Rūpanārāyaṇa, Rājā,	... 7
Rāmānanda Sarasvatī, ...	125	Rūpa Vedāntācārya,	... 295
Rāmānanda Vāchaspati, ...	248	• Śābdabheda-prakāśa,	... 298
Rāmānātha Siddhānta, ...	196	Śābda-khaṇḍa,	... 28
Rāmānātha Vidyāvāchas-		Śābda-prakāśa	... 123
pati, ...	237	Sabhā-parva,	... 153
Ramāpati Mahámaho-		Sad Upādhyāya,	... 303
pādhyāya, ...	28	Saiva-sarvasva-sāra,	... 1
Rāmarāya Maṇi, ...	26	Saiva tantra,	... 272
Rāma Tarkavāgīśa, ...	240	Śākta,	... 263
Rāmāyana, ...	70, 268	Śākta-krama,	... 130
Rāmendravana, ...	255	Śakti,	... 203
Rāmeśvara Bhaṭṭa Mahá-		Śakti-tantra,	... 263
mahopādhyāya, ...	198	Śakti-vāda,	... 6
Raṅganātha Sūri, ...	6	Śaktivāda vivaraṇa,	... 6
Rāsa, 176,	213	Sālmātha,	... 225
Rāsa-gītā, ...	176	Salya-parva,	... 157
Rāsamanjari, ...	225	Sambandha viveka,	... 158
Rasendrakalpadruma, ...	227	Samanābhādra Yati,	... 105
Rasendra-sāra-saṅgraha, ...	224	Sanatakumāra,	... 272
Rāsollāsa-tantra, 176,	213	Sanātana Gośvāmī,	... 190
Ratnākara Ṭhakkura, ...	23	Saṅgrām Shāh,	... 40
Ratnapāṇi, ...	300	Śaṅjīvesvara Śārmā 30, 41,	
Ratnapāṇi Śārmā, 30, 41,		42, 43, 44, 45, 47, 48, 55,	59,
42, 43, 44, 45, 47, 48, 55,	59	Śāṅkara,	111, 277
Rāvana, 70,	115	Śāṅ'ara Acārya, 116, 206,	
Rāvana-badha, 144, 215,	216	280, 262, 295,	299
Rig Veda, ...	176	Śāṅkara Miśra,	... 9
Roer, Dr. E., ...	116	Śāṅkara Miśra, Mahāma-	
Ruchipati Mahámaho-		hopādhyāya, ...	10
pādhyāya, ...	34	Śāṅkara Śārmā,	... 128

	Page		Page
Saṅkhyāchārya, ...	260	S'is'u Mahāmahopādhyāya, ...	11
S'āṅkhyā sūtra, ...	260	S'is upāla-badha, ...	145
Saṅkranṭi-viveka, ...	205	Sitā, ...	70, 71
Samnyās'rama S'armā, ...	271	S'iva, 1, 62, 171, 270, 272, ...	280
Saṅskṛta-paddhati-rabasya, ...	237	S'iva Bhārati, ...	285
S'āntipushṭikājālī, ...	12	S'iva Bhaṭṭa, ...	174
S'ānti-s'āta, ...	304	S'ivadhama, ...	272
S'ānti-s'āta-vyākhyā-
taraṅgī, ...	304	S'ivadharmottara, ...	272
Saptasūtra-samnyāsa-
paddhati, ...	295	S'ivapaghaś'ikā, ...	282
Sārādā-tilaka, ...	233	S'ivākodaya, ...	111
Sarasvatī-kaṇṭhābharana, ...	147	S'iva Sinha, ...	1
Sārātī-sāra-tattva-saṅgraha, ...	214	Skanda, ...	207
Sāriraka-mumukṣū-bhāṣya-
vivaraṇa, ...	110	Skanda-parāṇa, 117, 171, ...	207, 255
Sāurakanyāya-nirṇaya, ...	277	Smaranakraṇṭha-mālā, ...	217
Saroja-kalikā, ...	39	Smārta-samācchaya, ...	165
Sarvāṅkamanikā, ...	177	Smṛti-chandukā, ...	301
Sāstra-dīpikā, ...	117	Smṛti-kamudī, ...	110
Sāttvatīchāra-vādārtha, ...	234	Smṛti-pradīpa, ...	283
Saṁbhāgya-kūṇḍa, ...	259	Smṛti-ratnākara, ...	240
Saṁnaka, ...	176	Smṛti-saṅgraha-sāra, ...	235
S'eshagiri S'āstrī, ...	147	Smṛti-tattvāmṛta, ...	12
S'eshanāga, ...	38	Spashtajātaka paddhati, ...	302
Shaṭ-chakra, ...	196	S'rāddha-pradīpa, ...	299
Shaṭ-chakra-dīpikā, ...	196	S'rāddha-ratna, ...	52
Siddhānta-manju-hā, ...	295	S'rāddha-viveka, ...	143
Siddhānta-manjari-bhāva-
dīpikā, ...	284	S'rāddha-viveka-bhāvārtha-
dīpa, ...	143
Siddhānta-rabasya, ...	51	S'reṇika, ...	70
Siddhāntārṇava, ...	159	S'rīdatta Paṇḍita, ...	196
Siddhāntavāgīśa Bhāṭṭa-
chārya, ...	237	S'rīdeva Mahāmahopādhyāya, ...	165
Siddhāntavindu, ...	275	S'rīdhara Sena, ...	148
S'rīdeva, ...	139	S'rīdhara Svāmī, 145, 148, ...	149
		S'rīharsha, ...	9, 164
		S'rīkānta Paṇḍit, ...	215
		S'rīkara Achārya, ...	189

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
S'rikrishṇa Chakravartī, ...	208	Tantra-kaumudī, 32,	254
S'rikrishṇadeva Mahāmaho-		Tantra-pradīpa, 110,	233
pādhyāya, ...	201	Tantra-pradīpoddīpana, ...	149
S'rínātha, ...	189	Tārā, 259,	278
S'rínātha Acharyaachūdā-		Tāropanishad, ...	259
mani, ...	166	Tattva-chandrikā, ...	205
S'ringāra-tilaka, ...	253	Tattva-chintāmaṇi, 28,	195
S'ringāra-tilaka-ṭikā, ...	253	Tattva-dīpana, ...	28
S'ṛmivāsadāsa, ...	121	Tattva-dīpikā, ...	211
S'ṛiprasaṇa, ...	62	Tattvāmṛta sāroddhāra, ...	57
S'rīśvāmī, ...	148	Tattvasamāsa, ...	259
S'rīrāma Tarkālaṅkara, ...	189	Tattvasāra, ...	207
S'ruti-kalpadruma, ...	283	Tattvopamshad, ...	257
Subhagānandanātha, ...	267	Tiloya-sāra, ...	97
Subhakarā-mṛtapaṇi, ...	7	Tīthi-mṛtapaṇi, ...	60
Subhāsinī, ...	286	Trailokyamohana, ...	62
Subodhā, ...	116	Trīlochana Mīśra Mahāma-	
Subodhinī, 47,	208	hōpādhyāya, ...	59
S'uddha Bhikṣu, ...	262	Triloka-sāra, ...	97
Suddhānanda, ...	277	Trailopaniṣad, ...	259
Sudarsāna, ...	60	Tripurā, ...	259
S'ūdrāchāra-chintāmaṇi, ...	22	Tripurā-sundarī, ...	228
S'ūdrāha-kṛityatattva, ...	291	Tripurāsundarī-stuti-kāvya, ...	228
S'uddhi-darpana, ...	197	Trivikramanāyaka, Rājā, ..	7
Sugata, ...	62	Tūlāpuruṣa, ...	131
S'ūlapāṇi, 5, 129, 113,	205	Udayana Acharya, ...	126
S'ūlapāṇi Mahāmahopā-		Udvāhatattva-ṭikā, ...	179
dhyāya, 138, 209,		Uśmabhedha, ...	231
S'uka, ...	175	Udyoga parva, ...	155
Śundaravara, ...	267	Vāchaspatī Mīśra, ...	22
Sus'ruta, ...	223	Vāgdevī, ...	299
Sūta-saṅhitā, ...	36	Vaibhāra hill, ...	70
Svāmī, 145,	118	Vaibhava, ...	62
Svarodaya, ...	158	Vaidika-līlārtha-vivechana, ...	110
Svarodaya-ṭikā, ...	158	Vaidyanātha Payagunḍa, ...	26
Tantra-dīpikā, ...	264	Vaijagrāma, ...	34

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Vaiśeṣika, ...	29	Vidyānanda, ...	105
Vaiṣṇavāmṛita, ..	185	Vidyāpati ...	1
Vaiṣṇava-siddhānta-
vaṇjavanti, ...	169	Vidyāpati . Mahāmahopā-
dhyāya, .	67
Vaiṣṇava-toṣaṇī, ...	190	Vidyāvinoda, 115,	146
Vājasaneyī Sāṅhitā, ...	177	Vijñāna Bhikṣu, 115,	116
Vallabha Dikṣhita, ...	178	Vikramāditya, ...	146
Vallāṣena, ...	239	Vilvamaṅgala, ...	297
Vālmīki, ...	112	Vilvamaṅgala-stava, ...	297
Vana or Āraṇyaka Parva, ..	154	Vīraśāyana, Rājā, ...	7
Vāneśvara Miśra, ...	119	Vīrāṭa, ...	219
Varadarāja, ...	229	Vīrāṭa parva, 154,	219
Vārānaśi, .	70	Vīrāṭapaṇva-tīkā, .	219
Vararuchi, ...	119	Vireśvara, .	134
Vararuchi Achārya,	14	Vireśvara Bhaṭṭa Mahān-
kara, . . .	174
Vardhamāna, 16,	29	Vireśvarānanda, ..	24
Vardhamāna Miśra, 57,	189	Vīrodha-bhāṇṇam, 150, 151,	192
Vardhamāna Mahāmahopā-
dhyāya, ...	12	Vishṇu, 61, 62, 232, 295,	297
Vāsīṣṭha, 112,	295	Vishṇupati, .	28
Vāsīṣṭha-chandukā, .	268	Vishṇu purāṇa, ...	180
Vāsīṣṭha-rāmāyaṇa, .	112	Viśvadeva, ...	10
Vāsīṣṭha-padadīpa, .	268	Viśvanātha Chakravartī, ...	249
Vāsudeva, 244,	258	Viśvāśa Devī, Queen, ...	1
Vātsyāyana, .	166	Viśveśvara, 262,	289
Vedāchārya Avasathika, .	218	Viśveśvara Bhaṭṭa, ...	111
Vedānta-chintāmani, ..	262	Viśveśvara Bhaṭṭāchārya, .	136
Vedāntasāra-bhāvārtha-
dīpikā, .	111	Viśveśvara Dattajña, ...	46
Vedānta-siddhānta-kaumudī, .	160	Viśveśvara Thakkura, ...	66
Vedānta-sūtra, ..	110	Vijñāna Dikṣhita, 127,	178
Vedāntavāgīśa, ...	111	Vijñāna prajñapati, . . .	109
Vibhāga sāra, ...	67	Vopadeva, 215, 20,	276
Vichāra-nirṇaya, . .	210	Vratāchāra, ...	55
Vidvanamaṇḍana, ...	178	Vratapaddhati, ...	15
Vidyā, ...	283	Vṛihaspati Miśra, ..	243
		Vṛitta-darpana, 54,	68

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Vṛitti-dīpikā, ...	53	Yajurvallabhā, ...	127
Vṛindāvana, 78, 188, 212,		Yajur Veda, 11, 127, 128,	
213, 214, 234		177, 294	
Vṛindāvana-rahasya, ...	188	Yāmala, ...	32
Vṛindāvana-s'ataka, ...	188	Yas'odhara, ...	166
Vyākhyā-vrihaspati, ...	213	Yatindra-mata dīpikā, ...	121
Vyāvahāra-darpaṇa, ..	201	Yoga-chandrikā, ...	194
Vyāvahāra-kosha, ...	57	Yogamaṇi-prabhā, ...	125
Vyāvahāra-ratnākara, ...	66	Yoga-ratnākara, ...	24
Vyāsa, 175, 180, 219, 214,	295	Yoga-s'āstra, ...	124
Weber, Dr. A., ...	219	Yoga-sūtra, ...	260
Wilson, Dr. H. H., ...	180	Yogavāsīṣṭha Rāmāyaṇa, .	268
Yādava, 74, 78, 79		Yogini-tantra, ...	278

From RĀYA RAJENDRALĀLA MITRA, BAHĀDUR,
LL. P., C. I. E.

To

DR. HUGH W. McCANN,

Secretary to the Asiatic Society of Bengal.

Dated, 8 Maniktolah, January 20, 1882.

SIR,

I have the honour to submit the following report on the operations carried on by me, during the year 1880-81, for the discovery and preservation of old Sanskrit manuscripts in the Bengal provinces.

2. My attention has been directed during the year, as heretofore, to (1) the collection of information regarding old MSS.; (2) the preparation of lists thereof; (3) the printing and publication of such lists; and (4) the purchase of rare manuscripts; and the plan of operations continue the same as before.

3. The work under the first head was conducted principally by the Travelling Paṇḍit Rāmanātha Tarkaratna. At the beginning of the year under report he was deputed to the Rājashāhī district, where he was kept employed for about four months. Rājā Pramathanātha Rāya, Bahādur, of Dighāpatīā, received him very kindly, gave him letters of introduction to most of the leading paṇḍits of the district, and obtained loans of manuscripts from different persons to enable the paṇḍit to examine them at ease at the Rājā's residence. I feel deeply thankful to the Rājā for the interest he took in my work, and the help he afforded the Paṇḍit.

4. In the town of Dighāpatīā no MS. was found of any value, but in the neighbouring village of Lālor Bābu Tārānāth Chaudhurī owns a small but well preserved collection of 60 to 70 MSS. out of which 15 were deemed worthy of note by the Travelling Paṇḍit; the rest were made up of well-known works on grammar, rhetoric and law. In the adjoining town of Nātor the only collection of MSS. met with was in the palace of the Nātor Rājās, but it was a poor one, comprising only 30

Tantras, of which only 5 were rare. In the village of Belghariá Pandit Sivachandra Vedántavágs'a has a collection of upwards of 300 works on grammar, Smṛiti, Vedánta and Mīmāṃsá, but out of them only 12 were deemed worthy of being described. The next village where MSS. were found was Bisí. Bábu Lakshmíkánta Ráya of that place owns a miscellaneous collection, including a nearly complete set of the Mahá Purāṇas, written on teret leaves, and old. From this place the Pandit went successively to Tájpur, Sonápáti, Syámanagar and several other Bráhmaṇ villages, but without meeting with any work of note. At Tájpur Pandit Gaurasundara Bhatṭachárya has a collection of about a hundred bundles, mostly containing well-known treatises on law and grammar. Descriptions of only three of these were secured for me. At Rampur Beaulah, there is a Society called Dharma Sabhá, which owns a number of MSS, but its authorities would not allow my pandit to see them. In the village of Sonpur, close by Beaulah, Bábus Harináth Sáhá and Rádhánáth Sáhá treated him better, and showed him over 150 bundles, containing a great number of Vaishṇavite works, among which a *Laghu* or abridged *Haribhaktivilása* appeared to be new, and a copy of the Jaimini-bhárata to be fuller than what is ordinarily met with. Fragments of the last named work are often found, but I have not yet seen a complete text.

5. The Ráj family of Puntjá claims an antiquity of over 800 years, and have for a long time held a foremost place among the nobility of Rájsháhí, but repeated partitions of the family property have dispersed their MS. treasures, and only a very few are now met with in the libraries of the leading branches of the family. Maharání Saratasundarí was kind enough to permit her family library to be examined; but it had never been opened since the date of her husband's death, and when it was opened most of the MSS. were found rotten, decayed, torn and so mixed up as to be practically lost; only a score or so were fit for examination. In the house of Bábu Nimanárayana Thákura, who represents another branch of the family, things were better kept, and upwards of two hundred MSS. were found fit for examination. Most of these related to the literature of the Vaishṇavas. A physician of this place, Bábu Rádhikádhara Sena, also showed a great number of old works on medicine, including a complete commentary, by Chakrapánidatta, on the Charaka Saṁhitá, and some other works not ordinarily met with. To the east of Puntjá, beyond the Saunlá and the Hálti lakes, there is a small village

named Bariágrám, where a poor paṇḍit, named Madhusúdana Sīro-
maṇi, owns a collection of 400 works. He dwells with his family in
thatched huts, but he has provided a small pakká room for his MSS.,
which are kept with great care. The works relate to Vyākaraṇa,
Sáhitya, and Smṛiti, the most notable being a commentary, by the author
of the Nyás, on the Kaś'ikávr̥tti.

6. From Rājsháhí the Paṇḍit went to the Pápná district, visiting
the Bráhmaṇ villages of Jayáde, Sulúkhá,
Pápná Núrnaga, Heñdel, and Sthala. In every
one of these villages there are a few paṇḍits who own MSS., but none of
any rarity. At Sthala Jánakináth Gosain has many Vaishṇavite works,
a few of which are new or rare, and abstracts of these were prepared
for me.

7. In October the Paṇḍit fell ill of jungle fever, and was unfit for
work for six weeks. At the close of No-
Benares. vember he was sent to Benares to purchase
MSS., and there he remained till the middle of January. During his
stay there, he purchased 181 MSS..

8. In the month of February he was sent to Ulá, in the Nuṇḍea
district, where in the house of Bábu Annadá-
Ulá in Nuṇḍea. prasáda Mukarjī he had 800 MSS. to ex-
amine. A paṇḍit of the place, Dínanáth Bhaṭṭáchárya, showed 600 more,
and these kept him occupied to the close of the year; 15 very bulky MSS.
of Bábu Annadáprasáda Mukarjī's collection are very old, and written
on the bark of the agaru tree.

9. In the month of October I availed myself of the Dusserah vaca-
tion to go to Deoghar, in the Santal Pur-
Deoghar. gunnah. The famous temple of Vaidya-
nátha there is of considerable age, and the Páṇḍás of the sanctuary claim
to be residents of the place for several centuries; I expected, therefore,
to find much that would interest me in my researches; but I was dis-
appointed. The Páṇḍás do not care for Sanskrit literature, and, except
a few Māhātmyas, have nothing worth seeing. I devoted my time in
taking facsimiles of all the inscriptions available there, and in preparing
an account of the antiquities of the place. My notes on the subject will
soon be published in the Journal of the Asiatic Society of Bengal.

10. The returns sent in by the travelling Paṇḍit have been
Preparation of Lists. systematized and arranged by my assistants,
and upwards of 1,200 descriptive accounts

are now ready at hand for publication. Descriptions have also been prepared of all the MSS. that have been purchased for Government.

11. Owing to protracted ill-health during the last winter and some very pressing works, which I had in hand, I could not push on as fast as I could wish the printing of the lists prepared by my assistants. Only one fasciculus was printed, containing 152 pages and notices of 104 MSS. The notices, however, will be found to be very full, and in the case of most of the works described, nothing further will be hereafter required by way of analysis. I have always borne in mind that a work of this kind can be done only for once, and it is desirable, therefore, that what is done should be completed in such a manner as not to necessitate a repetition. Moreover, as the work is intended principally for the use of Sanskritists, and there are many among them who do not read English, I have made the Sanskrit abstracts fuller than the English. This resulted also from the extreme difficulty of making Hindu theological and philosophical dogmas easily intelligible in excessively condensed English abstracts. The alternative under the circumstance was either to write briefly in Sanskrit and English, or to write at length in English; and I accepted the first branch as the most convenient, and at the same time fully useful to those for whom the lists are intended. To have adopted the second branch would have been to throw back the work to such an extent as to have precluded all prospect of my ever bringing it to a conclusion. Nor do the orders of Government require such elaborate analyses.

12. The works described in the published fasciculus include several rare and hitherto very little known works. One of them is the *Harivaṃśa Purāṇa* of the Jains. It had never been noticed before. Its subjects are Jain legends, notices of all leading Tirthaṅkaras, details of Jain rites and ceremonies, Jain philosophy, and histories of ancient dynasties, including the Kurus, the Pāṇḍus and the Yādavas, all cast in Jain moulds, and devoted to Jain worship. The transferences and adaptations made in some of the stories are remarkable and suggestive. For instance, the rape of Sītā by Rāvaṇa is transferred to the history of the Pāṇḍu brothers, whose wife Draupadī is described to have been carried away by one Padmanābha, king of Amarakaṅkapura, who lived beyond the ocean, whence the Pāṇḍus rescued her. Again, the story of the Lac house in which Duryodhana wished to assassinate the Pāṇḍus, is described to be a device adopted by Kṛishṇa to elude from the army of Jarāsaṃha

which had pressed him very hard and was about to take him prisoner. For a right appreciation of the true bearing of the Hindu legends the accounts given in this work are of great value. Another work of the Jains, the *Pārṇa-chandrodaya Purāṇa*, is of the same character. It changes the history of the Rāmāyaṇa to a very large extent. According to it, Rāma was not exiled by his father, but sent out to Benares as a viceroy, and it was during his government of Benares that Rāvaṇa carried away his wife, Sītā. Nos. 2041, 2042 and 2043 are also worthy of note as works which had never been described before. Among Hindu works Nos. 1988, 1991, 1993, 2005, 2007, 2030, 2034, 2047, 2048, 2060 and 2076 may be noted as very rare.

13. In former reports reference was made to the publication of specimen facsimiles of old MSS. The task is now formally taken up by the Palaeographic Society of London, and the artistic resources of London enable that Society to publish such excellent facsimiles, that I have not thought it expedient to follow my plan to the extent I had originally contemplated. It is desirable, nevertheless, that when very old MSS. are found in this country, and there is no likelihood of their being sent to Europe, their facsimiles should be secured here. Acting on this principle I have inserted in the last published fasciculus of my 'Notices,' a facsimile of the last page of a Bengali MS. 479 years old, and intend to reproduce others as opportunities offer.

14. The total number of MSS. purchased during the year amounts to 238, representing almost all the leading branches of Sanskrit literature, and including several works of great merit. These may be classified thus :

Brāhmaṇa,	...	...	...	...	2
Upanishad,	...	...	...	...	15
Vaidika,	...	...	...	...	23
Itihāsa,	...	...	...	...	9
Purāṇa,	...	...	...	...	17
Kāvya,	...	...	...	...	22
Nāṭaka,	...	...	...	...	4
Abhidhāna,	...	...	...	...	4
Vyākaraṇa,	...	...	...	...	12
Chhandas,	...	...	...	...	1
Alaṅkāra,	...	...	...	...	5
Jyotiṣha,	...	...	...	...	5

Smṛiti, ...	...	...	...	...	20
Saṅgīta,	...	...	...	...	2
Sāṅkhya,	...	...	...	...	2
Nyāya, ...	...	...	...	...	33
Mīmāṃsā,	...	...	...	...	5
Vedāṅga,	...	...	...	...	13
Yoga, ...	...	...	...	...	2
Bhakti, ...	...	...	...	...	11
Tantra, ...	...	...	...	...	13
Vaidyaka,	...	...	...	...	8
Jaina, ...	...	...	...	...	10
Total, ...					238

15. It has not been possible to confine my purchases solely to works, which are rarely met with. Age and accuracy have been always reckoned as important factors in the decision as to what should be purchased. For instance, the Bhaṭṭi Kāvya is a well-known work, common everywhere, and largely used as a school-book. It has also been printed several times. I have, nevertheless, thought fit to purchase a MS. of it, because it happened to be 479 years old, and uncommonly correct. It has enabled me to settle several questions of considerable literary importance. Though the work is in every day use, its true name has hitherto been unknown. I find it now to be *Rivanaḥadha*. Its age and the history of its author have also been determined. I have published a paper on the subject in the Proceedings of the Asiatic Society of Bengal, for July 1880. A codex of the Prākṛit *Rāvanabaho* may also be cited as an example. The work had before been published by Professor Goldschmidt, but my text has enabled me to demonstrate an important fact in Indian palaeography, namely, the age of the Bengali character. In a paper published in the Proceedings of the Asiatic Society for August 1881, I have shown that the character in question in its present form has been current for upwards of seven centuries.

16. Under the head of Upanishad, the *Sivopanishad* and the *Sarvopanishadsūtra* may be noted as rare. Under the next head, the *Kūṭhaka-grihya-panchikā* is exceedingly scarce. The *Karma-saraṇī*, the *Atharva-sūtra*.

vyākhyá, the *Paśu-káriká* and the *Sákala-padaviñśati* are also worthy of special note. Among the Itihásas *S'rikonṭha-charita* and *Devapála*, are new. Under the other heads, the *Mayúka-máliká* of Somanátha, the *Saṅksh. pa-s'útraka-ṭiká* of Vis'vadeva, the *Dvaita-nirṇaya-jñanoddhára-ṭiká* of Madhusúdana, the *Dravyabháshya-ṭiká* of Jagadís'a, the *Nrisiṅha-prasáda* of Dalapatirāja, the commentary on the *Katyáyana-prátitsúkhyá* by Ráma Agnihotri, the *Bháshá-ratna* of Kaṇáda, and the commentary on the *Bhagávata* by Vīrarághava may be cited as very rare. A detailed list of all the works purchased is annexed.

I have the honor to be,

SIR,

Your obedient humble servant.

RAJENDRALÁLA MITRA.

CLASSIFIED LIST OF MSS. PURCHASED FOR THE
GOVERNMENT OF INDIA.

Brāhmaṇa.

- 1750 Ārshēya-brāhmaṇa, (1, 2, 3,
prapāṭhakaś only).
1698 Sāmavidhāna-brāhmaṇa.

Upanishad.

- 1577 Subālopamishad.
1612 Jābālopamishad.
1611 Jābālopamishad-dīpikā.
1615 Vāsudevopamishad-dīpikā.
1645 Gopchandanopamishad and
dīpikā.
1656 Aitareyopamishad-bhāshya-
tippanī.
1657 Mundaka-bhāshya-tippanī.
1658 Pras'nopamishad-bhāshya-
vivarana.
1659 S'ivopamishad.
1682 Sañhitopamishad.
1686 Brihadāranyaka-ṭikā.
1679 Rudrākshopamishad.
1756 Sarvvopamishad-sāra.
1757 Āpastambiy-as'ikshopamishad.
1818 Anubhūti-prakāśa.

Taidika.

- 1630 Kāthaka-grihya-panchikā.
1635 Kātyāyana-sūtra-vārttika.
1637 Āpastambiya-prāyas'chutta-
sāra.
1647 Yajurvallabhā vā Karma-
sarañī.
1648 Prayoga-ratna.
1663 Āpastambiyāñḍāvila-prayo-
ga-vritti.
1677 Prāvaschutta-pradīpa,
(Srauta)
1683 Chāturmāsya-kārikā.
1685 Adhāna-prakarana.
1699 Rudra-paddhati.
1703 Baudhāyana-sūtra, Darsa-
purnamāsa-prakarana.

- 1717 Kalpa-sūtra, Kātyāyana's.
1723 { Bālabodha-vivekañ.
Acharva-sūtra-vyākhyā.
1764 Sūtra-vārttika.
1769 Sarvvānukramanikā.
1775 Prātisākhya, Kātyāyana's.
1776 Prātisākhya-dīpika.
1777 Pravarañhyāya.
1782 Anuvākāñhyāya.
1786 Paś'u-kārikā.
1788 Vārttika-sāra.
1790 Pāraskara-grihya-sūtra.
1660 Padaviñśati, Śākalakṛita.

Itihāsa.

- 1631 Rāmāyana-kathāsāra.
1632 Śrīkanṭha-charita, Saṭikā.
1633 Devapāla-charita.
1634 Bhārata-manjarī.
1649 Mahābhārata-sāra.
1735 Jaiminī-bhārata, As'vame-
dha-parva.
1826 Yndhishthira-vijaya.
1812 { Vālmikī Rāmāyana.
Adi: Ayodhyā, Aranya,
and Kishkindhā Kāñḍas.
1813 { Vālmikī Rāmāyana.
Sundarā, Uttara and Lan-
ka Kāñḍas.

Purāna.

- 833 Nārada Purāna.
1562 Sāmva Purāna.
1651 Vāyu Purāna.
1661 Kalāñjara-māhātmya.
1670 { Vishṇudharmottara, vā
Vishṇupurāṇiyaottara-
khanda.
1671 Prahāda-sañhitā.
1674 Padmapurāṇiya Sahasrañā-
ma, Saṭikā.

- 1688 Bhavishya Purāṇa, uttara-
bhāga.
1714 Kāśīkhaṇḍa-tīkā.
1715 Puruṣhottama-māhātmya.
1730 Skānda-purāṇīya Brahmo-
tara-khaṇḍa.
1731 Kuṅkshettra-māhātmya.
1754 Kāśī-rahasya.
1814 Bhāgavata Purāṇa, 1 2 3 4,
Skandhas.
1815 Ditto 5, 6, 7, 8, 9, Ditto.
1816 Ditto 10, 11, 12, Ditto.
1737 Pāṇḍava-gītā.

Kāvya.

- 1615 Kalāpa-dīpikā, va Bhaṭṭi-
tīkā.
1627 Chamatkāra-chandrikā.
1575 S'ūka-rahasya.
1557 Dasāvatāra-charita.
1636 Hara-charita-chintāmaṇi.
1666 Vallabhāchārya-charita-
chintāmaṇi.
1684 Rāmāryyā-s'āṭaka, Saṭika.
1692 Rasamañjarī-parimala.
1693 Anaṅga-naṅga.
1697 Pradyotamikā, vā Gīta-
govinda-tīkā.
1704 S'iva-mahimā-stotra.
1709 Nalodaya-tīkā.
1721 Rāmagatigā-māhātmya.
1725 Kakārādi-kṛishṇāṣṭottara-
sahasranāma, Saṭika.
1748 S'iva-mahimā-stotra
1765 Gaṇapati-tattva-prakāśikā,
va Gaṇeśa-sahasranāma-
vyākhyā.
1780 Rākṣhasa-kāvya.
1808 Āmoda.
1665 Rāmachandrahṇika.
1825 Chārucharyyā.
1849 Rāvaṇabaddha.
1850 Rāvaṇabaho.

Nāṭaka.

- 1643 Dhanāñjaya-vijaya.
1667 Prabodha-chandrodaya,
Saṭika.
1724 Kṛishṇabhakti-chandrikā.
1791 Jānāki-pariṇaya.

Abhidhāna.

- 1617 Amarodyota.
1668 Ekākṣarābhidhāna.
1733 Nāma-mālā.
1734 Nāma-mālā.

Vyākaraṇa.

- 1613 Paris'ishṭa-prabodha, 1st
part.
1614 Paris'ishṭa-prabodha, 2nd
part.
1616 Kātantara-pariśiṣṭa-vṛitti.
1658 Vakyapadiya-prakāśa.
1678 Saṅskṛita-manjarī.
1680 Dhātu-manjarī.
1702 Prakriyā-kaumudī.
1720 Vākya-ratnākara.
1722 Rāpratyāhāra-maṇḍana.
1749 Gaṇādhyāya.
1751 Chāṅgi-vṛitti, Saṭika.
1753 Unādi-vṛitti.

Chhandah.

- 1549 Svachchhanda, Saṭika.
Alaṅkāra.
1350 Alaṅkāra-sarvasva.
1672 Sarasvatī-kaṇṭhābharāṇa.
1796 Vṛitti-vārtika.
1824 Abhidhā-vṛitti-mātrikā.
1827 Alaṅkārodāharaṇa.

Jyotiṣha.

- 1707 Yantra-chintāmaṇi-tīkā.
1763 Yantra-chintāmaṇi with a
tīkā.
1778 Gaṇita-nāma-mālā.
1779 Jaimini-sūtra tīkā.
1785 Horā-prakāśa.

Smṛiti.

- 1565 S'ūdra-paddhati.
1662 Prāyasechitta-pradīpikā.
1665 Rāmachandrahṇika-tīkā.
1669 Nṛsiṅha-prasāda.
1673 Nirṇaya-sāra.
1691 Bhatri-yajna-s'raddha-
kalpa.
1695 S'uddhi-mayūkha.
1700 Hemādri-kāla-nirṇaya-
saṅkṣhepa.

- 1706 Vaśiṣṭha-saṁhitā, Vṛjhad.
 1711 Smṛiti-chandrikā.
 1727 Liṅgārchechana-chandrikā.
 1729 Namvya-vrata-siddhānta-
 jyotsnā.
 1767 Kuṇḍa-śloka prakāśikā.
 1768 Kuṇḍārka, Saṭika.
 1770 Tristhaṇ-setu, Prakṛpaka-
 prakaraṇa.
 1771 Tristhaṇ-setu, Prayāga-
 prakaraṇa.
 1774 Tristhaṇ-setu, Kāśikā-pra-
 karaṇa.
 1774 Tristhaṇ-setu, Gayā-pra-
 karaṇa.
 1817 Madanātma-pradīpa.
 1712 Triṇats loka.

Saṅgīta.

- 1713 Saṅgīta-siromani.
 1781 Saṅgīta-ratnākara, Pravā-
 dādhyaṇya.

Sāṅkhya.

- 1594 Sāṅkhyaśāṅkara.
 1718 Sāṅkhya-krama-dīpikā.

Ngīya.

- 1567 Śābdakhaṇḍa-tippaṇī.
 1555 Sāmānya-pradīpa.
 1551 Śābdārtha-vichāra-saṁ-
 daya-līlā.
 1654 Upādhyāya-vyākhyā.
 1655 Sāmānyalakṣhaṇa-vyā-
 khyā.
 1675 Pratyakṣhālōka-ṭīkā.
 1701 Nyāya-siddhānta-dīpa-
 prabhā.
 1739 Nyāya-siddhānta-manjari.
 1740 Navma-mata-vichāra
 1741 Sāmānya-lakṣhaṇa-vichāra.
 1742 Viśiṣṭha-buddhi-prativi-
 śeṣhaṇa-jñāna-karmatā-
 vāda.
 1743 Amimāna-prakāśa.
 1745 Buddhi-vāda.
 1746 A'khyāta-vāda-tattva-nir-
 naya.
 1747 Samāsa-vāda.
 1752 Upamāna-saṅgraha.

- 1760 Bhāṣā-ratna.
 1761 Sapta-padārthī.
 1784 Padārtha-chandrikā.
 1787 Siddhānta-nirṇaya-dīpikā.
 1794 Muktāvali-prakāśa.
 1797 Śābdananyāloka-rahasya
 1798 Śābdālōka-rahasya.
 1800 Śāktivāda-rahasya.
 1801 Navyamata-vichāra.
 1802 A'khyāta-sāktivādavivṛti.
 1803 Guṇaprakāśa-dīdhiti-ṭīkā.
 1804 Guṇaprakāśa-ṭīkā.
 1805 Vidhivāda-rahasya.
 1806 Tātparya-mūla-ṭīkā.
 1807 Lalāṭi-dīdhiti-ṭīkā.
 1810 Tarka-dīpikā.
 1811 Tarka-saṅgraha-dīpikā-
 prakāśa.

Mīmāṃsā.

- 1625 Sāstra-dīpikā-vyākhyā-
 mayūkhā.
 1758 Bhāṭṭa-rahasya, Pūrvār-
 dha.
 1759 Mīmāṃsa-nyāya-prakāśa.
 1766 Nyāya-ratnamālā-vādāvalī.
 1789 Vidhi-rasīyana.

Vedānta.

- 1622 Saṅkshēpa-sārīraka.
 1623 Saṅkshēpa-sārīraka-ṭīkā.
 1624 Saṅkshēpa-sārīraka-ṭīkā.
 1626 Mahāvākya-siddhāntīya
 Dvādaśa-mahāvākya.
 1610 Gītāsārārtha-saṅgraha.
 1644 Dvādaśa-mahāvākya.
 1690 Vivarana-tattva-dīpana.
 1710 Sapta-sūtra.
 1726 Vindusandīpana, Saṭika.
 1744 Sannyāsa-makaranda.
 1755 Advaita-vāda.
 1783 Sārīraka-nyāyamanī-rakṣā,
 1st to 4 pādas only.
 1828 Sārīraka-mīmāṃsā-bhāṣya.

Yoga.

- 1639 Yogaratnamālā, Laghu-
 vivṛti sahitā.
 1705 Aṣṭāvakra-saṁhitā-dīpikā.

Bhakti.

- 1620 Bhagavadbhakti-ratnāvalī,
Saṭīkā.
1616 Samradāya-pradīpa.
1659 Prapannagītā
1653 Garga-saṅhitā, Dvārka-
khaṇḍa.
1604 Prabodha-chandrikā
1684 Rādhākrishṇa-gaṇoddesa-
dīpikā.
1733 Viṣṇu-sahasranāma-pada-
vivṛti.
1735 Rādhā-rasa-sudhāmdhi,
Saṭīkā.
1799 Bhakti-ratnāvalī, Kāntumālā
sahitā.
1676 Durjana-chapeṭikā.
1809 Mukti-ratna.

Tantra.

- 1618 Śāktākrama-tantra.
1619 Jñānānava-tantra.
1620 Kāmikhyā-tantra
1621 Nirvāna-tantra.
1635 Rudra-paddhati.
1610 Achāra-sāra.
1652 Purnabhusheka, vā Dikshā-
vidhi.
4708 Yogmudrādaya, Saṭīkā, 1st
paṭala only.

1719 Rakārādi-rāma-sahasra-
nāma.

1732 Puruṣ'charana-bodhini.

1773 Jñānānava-tantra.

1792 Āgama-sāstra-vivarana.

1793 Chāṇḍisaparyāya-krama-
kalpavallī.

Vaidya.

1678 Rasa-chandrikā.

1570 Susruta-tīkā.

1687 Vaidya-chandrodaya.

1696 Dravya-guṇa-s'ātoś'loka.

1716 Vaidyāmṛta.

1728 Yogachintāmaṇi

1795 Vāṭaka-s'ataka.

1762 Sukhabodhārtha-mālā.

Jaina.

1537 Sindūra-prakārākhya
Subhāsita.

1513 Prameyakamala-mārtanda.

1574 Subhāsita.

1526 Siddhānta-sāra-dīpikā.

1519 Siddhānta-sāra

1506 S'loka-vārtika.

1511 Siddhānta-sāra-saṅgraha.

1513 Karmāmṛta-purāṇa.

1500 Samaya-sāra-vyākhyā, vā
Ātma-rakhyā.

1502 Sarvārtha-siddhi.

THE ASIATIC SOCIETY, CALCUTTA

